ANALELE

ACADEMIEI ROMANE

SERIA II. — TOMUL XXVII.

1904 — 1905.

PARTEA ADMINISTRATIVĂ ȘI DESBATERILE.

BUCUREȘTI

INSTIT. DE ARTE GRAFICE „CAROL GÖBL" S-sor ION ST. RASIDESCU

16, STRADA DOAMNEI, 16

1905. 12793

PARTEA I

ȘEDINȚELE ORDINARE

DELA 9 APRILIE 1904 PÂNA LA 4 MARTIE 1905.

ȘEDINȚA DELA 9 APRILIE 1904.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Enea Hodoș se primește scrisoare de mulțumire pentru alegerea sa de membru corespondent.

Dela Ministerul Afacerilor străine se primește o publicațiune despre noua clădire a Arhivelor imperiale ale Statului și familiare din Viena.

Dela d-l G. G. Burghelea din Dorohoiu se primește darul arătat în următoarea scrisoare:

«Râvna cu care Academia noastră se ocupă pentru descoperirea trecutului nostru istoric, ca astfel din înlănțuirea faptelor să se poată alcătuì istoria neamului nostru, trebue să îndemne pe fiecare Român a contribuì la marea sa operă.

«Aș fi fericit dacă, prin slabele mele mijloace, voiu puteà aduce și eu modestul meu prinos la această mare operă.

«În scopul acesta mi-am permis ca într'un deosebit pachet să vă trimit o sută patruzeci și șeapte bucăți documente și altele.

«Aceste bucăți le-am împărțit în două serii: Seria I, numerotată cu creion albastru dela No. 1 până la No. 138 inclusiv, cuprinde scrisori, corespondențe și altele din secolul XVIII și începutul secolului XIX, iar seria II, numerotată cu creion roșu, cuprinde nouă bucăți documente.

«Toate aceste acte sunt relative la moșia Mlenăuții, proprietatea mea din județul Dorohoiu.

«În curând nădăjduesc a vă trimite încă vreo sută douăzeci documente din timpul lui Vasile Lupu, Ștefan Tomșa, Grațian și altele, cu o dată mai

recentă, dar totuş importante; apoi diferite scrisori, din cari se va vedeà stilul epistolar în trecut.»

D-l Preşedinte exprimă d-lui Burghelea cele mai călduroase mulţumiri ale Academiei pentru acest preţios dar.

D-l *St. C. Hepites* prezentă, pentru publicare în *Anale*, nota: *Cutremurele de pamânt din România în anul 1903 st. n. şi lucrările primelor două conferinţe sismologice internaţionale.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l *C. Erbiceanu* zice: Examinând şi cetind cu greutate subsemnăturile membrilor sinodului din Ierusalim într'o carte ce posed, intitulată: *Monuments de la religion des Grecs et de la fausseté de plusieurs Confessions de foi des Chrétiens Orientaux, produites contre les Théologiens Réformés par les Prélats de France et les Docteurs de Port-Roïal dans leur fameux ouvrage de la perpétuité dela foi de l'Eglise Catholique, par le Sieur I. Aymon, Ministre de Saint Evangile et Docteur en Droit*, găsesc facsimilată iscălitura următoare: Ὁ Πρωτοσύγγελος Οὐγγροβλαχίας Γρηγόριος ἱερεὺς ὁμολογῶ ταύτην εἶναι τὴν καθολικὴν πίστιν ἡμῶν καὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Româneşte sună aşà: *Grigorie Protosinghelul Ungrovlahiei, preot, mărturisesc că aceasta este credinţa catolică a noastră* (a Românilor) *şi a Bisericii Răsăritului.* Cercetând apoi şi subscrierile din cartea grecească a lui Meletie Sirig, *Mărturisirea de credinţă, alcătuită de renumitul Patriarh Dositeiu al Ierusalimului*, între membrii subscrişi n'am întâlnit şi subscrierea Protosinghelului Grigorie al Ungrovlahiei, pe când în scrierea lui Aymon este şi facsimilată. Prin urmare această carte este de mare interes pentru noi Românii, fiindcă ne dă un nume românesc necunoscut nouă până acum. În scrierea lui Meletie Sirig, imprimată în Bucureşti la 1690, se află publicat tot istoricul sinodului din Iaşi şi din Ierusalim, împreună cu practicatele şi subscrierile membrilor. Subscrierea lui Grigorie însă lipseşte. În cartea lui Aymon există, ba încă şi facsimilată, cum am spus. Ştim din istorie, că pe acele timpuri, între anii 1630 1700, neamul nostru român a fost mult agitat şi neliniştit din cauze religioase, mai ales în Transilvania; mai cunoaştem că el a contribuit puternic la susţinerea Ortodoxismului, care a fost în tot timpul legea strămoşească a neamului nostru. La noi, în sinodul din Iaşi, s'a desbătut şi primit de întreaga Biserică Ortodoxă *Mărturisirea Ortodoxă*, adusă la sinodul din Iaşi de către *Petru Movilă*, Român de neam. Această carte scrisă în limba slavonă — dialectul rutean — a fost tradusă în greceşte şi latineşte de învăţatul Meletie Sirig în Iaşi şi acest text a fost discutat în sinod. La această lucrare a fost îndatorat de sinod. (Vezi: Συμβολικὴ τῆς Ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ Ι. Μεσολκρά. pag. 362—370. Τόμ. Α'., idem scrierea lui Meletie Sirig, în scrierea vieţii acestuia de Dositeiu Patriarhul, pag. 5, în întroducerea cărţii).

În ceea ce priveşte lipsa subsemnăturii lui Grigorie Protosinghelul din

scrierea lui Meletie Sirig la sinodul din Ierusalim, iată ce ne declară Aymon, care a avut sub ochii săi originalele şi le-a facsimilat: Les signatures de ce synode de Constantinople ne sont pas toutes dans le même rang, ni les mêmes dans le manuscrit original du Concil de Jérusalem, et dans celui de ce synode... Il y a huit signatures dans ce manuscrit de Leo Allatius, et dans tous les exemplaires mis au jour par ceux de la Communion de Rome, qui ne sont point dans celui de Jérusalem, lequel a aussi cinq autres qui ne sont point dans celui de Laurette (Vezi scrierea lui Aymon, pag. 318). Erau în sinodul din Ierusalim reprezentate toate popoarele ortodoxe, se puteà dar să lipsească numai reprezentantul Românilor, cari atât de mult contribuiau la susţinerea Ortodoxismului? Aymon dar ne desleagă această nedumerire. Subsemnătura lui dar e autentică.

S'a discutat între teologi, dacă Petru Movilă a fost la Sinodul din Iaşi prezent ori numai prin delegaţiune. Acum se poate răspunde pozitiv că Petru Movilă n'a fost personal la sinod, ci s'a trimis numai împuternicitul său, tot aşà cum n'a fost reprezentată la acest sinod nici Biserica Ungrovlahiei, dar a primit hotărîrile sinodului Ieşan. Cum se face dar că la sinodul din Ierusalim Ungrovlahia şi-a avut reprezentantul său? Iată cum se explică faptul. De bună seamă că virtuosul Patriarh Dositeiu, prin favoarea şi prietenia ce aveà cu familia Basarabilor, a ţinut ca la sinodul din Ierusalim să fie şi Valahii reprezentaţi. Şi a rugat atunci pe Domnul Valahiei Duca, Grec de neam, a trimite un reprezentant la sinod, spre a-i mărì importanţa. Aceasta a fost foarte posibil, pentrucă la 1661, pe când Dositeiu erà încă diacon, a fost trimis de Nectarie Patriarhul acelui loc în Principate, spre a strânge milă, apoi a mai stat în Principate şi ca Exarh patriarhal. (Vezi: Νέο ἑλλην. φιλολογία, ὑπὸ K. N. Σάθα, pag. 379; idem Ζαβίρα, Θεάτρον πολιτικόν, pag. 266). În cestiunea Protestanţilor s'au ţinut în Biserica Ortodoxă trei sinoade, la Constantinopole în 1638, în Iaşi la 1642 şi în Ierusalim la 1672. Adăugăm noi că a mai fost şi unul curat român în 1645, la Suceava, tot în cauza doctrinelor protestante şi care sinod a însărcinat pe Mitropolitul Varlaam din Moldova a răspunde combătând doctrinele protestante cuprinse într'un Catehism publicat de ei în româneşte. Atunci şi-a imprimat şi Varlaam, Mitropolitul Moldovei, *Răspunsurile sale*, în puterea obligaţiunii ce i-a impus acel sinod român. Astăzi Academia noastră posedă acele răspunsuri ale Mitropolitului.

Până acum n'am găsit nici o însemnare bisericească sau civilă asupra lui Grigorie Protosinghelul Ungrovlahiei. Că el erà reprezentantul Valahiei în sinodul din Ierusalim se constată prin titlul ce-şi dă de *Protosinghel al Bisericii Ungrovlahiei* şi prin fraza: *că aceasta-i credinţa noastră* (a Românilor). Dacă ar fi fost un simplu monah în biserica Ierusalimului, n'ar fi adăugat aceste calificative la subscrierea sa. Vom vedeà dacă viitorul nu ne va descoperi cevà asupra acestei mistice persoane. Lucrul are loc sub religiosul şi învăţatul Mitropolit al Ungrovlahiei *Teodosie.* Este probabil dar că Grigorie, Protosinghelul Ungrovlahiei, să fi fost trimis la sinodul din

Ierusalim chiar şi de acest renumit Mitropolit. Înfine, ori cum s'ar desluşì această cestiune cu timpul, lucrul este însemnat pentru noi, că ştim acum că un Român a participat şi a subscris la sinodul din Ierusalim şi ni s'a conservat numele său facsimilat în scrierea lui Aymon. Acest fapt nu mi-a fost cunoscut până acum.

D-l Preşedinte aduce la cunoştinţă că, în cursul lunii Aprilie sau cel mai târziu în întâia săptămână a lunii Maiu, urmează să se ţină concurs la Şcoala de bele-arte din Bucureşti pentru acordarea premiului I. Lecomte du Noüy, şi că în acest scop trebue să se aleagă o comisiune compusă, potrivit regulamentului, din doi profesori ai şcolii şi un membru al Academiei ca preşedinte.

— Se decide ca juriul să fie compus din d-l *I. Bogdan*, Preşedinte, şi d-nii G. D. Mirea şi W. C. Hégel, membri.

ŞEDINŢA DELA 16 APRILIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalînderu.*

Dela familia răposatului fost membru şi preşedinte al Academiei Gheorghe Bariţ se primeşte înştiinţarea că în ziua de 23 Aprilie se va face sfinţirea şi aşezarea crucii, pe care fiicele şi nepoţii o ridică pe mormântul lui.

— Se decide ca d-nii *At. M. Marienescu* şi *Gr. G. Tocilescu* să reprezente Academia la aceste pioase acte şi să depună în numele ei o coroană pe mormântul care cuprinde rămăşiţele pământeşti ale lui Gheorghe Bariţ.

D-l *I. Bianu* zice că Dumineca trecută a prezentat la Ghergani d-nei Alexandrina Ion Ghica scrisoarea de mulţumire, pe care Academia i-a adresat-o pentru preţioasa colecţiune de scrisori ce i-au fost trimise de soţul său între 1854 şi 1869, şi pe care a dăruit-o acestei instituţiuni. Cu acea ocaziune d-na Ghica a rugat pe d-l Bianu să prezente Academiei, ca o continuare a darului precedent, colecţiunea scrisorilor de aceeaş natură dintre anii 1863 şi 1877.

Dela d-l Th. C. Aslan se primeşte următoarea scrisoare:

«Academia binevoind a premià lucrarea mea asupra «Finanţelor României» cu premiul «Neuschotz» de lei 2.000, am onoare a vă rugà ca să binevoiţi a reţineà, din suma de 2.000 lei, una sută lei (100) pentru a se da ca premiu celei mai bune eleve, care va terminà în anul acesta şcoala Otteteleşanu dela Măgurele.

«Acest premiu aş dorì să poarte numele de «Irina Aslan» în amintirea mamei mele, a căreia întreagă viaţă a fost consacrată învăţământului».

— D-l Preşedinte exprimă d-lui Aslan mulţumirile Academiei pentru acest dar.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* nota d-lui *Şt. C. Hepites: Cutremurele de pământ din România în anul 1903 st. n. şi lucrările primelor două conferinţe sismologice internaţionale.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l M. Rômniceanu, membru corespondent, având cuvântul zice: Academia Română a avut deosebita bunăvoinţă să mă aleagă membru corespondent al ei la Secţiunea ştiinţifică. Am rămas surprins de această mare onoare, pentrucă aspiraţiunile mele nu se întinsese nici-odată aşà de departe. Sunt onorat de această alegere şi simt o adâncă mulţumire sufletească de a mă găsì printre Domniile Voastre. Vă mulţumesc cu recunoştinţă pentru onoarea ce mi-aţi făcut şi voiu căutà să corespund încrederii ce mi-aţi arătat.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* profită de această ocaziune şi exprimă dorinţa ca membrii corespondenţi ai Academiei să iea parte mai de aproape la lucrările ei, făcând comunicări în şedinţele publice. Ar fi folositor ca toate şedinţele puse în program ca publice să fie ocupate cu lecturi, fie de ale membrilor activi, fie de ale celor corespondenţi. D-sa adresează în acest sens rugăciuni d-lui Rômniceanu şi celorlalţi colegi corespondenţi.

ŞEDINŢA DELA 23 APRILIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii publice — Administraţia Cassei Bisericii—se primesc în dar 177 cărţi tipărite în 306 volume, exprimându-se dorinţa ca să i se dea din dubletele Academiei acele cu conţinut moral şi religios, precum şi exemplare din *Bibliografia veche românească.*

— Se decide a se exprimà mulţumiri pentru darul făcut şi se recomandă Delegaţiunii cererea Ministerului.

D-l *D. Sturdza* zice că la Londra s'a făcut un frumos portret al răposatului Ambasador W. White, fost Ministru plenipotenţiar al Angliei la noi, în timpuri grele, şi bun prieten al ţării noastre. Academia l-a ales membru onorar pentru lucrările lui asupra ţării şi pentru statornica prietenie ce ne-a arătat. D-l Sturdza a procurat un portret al

acestui distins bărbat și-l dăruește Academiei spre a-l păstrà în colecțiunile sale.

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă următoarea scrisoare, pe care a primit-o dela d-l General Dr. A. Fotino:

«Profit de fericita ocaziune ce-mi prezintă alegerea Domniei Voastre de Președinte al Academiei Române, spre a oferì acestei înalte instituțiuni culturale portretul, împreună cu medalionul original, al lui Dionisie Fotino, moșului meu, care a scris Istoria țării românești în limba greacă (Ἱστορία τῆς πάλαι Δακίας), tradusă în limba română de Gheorghe Sion.

«Pe medalion în partea stângă a bustului se poate cetì numele pictorului și anul 1811.»

— Se decide a se exprimà mulțumirile Academiei pentru acest prețios dar.

D-l *I. Bianu* aduce aminte că ieri s'au împlinit 7 ani dela încetarea din viață a fostului președinte al Academiei Ion Ghica și s'a slujit un parastas la Ghergani, la care a asistat și d-sa. D-na Ghica a dat d-lui Bianu, spre a aduce la Academie, al patrulea volum din scrisorile răposatului către d-ei din anii 1878 până la 1882. A mai ràmas un singur volum, pe care îl revizuește și îl va da apoi spre a fi așezat și acela lângă celelalte.

Cu această ocaziune, aflându-se la Ghergani d-na Maria Gheorghe Sturdza, fiica mai mare a răposatului Ion Ghica, a încredințat d-lui Bianu, spre a prezentà în dar Academiei, un volum intitulat: *Floricele rătăcite*. Cea mai mare parte din acest volum este formată din *Marioara-Florioara* de Alecsandri, copiată la 1887 de mâna poetului și înfrumusețată cu desemnuri, miniaturi și chenare făcute de d-na Maria Sturdza. Cealaltă parte a volumului cuprinde diferite poezii de Alecsandri și de alți poeți, dedicate răposatului Ion Ghica ori soției sale, sau poezii foarte iubite de dânsul; toate prescrise frumos și înfrumusețate cu ilustrațiuni, chenare și miniaturi făcute iarăș de d-na Maria Sturdza. În fruntea volumului, pe foaia care urmează după titlu, se află următoarele cuvinte:

Cartea aceasta, pe care o închin iubitului meu părinte Ion Ghica, mi-a dat ore de mângâere în întristarea depărtării ce ne-a despărțit în timpul petrecerii sale la Londra. Lucrând-o, mi se păreà că dispar munții și mările și că șed lângă dânsul, uitându-mă în ochii săi cu iubire ca în zilele copilăriei mele nevinovate și fără grijă. — Maria G. Sturdza, născută Ghica.—Miclăușani 1889.»

Litera C dela începutul prefeței este făcută mare în stil medieval și cuprinde în mijloc o foarte frumoasă vedere a casei dela Miclăușani.

— D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că se vor exprimà d-nei Maria

Sturdza cele mai călduroase mulţumiri ale Academiei pentru acest nepreţuit dar, care va reaminti în totdeauna memoria scumpă pentru instituţiunea noastră a ilustrilor ei membri Ion Ghica şi V. Alecsandri.

Dela d-l Lascar L. Catargi se primesc în dar pentru bibliotecă 273 volume şi broşuri tipărite.

Dela d-l Albert Gaudry se primeşte scrisoare de mulţumire pentru alegerea sa de membru onorar.

D-l Preşedinte prezentă invitaţiunea la al XIV-lea Congres internaţional al orientaliştilor, ce se va ţineà în luna Aprilie 1905 la Alger.

— Se pune în vedere d-lor membri, cari vor să participe.

D-l *St. C. Hepites* prezentă buletinul despre *Starea udometrică şi agricola a României la finele lunii Aprilie 1904 st. n.*

D-l *D. Sturdza* zice că s'a constituit la Berlin de către profesorii universitari şi membrii Academiei un comitet care, prin liste de subscripţie, să adune fondurile trebuitoare pentru ridicarea unui monument marelui istoric Teodor Mommsen. D-l Sturdza a primit una din listele de subscripţie, la care roagă să se asocieze membrii instituţiunii noastre.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că la această subscripţie trebue să se asocieze toate naţiunile culte, deoarece Teodor Mommsen, prin marea lui personalitate, a aparţinut nu numai poporului german, ci şi omenirii întregi.

ŞEDINŢA DELA 30 APRILIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Bianu* aduce aminte marea nenorocire întâmplată Bibliotecii Naţionale din Turin, din care o parte de manuscripte şi cărţi tipărite au fost distruse de incendiu, şi zice că acest dezastru a produs în toată lumea cultă mare emoţiune. Instituţiuni şi particulari au dat şi dau ajutor pentru reîntregirea bibliotecei, dăruind publicaţiuni. D-l Bianu propune ca şi Academia să se asocieze la această conlucrare a lumii învăţate şi să dăruească toate publicaţiunile ei.

— Propunerea d-lui Bianu se primeşte cu unanimitate.

D-l *Gr. G. Tocilescu* aminteşte că, dimpreună cu d-l Marienescu, a fost delegat să asiste la parastasul şi sfinţirea monumentului răposatului Gheorghe Bariţ, care s'a făcut Vineria trecută la Sibiiu. D-l Tocilescu a avut emoţiuni înălţătoare, căci această serbare a fost nu

numai religioasă, ci şi naţională, şi a văzut cât de preţuită este peste Carpaţi Academia Română, căci la toate ea a prezidat şi totul sub auspiciile ei s'a manifestat. La ora 10$^{1}/_{2}$ dimineaţa s'a făcut serviciul divin şi în urmă s'a slujit parastasul în biserica gr. cat. din Sibiiu pentru odihna sufletului neuitatului Gheorghe Bariţ. În urmă tot poporul adunat a eşit în curtea bisericii, unde este îngropat Gheorghe Bariţ, şi s'a desvelit monumentul făcut deasupra mormântului lui, şi consistând dintr'o modestă piramidă de granit cu efigia în bronz a răposatului şi cu inscripţia: «Lui George Bariţiu, 1812—1893. În semn de pietate, fiicele, nepoţii şi nepoatele.» S'au cântat imnuri religioase, cu multă frumuseţe şi duioşie, de către elevii Seminarului arhidiecesan din Sibiiu, şi după aceea d-l coleg *At. Marienescu* a ţinut o mişcătoare cuvântare. În urmă d-l Gr. G. Tocilescu a rostit şi d-sa o cuvântare, care fiind numai improvizată nu se poate redà acì; d-sa a arătat locul însemnat ce G. Bariţ ocupă în istoria mişcării de regenerare politică şi literară a naţiunii române dincoace şi dincolo de Carpaţi şi de ce Academia Română a ţinut a trimite încă un delegat; el cată ca să esprime recunoştinţa şi simpatia întregei Românii, nu numai pentru memoria aceluia ce a fost G. Bariţ, dar şi pentru acea întreagă succesiune de mari bărbaţi ai naţiunii române de peste Carpaţi, cari au făcut să răsune *sursum corda* al luminei, al ştiinţei, al naţionalismului, istorici, filologi, poeţi şi literatori, cari îşi găsesc sărbătorirea lor în aceea a lui Gheorghe Bariţ, şi îndeamnă generaţiunile tinere ca să stăruească în munca, răbdarea şi în sentimentele cari au păstrat neamul romănesc până acum şi cari îl vor duce maĭ curând sau mai târziu la ţinta silinţelor şi năzuinţelor lor.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* exprimă d-lor Marienescu şi Tocilescu mulţumirile Academiei pentru modul cum şi-au îndeplinit însărcinarea.

În memoria lui G. Bariţ.

DE

Dr. AT. M. MARIENESCU
Membru al Academiei Române.

Nu aşteptaţi ca eu să ţin o cuvântare funebrală, pentrucă de acestea s'au ţinut la înmormântarea lui. Nu aşteptaţi ca eu să descriu biografia lui, pentrucă aceasta s'a publicat.

Eu vreau numai să vorbesc cevà *întru memoria lui*, şi anume de-

spre epoca ce a fost înainte de el şi în care s'au început luptele naţionale, căci altcum nu pricepem că ce muncă grea a avut el pentru deşteptarea naţională. Eu vreau să vorbesc cevà despre cariera, activitatea şi rezultatul activităţii sale, aşà precum eu le-am cuprins cu mintea şi le-am simţit cu inima.

Pentru acestea, înduioşat azi, permiteţi curs liber ideilor şi simţimintelor mele, când vorbesc întru memoria acestui Român adevărat.

..... Şi Dumnezeu a trimis pe Fiul său în lume, ca să îndrepte inima şi sufletul omului şi să le facă bune, iar spiritul lui să-l scoată din întunerec. Şi pentru mântuirea popoarelor, Fiul lui Dumnezeu a dat învăţătura de frunte: Iubeşte pe aproapele, ca însuţi pe tine!»

Şi Doamne! Oamenii, popoarele ţi-au mărturisit din gură, că ascultă învăţătura ta, că sunt creştinii tăi, dar în inima şi sufletul lor nu au primit pe Dumnezeu, căci nu au avut iubire către deaproapele lor, ci în numele credinţei tale Românilor le-au denegat toate cele bune din viaţa aceasta. Le-au oprit desvoltarea minţii, cultura inimii şi adeseori i-au respins şi dela altarele ce le-au ridicat pentru adorarea ta şi ca să-ţi sacrifice, numai pentrucă Românii îţi erau creştini în felul lor.

Strămoşii erau obosiţi de persecutări, osteniţi de nedreptăţi, amărîţi şi năcăjiţi. Ei vedeau numai o noapte întunecoasă pentru spiritul lor, şi în noaptea aceasta de veacuri au adormit în somnul de letargie. Şi acesta erà efectul de mai mulţi secoli al creştinătăţii nepricepute, efectul neculturii popoarelor.

..... Şi ai visat, Bariţ! că umbre gigantice s'au sculat din mormânturi de 2.000 de ani, umbre de strămoşi mari, şi ele cutreerau prin văi şi prin munţi şi ele se văietau pentru soarta strănepoţilor, dar nu vedeau decât lacrămile pădurilor şi nu auziau decât suspinele munţilor, cari ca nişte ecouri înfiorătoare se izbiau dela răsărit spre apus, dela Carpaţi la Apenini şi dela pământ la cer. Numai aceste ecouri mai simţiau milă şi jale de Români.

Ce vis grozav ai avut, Bariţ! Mi-ai spus că în spaimă te-ai trezit din el, şi te-ai cutremurat.

Aceasta erà epoca în care s'a născut Bariţ, venit în lume ca trimis de providenţa divină, ca să trezească pe Români din somnul de letargie şi să-i aducă la deşteptarea naţională.

Gheorghe Bariţ s'a născut în 12 (24) Maiu 1812.

E destul ca să spun că în Blaj a absolvit teologia. El s'a pregătit dar ca să fie preot lui Hristos, să îndrepte inima omului, să-l înveţe a iubì pe de aproapele şi să-i pregătească sufletul pentru lumea viitoare.

Dar când erà să plece în viața practică, în toată făptura lui s'a luptat creștinătatea cu naționalitatea, și a învins naționalitatea.

Ei! ție, Bariț, nu ți-a trebuit visul unui preot de frunte, să ajungi la demnități mari bisericești, să fii îmbrăcat în mătăsuri și să șezi la mese întinse, cu făclii aprinse.

Dumnezeu a dispus cu tine și ți-a dat chemare și misiune pentru o carieră și mai măreață: O carieră a bărbaților mari pentru redeșteptarea unui popor, a poporului român.

Tu ai simțit și priceput chemarea și misiunea ce ți s'a dat în epoca cea mai tristă a poporului român. Că ai să deștepți pe Român, să-l înveți a se iubì unul pe altul, să-i pregătești spiritul, ca să ajungă la învierea națională, căci aceasta e destinațiunea lui, aceasta îi va aduce viitor mai bun și fericirea în această lume.

Tu, dăruit de Dumnezeu cu minte ageră, înzestrat cu talente, înavuțit cu cunoștințe multe, pentruca spiritul tău să poată luminà lumea română, în 1835 te-ai făcut învățător în Brașov și te-ai pus la lucru, la muncă.

Dar pentru inima și spiritul tău, acest teren de învățător în Brașov ți-a fost prea îngust. Ție, carele ai lucrat fără de odihnă, și pentru lucru nici când n'ai avut timp destul! Te-ai pregătit ca să te faci învățătorul întregului popor român.

Spre acest scop la anul 1838, în Brașov, ai înființat *Foaia pentru minte, inimă și literatură* și apoi *Gazeta Transilvaniei*, ca prin acestea să deștepți poporul. Și pe acesta l-ai învățat iubirea de neam, iubirea de patrie, iubirea deaproapelui și lealitatea pentru Rege, căci numai această iubire ne va vindecà ranele seculare, și ne va naște speranțele pentru viitor.

Și luceafărul de seară și de zori mai totdeauna te-au văzut la masă cu pana în mână. Pana ai îmmuiat-o în inima ta, în simțimintele tale cele nobile omenești, naționale, patriotice și leale. Pana ta erà însuflețită de sufletul tău cel curat și condusă de spiritul tău cel ager.

Și *Foaia pentru minte, inimă și literatură* și *Gazeta Transilvaniei* se considerară de un far, de un turn luminător național, căci lumina lui trecea și preste vârfurile Carpaților, ca să lumineze tuturor Românilor. Și peste trei ani lumina națională a străbătut în tot Ardealul și la Criș și la Timiș, a străbătut în Bucovina, Muntenia și Moldova, și a trecut și peste Prut. Erà lumina ce deșteaptă spiritul poporului și literații din toate părțile cântau: Osana ție, Bariț! Osana ție!

Iată lumina ce apăreà ca un simbol divin, care a dat de știre că

se apropie zorile vieţii naţionale. Lumina zorilor a pătruns şi a deşteptat spiritele adormite şi a înviat inimile amorţite.

Şi ea creşteà şi splendoarea ei se lăţià, şi se apropià reînvierea spiritului unui popor.

Dar sufletele cele păcătoase ale oamenilor răi se temeau de lumina farului, pentrucă Satana cu ai săi totdeauna se bucură de întunerecul nopţii spirituale a oamenilor.

La 1840 consulul rusesc mijloceşte ca foile din Braşov să nu mai intre în Moldova şi Muntenia. Crivăţul cel rău şi înfiorător a adus nori la Carpaţi, spre răsărit şi spre amiazi, ca lumina naţională din farul cel înalt să nu mai treacă peste vârfurile Carpaţilor.

De altă parte încă s'au arătat balauri groaznici, ca să sufle lumina, şi vârcolaci în chip de lupi, ca să o înghită.

Luptele şi năcazurile lui Bariţ şi ale lui Iacob Mureşanu erau nemărginite. Dar a venit o epocă mai blândă şi odată s'a auzit glas din cer: «Destul! lumina mea luminează tuturor, şi poporul român a ajuns la reînvierea sa.»

Şi tu, Bariţ! te-ai îngrijit pentru noi, numai de tine ţi-ai uitat, de tine, sărăcuţul de tine! Dar şi prin aceasta te-ai făcut bărbat mare înaintea noastră, căci spiritul înalt se ocupă numai cu chemarea şi misiunea sa. Tu nu te-ai născut pentru tine, tu te-ai născut pentru neamul tău!

Munca şi lupta, virtutea şi onestitatea au fost florile eterne, cari au înfrumuseţat fruntea ta măreaţă, cari ţi-au câştigat iubirea şi stima unui popor întreg, cari te-au ridicat de bărbatul cel mare al lui. Pentru poporul român ai trăit prea puţin. Aveam încă mare lipsă de bărbăţia ta şi de spiritul tău, dar te-ai dus, unde ai fost chemat, şi spiritul tău numai la Dumnezeu a putut reîntoarce, acolo de unde ai venit. Şi noi, numai când te-ai dus, am simţit şi priceput că ce am perdut.

Şi pentru toate aceste în viaţă, recunoştinţă ţi-a dat numai Academia Română, care te-a ales prezidentul ei, şi când ai fost de 80 ani ţi-a bătut o medalie comemorativă cu inscripţiunea: «*Lui Gheorghe Bariţ, Maiu, 1812—1892.*»

Dar pentru munca ta de 60 de ani, poporul român întreg, şi mai ales Ardealul, încă nu ţi-a arătat recunoştinţa sa! Ei îţi rămân încă mult datori.

Şi iată, azi ne-am adunat la mormântul tău; la mormântul acesta modest pentru bărbatul mare al poporului român; la sfinţirea sacrariului familiar, ce ţi l-au ridicat ai tăi, cari în viaţă cu atâta fală te-au

numit: *tată*, cu atâta mândrie te-au numit: *moşule*, iar după moartea ta cu pietate se roagă lui Dumnezeu pentru tine, şi azi toţi stau acì cu inimile înfrânte!

Dar durerea lor e durerea tuturor Românilor!

Şi, Bariţ! Caută împrejurul tău! Iată acì d-l Iosif Sterca Şuluţ, Vicepreşedintele, şi membrii «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român», s'au înfăţişat cu toţii, aceia cari în viaţă te-au iubit şi stimat, ca pe Preşedintele Asociaţiunii, fiind podoaba rară a ei, ca pe bărbatul cel mare al poporului tău! S'au înfăţişat, ca şi acì la mormântul tău să-ţi aducă ovaţiunile, omagiile şi reverinţele ce le-ai binemeritat, şi inimii tale să-ţi împărtăşească durerea învăţăceilor tăi credincioşi şi adeseori ortacilor de muncă pentru deşteptarea şi reînvierea naţională.

Iar pentru scopurile şi idealurile tale să te mângâie şi să te asigure că toţi sunt cuprinşi de spiritul tău, sunt mişcaţi de simţimintele tale ce le-a produs iubirea ta de neam, de patrie şi de aproapele; şi cu toţii se legătuesc de nou, că totdeauna vor lucrà pentru fericirea acelora, ca să mai împlinească şi să mai îndeplinească aceea ce ai lăsat încă negata!

Asociaţiunea în semnul iubirii şi stimei, şi după moartea ta, depune pe mormântul tău cununa aceasta de flori frumoase cu inscripţiunea: Asociaţiunea binemeritatului prezident George Bariţ.»

Dar, Bariţ! Mai uită-te împrejur! Din poporul tău s'au adunat mici şi mari, tineri, bărbaţi şi bătrâni; fete şi mame, matroane române, preoţi şi învăţători, teologi şi preparanzi, d-şoara Elena Petraşcu, directoarea şcoalei civile de fete, cu învăţăcelele, pentru a căror şcoală în viaţa ta mult te-ai îngrijit, d-na Maria Cosma, prezidentă, şi comitetul Reuniunii femeilor române din Sibiiu, înfiinţătoarea unei şcoale de fetiţe, cari, cu toţii şi cu toatele, au grăbit acì ca să-ţi mulţumească pentru munca grea de o viaţă întreagă, şi din inimile lor să-ţi spună că în ele simt recunoştinţă naţională!

Şi iată a venit acì şi I. P. S. Sa d-l Arhiepiscop şi Mitropolit Ioan Meţianu, vechiul tău amic, marele păstor al nostru, a venit ca să înalţe festivitatea şi solemnitatea parastasului tău, a venit ca sărbătorii noastre naţionale să-i dea splendoare.

Dar ascultă, ascultă încă, Bariţ! O ştire de peste Carpaţi! Academia Română nici pentru ziua de astăzi nu şi-a uitat de tine! Vezi acì pe Grigore Gheorghe Tocilescu şi pe Atanasie Marienescu, colegii tăi, fraţii tăi, cari neîncetat te iubesc şi te stimează. Ei sunt trimişi la tine ca solii Academiei Române, ca în numele ei să te glorifice şi să te

felicite de Nemuritor! Şi iată acì o cunună de lauri ce ţi-a destinat-o Academia Română, cu inscripţiunea: «Academia Română nemuritorului Gheorghe Bariţ!

Cred că modestia ta nemărginită nu a dorit-o, dar după dorinţa Academiei Române — primeşte-o.

Da, în inima şi sufletul Românilor, în istoria şi literatura lor, tu te-ai făcut pe tine nemuritor! Din cei puţini aleşi, puţini ca tine!

Acuma iartă-ne că te-am neliniştit şi ţi-am conturbat visul!

Dormi iarăş în pace şi visează. Visează de fericirea Românilor, pentrucă şi noi tot de ea visăm!

Visează, şi aşteaptă învierea morţilor, căci atunci în poenele înfloritoare ale Carpaţilor, în raiul românesc... ne vom mai întâlnì!

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 7 MAIU 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice şi al Cultelor—Administraţia Cassei Bisericii—se primesc în dar 22 manuscripte cu conţinut bisericesc din secolii XVII—XIX.

D-l *I. Bogdan* prezentă în dar din partea autorului, Francisc Görög, scrierea în limba maghiară despre: *Dreptul de suveranitate al celor doi Gheorghe Rákoczi asupra celor două Voevodate române,* Budapesta 1904.

D-l *I. Bogdan* prezentă, pentru publicare în *Anale*, scrierea d-lui profesor Iuliu Valaori: *Câtevà observaţiuni referitoare la scriitorii clasici greci şi latini.*

— Se recomandă spre examinare Secţiunii literare.

D-l *I. Bogdan*, ca preşedinte al Comisiunii instituite la şcoala de arte frumoase din Bucureşti, pentru examinarea lucrărilor prezentate la concursul premiilor I. Lecomte du Noüy, înaintează lucrările Comisiunii, care propune să se acorde premiul d-lui Alexandru G. Mihăilescu, pentru desemnurile sale de pe natură şi de pe antic.

— Propunerea Comisiunii se aprobă.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea despre: *Monumente referitoare la răsboaiele lui Domiţian cu Dacii.*

ŞEDINŢA DELA 14 MAIU 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *C. Erbiceanu* dărueşte 28 scrisori ale lui Neofit Scriban către fratele său Filaret, şi ale altora, dintre anii 1838—1842, şi zice că aceste scrisori au însemnătate pentru mulţimea informaţiunilor interesante despre evenimentele din acel timp; însă între ele sunt câtevà de caracter intim şi familiar, cari ar puteà fi supărătoare pentru unele persoane, dacă s'ar pune de acum la dispoziţiunea publicului. Din această cauză d-l Erbiceanu zice ca cel puţin 5 ani de acum înainte aceste scrisori să fie ţinute sub cheie.

— Se primeşte cu mulţumire darul d-lui Erbiceanu, cu condiţiunea arătată de d-sa.

Dela d-l Constantin Georgescu, Consilier la Curtea de Apel din Craiova, se primesc în dar trei porunci domneşti din Ţara-Românească din anii 1798, 1803 şi 1813.

Dela d-l Iancu Ioannidy, arhitectul M. S. Sultanului, se primeşte reproducerea fotografică a unui desemn dela 1802, care reprezentă alaiul cu care a mers la Sublima Poartă Constantin Ipsilante pentru a-şi primì investitura.

Dela Comitetul instituit la Oradea Mare pentru a sărbătorì ajungerea la 40 de ani a revistei *Familia,* fundată şi redactată de d-l Iosif Vulcan, se primeşte invitaţiune ca Academia să iea parte la serbarea, care se va face acolo în ziua de 27 Maiu (9 Iunie) a. c.

— Se decide a fi rugat d-l Marienescu să reprezente Academia la această festivitate.

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice: Am onoare a prezentà onor. Academii, ca omagiu din partea d-lui Alexandru A. C. Sturdza, opera sa: «*La terre et la race roumaines depuis leur origine jusqu'à nos jours*, apărută zilele acestea la Paris, 1 vol. in-8°, de 750 pagine, cu 10 hărţi şi 186 figuri.

Ţin cu atât mai mult să atrag binevoitoarea d-voastre atenţiune asupra acestei opere de valoare, cu cât tot zilele acestea o pretinsă critică, apărută într'o foiţă cu pretenţii literare, a căutat să-i tăgăduească ori ce merit, legându-se până şi de unele erori de tipar, pe cari le dă drept dovezi de ignoranţă ale autorului. Din potrivă, opera d-lui Sturdza este o lucrare enciclopedică şi istorică, care a reclamat ani întregi de muncă conştiinţioasă şi are menirea ca să aducă servicii în străinătate. Ea întruneşte cu pricepere, preciziune şi într'un chip, am puteà zice complet, cele mai de căpetenie şi mai ştiinţifice date, referinţe şi cunoştinţe privitoare la România, atât din punctul de vedere curat economic, geografic şi ştiinţific, cât şi din

punctul de vedere istoric, literar şi artistic. Ea are un îndoit scop: vulgarizator şi ştiinţific.

Opera este împărţită în trei cărţi: *Geografie, istorie, cultura şi civilizaţiune,* iar aceste cărţi sunt la rândul lor subdivizate în numeroase capitole bine şi cu metodă rânduite. Astfel, în partea I (geografia), România este descrisă din punctul de vedere geologic, fizic, economic şi pitoresc. În a doua parte ni se desfăşoară, în nu mai puţin de 400 pagine, istoria poporului român, făcând să reiasă în chip plastic apriga luptă ce au dat şi diferitele faze prin cari au trecut neamul şi ţara noastră, până să ajungă la starea actuală, stare care pentru autor nu este decât încă un pas înainte spre unitatea politică şi naţională a Românilor. A treia parte este consacrată culturii şi civilizaţiunii, ocupându-se de limbă, literatură, ştiinţe şi arte; mai ales paginele despre arta română sunt remarcabile şi conţin priviri şi cercetări originale.

Osebit de aceasta, cartea este scrisă într'o formă literară frumoasă, stăpânită de o suflare patriotică şi tinde a face ca ţara noastră să fie nu numai bine cunoscută, dar să fie şi iubită. Autorul, ca şi editorul, nu a cruţat nimic, pentruca să facă opera cât mai atrăgătoare şi mai interesantă prin bogate şi originale ilustraţiuni. Inutil a mai spune că tipărireà ei nu s'a făcut cu subscripţiuni de pe la ministere şi instituţiuni, ca Administraţiunea Domeniului Coroanei, precum se afirmă în amintita critică. Cu atât mai mult întreprinderea d-lui Sturdza trebue deci lăudată şi încurajată.

— D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că Academia primeşte cu mulţumire lucrarea d-lui Alexandru Sturdza şi că elogiile pe cari d-l Tocilescu i le aduce sunt răsplata muncii lui stăruitoare.

D-l *T. Maiorescu* zice că Vineri s'a întrunit Comisiunea Dicţionarului şi d-l Kalinderu a cetit observaţiuni şi propuneri, dintre cari pe unele d-sa nu le împărtăşeşte. De aceea prezentă şi d-sa observaţiunile şi propunerile sale în scris. Este urgent ca membrii Comisiunii să se întrunească şi să iea deciziuni definitive pentru continuarea lucrării, aceasta chiar în cazul când s'ar puteà întrunì şi numai 3 membri din Comisiunea de 5.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că chiar din cuvintele d-lui Maiorescu se vede că sunt deosebiri de vederi în Comisiunea Dicţionarului şi este grabnică necesitate ca să se înlăture divergenţele în sânul Comisiunii; însă după ce s'a perdut aşà de mult timp, d-sa nu înţelege pentru ce Comisiunea s'ar precipità acum. Să aştepte deci să se poată întrunì toţi membrii ei, pentruca hotărîrile să fie rezultatul înţelegerii între toţi.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că cestiunea erà întreagă de com-

petinţa Comisiunii şi nici nu erà de trebuinţă a fi adusă în şedinţă plenară. Comisiunea se va întrunì chiar mâne şi-şi va continuà lucrările, spre a ajunge la cel mai practic şi mai bun sfârşit.

ŞEDINŢA DELA 21 MAIU 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă scrierea sa: *Câtevà cugetări în raport cu punerea în aplicare a nouăi legi comunale rurale,* Bucureşti 1904.

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă, pentru a fi publicată de Academie, scrierea părintelui Dimitrie Dan, membru corespondent: *Mânăstirea şi comuna Putna,* însoţită de 15 stampe.
— Se recomandă spre cercetare Secţiunii istorice.

Dela Societatea franceză de arheologie se primeşte invitare la congresul arheologic, care se va ţineà la Puy (Haute-Loire) în zilele de 21—28 Iunie anul curent.
— Se pune în vederea membrilor, cari vor dorì să participe.

ŞEDINŢA DELA 28 MAIU 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *T. Maiorescu* prezentă în dar 25 volume manuscripte şi 72 volume şi broşuri tipărite, rămase din biblioteca părintelui d-sale, Ioan Maiorescu, zicând că ele nu pot aveà un loc mai bun şi o mai bună întrebuinţare decât în biblioteca Academiei.

Agenţia diplomatică a ţării la Sofia trimite în dar volumul XIX din publicaţiunea bulgară: *Culegere de folklore, de ştiinţă şi de literatură,* Sofia 1903.

Lista manuscriptelor dăruite Academiei Române de d-l T. Maiorescu.

1. Colecţiune de poezii populare şi lirice, între cari: «Istoria a unue vetiaz anume Doncilă». — «Căntecul lui Ştefan Vodă cu a lui Costantin Vodă când l-au tăĭat împăratul înpreună cu cinci beizadele a lui. S'au sfârşit la 1809 Maĭ 24.» — «Gromovnic a împăratului Iraclie ce au fost cetitor de stele....». —La sfârşitul volumului se află câtevà poezii greceşti. — Sec. XIX, in-8°, pag. 206.

2. Psaltichie românească. — Sec. XIX, in-4°.

3. «Ritorică». — Sec. XIX, in-4°, pag. 145.

4. «Mărturie pentru sfntul Calist, al lui Meletie al Athinilorŭ din Biséricésca istorie». Scris la 1796 de Theofan monahul. — Sec. XVIII, in-4°.

5. «Proimion a lui Neofit Peloponisanul ierodiaconul şi marele dascălŭ alu Bucureştilorŭ». — Sec. XIX, in-4°, foi 78.

6. «Theatron politicon». Tomul al treile. — Sec. XIX, in-4°, pag. 215.

7. «Elisaveta sau cei surguniţi în Săberiia. S'au prescris în oraşul Nicolaev în anul 1830 de Alexandru Roşculescu». — Sec. XIX, in-4°.

8. «Cuvănt pentru viitoare giudecată şi pentru sfărşitul lumii. 1815». — Sec. XIX, in-4°.

9. «Tretaj pentru tihnologhiĭa etimologhii. Theofan, 1810». — «Bunele năravuri. 1812, Theofan Ioanu». «Învăţătură în scurt pentru creştinătate». — Sec. XIX, in-4°.

10. Psaltichie românească şi grecească. — Sec. XIX, in-4°.

11. «Istoria lui Gil Blas de Santilana. Carté a şepté. Am sfărşit tălmăcire, 1843 Mart. 25. Socola». — Sec. XIX, in-4°, pag. 338+296.

12. «Pravoslavnică învăţătură adecă Bogoslovie creştinéscă». — Sec. XIX, in-4°, foi 146.

13. «Carté ce să numeşte Zăbava fandasiei. S'au scris acum... tomul 1 în anii... 1802». — Sec. XIX, in-4°, foi 118.

14. Colecţiune de poezii, căntece rumâneşti. - Sec. XIX, in-4°, foi 177.

15. «Bisericésca istorie». Tomul I. 1838. Scrisă de Medelniceriul Gheorghie Vrabie când învăţă în Seminaria Socolei. — Sec. XIX, in-4°.

16. Istoria evului vechiu, «se numeşte Istorie de obştie a lumii. Scrisă în Seminariul Socola, la 1823, de Ioan Nanu.» — Sec. XIX, in-4°.

17. «Viaţa pré cuviosului părintelui nostru Vasilie cel nou, scrisă de Grigorie ucenicul lui...» Scrisă cu cheltuiala Arhimandritului Chiril Nemţanul, egumenul m-rii Răşca, la anul 1799.» — «A sfântului pré cuviosului părintelui nostru Theodor ce au fostŭ şi Episcopŭ Edesului capete a faptelor celor bune». — Sec. XVIII, in-folio.

18. «Tomul al doilé a lui Iliodor. S'au scris de Grigori Hudici pisaru ot Episcópia Romanului la velet 1784». — Sec. XVIII, in-fol., foi 97.

19. «Cărticică sfătuitoare pentru păziré celor cinci simţiri şi a nălucirei şi a minţii şi a inimii... s'au tălmăcit la 1819». — Sec. XIX, in-folio, pag. 491.

20. «Pentru pustietate sau săngurătate, din cartea ce să numeşte «Oczentie. S'au scris la 1779 de Gheorgache vel Clucer.» — Sec. XVIII, in-fol., pag. 228.

21. «Geografie a tuturor stăpânirilor după alfavita. Scrisă în anul 1834 de Ioan proin eclisiarh».—«Jurnalul mergerii boerilor deputaţi în Ţarigrad la anul 1822». — Sec. XIX, in-fol., pag. 227.

22. «Theatron politicon, adică privelişte politiciască. S'au scris de Ianachi Rugi(nă) la lét 1787.» — Sec. XVIII, in-fol., pag. 152.

23. «Enhirid adecă mânélnic al dreptslăvitoriului hristian. Scris grecéşte de Alexandru Sturza, typărit în Petrupoli, şi hărăzit sfintei sobornicești şi apostoleşti besérici a lu Hs.: 1828». — Sec. XIX, in-fol., pag. 242.

24. «Hronograful sfântului Dimitrie Rostovschi».—«A lui Iliodorŭ Istorie ethiopenéscă. Carté 6. Scris de Grigorie Cumpănă cântăreţul la anii 1811 în sf. Episcopie Huşului.»—«Istoriĭa Aretusii şi a împăratului Iraclie tatăl său». – «Viaţa şi petreceré a celorŭ dentru sfinţĭ cuvioşĭ părinţiĭ noştri Varlaam şi Iosaf Indiĭanilor. Au scris-o Grigorie, fiul răposatului Ierimie Cumpănă den sat Pocréca, ţinutul Vasluiului, la anii 1814.» — Sec. XIX, in-folio.

25. «Întămplările luĭ Tilimah, fiĭul luı Odiseŭ. Carté 6». — Sec. XVIII, in-folio.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 4 IUNIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Climatologia Bucureşteană,* No. 6, pe anul 1900 st. n. şi No. 7, pe anul 1901 st. n. Bucureşti 1904, 2 vol.

Dela d-l Nerva Hodoş se primesc în dar, pentru colecţiunile Academiei, următoarele manuscripte:

1. Istoria Ţării Româneşti, Starea Ţării Româneşti pe vremea străinilor şi a pămăntenilor.

Cuprinde:

a) Starea Ţării Româneşti acum în zilele Măriei sale Ioan Caragea Voevod, pe vremea asidosiei, tipărită cu cheltuiala săracilor din ceea ce le-au rămas. S'a adăogat şi povestea huzmetarilor şi obşteasca anaforà a boerilor pentru prăvilile Măriei sale ce a orânduit în ţară. Toate acestea scrise de un prea iubit al Măriei sale, la leat 1818, Septemvrie 29, când au fugit Măria sa din scaun.

b) Prescurtă însemnare de turburarea Ţării Româneşti, ce s'a întâmplat la leat 1821, Mart, după moartea lui Aleco Vodă Şuţu.

c) Comedia ce se numeşte Barbul Văcărescul, vânzătorul ţării, izvodită dă Dârzeanul ce-i zic şi Slăbănogul, care s'a şi tipărit cu cheltuiala calemgiilor de Vistierie, spre pomenirea ticăloşiei ţării, la venirea Muscalilor, când a fugit Măria sa Grigorie Vodă Ghica din scaun.

2. Carticică cuprinzătoare de cuvintele ce am auzit dela însuş cugetul meu, româneşte şi greceşte.

3. Mavrodinata sau Divanul nevinovat şi defăimat sau copiii sărmani nevârstnici şi năpăstuiţi, în versuri.

4. Începutul a unei traduceri în versuri a Iliadei.

D-l Preşedinte aduce la cunoştinţă că a primit dela d-l At. M. Marienescu o scrisoare, prin care arată că şi-a îndeplinit însărcinarea dată de Academie de a luà parte în numele ei la aniversara a 40-a a revistei *Familia*, fundată de d-l I. Vulcan.

D-l Preşedinte exprimă d-lui Marienescu mulţumirile Academiei pentru modul cum şi-a îndeplinit această însărcinare.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Despre Ştefan cel Mare.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 11 IUNIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte înştiinţează că în zilele de 26 şi 27 Iunie se vor ţineà la Institutul Ioan Otteteleşanu examenele generale de finele anului şi roagă Academia să numească din sânul ei pe delegaţii cari să asiste la aceste examene.

— Se aleg d-nii: *Dr. V. Babeş, St. C. Hepites* şi *Gr. G. Tocilescu.*

Dela Comitetul de învăţaţi, instituit la Berlin, cu scopul de a adunà fondurile necesare pentru ridicarea unui monument marelui istoric Teodor Mommsen, se primeşte o listă de subscripţie şi un apel în acest sens.

— Se decide ca Academia să se înscrie cu suma de 200 lei şi se recomandă membrilor spre a se asocià fiecare, cum va crede mai potrivit, la această subscriere.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa: *Despre pătrunderea microbilor prin piele.*

ȘEDINȚA DELA 18 IUNIE 1904.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l D. C. Sturdza-Scheianu se primește darul de manuscripte și documente arătat în următoarea scrisoare:

«Rog să binevoiți a prezentà Academiei Române documentele însemnate în alăturata listă, ca dar din partea mea, dar făcut ei sub următoarele condițiuni:

«1) Academia îmi va liberà o listă amănuțită de documentele donate.

«2) Această donațiune va face parte din Biblioteca Sturdza-Scheiană.

«3) Cea mai mare parte din aceste documente, fiind hârtii ale familiei Sturdzești, rezerv dreptul mie, fiicei mele Elena Sturdza-Scheiana, verilor mei Dimitrie A. Sturdza-Miclăușanu și Gheorghe A. Sturdza-Miclăușanu și nepotului meu A. D. Sturdza-Miclăușanu, de a cere ori când și de pe ori ce alte acte, documente sau scrisori, còpii certificate, cari còpii Academia va fi datoare a le face.

«4) Corespondența de familie să fie păstrată, fără a fi dată în studiul publicului până după moartea mea.»

— Academia decide a se exprimà d-lui D. C. Sturdza cele mai călduroase mulțumiri pentru prețioasa donațiune, pe care o primește în condițiunile arătate de d-sa.

Dela Biblioteca Națională din Turin se primește mulțumire pentru publicațiunile dăruite de Academie, în urma incendiului care a distrus o parte din acea bibliotecă.

Dela Ministerul Instrucțiunii publice se primește înștiințare că a delegat pe doamnele C. Peretz, Directoarea școalei profesionale de fete No. 2, și Elena Dumitrescu, Directoarea școalei de menaj, din Capitală, să asiste la examenele generale dela Institutul Otteteleșanu în zilele de 26 și 27 Iunie.

Dela d-l R. C. Porumbaru, Președintele Comitetului pentru organizarea serbării dela 4 Iulie la Borzești (Bacău), se primește invitațiune ca Academia să fie reprezentată la acea serbare, care se va face la biserica construită de Ștefan cel Mare la 1493, în amintirea părinților săi.

D l Președinte *I. Kalinderu* observă că ar fi foarte greu a se îndeplinì dorința exprimată în această invitare, pentrucă membrii Academiei vor fi atunci ocupați sau în ședința proprie a Academiei sau la Putna.

D-l *I. Bianu* zice că avem între noi un băcăoan, pe d-l Dr. Istrati, care are intențiunea de a asistà la serbarea dela Borzești și crede

că ar fi bine ca d-l Dr. Istrati să reprezente Academia la acea serbare. Cu această ocaziune ar fi nimerit ca Academia să hotărască modul ei de participare la sărbătorirea aniversării de 400 ani a morţii marelui Domn al Moldovei.

— Se decide ca d-l Dr. Istrati să fie delegat al Academiei la serbarea dela Borzeşti.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că, încă dela începutul lunii curente, d-sa a emis o idee despre modul cum Academia ar putea sărbători memoria lui Ştefan cel Mare şi această idee a exprimat-o într'o scrisoare adresată d-lui Bianu, în cuprinderea următoare:

«Viitoarea şedinţă publică a Academiei Române coincide cu aniversara lui Ştefan cel Mare. Publicul se poate aştepta ca Academia să serbeze ziua aceasta într'un mod oarecare. În străinătate se fac adesea, în cazuri de acest fel, expoziţiuni de bibliotecă. Dacă se admite această idee, Academia ar aşeza pentru vreo 15—20 zile, în două sau în trei săli deschise publicului câte trei sau patru ore pe zi, cărţi vechi sau nouă şi manuscrise consacrate lui Ştefan cel Mare; obiecte rămase dela dânsul, dacă sunt; hrisoave cari au legătură cu dânsul; vederi de ale Sucevei vechi, de ale mânăstirilor Putna, Dragomirna şi de ale altor mânăstiri şi biserici făcute de Ştefan cel Mare; vederi ale locurilor unde a dat bătălii; tablouri sau gravuri din ori ce epocă, cari reprezentă episoade şi fapte din viaţa lui; vederea statuei sale dela Iaşi; modele de arme din timpul său; hainele boereşti sau ostăşeşti din acea vreme; hărţi reprezentând Moldova de pe timpul lui Ştefan cel Mare; peceţi, compoziţiuni muzicale moderne închinate lui Ştefan cel Mare; monezi de pe timpul său; în fine tot ce poate să evoce epoca de glorie care s'a sfârşit la 1504 cu genialul Vodă.

«Academia, afară de fondul său, ar putea să ceară obiecte cu împrumut dela Mitropolia din Iaşi, dela arhive, muzău, şi eventual ar dispune să se facă facsimile de pe unele.»

Am propus, după cum vedeţi, o mică expoziţie de ocazie. Dacă ideia nu poate fi realizată din ori ce cauze, Academia să sărbătorească memoria lui Ştefan Vodă printr'o lectură de ocazie, făcută în şedinţa publică dela 2 Iulie şi precedată de o mică cuvântare de laudă din partea preşedintelui d-voastre.

D-l *Dr. C. Istrati* găseşte admirabilă ideia d-lui Kalinderu şi ar fi bine ca Academia să facă tot ce se poate pentru a ne arătă trecutul măreţ. Pentru facerea expoziţiunii nu mai este timp şi apoi, la începutul lunii Iulie, mai toţi vor fi împrăştiaţi. D-sa propune ca Academia

să facă expoziţia istorică relativă la Ştefan cel Mare şi să o deschidă la 1 Octomvrie. Acestei expoziţiuni i s'ar puteà da proporţii mai mari, cerându-se lucruri din Bucovina şi din alte ţări străine, unde se găsesc rămăşiţe din glorioasa domnie.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că realizarea propunerii d-lui Dr. Istrati ar fi împreunată cu mari cheltueli şi cu multe greutăţi. D-sa nu este în principiu contra propunerii, dar trebue studiată din toate punctele de vedere. Cestiunea de acum este: ce face Academia la 2 Iulie?

D-l *Dr. Istrati* propune ca la 2 Iulie Academia să trimită un delegat al său la Putna; iar în sânul Academiei să se ţină o şedinţă publică, în care să se citească o cuvântare de ocazie, iar în sala şedinţelor să se pună portretul lui Ştefan cel Mare înconjurat cu flori şi cu steagul Moldovei.

D-l *T. Maiorescu* observă că la 2 Iulie cei mai mulţi din membrii Academiei vor fi absenţi, mai ales istoricii. D-sa propune ca serbarea Academiei să fie numai reprezentarea ei la Putna.

D-l *I. Bianu* crede că d-l Dr. Istrati are dreptate când propune trimiterea unei delegaţiuni a Academiei la Putna. Această Instituţiune întrunind într'însa pe reprezentanţii tuturor Românilor, ar fi bine să fie reprezentată, ţinându-se seamă de această idee fundamentală a ei. D-sa crede că delegaţiunea Academiei să consteà din trei persoane.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că, dacă se admite ideia d-lui Bianu, d-sa propune ca unul din cei trei delegaţi să fie colegul nostru d-l Onciul ca bucovinean şi să mai alegem pe alţi doi din Regat.

— Propunerea d-lui Kalinderu se admite.

D-l *I. Bogdan* propune ca unul din cei doi delegaţi din Regat să fie chiar d-l Preşedinte I. Kalinderu.

D-l *I. Kalinderu* zice că în ziua de 2 Iulie trebue să fie neapărat în Bucureşti spre a prezidà şedinţa publică a Academiei şi la 4 Iulie va trebuì să fie de asemenea în ţară, pentrucă d-sa a organizat pe unul din Domeniile Coroanei sărbători cu această ocaziune. Prin urmare cu părere de rău nu poate reprezentà Academia la Putna şi propune pe d-nii B. P. Hasdeu şi T. Maiorescu.

D-nii *Maiorescu* şi *Hasdeu* declară că, din cauze independente de voinţa d-lor, nu pot luà parte la serbarea dela Putna.

D-l *Gr. G. Tocilescu* este de părere că ori câţi membri vor aveà ocaziunea să meargă la Putna să reprezente Academia la această serbare, să fie adecă delegaţii ei acolo, iar unul dintr'înşii—care va voì—să ţină o cuvântare în numele ei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* admite că ori câţi membri se vor găsì din Academie în ziua de 2 Iulie la Putna, vor fi consideraţi ca făcând parte din delegaţia Academiei.

— Propunerea d-lui Preşedinte se admite.

D-l *Dr. C. Istrati* zice că, de vreme ce d-nii Hasdeu şi Maiorescu nu pot merge la Putna, să fie d-l Ollănescu unul din cei doi delegaţi şi să ţină şi o cuvântare în numele Academiei.

— Propunerea d-lui Istrati se admite.

D-l *D. C. Ollănescu* mulţumeşte pentru însărcinarea ce i se dă.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce din nou în discuţie cestiunea expoziţiei istorice, relativă la Ştefan cel Mare.

D-l *I. Bianu* aminteşte că suntem în condiţiuni foarte rele pentru a face o asemenea expoziţiune: biblioteca noastră este foarte strâmtorată în actualul local şi suntem cu totul lipsiţi de saloane, în cari să se poată face expoziţiunea. Pentru a expune lucrurile, ar trebuì apoi să construim un mobilier special de vitrine şi aceasta ar cere o cheltuială însemnată, pentru care nu avem nimic înscris în budget.

D-l *D. C. Ollănescu* are experienţă dela expoziţia din Paris şi crede că sala şedinţelor ar fi foarte bună şi îndestulătoare pentru expoziţia noastră. De altfel expoziţia ar trebuì să dureze numai vreo 8 zile.

D-l *Gr. G. Tocilescu* este în contra expoziţiei în aceste condiţiuni. Când Academia întreprinde un asemenea lucru, trebue ca să facă cevà impunător. Nu avem local şi nu putem întrerupe lucrarea ordinară a Academiei, cedând pentru expoziţie sala şedinţelor. Nu avem nici timp până la 2 Iulie; iar expoziţia deschisă în toamnă n'ar mai corespunde scopului: Să se renunţe deci la ideia expoziţiunii şi Academia să organizeze facerea unor lucrări pentru luminarea epocei marelui Domn, cum ar fi de pildă culegerea şi publicarea inscripţiunilor.

D-l *I. Bianu* zice că ideia de expoziţie emisă de d-l Preşedinte i-a fost suggerată de expoziţunile ocazionale, cari adeseori se văd în occident pe lângă bibliotecile mari şi cu scopul de a luminà publicul asupra unei epoci istorice sau asupra activităţii într'un ram de industrie sau de artă. Expoziţia relativă la domnia lui Ştefan cel Mare prezentă mari greutăţi. Dacă propunerea se făceà astă iarnă, s'ar fi putut face cevà ; însă totuş o expoziţie modestă. Din timpul lui Ştefan Vodă au rămas în ţară foarte puţine lucruri. Centrul activităţii culturale în timpul lui a fost partea nordică a Moldovei, adică Bucovina şi mânăstirile ei. De aceea acolo au rămas: şi cărţi cu miniaturi şi legături frumoase în plăci de argint cizelate, şi odoare bisericeşti făcute de argintari meşteri şi lucrări de broderie. Acum vreo 20 de

ani, o bogată colecţie eră adunată la Cernăuţi cu ocaziunea unei expoziţii provinciale. Lucruri de acestea avem puţine de tot şi deci am puteà da o foarte slabă idee despre viaţa intelectuală a epocii marelui Domn. Expoziţiunea, ori cum s'ar face, cere o însemnată cheltuială şi un local potrivit. Noi în şedinţele ordinare nu avem drept să facem cheltueli mari neprevăzute în budget, care se face de sesiunea generală; iar localul nostru este, cred, prea strâmt pentru o expoziţie mai întinsă. Se vorbeşte despre 2 Iulie viitor, ca şi când nu s'ar fi făcut nimic pentru memoria marelui Voevod; dar a făcut Statul două lucruri bune: a publicat o monografie istorică asupra domniei glorioase a lui Ştefan Vodă şi a dispus publicarea tuturor documentelor ieşite din cancelaria domnească, câte s'au păstrat până la noi. S'ar mai puteà face desigur şi alte lucrări relative la această domnie; dar de acum până la 2 Iulie, nu mai putem face decât să hotărîm modul de participare al Academiei la serbarea acelei zile. În privinţa expoziţiei trebue iarăş hotărît: dacă Academia voeşte să o facă şi când?

D-l *Dr. Istrati* stărueşte ca să se facă expoziţia cu ori ce preţ, mai ales că propunerea vine dela preşedintele nostru. Expoziţiunile de acest fel aduc la cunoştinţa publicului şi a învăţaţilor multe lucruri necunoscute. Să facem apel afară din ţară pentru a obţineà obiecte şi lucruri pentru expoziţie.

D-l *T. Maiorescu* este de părere să se iea act de propunerea d-lui preşedinte, dar expoziţia să fie amânată până la sesiunea generală. Până atunci să numim o Comisiune, care să facă propuneri în această privinţă.

D-l *Dr. V. Babeş* zice că a fost impresionat de cele spuse de d-l Tocilescu în comunicarea din ultima şedinţă publică, din care d-sa a tras concluzia că ideia despre Ştefan cel Mare la poporul român e vagă; că dela acest domn sunt puţine lucruri reale. Pentru acea epocă trebuesc adunate documente, probe reale, nu să facem monografii şi alte scrieri, cari nu prea se cred. Prin urmare expoziţia trebue făcută. Este contra amânării ei la sesiunea generală şi dacă nu se poate face pentru 2 Iulie, să se facă la toamnă.

D-l D. Onciul se asociază la propunerea de a se face o expoziţie, din care însă să nu lipsească copiile de pe portretele murale ale lui Ştefan cel Mare şi ale familiei lui, inscripţii, planul bisericii dela Putna şi altele. Portretele murale sunt autentice şi e mirare că s'au păstrat până acum; ele însă se deteriorează şi deci trebue luate còpii, cât mai e vreme.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că ideia d-sale a fost să se facă o

expoziţie ocazională şi în limitele puterilor noastre. Vor fi mari greutăţi şi multă muncă ca să dăm expoziţiei proporţii mari şi să obţinem obiecte dela străini. De aceea d-sa este de părere să se aleagă o Comisiune, care să studieze cestiunea şi să aducă rezultatul deliberării ei în şedinţa viitoare. Cât priveşte ideia emisă de d-l Onciul, d-l Preşedinte ceteşte următoarea propunere:

‹Subsemnaţii propunem ca Academia Română să întreprinză publicarea unui album, conţinând reproducerea portretelor murale, odoarelor şi inscripţiunilor de pe la bisericile şi mânăstirile din ţară şi afară din Regat, cu privire la epoca lui Ştefan cel Mare.

«*Gr. G. Tocilescu, N. Quintescu, I. Kalinderu.*

D-l *I. Bianu* zice că această lucrare cere multe cheltueli şi aminteşte din nou că Academia este în şedinţele de peste an şi că nu are căderea să facă cheltueli, cari nu sunt înscrise în budget.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* răspunde că propunerea, dacă se va aprobà, va fi aprobată numai în principiu. Cestiunea se va supune plenului în sesiunea generală.

— Se pune la vot propunerea de a se alege o Comisiune, care să studieze cestiunea expoziţiei, şi sunt aleşi d-nii: *Dr. C. Istrati, D. C. Ollănescu* şi *Gr. G. Tocilescu.*

— Se pune la vot propunerea de a se publicà de Academie un album al epocei lui Ştefan cel Mare şi se admite în principiu.

D-l *T. Maiorescu* aduce aminte că în sesiunea generală trecută o Comisiune a fost însărcinată să tipărească într'o broşură regulele ortografice cu exemplificări şi să adauge la finele ei şi un mic glosar. Lucrarea a fost imprimată în câtevà exemplare provizorii şi ea se aduce în sânul Academiei spre a i se da mai departe curs.

D-l *N. Quintescu* zice că lucrarea Comisiunii trebuià mai întâiu prezentată Secţiunii literare şi numai după ce Secţiunea va fi dat votul ei, să se aducă în sânul Academiei. Mai departe d-sa se întreabă dacă Academia în şedinţa de peste an are dreptul să dea putere definitivă unei ortografii provizorii.

D-l *I. Kalinderu* aduce aminte că în sesiunea generală trecută d-sa a propus şi plenul Academiei a admis: întâiu ca cei trei colegi din Comisiune să se ocupe de îndată cu facerea broşurii şi a glosarului şi al doilea ca aceste lucrări să se termine cel mai târziu până la 1 Iulie. Comisiunea a făcut lucrarea ei şi o prezentă acum, înainte de 1 Iulie, când suntem în şedinţe ordinare de peste an. Prin urmare, noi sun-

tem în drept să ne pronunțăm asupra acestei lucrări, întru cât avem delegație dela plenul Academiei.

D-l *I. Kalinderu* face apel la membrii Academiei, după cum a făcut și în sesiunea generală, ca să admită cu toții în scrierea lor nouăle regule ortografice. Fiind de un mare interes pentru cultura națională o unitate cât mai deplină în scrierea limbii noastre, se va face intervenire la Ministerul instrucțiunii publice, spre a luà măsuri să se introducă în școale noua ortografie a Academiei. Se vor face de asemenea demersuri și către celelalte Ministere, pentruca în toate publicațiunile oficiale și în corespondența tuturor oficiilor dependinte de ele să se întroducă regulele ortografice votate de Academie. Redacțiunile foilor periodice în limba română vor fi rugate să adopte în tipărirea foilor lor aceste regule. Cu modul acesta vom ajunge să avem în toate manifestările scrise o ortografie uniformă. D-l Kalinderu propune apoi ca Academia să decidă ca toate lucrările ce i se vor prezentà, fie pentru publicare, fie pentru premiare, să fie scrise cu ortografia Academiei, începând dela Iulie 1904.

— Propunerea se aprobă.

D-l *N. Quintescu* observă că Academia, în sesiunea generală, a votat șease regule ortografice, dintre cari una cu privire la scrierea lui *â*. S'a decis ca sunetul *â* să se scrie în regulă generală cu *â* și numai la începutul cuvintelor cu *î*. Comisiunea, voind să facă aplicațiunile acestei regule, ne zice să scriem însă *preîntâmpinare, urîre, coborîre* cu *î*, deșì acest sunet este în mijlocul cuvintelor și deșì trebue scris cu *â*, după votul plenului. Ni se vorbește de forme flexionare la conjugarea a patra, când acest principiu a fost înlăturat în discuțiunea generală din plen. D-sa nu-și aduce aminte să se fi făcut vreo transacție în această privință și constată că, fiind vorba să se facă aplicațiunile regulei, s'a revenit în acest punct la principiul etimologic, care însă nu e conform cu votul plenului. Pentru aceste motive d-sa se va abțineà dela vot.

D-l *I. Bianu* amintește că Academia, după propunerea Secțiunii literare, a ales în sesiunea trecută o comisiune, care să coordoneze regulele ortografice votate în acest an dimpreună cu cele votate mai nainte și să le lămurească cu exemple și cu un mic dicționar ortografic. Membrii comisiunii, în cursul lucrării lor, au întâmpinat câtevà dificultăți de interpretare și de aplicare a regulelor votate. Așà Academia hotărîse ca *â* inițial să se scrie cu *î*: *îndurat, întâmpinat*. Cum vom scrie acest î, când o particulă de compunere se pune inaintea lui? Comisiunea crede că în asemenea cazuri trebuește păstrat

î şi deci să scriem *neîndurat*, *preîntâmpinat*. De asemenea şi cele câtevà verbe terminate în *-rî*: ca *târî*, *urî*, Comisiunea crede că trebuesc scrise cu î, spre a nu se depărtà de forma verbelor în *-ri*, ca *mărì*, *sărì*. După votul Academiei, noi Comisiunea aveam autorizarea de a publicà lucrarea noastră, fără să mai consultăm pe nimeni; am crezut însă că este mai bine ca, în mod colegial, să prezentăm lucrarea colegilor întruniţi în şedinţă ordinară, pentruca astfel ea să poată fi cât mai ameliorată prin observaţiunile cari s'ar puteà face. Lucrarea noastră vă este cunoscută şi vă rugăm să faceţi observaţiunile ce veţi crede, spre a fi îndată publicată.

— În urma observaţiunilor făcute de mai mulţi membri prezenţi, Academia ia spre cunoştinţă lucrarea Comisiunii, care urmează să fie publicată de urgenţă şi aplicată prin interveniri şi la Ministere.

D-l *N. Quintescu* declară că se abţine dela vot.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* exprimă mulţumiri, în numele Academiei, celor trei colegi din Comisiune pentru lucrarea lor bună şi grabnică. Broşura se va tipărì în cât mai multe exemplare şi se va pune în vânzare cu un preţ minim, de 10 bani. Se vor rezervà exemplare spre a se împărţì şi gratuit.

Manuscripte şi documente dăruite de d-l D. C. Sturdza-Scheianu.

1. Perilipsis de scrisori pentru moşiile: Stroeştii şi Lucuenii dela ţinutul Sucevei.
2. Contract pentru arândarea moşiei Scheia a vor. Costachi Sturza (1836).
3. Zece (10) zapise pentru căratul varului (1830).
4. Şapte (7) hârtii de socoteli pentru cărămizi (după 1830).
5. Un caiet de socoteli (după 1830).
6. Şasesprezece (16) scrisori pentru draniţa dela Roznov (după 1830).
7. Douăzeci şi una (21) scrisori corespondenţă cu Caimacanul Vasile Botez (după 1830).
8. Cinci (5) hârtii de socoteli cu stolerul Bergel.
9. Treizeci şi cinci (35) zapise alcătuitoare pentru scoaterea pietrii (după 1830).
10. Două (2) zapise (după 1830).
11. Douăzeci şi patru (24) zapise (după 1830).
12. Un dosar cu 125 acte dintre 1844 şi 1874, doveditoare pentru slujbele ce a făcut patriei Costache Sturza.
13. Un dosar înjghebat de către comisiunea rânduită din sânul obşteştei Adunări pentru cercetarea defectelor şcoalelor publice (1845).

14. Cadastru făcut satelor Scheia și Oborocenii de jos, districtul Romanului, ocolul Seretului (1860).

15. Còpiile jurnalurilor încheiate de divanul țării de sus (1835 Martie 16.—47 bucăți).

16. Dosar cu acte privitoare la școale (1845. — 16 acte).

17. Dosar privitor la reorganizarea școalelor publice: (45 acte — 1845).

18. Proclamațiunea rom.-germ. a gener. Hammerstein (1849).

19. Contract pentru arendarea moșiilor din Moldova ale Sf. Mormânt (1839).

20. Proiect pentru comisiunile hotărîtorilor (fără an).

21. Un pachet hârtii conținând socotelile de venitul locurilor din Iași.

22. Izvod de banii ce se primesc în socoteala caselor (1832).

23. Pomelnicul morților familiei Sturdza (tipărit).

24. Cassa banilor intrați și ieșiți pentru restaurarea clădirilor incendiate ale mânăstirii Neamțu (1863).

25. Șapte (7) tabulare (hotarnice) date de Administrația bucovineană pentru moșiile Mitropoliei Moldovei.

26. Statutele așezământului de credit ale staturilor Galiției (tipărit, 1841).

27. Convențiune pentru extrădarea vagabonzilor și dezertorilor (nemțește).

28. Mărturia aflării asupra vătămării de vii și de morți (1827).

29. Documente privitoare la țigani:

Treizeci și șase (36) dintre 1715—1840.

Cincisprezece (15), fără dată.

Cinci (5) spițe genealogice.

Una sută șaptezeci și patru (174) zapise, izvoade, catagrafii, dosare, etc., etc.

30. Condică alcătuită din actele doveditoare slujbelor ce a făcut patriei Costachi Sturza: 8 bucăți dintre 1827—28; 97 bucăți dintre 1830—1844.

31. Un catastif de stihuri (sec. XVIII).

32. Șapte negative fotografice făcute la 1852 de marele log. Costachi Sturza Scheianul, reprezintând pe: Catinca Cantacuzino, Safta Paladi, m. vor. Teodor Ghica Deleanul, Barbul Lăutarul, Doctorul Cihac, Chira Fotini și Vasile Alecsandri.

33. Mss. Flora Moldavă (grec, latin și român).

34. Treisprezece (13) scrisori dintre 1846—8, adresate generalului Iancu Sturza la Chișinău.

35. Treizeci și patru (34) scrisori dintre 1846—8, corespondență cu vor. Iordachi Râșcanu.

36. Cinci (5) scrisori dintre 1848 9, corespondență cu Pantelimon de peste Prut.

37. Patru (4) scrisori din 1847, coresp. cu Charles de Hartingh.

38. O sută patru (104) scrisori dintre 1847—50, corespondența lui Alexandru Plachidă din Basarabia către mar. vor. și cavaler Const. Dim. Sturza.

39. Catastif de moşiile şi cumpărăturile ce sunt dela Părintele meu Grigorie Paharnicul, ce s'a izvodit la 1730 Ianuarie 30.
40. Împărţeala ţiganilor lăeşi ce s'a făcut la 1794.
41. Condica cheltuelilor (dosar judecătoresc din 1858).
42. Dania lui Ştefăniţă Sturza către schitul Războeni.
43. Catastif de documente pentru moşii.
44. Documentele moşiei Oboroceni.
45. » » Scheia.
46. Broşuri, foi volante şi alte tipărituri din sec. XIX.
47. Letopiseţul lui Neculai Costin (cartea pentru descălecatul întâiu şi cronica). — Mss. fol., sec. XVIII.
48. Tablă de toate cheltuelile şi de banii daţi cu ţiduli pe anii: 1825, 26 şi 27. — Mss. fol.
49. Socoteala cheltuelilor palatului gospod pe anul 1842.
50. Socoteala zidirii gospod: de cheltuelile urmate dela Dec. 1840 până la 1 Noemvr. 1841. — Mss. fol.
51. Condică de cheltuelile casei (Sturdza) pe anul 1831. — Mss. fol.
52. Condică de toţi banii ce primesc dela fraţi şi cheltuelile ce pe toată luna se fac cu casa din Eşi. 1846. — Mss. fol.
53. Pomelnicul fericiţilor ctitori boerilor Sturzeşti ce se pomenesc la sf. mânăstire Barboiu. — Mss. din 1833.
54. Dosar de acte judecătoreşti pentru procesul Mariei Roset Tălpăneasa cu log. Dim. Sturza.
55. Un pachet mare cu acte din procesul Spătăresei Ecaterina Radu cu dumnealui boerul log. Costachi Sturza şi casa răp. vor. Aleco Sturza pentru averea răp. log. Teodor Sturza 1853 (circa 200 acte).
56. Condică cu mai multe sute de documente originale şi în còpii legalizate, ce au slujit la alcătuirea tablei genealogice a familiei Sturdza la 1842.
57. Dosar de acte pentru împărţeala averii răpos. logofăt Toader Sturza.
58. Un dosar cu acte vechi şi nouă (sec. XVII, XVIII şi XIX) anexate la trei testamente ale familiei Sturdza-Scheianu.
59. Un dosar corespondenţă cu Vasile Misir (1848).
60. » » » » Pascal Vidraşcu (1847).
61, 1846. — Condica încărcăturilor şi scăderilor banilor ce se primesc şi anume pe ce se cheltuesc. Mss. fol.
62. Dosar corespondenţă cu Ioniţă Gorgos. (1834—1840).
63. Dosar corespondenţă cu Sulgeriul Gligori Haciu şi Iţic Hamburg (1848).
64. Delă pentru catagrafiarea averii răpos. log. Toderaşcu Sturza.
65. Socotelile îmmormântării log. Dim. Sturza şi a monahiei Elisaveta (Elena Sturza).
66. Delă pentru datoriile răpos. log. Toderaşcu Sturza.
67. Tabla tuturor veniturilor moşiei Miclăuşani pe anii: 1825, 1826 şi 1827.

68. Patru caiete conţinând cuvântări din clasicii greci (Ms. dela încep. sec. XIX).
69. Dosar corespondenţă cu Spătarul Mateiu Strat (1847).
70. Lista cronologică a Domnilor Principatului Moldovei.
71. Dosar de acte privitoare la judecata urmată cu Maria Calmuţchi pentru posesia moşiei Trănca din Basarabia.
72. Condică de còpii de hrisoave şi cărţi domneşti privitoare la moşiile: Glingenii, Tăuriile şi Zămbrăoanii.
73. Delă în pricina hotarului moşiei Căluji, ţinutul Sucevei (1834).
74. Catagrafia ţiganilor vătraşi dela Scheia (1836).
75. Còpii de documente latine de provenienţă polonă, privitoare la istoria Moldovei.
76. *Kynegetica Oppiani.*—Ms. latin şi grecesc (sec. XVI). Lugduni Batavorum 1597, in-4°.
77. Pretensiones illustres oder Rechts-Ansprüche.—Ms. german (sec. XVII), in-4°.
78. Un pachet sigilat conţinând corespondenţa familiară a familiei Sturdza.

Două peceţi: una dela *Petru Rareş,* 1546 Martie 30. Orig. perg. slav.; alta dela *Petru Schiopul,* 1583 Martie 29. Orig., perg., slav.

Două scrisori latineşti. Orig. dela 1687: una dela *Mih. Apafi,* principele Ardealului, alta dela *Ana Bornemissza.*

Trei doc. orig. turceşti: unul privitor la drepturile Mitropoliţilor din Imperiul otoman din a. 1223 al Hegirei.

Hrisoave şi cărţi domneşti: 1 (sec. XVI), 10 (sec. XVII), 29 (sec. XVIII) şi 7 (sec. XIX), originale.

Còpii şi traduceri: 5 (sec. XVI), 26 (sec. XVII), 9 (sec. XVIII) şi 2 (sec. XIX).

Zapise: 96 (sec. XVII), 49 (sec. XVIII) şi 22 (sec. XIX).

Diverse acte publice şi particulare: 102 (sec. XVIII), 568 (sec. XIX înainte de 1830) şi 781 (sec. XIX după 1830).

Scrisori: 50 (sec. XVIII), (106 sec. XIX înainte de 1830) şi vreo 200 (sec. XIX după 1830).

Hărţi şi planşe: 9.

ŞEDINŢA DELA 25 IUNIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D. Sturdza* dărueşte patru fotografii reprezentând monumentul dela Tulcea şi pe cel ridicat în comuna Puieni, judeţul Vlaşca, în memoria ostaşilor din acea comună căzuţi în răsboiul pentru independenţă.

Dela d-l Duiliu Zamfirescu, membru corespondent, se primeşte darul arătat în următoarea scrisoare:

«*Domnule Preşedinte,*

«Am onoare a trimite Academiei un Codice latino-moldav, găsit de mine în Roma, cuprinzător de 85 de versiuni din Sfânta Scriptură, date pe româneşte de călugărul Silvestro Amelio, din ordinul Minorilor Conventuali dela Foggia (provincia St. Angelo din fostul regat de Neapole), trimis de Propagandă ca misionar în Moldova, Valahia, Tartaria şi Transilvania, în anul 1725.

«Importanţa acestui codice stă în încercarea de a scrie româneşte, în prima jumătate a veacului XVIII, cu litere latine. Deşì limba nu e totdeauna gramatical corectă, ea e totuş interesantă din punct de vedere lexic şi glotologic, prin aceea că ne dă graiul viu al timpului, prins de auzul unui italian şi notat cu semne latine.

«O încercare schiloadă de a scrie româneşte cu litere latine o face psaltirea calvinească din 1697 «a lui Szvent David», din care d-l Bianu reproduce câţivà psalmi în interesantul său studiu asupra psaltirii lui Dosofteiu. Nici nu se poate închipuì cevà mai comic şi mai trivial decât această biată limbă românească, mestecată de Ungurii calvini:

Ferikat jeszt' kuj de sziromanul
Si de nistotosul
Ej mile, ke Domnul pre jel enkĕ
Iare el va czinĕ,
    En nevoja sza si en czara sza
Lafe bune v'ave.....

«Faţă cu această caricatură, traducerea franciscanului Amelio devine aproape frumoasă: «Szy le dzysă lor ö äsämänătură: Kăutaz smokynul szy tozy kopaczyi: kă când aduk roda den syne sztyzy kă ieste vara aprope...»

«Spre a înţelege mai bine însemnătatea codicelui de faţă trebue să ne aducem aminte că primele încercări de a se notà limba pământească cu litere latine se fac în Ardeal de către Samoil Micu care, scriind în latineşte asupra idiomului daco-român, însemnează textele româneşti cu litere latine.

«Samoil Micu, profesor de morală şi etică la seminarul din Blaj la 1772, scrie prin urmare cu 50 de ani mai târziu. După dânsul, mai mulţi alţi Români uniţi, iubitori de neam, ca Gheorghe Şincai şi Petru Maior, scriu cu caractere latine, după întoarcerea lor dela Roma; dar toţi aceştia se depărtează în timp de încercarea noastră.

«Interesant este că chiar în literatura noastră bisericească, dacă lăsăm la o parte *Psaltirile* istorice şi lucrările Mitropoliţilor Varlaam şi Dosofteiu, nu erau multe cărţi traduse înainte de 1700. Părerea istoricilor români şi în special a d-lui Bianu (în discursul său de recepţiune la Academie) este

că până pe timpul lui Constantin Brâncoveanu, întreg serviciul bisericesc se făceà în slavonește.

«Așà în Muntenia, Mitropoliți și Episcopi însemnați ca Daniil (contemporan cu autorul nostru), Grigorie, Filaret al Râmnicului, Dosofteiu Filitis, traduseră și publicară pe rând *Rânduiala săptămânii patimilor, Octoihul, Slujba sfinților din toate zilele anului, Cazania, Molitfelnicul, Psaltirea*, etc., după anii 1720 și cele mai multe după 1750.

«În Moldova, Mitropoliții Iacob, Gavriil, Stamati, Veniamin, însemnați în cultura bisericească, lucrează după anii 1750.

«Codicele de față este scris pe vremea Papei Benedict XIII și a Domnului român Mihaiu Racoviță, în a treia sa domnie asupra Moldovei, cu aproximativ 77 ani după Codicele Bandinus, care a început a fi scris la 2 Martie 1648, la Bacău.

«Papa Benedict XIII (Fra Vincenzomaria Orsini, din ordinul Dominicanilor) erà napoletan de origine, fiind despre tată Orsini-Gravina, iar despre mamă Frangipani, așà încât s'ar puteà crede că ar fi o corelațiune între napoletanul dominican devenit Papă și napoletanul franciscan trimis misionar. Dar cu toată modestia și umilința lui Benedict XIII, cine nu știe ce depărtare este, în ordinea ierarhică a bisericii romane, între un Papă, eșit din una din cele mai ilustre familii ale lumii, și un biet misionar franciscan!... Afară de asta, Codicele amelian a fost scris în 1725, dar el a fost de sigur pregătit înainte, căci în 1725 autorul erà dejà *olim Praefecto,* în toate cazurile a trebuit să stea destul timp în țara Moldovei pentru a-i învăță limba. S'ar puteà presupune că a început a învăță românește în Transilvania (deoarece epoca răspunde perfect cu năzuințele Iesuiților de a atrage la catolicism pe toți Românii de peste munți), dacă limba sa nu ar fi dialectal moldovenească, după cum erà a Mitropolitului Dosofteiu, spre deosebire de a Mitropolitului Varlaam.

«E prin urmare probabil că franciscanul S. Amelio a trecut sau a trăit prin Moldova ca misionar încă din a doua domnie a lui Nicolae Mavrocordat, pe vremea Papilor precedenți Inocențiu XIII și Clement XI. Cu nici unul din aceștia însă nu pare a fi fost în legătură. Inocențiu XIII (Michelangelo Conti) erà roman, Clement XI (Gianfrancesco Albani) erà urbinat; nici unul nici altul nu aparțineau ordinului franciscan al Minoriților Conventuali.

«Cercetările făcute de mine până acum la direcțiunea generală a Ordinului (Conventus Generalis Sodalium tertii ordinis S. Francisci Assisiensis, Piazza S-ti Apostoli, Roma) au dat acest rezultat, că franciscanul Silvestro Amelio, bacalaureat în teologie, a fost trimis în misiunile din Moldova la 6 Septemvrie 1719, ca Prefect sub administrațiunea Părintelui General Carlo Jacobo Romilli din Bergamo.

«E curios că memorialul bisericii catolice din Iași (publicat de V. A. Urechiă, în studiul asupra Codicelui Bandinus) nu înscrie numele lui S. Amelio în

seria Episcopilor. La epoca corespunzătoare găsim, la No. 26, pe un Iosaphat Parysiewicz min. conv., 1717; apoi la No. 27 pe un Thomas Szklubie Zaleschi sau Raleski, dominican, 13 Aprilie 1832. Nomenclatura aceasta este însă plină de lacune, căci, după cum o recunoaște memorialul însuș: «costretti dalle orribili vicende da quel Paese sofferte, i Vescovi dimoravano per lo piu in Polonia.»

«Omul nostru însă nu pare a fi dintre Episcopii ce locuiau în Polonia, căci el învățase limba moldovenească și, după cum o spune în prefață, voià să îndemne și pe alți confrați a o cunoaște.

«Ar fi de cea mai mare importanță de a găsì, fie în arhivele Ordinului, fie în ale Propagandei, corespondența acestui misionar, relativă la țările române. Dar arhivele Propagandei au fost absorbite de Vatican și nu se mai pot cercetà decât cu învoire specială și cu mare greutate.

«Nu trebue uitat că tocmai atunci se începeà în Principate epoca Fanarioților, cea mai tristă stăpânire străină ce a căzut vreodată peste Români; nu trebue iarăș uitat că tot atunci Iezuiții dau cele mai aprige asalturi la conștiința Românilor din Transilvania.

«Între preoții greci, cari prigoniau limba, și preoții catolici, cari turburau sufletele, bietul popor rămâneà nedomirit.

«Limba liturgică oficială, în epoca Fanarioților, rămâne cea românească, dar atât de redusă, încât în mânăstiri, sub înrâurirea egumenilor greci, aproape nu se mai aude, iar în orașe e gonită din toate bisericile bogate, și ca tot ce erà băștinaș, fuge spre țară și spre cei săraci.

«De aici a luat-o probabil franciscanul Amelio.»

Dela d-l G. Bengescu, membru corespondent, se primește, pentru colecțiunile Academiei, o broșură în limba engleză despre aventurile unui căpitan de haiduci în secolul XVIII, având la sfârșit un apendice intitulat: *Curious Account of Wallachia.*

D-l *I. Vulcan* mulțumește prin scrisoare pentru participarea Academiei la jubileul de 40 ani al revistei *Familia.*

Ministerul Instrucțiunii publice înștiințează că a delegat la examenul Institutului Otteteleșanu pe d-na Bârsan, maestră la Azilul Elena Doamna, în locul d-nei Peretz, demisionată.

D-l Președinte *I. Kalinderu* aduce aminte că în ședința trecută s'a decis să se delege trei membri ai Academiei la serbarea dela Putna; că s'a ales d-l Ollănescu și a mai rămas să se delege încă doi. D-sa propune pe d-nii P. Poni și Dr. C. Istrati.

— Propunerea d-lui Președinte se primește.

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că, pentru a face mai spornică lucrarea culturală a Academiei și a asocià la această lucrare pe membrii corespondenți, d-sa le-a adresat următoarea scrisoare:

«*Domnule și scump Coleg,*

«Precum știți, Academia Română mi-a făcut neprețuita onoare a mă alege, în sesiunea generală din acest an, Președinte al ei. Deși am fost nevoit, de ocupațiunile mele, să declin această cinste, stimații mei colegi mănținând hotărîrea lor, a trebuit să primesc președința, la ceea ce am consimțit cu ferma voință de a face tot pentru a corespunde marei încrederi ce mi se arătà.

«Ședințele publice sunt unul din mijloacele însemnate de manifestare și de acțiune ale Academiei. Aceste ședințe se țin în prima Vineri a fiecărei luni, afară de timpul vacanțelor.

«Nimic nu împedică de a ținea mai multe ședințe de acestea, și immulțirea lor n'ar puteà să fie decât spre folosul Academiei și al scopului ei cultural, căci astfel ea va răspândì mai multe idei în public și va fi răsplătită prin creșterea interesului, cu care ar fi urmărite ședințele ei. Ceea ce se opune realizării acestei dorințe, este și micul număr al lucrărilor prezintate spre cetire. Au fost cazuri când n'au fost destule lucrări nici pentru câte o singură ședință pe lună.

«Ceea ce am observat mai ales, cu părere de rău, este că dintre membrii corespondenți se aduc foarte rar scrieri de cetit în ședințe publice, deși fiind, după art. 31 al statutelor noastre, «*aleși dintre bărbații de specialitate, ale căror lucrări pot contribuì la scopurile Academiei*», ar fi de așteptat să ia o parte mai activă la lucrările Academiei.

«Membrii corespondenți au, din punctul de vedere al conlucrării lor la scopurile ideale ale Academiei, aceeaș pozițiune ca membrii ordinari (art. 33), cu singura deosebire că lucrările lor sunt supuse, înainte de ședința publică, aprecierii Secțiunii din cari fac parte. Sunt convins că această dispozițiune va fi aplicată într'un spirit colegial, încât nu va puteà fi considerată ca o restricțiune neplăcută. În schimb, membrii corespondenți au dreptul de a prezintà spre premiare lucrările lor, drept la care membrii activi au renunțat încă din anul 1891 (art. 61).

«După acelaș articol 61, puteți asemenea, în virtutea calității de membru corespondent, să trimiteți Secțiunii din care faceți parte, «dizertațiuni și scrieri diverse», cari se pot tipărì în *Analele* noastre, bine înțeles după ce se vor fi încuviințat de Secțiunea respectivă.

«Luând o parte mai activă la viața intelectuală a Academiei, membrii corespondenți vor atrage în mai mare grad atențiunea publicului distins care urmează ședințele noastre, și vor mărì reputațiunea lor, care e consacrațiunea muncii intelectuale. Prin relațiunile mai dese și prin lucrările aduse,

D-voastre şi colegii noştri corespondenţi veţi fi de asemenea mai bine apreciaţi în sânul Academiei şi desemnaţi, în prima linie, pentru a intrà în rândurile membrilor ordinari la fiecare vacanţă.

«Convins că veţi primì cu sentimente colegiale apelul ce mă cred dator a vă adresà în interesul general, şi că veţi binevoì a-mi comunicà în curând titlul primei cetiri ce voiţi a face, precum şi ziua aleasă, care poate să fie ori ce Vineri, afară de vacanţă, vă rog, Domnule şi scump Coleg, a primì încredinţarea distinsei mele consideraţiuni.»

Până acum au răspuns d-nii colegi Dr. G. Marinescu şi I. Slavici, că vor face comunicări în şedinţele publice ale Academiei, iar d-l N. Iorga a şi înaintat un memoriu despre *Ştefan cel Mare, Mihaiu-Viteazul şi Mitropolia Ardealului.*

D-l Preşedinte ceteşte apoi procesul-verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 11 Iunie, prin care se arată că Secţiunea a însărcinat pe d-l I. Kalinderu să prezinte un raport asupra memoriului d-lui Iorga. Ceteşte de asemenea procesul-verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa de la 25 Iunie, prin care se arată că Secţiunea, aprobând concluziunile din raportul d-lui I. Kalinderu, propune Academiei ca d-l Iorga să cetească într'o şedinţă publică a ei memoriul d-sale.

— Propunerea Secţiunii se pune la vot şi se aprobă, hotărîndu-se ca d-l Iorga să cetească comunicarea sa în şedinţa publică dela 2 Iulie, fiind vorba de Ştefan cel Mare.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* anunţă că în şedinţa festivă de Vineri 2 Iulie, d-sa, înainte de comunicarea d-lui Iorga, va ţineà un cuvânt de slăvire a memoriei marelui Ştefan Voevod.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 2 IULIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu*, deschizând şedinţa, zice:

«*Domnilor Colegi,*

«Am mâhnirea a vă comunicà că ieri a fost dus la locul de veci G. I. Ionnescu-Gion, membru corespondent al Academiei noastre, profesor la Liceul Mateiu Basarab, fost Secretar general al Ministerului de Culte, etc.

«Încetat din viaţă în floarea vârstei şi în plină activitate, dela care

puteam aşteptà încă multe roade, defunctul erà unul din fruntaşii corpului didactic secundar, care a lucrat cu râvnă pentru progresul acestui învăţământ.

«Fire foarte muncitoare, Ionnescu-Gion şi-a întins activitatea şi în alte direcţiuni. A fost jurnalist, critic literar şi teatral şi, posedând cunoştinţe generale, a publicat numeroase lucrări de istorie şi literare, în româneşte şi franţuzeşte. Pe lângă acestea, erà unul din conferenţiarii Ateneului român, care, sub o formă plăcută, ştià să răspândească în public cunoştinţe folositoare.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* rosteşte apoi următoarea cuvântare.

«*Onoraţi Colegi,*

«Azi e o zi mare, o zi sfântă. Se împlinesc 400 de ani dela moartea marelui Ştefan, Domnul Moldovei (1).

«Patru sute de ani sunt, chiar şi în viaţa unui popor, o lungă perioadă de timp. În cursul celor 18 secole, cari au trecut de când marele împărat, divul Traian, a adus şi a aşezat pe acest pământ neamul nostru, s'au ţinut lanţ încheiat anii, chiar veacurile, de luptă, de durere, de viaţă sbuciumată şi încercată; iar clipele de reculegere, în cari puteam să ne împlinim menirea şi să privim cu încredere în viitor, au fost puţine şi scurte.

«Viaţa şi domnia lui Ştefan sunt una din acele nepreţuite clipe, fără îndoială cea mai luminoasă şi mai înălţătoare, căci nimeni n'a înţeles ca el chemarea neamului românesc, şi n'a ştiut de o potrivă cu dânsul să ne ducă spre îndeplinirea ei.

«Aduşi aici, ca să ţinem pacea romană, ordinea şi civilizaţiunea antică, noi am trăit totdeauna în luptă cu turburătorii liniştei şi cu asupritorii popoarelor; şi eroii noştri, toţi, au fost nu numai naţionali, ci şi apărători ai marilor bunuri ale neamului omenesc. Dar nici unul din aceşti viteji nu s'a ridicat la însemnătatea universală (2) a lui Ştefan, sfânt şi bun pentru noi, mare pentru toţi (3).

---

(1) Ureche. Ed. Kogălniceanu, *Letopiseţele ţării Moldovei*, I, 142.: «Domnit-au Ştefan Vodă 47 de ani, 2 luni şi 3 săptămâni, şi au zidit 44 de mânăstiri şi biserici, şi erà însuş ţiitor peste toată ţara.....»

(2) *Columna lui Traian*, 1876, p. 465 sq.: Uzum Hasan, Şahul Persiei, oferì alianţa sa contra Turcilor «marelui şi milostivului domn, stăpân mare în ţara sa», cum îl numeşte însuş în scrisoarea ce i-a adresat.

(3) Ioannis Dlugosz, *Opera omnia*, ed. Przezdziecki, XIV, 623: «.... După judecata

«Mare a fost şi Mircea, care a pornit luptă contra cotropitorilor osmanlâi şi a purtat-o cu vrednicie. Mihaiu Viteazul, care a căzut, continuând lupta aceasta, ne-a lăsat şi el o moştenire de glorie.

«Ştefan însă, mai fericit, şi poate şi mai înţelept, apărându-şi ţara, neamul şi legea (1), a fost un erou al creştinătăţii (2) şi al civilizaţiunii, care atunci renăşteà, şi ne-a arătat la toţi, drept, ceea ce suntem: împlinitori ai voinţei lui Dumnezeu, aici pe pământ, cum zice marele nostru poet Alecsandri.

«Epocile de viaţă naţională puternică sunt mai totdeauna şi epoci de înflorire estetică. Ştefan cel Mare, care înfiinţà după fiecare biruinţă, ca jertfă de mulţumire, un lăcaş al Dumnezeirii — împodobit cu frumoase săpături, cu ciubuce împletite deasupra uşilor, cu roate de smalţ colorat, înfăţişând dobitoace fantastice din zodii şi din poveşti, iar pe dinăuntru cu frumoase icoane, cu preţioase odăjdii de stofe scumpe şi grele, cu bogate cruci, cu potire şi vase sfinte, de un stil şi de o execuţie artistică perfectă, — ne-a lăsat astfel comori artistice, din cari multe s'au pierdut, dar şi multe au rămas, şi cari vor fi pe viitor o nepreţuită călăuză pentru ariştii noştri. Mânăstirile şi bisericile ridicate de Ştefan cel Mare, ca şi cele zidite de alţi buni voevozi, iubitori de Hristos şi de ţară, au fost dealungul veacurilor şi lăcaşuri de învăţătură pentru neamul românesc şi de păstrarea credinţei şi naţionalităţii. Literatura ce se făceà în ele, bisericească ca şi lumească, e întemeietoarea culturii de mai târziu, cum şi un bogat izvor pentru istoria scumpei noastre patrii.

«Privit în mijlocul contimporanilor săi, marele şi sfântul Domn se ridică în rândul celor aleşi, nu numai ca mare căpitan şi înţelept cârmuitor, ci totodată şi ca om al înălţării sufleteşti. Contimporan al îndrăzneţilor Vasco di Gama, Magelan şi Cristofor Columb, el stă, ca om de arme, alăturea cu Mahomed II, Mateiu Corvin, Carol cel Temerar, Ludovic XI, Enric Tudor şi cu Maximilian de Habsburg, ca-

---

mea el este cel mai vrednic de a i se încredinţà principatul şi comandamentul a toată lumea, mai cu samă trecerea în contra Turcului, prin comuna înţelegere şi hotărîre a creştinilor.»

(1) Hurmuzaki, *Documente privitoare la Istoria Românilor*, VIII, 36: ...«De când sunt Domn al acestei ţări, 36 de răsboaie am dat; în 34 am învins şi 2 am pierdut.»

(2) «Luptător al lui Christ,» cum îl numià Papa dela Roma. Tot Papa Sixt IV scrià lui Ştefan Voevod (Hurmuzaki, *Documente*, II. I, 14): «Faptele tale contra necredincioşilor Turci, duşmanii noştri comuni, ce le-ai îndeplint până acum cu atâta înţelepciune şi vitejie, au adăugat atâta strălucire numelui tău, încât toate gurile te numesc şi toţi într'un gând prea mult te laudă.»

valerul neînvins de nimeni; iar ca ocârmuitor se întrece cu Inocenţiu VIII, cu Sixt IV, cu Izabela de Castilia şi cu atunci încă tânărul Ioachim de Brandenburg.

«Trăeşte însă Ştefan al nostru—deşi departe în Orientul turburat şi întunecos — şi alăturea de Lorenzo il Magnifico, de Nicolo Machiavel şi de Benvenuto Cellini, alăturea cu Leonardo da Vinci, Michel Angelo, Rafaelo şi cu ceilalţi luminători ai timpurilor.

«Mare el însuş, şi fiu al unui timp mare, el se ridică din trecut în mărire deplină (1).

«Nici centenarul întâiu, nici al doilea, şi nici al treilea, al strălucitului voevod n'au fost serbate. Nestatornicia, nesiguranţa viitorului, înmulţirea primejdiilor, nu lăsà să se desvolte mândria naţională, amintirea vremurilor bune, iar cărturarii n'au ştiut să vorbească cum se cuvine despre faptele lui Ştefan cel Mare.

«Numai Niculcea, după mai bine de un veac şi jumătate de la dispariţia eroului, ne-a mai transmis o mică comoară de fapte, care am dorì să fie de o sutà, de o mie de ori mai bogată. Apoi, tocmai la 2 Iulie 1762, vedem prima serbare a aniversării triste şi glorioase; Arhimandritul Vartolomeu Măzăreanul aduse cel dintâiu prinos de omagiu marelui Moldovean, şi se întrebă cu sfială: «Oare ne vom mai învrednicì şi noi să avem asemenea vremuri?» Nu puteà, sărmanul şi bunul Român, să ştie cât de aproape erà de anul învierii, căci Dumnezeu, în nepătrunsa-i înţelepciune, n'a dat decât unui număr nesfârşit de mic de muritori darul supraomenesc de a ridicà un colţ al vălului care acoperă privirii noastre viitorul.

«Trec 59 ani—o clipă în viaţa unui popor,—şi la capătul celălalt al ţării, Tudor dă semnalul deşteptării naţionale. Veacul trecut, început cu atâta fericire, a despăgubit ţara noastră de timpurile de încercare, căci am mers din treaptă în treaptă la mărire.

«După 1821, vine 1848, 1859, vine 1866, care aduce pe Acel care, cu atâta înţelepciune, ne-a călăuzit spre 1877—1878, spre 1881, spre starea de azi, care ar umpleà de bucurie pe marele Ştefan, pe răsboinicul Mihaiu Viteazul, pe toţi Domnii buni, cari au mai fost, pe boerii şi căpitanii lor, pe toţi mucenicii românismului, în sfârşit pe scumpii noştri străbuni, tot aşà de iubitori de ţară ca şi noi, dar mai puţin norocoşi.

(1) Ureche, *Letopisețe*, I, 145.: «....carele nimene din domni, nici mai înainte, nici după aceea nu l-au ajuns.»

«*Onoraţi Colegi,*

«Pătrunşi, ca în timpul lui Ştefan, de simţimântul că numai lucrând pentru pace, pentru ordine şi pentru civilizaţiune, ne împlinim menirea, ne luminăm şi ne însufleţim cu toţii de faptele marelui Voevod, care, ridicându-se pe el, a ridicat şi neamul nostru, şi ne-a deschis calea pe care umblăm azi.

«Din lăcaşul nemuririi, din de trei ori sfântul sanctuar al păcii şi al iubirii divine, unde viaţa e fără de sfârşit şi fericirea fără turburare, Ştefan şi voinicii lui ne privesc, se bucură de bucuria noastră, şi ne spun:

«Munciţi, adunaţi comori de muncă şi de iubire, pentruca moşia strămoşească să fie tot mai frumoasă, mai întărită şi mai slăvită, şi pentruca toţi fiii neamului să fie, până la sfârşitul veacurilor, adunaţi într'un singur gând, şi tari prin frăţeasca lor unire.»

D-l *D. Sturdza* zice că, înainte ca d-l Iorga să-şi facă comunicarea anunţată pentru şedinţa de astăzi, crede nimerit ca, în această zi mare, când sărbătorim aniversarea de patru sute de ani dela moartea lui Ştefan cel Mare, să amintim laudele pe cari le aduce Domnului Moldovei un străin, istoricul polon contemporan Ioan Długosz. Laudele unui scriitor ca acesta nu pot fi bănuite de părtinire, pentrucă el este fiul unei ţări cu care Moldova a fost în vrăjmăşie. D-l Sturdza ceteşte apoi din cartea XIII a Istoriei Poloniei de Długosz partea privitoare la biruinţa lui Ştefan Vodă asupra Turcilor la Racova în 1475:

«Die Martis, decima septima Ianuarii, Stephanus Woyewoda Moldaviae exercitum Mahumeth Turcorum Caesaris, centum et viginti millia pugnatorum habentem, cui et Besserabi, quorum regionem primum ingressus illam sibi subiecerat, ferebant solatia, Valachiam populantem, circa paludem Rakowyecz et fluvium Berlad, proprio Marte, quinque tantum millibus Siculorum, quorum terram ab Hungariae Regno abstractam in suam ditionem redegerat, magna clade, sed non incru-

«Marţi, la 17 Ianuarie, Ştefan Voevodul Moldovei, cu propria sa oştire, având ajutor străin numai de 5.000 de Secui a căror ţară, smulsă dela Crăia Ungariei, o trecuse în stăpânirea sa, aproape de balta Racova şi râul Bârlad, a bătut, într'o mare înfrângere şi o sângeroasă biruinţă, oastea lui Mahomed, Împăratul Turcilor, alcătuită de o sută douăzeci mii de luptători, împreună cu ajutoarele Basarabilor, a căror ţară fusese mai întâiu călcată, supusă şi pustiită. Căci toate rân-

enta suorum victoria, fudit. Acies enim omnes suae primae, in quibus et Siculi in fronte erant, a Turcis obtritae, periculum ingens fecerant, donec ipse corpore proprio in Turcorum acies de victoria exultantes, medius se iniecit, et omnes catervas Turcorum, mirabili Dei potentia, vix quadraginta millia pugnatorum habens, in quibus maior pars erat agrestium, prostravit. Nec in superbiam aliquam ex hac victoria elatus, diebus quatuor continuis ieiunium in pane et aqua egit; per universam quoque terram suam bannum edixit, ne quis auderet sibi, sed soli Deo, illam victoriam appropriare; cum iudicio omnium diei illius victoria ex uno eo stetit, ipseque triumphi eius laudem fere solus et unus tulit. Omnis exercitus suus ex praeda Turcorum auro et argento, purpuris et equis, caeteraque nobili supellectili, ditatus est vehementer, et arces Bessarabiae, quae ab eo ad Turcum defecerant, omnes illi redditae. Plurimi agrestes ex peditum numero in equitum et militum numerum translati. Paucissimis ex Turcis salus per fugam poterat quaeri: nam et si qui fugiendo ad Danubium usque pervenissent, illic a Valachis recentiores equos habentibus, fere omnes aut trucidati, aut undis fuere suffocati. Turcorum equos, sed et ipsos Turcos, macies torserat, omnem enim regionem Valachiae, per quam Turci ituri erant, longe ante Stephanus Woyewoda dederat in flammam: quae res maximi sibi fuit ad victoriam momenti. Omnes fere Turcorum captivos, praeter principaliores, quos reservavit, palis suf-

durile sale dintâi, printre cari se aflau în frunte şi Secuii, fiind sdrobite de Turci, primejdia erà grozavă. Atunci el însuş, chiar cu trupul său, se aruncă în mijlocul rândurilor Turcilor beţi de biruinţă, şi culcă la pământ toate cetele Turcilor, cu ajutorul minunat al lui Dumnezeu, având abià 40.000 de luptători, cari cea mai mare parte erau ţărani. Şi nu s'a semeţit de loc din pricina acestei biruinţe: patru zile dearândul a postit cu pâne şi apă; şi dete poruncă în toată ţara ca nimeni să nu îndrăznească a socotì că acea biruinţă este a sa, ci numai a lui Dumnezeu: deşì, după judecata tuturor, biruinţa acelei zile a fost numai a lui, şi el însuş a câştigat aproape singur lauda acelei izbânzi. Toată oastea sa s'a îmbogăţit din prada Turcilor cu aur şi argint, cu vestminte de purpură şi cai şi cu alte lucruri de mare preţ, iar cetăţile Basarabiei, cari trecuseră dela dânsul la Turc, toate i s'au reîntors. Foarte mulţi ţărani au fost trecuţi din numărul pedestrilor în al călăreţilor şi al ostaşilor. Prea puţini Turci şi-au găsit scăparea prin fugă: căci deşì aceştia ajunseră fugind până la Dunăre, acolo au fost mai toţi măcelăriţi sau înecaţi în valuri de Români, cari aveau cai mai odihniţi. Lipsa chinuise şi slăbise caii Turcilor, şi chiar pe Turci, căci Voevodul Ştefan cu mult mai înainte pârjolise întreg ţinutul Valahiei, pe unde aveau să treacă Turcii: această împrejurare a fost foarte hotărîtoare pentru biruinţă. El a tras în ţapă mai pe toţi Turcii prinşii,

fixit, desideratorum cadavera cremavit; ossium tamen illorum extant aliquot acervi, tam insignem victoriam in aetatem diuturnam testaturi. Quatuor duces Turcorum principales et triginta sex signa militaria, manubiasque nobiles, Kazimiro Poloniae Regi in Lithuaniam per notabiles et primores suae regionis barones transmisit: contestans eum, ne se desereret, neu tam fidelem servum, tamque fortem athletam, periclitatum iri sineret, sed gentibus suis armis et pecuniis, caeteraque supellectili bellica, contra Turcorum Caesarem cladem suorum ulcisci, omni conatu frementem, iuvaret: dignareturque in terras appropinquare Russiae, homagium, quod hactenus praestare distulerat, ab eo recepturus. Kazimirus autem rex ex hac felicissima novitate, sibi et Regno, universaeque Christianitati plurimum proficua, uti dignum erat, exhilaratus, gratiarum actiones maximis hostiis et sacrificiis in clementissimum Deum celebravit, offerens se Stephano Woyewodae in suis per eum desideratis liberaliter et proprie subventurum; nec iniuria: videbat enim fortem hostem et novum adversarium, cuius potentiam tunc universus formidabat Orbis, robore exiquo et ipsius Woyewodae Stephani auspiciis, notabiliter contritum esse: qui in profundam pompam elatus, omnium vicinorum Regnorum ditionem facile sibi destinabat, qui ducibus exercitus, taliter conflictis, ea mandata dederat, ut Valachiae terra subacta, et Stephano Woyewoda per barbam ad se pertracto, apud Kamyenyecz hibernarent in Podolia:

afară de căpetenii, pe cari i-a ţinut; a ars leşurile morţilor, dar totuş din oasele lor rămân câtevà grămezi având să mărturisească pe veci o biruinţă atât de strălucită. A trimis în Lituania lui Cazimir, regele Poloniei, prin boeri mari şi fruntaşi din ţara lui, patru paşi de ai Turcilor şi treizeci şi şease de steaguri, precum şi prăzi însemnate; rugându-l ca să nu-l părăsească şi să nu lase a se primejduì un supus atât de credincios şi un luptător aşà de puternic, ci să ajute poporul său cu arme şi cu bani şi cu celelalte trebuincioase pentru răsboiu împotriva Împăratului Turcilor care se găteşte din toate puterile ca să răsbune înfrângerea a lor săi; şi să binevoească a se apropià în ţinuturile Rusiei pentru a primì din parte-i închinăciunea ce întârziase până atunci a i-o aduce. Regele Cazimir, bucurându-se, precum se cădeà, din pricina acestei mult fericite veşti, foarte priincioase şie şi Crăiei, precum şi întregei creştinătăţi, a adus prinos de mulţumire către prea înduratul Dumnezeu, prin cele mai pompoase slujbe bisericeşti, arătându-se gata a ajutà pe Voevodul Ştefan cu dărnicie în toate cererile lui; şi cu drept cuvânt, căci vedeà pe duşmanul cel tare şi pe noul protivnic, de puterea căruia tremurà pe atunci întreg pământul, cu totul sdrobit de o putere mică şi prin puterea chiar al Voevodului Ştefan. Acest duşman, ridicându-se cu mare strălucire, credea că uşor îşi va întinde stăpânirea preste toate Crăiile vecine şi poruncise căpeteniilor oştirii care aşà de grozav fusese bătută ca, după

primo vere iuxta Leopolim transituri in Pannonias, et se alteri suo exercitui, in quo ipse personaliter affuturus erat, coniuncturi. Misit etiam ipse Stephanus Woyewoda Summo Pontifici Romano Sixto quarto aliquos captivos et signa hosti erepta, suae Sanctitatis deposcens solatia ad reliquam rabiem Turci contundendam. Misit et Mathiae Hungariae Regi pares manubias, ipsum quoque in suum trahens solatium. At ille omnem huiusmodi triumphi pompam sibi usurpans, suamque propriam ducens, scripsit Papae et Caesari, et aliis Regibus et Principibus Orbis, sublimi iactantia, insignem se Turcorum exercitum per gentes suas, quarum Stephanus Woyewoda Valachiae ductor erat, delevisse: vanitate solita et impunita alienos sibi titulos vendicaturus, cum perspicuum et in utroque Regno Poloniae et Hungariae vulgatum fuerit, eum ipsum Stephanum Valachiae Woyewodam, quem Hungariae Rex suum et suarum gentium ducem nominat, paulo ante sex millia Hungarorum, terram Valachiae ex praecepto Regis Mathiae vastantium, Magerbalasch duce eorum aegre sibi per fugam consulente, usque ad internicionem prostravisse. Nec his legationibus Stephanus ad amicos contentus, ad ipsum quoque infestissimum hostem suum Mahumeth Turcorum Caesarem, insignem ambasiatam, dona non mediocria ferentem, mittit. Queritur se a quibusdam Turcorum latrunculis et exulibus, temerarie et praeter scientiam Caesaris, cum superbiam, fraudem et hostilitatem tam inhumanam in suo pectore

supunerea Moldovei şi după ce vor fi adus la dânsul de barbă pe Voevodul Ştefan, să ierneze la Cameniţa în Podolia, iar la începutul primăverii să treacă în Panonia în apropierea Leovului şi să se unească cu cealaltă oştire a sa, în care erà să se afle chiar dânsul. Voevodul Ştefan însuş a trimis chiar Papei dela Roma, lui Sixt IV, câţivà prinşi şi steaguri smulse dela duşman, cerând Sfinţiei Sale ajutor pentru a sdrobì ori ce rămăşiţă a furiei Turcului. Trimise şi lui Matiaş, Craiul Ungariei, asemenea prăzi, spre a-l trage şi pe el în ajutor. Dar acesta, luându-şi asupra sa toată măreţia unei astfel de izbânzi şi socotind-o ca pe a sa, scrise Papei şi Împăratului, precum şi celor-lalţi Crai şi Principi ai lumii, lăudându-se peste măsură, că armata cea mare a Turcilor a fost sdrobită de oştirile lui, al căror conducător erà Voevodul Ştefan al Valahiei. Cu deşărtăciunea-i cunoscută şi nepedepsită, el voià să facă ale sale meritele altora, deşi erà bine şi de toţi cunoscut atât în Crăia Poloniei cât şi în Ungaria că chiar acel Voevod Ştefan al Moldovei, pe care Craiul Ungariei îl numeşte căpetenia oştirilor sale, cu puţin înainte a bătut şi a zdrobit 6.000 de Unguri, cari pustiau ţara Moldovei din porunca Craiului Matiaş, sub căpetenia lor Magerbalasch, care cu greutate şi-a găsit scăpare prin fugă. Nemărginindu-se la aceste solìi către prieteni, Ştefan trimite chiar la duşmanul său vajnic Mahomet, Împăratul Turcilor, o mare solie ducându-i bogate daruri. El se plângeà că a fost lovit de nişte tâlhari şi pribegi de-ai Turcilor în

suspicari fas non sit, lacessitum esse, illamque omnem furum et exiliatorum manum, in manu Dei potenti, qui causae iustiori semper astat, confecisse. Petebat, ut reliquiae huiusmodi latrunculorum, si quae in Dominia sua refugissent, sibi traderentur, pari supplicio cum caeteris poenas meritas soluturi. At Caesar legatione huiusmodi exasperatus magis, quam lenitus, legatos, iure gentium violato, corripiens, aliquandiu in ergastulis habuit, postmodum vero omni substantia spoliatos, pedites et pene nudos Valachiam remisit; per quos praefatus Stephanus Woyewoda certior, furoris contra eum concepti, et quod Caesar Turcorum grandes contra illum copias, unda et terris transituras, in quibus et illum proprio capite praedicabant affuturum, comparat, effectus, intrepidus illum, confisus in divino auxilio, opperiebatur. O virum admirabilem, heroicis ducibus, quos tantopere admiramur, nihilo inferiorem: qui sub nostra aetate tam magnificam victoriam, inter Principes mundi primus, ex Turco retulit! Meo iudicio dignissimus, cui totius mundi Principatus et imperium, et praecipue passagium contra Turcum, communi Christianorum consilio, consensu et decreto, aliis Regibus et Principibus catholicis in desidiam et voluptates, aut in bella civilia resolutis committeretur.»

chip îndrăzneț și fără de știrea Împăratului și că a zdrobit întreagă acea ceată de hoți și de oameni fără căpătâiu cu ajutorul mânei atotputernice a lui Dumnezeu, care totdeauna ajută pricinile drepte. El cereà ca să-i dea pe mână și pe ceilalți tâlhari de acest fel, dacă și-ar fi căutat scăparea în țările Împăratului, pentruca să-și ispășească vina ca și semenii lor prin pedepsele cari li se cuvin. Dar Împăratul, înfuriat mai mult decât îmblânzit printr'o solie de acest fel, călcând dreptul popoaralor, prinse pe soli, îi ținù câtàvà vreme la închisoare, iar mai apoi jefuindu-i de tot ce aveau, îi trimise înapoi în Moldova, pe jos și aproape goi. Dela aceștia Ștefan Vodă aflând despre furia împotriva lui și că Împăratul Turcilor pregătește asupra-i oștiri mari pe apă și pe uscat, cari ziceau că va venì el însuși să le conducă, se pregătește, neînspăimântat, îl așteptà, încrezător în ajutorul dumnezeesc. O bărbat minunat, întru nimic mai pre jos de căpeteniile viteze, pe cari atât de mult îi slăvim! El, cel dintâiu dintre Principii lumii, în vremea noastră, a dobândit dela Turc o biruință așà de măreață! După judecata mea el este cel mai vrednic, ca să i se încredințeze întâietatea și conducerea întregii lumi, și mai vârtos răsboirea în potriva Turcilor, prin învoirea, înțelegerea și hotărîrea obștească a creștinilor, ceilalți Crai și Principi catolici fiind sleiți din pricina trândăviei și a plăcerilor, sau din pricina răsboaielor dinăuntru.»

Şedinţa se suspendă, iar membrii prezenţi adresează Maiestăţii Sale Regelui următoarea telegramă:

«Serbând amintirea de patru ori seculară a lui Ştefan, Voevodul Moldovei, unul din cei mai buni şi mai mari Domni ai ţării, depunem cu cel mai profund respect, cu cea mai sinceră iubire şi admiraţiune, tributul recunoştinţei noastre la picioarele Maiestăţii Voastre, care în Regatul României aţi reînviat şi aţi întrecut gloria străbună.»

La redeschiderea şedinţei, d-l *Sp. Haret* prezentă pentru membrii Academiei exemplare din medalia cu efigia lui Ştefan cel Mare bătută sub auspiciile Societăţii numismatice cu ocaziunea aniversării de patru sute de ani dela moartea Voevodului Moldovei.

D-l N. Iorga, membru corespondent, ceteşte comunicarea sa despre *Ştefan cel Mare, Mihaiu Viteazul şi Mitropolia Ardealului.*

ŞEDINŢA DELA 9 IULIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte următoarea telegramă prin care Maiestatea Sa Regele a binevoit a răspunde la telegrama omagială, adresată de Academie în ziua de 2 Iulie:

«Astăzi, când toată suflarea românească pomeneşte cu dragoste şi mândrie numele lui Ştefan Vodă ca mare şi viteaz ostaş, sunt viu mişcat că gândul Academiei s'a îndreptat către mine. Mulţumesc călduros membrilor săi pentru mărturia de recunoştinţă adusă iubitei mele armate, care a pecetluit cu sângele său mărirea României.

Dela d-l Ministru al Afacerilor străine se primesc în dar actele arătate în următoarea adresă:

«Am onoare a vă trimite aci alăturat, pentru arhivele Academiei raportul lui Sir Charles Hartley, privitor la lucrările de făcut pe Dunăre anul acesta, precum şi şapte planuri ce mi-au fost personal oferite de Comisiunea Europeană a Dunărei.

«Îmi permit a vă atrage atenţiunea asupra faptului că aceste planuri au fost scoase într'un număr foarte restrâns.»

D-l *St. C. Hepites* prezentă No. 1—5 (Ianuarie—Maiu) din *Buletinul lunar al Observaţiunilor meteorologice din România*, anul XIII, 1904.

Dela d-l I. T. Ghica, prefectul judeţului Vlaşca, se primesc în dar două fotografii reprezentând monumentul tip ce s'a ridicat în memoria ostaşilor morţi în răsboiul dela 1877—78, în 38 comune din acel judeţ, dimpreună cu o plachetă reprezentând palatul prefecturii de Vlaşca întregit în 1903.

Dela librăria Şaraga din Iaşi se primesc în dar câte două exemplare din trei medalii bătute de ea cu ocaziunea serbării centenarului al patrulea dela moartea lui Ştefan cel Mare.

Dela d-l Dr. E. A. Kozak, profesor la Cernăuţi, se primeşte în dar publicaţiunea: *Die älteste Urkunde des Klosters Putna*, făcută cu ocaziunea serbării centenarului al patrulea dela moartea lui Ştefan cel Mare.

D-l Dr. D. Onciul, membru corespondent, prezentă Academiei în dar, din partea d-lui Eudoxiu Hurmuzaki, următoarele două manuscrise:

1. Protocolul făcut la Putna în 2 Decemvrie 1856 cu ocaziunea deschiderii mormintelor din biserica mânăstirii. Din acest protocol s'au făcut două originale, din cari unul a rămas la Eudoxiu Hurmuzaki, istoricul, şi acum se dărueşte Academiei de nepotul său. Actul este preţios, pentrucă cuprinde descrierea amănunţită a stării cum s'au găsit mormintele şi obiectele dintr'însele.

2. Manuscript românesc din secolul XVI, cuprinzând *Psaltirea* cu particularităţile de limbă cunoscute din *Psaltirea Scheiană*.

— Se decide a se exprimà d-lui Baron Eudoxiu Hurmuzaki mulţumirile Academiei pentru preţioasele daruri.

D-l *Dr. C. Istrati* observă că protocolul dela Putna este foarte preţios şi cuprinde desemnuri, cari reprezentă obiectele găsite în mormintele domneşti. Ar fi bine ca Academia să publice acest protocol dimpreună cu desemnurile dintr'însul. Totodată d-sa aminteşte că arhitectul Vladimir Mironescu dela Iaşi a făcut o foarte bogată colecţiune de desemnuri, fotografii şi aquarele, reprezentând vederi de monumente şi obiecte din vremea marelui Domn şi că această colecţiune ar trebuì cât mai curând publicată.

D-l Dr. D. Onciul zice că protocolul a fost publicat de Romstorfer, acum cu ocazia serbărilor dela 2 Iulie, dar fără desemnuri.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice să nu luăm acum nici o hotărîre, ci să se cerceteze colecţiunile d-lui Mironescu, spre a se vedeà apoi ce este de făcut cu ele, mai ales că Academia a admis în principiu să publice un album relativ la epoca lui Ştefan cel Mare.

D-l *I. Bianu* observă că publicarea protocolului dela 1856 este natural să se facă cât mai în grabă; dar ar fi bine ca textul lui să fie precedat de un istoric al mormintelor domneşti dela Putna şi însoţit

de alte acte privitoare la ele. Se ştie că acele morminte au fost jefuite de vreo două ori şi ar fi interesant ca să se adune la un loc toate ştiinţele pe cari le avem cu privire la ele.

D-l *I. Bianu* zice că în sărbătorile Paştilor a vizitat Muzeul transilvan dela Cluj şi acolo i s'au arătat o serie de documente din secolii XVI—XVIII, cele mai multe hrisoave şi cărţi domneşti dela Domni români scrise slavoneşte. D-sa a luat înţelegere cu direcţiunea Muzeului ca să procure pentru Academie còpii fotografice de pe acele acte. Spre îndeplinirea dorinţei exprimate de Directorul Muzeului, i s'a trimis dela noi câte un exemplar din *Tezaurul dela Petroasa* de Odobescu şi *Monumentele epigrafice* de d-l Tocilescu; iar acum d-l Dr. B. Posta, Directorul Muzeului, trimite Academiei în dar fotografiile documentelor. Sunt 24 de documente dintre anii 1519—1722. Cele mai multe sunt un fel de salvus-conducte, date unor boeri pentru a-şi urmărì ţiganii robi fugiţi prin Transilvania.

D-l *B. P. Hasdeu* zice că documentele ale căror fotografii se prezentă acum au fost văzute de d-sa la 1867. D-l Carol Szabó, Directorul de pe atunci al Muzeului, i-a arătat documentele, iar pe unele le-a şi copiat. Ele sunt foarte interesante.

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primesc, pentru publicare în *Anale*, următoarele două lucrări: 1. *Relaţiuni între forţele elastice ale vaporilor saturanţi şi temperaturile absolute.* 2. *Metoda stroboscopicà aplicată la studiul comparativ al iuţelilor de rotaţiune a două discuri ce se mişcă în sens invers.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aminteşte că între bursierii Fondului Adamachi a fost şi tânărul Ioan Rădulescu, care a făcut frumoase studii de arhitectură în Italia. Puţin timp după întoarcerea în ţară, tânărul Rădulescu a încetat din viaţă, iar foştii lui colegi italieni au exprimat dorinţa să trimită familiei, prin mijlocirea Academiei, ca semn de pioasă amintire, un pergament şi o piatră funerară. Acum s'a primit pergamentul şi se aşteaptă şi piatra, a cărei expediare s'a anunţat. Ele vor fi remise apoi familiei.

ŞEDINŢA DELA 20 AUGUST 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte raportul adresat Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii publice de către doamnele Elena Demetrescu şi P. Bârsan, delegate de acel Minister să asiste la examenele Institutului Otteteleşanu în Iunie trecut.

— Se ia spre cunoştinţă.

ŞEDINŢA DELA 27 AUGUST 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Observatoriul regal al Belgiei se primeşte, prin Legaţiunea acelei ţări, publicaţiunea: *Annuaire astronomique de l'Observatoire royal de Belgiquē,* pe anii 1901—1905.

Dela d-l I. Carta, prefectul Bibliotecii Naţionale din Turin, se primeşte scrisoare de mulţumire pentru publicaţiunile dăruite de Academie acelei biblioteci, în urma perderilor suferite prin incendiu.

ŞEDINŢA DELA 3 SEPTEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* prezentă exemplare din scrierea sa: *În ajunul serbării lui Ştefan cel Mare,* spre a se împărţi elevelor din Institutul Otteteleşanu.

Dela d-l R. C. Porumbaru, fost preşedinte al Comitetului pentru organizarea serbării dela 4 Iulie 1904 la Borzeşti, se primesc, pentru colecţiunile Academiei, exemplare din medalia bătută cu acea ocaziune şi din publicaţiunea *Borzeşti şi Ştefan cel Mare.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţă că la 1 Septemvrie a fost termenul pentru prezentarea manuscriptelor la concursul premiilor cu subiecte date, ce sunt a se acordà în sesiunea generală din 1905. S'a prezentat o singură lucrare la premiul Statului Lazăr cu subiectul: *Starea economică şi socială a României actuale,* în culęgere tipografică şi purtând deviza: «Statistica este cel mai bun sfătuitor al omului inteligent.»

La premiile: Alexandru Ioan Cuza cu subiectul: *Istoria Românilor dela*

Aurelian până la fundarea Principatelor; Adamachi cu subiectul: *Poporul român din Ungaria și Transilvania dela începutul secolului XVIII încoace,* și Neuschotz cu subiectul: *Istoria vămilor în România dela început și până în zilele noastre,* nu s'a prezentat nici o lucrare.

D-l Președinte aduce la cunoștință că la 13 Septemvrie curent va aveà să se țină la Universitatea din Iași concurs pentru acordarea din Fondul Adamachi a unei burse pentru studiul matematicelor la Paris și urmează să se numească juriul examinator.

— Se decide ca juriul să fie compus din d-nii: C. Climescu și I. D. Rallet, profesori la Facultatea de științe din Iași, sub președința d-lui *P. Poni.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește următorul raport întocmit de d-sa și de d-l St. C. Hepites, cari au asistat ca delegați ai Academiei la examenele generale din acest an ale Institutului Otteteleșanu, despre rezultatul acestor examene și despre mersul general al Institutului:

«*Domnule Președinte,*

«În urma delegațiunii cu care ați binevoit a ne onorà, am asistat în zilele de 26 și 27 Iunie a. c. la examenele de fine de an ale elevelor clasei V din Institutul Otteteleșanu, am examinat la câtevà materii și pe elevele din celelalte patru clase, am căutat a ne da samă până în cele mai mici amănunte despre rânduiala internă a acestui Institut, despre mersul și gospodăria lui; precum și despre menirea lui în cercul institutelor similare, iar rezultatul constatărilor noastre ținem a-l aduce la cunoștința domnieivoastre, precum urmează:

«Examenele s'au ținut în anumitele două zile dela orele 7—12 dim. și dela 3—5 p. m. Răspunsurile elevelor la toate cestiunile puse au fost din cele mai satisfăcătoare. Ele ne-au încredințat nu numai despre silințele ce-și depun elevele la învățătură, dar și despre chipul excelent și despre conștiențiozitatea cu care sunt predate cursurile. Nu este vorba de o învățare mecanică a unui manual, ci totul se predă cu pricepere, cu metodă și cu judecată și în acelaș timp cu voioșie. Între profesor și elev s'a stabilit o atmosferă familiară, care dovedește din amândouă părțile iubire de muncă și de lucru. Chipul mai ales cum d-l Director I. Slavici știe să introducă elevele sale în cunoștințele materiilor ce predă este vrednic de toată lauda. Nu mai puțină recunoaștere merită și restul corpului didactic care, spre onoarea Institutului, este alcătuit mai tot din absolventele școalei.

«Nici un obiect de studiu prevăzut în program nu este neglijat, iar în ce privește croitoria și rufăria, găsim nemerit a ne raportà la judecata competentă a specialistelor doamne Elena M. Dumitrescu, Directoarea școalei externe de menaj din București, și P. Bârsan, maestra de croitorie la Azilul Elena Doamna, secția profesională, cari au asistat la examene ca delegate ale Onor. Minister al Instrucțiunii publice.

«Iată ce spun doamnele delegate în raportul prezentat ministerului la 30 Iunie a. c.:

«Atât la croitorie cât şi la rufărie, am constatat multă pricepere în pre-«dare, deşì pentru aceste meserii nu sunt angajate maestre speciale, ci sunt «predate de profesoarele de studiu. Am găsit rochii, bluze, cămăşi, etc., con-«fecţionate de eleve, cu multă exactitate şi gust. Teoria croitului de asemenea «e predată şi elevele la examen au răspuns destul de bine. Elevele s'au pre-«zentat la aceste două meserii aşà de bine pregătite, încât aproape nu le «puteam deosebì de acelea ale şcoalelor noastre profesionale.»

«Dar ceea ce găsim mai vrednic de laudă în acest Institut, şi ceea ce arată că buna lui întocmire corespunde scopului pentru care a fost întemeiat, este partea practică, economia casnică, buna gospodărie, pe lângă exactitatea, ordinea şi curăţenia, toate menite a da societăţii bune econoame, bune conducătoare ale menajului şi bune mame de familie.

«Nu am crezut fără interes, Domnule Preşedinte, ca să insistăm asupra acestei cestiuni care a devenit la ordinea zilei în laudabila preocupare a îndrumării învăţământului nostru public şi privat către adevăratele nevoi şi cerinţe ale vieţii, căci pentru această îndrumare socotim că institutul nostru poate servì drept pildă.

«Iată un Institut cu 80 eleve, osebit de personalul didactic, care-şi are locuinţa în Institut; şi cu tot numărul acesta mare, şcoala nu are decât 5 servitori. Întregul menaj se face de eleve; ele freacă scândurile şi parchetele; ele spală rufele mici; ele curăţă şi scutură clasele şi dormitoarele; ele pregătesc bucatele; ele cultivă zarzavaturile, cresc şi îngrijesc animalele şi paserile domestice; ele prepară brânzeturile, confecţionează propria lor îmbrăcăminte, se ocupă şi cu cultura viermilor de mătase, precum şi cu torsul şi cu ţesutul în răsboaie.

«Şi nu este o singură şcoală, o singură gospodărie la Institutul nostru, ci sunt trei asemenea şcoli şi gospodării cari funcţionează alăturea, se observă între ele, emulează între ele, sub o părintească conducere, vigilentă şi pricepută; tot ele dau pilda la olaltă de ce va fi în viitor micul menaj al fiecăreia eleve în parte:

«Astfel: primele trei clase sunt instalate în castel, unde îşi au sălile de lecţiuni, sufrageria şi dormitoarele. Tot aici sunt şi atelierul de confecţiuni şi cel de ţesătorie, garderoabele şi infirmeria Institutului. Pentru aceste trei clase bucatele se gătesc de elevele din anul de practică, ajutate fiind cu rândul de colegele lor mai mici. Acestea (adică elevele din a. I—III) sunt împărţite în patru secţiuni făcând cu rândul: O săptămână la bucătărie şi cămară, a doua săptămână la sufragerie, a treia la atelier, iar a patra în dormitoare. Această gospodărie are cuptorul de pâne pentru întregul Institut şi afumătorul de conserve de carne, precum şi beciurile pentru conservele de zarzavaturi, toate sub purtarea de grijă a elevelor din anul de practică.

«A doua gospodărie e alcătuită de clasa IV, instalată sub acelaş acoperământ cu familia Directoarei, şi-şi conduce gospodăria sub privigherea acesteia. Tot acì e şi cămara de proviziuni, precum şi hambarul Institutului. Această gospodărie are curtea ei de paseri deosebită, coteţe sistematice pentru cloşti şi pui, o sală pentru creşterea gândacilor de mătase, un cuptor pentru prăjituri, uscător de poame, spălătorie şi călcătorie precum şi aparate de gimnastică. Tot aici se află straturile de flori şi pepiniera de pomi. Elevele din această clasă gătesc ele însele pentru sine, spală şi calcă albitura mai fină şi cea de masă, îşi conduc singure întregul menaj, pun cloşti şi îngrijesc de paseri, ţin socotelile cheltuelilor, fac în sfârşit tot ce trebue unei bune gospodare la casa ei.

«Creşterea gândacilor de mătase şi filarea gogoşilor se face sub conducerea elevelor din anul de practică.

«A treia gospodărie este a clasei V, care îngrijeşte de sala de întruniri şi de pivniţa pentru păstrarea zarzavaturilor. Şi această gospodărie are curtea ei de paseri. Elevele gătesc ele singure pentru sine şi-şi conduc menajul sub privigherea unei profesoare.

«În apropierea acestei gospodării se află lăptăria; purtarea de grijă pentru vaci o au însă tot elevele din anul de practică. Acestea iau parte la mulsoare şi lor li se dă laptele în primire.

«Pentru practica grădinăriei elevele sunt împărţite în grupe de câte şase, din fiecare clasă câte una. Fiecare grupă are 100 m.p., împărţiţi în 20 straturi pentru 20 feluri de legume. Conducerea o au elevele din anul de practică.

«Elevele meliţează şi torc inul şi cânepa toamna şi serile de iarnă cu rândul, la urzitoare însă şi la răsboaie lucrează numai elevele din clasa V şi cele din anul de practică, când le vine rândul. S'au ţesut anul acesta preşuri de trenţe, covoraşe de lână, şervete, cârpe, pânză de saci, prosoape, materie pentru şorţuri de clasă, materie pentru bluză, inişor şi borangic, cu totul 932 metri.

«În atelier se lucrează pentru eleve, pentru personalul didactic şi pentru Institut, dar comenzi nu s'au primit pentru alţii. Mare parte din timp se cârpeşte şi se drege. Ciorapi elevele au împletit 160 perechi ca proviziune pentru anul viitor, şi ceea ce s'a consumat anul acesta.

«Astfel, Domnule Preşedinte, în Institutul Otteteleşanu de la Măgurele, elevele fac practică şi învaţă:

a) Să întreţină curăţenia în toate părţile casei,
b) Să poarte de grijă de cămară,
c) Să prepare toate felurile de conserve de carne, de fructe şi de legume,
d) Să alcătuească lista de bucate, atât cu ziua, cât şi cu săptămâna,
e) Să gătească bucate şi prăjituri,
f) Să servească la masă,
g) Să poarte socotelile gospodăriei,

h) Să pună cloşti şi să îngrijească de paseri,

i) Să poarte de grijă de porci şi să utilizeze carnea de porc,

j) Să îngrijească vacile şi să prepare conservele de lapte,

k) Să cultive zarzavaturi şi pomi,

l) Să crească gândaci de mătase şi să fileze gogoşile,

m) Să-şi croiască, coasă, dreagă, cârpească, spele şi calce şi aşeze în dulap întreaga albitură şi îmbrăcămintea,

n) Să cultive in şi cânepă, să meliţeze şi să toarcă, să urzească şi să ţeasă tort de cânepă şi de in, bumbac şi mătase, în fine

o) Să execute broderii şi tot felul de alte lucrări de mână mai subţiri.

«Lecţiunile se fac înainte de amiazi, iar după prânz se lucrează în atelier. Elevele cari sunt cu rândul în gospodărie nu iau parte la lecţiuni.

«Elevele din clasa V, şase la număr (din cele 11 absolvente din anul trecut, căci una a murit de tifos în timpul vacanţelor, una s'a retras din cauză de boală, două au renunţat din cauze familiare, iar a cincea s'a măritat), cari-şi termină acum studiile, au fost examinate în prezenţa noastră din toate materiile trecute în timp de cinci ani, şi anume: la religiune, limba şi literatura română, istorie şi geografie, botanică, zoologie, mineralogie şi geologie, aritmetică şi geometrie, teoria gospodăriei, igiena, principii de educaţiune întemeiate pe psicologie şi etică, chimie culinară şi fiziologie pentru înţelegerea gospodăriei, a igienei şi a principiilor de educaţiune.

«Aceste absolvente au să mai facă încă un an de practică la gospodărie şi la atelier, ca astfel la vârsta de 19—20 de ani, când vor ieşì din Institut să fie înzestrate nu numai cu cunoştinţele teoretice, dar şi cu toate deprinderile şi îndemânările cari alcătuesc o educaţiune solidă şi o pregătire serioasă pentru practica vieţii.

«Cât pentru elevele ce au făcut dejà anul de practică şi cari sunt silite a părăsì Institutul, rămâne de hotărît dacă, pentru înlesnirea căsătoriei lor, Academia n'ar puteà găsì din economiile proprii ce Institutul face prin sârguinţa aceloraş eleve, cum şi din alte resurse, un mic fond din care ele să se înzestreze. Greutăţile vieţii sunt mari, ori cât de modestă am dorì să fie această viaţă.

«Acum, dacă la cele de mai sus, Domnule Preşedinte, am mai adăugà ca impresiune generală, că totul merge cu regulă în funcţionarea acestui Institut, că pretutindeni se simte o mână părintească diriguitoare, că elevele se bucură de sănătate şi voioşie şi că ele au mulţumirea sufletească de a se vedeà pururea cercetate şi încurajate, credem că am izbutit a da o idee despre Institutul Otteteleşanu dela Măgurele, pe care îl considerăm ca un model între institutele educative din ţară, şi căruia îi dorim să meargă tot propăşind înainte şi să devină din ce în ce mai vrednic de înalta solicitudine de care se bucură.

«Aceste constatări membrul Comisiunii, carele a redactat raportul de faţă,

d-l Gr. G. Tocilescu, a avut prilejul să le exprime în cuvântarea ce a rostit în ziua de 27 Iunie, după terminarea examenelor. D-sa a amintit că din locul chiar unde se află casele Institutului Otteteleșanu a pornit, sunt acum 300 și mai bine de ani, Mihaiu Vodă Viteazul pentru ca să apere la *Vadul Călugărenilor* cinstea, legea și moșia neamului românesc; că elevele acestui Institut au prin urmare drept penați ai casei sufletele acelor viteji, cari n'ar fi putut scrie pagina cea mai frumoasă din istoria patriei, dacă nu avuseseră mame bune și virtuoase; că elevele Institutului să nu uite că înalții patroni ai școalei sunt MM. LL. Regele și Regina, că Instituțiunea culturală și națională cea mai înaltă, Academia Română, le îngrijește și le insuflă exemplele muncii și ale măreţelor ideale și că înfine ele să poarte pururea în sufletele lor icoana blândă și îmbietoare a aceluia carele a devenit al doilea fundator al Institutului Otteteleșanu, prin statornicia bărbătească cu care a luptat ca să apere și să păstreze bunurile lăsate de către fericitul donator, prin înțelepciunea cu care el a organizat Institutul și prin grija neadormită ce poartă dânsul Institutului dela Măgurele. În acelaș timp d-l Tocilescu a anunţat din partea acestui eminent bărbat, a d-lui Ion Kalinderu, câte o rochie în dar pentru fiecare elevă din absolventele anului de practică; din partea d-lui Dr. Babeș 100 lei pentru cumpărarea materialului cu care se va confecționà rufăria primei absolvente ce se va căsătorì; 100 lei a dăruit însuș d-sa tot în acelaș scop, mai dând cu această ocaziune bibliotecii școalei și corpului didactic 30 exemplare din *Revista pentru Istorie, Arheologie și Filologie* (vol IV, conținând monumente din epoca lui Ștefan cel Mare) și din manualul său de *Istoria Românilor*. Alte 100 exemplare din acelaș manual le-a dăruit elevelor Institutului și încă 100 exemplare, spre a fi distribuite elevilor școalei din Măgurele prin d-l G. Rădulescu, învățătorul comunei. Zece exemplare din comunicațiunea sa facută în sânul Academiei: *În ajunul serbării lui Ștefan cel Mare*, le depune autorul odată cu acest raport spre a fi dăruite bibliotecii și corpului didactic al Institutului.

«Impresiunea ce a produs bucuria sărbătorii cu care s'au încheiat examenele de fine de an la Măgurele este pentru noi încă vie până astăzi, și n'am puteà sfârșì mai bine acest raport decât exprimând Academiei și vrednicului ei Președinte mulțumirile sufletești ale celor 80 de eleve, cari în rugăciunile lor rostite din buze nevinovate implorà zilnic Cerul pentru Augustii lor patroni MM. LL. Regele și Regina, pentru Academia Română și pentru părintele lor sufletesc, d-l I. Kalinderu.»

D-l Președinte *I. Kalinderu* zice că este interpretul simțimintelor Academiei, exprimând d-lor Tocilescu și Hepites mulțumiri călduroase pentru interesul deosebit cu care au urmărit examenele și întreg complexul Institutului.

— Raportul se ia spre cunoștință.

ŞEDINŢA DELA 10 SEPTEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *P. Poni* prezentă în dar din partea d-lui Dr. Ilie Şeptilici, medic al spitalului din Babadag, următoarele documente istorice:

1576 (7085) Decemvrie 5. Iaşi. — Petru Vvod. Mold. — Orig., slav., perg.— Cu 1 pecete atârnată.

1669 (7178) Decemvrie 20. Iaşi.—Duca Vvod. Mold. — Orig., rom., hârt.— Cu 2 subscrieri şi 1 pecete timbrată.

1669 (7178) Decemvrie 22. Iaşi.—Duca Vvod. Mold. — Orig., rom., hârt.— Cu 2 subscrieri şi 1 pecete timbrată.

1814 Maiu 23. Chişinău. — Cartea Departamentului întâiu al ocârmuirii oblastiei Basarabiei.—Orig., rom., hârt. — Cu 15 subscrieri şi 2 peceţi cu tuş.

D-l Preşedinte aduce la cunoştinţă că la 13 Septemvrie va aveà să se ţină la Şcoala de poduri şi şosele concurs pentru acordarea din Fondul Adamachi a 2 burse la inginerii eşiţi cu diplomă din acea şcoală, şi anume una pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei şi alta pentru studiul industriei petroleului. Potrivit Regulamentului Fondului Adamachi, juriul examinator urmează să fie compus din Directorul şcoalei de poduri şi şosele, şi dintr'un membru al Consiliului superior tehnic, sub preşedinţa unui membru al Academiei.

— Se decide ca juriul să se formeze din d-nii C. Mironescu şi T. Dragu, sub preşedinţa d-lui *A. Saligny.*

De asemenea d-l Preşedinte aduce la cunoştinţă că la 20 Septemvrie va aveà să se ţină concurs, în localul Academiei, pentru acordarea din acelaş fond a unei burse pentru studiul tăbăcăriei şi fabricării pielăriei la Lyon.

— Se decide ca juriul să se compună din d-nii: *Dr. C. Istrati* şi *A. Saligny,* sub preşedinţa d-lui *P. Poni.*

ŞEDINŢA DELA 17 SEPTEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice al Prusiei se primeşte un exemplar din placheta comemorativă bătută cu ocaziunea celui de al doilea centenar al înfiinţării Academiei de ştiinţe din Berlin.

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Buletinul lunar al Observaţiunilor meteorologice din România,* anul XIII—1904, No. 6, Iunie, No. 7, Iulie.

Dela d-l S. Haliţa, Inspector general şcolar, se primeşte următoarea scrisoare:

«D-l Dr. E. Dăianu, protopopul român gr. cat. din Cluj, Transilvania, mi-a încredinţat alăturatul sigiliu, pe care d-sa îl oferă Academiei Române.

«Acest sigiliu a aparţinut, după părerea d-lor D. Onciul şi Al. Ştefulescu, Domnului Radu Vodă dela Afumaţi, şi se află aplicat pe un document al acestui Domn din 1526, document ce se găseşte la Academia Română.

«Sigiliul s'a găsit cu ocaziunea unor săpături într'o grădină din satul Gilău, Transilvania.

«D-l Dăianu îl oferă Academiei Române în schimbul câtorvà din publicaţiunile ei şi a 15—20 exemplare din tablourile antialcoolice, tipărite de Onor. Minister al Cultelor şi Instrucţiunii publice.»

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea ca se publice în *Anale* următoarele scrieri ale d-lui D. Negreanu, membru corespondent: *Relaţiuni între forţele elastice ale vaporilor saturanţi şi temperaturile absolute* şi *Metoda stroboscopică aplicată la studiul comparativ al iuţelilor de rotaţiune a două discuri ce se mişcă în sens invers.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela d-l *A. Saligny* se primeşte telegramă că, lipsind din ţară, nu va puteà luà parte în Comisiunea pentru examinarea candidaţilor la bursa pentru studiul tăbăcăriei la Lyon.

— Se decide ca d-l St. C. Hepites să ia parte în Comisiune în locul d-lui Saligny.

D-l Preşedinte prezentă lucrările Comisiunii instituite sub preşedinţa d-lui A. Saligny la Şcoala de poduri şi şosele în vederea acordării bursei pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei. Comisiunea propune să se acorde bursa singurului candidat, d-l Inginer M. V. Bodnărescu, care, printr'o scrisoare dela 13 Septemvrie, roagă să i se acorde în locul acestei burse aceea pentru studiul industriei petroleului. Pe această scrisoare d-l Saligny arată că este de părere să se satisfacă cererea.

— Se amână luarea unei deciziuni, până când se va prezentă la şedinţă d-l Saligny ca să dea explicaţiuni.

ŞEDINŢA DELA 24 SEPTEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Maica Evghenia Teodoru, stariţa mânăstirii Văratec, se primesc în dar pentru colecţiunile Academiei trei stampe litografice editate de răpo-

satul Maior Papazoglu, reprezentând: una «Sosirea Domnitorului Prinţipatelor Unite Alexandru Ioan I în catedrala capitalei Bucureşti pentru deschiderea Camerii naţionale din România la anul 1860 Februarie 29»; a doua: «Deschiderea Camerii naţionale din România de către Domnitorul ei Alexandru Ioan I la 29 Februarie anul 1860»; a treia: Lupta lui Constantin cel Mare cu Maxenţiu.

D-l *P. Poni*, ca Preşedinte al juriului instituit la Iaşi pentru examinarea candidaţilor prezentaţi la concursul bursei pentru studiul matematicelor la Paris, prezentă lucrările acestui juriu, prin cari propune a se acordà bursa d-lui Constantin Popovici.

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 1 OCTOMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Direcţiunea Seminarului «Veniamin» din Iaşi se primeşte invitare la serbarea ce se va face acolo la 4 Octomvrie în prezenţa Familiei Regale, cu ocaziunea împlinirii a 100 ani dela întemeierea acelui Seminar.

— D-l Preşedinte *I. Kalinderu* pune în vederea membrilor această invitaţiune şi zice că d-sa va luà parte la serbare.

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă, pentru publicare în *Anale*, o scriere a d-lui Isidor Ieşan din Sarajevo, despre *Românii din Bosnia şi Herţegovina în trecut şi în prezent.*

— Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela d-l L. Mrazec, membru corespondent, se primeşte, pentru cetire în şedinţă publică, lucrarea: *Despre un zăcământ de sulf la Verbilău şi Consideraţiuni generale asupra genezei solfarelor din regiunile subcarpatice.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Se ceteşte raportul şi lucrările juriului instituit pentru examinarea candidaţilor prezentaţi la concursul bursei pentru studiul tăbăcăriei la Lyon, prin care se arată că juriul propune să se acorde bursa d-lui Vasile A. Tomulesei.

— Propunerea se aprobă.

D-l Preşedinte aduce aminte că în şedinţa dela 17 Septemvrie s'a adus propunerea juriului instituit la Şcoala de poduri şi şosele pentru acordarea bursei pentru studiul ţesătoriei şi torcătoriei de a se da această bursă d-lui inginer M. Bodnărescu. D-sa însă a cerut în urmă să i se acorde, în locul

acestei burse, aceea pentru studiul industriei petroleului. Deciziunea s'a amânat, până se va găsì prezent la şedinţă d-l Saligny, Preşedintele juriului, spre a da informaţiuni.

D-l *A. Saligny* zice că nu vede nici un inconvenient ca să se acorde tânărului Bodnărescu bursa pentru studiul industriei petroleului, pentrucă s'au cerut aceleaşi condiţiuni de admitere la concurs, cu deosebire că pentru această din urmă bursă s'a cerut şi cunoştinţa limbii engleze, pe care candidatul o are.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu*, ca o condescendenţă către întreaga Comisiune, propune să se ceară avizul şi celorlalţi membri asupra cererii candidatului.

— Propunerea se aprobă.

D-l *A. Naum*, ca delegat al Academiei la concursul pentru admiterea a 10 elevi în şcoala Agarici, prezentă rezultatul concursului şi propune să fie primiţi în şcoală elevii trecuţi în tabloul ce înaintează.

— Propunerea se aprobă.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Nouă materialuri asupra unui Corpus inscriptionum slavo-romanicarum.*

D-l *Tocilescu*, terminând comunicarea sa, se oferă a face pentru Academie un *Corpus inscriptionum slavo-romanicarum* şi se roagă ca această instituţiune să ia lucrarea sub ocrotirea ei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* mulţumeşte d-lui Tocilescu pentru interesanta comunicare ce a făcut astăzi în sânul Academiei şi găseşte că este de un mare interes istoric să se alcătuească o colecţiune a inscripţiunilor, despre cari ne-a vorbit d-l Tocilescu. Academia însă nu poate luà acum, în şedinţă ordinară, o deciziune asupra acestei propuneri; cestiunea va trebuì adusă în sesiunea generală, care va aveà să decidă şi asupra propunerii d-lui Tocilescu şi să caute şi mijloacele pentru întreprinderea lucrării. Tot plenul Academiei va aveà să se pronunţe şi asupra întinderii lucrării, care ar puteà fi mai restrânsă de cum a prezentat-o d-l Tocilescu, limitând-o numai la istoria naţională şi la fixarea unor date contestate până acum. Rămâne dar ca Academia, în sesiunea sa generală, să ia o deciziune în această privinţă şi în caz când va decide că un asemenea *Corpus inscriptionum* urmează a fi făcut, fie într'un mod larg, fie într'un mod mai restrâns, d-sa va pune, ca prim fond, la dispoziţia Academiei 2.000 lei.

ŞEDINŢA DELA 8 OCTOMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Direcţiunea Bibliotecii Universităţii din Cluj se primesc, pentru completare, părţile cari lipsesc în Biblioteca Academiei din revista: *Erdélyi Muzeum* şi alte publicaţiuni, cerând să i se dea câtevà volume din publicaţiunile Academiei, cari lipsesc acelei biblioteci.

D-l *I. Bianu* zice: În cei din urmă doi-trei ani, cei cari urmăresc studiile de filologie românească au văzut cu bucurie ivindu-se un nou filolog român, d-l Sextil Puşcariu. Câtevà lucrări publicate în *Anuarul* d-lui Weigand şi în *Convorbiri literare* arată la tânărul filolog şi cunoştinţe temeinice, şi agerime şi iubire de muncă. D-l Puşcariu s'a abilitat ca docent la Universitatea din Viena pentru filologia romanică şi în deosebi pentru filologia românească; astfel d-l Puşcariu prin muncă şi talent a ocupat o catedră a vechei şi glorioasei universităţi vieneze şi a întrodus într'însa într'un colţişor modest învăţământul limbii şi al literaturii româneşti. Acest fapt nu poate decât să înveselească pe ori care Român cult, care înţelege însemnătatea lui. D-l Puşcariu într'o scrisoare a exprimat dorinţa să fie ajutat în lucrarea sa de Academie, dându-i-se unele din publicaţiunile instituţiunii noastre, spre a se folosì la predarea cursului său şi la exerciţiile practice ce se vor face pre lângă el.

— Cererea d-lui Puşcariu se aprobă.

Se ceteşte procesul-verbal al Comisiunii instituite la Şcoala de poduri şi şosele pentru acordarea burselor de ingineri, prin care se propune să se acorde bursa pentru studiul industriei petroleului d-lui M. V. Bodnărescu.

— Propunerea se aprobă.

Comisiunea Fondului Adamachi arată că între candidaţii prezentaţi la concursul bursei pentru studiul matematicelor la Paris, ţinut la Iaşi în Septemvrie trecut, s'au prezentat şi d-nii Dimitrie Pompeiu şi Traian Lălescu, doi tineri foarte merituoşi, cel dintâiu având dejà licenţa în matematice dela Paris şi acum fiind în preparaţiune pentru obţinerea doctoratului; cel d'al doilea având licenţa în matematice din Bucureşti şi aptitudini speciale pentru acest studiu. Comisiunea propune să se acorde din Fondul Adamachi, sub formă de ajutor pentru anul acesta, d-lor Pompeiu şi Lălescu câte 200 lei pe lună, cari se vor luà din suma rămasă disponibilă prin neacordarea bursei pentru studiul torcătoriei şi ţesătoriei. Se vor plătì de asemenea d-lor Pompeiu şi Lălescu cheltuelile de drum şi de şcoală.

— Propunerea Comisiunii Fondului Adamachi se aprobă.

D-l *I. Bogdan* face o comunicare despre pecetea originală dăruită

Academiei de d-l E. Dăian, protopopul Clujului, în şedinţa dela 17 Septemvrie 1904, şi arată că acea pecete domnească este a lui Radu Paisie (1535—1546).

Dela d-l N. Iorga, membru corespondent, se primeşte, pentru cetire în şedinţă publică, memoriul: *Câtevà manuscripte şi documente din ţară şi din străinătate relative la Istoria Românilor.*
— Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică lucrarea d-lui L. Mrazec, membru corespondent: *Despre un zăcământ de sulf la Verbilău şi Consideraţiuni generale asupra genezei solfarelor din regiunile subcarpatice.*
— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela d-l Dr. G. Marinescu, membru corespondent, se primeşte, pentru cetire în şedinţă publică, lucrarea: *Despre limbagiu şi afazii.*
— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice care, luând îndată lucrarea în examinare, propune ca ea să fie cetită în şedinţă publică.

ŞEDINŢA PUBLICA DELA 15 OCTOMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice şi al Cultelor—Administraţia Cassei şcoalelor — se primesc exemplare din publicaţiunea *Istoria Seminarului Veniamin* de d-l G. Adamescu, spre a fi împărţite membrilor Academiei.

D-l *St. C. Hepites* prezintă *Buletinul lunar al Observaţiunilor meteorologice din România,* anul XIII — 1904, No. 8, August.

Superiorul sfintei mânăstiri Sinaia cere prin scrisoare să se dăruească pentru biblioteca ei publicaţiunile Academiei.
D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că cunoaşte această bibliotecă, care are şi un mic muzeu, şi că ea este de un folos real pentru vizitatorii oraşului Sinaia. Este deci de părere ca să se aprobe cererea.
— Se decide a se dărui Bibliotecii mânăstirii Sinaia toate publicaţiunile Academiei.

D-l Dr. G. Marinescu, membru corespondent, ceteşte comunicarea sa despre: *Limbagiu şi afazii.*

ȘEDINȚA DELA 22 OCTOMVRIE 1904.

Preşedința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Afacerilor străine se primeşte copia fotografică de pe un tablou din galeria Corsini din Roma. Acest tablou, făcut de Franz Francken iunior, reprezentă scena legendară, când Regele Croesus, înaintea unei Curți strălucite, arată lui Solon bogățiile sale. În primul plan al persoanelor de față la această scenă se reprezentă Mihaiu Vodă Viteazul, ținând brațul unei Doamne, soția lui Croesus. Tabloul dela Roma este un duplicat al celui descoperit de d-l D. Sturdza în anul 1892 în galeria imperială din Viena și despre care d-l Sturdza a vorbit în Academie la 20 Noemvrie acel an, prezentând atunci reproduceri fotografice.

Ministerul Afacerilor străine înaintează odată cu fotografia și un raport scris de d-l Duiliu Zamfirescu, secretar la Legațiunea din Roma, care prezentă diferite observațiuni și ipoteze privitoare la tabloul fotografiat.

Dela librăria «Moldova» (R. Şaraga) din Iaşi se primesc în dar câte două exemplare din medalia și celelalte obiecte făcute de ea cu ocaziunea serbărilor sfințirii bisericilor Sf. Nicolae şi Trei-Ierarhi și a centenarului Seminarului Veniamin din Iaşi.

Dela d-l Inginer V. Roşu, fost bursier al Academiei din Fondul Adamachi pentru studiul idrografiei şi idrologiei, se primeşte scrisoare de mulțumire pentru bursa ce i s'a dat și cu care și-a terminat studiile în această specialitate.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că cunoaşte pe acest tânăr, care s'a întors din străinătate și care a făcut studii frumoase. Ca şi d-l Moţoi, alt fost bursier al Academiei, specializat în studiul morăriei, merită toată bunăvoința Academiei. D-l Moţoi a şi făcut la Măgurele o moară sistematică, la a cărei instalare a dovedit o mare pricepere.

D-l *P. Poni* adaugă că d-nii Moţoi şi Roşu merită să aibă din partea noastră a tuturor cu atât mai mult sprijin, cu cât dânşii nu năzuesc să intre în vreo funcţiune, ci voesc să muncească singuri ca ingineri particulari.

Se aduce la cunoştinţă că în ziua de 1 Noemvrie viitor se va ţineà concurs la Universitatea din Iaşi pentru acordarea din Fondul Adamachi a patru burse la Facultatea de ştiinţe şi două la Facultatea de medicină, iar în ziua de 3 Noemvrie se va ţineà concurs la Şcoala de poduri şi şosele pentru acordarea din acelaş fond a celor opt burse destinate elevilor acestei şcoale şi urmează să se numească comisiunile examinatoare.

— Se decide ca la Universitatea din Iaşi, comisiunea să fie compusă din d-nii: *P. Poni* Preşedinte, C. Climescu şi P. Bujor membri; iar la Şcoala de poduri şi şosele comisiunea să fie compusă din d-nii: *A. Saligny* Preşedinte, C. Mironescu şi T. Dragu membri.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă propunerea primită dela d-l T. A. Szirmai, de a fi însărcinat să facă o medalie comemorativă pentru şedinţa Academiei dela 21 Martie 1904, când M. S. Regele a cetit memoriul intitulat *Nicopole*. D-l Preşedinte adaugă că acest artist a mai făcut câtevà medalii, între cari una pentru vizita M. S. Regelui la Împăratul Austriei în Ischl la 1903. Vizita şi cetirea M. S. Regelui în Academie nu este însă un eveniment atât de extraordinar, încât să-l comemorăm prin baterea unei medalii. Maiestatea Sa, fiind Preşedinte onorar şi Protector al Academiei, a cetit mai multe cuvântări în sânul acestei instituţiuni. Crede deci că nu este cazul de a primì propunerea d-lui Szirmai.

D-l *D. C. Ollănescu* zice că cunoaşte personal pe d-l Szirmai, care este Român, deşì numele său este unguresc; l-a cunoscut, ca Comisar al guvernului la Expoziţia din Paris din 1900. D-l Szirmai are un talent de adevărat artist şi a dobândit la Paris o situaţie frumoasă şi un bun nume între artişti. Asupra propunerii acesteia, d-l Ollănescu se uneşte cu părerea d-lui Preşedinte.

— Se decide a nu se admite propunerea d-lui Szirmai.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte un memoriu al d-lui Vladimir Mironescu, arhitect şi pictor din Iaşi, care propune ca Academia să editeze un album istorico-arheologic, intitulat *Ştefan cel Mare şi epoca sa*, care să cuprindă, pe lângă textul istoric, şi 200 stampe reprezentând tot ce se referă la viaţa şi la faptele marelui erou. Publicarea acestui album ar costà 45.000 lei. Dacă Academia nu poate da întreagă această sumă, cere pentru începere 4.000 lei, spre a publicà întâia fasciculă, sumă pentru care va da Academiei un număr suficient de exemplare. Pe lângă aceasta mai cere înlesnire de bani şi bilet de liberă circulaţie pe căile ferate în ţară şi străinătate, spre a sfârşì cercetările întreprinse. D-l Kalinderu aminteşte că Academia a admis în principiu, în şedinţa dela 18 Iunie trecut, să publice un album al epocei lui Ştefan cel Mare şi propunerea ce se face acum este în legătură cu acea deciziune. D-sa a vizitat pe d-l Mironescu la Iaşi şi a văzut că tânărul artist are nişte aquarele remarcabile a 30—35 monumente şi inscripţiuni de pe la biserici din Bucovina. Avem înaintea noastră, zice d-l Kalinderu, un talent şi este bine să fie încurajat. Fiind însă acum în şedinţe ordinare şi neavând nimic înscris în budget pentru acest scop şi mai ales că cestiunea publicării albumului — admisă în principiu — s'a rezervat pentru discuţiunea sesiunii generale, d-l Kalinderu propune ca cererea d-lui Mironescu să se discute tot în plen odată cu

cealaltă cestiune şi împreună cu propunerea d-lui Tocilescu de a se publică de Academie un *Corpus inscriptionum slavo-romanicarum*, care are aproape asemenea de scop de a reproduce inscripţiunile de pe monumentele vechi româneşti.

D-l *Dr. C. Istrati* cunoaşte de aproape pe d-l Mironescu şi este convins că acest artist are un talent deplin şi că este un bun şi entusiast Român. Calea însă ce el o propune, spre a ajunge la desăvârşirea operei ce vrea să întreprindă, este greşită. Potrivit ar fi ca Academia să caute a reduce unele din cheltuelile sale, să închege o sumă de 6.000 lei anual, pe care să o dea d-lui Mironescu vreo 5 ani dearândul şi să-l însărcineze a adună materialul trebuitor pentru facerea operei. O comisiune a Academiei va alege apoi ce va fi folositor din acel material, care în urmă se va publică.

D-l *B. P. Hasdeu* este de părere ca propunerea d-lui Mironescu să se trimită în studiul Secţiunii istorice.

— În urma discuţiunii ce a mai urmat, se decide ca cererea d-lui Mironescu să se amâne pentru sesiunea generală viitoare.

D-l *Gr. G. Tocilescu* prezentă o notiţă a d-sale, extrasă din *Archäologischer Anzeiger*, intitulată: *Despre anticităţi descoperite în ţară.*

D-l Tocilescu zice apoi că a fost înştiinţat de familia răposatului Gh. Chiţu, fost Ministru al Instrucţiunii publice şi membru al Academiei, că Dumineca viitoare se va face la Craiova parastasul de şapte ani dela încetarea lui din viaţă. Crede că ar fi bine ca Academia să ia parte la această tristă aniversară, cu atât mai mult, cu cât răposatul a fost nu numai membru al Academiei, dar şi Ministru al Instrucţiunii publice şi a contribuit şi dânsul la înălţarea Academiei în situaţiunea ei actuală.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* mulţumeşte d-lui Tocilescu că a adus aminte Academiei această datorie pioasă şi propune ca să meargă la Craiova un delegat al Academiei, care să depună şi o coroană pe mormântul lui Gh. Chiţu.

— Propunerea se primeşte şi se decide ca delegatul să fie d-l *Gr. G. Tocilescu.*

ŞEDINŢA DELA 29 OCTOMVRIE 1904

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu*, Vice-Preşedinte.

Dela Ministerul Instrucţiunii publice—Administraţiunea Cassei Bisericii—se primeşte în dar, pentru colecţiunile Academiei, un manuscript slavon dela

începutul secolului XVI, cuprinzând comentariile lui Teofilact al Bulgariei asupra Evangheliilor.

D-l *D. Sturdza* dărueşte pentru bibliotecă publicaţiunea apărută în acest an la Atena: Τὰ νομίσματα τοῦ κράτους τῶν Πτολεμαίων de Ioan N. Svoronos, Conservatorul Muzeului numismatic din Atena. Cartea se compune din trei volume in-folio, două de text şi unul de stampe.

D-l *I. Bianu* zice: Doamna Ion Ghica, continuând seria atât de bogată de daruri făcute pentru colecţiunile Academiei, m'a însărcinat să prezent astăzi următoarele două:

1. Zece scrisori adresate d-sale de Lordul Stanley de Alderley, cunoscutul filoromân şi prieten al lui Ion Ghica;

2. Un album de poezii scrise în anii 1853—1860 de mâna poeţilor Alecsandri, Bolintineanu şi G. Creţeanu:

de Alecsandri poeziile: *La poeţii români*, *Pilotul*, *Cântec de lume*, *Stelele*, *Presimţire*, *Emmi*, *Dragoş*, *Dorul de mare;*

de Bolintineanu poeziile: *Singurătatea, La roză, La stele, E ora când pe valuri*..., text românesc cu traducere franceză în versuri, *Odele lui Safo*— traducere, *La o femee, La flori, Mireasa mormântului, Elegie, Clavicinul, Pe malul cel verde...*, *Dulce fecioară...*

de G. Creţeanu poezia: *La o jună doamnă care ziceà într'un bal că ar vrea să moară.*

D-l *Bianu* prezentă apoi, ca dar din partea d-lui Constantin George Manu, un album cuprinzând fotografiile de pe 25 portrete ce aparţin familiei Manu.

D-l *D. C. Ollănescu* prezentă în dar din partea d-lui I. Prodan, membru la Înalta Curte de Casaţie, o scrisoare a lui Vasile Alecsandri, trimisă din Paris la 1857 «Către D-lor Domnii Alegători din ţinutul Bacăului», mulţumindu-le pentru alegerea sa în Divanul ad-hoc.

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă, pentru publicare în *Anale: Descrierea plantelor Aronicum Barcense şi Goodyera repens în România* de d-l Zah. C. Panţu. Cu această ocaziune d-l Dr. Istrati zice:

«*Domnilor Colegi,*

«Dacă este o regiune, care a fost bine studiată de botaniştii noştri şi în special de regretatul Dr. Brândză şi de d-l Dr. Grecescu, aceasta este de sigur regiunea munţilor noştri din împrejurimile Sinaiei.

«Sunt aproape doi ani de când A. S. Regală Principele Carol a început

a-și face un herbariu, adunând în mod sârguitor numeroase plante ce a întâlnit în excursiunile sale prin vecinătățile castelului Peleș.

«Acest herbariu a fost dat d-lui Zah. C. Panțu dela Institutul Botanic din București, pentru a determinà plantele conținute în el.

«Cu această ocaziune, s'a constatat că nu numai A. S. Regală Principele Carol reușise a-și procurà multe plante rare, cunoscute însă în flora noastră, dar chiar că avusese rara fericire de a fi cules 2 plante necunoscute încă în flora României.

«Acestea sunt:

«1) *Aronicum Barcense* Simk. din familia compozitelor;

«2) *Goodyera repens* R. Br. din familia orhidaceelor.

«Depun cu această ocaziune un memoriu relativ la această cestiune, lucrat de d-l Panțu, cu rugămintea ca Academia să binevoească a aprobà înserarea în Analele sale.

«Cred necesar chiar a vă rugà ca acest memoriu să fie însoțit de figurile acestor plante, pentru cari d-l Panțu se pune la dispozițiunea Academiei.

«Academia a avut aleasa onoare de a vedeà pe M. S. Regele făcând comunicațiuni în sânul ei ca istoric; să așteptăm cu aceeaș fericire momentul în care A. S. Regală Principele Carol, peste câțivà ani, va face în sânul aceleiași Academii comunicațiuni științifice.»

— Se recomandă Secțiunii științifice.

Dela d-l T. G. Djuvara, Președintele comitetului pentru ridicarea unui bust poetului Th. Șerbănescu, fost membru corespondent al Academiei, se primește invitare la inaugurarea bustului, care se va face la 31 Octomvrie în grădina Ateneului din Capitală.

— Se decide să reprezinte Academia d-l *D. C. Ollănescu.*

Dela d-l Profesor P. Bujor, numit în juriul pentru examinarea candidaților ce au să se prezente la concursul burselor Adamachi dela Universitatea din Iași, se primește înștiințare că nu va puteà luà parte la lucrările juriului, fiind ocupat în București în Comisiunea pentru examenul de capacitate al profesorilor secundari.

— Se decide ca în locul d-lui Bujor să fie numit d-l profesor I. Simionescu.

ŞEDINŢA DELA 5 NOEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Arhimandritul Nifon, superiorul mânăstirii Sinaia, se primeşte scrisoare de mulţumire pentru publicaţiunile dăruite bibliotecii acelei mânăstiri.

D-l *A. Saligny,* ca preşedinte al juriului pentru acordarea celor opt burse Adamachi la Şcoala de poduri şi şosele, prezintă lucrările juriului, prin cari se arată că juriul propune a se acordà bursele elevilor: C. Malcoci, D. Năsturaş, Gr. Constantinescu, C. Mihalopol, I. Balinski, M. Cioc, G. Orăscu şi T. Sfinţescu.

— Propunerea se aprobă.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă următoarea listă a publicaţiunilor înscrise, până la termenul fixat de 31 Octomvrie, la concursul premiilor anuale ce sunt a se acordà în sesiunea generală din 1905:

1. La Marele premiu Năsturel-Herăscu de 12.000 Lei.

Baiulescu (Dr. George), Idroterapia medicală. Bucureşti 1904.

Birou (Iuliu), Carte de compunere pentru şcólele primare, cursul I. Oraviţa 1902; cursul II. Lugoş 1902.

» Liturghia S-lui Ioan Gură-de-Aur. Opul I. Arad 1904.

Brătianu (General C. I.), Cadastrul României. Ed. IV. Bucureşti 1904.

Christescu (Ştefan), Energia universală, electricitatea şi viaţa. Bucureşti 1904.

Danielopolu (George), Explicaţiunea Instituţiunilor lui Justinian. Vol. I, partea II. Bucureşti 1900.

Demitrescu (G.), Discurs cu ocazia serbării cea de a 400 ani a morţii lui Ştefan-cel-Mare. Bucureşti 1904.

Florini (Alexandru), Poveştĭ populare. Bucureşti 1904 (şi la premiul Eliade-Rădulescu).

Lecca (Haralamb G.), Poezii (1895—1904). Bucureşti 1904.

Rădulescu-Codin, O seamă de cuvinte din Muscel. Câmpulung 1901.

Sava (Inginer Eduard), Economia industriei transporturilor şi Evoluţia agriculturii, industriei şi comerţului în România, 1859—1902. Vol. I. Istoricul căilor ferate române şi desvoltarea progresivă a economiei generale a României sub influenţa industriei transporturilor. Bucureşti 1904.

Sîrbu (Dr. Ion), Istoria lui Mihai-Vodă Viteazul. I. Răsmiriţele şi politica lui din afară. Bucureşti 1904.

Vermont (Jean A.), Iancu Jianu. Poemă. Focşani 1904.

Vlahuţă (A.), Poezii, 1880—1904. Bucureşti 1904.

Zanne (Iuliu A.), Proverbele Românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia. Bucureşti 1895—1903, 9 volume.

2. La premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5.000 Lei.

Bărbulescu (Ilie), Fonetica alfabetuluĭ cirilic în textele române din vécul XVI şi XVII în legătură cu monumentele paleo-, sîrbo-, bulgaro-, ruso- şi romîno-slave. Bucureşti 1904.
Coatu (Grigore N.), Din viaţa ţărănească. Bucureşti 1904.
Dragomirescu (Iuliu), Solare. Bucureşti 1904.
Florini (Alexandru), Poveştĭ populare. Bucureşti 1904 (şi la Marele Premiu Năsturel-Herăscu).
Ianculescu de Reus (Eugenia), Pentr'o idee (Călătorie în Italia). Bucureşti 1904.
» Spre desrobire. Roman. Bucureşti 1903.
Iorga (N.), Sate şi mănăstiri din România. Bucureşti 1905.
Lecca (Haralamb G.), I. N. R. I. Poemă biblică. Bucureşti 1904.
Nădejde (Sofia), Patimĭ. Roman din viaţa românească. Bucureşti 1904.
Rădulescu-Codin şi Şt. St. *Tuţescu*, Dăfii. Snoave şi poveşti. Craiova, f. an.
Rosetti (Radu D.), Din toate. Poeziĭ. Bucureşti 1905.
Sadoveanu (M.), Povestiri. Bucureşti 1904.—
Silvan (Gh.), Valea Albă, 1476. Roman. Bucureşti 1904.
Viciu (Alesiu), Limba română poporană şi dialectul sicilian. Blaj 1904.
Vulcan (Petru), Armîna (Romînca). Constanţa 1904.

3. La premiul Adamachi de 5.000 Lei (divizibil).

Achimescu (I.), Din sferi senine. Bucureşti 1904.
Angelescu (Dr. Nicolae I.), Acte şi documente din trecutul farmaciei în Ţările Româneşti. Bucureşti 1904.
Apostolescu (N. I.), Studiĭ. Bucureşti 1904.
Arginteanu (Ion), Istoria Românilor macedoneni. Bucureşti 1904.
Bogdan (N. A.), Oraşul Iaşi. Schiţe istorice şi administrative. Iaşi 1904.
Boian (Maior Octav), Din virtuţile ostăşeştĭ. Bucureşti 1905.
Brun (Jules) şi N. *Papahagi*, Moşneagul de la munte. Roman de la Pind. Bucureşti 1904.
Caion, Triumful Crucei. Povestiri creştine. Bucureşti 1904.
Coculescu (N.), Tratat elementar de astronomie. Bucureşti 1903.
Condiescu (Ion P.), Istoricul căilor ferate. Bucureşti 1904, 2 br.
» Energie, muncă şi economie. Bucureşti 1904.
» Istoricul maşinilor cu aburi. Bucureşti 1904.
Cordoneanu (Emilia), Şcóla Fröbeliană. Bucureşti 1904.
Cosmovici (V.), Goana după gineri. Comedie în 4 acte. Bucureşti 1904.
Dauş (Ludovic), Blestemul. Tragedie. Bucureşti 1904.
Dragomirescu (Mihail), Critică dramatică. Bucureşti 1904.
Gheorghiu (Const. D.), Revista geografică a României. Vol. I. Geografia judeţului Neamţ. Piatra-N. 1904.

Gheorghiu (Const. D.) Ape minerale, locuri istorice, monastiri, stațiuni balneare și climaterice, etc. din județul Neamț. Piatra-N. 1904.
Gribincea (Laurenția), Povestea lui Ștefan-cel-Mare scrisă pentru poporul român, ed. III. București 1904.
» Din lume. Nuvele și schițe. Iași 1904.
Ionescu (Căpitan M. D.), Dobrogia în pragul veacului al XX-lea. București 1904.
Lecca (Haralamb G.), Octava. București 1904.
Mândrescu (Simion C.), Influența culturei germane asupra noastră. I. Influența germană asupra limbei române. Iași 1904.
Mănescu (Căpitan-Comandor C.), De la Galațĭ la Kiel. Galați 1904.
Năsturel (General P. V.), Vieața Sfinților Varlaam și Ioasaf, tradusă din limba elenă la anul 1648 de Udriște Năsturel de Fierăști al doilea Logofăt. București 1904.
Neamțu (Luisa I.) și Ion G. *Neamțu*, Metodul de educațiune a copiilor mici după sistemul lui Fröbel. București 1904.
Negulescu (Paul), Tratat de drept administrativ român. — Organizarea administrativă a României. București 1903—1904.
Păcățian (Teodor V.), Cartea de aur. Ed. II. Sibiiu 1904, 2 vol.
» Istoriografi vechi, istoriografi noi, studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române. Sibiiu 1904.
Rădulescu-Codin, Monografia comunei Priboeni-Muscel. Câmpulung 1904.
» C. *Popescu* și Șt. St. *Tuțescu*, Teatru sătesc: Școala și oștirea, Jurămintele strâmbe, Doctorul de plasă și Logofătul Călin. Câmpulung 1904.
Russu Șirianu (Ioan), Românii din Statul Ungar. București 1904.
Sadoveanu (M.), Șoimiĭ. Roman. București 1904.
» Durerĭ înnăbușite. București 1904.
Scriban (Iuliu), Patru-zeci de predici populare. Ploești 1904.
Silvan (Gh.), Bătrînul Dan. Poveste eroică. București 1904.
Speranția (Th. D.), Introducere în literatura populară. Studiŭ comparativ. București 1904.
Stavri (Artur), Câte-va clipe. Poesii. București 1904.
Stefulescu (Alexandru), Gorjul istoric și pitoresc. Târgul-Jiului 1904.
» Mînăstirea Tismana. Ed. II. București 1903.
Stempo (S. M.), Ultima lovitură. Dramă în patru acte. București 1904.
Strajanu (M.), Bucolicele șĭ Georgicele. Traducere. București 1904.
Teodorescu-Kirileanu (S.), Amintiri ale poporului despre Ștefan-cel-Mare. București 1904.
Tomida (Grigore Gh.), Dreptul constituțional. Studiu controversat. Ploești 1904.
Velichi (I. A.), Studiul natureĭ și școla. Galați 1903.
Vucol (Augustin), Din higiena moravurilor. Conferință. Focșani 1903.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cere cuvântul pentru a da samă de misiunea ce a avut la Craiova, cu prilejul celebrării parastasului de 7 ani pentru memoria regretatului coleg G. Chiţu.

Parastasul s'a oficiat Duminecă, 24 Octomvrie, în Biserica Madona Dudu, la orele 10 dimineaţa în asistenţa unui mare număr de cetăţeni, de toate stările şi vârstele: prefectul judeţului, deputaţi, senatori, magistraţi, avocaţi, doctori, preoţi, profesori, ingineri, comercianţi şi industriaşi, etc.

Mai înainte de a se cântà veşnica pomenire, d-l Tocilescu a rostit următorul discurs:

«*Întristată Adunare!*

«Biserica şi-a îndeplinit sarcina!

«Prin glasul servitorilor altarului şi în psalmodiile mângâioasei religii, rugi fierbinţi s'au înălţat la Ceruri pentru uşurarea ilustrului răposat de greşelile întâmplătoare ale vieţii omeneşti! Aceste rugi, duse pe aripi de serafimi şi heruvimi până la picioarele Tronului celui Atotputernic, sufletul aceluia care, de şapte ani, a părăsit familie, neam, patrie, toate trecătoarele bunuri lumeşti, tresaltă astăzi voios la dreapta Tatălui, trăind viaţă veşnică, în cetele drepţilor, în corturile fericiţilor!

«Acum e rândul nostru a ne face datoria: o datorie sfântă de pietate, de iubire, de recunoştinţă, de veneraţiune; o datorie scumpă pentru toţi câţi ne-am adunat acì, pentru toţi câţi n'au putut venì acì, pentru Capitala Olteniei, pentru Capitala României, pentru întreaga Românie, ba pentru toată românimea, fără osebire de credinţe şi dependinţe politice, de vârstă, de sex şi de clasă socială, ori pe unde se află firetenie de Români ce simt şi aspiră româneşte!

«Căci, fraţilor, Gheorghe Chiţu nu poate să fie uitat; nu trebue să fie uitat, pentrucă nu se uită părintele şcoalei, cel care, ca dascăl, ca deputat, ca ministru, a arătat atâta grijă, atâta râvnă şi iubire pentru ale învăţământului de toate gradele; dar cu deosebire cel care avut-a durere şi milă pentru şcoalele de prin sate, pentru luminarea opincii, a celor mulţi şi năpăstuiţi, a celor ce au dus şi duc toate greutăţile şi au fost şi încă sunt obijduiţi. *Să dăm ţăranului lumină şi iarăş lumină, să dăm cetăţeanului putinţa de a se folosì de toate drepturile şi libertăţile ce-i acordă legile, să întemeiăm adevărata democraţie, ordinea în stat şi cinstea în totul şi în toate*, — acestea au fost

principiile vieții sale întregi, au fost programul de muncă și de luptă al lui Gheorghe Chițu!

«Nu trebue să fie uitat, nu poate să fie uitat acela care *viu* încă este și *viu* va rămâneà dânsul în mintea și sufletul neamului românesc; căci, fraților, să ne amintim de ceea ce părintele literaturii române, nemuritorul Ioan Eliade-Rădulescu ziceà în oda sa la Schiller: *precum este o viață* moartă, *este și o moarte* vie, și Gheorghe Chițu a preferit pe cea din urmă, fiindcă faptele vieții lui sunt din acelea cari nemuresc pe un om, o epocă, un popor; el a luptat pururea pentru idealul națiunii, pentru luminarea, întărirea și propășirea ei, încă dela 1848, când își începe cariera de cetățean prin a fi dascăl, și până când și-o termină, înainte de vreme și ca izbit de fatalitate, prin a fi ministru tot al școalei, al învățământului public. El nu a fost soldatul pus în serviciul unei singure clase sociale, sau a unei corporațiuni, ci a fost sentinela neadormită, totdeauna la postul său de onoare, totdeauna printre fruntași, dacă din cauza modestiei sale,—iar nu a însușirilor minții, caracterului și inimii sale,—nu se găsià fruntaș între fruntași! Viața lui Gheorghe Chițu nu s'a desfășurat în marginile unui orizont strâmt și egoist; el n'a strâns avere, pentruca să înoate în bani și să lase bogătași după dânsul, cari să nu știe ce să facă cu banii; s'a născut sărac, a trăit sărac; sărac a murit, dar cinstit; săraci a lăsat pe văduvă și pe copilașii săi! Gheorghe Chițu a căutat să-și agonisească altfel de avuții, avuții pe cari nici copilul risipitor le risipește nici focul le mistuește, nici vântul nesăbuitelor și îndrăznețelor întreprinderi le spulberă; el și-a agonisit o avere care este dat să o câștige numai oamenii rari și de elită, numai cei cu pecetia geniului pe frunte, o avere care se capătă prin multe strădanii, prin privațiuni, abnegație de sine și sacrificii, muncind pentru idee, suferind pentru idee, murind pentru idee!

«Născut dintr'o familie modestă, dar cinstită și de toți respectată, născut în vremuri de restriște pentru țara sa, pe când tot orașul Craiova pribegise prin păduri și pustietăți de goana cetelor prădalnice turco-bulgare venite de peste Dunăre, născut la 1828 într'un car cu boi la marginea satului Oboga (cevà mai sus de Balș), botezat de tatăl său cu apa dintr'o doniță, în lipsa unui preot și a unui cazan al bisericii,—pruncul acela erà predestinat ca să devină un om mare, un caracter tare și cu voință de fier; el va aveà să lupte cu toate nevoile și prejudecățile epocii sale; setea lui de învățătură va atrage atențiunea asupră-i și nu va trece mult și Gheorghe Chițu va ajunge la rândul său dascăl din ucenic ce erà, și învățând pe alții, se va in-

struì pe sine şi va devenì unul din bărbaţii cei luminaţi ai naţiunii. Numai prin talentul şi meritele sale el îşi va croì singur drumul în cariera baroului şi a politicei, ridicându-se până la cele mai înalte trepte în stat, la cari poate cinevà să aspire; dobândind un loc printre fruntaşii baroului, tribunei, parlamentului, şi lăsând pretutindeni urmele activităţii sale inteligente, ale dorului său nepilduit pentru binele obştesc, ale cinstei şi probităţii sale rezistibile la ori ce ispită, ale sufletului său în fine totdeauna mare şi generos!

«Un aşà bărbat nu poate să fie uitat: el, democratul şi liberalul statornic, care, pe când totul a putut să se schimbe în jurul lui, nu şi-a schimbat nici odată ideile, opiniunile, sentimentele, caracterul; el, preotul fervent şi credincios al Binelui, al Frumosului, al Adevărului, el, luptaciul neîntrecut al patriotismului, el, carele, din zorile vieţii sale până la apusul ei, a stat neclintit ostaş vitejesc al datoriei, el, podoaba şi gloria d-voastre, fraţilor, podoaba şi gloria noastră a tuturora! Faptele şi năzuinţele lui sunt de domeniul istoriei politice şi culturale a României moderne; sunt un izvor viu de inspiraţiune şi de îmbărbătare pentru omul care iubeşte şi practică binele pentru binele în sine, iar nu numai pentru fală şi laudă deşartă, un exemplu în sfârşit pentru acela care crede în idei, luptă, asudă şi se jertfeşte întru realizarea lor!

«Gheorghe Chiţu nu poate fi uitat, nu trebue a fi uitat, de ar trece atâtea sutimi de ani, cât au trecut ani dela moartea lui, căci paginele, pe cari singur şi le-a scris în istoria epocii sale, nu pot fi smulse sau şterse vreodată; căci pe drapelul sub care el a servit şi a luptat stau scrise cu litere de aur: regenerarea intelectuală, socială şi morală a poporului român, alungarea străinului din casa părintească, rechemarea la viaţa de om liber şi de cetăţean a tot ce e Român, Unirea, Independenţa şi Regatul: aceste trei mari pârghii ale întemeierii şi înălţării României prezente şi viitoare!

«El a făcut parte din acea mare generaţiune, care a creat şi a ilustrat România modernă, şi în care au strălucit luceferi şi patrioţi neîntrecuţi, ca fraţii Goleştii şi Brătienii, Mihail Kogălniceanu, C. A. Rosetti, o pleiadă de mari şi sdraveni bărbaţi, cari pe la jumătatea veacului trecut, după atâta timp de moarte morală şi politică, de întunerec şi de umilire, au ridicat steagul sdrenţuit al Românismului şi l-au făcut să fâlfâe mândru astăzi, ca să se uite la el cu încredere tot ce este Român, tot ce grăeşte româneşte!

«Cu această generaţiune a trăit şi a lucrat el, generaţiune care-şi hrănià inima cu cele mai vii şi mai înalte aspiraţiuni, generaţiune care

ni se înfăţişează ca nişte uriaşi legendari, în care noi mai tineri — deşì şi noi dejà albiţi — n'am crede, dacă nu i-am fi văzut, dacă n'am vorbì cu puţinii ce au mai rămas dintr'înşii! Alăturea de dânşii şi cu dânşii, vrednicul bărbat, a căruia pomenire de 7 ani sărbătorim astăzi, a desăvârşit în timpul cel mai scurt prefacerea totală a fizionomiei spirituale, morale şi politice a neamului român, care a crestat o nouă epocă în istoria vieţii latine dela Dunăre!

«Iată pentru ce bărbaţii aceştia, chiar şi atunci când ei dau tributul ce se datoreşte pământului, chiar şi atunci când mormântul lor n'are încă o cruce, n'are o lespede, chiar şi atunci când pe mormântul lor fără de nume şi uitat creşte floarea nerecunoştinţei, ei rămân în spirit cu noi, ce ne socotim urmaşii ideilor lor, ei trăesc o viaţă veşnică şi acì pe pământ nu numai în ceruri, o viaţă de veci prin generaţiunile cari se succed şi se împing valuri pe valuri în înfinit, şi cari se hrănesc din ideile acelor spirite ce lucrează în lumea invizibilă, trăesc şi lucrează într'o formă reîntinerită şi văd deschizându-se înainte-le un viitor depărtat. Pentru oameni ca aceştia nu poate fi nici un mormânt destul de glorios făcut din piatră sau marmoră; ei sunt învăluiţi în inimile generaţiunilor de faţă şi viitoare, ei cresc şi se măresc prin ele, trăesc pururea în ele şi le dau viaţă.

«Iată câmpul întins al unei activităţi de patruzeci şi mai bine de ani a aceluia pe care-l revendică Craiova, Oltenia, ţara, Parlament, Academie, şcoală română, tinerime, fiecare îl revendică pentru sine, fiindcă inima lui a fost totul şi pretutindeni unde erà vorba de patrie şi de neam, de lumină şi de cultură, de faptă bună şi de jertfă.

«Iată pentru ce astăzi, fraţilor, Gheorghe Chiţu,— deşì din trupul lui n'a mai rămas, cum vedeţi, decât o biată hârcă roasă şi îngălbenită, câtevà ciolane, un pumn de ţărână, umbră şi fum, zădărnicie a zădărniciilor, — totuş Gheorghe Chiţu se ridică din adâncul mormântului şi mai măreţ, şi mai strălucitor, ca să ne grăească, să ne sfătuească, să ne îmbărbăteze la muncă şi la împlinirea datoriilor! Vedeţi-l: cel ce erà mort a înviat, pentrucă pământul şi-a luat numai partea sa! Numai carnea şi oasele s'au scoborît şi au petrecut în întunecimea mormântului, pe când nemuritorul bărbat, de acolo, din înălţimea Eterului, din Câmpiile Elyzee, el pururea ne-a văzut, pururea ne-a încălzit, pururea ne-a luminat şi ne-a însufleţit!

Şi acum, când ţărâna lui e uşoară, când corpul lui e numai pulbere, când, după ritualul bisericesc, vinul a stropit osemintele lui, la el ni sunt aţintite privirile; şi fiinţa lui acum o evocăm; înaintea lui îngenunchem; pe el îl implorăm ca să ne vază, ca să ne asculte, să ne

lumineze, dacă cumvà ne-am întunecat, să ne îndrepteze, dacă cumvà am rătăcit, să ne scoată din nedumerire, dacă cumvà nu l-am priceput, să ne dea curajul luptei şi entusiasmul apostolului, dacă pe el, apostol, noi l-am perdut din minte, şi noi am slăbit din forţă şi energie!

«Eu unul, fraţilor, îl văd viu înainte-mi pe Gheorghe Chiţu: cu chipul şi gestul lui de adevărat roman, *vir bonus et peritus*, cu trăsurile blajine ale feţei sale, căsătorite cu bunătatea îngerească a sufletului său şi cu surâsul nedespărţit de buzele sale; cu ochii lui de vultur, totdeauna scânteetori şi cari ştiau să cetească şi să pătrunză în inima şi gândul fiecăruia; cu mintea lui ageră, cu judecata lui limpede şi sănătoasă, cu acea seninătate a conştiinţei ce n'are nimic a-şi imputà, cu acel bun simţ şi dreaptă măsură cu care rezolvà problemele cele mai grele ce i se puneau înainte, cu uimitorul lui talent de orator, cu verva lui adeseori muşcătoare, dar totdeauna în marginile urbanităţii şi convenienţei; văd pe agoretul neobosit, care n'are ceasuri de odihnă, ci totdeauna numai de luptă, când este o cestiune a zilei care-l pasionează, când este o cauză dreaptă ce are să apere, când este o primejdie naţională ce trebue înlăturată; văd pe luptătorul carele nu desbracă platoşa decât numai atunci când cauza a fost câştigată, iar după ce platoşa a desbrăcat, el ia răgazul pentru a se da literaturii şi ştiinţei, cercetărilor filologice, istorice şi filozofice! În scurt, întreaga lui fiinţă stă vie înaintea mea; ecoul glasului său răsună la urechia mea; amintirile despre el dau năvală şi se grămădesc în spiritul meu; mă uimesc de faptele lui, mă inspir de năzuinţele lui, mă înviorez de îmboldirile lui, trăesc în amintirile scumpe despre el şi ale lui!

«Ori care ar fi credinţele d-voastre, fraţilor, ori cât de puternice ar fi speranţele d-voastre, dar cată să mărturisim, moartea nu ne-a spus până acum—şi nici poate ne va spune vreodată — tainele sale; mulţi s'au dus de zecimi şi zecimi de ani, în număr de bilioane şi zecimi de miriade de când e lumea, mulţi s'au dus din acest ocean omenesc fără de sfârşit; toţi s'au dus colo sus, sau colo jos — nu ştiu, — dar nici unul din ei nu s'a mai întors de acolo de pe unde s'a dus; ori cât de departe am veni, moartea ne vede sosind, sosind de voie sau de silă şi nevoie, bogat sau sărac, copil, tânăr sau bătrân, cerşetor sau împărat, nevinovat sau încărcat de păcate, ea, crăiasa nopţii, mândra mireasă, ne aşteaptă cu nepusă masă, ia măsura noastră cu cotul sau cu metrul, ia corpul nostru şi tace, ca un sfinx, şi pleacă ca o nălucă, pentru a revenì cât mai des cu coasa-i nemiloasă. «Dacă mă întrebi cine sunt, îţi voiu răspunde: *umbră* şi *ţărână*», zice psalmistul. Ei bine iată, eu unul nu pot crede, şi poate nici unul din cei de faţă nu cre-

dem, ca să fim numai umbră şi un pumn de ţărână! Socotim că pentru noi sfinxul a vorbit, a rupt tăcerea ca să ne vorbească, cetit-am cel puţin în ochii lui ceea ce voià el să ne grăească; şi el ne spune: «Viaţa noastră pe acest pământ nu este decât o ucenicie; nimic nu se perde în univers; nimic nu moare, pentruca să nu renască, fie individ, fie popoare; fie suflet, fie naţiune, mare sau mică, mândră sau umilită, nu poate murì; nu există în lume nopţi fără deşteptare, seri fără zori, nopţi fără dimineaţă! Credem din tot sufletul în progresul indefinit, nu numai pentru societăţi, dar şi pentru indivizi; credem în existenţa fără de sfârşit sau, ca să zicem mai bine, în perpetua noastră reînnoire şi simţim o eternitate ascunsă în fundul durerilor, ca şi al bucuriilor noastre.»

«Astfel se face că în momentele acestea, fiinţa întreagă a lui Gheorghe Chiţu a reapărut ca dorită vedenie, şi ca printr'un caleidoscop, el îşi desfăşoară acum înaintea ochilor noştri bogata lui activitate!

«Ce covor strălucitor! Ce ţesătură nobilă a firii! Ce viaţă bine împlinită!

«Din ceasul de când începe spornica lui activitate, dascăl la vârsta de 20 ani în protoliceul Capitalei, Sf. Sava, student apoi la Universitatea din Viena, reîntors în ţară ca jurist eminent, ajuns în scurt procuror general al Curţii în 1862, cel dintâiu primar al Craiovéi, în 1864, — mandatar al naţiunii mai fără întrerupere dela 1868 încoace, Ministru în 1876 la Instrucţiunea publică, apoi în cursul răsboiului ministru la mai multe departamente, leader al guvernului în parlament, mâna dreaptă a Titanului dela Florica, carele-şi pusese toată nădejdea în el, ca să facă dintr'însul un urmaş, precum îi fusese tovarăş! Şi apoi de odată, izbit ca de o fatalitate, oprit în culmea activităţii sale, în plenitudinea vârstei şi talentelor sale, iată-l pre Prometeu ţintuit pe stânca pleşuvă şi aridă a durerilor, înlănţuit doisprezece ani pe patul din căscioara sa dela Mirila; uitat acolo de amici ca şi de cunoscuţi, de vechii lui tovarăşi, aproape de toată lumea, îndurând, cu nenorocita sa soţie, cu nefericiţii săi copilaşi, tot ce a putut fi dat omului să îndure pe acest pământ: lipsă şi sărăcie, dispreţ şi uitare, dureri fizice, ca şi dureri morale; şi vulturul setos a smuls bucăţică cu bucăţică din rărunchii săi, a supt picătură cu picătură din sângele său!

Şi tot aşteptând, şi tot aşternând speranţă peste speranţă, trecură pentru noi zilele mai uşor, dar nu tot aşà pentru nefericitul bolnav dela Mirila, căruia un destin crud şi neîndurat i-a fost scris ca să mai ducă 144 de luni pline de suferinţe, pline de desamăgiri! Şi să nu credeţi, fraţilor, că sufletul lui s'a turburat vreodată de ingratitu-

dinea oamenilor, sau că buzele lui au rostit cuvinte de blasfemie asupra lui Dumnezeu sau a oamenilor! Ori că bunătatea sufletului lui să se fi revoltat vreodată, ci, întocmai ca Iov pe gunoiul suferinţelor sale; el zicéà: Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat! Eu am iubit pe cei ce m'au uitat; deşì m'au uitat ei, eu pe ei nu-i uit, îi ert şi încă îi iubesc; şi soţia lui îi ştergeà ochii de lacrămi, căci braţele lui nu se mai puteau mişcà; şi copilaşii lui îl încălziau cu sărutările, suspinele şi lacrămile lor, şi totul erà trist în jurul lui, şi totul erà mohorît în căsuţa dela Mirila, locul de repaus vremelnic al lui Chiţu, până a se duce în locaşul de veci al lui Chiţu!

‹Dar într'o zi, într'o zi rece de toamnă, milostivitu-s'a Dumnezeu şi de martirul de la Mirila, de l-a uşurat de greutăţile pământeşti, de l-a despărţit de giulgiul corpului său, şi l-a dus în cântece de osanale în câmpiile aeriene, unde nu sunt ingraţi, nu sunt uituci, nu sunt inimi mici şi suflete pismaşe! Şi moartea lui Chiţu, venită aşà târzie, pentru cel ce suferià de 12 ani, a fost pentru el o liberare, o mântuinţă, precum pentru mulţi din ai lui a fost o deşteptare, dacă nu o căinţă. Şi de atunci nici parlamentul, nici baroul, nici Academia, n'a mai aşteptat să vadă revenind pe colegul lor iubit, pe oratorul de frunte, pe bărbatul luminat, nu l-a mai aşteptat să-l vadă reîntors la locul de onoare, la sarcina zilnică a vieţii sale!

«Şi iată şapte ani că au trecut de atunci, şi pe lespedea ce acoperă rămăşiţele lui mortuare — ce zic? mormântul lui n'are încă o lespede — rareori a mai venit cinevà să îngenunche; de crucea dela mormântul lui — ce zic? mormântul lui n'are încă cruce — nimeni nu s'a mai apropiat ca să se închine! Dar acum, după 7 ani, când se fac din nou rugi pentru iertarea păcatelor lui, când pentru ultima oară preoţii şi asistenţii îi zic lui: Veşnica pomenire — în ziua de astăzi simţim cu toţii cu mult mai mult perderea lui; preţuim cu mult mai mult faptele lui; simţim cu mult mai adânc golul ce a lăsat în urma lui în rostul politicei noastre, în guvern, în parlament, în Academie, în gospodăria publică a acestui oraş; cu atât mai mult simţim astăzi ce a fost pentru noi toţi Gheorghe Chiţu, cât de superior ne-a fost el nouă, tuturor, el, nu bunul între buni, ci cel mai bun între cei mai buni!

«Şi oare cum trebue explicat faptul acesta?

«Da! fraţilor, sunt oameni a căror mărire creşte neîntrerupt, cu cât timpul plecării lor dintre muritori se prelungeşte, cu cât roadele faptelor şi năzuinţelor lor se îmmulţesc şi devin mai prielnice; cu cât cele ce au voit şi au năzuit dânşii sunt mai bine cunoscute şi înţelese, mai cu pricepere judecate şi preţuite de către urmaşi! Nu începi adesea

să cunoşti binele, decât după ce l-ai perdut; şi atunci când l-ai perdut, îl doreşti să-l recapeţi, şi mai totdeauna rămâi numai cu dorul după el!

‹Omul mare, cât este în viaţă, aruncă în preajmă-i şi umbră mare; dar soseşte un timp — de multe ori foarte curând după ce el s'a dus,— şi fiindcă atunci nici para zavistiei, nici bala clevetei şi calomniei, nici orbirea patimilor, nici micimile sufleteşti nu mai pot a se apropià de el ca să-l dogorească sau să-l mânjească, atunci umbra se risipeşte şi dânsa încet cu încetul, iar bărbatul mare rămâne tot ceea ce fusese în realitate, rămâne mare şi cinstit, şi generos, şi nemuritor!

«Şi astfel câteodată se petrece un reviriment în conştiinţa oamenilor; şi atunci aceiaşi oameni, cari eri îl uitaseră, astăzi îşi aduc aminte de cel ce fusese şi de ceea ce fusese el; şi se grămădesc în preajma altarului ca să asculte rugile ce se înalţă pentru el ca fumul tămâiei către bolta cerească, şi fac cerc împrejurul mormântului celui părăsit, şi simţesc remuşcare că îl uitaseră, şi simţesc trebuinţă a reînvià memoria lui, a evocà faptele lui, a se încălzì cu povestirea lor, a se mândrì cu desăvârşirea lor, a le veşnicì în bronz sau în piatră, a face pelerinagii la mormântul lui, a îngenunchià şi aruncà flori pe groapa lui, a-i deschide înfine un loc cât mai mare de cinste şi de vrednicie în Pantheonul naţional.

«Fenomenul acesta se petrece acum, fraţilor iubiţi, în sufletul şi conştiinţa Craiovenilor pentru marele Craiovean de odinioară, pentru primarul cel din 1864, pentru deputatul cel din 1868 şi anii următori, pentru Ministrul şcoalelor, Internelor, Financelor, pentru Ministrul Miniştrilor prezenţi şi viitori, care, pe când Ion Brătianu peste Dunăre, într'o cărucioară, alergà din tabără în tabără, dela trupă la trupă, ca să le aducă pâne şi cojoace, arme şi îmbărbătare, el, Gheorghe Chiţu, alergà din Minister în Minister, ţineà locul şefului săŭ, răspundeà pentru toţi, gândià şi lucrà pentru toţi, nici o sarcină nu i se păreà grea, căci în toate el puneà inimă, interes şi dragoste.

Înştiinţarea imprimată ce a fost distribuită ieri în oraş chiamă pe toţi cetăţenii la un sfânt pelerinagiu! vesteşte tuturor un eveniment însemnat! ‹Suntem convinşi , sună acea înştiinţare, «că toţi admiratorii ‹marelui Oltean, toţi Craiovenii, vor asistà la această ceremonie în me-«morarea aceluia, care şi-a consacrat toată viaţa lui Românilor şi în «special Craiovenilor. După terminarea serviciului religios din Biserica «Madona-Dudu, toţi cei cari vor binevoì, vor merge în procesiune la ‹mormântul lui Gheorghe Chiţu dela Cimitirul Sineasca.»

‹Şi la acest apel, de nimeni semnat, de nimeni inspirat, aţi venit cu toţii; Biserica Madona-Dudu şi larga curte a Bisericii sunt pline de

lume, şi pe uliţă stau înşiruiţi tineri şi bătrâni de toate clasele şi naţionalităţile, şi oraşul întreg pare a fi în sărbătoare! Iată aci de faţă reprezentantul puterii Centrale, Prefectul judeţului, al poliţiei, deputaţi şi senatori, iată înalţi magistraţi, profesori, bancheri şi comercianţi, mari proprietari, doamne din înalta societate, amici ai răposatului, iată-i pe toţi aci adunaţi, mişcaţi până la lacrămi de cuvintele mele, lacomi să soarbă cuvintele mele, şi netrăind în minutul acesta decât pentru cel mort, decât pentru cel uitat! Iată şi Academia Română, trezită din speculaţiunile ei ştiinţifice, că şi-a trimis solul ei aci ca să vă grăească şi să depună pe mormântul celui de mult răposat o coroană: simbolul durerii ei redeşteptate, al recunoştinţei ei nesecate, al admiraţiunei ei încă vie şi puternică.

«Iată cum Gheorghe Chiţu, după şapte ani dela moartea lui, s'a deşteptat viu şi măreţ, aşà cum l-aţi cunoscut, l-aţi preţuit, l-aţi iubit! Chiţu cel cu figura de adevărat roman, cu fruntea largă a unui adânc cugetător, cu ochii de vultur pătrunzători, cu vitejia sufletească şi comorile sufleteşti ale unui bărbat de elită, cu tăria de caracter şi cu mintea unui om desăvârşit! Pânza vieţii lui se desfăşoară acum pe dinainte-ne, şi fiecare din noi, fără osebire de vârstă, de clase, de credinţe politice sau de interese, îl admirăm şi-l cinstim! Iată cum el nici odată nu murise pentru noi, ci trăià latent prin faptele şi aspiraţiunile lui în noi şi prin noi! Cu el acum ne mândrim, cu el acum ne bucurăm, cu el acum sperăm! Ca moaşte sfinte sunt oasele lui, şi un Mausoleu de granit dorim să durăm peste mormântul lui!

«Şi ian vedeţi, ia aruncaţi privirile în lăuntrul acestui sfânt lăcaş! privirile mai întâiu în lăuntrul inimilor şi conştiinţei d-voastre proprii! În inima d-voastre, fraţilor, nu simţiţi o mulţumire de duioasă beatitudine? Din piepturile d-voastre nu izbucneşte un imn de recunoştinţă ce se înalţă către Cer cu prilejul pomenirii celor şapte ani dela odihna lui?

«Dar ia îndreptaţi-vă ochii şi vă apropiaţi de Icoana Patronă a acestei sfinte Biserici, de icoana împărătească a Maicii Domnului, zugrăvită, după cum tradiţiunea bătrână spune, chiar de mâna unui Apostol, a evanghelistului Luca! Binevoiţi a observà şi a-mi spune: Plânge Icoana Maicii Domnului acum, au e veselă? Ea totdeauna a plâns şi totdeauna plânge, când oraşul a avut sau are vreo năpaste, vreo nenorocire! precum totdeauna s'a înveselit, şi se înveseleşte, când fiica patronată de ea a avut sau are o zi de sărbătoare! A plâns Icoana Maicii Domnului, fraţilor, de multe ori a plâns, căci multe nenorociri căzut-au pe acest ticăit oraş regesc al Olteniei! Dar ştiu că odată a plâns mult,

şi numai Gheorghe Chiţu a făcut-o să-şi schimbe mohorîta faţă, şi să redevie veselă şi mulţumită! A fost atunci, sunt azi tocmai 36 ani, când primarul Craiovei din 1864, Gheorghe Chiţu, carele protestase contra despuierii acestei biserici de averea ei, prin legea secularizărilor din 1863, a ridicat glasul lui puternic în parlament şi a cerut să se întoarcă bisericii bunurile lăsate ei de fericiţii ctitori Hagi Gheorghe şi Fotescu, bunuri uzurpate de Ministerul Financelor şi cari aveau venit peste 20.000 de galbeni! Şi fiindcă această biserică ajunsese săracă şi în neputinţă, Gheorghe Chiţu a interpelat pe Ministrul de Finance de atunci — erà un bărbat de inimă şi superior în toate — Ion Brătianu, şi a spus că Icoana Maicii Domnului plânge la Craiova, căci şi-a văzut lăcaşul în derăpănare, şcoala ce fusese întemeiată de biserică a văzut-o în completă ruină, aşà că atunci când Domnitorul Carol, vizitând Craiova, a voit să vază şi localul şcoalei, a fost oprit a trece pragul, de teamă să nu cază tavanurile şi să se întâmple vreo nenorocire! Şi cuvintele lui Chiţu au fost săgeţi de oţel în inimile tuturor; şi Ministrul de finance a răspuns să se aştepte sentinţa justiţiei, şi înaintea Tribunalului şi Curţii, apărătorul drepturilor bisericii a fost tot Chiţu, şi cauza dreaptă a fost câştigată, averea luată a fost redată şi Icoana Maicii Domnului, până atunci înlăcrămată, şi-a schimbat de odată faţa şi s'a înseninat!

«Plânge ea oare acum, fraţilor, sau este veselă, când amintim cu recunoştinţă fapta bună şi miloasă şi creştinească a lui Gheorghe Chiţu? Plângeà ea oare adineaori, când aflà din viul graiu că până astăzi mormântul lui Chiţu n'are lespede, n'are cruce? Şi când zilnic vede—neîndoios ea trebue să vază—feţele cinstite ale bunilor epitropi, buni gospodari ai bisericii Madona Dudu, cari de sigur că au să cugete, trebue să cugete, ca din prisosul averii redate, să facă cevà şi pentru pomenirea lui Gheorghe Chiţu, dacă nu un monument, vrednic de memoria lui, cel puţin să pună o piatră modestă pe mormântul lui, rămas până acum fără de nume! Căci de sigur, fraţilor, de prisos a mai întrebà, dacă epitropii cei harnici şi buni gospodari ai acestei biserici au cevà de a datorì, cât de neînsemnat, memoriei acestui mare bărbat?

«Dar mai văd acì în preajmă-mi bărbaţi de elită, deputaţi, senatori, magistraţi, advocaţi, profesori, comercianţi! Nu are nimeni din d-lor câte cevà de datorit pentru preamărirea memoriei lui Gheorghe Chiţu? Câte cevà de datorit acestui bărbat, pe când erà el în viaţă?

«Aceste şcoli admirabile, cari fac din Craiova o cunună a învăţământului public: liceu, gimnazii, şcoală militară, şcoli normale, profesionale,

primare, internate şi externate de fete, nu sunt opera în mare parte şi nu se datoresc iniţiativei şi stăruinţei marelui Oltean, uitat şi perdut în cimitirul dela Sineasca? Secţiunile Curţii şi Tribunalului n'au fost ele întregite de dânsul? interesele Primăriei n'au fost servite dezinteresat de Părintele acela al oraşului? Şoseaua Craiova-Bechet, pe unde se duc avuţiile la malurile Istrului, alte lucrări şi edificii de utilitate publică—nu au nimic cu numele şi cu memoria lui Gheorghe Chiţu?

«Câţi copii săraci nu au găsit sprijin la Gheorghe Chiţu? la acest suflet mare şi nobil, inimă de aur curată, dreaptă şi generoasă, entuziastă şi caldă, bunătatea îngerească personificată? Care tânăr, care părinte, care văduvă, care sărac, a bătut la uşa deputatului Chiţu, advocatului Chiţu, ministrului Chiţu, şi ea nu s'a deschis? Cine i-a cerut ajutorul şi el nu l-a dat? Ce cauză dreaptă a fost pe care el să n'o fi îmbrăţişat şi cu căldură apărat, şi cu jertfe băneşti să n'o fi susţinut? Pe ce tânăr el nu l-a ajutat, ori nu l-a încurajat? Ce talent de poet, de literat, de istoric sau de artist el n'a protejat? Ce cercetări istorice serioase el nu le-a insuflat şi nu le-a susţinut? Uitaţi-vă numai în cercul d-voastre, în oraşul d-voastre, şi vedeţi câţi copii săraci cari fac azi onoare baroului, magistraturii, şcoalei, comerciului, datoresc cariera lor lui Gheorghe Chiţu? Câte fete sărmane sunt azi matroane la casa lor, tot prin ajutorul lui Gheorghe Chiţu?

«Ce eveniment naţional, ce întreprindere de interes general, la care Chiţu să nu fi luat parte cu inima, cu sufletul, cu punga?

«Dar de ce aş înmulţì întrebările, aş înşirà titlurile marelui bărbat la recunoştinţa noastră a tuturor! Să spue fiecare sieşi sau altora! Mie însă să-mi daţi voie, deşi cuvântarea mea v'a devenit lungă — să-mi daţi voie a spune numai unul din acele titluri la viua mea recunoştinţă pentru dânsul.

«Erà în 1881. Mă întorceam dela studii, după şapte ani în străinătate; aduceam cu mine o carte premiată de Academie: *Dacia înainte de Romani*, operă care îmi reclamase ani întregi de muncă încordată, de cercetări şi veghieri. Ea plăcuse unora, la cei mai mulţi; ea nu a plăcut însă unuia, şi acel unul îmi fusese magistru, azi îmi este coleg, tot aşà de scump şi iubit atunci, ca şi acum; şi autoritatea lui a făcut ca scaunul dela Academie ce mi se oferise în perspectivă să mi se refuze; şi eram prigonit în toate cercările mele de a-mi găsì un mijloc de traiu. Ei bine! Iată-l pe Gheorghe Chiţu, că se arată protectorul meu, el, la care nici gândisem, nici apelasem! Îl cunoşteam ca pe un mare patriot şi generos protector al lucrărilor literare şi istorice. În 1871 încura-

jase roiul de tineri cari, împreună cu mine, sărbătorisem aniversarea de cincizeci de ani dela moartea lui Tudor Vladimirescu! Ştiam că ajutase cu bani pe regretatul C. Aricescu la compunerea operei sale despre acest erou naţional! Dar credeam că nu-şi mai aduce aminte de mine! Ei bine! În ziua când cădeam la Academie, Gheorghe Chiţu, punându-şi pălăria lui pe cap, la o parte, după cum obişnuià, părăseşte sala şedinţelor, zicând: mă duc la Cameră să răsbun pe Tocilescu! Şi într'adevăr se duce — erà luna Martie — se desbătea tocmai budgetul Ministerului Cultelor, ia cuvântul şi roagă Camera să creeze o catedră de Istoria antică şi de Epigrafie la Facultatea de litere din Bucureşti, pentrucă este un tânăr cu aceste şi aceste calităţi, şi în modestia lui se mulţumeşte şi cu 300 lei lunar, dar numai să i se dea mijloacele de a lucrà pentru învăţământul nostru universitar! Camera a votat propunerea lui Chiţu, tânărul acela şi-a inaugurat chiar în Aprilie cursurile sale, şi tânărul de atunci, albit astăzi, n'a încetat de a face din catedra sa amvonul de pe care răsună «*sursum corda* al ştiinţei şi al naţionalismului; la glasul lui s'au încălzit şi s'au luminat 23 de ani atâtea generaţiuni cari, devenite, la rândul lor, dascăli, fac şi dânşii ucenici, şi transmitem astfel făclia din mână în mână, din generaţiune în generaţiune, făclia ce o aprinsese în 1881 bărbatul acesta mărinimos, Gheorghe Chiţu!

«A! o ştiu, a! n'am uitat ceea ce tu-mi ziceai, binefăcătorule al meu, atunci când, chemat a-ţi fi ajutorul tău în Ministerul Cultelor, îţi spuneam câtă recunoştinţă îţi port pentru fapta făcută. Tu îmi ziceai: «Nu «mi-am făcut decât datoria; ori cine trebuià să facă pentru tine ceea ce «am făcut eu, căci erà pentru binele şcoalei, al ştiinţei», şi când îţi repetam că până la moarte eu nu voiu uità binele ce mi-ai făcut, îmi răspundeai cu oarecare tristeţe: «Când voiu murì, nu plânge moartea «mea, ci adu-ţi aminte că te-am învăţat să nu te descurajezi, ci să lupţi, «să aştepţi şi să speri». Şi eu răspund azi, când mormântul tău se redeschide: «Când tu ai murit, am plâns moartea ta, fiindcă te-am iubit, «şi pururea îmi voiu aduce aminte că tu m'ai învăţat să lupt, tu «mi-ai dat amvonul de pe care ḑilnic grăesc. Deci dă-mi voie ca astăzi să amintesc cu recunoştinţă bunătatea ta.»

«Nu-l admiram şi nu-l ascultam numai ca pe şeful meu, ci îl iubiam şi îl respectam ca pe un tată! Lucrând alăturea cu el, am învăţat să lucrez, am avut prilej să-l văd la muncă, să-i cunosc lărgimea vederilor sale, bunătatea sufletului său, mărirea aspiraţiunilor lui! Venià la Minister vreo denunţare, vreo anonimă, vreo şoaptă contra vreunui adversar politic, Ministrul meu îmi ziceà: «Arde denunţările fără

«să le ceteşti, nu crede pe oameni aşà de răi, precum unii vor să-i facă, «pe vrăşmaş nu-l dobori decât prin spiritul tău de dreptate, decât prin «bunătatea inimii tale, sau prin indiferenţă!» Şi am învăţat dela tine, maiestre, cum să trăesc în lume; şi din bunătatea ta sufletească fără de margini am smuls bunătatea inimii mele, care nu poate urî pe vrăşmaşi, care iartă pe cel nerecunoscător, nesocoteşte pe cel calomniator, doreşte a face bine tuturor, şi pe toţi a-i iubì şi a-i ajutà!

«Primeşte dar tributul meu de recunoştinţă, tată al meu spiritual, căci mi-ai dat cel mai mare bine, din binele ce am gustat pe acest pământ; şi din viaţa mea tu ai făcut un apostolat, ai făcut să treacă în mine «sentimentul lungilor datorii, putinţa lungilor aşteptări, stăruinţa lungilor silinţe.» Şi am învăţat în tine a cunoaşte pe omul drept şi mărinimos, pe inima de înger, pe patriotul luminat cu adevăratul patriotism, cu acel patriotism care dilată inimile şi lărgeşte cugetările, iar nu le înăspreşte, nici le îngustează.

«Şi el când a dispărut de pe scena politică, a fost tocmai momentul când partidul dela putere trecea printr'o criză morală şi politică, când Ion Brătianu aveà mai multă trebuinţă de un spirit aşà de luminat, de un caracter aşà de nobil şi cinstit, de un bărbat aşà de experimentat şi de statornic în credinţele lui! Şi atunci partidul a perdut pe luptătorul său, Craiova pe părintele său, patria pe vrednicul cetăţean al său! Şi nici odată patria n'a avut mai mare trebuinţă de bărbaţi ca Chiţu; nici odată Coroana n'a simţit trebuinţă de sfetnici ca Chiţu, şi rareori ţara a avut să regrete servitori aşà de devotaţi ca Chiţu! Dar să tac, căci trebue să-mi aduc aminte de lecţiunile de prudenţă ce tu mi-ai dat, magistre; dar nu pot să tac ceea ce arată nobleţa caracterului tău, ceea ce glorifică viaţa ta, ceea ce face dintr'însa o vie icoană pentru tinerii ce ne ascultă, pentru tinerii ce ne vor cetì! Ţi-aduci aminte de cele ce-mi spuneai odată despre o convorbire ce ai avut ca Ministru cu regretatul Ion Brătianu. «Domnule Brătiene, iată pe X şi «pe Y că s'a îmbogăţit; nu zic pe căi necinstite, nu, ferească Dumnezeu; «ci prin fericite combinaţii, prin pricepute operaţii, ei au devenit mi«lionari, au să devină arhimilionari. Dă-mi voie să părăsesc ministerul «ca să-mi văd de puţinul ce mai am, de viitorul copiilor.» Iar Ion Brătianu ţi-a răspuns: «Chiţule dragă, eu şi tu nu trebue să ne îmbogăţim! «Bogăţiile nu se lipesc de noi, nu sunt de noi! Eu şi tu, Chiţule, avem «altcevà de făcut! Alte avuţii să agonisim! Iată ţara noastră pe calea «propăşirii, liberă şi neatârnată. Plevna din afară trebue a fi urmată «de Plevna din lăuntru! Nu este oare destulă glorie, pentru nişte lup-

«tători ca noi, de a fi fost sfetnicii ce au prezidat la luarea uneia și «pregătesc luarea alteia?»

«Dar d-voastre, iubiți Craioveni, unii n'ați văzut, alții n'ați auzit povestindu-se ceea ce a făcut Chițu în 1862, acì, în orașul d-voastre? Să-l lăsăm pe dânsul singur acum a vorbì: «A fost un timp de 2 zile «(7 și 8 Noemvrie) de gloanțe în Craiova și eu ca procuror general m'am «dus în mijlocul gloanțelor cu condica penală la subțioară și 'nu am «sărit pe ferestre, ci m'am retras numai atunci când am văzut că sunt «maltratat și în pericol. Douăzeci de neguțători s'au dus să se consulte «cu starostele, și s'au arestat noaptea la 5 ore, și cu aceasta s'a pro«vocat măcelul și s'au omorît 34 de cetățeni. În această ocazie eu mi-am «făcut datoria ca funcționar și cetățean onest; am susținut acuzația pe «baza probelor aduse; dară pe când, în fața Curții, martorii au venit «și au spus, *niște femei prostituate: am fost cumpărate; niște funcțio«nari: am fost siliți;* atunci am declarat că, în fața unei asemenea «mișelii, nu îndrăznesc a mai susțineà acuzațiunea, și din această cauză «Ministerul de atunci m'a destituit; dar pentru aceasta Craiova m'a sus«ținut pe mine de atunci încoace în contra acuzațiunii lor malițioase.»

«O asemenea trăsură a caracterului lui Gheorghe Chițu mai are oare nevoie de comentarii? Învață din faptul acesta, despre toate faptele lui Chițu! Ia aminte mai ales tu, tinerime, care, în bună parte, ți-ai slăbit caracterul, învață și ia aminte ce erau oamenii din generațiunea trecută, până unde împingeau sentimentul lor de dreptate, tăria caracterului lor! Aflǎ că atunci orașul Craiova a onorat pe concetățeanul său de cincisprezece ori dearândul cu încrederea sa în diferite sarcini!

«Spiritul lui Chițu erà prea larg și caracterul său prea neîncovoios, pentruca să poată crede fără a cercetà, și să se supună orbește fără a judecà și controlà.

«Și tot el mai spuneà: «Nu sunt eu din aceia care, fiindcă mă aflu «într'un lagăr, să caut a criticà cu ori ce preț pe cei din lăgărul celălalt!»

«Dar câte învățăminte nu găsim în viața bărbatului nostru!

«Aveți vreo îndoială că nu trebuește totul a jertfì pentru patrie, el vă spune: «Numai prin sacrificii o națiune se mărește și poate trăì. «Voesc pentru salvarea patriei mele să dau atâtea zile din viața mea, «să dau și viața mea pentru patrie!»

«El vorbià adesea de un ideal al justiției și al democrației: «Atunci, «pe lângă aceea că vom fi buni democrați, vom fi și buni patrioți». «Tirania unui guvern este mai rea decât ciuma și holera!»

«El cereà în 1868 dela parlament înarmarea țării: «De unde știm noi

«că providenţa n'a decretat ca să ne încerce la cea dintâi lovitură «cu elementul barbar, care dincolo peste munţi apasă pe fraţii noştri «Români? De unde ştiţi că această lovitură, trebuind să se facă poate «în curând, nu ne-ar găsì poate cu braţele încrucişate, şi atunci vom «plânge amar că nu ne-am pregătit.»

«Patria are nevoie de caractere onorabile şi independente», ziceà tot el. «Nu suntem acì (adică în Camera Deputaţilor) nişte automate», strigà unui Preşedinte al Consiliului de Ministri, «nu suntem acì nişte instru-«mente pasive. Când am susţinut un guvern, l-am susţinut prin con-«vingere şi nici decum ca un om care nu gândeşte şi care se supune «orbeşte. Sunt pentru d-voastre, dar aceasta nu-mi poate alterà câtuş «de puţin calitatea mea de deputat liber, independent şi inteligent, dar «aceasta nu va face din mine nici odată un instrument pasiv.»

«Aceste cuvinte de mai sus servească ele de pildă mai ales tineretului din Cameră, de ori ce partidă ar fi, şi să înveţe el a cunoaşte că un guvern ce nu găseşte un control în parlament este expus a rătăcì, şi că mai mare serviciu îi aduce guvernului o minoritate luminată şi patriotică, decât o majoritate docilă şi oarbă.

«Dar afle tot tineretul din Cameră, afle cei maturi din Senat, că acelaş deputat Gheorghe Chiţu ziceà ministrilor: «Sfidez pe toţi mini-«strii cari s'au succedat la putere să-mi impute unul din d-lor, unul «singur, că aş fi venit vreodată să-i importunez ca să pună în slujbă «pe oamenii mei! Sfidez să mi se zică că m'am purtat în cutare timp, «în cutare mod, neonest în vreo afacere oarecare!»

«Este mare deosebire», spuneà el cu altă ocaziune, tot în Cameră, «în a fi libertate în adevăratul înţeles al cuvântului şi în a lăsà liber-«tatea până la licenţă, încât să se zică cu mai mult cuvânt: iată fruc-«tele libertăţii! Aceasta însemnează: *Urăsc tirania*, dar *mi-e frică «de anarhie!*»

«Voiţi a-l vedeà pe Juppiter în minute când se joacă cu trăsnetul, iată-l dela tribuna Parlamentului, vestind în Fevruarie 1870, că demisionează din deputat, şi răspunzând la cuvintele lui V. Boerescu, că această demisiune a lui şi a coreligionarilor săi politici este o comedie — Gheorghe Chiţu exclamă: — «Comedie ai jucat d-ta, d-le Boerescu, dar «comedia d-tale s'a sfârşit în tragedie. Îţi vom jucà şi noi însă o co-«medie, care se va sfârşì în tragedie sângeroasă pe uliţe!»

«Sau voiţi a-l ascultà cu ce artă întrebuinţează frazele oratorice, cu ce prezenţă de spirit dezarmează şi face să tacă pe adversar?

«Şi eu zic la început, şi ştiţi de ce început vorbesc»—aşà încheià dânsul admirabilul toast ţinut la banchetul de 25 ani al ziarului *Ro-*

mânul, — «vorbesc de începutul dela 1857, de când a început *Românul.* «Ei bine, la început erà *Românul* și *Românul* erà Rosetti, și Rosetti «erà *Românul* și nimic nu s'a făcut fără *Românul* și fără Rosetti. Și «acum beau paharul meu, zicând să trăească Rosetti, să trăească *Ro-* «*mânul,* ca să mai avem încă un 25 de ani de serbat; și mai mult, voiu «zice: Să trăească *Românul* Românilor, și să trăească Românii *Româ-* «*nului*»!

«Pe ceilalți 25 de ani Gheorghe Chițu nu i-a apucat, dar cuvintele lui, ca frază oratorică, au rămas și vor rămâneà.

«Altă dată vorbià tocmai de Școala de comerciu din Craiova. Un deputat, Văsescu, îl întrerupe cu exclamarea: A! — «Nu este a argu- «mentà, d-le Văsescu, cu *a,* continuă Chițu, căci atunci s'ar puteà argu- «mentà și cu *b*». Și deputatul a tăcut, pe când Camera toată a izbucnit «în lungi și repetate aplauze.

«În fine iată-l grăind în numele Olteniei, în ziua când vine vestea că a Italiei capitală nu mai este Florența, ci Roma: «Să strigăm de «acì dela Dunăre ca să răsune până la țărmurile Tibrului, că Romani «suntem noi acì, că Romani vroim să trăim și să ne îmbrățișăm din «suflet cu marea națiune soră de ginte latină!»

«Iată, fraților, desfirată numai o parte dintr'o viață așà de bogată, iată desprinse câtevà trăsuri numai cari zugrăvesc pe omul ce am perdut și de care ziceà, cum mă asigură venerata d-na Chițu, văduva răposatului, ziceà mai deunăzi Augustul nostru Suveran: «Nu «mai avem un Chițu! Un bărbat ca dânsul nu mai avem!»

«Eu voiu adăogà ceea ce s'a zis de Brutu: «acesta a fost ultimul Român»

«Dar, în ardoarea mea pentru bărbatul politic, am uitat pe bărbatul de știință, pe filologul și academicianul Chițu, pe omul școalei, Chițu!

«El a avut foarte de timpuriu pasiunea literelor și talentul său de scriitor s'a arătat îndată cu toate însușirile ce l-au pus mai târziu în relief. Debutul său s'a făcut cu o traducere din limba germană a unei piese de teatru: *Evrea,* și a unui tractat de drept roman, unde putem admirà limba neaoșă românească a traducătorului, apoi ca jurnalist în ziarul *Vocea Craiovei,* care a apărut mulți ani sub conducerea sa; în fine ca filolog și istoric în eminentele sale studii asupra *Originei Creștinismului,* cari pot fi socotite ca ultimul cuvânt al științei.

«Lucrările sale publicate arată gustul său, preferințele sale pentru studiile istorice și filologice, și dacă ar fi rămas numai la ele, de sigur că și-ar fi creat locul de frunte printre filologii și istoricii noștri; dar Chițu erà un jurisconsult eminent, un advocat minunat, un orator

distins! Politica şi baroul i-a disputat mai tot timpul, dar şi una şi altul s'a resimţit de erudiţiunea lui Chiţu! Mărturisesc că din mulţi bărbaţi politici ce am cunoscut, Gheorghe Chiţu erà—afară poate de doi, trei—cel mai învăţat, cel mai cu cunoştinţe enciclopedice; memoria lui a rămas puternică până la fine; cetià liber ori ce autor latin sau grec, recità pe din afară versuri din Iliada lui Homer, şi la ori ce discuţiune, în Academie sau în Parlament, cità câte o frază grecească, câte o axiomă latinească. Pentru Omer şi Cicerone, el aveà o predilecţiune deosebită. Numai cel care l-a cunoscut şi a avut convorbiri literare şi filozofice cu el, poate spune ce cunoştinţe vaste posedà, şi poate judecà cât de mult ar fi făcut Chiţu pentru istoria română, pentru literatura română, pentru filologia română! Chiţu iubià România în trecutul său, în prezentul său, în viitorul său; o iubià în trecut, ajutând pe istorici în lucrările lor; o iubià în prezent, şi pentru aceasta amintiţi-vă de faptele lui, o iubià în viitorul ei, admiraţi speranţele lui! El iubià şi preţuià pe străbunii noştri, dar iubià şi preţuià şi mai mult încă pe fiii lor. Idealul său patriotic erà de natură înaltă; el erà incarnaţiunea ideii patriotice, şi dacă aş aveà de ales un nume pentru Chiţu, ar fi acela: de bun *patriot*, căci el nici odată nu s'a îndoit nici de ţara sa, nici de libertate, nici de viitorul democraţiei şi al liberalismului.

«El erà şi omul şcoalei; pentru şcoală şi-a pus, ca deputat, şi mai ales ca Ministru, inima şi sufletul său; este destul a spune că genialul Hasdeu l-a numit, într'o ocaziune solemnă, părinte al şcoalei, şi că primul ministru, care a gândit să înzestreze liceele şi gimnaziile noastre cu aparate şi cărţi didactice, primul care a cugetat la sistemul unei bune recrutări de profesori ai învăţământului secundar, a fost tot Chiţu!

«Pentru meritele lui eminente şi lucrările lui ştiinţifice, Academia Română, sau mai bine zis: *Societatea Academică Română*, l-a chemat în sânul ei, iar el a devenit naşul acestei înalte instituţiuni; el în 1879, ca Ministru al Instrucţiunii publice, a făcut legea prin care *Societatea Academică* devine *Academie Română*, el a înzestrat-o cu o dotaţiune anuală de 30 000 lei pentru publicaţiuni de documente, tot el a creat cele două premii anuale de câte 5 000 lei: Premiul *Eliade-Rădulescu* şi premiul *Gheorghe Lazăr,* tot el înfine a renunţat la diurnele sale de membru în Academie spre a fundà: *Premiul Gheorghe Chiţu* şi *Craiovean* pentru cele mai bune cărţi didactice!

«Şi acì mă opresc, căci este timpul de a mă oprì, şi vă cer voie, fra-

ţilor, ca ultimele mele cuvinte să le adresez nemuritorului bărbat, a căruia sărbătoare este astăzi:

«Venerate părinte! Tată al şcoalei, patriot neîntrecut! Deşteaptă-te! vezi-ţi văduva încă cernită, vezi-ţi copiii încă îndureraţi! Ei au suferit mult din lipsa ta, au răbdat multe din pricina indiferenţei, a uitării celora ce trebuià să nu fie indiferenţi, să nu fie uituci! Vezi-ţi amicii! Ei şi-au dat cuvântul de onoare, că mormântul tău n'au să-l mai lase fără cruce şi fără lespede, ba au sa înalţe pe cea mai largă piaţă a Craiovei statua ta, un monument vrednic de tine, şi pe pedestalul ce se va ridicà aş dorì să te văd ca pe Gambetta în piaţa Caroussel din Paris, când el grăeşte şi Francia îl ascultă! De un asemenea monument tu nu aveai nevoie, căci ai avut tu grijă să-ţi ridici singur monument, pe când erai în viaţă, prin înseşi faptele tale! El însă, dacă nu poate face nimic spre a te onorà, cel puţin va onorà pe concetăţenii tăi şi va mărturisì că geniul nu-i găseşte ingraţi şi că cugetai poate la tine, când ziceai. «numai popoarele cari nu cred în viitorul «lor îşi ucid profeţii, popoarele cari cred în viitor, au profeţii lor, «nu-i ucid, îi găsesc şi dacă nu, îi inventă, îi descoper şi-i pun în relief!»

«Mai află încă şi vezi, iubite şi stimate coleg, că ai tăi comilitoni din Academie m'au trimis pe mine, cu solie ca să-ţi spun că ei încă te iubesc, încă te preţuesc, încă te doresc.

«Mi-au dat şi o frumoasă cunună ca s'o depun în cinstea ta, în amintirea ta, pe mormântul tău! Primeşte-o ca tributul de recunoştinţă, de respect, de admiraţiune al celei mai înalte instituţiuni de cultură, menită ca să realizeze idealul pentru care tu ai luptat, visurile drăgălaşe ce tu ai visat!

«Şi acum iartă-ne că ţi-am turburat pacea! Reintră liniştit în lăcaşul tău, unde mai curând sau mai târziu avem să ne întâlnim, să ne îmbrăţişăm, să ne spunem unul altuia veşti multe şi frumoase!

«Până atunci reintră liniştit în veşnicia ta, dragă Chiţule!

«Tu ai voit din toate puterile tale să servi adevărul, să foloseşti şi să măreşti patria; din şcoală, din ştiinţă, din libertate şi democraţie, tu ţi-ai făcut idolul tău! Aceasta să fie pentru memoria ta suprema laudă, precum pentru noi, regretele noastre vor fi suprema mângâiere! Căci nici odată nu vom puteà uità ce ai fost tu pentru şcoală, pentru biserică, pentru magistratură, pentru popor, pentru tot neamul românesc, tu Gheorghe Chiţule, mare Oltean, mare cetăţean, patriot neîntrecut, om cinstit care n'ai luat dela putere decât numai gloria şi

n'ai adus, urcând treptele puterii, decât dorul de muncă, cinstea şi jertfa!

«Fie-ţi ţărâna uşoară, frate şi coleg iubit, precum eternă îţi va fi memoria!»

D-l Preşedinte *I Kalinderu* mulţumeşte d-lui Tocilescu pentru inimoasa şi înălţătoarea cuvântare ce a ţinut, şi zice că este regretabil că nu s'a luat până acum iniţiativa să se ridice un monument bărbatului de valoare Gheorghe Chiţu.

D-l *D C. Ollănescu* zice că a asistat ca delegat al Academiei la desvelirea monumentului lui T Şerbănescu, care s'a făcut în grădina Ateneului la 31 Octomvrie. D-sa a ţinut în numele Academiei o cuvântare.

Cuvântare la desvelirea monumentului lui T Şerbănescu, fost membru corespondent al Academiei, rostită la 31 Octomvrie 1904,

DE

D. C. OLLĂNESCU
Membru al Academiei Române

În numele amicilor, colegilor şi contemporanilor lui, salut cu o înduioşată dragoste chipul blând şi simpatic al poetului Şerbănescu. Această însărcinare îmi este cu atât mai scumpă, cu cât o prietenie de 30 de ani m'a legat de acela pe care-l sărbătorim astăzi. Spirit cultivat şi cercetător, Şerbănescu iubià studiul şi discuţiunea; caracter hotărît şi independent, el erà mândru şi intransigent în părerile sale; suflet generos şi pasionat, n'aveà prejudecăţi, şi erà totdeauna gata să lupte pentru o idee, să se jertfească pentru un sentiment, pe cari le credeà el vrednice de a-i lărgì orizontul minţii sau a-i întărì domnia simţirii!..

Simpatic şi vioiu, el aveà darul de a atrage şi de a păstrà afecţiunea tuturora, mânile i se întindeau cu prietenie pretutindeni, şi se poate zice că, afară de rivali sau de pizmaşi, el nu a avut nici nu şi-a făcut un duşman vreodată

De aceea frumoasă şi înălţătoare este solemnitatea aceasta, la care prietenii şi admiratorii poetului sunt uniţi în acelaş nobil gând de a-i perpetuà imaginea printre vii!

Oh! pentru slava celor buni și celor mari moartea este o treaptă mai mult de înălțare și vremile, ori cât de grele și posomorîte, nu pot pune avântului firesc al inimilor zăgaz de uitare sau de indiferență!...

Șerbănescu aveà un farmec deosebit de a prinde inimile în mrejile sale: El erà poet, poet al iubirii, poet al iluziunilor, poet al tinereții și al simțirilor învăpăiate de cultul frumosului. Impresionabil și sentimental, inima lui sburà către tot ce erà dulce, înalt, mângâietor, gingaș, tânăr și fraged; de aceea nimic n'a adorat el mai mult în viață decât primăvara și femeia!... Una îi desfătà sufletul cu toate puterile reînvietoare ale firii, cealaltă îl înălțà în regiuni de visuri și de aspirațiuni ideale, îi înflăcărà gândirea și-l făceà să cânte cum cântă pasărea la răsărit de soare.....

Te iubesc cu cel mai mare,
Mai viu amor omenesc,
Și în ultima-mi suflare
Murmurà-voiu: te iubesc!

Iată crezul poetic al lui Șerbănescu, dela care nu s'a abătut nici odată, căci pentru dânsul supremul bine și suprema fericire se încheiau într'un singur cuvânt: Amorul!

Și a cântat amorul în toate felurile și nu l-a cântat decât pe dânsul, singurul ideal înaintea căruia își plecà el fruntea și genunchii! Și n'a fost ideal mai adorat, nici stăpân mai cu credință slujit, de cum a fost Amorul, de către Teodor Șerbănescu.

Și fapt curios — vrednic însă de constatat — omul acesta a iubit mult și a cântat necontenit Amorul, dar nici odată, nici o singură dată nu s'a îndoit, nici nu s'a plâns de dânsul.

A suferit, a avut de sigur și el deziluziunile și amărăciunile, nelipsite îndeplinitorilor unei atât de complicate și de capricioase slujbe, dar n'a blestemat-o, n'a defăimat-o, n'a înzăbrănit-o *nici odată*; din potrivă, când a pătimit, și-a înălțat, și-a înnobilat durerea, învălind-o în amintirile fericite ale trecutului, când chiar suferința îi puteà fi un prilej de fericire.

Și pentru ce aceasta? Pentrucă la Șerbănescu cântarea nu izvorà din alcătuirile unei închipuiri mai mult sau mai puțin vioae ori bogate, ci își luà avânt din adâncimile unei simțiri, totdeauna adevărată și arzătoare.

Iată pentru ce inspirația poetică a lui Șerbănescu a fost sinceră, senină, tânără și dela dânsul ne vor rămâneà poezii, în cari se va simți deapururi puterea unui suflet creator.....

Ca soldat, Șerbănescu erà îndrăzneț, hotărît și aspru: erà un om.

Când a sunat semnalul adunării ostaşilor — el, deşteptat din visul lui îndelungat, — şi-a părăsit căsuţa:

Cusută cu mărgăritare,
Cu albastre lobelii,
Cu edere acăţătoare,
Bibiluri verzi şi vii,

şi încingând, din nou sabia, părăsită pentru a servì în genunchi un idol cu ochi albastri, a pornit pe câmpul de bătaie:

Să sufer, să mă lupt, să mor,
Să mor — de-mi va fi scris, —
Dar din beţia ăstui vis
fermecător
Să pot ieşì învingător.

Dar vai! a luptat, a suferit, mai cu samă de lipsa ei, dar s'a întors — cu oastea învingătoare — tot biruit, tot subjugat de ochii lui iubiţi....

Ca om, Şerbănescu erà afabil, curtenitor, pasionat şi.... nestatornic. Ce vreţi? erà artist, erà poet şi nu e pe lume o mai neţărmurită mulţumire, o plăcere mai vie, decât să-ţi fie drag ce e frumos. Şi de.... izbutise să se convingă că şi ochii negri şi cei căprii, ori verzi, ori viorii, ori.... de ce coloare ar fi — dar să lumineze un cap fermecător — sunt vrednici de a fi cântaţi şi vrednici de a fi iubiţi!.... Cu preţul acesta care nu ar fi oare nestatornic!....

Şerbănescu este poate unul dintre poeţii cari au scris mai mult la noi, în vremea lui. Poeziile i-au fost risipite prin toate foile, ziarele şi revistele, până când, cu o mână pioasă, amicul T. G. Djuvara le-a adunat într'un volum, merit rar pentru care Academia i-a acordat un premiu deosebit anul trecut.

De altfel, Şerbănescu a avut exclusiva onoare de a fi ales membru al Academiei nu pentru lucrările lui publicate (căci deabià după moartea lui au fost colecţionate şi tipărite), ci pentru cântecele pe cari ani îndelungaţi le întipărise el în mintea şi în inima generaţiei sale, căci afară de Alecsandri şi de Eminescu, el a fost poate poetul cel mai ştiut pe de rost, cel mai cântat pretutindeni, deci cel mai popular....

Felul lui de a lucrà erà original. Se plimbà cu mânile la spate sau în buzunar şi compuneà în gând. Când bucata — primenită şi îndreptată astfel de mai multe ori — erà, după socotinţa lui, gata, o puneà pe hârtie şi rar o mai schimbà. I se întâmplà însă, cele mai de multe ori, ca pentru o cauză oarecare, să nu-şi mai scrie bucata compusă şi

lăsând-o, începeà alta, ori o uità, așà că pot zice, cu tot dreptul, că Șerbănescu și-a perdut cele mai multe și mai frumoase poezii pe drum!

Dar — ca toate în lume — vremea de dragoste, de cântec pasionat, de aiurări sentimentale, *tinerețea,* trecea prea iute și accentele lirei începeau să ia mai mult calea judecății decât a inimii.

Șerbănescu tot cântà, dar ochii iubiți scăpătaseră în umbra trecutului și adoratorul lor, odinioară, făceà acum filozofie cu dânșii sau pentru dânșii. Trăià din amintirile acelor clipe îmbătătoare de simțiri, propovăduind aceea ce-l făceà «să tremure și să îngălbenească» altă dată: răbdarea și cuminția!... Care erà misterul acestei prefaceri? Ce se întâmplase? Pentru ce o îndrumare nouă? Pentru că:

S'a dus Amorul, un amic
supus amândurora,
Deci cântecelor mele zic
adio tuturora,

precum cântà acela care strejuește de 10 ani aleea aceasta alături de Șerbănescu....

Dispărând elementul care dăduse naștere și farmec versurilor lui, Șerbănescu, poetul tinereții, al iluziunilor și al simțirilor învăpăiate de iubire, cu sbor șovăelnic se mai înnălțà în albastrul contemplărilor de altă dată, cu glas tremurat de emoțiune mai dedeà ființă bătăilor inimii, cu ochi galeși, cu ochi înduioșați cătà la calea, pe veci lăsată în urmă!

Ah! inima! inima! «Ea-ți aduce relele
și-ți face belelele», cum zice cântecul.

Și poetul nostru aveà conștiință de aceasta, căci cu doi ani înainte de a murì — sbătându-se desnădăjduit împotriva neînduratelor legi ale firii — strigà: Oh! știu că nu mai am drept de a iubì!...

A iubì! aceasta-i fu ultimul strigăt, aceasta-i fu ultima dorință!

A iubì!... Patima și năzuința lui erau mai tari decât legile naturii; dar cum viața și fericirea i-au stat în a iubì și a fi iubit, nimic nu l-a putut mângâià văzându-se ajuns a nu mai face să bată inimile de acelaș dor, de aceeaș bucurie, de cari cu prisos erà plină inima lui!...

Poetul nemuritor prin opera lui va rămâneà însă deapururi graiul viu și pasionat, mângâietorul gingaș și voios al tuturor celora cari se iubesc și se vor iubì pe această lume.

ŞEDINŢA DELA 12 NOEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *C. Erbiceanu*, Vicepreşedinte.

Dela d-l Preşedinte *I. Kalinderu* se primesc, pentru elevele Institutului Otteteleşanu şi pentru biblioteca institutului şi a şcoalei din Măgurele, exemplare din publicaţiunile: *Uscarea prunelor şi altor fructe* şi *Experienţe cu diferite varietăţi de cartofi*, tipărită de Administraţia Domeniului Coroanei.

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Buletinul lunar al Observaţiunilor meteorologice din România* pe luna Septemvrie 1904 şi starea udometrică şi agricolă a României la finele lunii Octomvrie 1904 şi ceteşte un rezumat din lucrarea d-sale despre *Ploaia extraordinară din Septemvrie 1904*, pe care o prezentă spre a fi publicată în *Anale.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Dela d-l *P. Poni,* ca preşedinte al comisiunii instituite la Iaşi pentru examinarea candidaţilor prezentaţi la concursul burselor Adamachi dela Facultăţile de ştiinţe şi medicină de acolo, se primesc lucrările, prin cari se arată că se propun pentru acordarea burselor studenţii: N. Ghimba, G. Giuncu, D. Iancu, Ilie Pisoski, Ana Forăscu, I. Brăilă şi P. Dănilă.

— Propunerea se aprobă.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* scrierea d-lui Zach. C. Panţu: *Aronicum Barcense şi Goodyera repens în România.*

— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 19 NOEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Secretar general *D. Sturdza* se primeşte tomul II din publicaţiunea d-sale: *Charles I-er, Roi de Roumanie—Chronique, Actes, Documents*, cuprinzând anii 1876—1877. Lucrarea este precedată de o prefaţă de 99 pagine, în cari se cuprinde expunerea situaţiunii Europei şi a României înainte de izbucnirea răsboiului din 1877—78.

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primesc exemplare din scrierile sale: *Relations entre les forces élastiques des vapeurs saturantes et les températures absolues* şi *Cercetări electrice asupra flacării,* Bucureşti 1904.

Dela Direcţiunea Seminarului «Veniamin» din Iaşi se primesc, pentru co-

lecțiunile Academiei, două exemplare din medalia de argint bătută cu ocaziunea serbării de 100 ani dela fundarea acelui Seminar, precum și exemplare din monografia Părintelui P. Savin, Directorul Seminarului, intitulată: *Câtevà cuvinte asupra înființării și activității Seminarului «Veniamin Mitropolitul.»*

Dela Părintele Ioan Pop, preot în Someșuleac din Comitatul Selagiului în Ungaria, se primește în dar publicațiunea în limba maghiară: *Monografia comitatului Salagiu*, scrisă de Dr. Mauriciu Petri. Budapesta 1901-4 în 5 volume.

Dela d-l I. Borcea, bursier al Fondului Adamachi pentru studiul zoologiei la Paris, se primesc publicațiunile sale: *Quelques considérations sur l'appareil urinaire des élasmobranches* și *Sur le développement du rein et de la glande de Leydig chez les élasmobranches.*

Dela d-l Dr. Leon Cosmovici, membru corespondent, se primește, pentru publicarea în *Anale*, scrierea sa: *Încrângătura viermilor. Clasa Anneliada ordinul Rotifere.*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se cetì în ședință publică și a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga: *Câtevà manuscripte și documente din țară și din străinătate relative la istoria Românilor.*

— Propunerea se aprobă și se decide ca Vineria viitoare să fie zi de ședință publică, în care d-l N. Iorga să citească lucrarea sa.

Dela aceeaș Secțiune se primește propunerea de a se publicà în *Anale* memoriul d-lui Isidor Ieșan: *Bosnia și Herțegovina în trecut și în prezent.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *St. C. Hepites*, prezentând un exemplar din recensiunea: *St. C. Hepites über das Klima von Braila* de d-l J. Hann din Viena, zice:

«D-l Hann este negreșit cel mai mare climatolog actual și recensiunea ce face în *Meteorologische Zeitschrift* din Octomvrie 1904 asupra lucrării mele: *Clima Brăilei*, publicată în tomul XIV, pag. B 47—B 136, din *Analele Institutului Meteorologic al României*, merită să fie cunoscută Academiei.

«Vorbind de temperatura anului, d-l Hann scrie: «În ce mod s'au dedus «mijlociile nu este arătat», și își dă osteneala de a le calculà printr'una din metoadele cunoscute.

«Această învinuire nu o merită autorul. Este fără îndoială o scăpare din vedere a ilustrului climatolog, căci la pag. B. 114 am scris: «Pentru tem«peraturi valorile mijlocii sunt deduse prin formula lui Koppen.... Coefi«cienții k au fost determinați cu ajutorul observațiunilor orare dela Bucu«rești făcute în curs de 7 ani, dela 1885 la 1891...» Și apoi dau chiar, tot acolo, valorile acestor coeficienți pentru fiecare lună în parte.»

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte comunicarea sa despre: *Rămăşiţe de Dinotherium în România, găsite încă de pe la începutul secolului trecut.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu*, adresându-se d-lui Gr. Ştefănescu, zice:

«*Scumpe Coleg*,

«Aţi serbat 40 de ani de profesorat.

«Academia Română, căreia aparţineţi de lung timp, e fericită a vă aduce prin mine felicitările sale călduroase, împreună cu cele mai bune urări, ca să vă bucuraţi încă mulţi ani de sănătate deplină, fericită, spre a puteà servì ştiinţei române cu aceeaş ardoare şi devotament neclintit.

«Lucrările şi cetirile d-voastre numeroase au răspândit în lumea ştiinţifică, de aici şi de peste hotar, rezultatul neobositelor d-voastre studii şi cercetări, şi au creat o pleiadă de tineri, cari vă admiră, împreună cu cei bătrâni. De asemenea, activitatea ce aţi desfăşurat şi în alte privinţe, ca Director al Ministerului de Culte, ca conferenţiar şi ca participant la multe congrese, a fost tot atât de rodnică şi de bogată.

«Patruzeci de ani de muncă cu izbânzi e o perioadă, de care puteţi fi mândru, şi de sigur că ceea ce v'a susţinut mai mult, a fost iubirea d-voastre neţărmurită pentru ştiinţă şi convingerea că a lucrà e o datorie indispensabilă pentru omul social, bogat sau sărac, puternic sau slab.

«Aţi muncit pentrucă munca e nobilă, e sângele vieţii morale. Dacă se întrerupe, inima încetează de a bate, iar viaţa devine o lâncezire nedemnă de numirea ei. Astfel activitatea constitue pentru individ, ca şi pentru o naţiune, hrana nutritoare, mijlocul de prosperare, de ridicare.

«Încă odată vă exprim toate omagiile noastre şi — regretând că ieri n'am putut asistà la serbarea dela Universitate, din cauză de absenţă forţată din oraş — daţi-mi voie, ca vechiu amic, să vă reînnoesc sentimentele mele afectuoase, şi să vă doresc din inimă ca Pronia să vă hărăzească încă mulţi, mulţi ani, plini de aceeaş viaţă şi activitate fericită, spre cinstea ştiinţei, a Academiei, a naţiunii noastre.

«Să trăească scumpul nostru coleg, d-l Grigore Ştefănescu.»

D-l *Gr. Ştefănescu* exprimă Academiei şi Preşedintelui ei cele mai călduroase mulţumiri pentru cuvintele măgulitoare ce i s'au adresat şi asigură că, precum a muncit pentru ştiinţă în aceşti 40 ani, va muncì şi în viitor cu aceeaş dragoste pentru ridicarea şi înaintarea culturii neamului.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 26 NOEMVRIE 1904.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice se primește înștiințarea că la 27 a lunii curente, la ora 11 dimineața, se va serbà un parastas în catedrala mitropolitană pentru odihna sufletului A. S. Regale Principelui Frederic, fratele M. S. Regelui. Membrii Academiei sunt invitați a participà la această tristă solemnitate.

Dela d-l *D. Sturdza* se primește în dar testamentul original olograf al răposatului poet Grigore Alexandrescu.

Dela Comitetul organizat pentru a sărbătorì împlinirea a 40 ani de profesorat de către d-l Gr. Ștefănescu se primește în dar, pentru colecțiunile Academiei, medalia comemorativă ce i s'a oferit de elevii și colaboratorii d-sale cu această ocaziune.

Societatea de asigurare «Dacia-România», răspunzând intervenirii Academiei, trimite în dar mai multe acte vechi privitoare la moșiile Domneștii din județul Putna și Bobuleștii din județul Botoșani, proprietăți ale Societății, care exprimă dorința să i se dea un rezumat de pe conținutul actelor și să se poată folosì de unele din ele, când va aveà trebuință.

— Se decide a se exprimà mulțumiri Societății «Dacia-România» și a i se îndeplinì dorința exprimată.

D-l *Tocilescu* cere cuvântul pentru un omagiu și pentru o comunicațiune și zice:

«Onor. nostru coleg, d-l Mih. Sutzu, mi-a dat însărcinarea ca să prezent învățatei companii un exemplar din ultima sa publicațiune: *Nouvelles recherches sur le système monétaire de Ptolémée,* Paris 1904. Îmi îndeplinesc sarcina cu o plăcere pe atât mai mare, cu cât avem satisfacerea de a constatà un nou succes câștigat în străinătate de învățatul nostru numismat din domeniul științei pe care o reprezentă cu atâta strălucire și demnitate. E vorba de o nouă confirmare a unui șir de studii întreprinse de d-sa asupra numismaticei antice, și tot într'o vreme de combaterea în chip definitiv a teoriei d-lui Hultsch, desvoltată în scrierea sa: *Die Ptolemäischen Münz- und Rechnungswerte,* 1903. D-l Hultsch încercase, anume pe temeiul informațiunilor procurate de numeroșii papiri demotici și greci cari menționează plăți și diferite operațiuni financiare în Egipt, să stabilească că, în socotelile lor,

Egiptenii se serviau de nişte unităţi ipotetice numite demotice, cari de cele mai multe ori nu existau ca monedă reală.

«Colegul nostru dovedeşte printr'un şir de argumente peremptorii, în analiza cărora nu cred de cuviinţă a intrà, că aceste unităţi ipotetice n'au putut servì la nimic, neprezentând nici o înlesnire practică la facilitatea calculelor; că prin urmare: acele unităţi demotice ale învăţatului german, numărate în mine şi talente, n'au putut fi întrebuinţate în locul vechilor unităţi monetare ale ţării: *debenul* şi *kitul;* şi că, înfine, sistemul lui Ptolemeu Soter este un sistem monetar grecesc, bazat pe unităţi greceşti, şi având ca prototip tetradrahmul de argint ptolemaic.

«Această concluziune, rezultat al unor lungi cercetări, ca şi întregul studiu datorit d-lui Sutzu, a găsit aprobarea în cercurile ştiinţifice ale specialiştilor, şi cred că vor găsì aprobare în sânul acestei companii şi cuvintele cu cari colegul nostru îşi încheie interesanta d-sale lucrare, cu privire la tendinţa ce au unii învăţaţi de a siluì texturile prin tâlcuiri lăturalnice şi a le corige cu ori ce preţ:

«Nu trebue deci a căutà să se corigă textul citat de d-l Hultsch.

«Aceste corecţiuni de text ne par în general foarte periculoase... Nu «se poate din nenorocire pricepe totdeauna texturile antice, au putut «fi interpolate sau alterate de copişti, dar adesea iarăş nu ajungem a le «cuprinde sensul prin faptul singur al diferinţei concepţiunilor antică «şi modernă, şi aceasta este adevărat mai ales pentru texturile metro«logice. Mediul economic în care trăim samănă aşà de puţin situa«ţiunii monetare antice, încât trebue o atenţiune foarte mare pentru a «regăsì lucruri simple şi familiare antice. Este deci lucru înţelept, când «nu izbutim a pricepe un text antic, de a-l considerà simplu ca o enigmă «şi a ne ţineà acì. A încercà să-l corigi este o tentativă din cele mai «riscate, a voì să-l faci a spune apriat contrariul de ceea ce însemnează, «este o operă deşartă, care nu poate decât a îngroşà întunericul în «preajma cercetătorului.»

«Depun ca omagiu studiul d-lui Sutzu, şi totdeodată profit de ocaziune a vă rugà, Domnule Preşedinte, să binevoiţi a luà samă de dorinţa ce am ca, într'una din şedinţele publice ale Academiei, să fac o comunicaţiune de documente asupra *familiei lui Mihaiu Viteazul* şi a *istoriei eroului.*»

D-l *St. C. Hepites* prezentă, pentru publicare în *Anale,* scrierea sa: *Materiale pentru climatologia României. XXI. Repartiţiunea ploii pe districte şi pe basenuri în România în anul 1903 st. n.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l Hepites prezentă apoi No. 13 din *Starea udometrică și agricolă a României la finele lunii Noemvrie 1904 st. n.*

Dela d-l I. Slavici, membru corespondent, se primește, pentru cetire în ședință publică și publicare în *Anale*, un memoriu despre *Așezarea cuvintelor în românește.*
— Se recomandă Secțiunii literare.

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se publicà în *Anale* scrierea d-lui St. C. Hepites: *Materiale pentru climatologia României, XX. Ploaia extraordinară în Septemvrie 1904.*
— Propunerea se aprobă.

D-l N. Iorga, membru corespondent, cetește comunicarea sa despre: *Câtevà manuscripte și documente din țară și din străinătate relative la istoria Românilor.*

ȘEDINȚA DELA 3 DECEMVRIE 1904.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucțiunii publice — Administrația Cassei bisericii—se primesc următoarele daruri:
1. Un pomelnic slav dela începutul secolului XVII, al mânăstirii Hangu (Neamțu).
2. Cincizeci și patru manuscripte slavonești, grecești și românești, începând din secolul XVI până în secolul XIX, dela mânăstirile Bisericani și Râșca, asupra cărora Administrația Cassei bisericii pregătește un catalog amănunțit.

Cu privire la acest dar d-l *I. Bianu* zice: Cea mai prețioasă achiziție, făcută printre manuscriptele mânăstirii Râșca e, de sigur, o psaltire slavă, in-8⁰ mare, scrisă la 1523, pe pergament, în slove mari frumoase, cu chenare și inițiale ornate în aur și chinovar. O vom numì «*Psaltirea lui Macarie*», pentrucă e scrisă — după cum adeverește o mărturie mai lungă, însemnată la 1716, la sfârșitul ei, și pe care o vom reproduce mai la vale — de Macarie, cunoscutul autor al cronicei moldovenești ce-i poartă numele și fostul episcop al Romanului, pe când erà egumen la mânăstirea Neamțului. Și fiindcă mărturia din cestiune lămurește atât de bine împrejurările în cari a fost scrisă, la mânăstirea Neamțului, această Psaltire, precum și cele prin cari ea a ajuns la mânăstirea Râșca,— o lăsăm să urmeze chiar acum:

«Această psaltire o au scris Părintele Macarie Părintelui său Arhi-

episcopului Ţării Moldovei Chir Teoctist в̃лт (la anul) 7031 [=1523]. Iară după mutarea osvinţii sale cătră Dumnezeu în mănăstirea Neamţului, mai pre urmă de Dumnezeu alesul Teofan Mitropolitul, ucenicul părintelui său cu svinţii odihnitului Episcopul Macarie, văzând lucrul mânilor svinţii sale şi fiind tras de dragostea Părintelui său au dorit să aducă această psaltire la sine: nu cu vreo asupreală carea cumvà, ci cu voia Igumenului şi a tot soborului mănăstirii Neamţului s'au tocmit şi au dat pre dânsa 30 de taleri de argint şi au dat altă psaltire în locul aceştia întru pomenirea părintelui ce-i scris mai sus. Şi o au dat la besereca svinţii sale, unde este hramul рождќство прдтча Іωанна (Naşterea premergătorului Ioan) în mănăstirea Răčcăi, să ţie pravilea numai în postul cel mare pre această psaltire, pre cine va aleage Dumnezeu. Iară într'alte zile preste an să nu o poarte nici în beseareсă nici prin chilii. Iară de [va] îndrăznì cinevà, făr de porunca părintelui ce-i scris mai sus, sau s'o poarte din mân[ă] în mân[ă] sau din mănăstire să o scoaţă, pre unul ca acela îl blastămă foarte rău *în ispisocul ceal vechi,* precum se vede aicea la scândură. Iară noi am apucat mai pre urmă de cetiia[m] pre această psaltire în beseareca lui стыи (sfântul) Nicolai, numai în postul cel mare, iară într'alte zile preste an nime nu umblà nici o purtà. Pentru aceia ştiind-o chear scrisă de mâna părintelui Macarie, şi văzând-o risipită, eu smeritul şi mai micul între Ieromonahi Ghedeon am plătit de o am strâns şi o am legat să fie în biserica lui стыи (sfântul) Neculai la Râşca. Iară cine va îndrăznì să o fure sau să o scoaţă într'alt loc făr de porunca nastavnicului dela mănăstirea Răşcăi, — unul ca acela să fie sub blăstemul ispisocului celui vechi, în veac neiertat, amin.—Iar eu ticălosul mă smeresc molitvelor voastre să mă ertaţi şi Dumnezeu să vă erte. — в̃лѣт (la anul) 7224 [=1716] м̃сца (luna) Mai 25 д̃ни (zile).»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că d-l P. Gârboviceanu, Administratorul Cassei bisericii, depune un zel deosebit pentru a adunà de prin mânăstiri şi biserici vechi manuscriptele şi cărţile cari au mai rămas şi le trimite spre a îmbogăţì colecţiunile Academiei. I se cuvine pentru aceasta speciale mulţumiri din partea noastră.

Dela Ministerul de Interne se primesc, pentru colecţiunile Academiei, trei exemplare: de aur, argint şi bronz, din medalia «Pentru bărbăţie şi credinţă», instituită la acel Minister pentru distingerea acelor ofiţeri şi agenţi de poliţie, funcţionari publici sau persoane particulare, cari vor fi contribuit la mănţinerea sau restabilirea ordinei şi siguranţei publice, vor fi adus servicii însemnate poliţiei, vor fi salvat viaţa sau avutul unei persoane, cu pericolul vieţii lor, ori vor fi făcut un act de bărbăţie sau credinţă.

D-l D. Protopopescu, în numele Comitetului instituit în Fevruarie 1903 pentru a sărbătorì împlinirea a 70 ani de d-l *D. A. Sturdza*, trimite un exemplar de argint și cinci de bronz din medalia bătută pentru amintirea acelei aniversări.

Dela d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primesc scrierile: *Elfter Jahresbericht des Instituts für rumänische Sprache zu Leipzig* și *Die Dialekte der Bukowina und Bessarabiens*, Leipzig 1904.

Dela d-l Dr. P. Erdélyi, Directorul bibliotecii Universității din Cluj, se primesc trei fotografìi de documente vechi românești, spre a se adăugà la colecțiunea de asemenea fotografìi, dăruită în luna Iulie trecut.

Dela d-l N. Iorga, membru corespondent, se primește, pentru cetire în ședință publică și pentru publicare în *Anale*, un memoriu despre: *Viața lui Alexandru Vodă Callimachi, Domn al Moldovei, cu prilejul descoperirii testamentului său.*

— Se recomandă Secțiunii istorice.

D-l *I. Bianu* aduce la cunoștință că Delegațiunea a hotărît ca anul acesta să se procure și să se împartă direct de Academie, cu ajutorul Revizorului școlar de Vlașca, îmbrăcăminte elevilor săraci dela școalele primare din Giurgiu, pentru suma de lei 2.000 din Fondul Maria General I. Carp, conform dispozițiunilor din testamentul acestei donatoare. Duminecă, la 28 Noemvrie, după ce îmbrăcămintea fusese procurată, d-l Bianu a mers la Giurgiu ca să facă împărțirea ei. Mai întâiu s'a slujit de dimineață la catedrala orașului de către protopop, asistat de 7 preoți, un parastas pentru odihna sufletelor Mariei și General Ioan Carp. După amiazi, în localul uneia din școli, s'a făcut serbarea împărțirii, începându-se cu o cuvântare a d-lui Bianu, în care a arătat cine a fost Maria Carp, cum ea, ca fiică a orașului Giurgiu, neavând copii, a lăsat prin testament ca, din o parte a venitului averii legate Academiei, să se ajute copiii altora, lipsiți de mijloace, din Giurgiu, unde se născuse, din București, unde a trăit, și din comuna Olteni, dela moșia ei cu acelaș nume. Școlarii au recitat apoi poezii și au cântat în coruri, după o programă stabilită. În urmă s'a împărțit îmbrăcăminte la 61 băeți și la 53 fete, împărtășindu-se unii cu mai mult, alții cu mai puțin, după starea părinților. D-l Bianu a încheiat serbarea, mulțumind persoanelor cari au luat parte la ea, institutorilor, institutoarelor și în special d-lui revizor școlar, R. Grigorcea, care a dat mult ajutor și și-a îndeplinit cu zel sarcina în această lucrare a Academiei.

D-l *T. Maiorescu* zice că a primit dela d-l Corneliu Botez, magistrat la Botoșani, o scrisoare relativă la câtevà còpii de acte din viața lui Mihail Eminescu. D-l Botez, căutând prin dosarele Tribunalului și Prefecturii, a găsit trei petiții de ale lui Eminescu din 1864 și 1865, prin cari cereà un

post de practicant la Tribunal şi demisionă din postul de scriitor dela Prefectură. D-l Botez a copiat aceste petiţii şi trimite còpiile, exprimând dorinţa ca Academia să ceară pentru colecţiunile ei originalele lor.

— Se decide a se cere Tribunalului şi Prefecturii de Botoşani originalele petiţiilor lui Eminescu.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 10 DECEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l Pericle Papahagi se primeşte în dar un volum manuscript grecesc de muzică bisericească scris în secolul XVII.

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui Dr. Ioan Cantacuzino un volum manuscript rămas dela bunicul său General Nicolae Mavros. Acest volum este format din còpii de documente diplomatice din anii 1819 şi 1820, între cari se află şi câtevă scrisori originale ale Cavalerului de Gentz, cunoscutul colaborator al Principelui de Metternich. D-l Bianu aminteşte că între hârtiile rămase dela răposatul Beizadè Nicolae Suţu, cumpărate de Stat dela moştenitorii lui şi aflătoare astăzi în Biblioteca Academiei, se află o foarte bogată colecţiune de scrisori originale ale lui Gentz către Domnii Principatelor Române. Cunoscuta publicaţiune a Baronului Prokesch-Osten cuprinde numai extracte din acele scrisori, atât de preţioase pentru cunoaşterea stării Principatelor Române la începutul secolului XIX. Se impune obligaţiunea ca în împrejurări favorabile să publicăm de pe originale o ediţie completă a acestor scrisori. Atunci volumul Generalului Mavros, dăruit acum de d-l Dr. Cantacuzino, va fi un foarte preţios izvor pentru completarea documentelor diplomatice din acea însemnată epocă.

Dela d-l *D. Sturdza* se primesc trei fotografii reprezentând erupţia unei sonde de petrol în Septemvrie 1904 la schela Bucea dela Câmpina.

D-l *I. Bogdan* zice că în arhivul Ministerului de Răsboiu dela Viena se găseşte o hartă geografică a Olteniei, făcută de Căpitanul Friedrich de Schwantz la 1722. Prin bunăvoinţa atât de des arătată cercetătorilor români din acele arhive de Directorul lor d-l General Voinovich, d-l Bogdan a primit o copie fotografică de pe acea preţioasă hartă şi o altă fotografie de pe copia ei din 1723 şi le prezentă acum pentru colecţiunile Academiei.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aminteşte că prin testamentul răposatei Maria General Carp, Academia are îndatorirea de a da în fiecare an câte 2.000 lei pentru îmbrăcăminte la copiii săraci din şcoalele din Bucureşti şi Giurgiu. În acest an colegul nostru d-l Bianu a îngrijit de îndeplinirea acestei obligaţiuni a Academiei la Giurgiu şi în şedinţa precedentă a arătat modul cum şi-a îndeplinit însărcinarea. La împărţirea ajutoarelor, făcută în Bucureşti Dumineca trecută, prin bunăvoinţa Societăţii «Ajutorul copiilor săraci», a luat parte chiar d-l Preşedinte şi cu această ocaziune a rostit următoarea cuvântare:

«*Domnule Preşedinte, Doamnelor, Domnilor, iubiţi copii,*

«Această împărţirė de ajutoare este a doua ce se face din fondul lăsat de răposata întru fericire Maria General Carp.

«Suma legată în acest scop Academiei Române e de 4.000 lei anual. Din ea se dă jumătate pentru elevii sârmani din Giurgiu, iar cealaltă jumătate Academia a crezut că e bine s'o dea societăţii «*Ajutorul elevilor săraci din capitală,*» care se bucură de frumoasă vază. Această societate, mulţumită râvnei vrednicului ei Preşedinte, a ştiut să-şi atragă simpatiile multor inimi generoase, prin numeroasele ajutoare ce a împărţit.

«Îmi fac dar o plăcere a asistà, ca Preşedinte al Academiei, la această simplă, dar înălţătoare solemnitate.

«Am cetit zilele trecute ultima dare de samă a societăţii şi, mulţumit de rezultatele ce s'au dobândit, m'am dus cu gândul la cei cari au contribuit cu obolul lor, în viaţă sau după moarte, pentru realizarea acestui scop umanitar şi naţional. Printre cei dintâi, deşì nu ca vechime, este şi Maria General Carp, care aveà o inimă generoasă şi care a împlinit în mod fericit pururea adevărata învăţătură a Mântuitorului omenirii.

«Aducând acest mic tribut de graţie memoriei vrednicei şi miloasei răposate, sunt de sigur în cugetul d-voastre şi în deosebi al copiilor în inima cărora se va întipărì adânc recunoştinţa pentru binefăcătorii lor.

«*Iubiţi copii,*

«Luaţi de asemenea aminte că, împărţindu-vi-se aceste haine, se are în vedere, pe lângă ajutorul vremelnic, dorinţa de a vă da un îndemn puternic la învăţătură, la purtare bună şi la silinţa de a vă luminà şi de a devenì, la rândul vostru, buni şi miloşi.

«*Doamnelor şi Domnilor,*

«Între însuşirile bune, una din cele dintâi e caritatea, adică iubirea şi ajutarea deaproapelui. Ea ridică pe om în ochii lui Dumnezeu, care revarsă zilnic binefacerile sale asupra noastră, în ochii semenilor şi ai celor obijduiţi, pentru cari sunt ca o a doua providenţă. Dar caritatea nu e nu-

mai materială. Pe lângă înlesnirile în bani sau alte daruri în natură, poveţele şi ajutorul moral sunt o binefacere tot atât de mare, căci însufleţesc pe cel deprimat şi-i dau curajul şi tăria de a se ridică şi de a înfruntă nevoile.

«Caritatea dă celui care o practică o dulce mulţumire sufletească, fiindcă chemarea omului, pe lângă îngrijirea de sine întru cât e absolut trebuincioasă, este de a fi bun şi de a răspândì tot mai mult binele. Făcând aceasta, îşi împlineşte o scumpă datorie şi-şi pregăteşte adevărata fericire. În legătură cu acestea îmi aduc aminte de pildele înţeleptului Solomon, care zice într'una din ele: «Căile celor ce şed fără de lucru sunt aşezate cu «spini, iar ale celor lucrători sunt netede.» Şi fiindcă munca e unul din bunurile pe cari le-a dat Dumnezeu omului, nu pot să nu îndemn îndestul a lucrà cu tărie şi cu toată tragerea de inimă. Munca se impune bogatului ca şi săracului, dar mai ales acestui din urmă, care trebue să agonisească nu numai mijloacele pentru traiul său, ci şi pe cele cari să-i permită împlinirea celorlalte datorii de om conştiu, cum e de exemplu aceea de a face binele.

«Iar voi, iubiţi copii, aveţi şi o a treia datorie, aceea de a vă arătà demni de cei cari vă ajută acum, şi de a răsplătì mai târziu, asupra altora, binele ce vi se face.

«Călăuzindu-vă de faptele bune ce vedeţi şi de sfaturile priincioase ce vi se dau, nu uitaţi, în rugăciunile voastre către Atotputernicul, a pomenì pe Doctorul Sergiu, inimosul român care a întemeiat societatea, pe Maria General Carp, şi pe toţi cei cari s'au gândit la voi, atât în viaţă fiind, cât şi după trecerea la cele veşnice, prin daruri lăsate pentru odihna sufletului lor. Înălţaţi rugi pentru toţi cei cari dau putere şi mijloace acestei societăţi, pentru toţi cei cari vă arată iubire, aducând prinos darurile sau munca lor.»

Dela d-l Valeriu G. Popovici din Braşov se primeşte cererea de a se examinà descrierea unui balon dirigiabil inventat de d-sa şi de a i se da ajutoare pentru continuarea invenţiunii. Descrierea o alătură într'un plic închis.

— Academia neavând fonduri pentru studiarea şi ajutorarea invenţiunilor de acest fel, se va restituì autorului plicul, astfel cum s'a primit.

Bibliotecarul Universităţii din Cambridge d-l Fr. Ienkenson exprimă prin scrisoare dorinţa de a se dăruì *Analele* Academiei pentru biblioteca acelei Universităţi.

— Se decide a se trimite toate publicaţiunile.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publică în *Anale* memoriul d-lui *St. C. Hepites: Materiale pentru climatologia României, XXI. Repartiţiunea ploii pe districte şi pe basinuri în anul 1903 st. n.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

— Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se publică în *Anale* memoriul d-lui N. Iorga: *Viaţa lui Alexandru Vodă Callimachi, Domnul Moldovei, cu prilejul descoperirii testamentului său.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa: *Câtevà cercetări asupra malariei în România.*

D-l *I. Bogdan* ceteşte comunicarea sa despre: *Documente moldoveneşti în arhivul Braşovului din secolii XV—XVI.*

În urma comunicării d-lui I. Bogdan, d-l *Gr. G. Tocilescu*, cerând cuvântul, zice că are cevà de adăugat: vrea să facă o completare şi o rectificare. În luna Aprilie 1894, zice d-l Tocilescu, am descoperit în arhivele săseşti dela Braşov 866 documente slavone şi române, cu privire la istoria noastră naţională. Ele mi-au fost aduse într'o mare legătură (bocceà), aruncate unele peste altele, aşà cum zăceau de mai multă vreme, şi fuseseră găsite într'un ungher al arhivelor de către d-l Stenner arhivarul. Primul lucru ce am avut a face a fost de a rânduì în chip provizoriu acele documente, apoi de a scrie îndată d-lui Secretar general al Academiei despre această descoperire, rugându-l a-mi da ajutorul necesar spre a le fotografià, întru cât mai toate sunt nedatate şi valoarea lor istorică şi paleografică este nespus de mare. D-l D. Sturdza, sprijinitorul tuturor lucrărilor ştiinţifice, îndată m'a şi autorizat să pun la cale fotografiarea tuturor documentelor slavone, lucrare care s'a făcut în luna August, acelaş an. Tot atunci, după a mea cerere, Academia a permis d-lui Axentie Petruţ, paleograful Academiei, ca să vină la Braşov spre a inventarià documentele după clasificarea provizorie ce o făcusem în luna Aprilie. D-l Petruţ a lucrat aproape două săptămâni în arhivele din Braşov, iar la 9 Septemvrie 1894, printr'o scrisoare adresată la Paris, unde mă găsiam atunci, îmi comunică că a făcut inventariul în dublu exemplar şi apoi adăugă: «În ajunul plecării mele din Braşov m'am pomenit şi cu profesorul Bogdan, împreună cu un profesor din Braşov Vlaicu, că a venit să vază arhiva. Să fi văzut, Domnule Tocilescu, mirarea şi necazul ce l-a cuprins, când m'a văzut acolo, dar mai cu samă când a auzit că sunt însărcinat de d-ta, şi când a văzut fotografiile, cari sunt foarte bine reuşite.» Tot atunci primesc şi o scrisoare din partea d-lui Stenner şi alta chiar din partea d-lui Bogdan. Primul mă încunoştinţează că este solicitat cu stăruinţe şi felurite făgădueli din partea d-lui Bogdan, ca să-i procure câte un exemplar de fotografie

de pe fiecare din documentele fotografiate; că dânsul i-a refuzat, întru cât n'are autorizarea mea, dar că n'a putut rezistà pentru a nu-i da o fotografie de pe documentul cel mai vechiu găsit de mine în acea colecţiune, de pe documentul lui Sraţimir, ţarul Bulgariei. Acest document a şi fost îndată publicat de d-l Bogdan în *Archiv für slavische Philologie*, fireşte şi atunci fără a spune cine descoperise acel document. În scrisoarea către mine d-l Bogdan cereà să autorizez pe fotograf ca să-i procure câte un exemplar din toate documentele fotografiate, căci d-sa «n'are intenţiunea să publice vreodată acele documente», ci «voeşte numai să le poseadă spre a face exerciţii la Seminarul său cu studenţii». Am răspuns d-lui Bogdan că, întru cât am eu intenţiunea să public acele documente, iar fotografiile au fost făcute tocmai în vederea acestei publicaţii, mă văd cu regret silit a nu-i satisface cererea. Şi m'am pus pe lucru pentru transcrierea, traducerea şi adnotarea documentelor, iar în şedinţa dela 16 Decemvrie, acelaş an, am întreţinut Onor. Academie, cum se poate cetì în *Anale*, «despre documentele slave şi române descoperite de d-l Tocilescu în arhivul municipal al cetăţii Braşovului» (*Anale*, XVII, pag. 28). Cu aceasta a început munca mea în vederea publicării documentelor, muncă pe care am continuat-o, căci asupra lor am făcut comunicări aiurea, ca şi în sânul Academiei, acì, la 19 Martie şi 4 Iunie 1899. Străduinţa mea erà cu atât mai mare, cu cât, în răstimp, d-l Miletici publicase vreo 100 din ele, dar atât de defectuos, încât din aceste documente, privitoare la istoria Românilor, reieşiau lucruri şi fapte neconforme cu adevărul istoric, ba fapte chiar ridicule, ca «Imeş Vodă» şi alte curiozităţi, pe cari am avut ocaziune să le comunic Academiei în şedinţa dela 19 Martie 1899, când am dovedit că aproape nu este document din cele editate de d-l Miletici, care să nu conţină erori mai în fiece rând. Nu tăgăduesc că d-l Miletici nu este un învăţat; dar paleograf nu e; şi istoria română n'o cunoaşte de fel. Lucrarea mea erà gata pentru a fi dată la tipar, atunci când Secţiunea istorică, în şedinţa dela 29 Martie 1895, propuneà plenului ca ea să se tipărească din Fondul Alina Ştirbei, dacă documentele d-lui D. A. Sturdza privitoare la istoria renaşterii României nu s'ar tipărì din acest fond. Academia decide tot în acea zi ca, terminându-se publicarea acestora din urmă, să înceapă editarea documentelor braşovene (*Anale*, 1894—95, pag. 241). Ei bine, de atunci au trecut aproape zece ani. În raportul lucrărilor pe 1903—4, d-l Secretar general spune că se află în curs de tipărire tomul X din *Acte şi Documente*, şi că documentele relative la domnia lui Alexandru Ioan I Cuza, hotărîte

în sesiunea 1902—3 a se publicà din Fondul Alina Știrbei ca o continuare la *Acte și Documente*, n'au putut începe. Astfel, Domnilor Colegi, stă cestiunea documentelor brașovene; ele așteaptă dela 1895 ca să vadă lumina, iar cel care le-a descoperit, le-a copiat, le-a studiat, se vede învinuit că ar deținea la dânsul fotografiile documentelor și din această cauză i se refuză de doi ani dearândul mijloacele — votate de Domniile-Voastre — ca să-și finească măcar volumul: *Monumentelor epigrafice și sculpturale*. În ce privește publicarea documentelor în *Anale* în părți-părți, așà cum ele v'au fost comunicate, nu am socotit că este bine, pentrucă dorința mea a fost ca să fac din ele o lucrare completă în toate condițiunile științifice, ce comportă o asemenea operă. Astăzi d-l Bogdan a făcut acì comunicarea unora din aceste documente, pe cari cere a le publicà în *Anale;* aceste documente însă se găsesc dejà comunicate de mine în ședința dela 19 Martie 1899. Asupra publicării lor, ca și asupra întregii colecțiuni, îmi rezerv deci dreptul de prioritate, întru cât nimeni nu poate contestà faptele mai sus enunțate, și întru cât ar fi nedrept ca munca mea de mai bine de zece ani să nu vază lumina, atunci când pe baza hotărîrii Academiei am săvârșit lucrul. Deocamdată numai acest fapt am ținut să-l constat: documentele cetite azi de d-l Bogdan nu sunt «cu totul inedite», după cum a spus-o d-sa. Ele sunt și mai puțin inedite, când se constată că au fost tipărite, și încă destul de bine, de d-l Stoica Nicolaescu în coalele pe cari d-l Tocilescu le arată. D-l Tocilescu terminând zice: Documentele descoperite de mine la Brașov sunt gata pentru tipar și le țiu la dispoziția Academiei încă din 1895. Dacă până acum ele n'au fost publicate, cauza n'a fost alta decât că Fondul Alina Știrbei s'a găsit angajat cu alte publicațiuni. Dar pentru publicare de documente mai sunt și alte fonduri disponibile. Rog deci pe Academie să tipărească documentele brașovene în colecțiunea Hurmuzaki, dacă nu e cu putință din Fondul Alina Știrbei, dar o rog să le tipărească cât mai curând. Astfel se va îndeplinì cu un minut mai nainte ceea ce spuneà d-l Hasdeu în ședința din 29 Martie 1895: «Documentele d-lui Tocilescu sunt de o importanță extremă și ar trebuì să se cunoască cât mai iute» (*Anale*, 1894—95, pag. 241). Dacă am jignit pe cinevà prin cuvântarea mea, rog să mă ierte, căci din amărăciune am vorbit, găsindu-mă nedreptățit și năpăstuit. D-l Bogdan ar fi făcut un act de colegialitate, dacă în comunicarea sa de astăzi ar fi relevat că documentele despre cari ne-a întreținut eu le-am descoperit cel dintâiu, și tot eu cel dintâiu vi le-am comunicat în textul original, în traducere și comentarii. În acest caz aș fi fost scutit de

neplăcerea ca să dau obiect comunicaţiunii mele, pe care de altmintrelea nimeni nu m'ar fi putut oprì pentru a o face, întru cât e vorba de a constatà un fapt şi de a-mi exercità drepturile ca membru al acestui înalt corp.

D-l *I. Bianu* constată că în şedinţa de astăzi s'a întâmplat un fapt *sui generis*, neobişnuit până acum în şedinţele Academiei: după lectura publică a unei lucrări ştiinţifice făcute de un membru, vine un alt membru şi face proces nu numai membrului care a cetit, ci şi altora prezenţi şi mai ales absenţi. Observaţiunile făcute azi de d-l Tocilescu sunt departe de a fi de natură ştiinţifică, cum ar fi fost bine să rămână; ele sunt cu totul de altă natură. D-l Bogdan a cetit un memoriu despre relaţiile comerciale şi politice dintre Moldova şi cetatea Braşovului în secolii XV şi XVI, studiate pe baza documentelor aflătoare în arhiva publică a oraşului Braşov şi până astăzi nepublicate. Ori cine erà în drept să facă un asemenea studiu şi chiar dacă documentele ar fi publicate. Dar d-l Tocilescu spune că este amărît, că n'a publicat până acum documentele dela Braşov, pe cari le-a văzut înaintea altora. Este aceasta un drept de a împedecà pe alţii să vorbească şi să scrie despre acele documente şi să le publice? Evident că nu. Pe d-l Tocilescu nimeni nu l-a împedecat de a studià şi de a publicà acele documente. A făcut vreo două comunicări despre ele în Academie, dar nu le-a dat să se tipărească în *Anale*, deşì i s'au cerut la timp. D-sa zice însă că a fost însărcinat de Academie să facă publicaţia acelor documente. Nu ştiu să existe nici o deciziune a Academiei în această privinţă şi cred că această însărcinare a fost numai o dorinţă a d-lui Tocilescu. Ceea ce ştiu este că d-lui Tocilescu s'a dat suma de lei 3.637,80 pentru a procurà còpii fotografice de pe acele documente, că acele còpii fotografice până astăzi nu au fost depuse de d-sa în colecţiunile de documente ale Academiei, deşì i s'au cerut de multe ori atât verbal, cât şi în mod oficial prin scris, şi deşì fotografiile au fost plătite în trei exemplare, pentru ca două să fie la Academie şi unul să rămână la d-l Tocilescu pentru studiul d-sale. De acì a urmat că acele còpii fotografice plătite de Academie de zece ani de zile stau la d-l Tocilescu şi nu pot fi folosite de nimeni, precum sunt celelalte materiale istorice ale Academiei. Nu tot aşà s'a făcut cu còpiile de documente latineşti procurate din arhivele săseşti prin îngrijirea d-lui Bianu şi cu cheltuiala Academiei. Acele còpii s'au depus pe rând, cum au venit, în depozitul manuscriptelor Academiei şi au stat la dispoziţia tuturor istoricilor, cari au voit să le folosească. Aşà erà bine şi natural să facă şi d-l Tocilescu cu fotografiile procurate de d-sa. Ori care ar fi nemul-

țumirile d-lui Tocilescu, d-sa știe că nu e locul lor într'o ședință publică din cursul anului, pentrucă cestiunile ridicate de d-sa sunt de natură pur administrativă, nu științifică, și ele pot fi discutate și rezolvate numai în ședințe de sesiune generală.

D-l *I. Bogdan* ține să restabilească un punct din afirmațiunile d-lui Tocilescu, care ar puteà fi rău înțeles: D-l Tocilescu a arătat câtevà coale tipărite, spunând că în ele s'au publicat de d-l Nicolaescu documentele, despre cari am vorbit eu astăzi. Afirm că acele coale îmi sunt absolut necunoscute, tipăritura d-lui Nicolaescu n'a fost până astăzi publicată și deci documentele, despre cari am vorbit, o afirm din nou, sunt până astăzi inedite.

D-l Președinte *I. Kalinderu* constată că discuțiunea a alunecat pe un teren pe care nu trebuià să ajungă; ea trebue deci să se curme. Când d-l Tocilescu a cerut cuvântul îndată după comunicarea d-lui Bogdan, d-l Președinte a crezut că se va face o discuțiune științifică, care nu poate fi exclusă și care nu poate decât să aducă mai multă lumină. Înțelegem simțimintele de amărăciune ale d-lui Tocilescu, pentrucă d-sa a muncit; dar nu putem de altă parte împedecà pe d-l Bogdan sau pe ori care membru al Academiei să facă acì comunicări despre subiecte pe cari și alții le vor fi studiat, întru cât ele luminează un punct din istoria patriei. Poate ar fi fost bine ca d-l Bogdan să fi amintit că acele documente au fost descoperite mai întâiu de d-l Tocilescu și studiate de d-sa. Discuțiunea deci să se închidă acì.

— Incidentul se închide.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 17 DECEMVRIE 1904.

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucțiunii publice se primesc în dar opt volume manuscripte din *Dicționarul româno-german* de Dr. G. A. Polizu, cuprinzând cuvintele începătoare cu C (două volume), D, E, F, G, H, I (două volume), K, L, M.

Dela Ministerul Afacerilor străine se primesc còpii de pe 100 documente diplomatice relative la relațiunile dintre Principatele Române și Austria din anii 1812—1848, drept continuare la seria de documente de acelaș fel, trimise în anii trecuți.

Dela d-l Președinte *I. Kalinderu* se primește darul arătat prin următoarea scrisoare:

«Îmi fac o plăcere a vă înaintă împreună cu aceasta şase sute de lei, cu rugămintea să binevoiţi a-i transmite Direcţiunii Institutului Otteteleşanu pentru eleve, de sfintele sărbători.

«Am ţinut a face şi de astă dată elevelor o mică bucurie, care sper că va fi pentru dânsele un îndemn de a se străduì şi mai mult la învăţătură şi la purtare bună, corespunzând astfel aşteptărilor Academiei şi voinţei generosului Otteteleşanu.»

— Academia mulţumeşte cu recunoştinţă d-lui Preşedinte pentru constanta şi stăruitoarea dragoste ce arată Institutului Otteteleşanu.

Dela d-l P. Ionescu, maestru de desemn şi caligrafie în Bucureşti, se primeşte în dar o colecţiune de modèle de caligrafie engleze, germane şi franceze dela începutul secolului trecut.

D-l *St. C. Hepites* prezentă, pentru publicare în *Anale*, scrierea sa: *Materiale pentru climatologia României, XX. Elemente climatologice din lustrul 1896—1900.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l N. Iorga, membru corespondent, prezentă scrierile sale: *Storia de soggiorno di Carlo XII in Turchia scritta dal suo primo interprete Alessandro Amira; Pomenirea lui Ştefan cel Mare* şi *Viaţa şi faptele Mitropolitului Moldovei Veniamin Costachi.*

D-l Iorga ceteşte apoi comunicarea: *Viaţa lui Alexandru Vodă Callimachi, Domn al Moldovei, cu prilejul descoperirii testamentului său.*

ŞEDINŢA DELA 24 DECEMVRIE 1904.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice — Administraţia Cassei Bisericii — se primesc trei volume manuscripte: un volum de cântări bisericeşti în limba greacă puse pe psaltichie, din secolul XVIII, *Carte de suflet mântuitoare* şi traducerea românească făcută la 1750 a pomelnicului mânăstirii Bistriţa din Moldova dela 1407. De pe acest din urmă se cere copie pentru mânăstirea Bistriţa, de unde a fost luat.

Dela Ministerul Afacerilor străine se primeşte în dar o colecţiune de acte autografe, documente, scrieri, gravuri, medalii, cărţi, etc., relative la istoria ţării rămase dela răposatul General E. Pencovici şi cumpărate de Minister spre a fi incorporate în colecţiunile Academiei.

D-l *D. Stardza* zice că aceste colecţiuni sunt însemnate atât prin bogăţia lor, cât şi prin valoarea şi raritatea unor bucăţi din ele. Se află între dânsele multe broşuri şi foi volante rare, mai multe documente originale, multe scrieri asupra Dunărei, o colecţiune de 150 medalii, dintre cari unele foarte preţioase.

— D-l Preşedinte *I. Kalinderu* exprimă în numele Academiei mulţumiri d-lui D. Sturdza care, fiind Ministru interimar la Afacerile străine, a făcut Academiei această preţioasă donaţiune.

D-l *St. C. Hepites* prezentă pentru publicare în *Anale* memoriul său: *Materiale pentru sismografia României, XI. Seismele din anul 1904 st. n.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui *St. C. Hepites: Materiale pentru climatologia României, XXII. Elemente climatologice din lustrul 1896—1900.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *I. Bogdan* face o comunicare despre pecetea cu legendă latină a lui Vlad Ţepeş dela 1475—76.

ŞEDINŢA DELA 14 IANUARIE 1905.

Preşedinţa d-lui *D. C. Ollănescu,* Vicepreşedinte.

Dela d-l David Emmanuel, profesor universitar, se primeşte scrierea sa: *Sur les intégrales pseudo-elliptiques.*

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primeşte pentru publicare în *Anale* memoriul: *Studii electrice asupra apelor minerale,* cu următoarele explicări:

«Părţile studiate în acest manuscris sunt:

«*a)* S'a determinat rezistivităţile electrice ale apelor de Căciulata, Breaza, Slănic izvoarele No. I, III şi VI, precum şi din apele străine, ale apelor Vichy izvorul Célestins, a apei de Vitel şi de Evian; s'a comparat apoi cu apa potabilă din Bucureşti.

«*b)* S'au studiat rezistivităţile în formaţiune de temperatură, găsindu-se o variaţiune de 2% pentru fiecare grad centigrad.

«*c)* S'a stabilit că prin ajutorul rezistivităţilor se poate distinge foarte uşor o apă minerală naturală de alta fabricată artificial.

«*d)* S'a demonstrat experimental că prin metoda de măsură a rezistivităţilor prin curenţii alternativi nu se măsoară rezistenţele ohmice, dar rezistenţe proporţionale cu acestea.»

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Dela d-l Inginer V. Roșu, fost bursier al Fondului Adamachi, se primește un memoriu despre *Procedeurile întrebuințate la captarea apelor subterane în Germania.*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

Dela Secțiunea științifică se primește propunerea de a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui St. C. Hepites: *Materiale pentru sismografia României, XI. Seismele din anul 1904 st. n.*

— Propunerea se aprobă.

D-l *D. C. Ollănescu* prezentă în dar din partea d-lui I. Prodan, membru la Înalta Curte de Casație, trei scrisori originale de ale Cavalerului de Gentz din 1—20 Octomvrie 1819 și 30 August 1820, dimpreună cu anexele lor, scrisori adresate către Mihail Suțu, Domnul Moldovei. Aceste scrisori vor fi un prețios adaus la cele pe cari Academia le posedă, provenind din hârtiile lui Nicolae Suțu, cumpărate de Stat și dăruite Academiei.

D-l *D. Sturdza* observă că Academia a primit în dar în zilele trecute dela d-l Dr. Ioan Cantacuzino volumul de còpii și originale din scrisorile lui Gentz, cari aparținuse Generalului N. Mavros.

D-l *T. Maiorescu* amintește că Cavalerul de Gentz a fost mâna dreaptă a lui Metternich și că legăturile lui cu Domnii români se explică prin marile trebuințe de bani, pe cari le aveà și pentru satisfacerea cărora găsise un izvor în aceste relațiuni. Există o scurtă biografie foarte rară a acestui personaj, care a jucat un rol însemnat în timpul său; d-l Maiorescu o va traduce spre a fi publicată undevà la noi, pentruca astfel să fie mai cunoscută această interesantă personalitate istorică.

D-l T. Maiorescu prezentă apoi, ca dar din partea d-lui A. D. Holban, 5 acte din anii 1834—1848, rămase din succesiunea lui Brănișteanu, fostul sameș.

D-l *C. Erbiceanu* prezentă în dar scrierea d-lui Epam. I. Stamatiade, tipărită la Samos în 1894 și cuprinzând biografia lui Despot Vodă: Βίος Ἰακώβου Βασιλικοῦ, Viața lui Iacob Vasilic, Despot de Samos, marchiz de Paros, Comite Palatin și Domn Moldovei, de Epaminonda I. Stamatiade, membru al mai multor societăți de învățați.

«Cetind această lucrare a răposatului I. Stamatiade, editată în 1894 în insula Samos, am găsit în ea câtevà fapte privitoare la istoria noastră națională, și am crezut că este bine a le face cunoscute tuturora celor ce se ocupă cu cercetări istorice naționale.

«Cunoșteam până acum că cu descrierea vieții acestui Grec aventurier s'au ocupat doi biografi contemporani cu Despot Vodă, și anume: *Sommer,* în cartea sa: *Vita Iacobi Despotae Reguli,* imprimată la Württemberg în 1587, și care biograf a stat șase luni la curtea lui Despot și a văzut cu ochii chiar și decapitarea lui Despot prin ordinul lui Tomșa. Al doilea biograf este

Antonie Maria Graziani, ce a scris sub titlul: *De Despota Valachorum principe libri III,* şi care scriere a fost editată de patru ori, în 1759, 1761—1769, apoi la 1842, şi în fine a patra oară s'a imprimat de Dimitrie Sturdza în Wiesbaden. Aceste biografii au fost publicate mai apoi într'un singur volum de răposatul Emil Legrand, sub titlul: *Deux vies de Jacques Basilicos, Seigneur de Samos, marquis de Paros, Comte palatin et prince de Moldavie, l'une par Jean Sommer, l'autre par A. M. Graziani.* O altă viaţă a acestui neastâmpărat perturbator de popoare a fost scrisă şi publicată de răposatul Epaminonda I. Stamatiade şi care ne este necunoscută nouă. Merită s'o cunoaştem, pentrucă cuprinde o serie de date şi fapte nouă. Iată cum se exprimă în această privinţă însuş autorul biografiei: *Din biografiile amintite noi extrăgând şi câte încă am cules de pretutindeni prin studiile şi cercetările noastre adunându-le, am putut să alcătuim viaţa acestui individ aventurier* (opera citată, pag. 8). Observăm că în descrierea vieţii lui Despot Vodă, autorul citează documente necunoscute pentru noi, ca la pag. 67, şi cari sunt extrase dintr'un manuscript sub No. 10, ce există în biblioteca Silogului filologic grecesc din Constantinopole. Asemenea am mai observat şi multe corespondenţe diplomatice de ale lui Despot.

«Viaţa lui Despot Vodă este foarte bine tratată de autor; prin ea se dovedeşte caracterul corupt al lui Despot; se descriu cruzimile săvârşite, jafurile bogaţilor ţării, răpirea averii şi a odoarelor de aur şi de argint de prin bisericile ortodoxe şi încercarea de întroducere a protestantismului la Români, în fine coruperea datinelor şi a obiceiurilor pământului. Mai adaugă apoi şi o serie de corespondenţe dintre Despot cu Melanchton, cu Enric Bucadaschius, cu Sigismund Tordai, cu Ferdinand Împăratul Germaniei, cu Maximilan Regele Boemiei, cu marele ritor al bisericii din Constantinopole, etc., etc.

«Din această corespondenţă se constată acţiunea politică a lui Despot, precum şi mijloacele ce a întrebuinţat spre a-şi ajunge planul către care ţintià. La sfârşitul scrierii sale autorul expune literar viaţa domniei lui Despot şi a lui Tomşa, după un manuscript ce a avut sub ochi şi care manuscript s'a probat iar tot o traducere a lui Amira în greceşte, egală în totul în cuprindere cu manuscriptul existent în Paris. Comparând textul grecesc reprodus de Stamatiade după manuscriptul său cu originalul românesc din Nicolae Costin, am constatat că în adevăr locurile aduse de răposatul Stamatiade sunt din Nicolae Costin, pag. 64, anexa X, vol. I, ediţia I. Am mai constatat că Stamatiade nu aduce complet pericopa din Costin, ci ciuntit.

«Fiindcă-i vorba de un al doilea manuscript grecesc al lui Amira, altul, pe lângă cel ce se află în biblioteca din Paris, sub titlul: «Βιβλίον ἱστορικὸν καὶ περίεχον τὰς Ἡγεμονείας καὶ τὰς διαγωγὰς τῶν ἐν Μολδαυία ἡγεμονευσάντων αὐθεντῶν καὶ ἑτέρων γειτνιαξόντων παρὰ Νικολάου καὶ Μύρωνος τῶν Κωστὶν, μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν ὑπὸ τοῦ Σμυρνέου Ἀλεξάνδρου Ἀμηρὰ τῷ 1729, ἐν Ἰασίῳ»—

«Carte istorică şi cuprinzând domniatele şi purtările Domnilor conducători din Moldova şi ale altor megieşi, compusă româneşte de Costineşti, tradusă în limba greacă de Alexandru Amira Smirneanul la 1729, în Iaşi»,—pentru acest cuvânt am crezut că este bine a da o relaţie mai amănunţită asupra acestui al doilea manuscript, necunoscut de noi. Acest manuscript există în Smirna, pe când Stamatiade îşi făceà lucrarea sa, acum e, probabil, în Biblioteca Universităţii din Atena, după cum se va vedeà din descrierea analizei lui. Despre întâiul manuscript cunoaştem că învăţatul german Hase a publicat o analiză şi mai multe pericope din el, admirându-i conţinutul. Cât despre cel de al doilea, dăm acum o analiză suficientă şi despre el, traducând epistola savantului S. K. Economu din Iconomi, pe care a trimis-o lui Lambru cu ocazia înapoierii manuscriptului la Samos. Această epistolă cuprinde o analiză completă şi amănunţită asupra acestui necunoscut manuscript, şi de mare valoare pentru noi. Iată această epistolă în toată cuprinderea ei. Epistola este adresată de S. K. Economu eruditului profesor universitar Spiridon P. Lambru, care se pare că posedà acel manuscript, dar că nu erà proprietatea sa.

«Prea iubite Domnule P. Lambru!

«Întorcându-ţi manuscriptul, ce alaltăieri mi l-ai trimis, ca nu numai să «determin pe scriitorul său, dar să şi scriu cevà despre el, vă comunic «următoarele:

«1) Manuscriptul a fost scris în secolul trecut şi cuprindeà 609 pagine. «Unele din numerele paginelor au fost tăiate de legător. Un alt oarecare «a început să numeroteze din nou paginele, pe cari le-a lăsat neisprăvite.

«2) Şasesprezece foi lipsesc dela începutul manuscriptului, adică 32 pa«gine, ale căror urme cari mărturisesc numărul lor s'au păstrat. Mai lipseşte «şi o filă în mijlocul manuscriptului, adică fila 289-290.

«3) Manuscriptul, fiind scris curat, are unele corectări de altă mână, dintre «cari unele sunt îndepliniri ale unor cuvinte uitate de prescriitor, iar corec«ţiunile celor scrise mai înainte, cari sunt dese, dela pagina 503 şi înainte, «între cari şi unele bucăţi, sunt puse în parenteze.

«4) În această carte se istorisesc cei ce au domnit în Moldova şi cele dela «întâia pagină până la 284 le-a scris Nicolae Costin, iar dela 284 până la «459 Miron Costin, după cum se înseamnă la sfârşitul paginei 285 şi 459, «despre care se va vorbì mai pe urmă. Dela pagina 460 până la pagina 463 «se catalogează rangurile ce s'au aşezat de Alexandru Vodă, numit cel Bun. «Iar dela 463 până la sfârşitul manuscriptului se istorisesc domniile lui Da«biia Vodă şi acelor ce au domnit după el până la acea a celui din Albanez «pogorît, a lui Grigorie Ghica, celui prea grecit. Urmarea acesteia nu o arată «scriitorul. Dar de aiurea putem să dovedim pe părintele acestei cărţi. În «Biblioteca Naţională din Paris există un manuscript intitulat: «Βιβλιόν ἱστο«ρικὸν περίεχον τὰς ἡγεμονείας καὶ διαγωγὰς τῶν ἐν Μολδαυίᾳ ἡγεμονευσάντων αὐ«θεντῶν καὶ ἑτέρων γειτνιαζόντων κατὰ σποράδην, ἀρχόμενον ἀπὸ Δραγόση Βόδα καὶ

«καθεξῆς, περατούμενον μέχρι τοῦ νῦν, προσταγῇ δὲ τοῦ φιλολάου ἡγεμόνος Γρηγο-«ρίου Γίκκα, μεταφρασθὲν ἐκ τῆς Μολδαυικῆς γλώσσης εἰς τὴν καθ'ἡμᾶς φωνὴν παρὰ «τῶν Κωστίνων (Νικολάου καὶ Μύρωνος) συγγραφὲν χρονικὸν ὁ Σμυρνέος Ἀλεξάν-«δρος Ἀμηρᾶς ἐν 1729, εν Ἰασίῳ», adică: «Carte istorică cuprinzând domniile «şi purtările Domnilor ce au domnit în Moldova şi ale altor megieşi pe ici, «pe coleà, începând dela Dragoş Vodă şi înainte, întinzându-se până acum, «din ordinul Domnului iubitor de norod Grigorie Ghica, tradusă din limba «moldovenească în limba noastră de Costineşti (Nicolae şi Miron), scriere «cronică, de Smirneul Alexandru Amira la 1729, în Iaşi». Pe larg scrie despre «acest manuscript Parizian, ce are 610 pagine, cuprinzând cel întâiu manu-«script, conţinând două volume, care fiecare are paginaţia sa, învăţatul ger-«man Hase, publicând din el pericope demne de laudă pentru istorie, şi de-«spre viaţa învăţaţilor Costineşti, însemnând ceea ce a cunoscut. Aceste pe-«ricope, căutându-le în manuscriptul de sub ochi, le-am găsit literalmente. «Aşà că nu mai rămâne nici o îndoială, că acest manuscript fără titlu este «cel de Costineşti, compus moldoveneşte şi tradus greceşte de Smirneanul «Amira, carte istorică. Iar corecţiunile despre cari a fost vorba şi locurile «puse în parenteze cred că sunt lucrări de mâna lui Amira însăş. La această «presupunere a mea contribue şi ceea ce urmează: Pe marginea foii 563 există «o însemnare care este astfel: ἁ ἔτος ἐδώ, ἀφίνονται (întâiul an, se lasă aicia); «din aceste cuvinte se dovedeşte că Amira socotià ca să-şi predeà cartea la «prescriitor şi-i arată prin aceasta, că prescriitorul trebuià să prescrie şi «cele din parenteze. Mai adaugă încă, că la sfârşitul manuscriptului sunt puse «trei rânduri în româneşte, al căror sens nu pot să-l pricep, pentrucă nu «ştiu limba românească. Dar şi acestea dovedesc că manuscriptul a fost în «Moldova, fiind proprietatea probabil a vreunui neam al lui Amira.

«5. Din prologul pericopelor lui Nicolae, pe cari le-a publicat Hase, cu «foarte mult drept consideră această istorie a Moldovei foarte deplină şi im-«portantă; se dovedeşte că Miron Costin a început întâiu această lucrare pe «scurt, vorbind despre coloniştii lui Traian în Moldova; după aceea împru-«mutând din scrierea Marelui Vornic Grigorie Ureche numai cele adevărate «şi reale, a urmat cu istoria Domnitorilor patriei până la domnia lui Şte-«făniţă Vodă. Iar fiul acestuia Nicolae, prea învăţat bărbat şi acesta, după «aceea refăcând-o, nu numai partea întâia a lucrării părintelui său, şi estin-«zând-o, dar şi din Ureche cele ce se armonizau luându-le, a urmat istoria «dela Dabija până la Grigorie Ghica. Apoi continuarea dela Dabija Domni-«torul a scris-o Nicolae, despre care mărturisesc aceste cuvinte din prolog, «cari sunt acestea: «Şi vom scrie pe larg.... şi dela Aron Vodă, de unde a «început să scrie Miron Logofătul, până unde va voì Dumnezeu să lungească «viaţa noastră.» Este de observat că Amira al nostru în ambele tomuri, ară-«tând pe cei doi scriitori ale celor două tomuri ale istoriei acestei scrieri, gră-«bind, cum se vede, a atribuit aceasta în titlul dela început al traducerii nu-«mai lui (Miron şi Costin). A lăsat afară Amira ca să arate în subînsemnări

«nedreptăţile în multe atacuri ale Costineştilor contra poporului grec, cari, «luând motiv şi între altele din şi din curioasele fapte ale acestui şarlatan, Iacob «Basilic, au atacat rău poporul nostru şi să amintească câte bunuri pentru «agricultură şi desvoltarea administraţiei au făptuit ai noştri pentru Mol-«doveni. Dar cugetarea etnică a acelora se întunecă câteodată de desvoltarea «intelectuală a Grecilor; aceasta i-a dus pe aceştia cu nedreptul contra co-«naţionalilor noştri, aceeaş cugetare etnică predomină şi în Valahia. De «aceea pe timpul Domnului Radu Stridà (în 1665—1669) s'a revoltat armata «contra Grecilor dominanţi, că răpise banii ţării şi cereà ca să-i strivească. «Şi aceste ca în treacăt, s'a tradus şi latineşte scrierea lui Costin, dar şi «această traducere, cuprinzând numai întâmplările cele din început până la «1591, a rămas nepublicată, afară de unele pericope, pe cari le-a publicat «Engel, cum spune Hase. Din această operă istorică s'a folosit nu puţin «învăţatul francez Peyssonnel, scriind *Observations historiques et géogra-«phiques sur les peuples barbares, qui ont habité les bords du Danube et du «Pont Euxin,* Paris 1765, căruia-i aparţineà şi manuscriptul din Biblioteca «Pariziană, adică traducerea păstrată în greceşte.

«6. În manuscriptul Parizian nu există prologul lui Amira, nu ştiu dacă «şi în manuscriptul de sub ochi există prolog. Fiecare volum din manu-«scriptul Parizian cuprinde şi o scară a capitolelor, iar în acesta ce-l posed «numai în întâia foaie se găseşte «Capitolul (9)», în care se istorisesc întâm-«plările cele după moartea lui Iliaşcu, pe timpul domniei fiului acestuia Ro-«man. După aceea urmează numai titlurile ce cuprind numele istoric al «Domnului, fără să se arate numărul capitolelor, asemănându-se în totul cu «manuscriptul Parizian În unele părţi mi s'a părut că este mai complet de-«cât manuscriptul Parizian.

«Aceste puţine ţi le notez, prietine, din cele ce am găsit în hârtiile mele «însemnate şi din cele ce am putut să observ în acest manuscript, în timp «aşà de scurt, pentrucă cel ce are manuscriptul voeşte să i se întoarcă cât «mai curând, cum mi-a spus mie. Din cele sus expuse înţelegi importanţa «acestui manuscript istoric, pe care nu l-a cunoscut laboriosul Fotino, cel «ce a scris în opera sa în trei volume, intitulată Ἱστορία τῆς πάλαι Δακίας — Istoria vechei Dacii—foarte necompletă, Istoria Moldovei. Este drept şi «cuviincios ca ori ce lucrare elenică, sau prototip, sau traducere, să se adune «în bibliotecile publice ale poporului grec. Mai adaugă că presupunerea mea «despre corecţiunile din transcrierile lui Amira, dacă cu timpul s'ar do-«vedì că sunt cu dreptul făcute, ar contribuì ca să devie câştigul acestui «manuscript preţios.

«Cunoaşteţi bine cât se preţuesc în Europa, după moarte, manuscriptele «bărbaţilor învăţaţi, pe cari nu numai bibliotecile publice le adună cu cheltueli «mari, dar încă şi cele particulare De aceea prin maniera ta iubitoare de «frumos, ambiţionează ca cel ce are acest manuscript să-l ofere la Biblioteca «naţională ca să existe acolo şi această lucrare valoroasă grecească. Nu ştiu

«nimica despre viața lui Alexandru Amira Smirneanul, dacă a mai scris și «altcevă afară de traducerea acestei cărți istorice Se mai conservă încă și «acum în Smirna familia Amirazilor, din care cred că-și trage originea și «acest Alexandru. Când acest manuscript va trece în Biblioteca națională, «atunci Eforia va face un lucru bun, anunțând pe cel ce trăește acum la «Paris D. K Sathas, ca să transcrie exact foile ce lipsesc, cum și scările ca-«pitolelor,—fii sănătos.

«În 11 Octomvrie 1893 Din casă

«Al tău, *S. K Economu*»

«Aceasta-i analiza manuscriptului al doilea al lui Amira făcută de S. K. Economu. Prin urmare cunoaștem acum un al doilea manuscript, ce conține tradus în grecește pe Nicolae și Miron Costin Ar fi de dorit ca să po] sedăm și noi unul, sau decopiindu-se sau cumpărându-se acest al doilea, dacă se poate. Probabil că vom află multe variante însemnate, după cum am observat în pericopele aduse de Stamatiade în viața lui Despot, luate după manuscriptul din Paris, care-i identic cu cel din Samos probabil, și care acum trebue să fie în Biblioteca Universității din Atena.»

D-l *I. Bianu* zice: La 10 Maiu 1887 d-l D. Sturdza a dăruit Academiei o colecțiune foarte prețioasă din broșurile tipărite la Roma între anii 1594 și 1601, cuprinzând așă numiții *Avvisi* sau *Relationi*, un fel de corespondențe scrise italienește și trimise din Transilvania, relative la evenimentele răsboinice cu Turcii din acel timp, care este dominat de figura uimitoare a lui Mihaiu Viteazul. Relațiunile cuprinse în aceste broșuri, fiind necunoscute, au fost reproduse în partea II a tomului III din colecțiunea Hurmuzaki. Asemenea relațiuni, cari pe acel timp făceau serviciul pe care azi îl fac ziarele, s'au tipărit mai multe în acea epocă. Una de origine polonă, tipărită la 1601 în limba latină și relatând învingerea lui Mihaiu Viteazul de către Poloni, fusese dăruită de mine în 1885. Acum s'a procurat o asemenea corespondență tipărită în limba franceză la Paris în 1595 cu titlul: *Discours de ce qui s'est passé en Transilvanye, de l'union des Princes de Moldauye et Duc de Valachie, avec le Vvaiuode pour la deffence de la Chrestienté contre le Turc.* Textul ocupă 14 pagine mici și la sfârșit se spune că a fost adus la Praga de un curier din Transilvania la 25 Iunie 1595 Se povestesc într'însul multe amănunte privitoare la acțiunea din iarna precedentă. Se spune între altele că Domnul Țării Românești aveà o oștire de 10 000 oameni pe jos și 20 000 călări și le plătià unui călăreț 5 taleri pe lună și unui ostaș pe jos 3, și la fiecare sută de oameni un bou pe zi pentru hrană, iar când se băteau cu vrăjmașul luna le erà plătită întreagă, chiar și dacă erà în întâia ei zi. Dar toată prada de răsboiu erà a Domnului, care o împărțià, după cum voià, acelor cari s'au luptat bine Se mai spune că, în timpul gerului, Ardelenii și Românii au trecut pe ghiață în Tartaria, au ars mai mult de 1.000 sate, tăind pe toți Turcii și au luat peste 16.000 de vite cor-

nute, un târgoveţ dela Braşov a cumpărat pentru 100 de taleri 48 boi, 42 vaci şi 45 viţei de un an; caii se vindeau cu 8, 10 sau 12 zloţi ungureşti, din cari 6 făceau un galben. Povestirea sfârşeşte cu spunerea unei cruzimi îngrozitoare, care arată până unde mergeau represaliile în acele vremuri grele. Se spune acum că Turcii şi Tătarii au fost bătuţi în acest an şi că în trei rânduri Cazacii şi Ardelenii au silit câtevà femei tătare să frigă şi să-şi mănânce proprii lor copii, pentru a le face să aibă groază şi să fugă de Ungaria şi să scârbească prin povestirea lor atât pe cei din acel timp cât şi pe cei din generaţiile viitoare, făcând astfel să nu mai vie pentru prădare în ţara Ungurească. Atrag atenţia istoricilor asupra acestei preţioase broşuri, pentruca dânşii să aleagă ce este nou într'însa şi întru cât poate ea îmbogăţì cunoştinţele istorice despre acea epocă de o atât de mare însemnătate.

ŞEDINŢA DELA 21 IANUARIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I Kalinderu* zice: «Am durerea a vă anunţà că colegul nostru Doctorul Felix a încetat din viaţă.

«Până în ultimele zile a fost un exemplu de vioiciune intelectuală, de sănătate şi de tărie a corpului, şi puţini sunt fericiţii, cărora Dumnezeu le dă asemenea nepreţuite daruri până la vârsta înaintată de 73 de ani, la care a răposat bunul meu amic.

«Venit în ţară de aproape o jumătate de veac, a intrat la 1860 în învăţământul medical încă în formaţiune. În 1865 a fost numit medic-şef al Capitalei, iar la 1869 a primit, ca recompensă pentru numeroasele sale servicii, cetăţenia română

«În timpul răsboiului a condus spitalele militare din Turnu-Măgurele şi etapele pentru transportul răniţilor dela Nicopole până la gări. În 1880 a fost ales membru al Academiei Române, iar dela 1883 până la 1887 a fost decan al Facultăţii de medicină.

«La 1892 a fost numit Director general al Serviciului sanitar al ţării, în care post a putut să aplice, pe o scară mai întinsă, preţuitele sale calităţi, activitatea sa atât de mare. Rolul său a tot crescut, până când au venit anii odihnei, cari din nenorocire au fost aşà de puţini pentru dânsul.

«Reprezentant al ţării la o mulţime de congrese, de conferinţe de medicină, de igienă şi de demografie, a intrat în relaţiuni personale

cu cei mai mari specialiști și a ajuns ca cuvântul său să fie ascultat cu deferință în aceste areopage ale științei moderne.

«Primise înalte onoruri, de cari n'a avut însă trebuință pentru a servì tot cu acelaș devotament nețărmurit țara, ce-i făcuse un loc de frunte printre fiii ei și știința care a fost pasiunea sa statornică. Acele distincțiuni erau însă prețioase mărturii de considerațiunea tot mai mare ce-l înconjură.

«Dar acestea nu sunt decât o slabă schiță a faptelor celor mai de căpetenie din viața așà plină de muncă și de bogată în izbânzi a prea regretatului nostru coleg. Pentru a le da complet, ar trebuì ca aceste cuvinte să ia proporțiunile unui lung memoriu, căci sunt puține ramuri ale învățământului medical, ale organizațiunii sanitare a țării, ale studiului igienei, mai ales a țăranului, în care neuitatul răposat să nu fi lăsat o urmă luminoasă a spiritului său, a zelului său. În această privință a sămănat mult cu neuitatul Doctor Davila.

«Doctorul Felix ne-a lăsat și o comoară de scrieri — unele populare și de vulgarizare — și sunt fericit că a scris câtevà din acestea după rugăciunea mea, — altele tratând cele mai generale și mai înalte probleme ale igienei. Cât sunt de diferite aceste două feluri de scrieri, au comun claritatea, exactitatea limbii, căldura comunicativă, care erà una din însușirile caracteristice ale prea merituosului nostru coleg.

«Ședințele Academiei, în cari l-am ascultat de atâtea ori cu drag, sunt o dovadă a puterii sale de muncă folositoare, iar *Analele* noastre vor arătà celor viitori numeroasele sale comunicări, cari au însemnat istoria desvoltării igienei române.

«Îmi voiu amintì totdeauna cu mare duioșie că o prietinie statornică ne-a legat, și ea mă autoriză a trimite întristatei familii adâncile mele condoleanțe.

«Trecând în lumea veciei și a adevărului, Doctorul Felix, pe care-l plângem cu drept cuvânt, ne-a lăsat o nestimată comoară: amintirea neștearsă a unei vieți întregi de muncă, de împlinirea datoriei, de fapte bune; el a lăsat familiei ce este mai scump pe acest pământ: un nume onorat, iar generațiunilor viitoare pilda cea mai frumoasă a iubirii de patrie, a iubirii deaproapelui, îndeosebi a celor săraci.

«*Fie țărâna ușoară* celui care a slujit țara, care a format generațiuni de medici, care a îmbogățit literatura noastră. *Fie-i memoria eternă!*»

— Ședința se ridică în semn de doliu și membrii merg să asiste la ceremonia îmmormântării, luându-se deciziunea ca d-l *Dr. C Istrati* să țină vorbirea funebră în numele Academiei.

Cuvântare la îmmormântarea Doctorului Iacob Felix, membru al Academiei Române, ţinută la 21 Ianuarie 1905,

DE

Dr. C. I. ISTRATI
Membru al Academiei Române.

Întristată Adunare,

O lovitură pe cât de neaşteptată, pe atât de dureroasă, a primit ştiinţa şi înaltele instituţiuni culturale române, precum şi numerosul cerc al şcolarilor, amicilor şi admiratorilor Doctorului Felix

Acela care, mai bine ca ori cine, reprezentà cultura aleasă, sinceritatea convingerilor, înălţimea cugetării, iubirea adevărului, dorul de ţară şi cultura muncii, şi care, prin vioiciunea corpului şi inteligenţei, făceà să uiţi numărul anilor percurşi în grea şi neîntrecută muncă, a dispărut dintre noi. El a fost răpit pe neaşteptate dela masa sa de lucru, dintre publicaţiunile nouă cu cari zilnic erà în curent, de lângă condeiul său, umed încă de ultimele rânduri scrise de el, din sânul familiei sale — atât de iubitoare şi demne, — dela Academia Română unde erà o lumină, dela Universitate unde fusese o podoabă, dintre admiratorii ştiinţei pe care o cinstià şi îmbogăţì, din sânul corpului medical român la a cărui înălţare lucrase aşà de mult, din cercul admiratorilor săi, deprinşi a-l vedeà tot verde şi deştept, harnic şi pururea înaintaş.

Moartea a fost oarbă şi crudă cu el şi cu noi!

Oarbă, căci dacă anii săi de muncă erau numeroşi, totul lăsà a crede că erà tăiat din stânca ce asigură adânci bătrâneţe. Crudă cu noi, căci oameni în plină şi rodnică activitate, ori care ar fi vârsta lor, au dreptul a fi păstraţi omenirii şi ţării lor.

Ţara lui! Ce exemplu înălţător pentru noi, câtă dovadă de iubire şi devotament a dat el pentru ea!

Străin de hotarele României, sosì aici cu puţin mai înainte ca Muntenia să se schimbe prin Unire în Principatele-Unite.

Venì la noi atunci, când entuziasmul erà mai mare, caracterele numeroase, patriotismul mai înflăcărat, idealul înălţător, munca mai cu abnegaţie, graba spre progres mai vie.

Firea lui aleasă, cugetul său sincer, inima sa bună, judecata sa

înaltă, toate îl făceau să tresalte la semnele văzute ale unui popor în renaştere. El se devotă acestei patrii nouă, cu toate calităţile firii sale alese.

Dela început văzù lipsurile noastre, dela început se devotă marilor interese vitale ale neamului, de îndată începù a scrie, a arătà cărarea cea bună

Primele sale articole sunt inserate în ziarul cu renume de pe vreme, condus de pana ageră şi veşnic în luptă a lui Costache Rosetti. Acolo se văd scrise de el, cu rar talent şi în deplină cunoştinţă a subiectului, numeroase studii, cu privire la nevoile noastre.

Fie la patul bolnavului, al munteanului mândru şi frumos din Muscel, unde debută ca medic de plasă, fie în consiliul de igienă al judeţului; fie curând în urmă la şcoala de medicină şi în Direcţiunea serviciului sanitar civil, unde altă fire aleasă, alt suflet nobil, alt atlet al binelui şi reformei, nemuritorul Davila îl descoperise şi aduse, D-rul Felix a fost totdeauna simbolul voinţei întrupate, ştiinţei aplicate, ajutorării omenirii suferinde, binelui ce căută a îndreptà ranele unei societăţi ce nu cunoşteà decât superstiţia şi în care dela leagăn şi până la moarte omul erà însoţit de ignoranţă şi lipsă!

Asachi şi Cihac în Moldova, Davila şi Felix în Muntenia, au fost iniţiatorii desvoltării ştiinţelor medicinei, şi îndrumării serviciilor publice preventive şi curative. Binecuvântată să le fie memoria!

S'a stins acum şi Felix, dar s'a aprins pe frumosul albastru al cerului neamului nostru luceafărul ce-l va pune în vederea generaţiunilor viitoare, atunci când vor luà cunoştinţă de înaltele şi sguduitoarele fapte ale măreţei şi pripitei noastre redeşteptări.

S'a stins însă mult înainte de termenul la care ne aşteptam, s'a stins cu trei ani, înainte ca el să fi sărbătorit nunta de aur cu noua şi ultima sa patrie!

A arătà, chiar ori cât de scurt, viaţa exemplară prin munca serioasă şi demnă a D-rului Felix, e foarte greu. De altfel sper, că prin o biografie demnă de memoria ilustrului dispărut, ce voiu prezentà Academiei, să mă pot plătì către profesorul învăţat şi corect, către specialistul care aveà în oroare şarlatania şi specula prin ştiinţă, către patriotul ales, care totdeauna se gândià la îndreptarea păturii celei mai simpatice şi demne de atenţiunea omului de bine. săteanul român; să plătesc astfel o datorie fericită ce avem către un exemplar coleg de Universitate şi Academie, muncitorului fără preget, bătrânului albit în o muncă atât de încordată şi care, departe de a fi fost împedecat, păreà stimulat încă prin vârsta sa înaintată; firii alese şi dezinteresate,

fără reclama desgustătoare care oboseşte şi răneşte urechea adevăratului om de ştiinţă.

Să aduc încă prinosul de recunoştinţă profesorului meu iubit, dela care am învăţat atâtea şi în ştiinţa ştiinţelor şi în ştiinţa vieţii.

Cu noi s'a început Facultatea de medicină la 1870

Felix erà în floarea activităţii. Cursul său, alături cu al lui Davila, Capşa, Teodori, Marcovici, Petrescu şi Obedenaru, erà dintre cele mai importante. Influenţa sa erà atât de mare printre noi, încât foarte numeroase erau tezele de doctorat în medicină cu conţinut relativ la igienă. Faptul se explică prin aceea, că el ne arătà cât este de făcut la noi şi deoarece expunerea-i erà clară, precisă, fără vorbe goale, ea ne dovedià convingerea, iar cursul său conţineà rezumatul observaţiunii faptelor şi noutatea metodelor, captivându-ne astfel atenţiunea, ca un desăvârşit profesor ce erà.

Felix a fost un apostol al ştiinţei române Scrierile sale numeroase, între cari tratatul de igienă şi importanta serie a dărilor de samă anuale, de pe timpul când capitala ţării aveà onoarea a-l aveà ca medic şef; numeroasele-i studii, memorii, propuneri, cari vor constituì pe viitor dosarul cel mai complet al organizaţiunii serviciului nostru sanitar şi al studiilor igienice la noi, alcătuesc o adevărată bibliotecă de adevăruri aşezate pe observaţiuni exacte, de propuneri sănătoase şi de deducţiuni ştiinţifice ce vor înavuţi igiena română.

Igiena română, ea perde în Dr. Felix pe marele, pe singurul ei specialist în înţelesul larg şi adevărat al cuvântului.

Fie ca din tinerii săi elevi, cari s'au pătruns de ştiinţa, cinstea, dezinteresarea proverbială, pătrunderea şi iubirea sa de adevăr şi neam, să se ridice cât mai curând, unul măcar, la înălţimea la care se aflà el.

Academia Română a fost dureros lovită Felix erà fruntaşul ei şi al Secţiunii ştiinţifice.

Erà netăgăduitul ei om de ştiinţă, iubit în ţară, respectat în străinătate.

Departe, foarte departe, peste hotare numele său erà cunoscut şi, graţie lui, ţara noastră aveà şi ea părticica ei de aureolă în mişcarea culturii generale.

Sunt 44 ani de când Felix, cu nemuritorul Bacaloglu, cu Fălcoianu, Odobescu, General Manu şi Ion Ghica şi alţi puţini intelectuali patrioţi de pe timp, a fundat în Bucureşti prima societate de ştiinţe. Dintre aceştia rămâne astăzi numai unul, patriot, cu caracter şi cu voinţă: Generalul Manu.

Publicaţiunea datorită acestora ar face şi în prezent cinste mişcării noastre culturale.

Cu puţin mai înainte, 3 străini sosise răzleţi în ţară, pe căi diferite, în condiţiuni neasemănate, fără a se cunoaşte, dar cari toţi ne-au adus servicii mari

Astăzi când ultimul ce mai supravieţuià dispărù şi el, să-i pomenim întru fericire pe toţi

Reîmprospătarea memoriei lor scumpe să le fie cel puţin răsplata, cu care să ne ridicăm la înălţimea serviciilor aduse de dânşii.

Iulius Barasch, admiratorul şi alesul scriitor al «Minunilor naturii», suflet nobil, cultură aleasă, dornic erà de a înălţà prin renumitele sale conferinţe şi scrieri de vulgarizare mediul în care trăià.

Om filantrop care, prin purtarea sa exemplară, a arătat că ori ce credinţă religioasă, desbrăcată de formele ordinare, ne poate face părtaşi durerii altuia şi a iubì pe toţi

Cinstit şi respectat cum a fost şi din partea noastră, s'a făcut dovada că suntem departe de a pune zăgaz acelora ce cu cuget curat şi în mod omenesc luptă şi suferă alături cu noi.

Davila, acea fire combativă, acel zelos şi însetat reformator, acea minte largă şi inimă fără hotar bunătăţii şi iubirii copiilor şi prigoniţilor de soartă; Davila, cu cultură ştiinţifică, erà un conferenţiar ilustru şi de o activitate ce a uimit pe toţi. El alcătueşte astăzi steaua principală pe cerul ce acoperă panteonul nostru ştiinţific, înstelat cu atâţia luceferi nemuritori.

Iacob Felix, omul aşezat şi cu rost la muncă, inimic al formei goale şi apucăturilor urîte, nepripit, erà continuu însă în mers pe calea cercetării adevărului şi a lucrului util. Cu entuziasm mai puţin svăpăiat, dar cu convingeri mai puternice, erà exemplul exactităţii şi corectitudinii de care avem atâta necesitate. Cu el şi cu Bacaloglu începe la noi era învăţaţilor liniştiţi şi demni, conştienţi de marea lor misiune socială.

V'aţi dus toţi trei acolo, unde bătrânul Asachi, care vă precedase, se află alături cu Cihac, tot un străin de origine, care la 1831 inaugurase la Iaşi prima societate medico-ştiinţifică şi care fu în proporţiuni mai mici un Davila şi Felix, în acelaş timp, al Moldovei.

Sfântă să fie memoria voastră! Roade să dea neamului munca voastră! Imitatori demni de voi să aveţi în generaţiunea actuală şi cele viitoare!

Trupul vostru rămâne pământului ţării; sufletul vostru aparţine gloriei neamului, faptele voastre posterităţii, ca pildă şi învăţământ.

Aţi murit, trăiţi însă veşnic în inimile noastre româneşti.

Când o familie are fericirea de a se vedeà sărbătorit un astfel de mort, doliul ei cată să fie, pe cât omeneşte se poate, mai puţin apăsător.

Faptele alese ale răposatului uşurează durerea celor ce cată a-l plânge.

La regretele lor se adaugă, spre a le mai îndulcì puţin, mulţumirea sufletească şi mândria de a fi fost părtaşii, ajutătorii, păstrătorii comoarei sufleteşti a scumpului dispărut.

Familia D-rului Felix, scumpa şi aleasa sa familie, atât de greu lovită, o rog totuş respectuos să aibă în vedere aceste împrejurări.

Să nu uite că este un mare balsam durerii memoria slăvită a celui ce s'a făcut iubit şi cinstit, a aceluia care lasă ca doliul strict al familiei să fie împărtăşit de toţi acei cari l-au apropiat şi înţeles.

Această consolaţie rog să o primească, alături cu expresiunea durerii mari ce a simţit Academia Română, la moartea lui neaşteptată.

Să-mi fie permis să exprim aceleaşi sentimente din partea Asociaţiunii române pentru înaintarea ştiinţelor, al cărei Prim Preşedinte de onoare a fost el; precum şi din partea Ateneului Român, a cărui tribună a ilustrat-o.

D-re Felix! ţi-ai făcut larg datoria, ai fost şi rămâi icoană pentru noi în calea binelui.

Dumnezeu ţine samă de cei ce prin fapte alese se înalţă către el. Bunul Dumnezeu să te aibă în sfânta sa pază în lumea nouă în care te afli acum

---

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 28 IANUARIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice:

«*Domnilor Membri,*

«Academia a fost crud lovită. În o singură săptămână a pierdut trei membri ai săi.

«După Doctorul Felix, a trecut la cele de veci regretatul nostru co-

leg *Generalul Ştefan Fălcoianu*, care a ocupat însemnate slujbe civile şi militare şi a lăsat în toate amintiri trainice. La ceremonia înmormântării, care s'a făcut Marţi, 25 Ianuarie, s'a depus o coroană din partea Academiei, iar colegul nostru d-l Hepites a rostit o cuvântare în numele Instituţiunii noastre.

«Născut la 6 Iulie 1835, Ştefan Fălcoianu a fost numit la 1856 sublocotenent în regimentul 3 de infanterie de linie. La 1859 a fost trimis la şcoala de Stat major din Franţa, unde a stat până în Decemvrie 1862, şi a fost înaintat în intervalul acesta locotenent şi căpitan.

«Valoarea unei armate depinde în mare parte de buna alegere şi de buna pregătire a ofiţerilor de Stat major, căci în acest serviciu se prepară viitorii şefi, iar şeful de armată are nevoie de a găsi în capul statului său major un colaborator, în care poate să se încreadă şi care îi ia o parte a muncii comandamentului

«După sfârşirea studiilor propriu zise, Fălcoianu mai rămase ca ataşat la Statul major francez până în 1864 A stat dar în total 5 ani la Statul major, care avea atunci reputaţiunea cea mai mare, şi care făcuse de curând două răsboaie mari şi fericite. La întoarcerea sa în ţară fu numit profesor la Şcoala militară, şi ajunse în 1877 colonel.

«Trecând în neactivitate ocupă funcţiunea civilă de Secretar general la Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerciului şi Lucrărilor publice, şi apoi de Director general al Postei şi Telegrafelor (1). În această calitate a fost ales, la 13 Septemvrie 1876, membru al acestei Academii. Mulţi ani a îndeplinit cu deosebită competinţă şi bunăvoinţă funcţiunea de raportor al scrierilor de geografie şi de artă militară. *Analele* noastre conţin mai multe lucrări de ale lui.

«În 6 Aprilie 1877 reintră în activitate ca Secretar la Ministerul de Răsboiu, iar după începerea răsboiului, trece ca Şef de Stat major general al armatei române de operaţiune În Noemvrie fu numit şeful Statului major al corpului V de armată, care operà sub generalul Cernat la Plevna; la 7 Decemvrie, după căderea Plevnei, trecù în aceeaş calitate dinaintea Vidinului şi semnă capitularea, prin care Izet Paşa îi predă cetatea. În aceste locuri am avut prilejul a-l întâlnì, pe când mă aflam în ambulanţă.

«Când privim marea şi fericita schimbare ce s'a făcut în poziţiunea României printre celelalte ţări, încrederea în noi şi în viitorul nostru, ce ne-a dat strălucitele fapte din 1877—1878, ne bucurăm că gene-

(1) Generalul Ştefan Fălcoianu a fost Directorul Serviciului telegrafo-postal dela Maiu 1876 până la Aprilie 1877, în care timp a concediat peste 80 funcţionari străini

raţiunea care a fost chemată la 1877—1878 să redeschidă, sub conducerea Primului Rege Român, era gloriei armelor, a fost demnă de vitejii noştri strămoşi, şi simţim că ţara are o mare datorie de recunoştinţă faţă de acei fii ai ei.

«Răposatul nostru coleg a fost, într'un post înalt, unul din aceştia; mai avem printre noi doi colegi cari, mai tineri, ocupau grade mai mici.

«Ceea ce a văzut şi ceea ce a făcut, i-a servit, pe lângă documentele oficiale, de bază la *Istoria răsboiului din 1877—78*, ce a profesat mai târziu la Şcoala superioară de răsboiu, şi ce a publicat în 1895.

«La 20 Aprilie 1880 a fost numit cu d-l Eug. Stătescu şi cu mine Director al Căilor Ferate, a căror administraţiune şi exploatare trecuse la 3 Martie 1880 asupra Statului Român, în urma răscumpărării dela acţionarii din Germania În această funcţiune am putut să apreciez mai mult prodigioasa sa activitate şi spiritul de iniţiativă, care-l caracterizà

«A mai fost din nou Şef al Statului major general al armatei, Ministru de răsboiu, Comandant al Corpului I de armată, şi în sfârşit la 12 Iunie 1894 trecù în rezervă, după ce primise de doi ani cel mai înalt grad în ierarhia noastră militară, pe acela de general de divizie.

«Cât de plină de fapte a fost viaţa Generalului Fălcoianu, se vede din simpla şi scurta înşirare ce am făcut până acì, în care totuş n'am înscris decât etapele de căpetenie ale vieţii acestui distins servitor al ţării sale.

«Puţin timp după retragerea sa, Fălcoianu fu lovit de o boală care-l silì să limiteze din ce în ce mai mult activitatea sa, şi astfel n'a avut fericirea de a trăì în mulţumire anii săi de odihnă.

«Numeroasele lui fapte vor fi apreciate de mulţĭ. Noi, contimporanii săi, vom da mărturie că activitatea sa erà la înălţimea celorlalte însuşiri ale acestui distins soldat.

«*Domnilor Membri*,

«Al treilea coleg ce perdurăm e *Nicolae Ionescu*, care a murit Luni. 24 Ianuarie, la moşia natală Brad din judeţul Roman. Academia a fost reprezentată la îmmormântarea sa, care s'a făcut alaltăieri, prin colegii noştri, d-nii *P Poni* şi *A. Naum*

«Născut la 1820, după terminarea studiilor, a fost un devotat susţinător al Unirii Principatelor, şi-l găsim în 1857—1858 redactând la Bruxelles foaia «L'Etoile du Danube», în care expuneà dorinţele şi

nevoile ţării, înscrise în programul naţional. A fost numit profesor de istorie la Liceul din Iaşi şi mai târziu la Universitatea din Iaşi.

«Primind vederile propagate pe atunci de Simion Bărnuţ; crezând că pe pământul Daciei s'a urmat fără întrerupere, dela Traian până la noi, o viaţă de Stat după regulele romane, Nicolae Ionescu trebuià să intre în partidul care a purtat numele de fracţiunea *liberă şi independentă* Se ştie că *fracţioniştii* din Moldova au făcut la început alianţă cu liberalii din partea aceasta şi mai târziu s'au contopit cu ei, renunţând la protestările neîntemeiate în contra formei monarhice, în contra Domnului străin, şi aşà mai departe.

«Ca liberal, Ionescu a fost câtvà timp Ministru de externe, înainte de răsboiu Erà unul din cei mai vechi membri ai Academiei, deoarece a fost numit la 2 Iunie 1867 membru al Societăţii academice.

«Nicolae Ionescu, care a fost mult timp, aproape fără întrerupere, membru al Parlamentului, aveà o mare reputaţiune de orator Genul său de elocinţă erà genul aproape liric, ce erà obişnuit în parlamentele continentale cam între 1830 şi 1870, şi care se adresează mai mult sentimentului decât raţiunii, care îşi găseşte o mare parte a puterii în mijloace fizice, în tonul vocii, în vorbire cadenţată şi în cuvinte pompoase.

«O trăsătură caracteristică a lui Nicolae Ionescu erà predilecţiunea sa pentru viaţa parlamentară engleză şi pentru formele corecte şi cuviincioase, ce prezentà până în vremea din urmă, căci chiar în parlamente, violenţa şi limbagiul vulgar au izbutit să pătrundă.

«Răposatul nostru coleg şi amic, care n'aveà decât simpatii, a fost şi un conferenţiar apreciat, iar ca profesor a ştiut să inspire ciracilor săi o iubire caldă pentru trecutul acestei ţări, care păreà că înviază, când erà narat de dânsul. Viaţa sa a fost demnă, cum e aceea a adevăratului artist, a adevăratului patriot

«Integritatea lui Ionescu în viaţa politică şi modestia lui în viaţa privată vor puteà să servească totdeauna de model

«Îi vom păstrà o bună amintire, cât vom trăì.»

D-l *Gr. G. Tocilescu* ia cuvântul şi zice: «Au trecut numai câtevà zile, de când un scump şi mult preţuit confrate — Nestorul Academiei Române şi prin vârstă şi prin cuminţenie şi prin bunătate sufletească—a plecat din această lume, după ce de luni întregi nu mai avusesem fericirea ca să-l vedem printre noi. Şi fiindcă nu mi-a fost dat ca să rostesc la groapa sa câtevà cuvinte, ca ultim omagiu, îngăduiţi-mi acì, rogu-vă, ca să dau drum accentului recunoştinţei nu numai al unui bun coleg, al unui amic cald, sincer şi devotat, dar şi

al unui discipul plin de admiraţiune şi de iubire pentru magistrul său. Aceleaşi sentimente de iubire şi aceleaşi regrete de despărţire le exprimă acum cu vorbirea sa simpatică şi mişcătoare, gravă şi convingătoare, veneratul şi scump al nostru Preşedinte d-l Ion Kalinderu şi fiecare din D-voastre le împărtăşiţi; unii din noi chiar au lăcrămat, căci e vorba de un vechiu tovarăş al nostru de muncă, de luptă, de năzuinţe şi speranţe; şi chiar dacă lacrămile s'or uscà, durerea însă în adâncul inimii noastre se va cristalizà; amicul şi colegul, bărbatul de ştiinţă şi oratorul de frunte nu va puteà fi uitat: dânsul alcătueşte cu noi, şi după mormânt, o legătură ideală care se va întărì şi se va preţuì, cu cât timpul venì-va să arate că golul lăsat de dânsul nu se umple aşà de uşor în inima noastră, în Academia noastră, la tribuna Ateneului şi a Parlamentului »

După aceea d-l Tocilescu schiţează în trăsuri generale ce a fost regretatul N. Ionescu ca bărbat politic, orator, profesor şi academician, inima lui caldă şi tânără până la adânci bătrâneţe, credinţele lui politice şi sociale, statornicia şi bărbăţia caracterului său, strălucirea talentului său, bunătatea sufletului său, inteligenţa sa luminoasă şi curată.

«Patriotismul a fost ideia şi simţimântul care a condus şi a încălzit o viaţă aşà de bine împlinită; cu dânsul se duce în mormânt încă unul din puţinii ce au mai rămas din acea mare generaţiune de vajnici bărbaţi, cari s'au jertfit operei de regenerare a României moderne »

Iar la finele cuvântării sale, d-l Tocilescu adaugă:

«Şi este, Domnilor, o sufletească mângâiere pentru nişte fraţi de carte, cari vin acì din nămiezul şi până în amurgitul vieţii lor ca să-şi închine toate veghele şi silinţele întru propăşirea instituţiunii noastre, a ştiinţei şi literaturii, este o mângâiere sufletească, zic, pentru dânşii de a şti, că în ḑiua când vor încetà de a mai fi de faţă acì cu trupul, de faţă vor fi şi pururea vor rămâneà cu sufletul în mijlocul nostru; că lucrările şi năzuinţele lor întru cinstea şi mărirea patriei, întru adâncirea problemelor de înaltă ştiinţă ce i-au preocupat, nu vor fi nici părăsite, nici uitate, nici nesocotite; că în trista privelişte a acestei lumi, cu nestatornicia noroacelor noastre şi cu scurtimea vieţii noastre, sufletul găseşte un sprijin afară din el şi deasupra lui; că legăturile strânse şi dragi cari ne leagă de familie, de prieteni, de colegi, moartea nu poate, nu e în stare, ca să le rupă; şi că în fine între lumea de dincolo şi cea de dincoace este o împărtăşire a sufletelor: cei ce s'au dus dincolo, trăind cu noi ceştia cari am rămas acì, trăind printr'o neîntreruptă amintire scumpă şi pioasă.

«Şi acum, când pământul şi-a luat partea sa, când a rămas numai o umbră în mijlocul nostru, du-te de te odihneşte, scumpe şi preţuite amic, de strădaniile ce ţi-a căşunat ziua caldă a vieţii; iar de acolo unde te-au chemat fraţii şi comilitonii tăi: un Mihail Kogălniceanu, Ion Ghica, Vasile Alecsandri, Odobescu, Urechiă, şi atâţia alţi iubiţi colegi ai noştri, adu-ţi aminte şi de noi; prin bunătatea inimii tale şi prin lărgimea spiritului tău, risipeşte vrajba atunci când ea s'ar încercà să se încingă între noi şi opreşte ca vreodată să dăm în acest templu al luminii, al Concordiei şi al naţionalizmului, priveliştea unui antagonism fără mărire, sau a unor discuţiuni fără vrednicie.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu*, cu privire la cuvântarea d-lui Tocilescu, zice că datoreşte o mică lămurire. La începutul lunii Octomvrie trecut se primise înştiinţarea că veneratul nostru coleg Nicolae Ionescu încetase din viaţă. S'a hotărît atunci ca d-l Tocilescu să fie delegatul Academiei la înmormântare şi să ţie o cuvântare în numele ei şi d-l Tocilescu se şi pregătise de plecare la Brad. Din fericire însă ştirea nu s'a adeverit, căci bunul Dumnezeu a mai prelungit cu câtvà timp viaţa colegului Ionescu Primind acum în urmă trista veste şi în graba ce trebuià să punem pentru participarea Academiei la înmormântare, s'a făcut o mică greşală din partea mea către d-l Tocilescu, căci s'a scăpat din vedere că d-sa fusese rugat la întâia înştiinţare să reprezente Academia şi a fost delegat colegul nostru d-l A. Naum. Roagă pe d-l Tocilescu să ierte această scăpare din vedere.

D-l *Gr. G Tocilescu* răspunde că cuvântarea sa n'a avut altă ţintă decât aceea de a aduce omagii memoriei lui Nicolae Ionescu, de care a fost legat printr'o strânsă afecţiune.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* ceteşte scrisoarea prin care familia răposatului Dr. I. Felix mulţumeşte Academiei pentru participarea ei la înmormântare.

D-l *C Erbiceanu* prezentă, pentru publicare în *Anale*, un memoriu despre învăţaţii greci din secolul XVIII, cari au trăit în Principatele Române.

— Se recomandă Secţiunii istorice.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă, pentru lectură în şedinţă publică şi publicare în *Anale*, memoriul d-lui Dr. G. Marinescu, membru corespondent, intitulat: *Scrierea, turburările ei şi grafologia.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l *I Bogdan* prezentă, pentru lectură în şedinţă publică şi publicare

în *Anale*, scrierea d-lui N. Iorga, membru corespondent: *Îndreptări şi întregiri la istoria Românilor după acte descoperite în arhivele săseşti. I. Braşovul.* — Se recomandă Secţiunii istorice.

Dela d-l Ioan Baptist Boiu se primeşte publicaţiunea *Frunze de laur, poezii eroice din anii 1877—1878* de părintele său, răposatul Zaharia Boiu, fost membru corespondent al Academiei.

D-l *Dr. V. Babeş* prezentă scrierea *Les Babésioses* de Dr. Em. Chauvelot dela Facultatea de medicină din Paris. Asupra acestei publicaţiuni d-l Dr. V. Babeş zice:

«Am onoare a prezentà Onor Academii Române, în numele d-lui profesor R. Blanchard, un exemplar din monografia «Les Babésioses» a elevului d-sale Dr. Chauvelot

«Dr. Blanchard a dat numele de Babésioses unor boale produse de paraziţi descoperiţi de mine, şi pentru cari mai mulţi autori au adoptat numele de «Babesia »

«S'a constatat că aceste boale, cari fac pagube mari printre diferite animale, mai cu samă printre boi şi oi la noi în ţară, există şi în alte ţări, şi că *Babesia* este parazitul cauzând cele mai mari pierderi economice printre animalele domestice din lumea întreagă.

«Am avut în mai multe rânduri onoarea de a întreţineà Academia de acest grup de paraziţi descoperit de mine, ocupând în sistemul organismelor un loc aparte între bacterii şi protozoare sau reprezentând grupul cel mai inferior al celor din urmă

«Îmi permit a reproduce câtevà cuvinte din memoriul Doctorului Chauvelot:

«Par un véritable délit de justice, les parasites en question sont gé«néralement désignés sous le nom impropre de piroplasma, cette dé«nomination étant de plusieurs années postérieure à la précédente.

«Nous indiquerons plus loin toute la synonymie et l'on comprendra «mieux l'importance de la question de priorité Quant à présent, afin «de légitimer le titre que nous donnons à ce travail, nous avons tenu «à restituer aux parasites qui vont nous occuper le seul nom qui leur «appartienne, conformément aux règles de la nomenclature zoologique.

«Les organismes endoglobulaires produisant l'hématurie des Mammi«fères sont donc des Babesia: la maladie qui résulte de leur multi«plication dans le sang ne doit pas par conséquent porter d'autre nom «que celui de Babésiose En adoptant cette terminologie, nous ne «faisons que nous conformer à l'opinion judicieuse de M. le professeur

«R. Blanchard, qui a été le premier à établir cette rectification, dont «la justice ne peut être contestée par personne.»

D-l I. Slavici, membru corespondent, ceteşte comunicarea sa despre: *Aşezarea vorbelor în româneşte.*

Cuvântare ţinută la îmmormântarea Generalului St Fălcoianu, membru al Academiei Române, în ziua de 25 Ianuarie 1905,

DE

ST. C. HEPITES
Membru al Academiei Române.

Întristată Adunare,

Eri unul, astăzi altul.

Unul câte unul se duc stejarii falnici, cari făceau podoaba celui mai înalt Institut de cultură al naţiunii noastre.

Academia Română, în numele căreia am cinstea de a mă adresà Domniilor Voastre, cari aţi venit să plângeţi pe unul din cei mai vrednici şi luminaţi ai noştri bărbaţi, deabià închise mormântul unuia din ilustrii săi membri, şi îşi luă iarăş doliul spre a plânge pe altul, sfătuitor înţelept şi neclintit de aproape 30 de ani.

Treizeci de ani!

O viaţă de om a fost petrecută de Generalul-adjutant Fălcoianu printre colegii săi din Academie, cari, recunoscând de timpuriu ştiinţa şi calităţile sale superioare, l-au chemat în sânul ei încă din anul 1876, când deabià împlinise vârsta de 40 de ani.

Academiei îi erà drag Generalul Fălcoianu, căruia îi plăceà să frecventeze această Instituţiune, în care literaţi, istorici, arheologi, fiziciani, chimişti, ingineri, medici, etc., îşi dau la olaltă toate silinţele pentru înaintarea şi desvoltarea cunoştinţelor noastre.

Dintr'o familie din cele mai onorabile, Ştefan Fălcoianu, destinându-se carierei militare. intră de timpuriu în Şcoala militară din Bucureşti.

Înaintat sublocotenent în 1854, în promoţiunea care a dat armatei noastre mai mulţi excelenţi oficeri generali, a fost, în 1860, unul dintre

cei dintâi oficeri români admiși în Școala de Stat major din Paris, pe care a terminat-o cu un strălucit succes în 1862.

Nemulțumit însă cu învățătura dobândită în această școală superioară, a lucrat doi ani consecutivi, ca atașat la Statul major al Imperiului francez, unde și-a însușit, în chipul cel mai desăvârșit, cunoștințele și calitățile cari disting pe bunii oficeri de Stat major.

Deabià întors în țară, își începù activitatea științifică ca profesor la Școala militară, unde, în 1865, înainte de mutarea ei la Iași, am avut fericirea de a-i fi școlar.

Cu talentul, știința și inteligența ce aveà, gradele ierarhice îi sosiau cu înlesnire. La 1868 este înaintat Lt.-Colonel și, puțin după aceea, trecut în pozițiune de neactivitate, ocupă, până în ajunul răsboiului, mai întâiu funcțiunea de Director general al Poștelor și Telegrafelor și apoi aceea de Director general al Ministerului Lucrărilor publice, unde și-a câștigat calitățile cari l-au desemnat, mai în urmă, pentru conducerea uneia dintre cele mai mari instituțiuni tehnice ale Statului.

Pe timpul răsboiului, Colonelul Fălcoianu ocupà greaua și delicata funcțiune de Șef al Statului major general al armatei de operațiune, în care calitate a dat cele mai temeinice dovezi de întinderea cunoștințelor sale militare.

După terminarea gloriosului nostru răsboiu, fu numit, la răscumpărarea Căilor Ferate, Director general al Căilor Ferate. În acest înalt post, primul Român care îl ocupă a dovedit calitățile unui bun, cinstit și priceput administrator.

Succesiv Ministru de răsboiu, într'unul din cabinetele marelui Ion Brătianu, un alt membru al Academiei noastre, și șef al Marelui Stat major, Generalul Fălcoianu și-a îndreptat în deosebi activitatea la îmbunătățirea școalelor militare și a lucrat mult pentru înființarea Școalei superioare de Stat major, unde a profesat cu deosebită dragoste.

Cu toată această continuă activitate, mult regretatul nostru coleg a mai găsit timpul de a da la lumină mai multe lucrări de adevărată valoare.

Împrejurările triste în cari îmi este dat a vorbì nu mă îngăduiesc de a analizà aceste lucrări; nu voiu face decât să le reamintesc în ordine cronologică.

Mai întâiu, în 1873, a publicat niște *Instrucțiuni pentru măsurătoarea capacităților cu noul cot Fălcoianu;* apoi, în 1880, un important studiu asupra cotitului vaselor, sub titlul: *Explicări generale asupra chestiunii cotitului* Astăzi, în urma unui studiu amănunțit făcut asupra diverselor sisteme de cotit, putem afirmà exactitatea metodei sale ex-

pusă, în 1880, sub titlul: *Nouă instrucţiune practică şi completă asupra cotitului.*

Broşura ce a publicat, în 1889, relativ la o polemică pentru apărarea fortificaţiunilor ţării, ne arată pe colegul nostru naţionalist: «România nu a luat dela nimeni nimica, care să nu fie al său, nu i s'a făcut har de nimeni mărirea ce a câştigat», cetim la pagina 15.

Conferinţa asupra disciplinei, subordinaţiunii şi îndatoririlor ierarhice, ţinută în 1890 la Şcoala superioară de răsboiu, ne arată pe profundul cugetător asupra celei mai grele chestiuni, poate, din câte se impun conducătorilor diferitelor unităţi militare.

Opera în trei volume: *Istoricul răsboiului din 1877—1878*, lucrare făcută de mai mulţi oficeri, este în mare parte opera sa.

Volumul *Istoria răsboiului din 1877—1878*, curs profesat la Şcoala superioară de răsboiu, şi apărută în 1895, conţine cea mai precisă descriere a operaţiunilor săvârşite în cursul acestui răsboiu

Analele Academiei Române, în fine, conţin, pe lângă urma numeroaselor discuţiuni la cari a luat parte, *Tabela pentru Răsăritul şi Apusul Soarelui la Bucureşti calculată pentru 1888* şi o mulţime de rapoarte relative la analiza cărţilor intrate la diferitele premii ale Academiei. Atât prin specialitatea sa, cât şi prin ştiinţa şi conştiinţa ce puneà în analizarea lucrărilor, colegul nostru erà raportorul natural al tuturor operelor militare şi geografice. Părerea sa erà ascultată de Academie, care în mai multe rânduri a conferit colegului nostru demnitatea de Vicepreşedinte al Secţiunii ştiinţifice.

Ştefan Fălcoianu a fost, fără îndoială, o personalitate însemnată a ţării noastre.

Ca oficer de Stat major, ca profesor la Şcoala militară, ca Şef al Marelui Stat major — în care calitate a lăsat urme la actualul Institut Geografic al armatei, — ca Membru în comisiunea de apărare a ţării, ca Secretar general al Ministerului de Răsboiu şi în fine ca Ministru de Răsboiu, mult regretatul nostru coleg a lucrat cu pricepere şi sârguinţă şi a fost negreşit unul dintre fruntaşii organizatori ai armatei noastre şi nimic nu-i erà străin din cele ce priviau interesele ei.

Ca Director general al Poştelor şi Telegrafelor, ca Director al Ministerului Lucrărilor publice, ca Director general al Căilor Ferate Române, ca membru şi apoi ca Preşedinte al Consiliului de administraţiune al acestor Căi Ferate, şi în fine ca membru al Academiei Române, iubitul nostru coleg a lăsat urme, ce nu se pot şterge nici odată, de o activitate tehnică şi ştiinţifică, rodnică şi înţeleaptă.

De câtvà timp însă, colegii din Academie ai Generalului Fălcoianu

şi numeroşii săi prieteni urmăriau cu grijă cursul boalei nemiloase ce-i slăbià din zi în zi puterile. Şi cu toate că nimeni nu-şi mai puteà ascunde că frumoasa carieră a mult iubitului nostru coleg se apropie de sfârşit, totuş acest sfârşit fatal ne aduce astăzi o adâncă durere.

Să fie deci consolată familia mult regretatului nostru coleg printr'aceea că durerea ei este împărtăşită de toţi membrii Academiei Române, şi de toţi aceia foarte numeroşi, cari, ca şi dânşii, au putut aprecià calităţile superioare ale lui Ştefan Fălcoianu.

Dormi în pace, scumpe şi regretat coleg, căci ţi-ai împlinit cu iscusinţă menirea ce ai avut în lume!

Cuvântare ţinută la immormântarea lui Nicolae Ionescu, membru al Academiei, în ziua de 26 Ianuarie 1905

DE

A. NAUM
Membru al Academiei Române

În numele Academiei Române salut pentru cea din urmă dată rămăşiţele pământeşti ale aceluia care a fost în viaţă Nicolae Ionescu. Bărbat distins, luptător harnic, înflăcărat de scânteia pururea vie a naţionalismului, N. Ionescu a fost una din gloriile acestei ţări

El a avut norocul a trăì în epoca măreaţă în care s'au desăvârşit cele mai mari fapte în existenţa poporului român. Cele dintâi studii şi le-a făcut în Academia Mihăileană din Iaşi, unde a fost unul din cei mai distinşi şcolari, atât prin inteligenţa lui scânteietoare, cât şi prin uşurinţa vorbirii, ceea ce făceà a se înţelege că N. Ionescu va devenì unul din cei mai elocvenţi bărbaţi.

N'a existat fapt măreţ şi însemnat, la săvârşirea căruia inima lui N Ionescu să nu tresalte

Nemărginita iubire ce o purtà ţării şi neamului său a făcut ca N. Ionescu — înzestrat atât de bine cu rarul dar al elocvenţei — să-şi atragă admiraţiunea cea mai meritată din partea acelora cari conduceau împreună cu dânsul soarta acestui popor.

Membru al Academiei, chiar dela înfiinţarea ei, ministru, publicist, de nenumărate ori reprezentant al naţiunii în Cameră şi în Senat, profesor de istorie timp de 40 ani al Universităţii din Iaşi, iată ce însemnate trepte a ocupat N Ionescu, luminător şi îndreptător al

neamului său Iar, mai presus de toate, calităţile lui morale, viaţa sa pururea dezinteresată, corectă, onestă şi de o antică simplicitate, contribue şi mai mult la înseninarea acestei măreţe figuri.

Ne supunem însă legilor nestrămutate ale naturii, atât de dureroase pentru noi, când moartea ne răpeşte pe cei ce i-am iubit. Mângâierea ce ne rămâne este că N. Ionescu lasă viitorului o viaţă exemplară de imitat; el mai lăsă încă o dungă de lumină în istoria politică şi culturală a României.

Dormi acum în pace şi odihneşte-te, ţărâna îţi va fi uşoară şi memoria neştearsă.

ŞEDINŢA DELA 4 FEVRUARIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Ministerul Instrucţiunii publice se primeşte intervenirea făcută prin Legaţiunea Belgiei din Bucureşti de către Societatea Bolandiştilor de a i se trimite publicaţiunile Academiei, în special Documentele istorice Hurmuzaki, în schimbul cărora acea Societate va da publicaţiunile sale.

— Se decide a se trimite toate publicaţiunile istorice, dimpreună cu publicaţiunile Hurmuzaki.

Dela d-l profesor P. Dulfu se primesc în dar două scrisori de ale răposatului V. Alecsandri, din anii 1880 și 1881, către Gr. Silași, fost membru onorar al Academiei.

Dela d-l A. Lecomte du Noüy, membru corespondent, se primesc în dar pentru colecţiunile Academiei cele două medalii bătute cu ocaziunea inaugurării bisericilor Sf. Nicolae și Trei-Ierarhi din Iași.

D-l *T. Maiorescu* prezentă în dar din partea d-lui A. D. Holban: 1) Adresa originală prin care Mihail Sturdza, Domnul Moldovei, însărcinează pe Comisul Dimitrie Holban, părintele donatorului, ca să privegheze executarea pătulelor de rezervă; 2) Un hrisov dat de Scarlat Calimah, Domnul Moldovei, Comisului de Curte Dimitrie Holban, scutindu-l de oarecari dări și îngăduindu-i să aducă locuitori străini de peste hotare, 3) O condică domnească, legată în marochin roşu, în care Marele Cămăraş, bunicul despre mamă al d-lui A. D Holban, ţineà socotelile particulare ale lui Scarlat Calimah Voevod. Condica prezentă un deosebit interes, deoarece dintr'însa se poate vedeà la cât se ridicau cheltuelile Domnilor pe vremea aceea.

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă

publică şi a se publică în *Anale* comunicarea d-lui Dr G. Marinescu, membru corespondent, intitulată : *Scrierea, turburările ei şi grafologia*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 11 FEVRUARIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Institutul geografic al armatei se primeşte cererea de a i se dărui unele publicaţiuni ale Academiei şi trimite în schimb toate hărţile pe cari le-a publicat până acum Institutul.

— Cererea se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se publică în *Anale* memoriul d-lui N. Iorga, membru corespondent, intitulat: *Îndreptări şi întregiri la istoria Românilor după acte descoverite în arhivele săseşti I. Braşovul*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice: Am plăcerea a oferì bibliotecii Academiei noastre, din partea d-lui L Guillouard, profesor la Facultatea de Drept dela Universitatea Caen şi membru corespondent al Institutului Franciei, un exemplar din noua sa lucrare: *La révision du régime hypothécaire établi par le code civil*

D-l Guillouard este membru corespondent al Academiei Române, ales în sesiunea din 1903, şi a mai dăruit Academiei 18 volume, pe cari am avut onoarea a le remite în 1901, împreună cu o notiţă asupra lor. O notiţă biografică despre d-l Guillouard am depus în sesiunea din 1903, arătând meritele acestui jurisconsult de frunte. Am cetit lucrarea colegului nostru şi pot spune că reformele propuse de d-sa noi le avem dejà în codul nostru. D-l Guillouard insistă să se adopte inscripţia ipotecară obligatorie şi registru ipotecar format cu ajutorul cadastrului. Ipoteca legală a femeilor măritate, a minorilor şi a interzişilor să fie supusă la inscripţiune şi să se proclame suprimarea ipotecelor oculte şi a celor generale. Mai departe d-l Guillouard preconizează suprimarea privilegiilor imobiliare, ale cheltuelilor de îmmormântare, ale salariilor oamenilor de serviciu, etc, exceptându-se numai cheltuelile de judecată. În expunerea sa autorul este clar şi scurt ca în toate lucrările şi aceasta din urmă probează încă odată superioritatea spiritului critic al d-lui Guillouard

D-l *St. C. Hepites* prezentă în dar din partea d-lui Câmpineanu, agronom, un zapis în limba slavonă dela 1632 Maiu 28, dat de mai mulţi mari boieri moldoveni.

D-l Hepites dărueşte pentru bibliotecă un extract din *Meteorologische Zeit-*

schrift pe Decemvrie 1904, cuprinzând o dare de samă asupra tabelelor climatice dela București. Prezentă apoi, pentru publicarea în *Anale*, memoriul: *Materiale pentru climatologia României, XXIII. Clima anului 1904 st. n. la București-Filaret*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

D-l Dr G Marinescu, membru corespondent, cetește comunicarea sa: *Scrierea, turburările ei și grafologia.*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DE LA 18 FEVRUARIE 1905

Președința d-luĭ *I. Kalinderu.*

Dela Casa Regală se primește în dar al 30-lea tom din *Politische Correspondenz Friedrich's des Grossen*, Berlin 1905, spre a se adăugă la colecțiunea acestei publicațiuni dăruite de M. S Regele.

D-l *D Sturdza* prezentă în dar din partea d-lui R. Rosetti două scrisori dela Galați (14 și 28 Fevruarie 1855) adresate de Alexandru Ioan Cuza, ales mai târziu Domn, către Răducanu Rosetti, tatăl donatorului, și două scrisori (27 Octomvrie 1876 și 5 Octomvrie 1877) adresate de V. Alecsandri Domniței Aglae, fiica lui Grigore Vodă Ghica și mama d-lui R. Rosetti Aceste două scrisori au o deosebită însemnătate prin cuprinsul lor: întâia este întreagă despre Costache Negri, scrisă sub impresia morții acestui mare prietin al poetului; în a doua poetul își pune primele impresii asupra vitejiei soldaților noștri în răsboiul de neatârnare.

D-l *I. Bianu* prezentă în dar din partea d-lui D. Comșa, profesor la Sibiu, patru volume manuscrise românești:

1) foile 89—164 dintr'un volum de *Cuvinte* pentru mai mulți sfinți și pentru lucruri sfinte;

2) o cărticică scrisă pe la 1840, în care s'au copiat mai multe poezii morale și patriotice cari erau pe atunci în vază;

3) un mic volum cuprinzând partea III dintr'un manual de pedagogie despre datoriile dascălului în școală, scris pe la 1820—1830;

4) cel mai prețios din toate, un volum de format mic, scris către sfârșitul secolului XVIII, de 578 pagine, cuprinzând următoarele cărți poporane:

a) Pildele filosofești de pe limba cea proastă grecească tălmăcite rumănește (pag. 1—464),

b) Povestea sfântului Sisoi (pag. 465—482),

c) Întrebări şi răspunsuri alese din sfintele scripturi (pag 483—510),
d) Povestea sfântului Nicolae dela Mira Lichiĭa (pag. 511—528),
e) Altă învăţătură pentru sfânta ispovedanie foarte de folos (pag 529—538),
f) Catavasiile la naşterea Domnului nostru Isus Hristos (pag. 539—541),
g) Împărăţiĭa pomelor şi a tuturor legumilor (pag. 543—555),
h) Leacurile Bojarului (pag. 556—562),
i) Pentru minte şi pentru noroc (pag 563—572),
j) Pilde pentru epure (pag. 573—576).

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* următoarele scrieri. 1) D. Negreanu, *Studii electrice asupra apelor minerale;* 2) St. C. Hepites, *Materiale pentru climatologia României, XXIII. Clima anului 1904 st. n la Bucureşti-Filaret.*

Propunerea Secţiunii se aprobă.

D-l *Gr. Tocilescu* ceteşte comunicarea sa· *Însemnătatea documentelor din arhivul săsesc al Braşovului pentru sfragistica românească*

D-l N. Iorga ceteşte *Îndreptări şi întregiri la Istoria Românilor, după acte descoperite în arhivele săseşti. I. Braşovul*

ŞEDINŢA DELA 25 FEVRUARIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu*

Dela d-l Gheorghe G Beldiman, fost senator, se primesc în dar documentele şi manuscriptele următoare:

- 1413 (6922) Decemvrie 20 -- Alexandru cel Bun, Domnul Moldovei. Hrisov de danie către boierul Crăciun Belcescul.— Orig., Slav , Perg , fără pecete
- 1527 (7035) Martie 15. — Petru Rareş, Domnul Moldovei Hrisov de întărire către boierul Nica şi alţii — Orig , Slav , Perg , fără pecete.
- (1579—1582) Iunie.— Iancul Vodă Sasul, Domnul Moldovei. Hrisov de danie către boierul Gavril Sprânceană şi alţii. —Orig , Slav , Perg , pecete atârnată.
- 1790 Maiu 25 — Diiata lui Gheorghe Beldiman — Orig., Rom

Acte privitoare la familia Beldiman:

1853 Maiu 28 — Act dela Sofronie Mitropolitul Moldovei prin care rândueşte ca epitrop la biserica Tălpălari pe Spătarul Mihail Cantacuzino.

1853 Iunie 4. — Act dela Sofronie Mitropolitul, prin care numeşte ca epitropi la biserica Tălpălari din Iaşi pe Vornicul Iordachi Beldiman, pe lângă logofătul Dimitrie Cantacuzino, ce erà din neamul ctitorilor.

1862 Ianarie 4. — Convocarea membrilor Societăţii de Navigaţie a Prutului şi Siretului, făcută de Gh. Beldiman.
1868 August 1. — Scrisoare grecească.
Petiţie adresată de Gheorghe Beldiman către un preşedinte, prin care îşi arată cariera făcută până la vârsta de 62 de ani. — Fără dată
1868 Noemvrie 11 — Declaraţia mai multor boieri din Iaşi că Gheorghe Beldiman e născut în Iaşi la 1806, din Dimitrie şi Smaranda
Un caiet manuscris cuprinzând scrieri în versuri de ale lui Gh Beldiman.

Dela d-l Dr. G. Weigand, membru corespondent, se primeşte al şaselea fascicul din *Atlasul linguistic al limbii daco-române* Hărţile din acest fascicul cuprind regiunea sud-estică a Ţării Româneşti mărginită cu Dunărea, începând dela o linie care merge dela Sud spre Nord, dela Călăraşi până la Tecuciu, parte din judeţele Tecuciu, Covurluiu şi Basarabia de jos, precum şi întreagă Dobrogea.

Dela d-l Iosif Popovici se primeşte scrierea sa: *Rumanische Dialekte. I. Die Dialekte der Munteni und Pădureni im Hunyader Komitat,* Halle 1905, dimpreună cu un apel pentru studiul dialectelor române, cerând ajutorul Academiei spre a continuà studiile sale dialectale.
— Cererea se recomandă spre cercetare Secţiunii literare.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă invitaţia la al XIV-lea Congres internaţional al Orientaliştilor, care se va ţineà la Alger în anul curent 1905.
— Se pune în vederea membrilor cari doresc să participe.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se publicà în *Anale* memoriul d-lui *C. Erbiceanu· Bărbaţii culţi Greci şi Români şi profesorii din Academiile din Iaşi şi Bucureşti din epoca zisă fanariotă (1650—1821).*
— Propunerea se aprobă.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 4 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l General Ioan Em. Manu se primeşte următoarea scrisoare:

«Am onoare a vă alăturà, pentru biblioteca Academiei Române, două exemplare din: «Istoricul Regimentului I-iu de Roşiori», a cărui obârşie datează dela 1830, când s'au reînfiinţat miliţiile naţionale ale ţării.

«Această lucrare a mea, ilustrată şi premiată de Ministerul de Răsboiu, este precedată de o schiţă asupra cavalerei române dela descălecătoare până la Regulamentul organic şi conţine.

«1. Înfiinţarea şi transformările prin cari a trecut acest Regiment
«2. Evenimentele istorice dela 1830 până în prezent, cari sunt în legătură cu armata.
«3. Partea activă luată de acest corp în răsboiul Independenţei din 1877—1878
«4. Portretele tuturor Colonelilor, cari s'au succedat în comandament
«Istoria ţării noastre este puţin documentată în ceea ce priveşte amănuntele organizării armatei pe timpurile glorioşilor noştri Domni Cronicarii nu vorbesc aproape de loc despre mijloacele tactice întrebuinţate în uriaşele lupte avute cu puternicii noştri vecini
«Lacuna este regretabilă şi ireparabilă.
«Statele Europene au toate istoria lor militară, înjghebată în mare parte după scrierile fiecărui regiment în parte De aceea am crezut să aduc un real serviciu generaţiunilor actuale, făcând un început, prin publicarea acestei cărţi, care va servì de îndemn puternic ofiţerilor şi istoriografilor noştri militari.»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice următoarele:

«*Onoraţi Colegi,*

«Îmi fac o plăcere a prezentà acì o colecţiune şi un album artistic de broderii, cusături şi ţesături naţionale româneşti din Transilvania şi Ungaria.
«Amândouă le oferă Academiei noastre d-l profesor D. Comşa din Sibiiu, care a fost zilele trecute în Bucureşti.
«Lucrarea e făcută de d-sa, din însărcinarea şi cu cheltuiala Comitetului Reuniunii agricole române din Sibiiu, al căreia preşedinte este.
«Această societate fiinţează din 1887, şi are de scop promovarea agriculturii cu ramurile ei, şi în genere îmbunătăţirea vieţii economice a sătenilor. Pentru ajungerea acestei ţinte, Reuniunea ţine întruniri şi conferinţe prin comune, organizează expoziţiuni şi concursuri de vite, ţine cursuri de altoit şi altele, menite a instruì pe ţărani în diferitele lor îndeletniciri.
«Aflându-se astfel în neîntreruptă legătură cu sătenii, şi apreciind încă de mult însemnătatea ţesăturilor, cusăturilor şi broderiilor naţionale, Comitetul acestei societăţi a luat în anul 1898 hotărîrea să publice un album, în care scop a împărţit tot atunci un apel pentru adunarea modelelor
«La început colecta a mers greu, şi dacă tot s'a ajuns la ţintă, aceasta se datoreşte în bună parte expoziţiei din Sibiiu dela 1902, care din nenorocire a ţinut prea puţin timp. În acel an, Reuniunea agricolă

împreună cu Reuniunea meseriaşilor români, a făcut o expoziţie industrială, la care s'au asociat şi alte reuniuni, şi au luat parte locuitori din mai toate părţile româneşti de dincolo

«Această manifestare a activităţii româneşti a fost una din cele mai puternice şi mai izbutite, dând între altele prilej la întemeierea a trei colecţiuni una de păpuşi, reprezentând diferite costume naţionale; alta de ţesături şi broderii nouă, şi a treia, cuprinzând ţesăturile şi broderiile vechi.

«Meritul ei principal rămâne însă albumul de faţă, pentru care a oferit motivele, ce înainte aproape nu se puteau adunà de loc

«În privinţa albumului însuş, adaug că se compune, afară de coperta admirabil executată, din 40 de foi precedate de o prefaţă şi de un *«cuvânt înainte»*, în care d-l Comşa se ocupă în trăsături generale de arhitectura, sculptura şi pictura la Români, de industria casnică, de materialul pentru ţesut şi brodat, etc

«Colecţia cuprinde tot atâtea modèle de ţesături, cusături şi broderii, unele mai frumoase decât altele, alcătuind împreună cu albumul un monument al gustului artistic şi destoiniciei femeii române, şi chiar al istoriei noastre naţionale, căci industria casnică e nedespărţită de naţiune, servind adesea, prin caracterul şi numirile ei, la studiul multor faze prin cari a trecut Lucrarea e în acelaş timp o mărturie a stăruinţei şi puterii de muncă a celor cari au plănuit-o şi executat-o.

«În special d-l Comşa şi-a dat toată silinţa, şi merită recunoştinţă nu numai pentru această operă, ci pentru întreaga activitate ce a desfăşurat încă din tinereţe pentru binele obştesc Profesor la seminarul din Sibiiu, d-sa a luat parte la viaţa naţională românească de dincolo şi s'a interesat de aproape de starea economică a sătenilor, publicând totdeodată diferite scrieri economice. Nu ştiu întru cât statutele, regulamentele şi mijloacele noastre permit, dar odată cu adresa de mulţumire, ce de sigur veţi încuviinţà a se face, d-l Comşa sau Reuniunea agricolă din Sibiiu merită a fi încurajaţi şi pe altă cale.

«Ţesăturile, cusăturile şi broderiile naţionale sunt tot atât de răspândite şi dincoace de Carpaţi, mai cu samă în regiunile de munte, şi au fost şi la noi expoziţii în cari au strălucit produsele acului şi răsboiului femeii române. S'au tipărit şi lucrări în genul celei de mai sus de către d-l Niculescu şi de d-na Eliza Marghiloman, cari au dat rezultate destul de bune, deşi nu sunt atât de bogate în modèle şi în culori.

«Albumul dela Sibiiu întrece însă şi alte lucrări de această natură, cum sunt: *«Ornements de l'Industrie domestique de la Hongrie»* de

Dr. Pulszky, publicate în 1879 de Muzeul naţional din Budapesta, în care sunt cuprinse şi cusăturile româneşti. Am examinat acest album şi am găsit tot 40 de planşe cu 128 de modèle, dintre cari: *39 româneşti*, *38* fără vreo indicaţie în privinţa naţionalităţii, *26* modèle de pe trei cămăşi aduse din Siberia, *6* ungureşti, *5* săseşti, *4* slovace, *3* sârbeşti, *3* săcueşti, *3* croate şi *1* germană

«Am avut ocaziunea a mai vedeà, în biblioteca Academiei noastre, publicaţiunea: «*Ornements de l'Industrie domestique des paysns ruthéniens dela Galicie*» de Ludovic Wierzbicki, editată de Muzeul industrial din Lemberg, cum şi «*Ornements des arts et métiers des Slaves du Sud*» de Felix Lay, Agram, subvenţionată de Ministerul de Culte austriac.

«Dar afară de însemnătatea de mai sus, colecţia şi albumul dela Sibiiu ne dau un puternic îndemn de a nu lăsà să piară această frumoasă îndeletnicire, care desvoltă gustul artistic şi ridică în câtvà buna stare materială. Într'adevăr, pe lângă câştigul ce poate aduce, în caz când s'ar desvoltà comerciul acestor produse de artă, ele împedică cheltuirea de bani scumpi pentru producţiunile străine, cari nu sunt nici atât de trainice, nici atât de frumoase. Au şi avantajul că împodobesc casa ţăranului cu un lux sănătos, întemeiat pe simţ estetic şi pe munca proprie

«Ele mai sunt şi o comoară de forme şi de ornamentaţie naţională, din care se pot inspirà alte arte, ca: ornamentaţiunea caselor, olăria, arta mobilelor, etc.

«Aşà cum se prezentă, albumul d-lui Comşa e aproape complet în privinţa ţesăturilor, cel puţin pentru Transilvania şi Ungaria. Pentru a ne da însă sama de simţul artistic la toţi Românii şi în toate manifestaţiunile, rămâne să se adune şi să se publice şi partea privitoare la celelalte industrii casnice, cum e olăria, şi în deosebi relativă la sculptură şi pictură, pentru care există un material destul de bogat Astfel, sculptura în lemn este foarte răspândită, oferind subiecte interesante, după cum am putut vedeà chiar la d-l Comşa, care adusese şi câtevà fotografii, precum şi în alte părţi. Pe valea Prahovei, la Breaza, Comarnic, casele şi porţile ţărăneşti abundă în asemenea lucrări, şi chiar M. S Regele a dispus şi introdus multe din acestea la Castelul Peleş, în părţile exterioare

«Înainte de a sfârşi, aş mai aveà de exprimat urarea, ca îndeletnicirile de mai sus să fie tot mai mult apreciate şi încurajate de toate clasele sociale, mai cu samă ţesăturile, cusăturile şi broderiile naţionale, cari sunt atât de admirate de alţii. M. S. Regina, însufleţită pen-

tru această acţiune, a dat de mult exemplul, întemeind totdeodată societatea «*Furnica*» din Bucureşti, de sub preşedinţa d-nei Elena Cornescu care, împreună cu d-ra Racoviţă şi alte doamne, îşi dau multă silinţă pentru răspândirea cusăturilor naţionale, şi au chiar de gând, după cum am auzit, să publice un album. Afară de aceasta, mai există societatea «*Albina*» a d-nei Eliza Marghiloman, care a luat o parte atât de strălucită la Expoziţiunea agrară din anul trecut, expunând minunate cusături şi broderii. Ar mai fi apoi societatea «*Munca*» de sub preşedinţa d-nei General Fălcoianu şi toate şcoalele profesionale de fete, cari pot contribuì la propagarea acestor lucrări femeeşti de mână.»

D-l *St C. Hepites* prezentă în dar, din partea autorului, scrierea. *La Roumanie et la Bessarabie sismiques* în limbile franceză şi română de d-l F. de Montessus de Ballore, extrasă din *Analele Institutului meteorologic al României* pe 1901.

Dela d-l General C. I. Brătianu, membru corespondent, se primeşte, pentru cetire în şedinţă publică şi publicare în *Anale,* un memoriu despre: *Însemnătatea hartei ţării pentru istoria ţării şi a neamului.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga, membru corespondent, despre: *Nichifor Dascălul, Exarh patriarhal, şi legăturile lui cu ţările noastre.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă şi se decide ca Vineria viitoare să fie şedinţă publică, în care d-l Iorga să cetească acest memoriu.

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte comunicarea sa: *Câtevà inscripţiuni şi documente privitoare la istoria Românilor.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 11 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* prezentă în dar, pentru colecţiunile Academiei, două exemplare, unul de argint şi altul de bronz, din medalia bătută de Clubul român din Viena cu ocaziunea serbărilor dela Putna din 2/15 Iulie trecut.

D-l *I. Bogdan* prezentă întâiul volum din publicaţiunea d-sale: *Documente privitoare la relaţiile ţării Româneşti cu Braşovul şi cu ţara Ungurească, în sec. XV şi XVI.* Acest volum cuprinde documentele în limba slavă şi la-

tină dela Domnii şi boierii români din anii 1413—1508, aflătoare în arhivele municipale ale Braşovului şi Sibiului.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se publicà în *Anale* memoriul d-lui D Onciul, membru corespondent, despre: *Datele cronicelor moldoveneşti asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun.*

— Propunerea se aprobă şi se decide să se pună la ordinea zilei în şedinţa publică de deschiderea sesiunii generale, dela 15 curent

Dela Secţiunea ştiinţifică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se publicà în *Anale* memoriul d-lui General C. I. Brătianu, membru corespondent, despre *Însemnătatea hărţii ţerii pentru istoria ţerii şi a neamului.*

— Propunerea se aprobă şi se decide a se pune la ordinea zilei Vineri, 18 Martie.

D-l N. Iorga, membru corespondent, ceteşte despre· *Nichifor Dascălul, Exarh patriarhal, şi legăturile lui cu ţerile noastre.*

Adaus la pag. 108.

După comunicarea cetită de d-l *I. Bogdan*, în şedinţa dela 24 Decemvrie 1904, despre pecetea cu legendă latină a lui Vlad Ţepeş dela 1475—76, sunt a se adaoge următoarele:

«Cu privire la peceţiile documentelor lui Vlad Vodă Ţepeş, aflătoare în Arhivele săseştĭ ale Braşovului, d-l *Tocilescu* face următoarele observaţiuni:

«Editorii documentelor braşovene în textul original sau în traducere au dat prea puţină atenţiune peceţiilor ce poartă acele documente. În cazul de faţă, fiindcă este vorba de peceţiile documentelor braşovene ale lui Vlad Ţepeş, observăm că d-l Miletič le-a trecut cu totul sub tăcere, iar editorul traducerilor lor nu a descifrat pe dea'ntreg nici una din ele, abià a cetit pe jumătate una din ele, iar restul le-a declarat sau că nu există, sau că sunt «ilizibile», «indescifrabile», — deşì nu se numără mai puţine de 12 bucăţi cari păstrează peceţiile lor destul de bine, unele aproape chiar intacte. Din această cauză a rezultat o sumă de erori atât în atribuirea documentelor, cât şi în determinarea cronologiei lor. Ast-fel: documente purtând una şi aceeaş pecetie au fost atribuite unele lui Vlad Dracul, altele lui Vlad Ţepeş, altele în fine lui Vlad Călugărul, pe câtă vreme ele trebuiau să fie lăsate lui Vlad

Ţepeş. Mai departe, documente având aceeaş pecetie cu legendă latină, unele au fost atribuite lui Vlad Ţepeş, în prima sa domnie (1456—1462), altele aceluiaş Ţepeş în a doua sa domnie (1476), fără măcar a se observà că după 14 ani de interval între prima şi a doua domnie, Vlad Ţepeş nu puteà să se mai serve cu pecetia din prima sa domnie. Ba la unele documente ni se spune: «pecetia lipseşte», sau «pecetia e pierdută»; şi totuş acele pecetii există aplicate pe documente; ele există şi le poate vedeà oricine La alte documente se observă: «pecetie cu legenda latină nedescifrabilă», «pecetie cu legenda latină ilizibilă», şi totuş acele legende sunt uşor de cetit pentru oricine s'a ocupat câtuş de puţin cu ale diplomaticei şi sfragisticei.

«Şi cele ce spunem despre peceţile lui Vlad Ţepeş, se poate generalizà despre mai toate peceţile, aşà cum sunt descrise şi studiate în anumita ediţiune.

«Dacă este o colecţiune de documente unde pecetiile să se fi păstrat mai bine şi în mai mare număr, şi unde studiul pecetielor să fie mai necesar pentru datarea documentelor, apoi de sigur este aceea dela Braşov Acolo avem un tezaur nepreţuit, pe care l-am studiat cu cea mai mare grijă; după toate pecetiile posed còpii, reproduceri cu staniol, şi chiar după multe din ele reproduceri în gips. Ele vor figurà în publicaţiunea care nu aşteaptă decât hotărîrea Academiei pentru ca să vază lumina cât mai curând»

PARTEA II.

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1905.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 15 MARTIE 1905

Preşedinţa A S. R. Principelui României.

D-l Preşedinte *I Kalinderu* deschide sesiunea generală, prezentând programa lucrărilor şi rostind următoarea cuvântare:

«*Alteţă Regală,*
«*Onoraţi Colegi,*

«Îmi veţi permite să vă amintesc cu câtă anevoinţă m'am hotărît să primesc grava însărcinare ce mi-aţi făcut onoarea de a-mi da, să prezidez acest înalt aşezământ de cultură. Ziceam anul trecut· «*Misiunea mea e grea, o recunosc, dar am credinţă, că ea mi se va uşurà «prin concursul unanim al Domniilor Voastre.*»

«Pentru această sarcină, care cere mult timp şi multă muncă, conştiinţa-mi spune c'am făcut tot ce am putut, spre a corespunde încrederii D-voastre.

«Am căutat ca şedinţele publice, în care luăm contact cu lumea din afară, să fie cât de numeroase şi de interesante. Mulţi dintre noi au adus preţuite comunicări, iar d-nii membri corespondenţi au răspuns cu bunăvoinţă la apelul călduros ce le-am făcut; unii chiar au venit să asiste regulat la întrunirile noastre şi la şedinţele publice.

«Am speranţa că vom aveà şi pe viitor de publicat lucrări multe şi valoroase, spre a atrage astfel tot mai mult atenţiunea asupra Academiei, şi a desvoltà autoritatea ei morală, prin cultura literaturii române, a istoriei naţionale, a ştiinţelor.

«În această privinţă, art. 36 din Regulament zice că şi persoanele

străine de Academie pot să prezente lucrări, în ori ce limbă, spre a fi tipărite în Anale, sau a parte, în baza unei deciziuni a plenului Ar fi bine ca aceste persoane să poată face şi cetiri în şedinţele publice, ceea ce ar înlesnì la mulţi tineri savanţi a se face cunoscuţi, şi mai ales a se devotà cu totul studiului lor. Pe de altă parte, Academia ar aveà ocaziunea a-i apreciă mai bine, în vederea alegerii de membri

«Suntem în număr restrâns: mai mulţi dintre noi sunt în vârstă înaintată, iar în anul trecut câtevà pierderi dureroase ne-au mai rărit şirurile Cred dar că trebue să căutăm a îmmulţì numărul celor ce pot să conlucreze la scopurile noastre.

«Natura lucrurilor, adică o bază a organizaţiunii noastre — de care nu ne putem atinge, căci e una din raţiunile de a fi ale Academiei — face să fim lipsiţi, cea mai mare parte a anului, de conlucrarea membrilor de peste hotar. Putem regretà că nu-i vedem mai des printre noi, dar sunt diferite motive, pentru cari nu putem să schimbăm această stare. Însă nici membrii din România, cari nu domiciliază în capitală, nu vin decât în timpul sesiunii generale, deşì ar dorì de sigur adesea să aibă un schimb de vederi cu cei stabiliţi în Bucureşti.

«Cu repeziciunea actuală a comunicaţiunilor, piedica nu mai este, ca în primii noştri ani, distanţa; am rezolvì dar cestiunea, punând la dispoziţiunea membrilor din regat mijloacele de a asistà cel puţin la şedinţele noastre publice.

«Prezenţa lor ar fi de asemenea preţioasă în secţiuni, unde pot spune cu mulţumire, că s'a lucrat mult în anul acesta. Sporul ce vom aveà la unele venituri ne va permite să întâmpinăm această cheltuială, şi să avem astfel plăcerea de a vedeà mai des printre noi pe colegii de afară, şi de a-i face să participe chiar la delegaţiunea Academiei

«Afacerile administrative ale Academiei au luat o mare creştere, în aceeaş proporţiune cu creşterea în valoare şi în complexitate a averii ei. Cred dară că ar fi folositor să se dea o organizaţiune mai tare Delegaţiunii, în care ar puteà să intre şi membrii domiciliaţi la Iaşi.

«Statutele şi unele din regulamentele noastre au nevoie de a fi revizuite. Încă dela 2 Aprilie 1886 s'a luat hotărîrea aceasta, după iniţiativa mult regretatului Ion Ghica, dar a rămas neaplicată

«Ar fi asemenea bine să modificăm normele unora din premiile noastre, pentru a le face împărţibile. Unele premii sunt determinate prin testamente; acolo nu se poate face nimic, căci nimeni n'ar cutezà a nesocotì voinţa generoşilor donatori. Cele însă cari ni le pune la dispoziţiune Statul se pot modificà prin o lege, în sensul ca Academia să aibă facultatea de a le împărţì sau nu.

«În starea actuală, singurele premii ce pot fi împărţite sunt Adamachi şi A. Fătu. În privinţa Fundaţiunii Adamachi, am de observat că regulamentul său, astfel cum e întocmit, face că nu putem să acordăm, afară de premiu, decât burse, fără ca să putem da ajutoare, în cazul când, de exemplu, un tânăr profesor, recunoscut ca având merite în ştiinţă şi o situaţiune socială bine stabilită, voeşte să se consacre unor cercetări speciale. În cazuri de acest fel, regulamentul actual ne opreşte să intervenim, pe când testamentul generosului şi mult regretatului răposat mi se pare că nu se opune.

«Cred de asemenea, că e un interes obştesc, ca lucrările membrilor acestei instituţiuni să fie ştiute şi afară din ţară. Limba noastră nu e destul de cunoscută în străinătate, şi mă întreb dacă n'ar fi bine să publicăm fie analize sumare, fie traduceri ale lucrărilor tipărite, cum fac alte Academii, ca cea din Petersburg, care publică în limbile germană şi franceză lucrările membrilor ei, cum face de exemplu Academia Ungară de ştiinţe, şi altele cari publică o dare de samă a lucrărilor membrilor în limba franceză, cum se face chiar la noi, unde Societatea de ştiinţe publică în Buletinul ei şi lucrări în limba franceză sau germană

«Această publicaţiune e în acelaş timp o necesitate a Academiei însăş, pentruca colegii noştri, membri străini, să poată luà cunoştinţă de lucrările noastre.

«Lucrul acesta n'ar fi costisitor şi ar fi pe de o parte un stimulent pentru unii membri, iar străinătatea ne-ar aprecià probabil mai bine, iar pe de alta ar înlesnì Academiei închegarea de relaţiuni şi întreţinerea lor cu cât mai multe aşezăminte similare din celelalte ţări, aşà după cum prevede art. 45 din Regulament. Dacă s'ar face obiecţiunea, că o parte din memoriile ce tipărim n'au importanţă pentru străinătate, sau poate că n'au importanţa comunicărilor ce se fac în aşezămintele analoage din alte părţi, e uşor de răspuns că multe din lucrările ce se cetesc la noi au importanţă generală, că ţara progresează repede, şi că emulaţiunea sporind va ridicà tot mai mult nivelul comunicărilor.

«În privinţa bibliotecii eu cred că, înainte de desfiinţarea bibliotecii Statului, nu eram datori să ne călăuzim decât de scopul nostru şi de înlesnirea noastră, căci erà o bibliotecă a unei instituţiuni, la care de bună voie admiteam şi lucrători din public. Acum însă situaţiunea nu mai e aceeaş; nu mai există în Bucureşti altă bibliotecă publică decât a noastră, deoarece a Fundaţiunii Universitare Carol I e rezervată studenţilor şi are puţine cărţi Socotesc dară că ar trebuì ca bi-

blioteca noastră să fie deschisă și sara, cum sunt multe din bibliotecile de lucru din străinătate Sunt o mulțime de persoane, cari au nevoie pentru lucrările lor de resursele unei biblioteci publice, și cari n'o pot cercetà decât sara; afară de aceasta, se știe că sunt mulți, pentru cari orele de sară, după sfârșirea grijilor zilnice, sunt cele mai bune ore de muncă intelectuală.

«Pentru a ținea biblioteca noastră deschisă și sara, trebue natural un spor de personal.»

«*Onorați Colegi,*

«Fie-mi permis a vă mai aminti că anul trecut, primind onoarea de a vă prezidà, ziceam că: «*prin armonie și prin muncă liniștită ne vom* «*apropià din ce în ce mai mult de scopul măreț ce urmărește Aca*«*demia noastră.*»

«Am căutat să-mi îndeplinesc cât mai bine datoria în această privință, și fac cele mai vii urări, pentruca armonia să crească printre noi, spre binele Academiei și al culturii neamului nostru.

«Acì vor fi părerile totdeauna împărțite; personalitățile tari se întăresc și mai mult prin munca intelectuală, și nu se pot reduce la o regulă comună, care nu poate să existe decât pentru firi nedesvoltate. Dar, mulțumită Domnului, diversitatea de vederi, diversitatea de principii și de tendințe, n'au ca corolar necesar discordia; din contră, o adunare de oameni luminați primește totdeauna fără rezervă mintală și fără supărări legea care extrage din voințele particulare o voință generală imparțială

«Voința generală, reprezentată prin majoritate, adesea nu va mulțumì pe toți în egală măsură; însă seninătatea bărbatului de știință îl ridică deasupra ispitei de a turburà mersul Instituțiunii.

«Sunt fericit a vedeà că a fost auzit apelul călduros ce am adresat fraților de peste hotare, cari păstrează și apără cu atâta devotament limba română și firea română, și cari știu că nimic nu poate ajutà mai mult la păstrarea unității unui neam împărțit între mai multe state decât desvoltarea comună a literaturii, cultivarea în comun a istoriei neamului și a științei.

«Din programa lucrărilor sesiunii generale, ce am onoarea a vă prezentà, și din frumoasa expunere a d-lui Secretar general, veți vedeà care a fost activitatea Academiei dela despățirea noastră, la sfârșitul sesiunii generale din anul trecut, și până acum, și cari sunt cestiunile asupra cărora urmează să deliberăm. Dintre toate însă, aceea a Dicționarului

limbii române îmi pare că primează pe celelalte, şi că e o lucrare care trebue îndeplinită cât mai curând, chiar dacă n'ar fi la mijloc altă considerațiune decât legitima dorință a Suveranului nostru.

«*Alteță Regală,*

«Știți cât de numeroase şi de neprețuite dovezi de ocrotire şi de înaltă bunăvoință ne dă Augustul Vostru Unchiu, Protectorul Academiei. Ne bucurăm dar cu toții, când Alteța Voastră Regală ne onorează cu acelaş interes, ceea ce arată că Academia Română se va bucurà pururea de osebita atențiune a Dinastiei Române. Țara urmăreşte cu deosebită mulțumire activitatea Alteței Voastre Regale, iar noi vă păstrăm recunoştință pentru momentele ce ne consacrați, şi sperăm că vom aveà de multe ori marea onoare de a vă salutà respectuos în această incintă.

«Sunt interpretul tuturor colegilor mei, rugând Pronia să ocrotească şi să călăuzească, acum şi pururea, pe Alteța Voastră Regală şi pe toată Dinastia Română »

Alteța Sa Regală Principele României binevoeşte a răspunde următoarele:

«*La cuvintele calde şi cordiale cu cari sunt întâmpinat de d-l Preşedinte în numele Academiei Române nu pot răspunde mai bine decât aducându-vă expresiunea adânc simțitei mele recunoştințe.*

«*Am venit în mijlocul d-voastre îndemnat de interesul tot mai viu ce resimt față de activitatea acestui aşezământ de înaltă cultură, ale cărui lucrări le urmăresc continuu prin* Anale *şi celelalte publicațiuni.*

«*Plăcerea şi satisfacțiunea ce simt, asistând la şedința de deschidere a sesiunii generale din acest an, e cu atât mai mare, cu cât din programul ce aşteaptă munca d-voastre văd încă odată cu câtă râvnă bărbații noştri de ştiință lucrează la cultivarea şi desvoltarea literaturii române, la pătrunderea problemelor ştiinței şi la cercetarea şi cunoaşterea tot mai amănunțită a istoriei noastre naționale*

«*Fac dar cele mai călduroase urări ca munca d-voastre să dea roade tot mai frumoase şi ca Academia, făclie a culturii române, să răspândească tot mai puternic şi mai departe razele ei binefăcătoare spre binele scumpei noastre țări.*»

Programă a lucrărilor sesiunii generale a Academiei din 1905:

1. Raportul Secretarului general despre activitatea Academiei în 1904-5.
2. Rapoartele Comisiunii financiare asupra exerciţiului budgetar 1903-4.
3. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1904-5
4. Raportul Comisiunii permanente a bibliotecii pentru 1904.
5 Raportul Comisiunii Fundaţiunii Adamachi pentru 1904-5.
6. Alegerea a doi membri cari, împreună cu Secretarul general, să formeze Comisiunea Fundaţiunii Adamachi pentru 1905-6 (Art. 16, Reg. Adam).
7. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Otteteleşanu pentru 1904—5 şi alegerea comisiunii pentru 1905—6.
8. Raportul Comisiunii pentru împărţirea cărţilor didactice şi religioase din Fondurile Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu în 1904 şi alegerea cemisiunii pentru 1905.
9. Raportul Comisiunii Dicţionarului limbii române asupra lucrărilor din 1904-5 şi alegerea comisiunii pentru 1905-6
10. Raportul Comisiunii Fundaţiunii Ioan Agarici pentru 1904-5 şi alegerea comisiunii pentru 1905-6.
11 Raportul Comisiunii Fundaţiunii Tache P Anastassiu pentru 1904-5 şi alegerea comisiunii pentru 1905-6
12. Regulamentarea fondului de pensiuni pentru funcţionarii şi personalul de serviciu al Academiei (Deciz 25 Martie 1904).
13 Cestiunea publicării unui album istoric al epocei lui Ştefan cel Mare (Deciz 18 Iunie şi 22 Oct. 1904).
14. Cestiunea publicării unui *Corpus inscriptionum slavo romanicarum* (Deciz 1 Oct 1904).
15. Discursul de recepţiune al d-lui I Bogdan.
16 Determinarea subiectului propus de Secţiunea literară pentru premiul *Eliade-Rădulescu* de 5 000 lei, din 1910.
17. Determinarea subiectului propus de Secţiunea literară pentru premiul *Adamachi* de 5 000 lei, din 1910 (Art 2, Reg. Adam)
18. Determinarea subiectului pentru *Marele Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp* de 7.000 lei, din 1909 (Litera *e* din testament)
19. Determinarea subiectului pentru premiul *G. San-Marin* de 2 000 lei, din 1910.
20. Raportul Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor făcute în 1904-5.
21. Raportul Comisiunii asupra publicaţiunilor prezentate la premiile din 1905: *Marele Premiu Năsturel* de 12 000 lei, *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei şi *Adamachi* de 5 000 lei.
22. Alegerea Comisiunii financiare pentru cercetarea compturilor din 1904-5.
23. Alegerea Comisiunii pentru examinarea publicaţiunilor, cari se vor

prezentà la premiile din 1906: *Premiul Năsturel-Herescu* de 4.000 lei, *Lazăr* de 5 000 lei şi *Adamachi* de 5 000 lei.

24. Alegerea Comisiunii pentru examinarea cărţilor cari se vor prezentà la premiul *Hagi-Vasile* din 1906, de 5.000 lei, despre: *Istoria comerciului la Români*, etc.

25. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezentà la premiul *Princesa Alina Ştirbei*, de 8.500 lei, din 1906, despre: *Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX*, etc.

26. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor, cari se vor prezentà la premiul *Alexandru Ioan Cuza* de 6.000 lei, din 1906, despre subiectul: *Cari sunt regiunile ţării cari ar puteà fi irigate*, etc.

27 Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, din 1906, despre: *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800.*

28. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *Adamachi* de 5.000 lei, din 1906, despre: *Fauna ihtiologică a României.*

29 Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *Anastasie Fătu* de 3.000 lei, din 1906: *Harta agronomică a României.*

30 Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *G San-Marin* de 2 000 lei, din 1906: *Studiu asupra monopolurilor în România.*

31. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la premiul *Alexandru Bodescu* de 1 500 lei, din 1906 (dimpreună cu 1 000 lei dăruiţi de d-l Ion Kalinderu), cuprinzând: *Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România şi a unei comune rurale româneşti de peste graniţă.*

32. Alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor cari se vor prezentà la *Marele Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp* de 7.000 lei, din 1906, despre. *Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucţie şi conducere cu exemple istorice şi practice.*

33 Alegerea membrilor Academiei în locurile vacante: unul în Secţiunea istorică, doi în Secţiunea ştiinţifică

34. Alegerea membrilor corespondenţi români în locurile vacante: trei la Secţiunea literară, patru la Secţiunea istorică, unul la Secţiunea ştiinţifică.

35. Alegeri de membri onorari şi membri corespondenţi străini.

36. Formarea budgetului pentru anul 1905-6

37. Alegerea Preşedinţilor şi Vicepreşedinţilor Secţiunilor pentru 1905-6 (Art 15 Stat).

38. Alegerea Secretarului general pe şapte ani (1905-1912) (Art. 16 Stat)

39. Alegerea Preşedintelui şi Vicepreşedinţilor Academiei pentru 1905-6 (Art. 15 Stat).

40. Raportul Secretarului general asupra lucrărilor sesiunii generale din 1905.

Cu autorizarea Alteţei Sale Regale, d-l Preşedinte dă cuvântul d-lui Secretar general *D Sturdza*, care ceteşte următorul.

«Raport asupra lucrărilor Academiei în anul 1904—5.

«Domnilor Colegi,

«Academia Română intră în ultimul an al deceniului al IV-lea dela întemeierea ei. Printr'o minunată coincidenţă, începuturile ei stau alături cu deschiderea erei celei mai fericite din viaţa patriei noastre. Iată de ce, urmărind mersul acestei instituţiuni, gândul se îndreptează neapărat spre timpul în care providenţa, în nemărginita ei îngrijire, a luminat mintea poporului român spre o rodnică muncă, prin care s'a aşezat pe tronul României o dinastie aparţinând uneia din cele mai puternice Case domnitoare din Europa

«Din acel moment o transformare uimitoare s'a făcut în ţara românească dela Dunărea de jos; astăzi statul român, cu rost în lume, păşeşte înainte cu siguranţă în desvoltarea sa sub conducerea înţeleptului şi viteazului nostru Rege Carol I, întemeietorul Regatului României.

«Academia Română are o parte însemnată în progresul făcut şi tot ea va purtà şi în viitor sarcina de a reprezentà înaintarea culturală a neamului românesc.

«În această situaţiune, simţim cu toţii cât de strânsă e legătura dintre Dinastie şi naţiune, căci între factorii cei mai însemnaţi cari au sprijinit activitatea Academiei stau membrii Familiei Regale în frunte cu Regele Carol, Augustul Protector şi Preşedinte de onoare al Academiei, ca pildă vie a unei munci neobosite şi statornice

«Ne-am îndeplinit deci o înaltă datorie de conştiinţă, când, cu ocaziunea şedinţei festive din 2 Iulie 1904 pentru celebrarea a 400 de ani dela moartea lui Ştefan cel Mare, Academia a adresat Maiestăţii Sale o telegramă de omagiu şi de recunoştinţă pentru dragostea şi interesul cu care călăuzeşte şi ajută silinţele noastre.

«Alături cu M. S. Regele, colaborând cu succes neîntrecut la promovarea culturii naţionale, stă prea graţioasa noastră Regină care, prin numeroase scrieri, a dus renumele neamului românesc până în cele mai depărtate colţuri ale lumii Cu mândrie privim şi la ceilalţi membri ai Dinastiei, cari urmăresc cu viu interes lucrările

noastre. Nutrim speranţe bine întemeiate pentru tinerele mlădiţe ale Familiei Regale şi am fost adânc mişcaţi că, din fragedă vârstă, atenţiunea A. S R Principelui Carol a fost îndreptată spre căile desvoltării noastre culturale şi că în inima sa a fost deşteptat simţimântul strânsei legături ce va aveà odată cu Academia şi care s'a arătat prin trimiterea celor două plante, *Aronicum barcense şi Goodyera repens,* necunoscute în flora noastră şi recoltate de A. S. R

«I. *Membrii Academiei.*

«Anul acesta Academia a suferit mari şi dureroase pierderi În cursul numai al unei săptămâni au răposat colegii noştri: Dr. Iacob Felix, General St Fălcoianu şi Nicolae Ionescu, iar mai înainte cu câtevà luni, membrul corespondent G. I. Ionnescu-Gion.

«*Dr. Iacob Felix* a încetat din viaţă la 19 Ianuarie în vârstă de 73 ani. D-l Preşedinte, aducând la cunoştinţa Academiei, în ziua de 21 Ianuarie, această tristă veste, a ţinut o călduroasă cuvântare despre meritele răposatului. Şedinţa s'a ridicat în semn de doliu, membrii au mers *in corpore* spre a asistà la ceremonia îmmormântării, iar d-l Dr. C. I Istrati a rostit o cuvântare la mormântul răposatului.

«Dr. Iacob Felix a fost ales membru al Academiei în Secţiunea ştiinţifică, la 30 Iunie 1879. El şi-a consacrat toate puterile vieţii pentru ştiinţă şi cu deosebire pentru învăţământul medical, şi şi-a creat titluri neşterse la recunoştinţa noastră. Dr. Felix a fost întemeietorul ştiinţei igienei în Regatul României, şi luminoasele prelegeri pe cari le-a făcut la Facultatea de medicină, unde a profesat dela înfiinţarea ei, nu cuprindeau numai norme teoretice, ci şi poveţe practice şi folositoare Osebit de aceasta, găsindu-se un timp îndelungat în fruntea serviciului medical, ca medic primar al Capitalei şi ca Director general al serviciului sanitar al Statului, avusese deseori prilejul de a pune în aplicaţie teoriile. Preceptele ce el a răspândit şi munca sa cinstită şi fără preget au adus îmbunătăţiri simţitoare în serviciul igienic şi au revărsat multă binefacere asupra populaţiei Capitalei şi a ţării întregi. Toată viaţa Doctorului Felix e caracterizată printr'un devotament neîntrecut pentru binele obştesc El a reprezentat cu multă demnitate ţara la diferite congrese de igienă şi demografie, la Berlin, Dresda, Geneva, Veneţia şi Viena, făcând cu această ocazie interesante comunicări despre starea igienei la noi. Cestiunea care a preocupat mult pe Dr. Felix a fost pelagra, asupra căreia a publicat mai multe memorii şi comunicări ştiinţifice. Dintre numeroasele scrieri ale sale,

semnalăm acì *Apele de băut ale Bucureştilor* (1864), *Tractat de Igiena publică şi poliţie sanitară* (1870—1888), *Rapoartele consiliului de igienă şi de salubritate publică al oraşului Bucureşti*, pe 1868, 1869, 1875, 1876, 1877, 1879, 1881, 1883, *Rapoartele generale despre igiena publică şi despre serviciul sanitar al Regatului României*, pe 1890, 1892, 1894, 1895, 1896, 1897; apoi interesantele lucrări, prezentate ca memorii la Academie: *Istoria Igienei în România în sec. XIX şi starea ei la începutul sec. XX; Igiena şcolară, Igiena laptelui;* iar dorinţa sinceră de a face binele se vede din scrierile sale de vulgarizare, din cari cităm: *Creşterea igienică a copiilor — Instrucţiuni populare pentru mame* (1882), *Despre prevenirea tuberculozei* (1889), *Poveţe despre hrana ţăranului* (1901), *Poveţe despre păstrarea sănătăţii* (1902), *Laptele* (1904), *Medicul poporului.*

«*Generalul St. Fălcoianu* s'a stins în ziua de 22 Ianuarie. Îmmormântarea s'a făcut la 25 Ianuarie. Membrii Academiei au asistat *in corpore*, iar d-l St C. Hepites a rostit discursul funebru, şi în şedinţa dela 28 Ianuarie, d-l Preşedinte a ţinut o elogioasă cuvântare în amintirea răposatului. Generalul Fălcoianu fusese ales membru al Academiei la 13 Septemvrie 1876 şi făceà parte din Secţiunea ştiinţifică. Dânsul a ocupat însemnate demnităţi atât civile cât şi militare. Posedând studii temeinice de Stat major din Franţa şi-a creat încă dela început o situaţie înaltă în serviciul armatei, şi a fost Colonel în răsboiul pentru independenţă Lucrările ştiinţifice ale Generalului Fălcoianu au fost de natură practică. Astfel a fost cestiunea cotitului vaselor, despre care a publicat: *Instrucţiuni* şi *Explicări* (1873 şi 1880). Literatura militară a îmbogăţit-o cu· *Istoria răsboiului din 1877—78— Curs profesat la şcoala de răsboiu* (1895) şi *Istoricul răsboiului din 1877—78 — Participarea României la acest răsboiu*, în 3 tomuri, (1888—89).

«În ziua de 24 Ianuarie, când în întreaga ţară se sărbătorià aniversara Unirii, un nou doliu a lovit Academia, prin moartea bătrânului scriitor şi luptător pentru această sfântă Unire, Nicolae Ionescu. Dânsul şi-a dat sfârşitul la moşioara sa Bradu din judeţul Roman, unde zăceà de mai multă vreme slăbit de boală şi de bătrâneţe. La ceremonia îmmormântării Academia a fost reprezentată prin colegii P Poni şi A Naum; iar în şedinţa dela 28 Ianuarie, d-l Preşedinte I. Kalinderu şi d-l Gr. G. Tocilescu au ţinut cuvântări în memoria răposatului. Regretatul nostru coleg erà unul dintre cei mai vechi membri ai acestei Instituţii, numit fiind cu decret domnesc la 2 Iunie 1867 Activitatea cea mai însemnată a lui Nicolae Ionescu s'a desvoltat în afară de Academie Miş-

carea pentru regenerarea ţării numără pe Nicolae Ionescu printre cei mai aprigi luptători şi cauza naţională a găsit într'însul pe unul din cei mai credincioşi servitori. În ţară şi în străinătate a apărat drepturile ţării, mai ales în timpul când naţiunea a fost chemată a se rostì asupra viitorului ei. El a fost profesor de istorie la Universitatea din Iaşi şi mandatar al ţării în cele mai multe legislaturi. Admirator al parlamentarismului englez, el a ocupat un loc însemnat în desvoltarea activităţii parlamentare în România Înzestrat cu un frumos dar de vorbire, a ilustrat multă vreme tribuna română. I-a fost dat lui Nicolae Ionescu, până la adâncile bătrâneţe la cari ajunsese, să participe la cele mai însemnate evenimente ale patriei şi să-şi spue cuvântul său cinstit şi plin de sfat inimos în toate cestiunile mari. Analele parlamentare atestă în această privinţă activitatea sa. În toate împrejurările însă nu i-a scăpat din vedere studiul său de predilecţie, istoria, căreia îi consacrà tot timpul pe care i-l lăsà viaţa politică. Aşà, ca membru în Comisia pentru restaurarea monumentelor istorice, el a scris mai multe rapoarte despre biserici vechi, şi cestiunea monumentelor naţionale a tratat-o şi într'o cuvântare în Adunarea Deputaţilor. Vrednice de amintit sunt şi cele trei conferinţe publicate: *Asupra epocei lui Mateiu Basarab* (1868), *Învăţăminte din istoria patriei* (1883—84) şi *Despre împărăţia Româno-Bulgară* (1888).

«În ziua de 29 Iunie a încetat din viaţă G Ionnescu-Gion, membru corespondent român în Secţiunea literară, ales la 1 Aprilie 1889. Răposatul erà profesor de curs secundar. D-l Preşedinte, aducând la cunoştinţa Academiei, în şedinţa dela 2 Iulie, vestea morţii tânărului coleg, a ţinut o mişcătoare cuvântare despre acest zelos scriitor, care a desvoltat o frumoasă activitate, ca conferenţiar, critic literar şi teatral Din scrierile sale amintesc: *Manualul de poetică română* (1888), *Carte de cetire pentru şcolile primare, Exerciţii de Gramatică şi Compoziţiuni, Enseignement du français—Diction et récitation* (1902); conferinţele: *Entuziasmul în trecuta generaţiune* (1888), *Doftoricescul meşteşug în trecutul ţărilor române* (1892), *Ciuma şi holera după zaveră* (1893), *Din istoria şi comerciul Braşovului la începutul secolului XVI* (1894), *Încercare asupra istoriei ştiinţelor în trecutul ţărilor române* (1894), scrierile istorice: *Ludovic XIV şi Constantin Brâncoveanu* (1884), *Din istoria Fanarioţilor* (1891), *Portrete istorice* (1894), *Istorice, Istoria Bucureştilor* (1899), *Din istoria Românilor* 1903), *Din istoria Basarabilor—I. Sima Stolniceasa Buzeasca* (1903)

«Subscrierea deschisă de Academie pentru ridicarea unui monument poetului naţional V. Alecsandri, conform deciziunii din 18 Aprilie 1903,

a întrecut aşteptările noastre Starea fondului adunat până acum este următoarea: S'au împărţit 8.743 de liste de subscriere, s'au înapoiat 5 240 şi au mai rămas nerestituite 3.503 Cu listele înapoiate până acum s'au primit lei 54 524,52; la aceştia adăugându-se lei 811,60 proveniţi din serbări şcolare date pentru acest scop, avem lei 55.336,12

«La 23 Aprilie, făcându-se la Sibiiu aşezarea şi sfinţirea unei cruci pe mormântul răposatului G. Bariţ, familia a învitat şi Academia la această pioasă serbare. Instituţia noastră a trimis o coroană şi a fost reprezentată de d-nii At. M. Marienescu şi Gr. Tocilescu, cari au ţinut câte o cuvântare.

«În ziua de 24 Octomvrie s'a celebrat la Craiova parastasul de 7 ani dela moartea regretatului G. Chiţu D-l Gr. G. Tocilescu a asistat din partea Academiei şi a ţinut o cuvântare funebră.

«Un bust a fost ridicat prin îngrijirea unui comitet în grădina Ateneului din Capitală în onoarea poetului T. Şerbănescu, fost membru corespondent în Secţiunea literară Colegul nostru d-l D. C. Ollănescu a reprezentat Academia la serbarea inaugurării, ţinută la 31 Octomvrie, şi a rostit o cuvântare.

«II *Şedinţele de peste an*

«Academia a ţinut anul trecut 42 şedinţe, dintre cari 15 au fost publice. Pe lângă lucrările obişnuite, s'au discutat mai multe cestiuni ştiinţifice şi s'au făcut următoarele comunicări

«În şedinţa dela 9 Aprilie, colegul nostru d-l *C Erbiceanu* a cetit o relaţie despre participarea reprezentantului bisericii Românilor la sinodul dela Ierusalim în 1672, iar la 14 Ianuarie a făcut o dare de samă despre cartea lui Epam. I Stamatiade. Βίος Ἰακώβου Βασιλικοῦ.

«D-l *Gr. G. Tocilescu* a ocupat mai multe şedinţe cu comunicările sale: la 7 Maiu a cetit despre: *Monumente referitoare la răsboaiele lui Domiţian cu Dacii;* la 14 Maiu a făcut o relaţie despre scrierea d-lui A. C Sturdza: *La terre et la race roumaines depuis leur origine juusq'à nos jours;* la 4 Iunie a dat lectură comunicării: *Despre Ştefan cel Mare;* în şedinţa dela 1 Octomvrie a cetit comunicarea: *Nouă materialuri asupra unui Corpus inscriptionum slavo-romanicarum;* la 26 Noemvrie a făcut o dare de samă despre scrierea d-lui M Suţu: *Nouvelles recherches sur le système monétaire de Ptolémée Soter;* la 18 Fevruarie a vorbit despre: *Însemnătatea documentelor din arhivul săsesc al Braşovului pentru sfragistica românească*, şi în şedinţa dela 4 Martie despre: *Câtevà inscripţiuni şi documente privitoare la istoria Românilor*·

«În şedinţa dela 11 Iunie, d-l *Dr. V. Babeş* a făcut o lectură: *Despre pătrunderea microbilor prin piele;* la 10 Decemvrie a ţinut comunicarea despre: *Câtevà cercetări asupra malariei în România;* la 28 Ianuarie a făcut o relaţie despre scrierea: *Les Babésioses* a d-lui Dr. Em Chauvelot.

«La 19 Noemvrie, colegul nostru d-l *St C. Hepites* a prezentat o relaţie despre recensiunea d-lui I Hann asupra unei scrieri a d-sale şi d-l *Gr Ştefănescu* a cetit comunicarea sa despre: *Rămăşiţe de Dinotherium în România, găsite încă de pe la începutul secolului trecut.*

«În şedinţa dela 3 Decemvrie, d-l *I. Bianu* a făcut o dare de samă despre manuscriptul slavon Psaltirea lui Macarie, dăruită, împreună cu alte manuscripte, de Cassa Bisericii; iar la 14 Ianuarie, o relaţie despre o corespondenţă tipărită la Paris în 1595, şi necunoscută până acum, cu privire la Mihaiu Viteazul

«La 10 Decemvrie, d-l I. Bogdan a cetit comunicarea sa despre: *Documente moldoveneşti în arhivul Braşovului din secolii XV—XVI;* iar la 24 Decemvrie a făcut o comunicare· *Despre pecetea cu legendă latină a lui Vlad Ţepeş dela 1475—76.*

«Pentruca activitatea ştiinţifică a Academiei să fie mai bogată în lucrări cetite în şedinţe şi publicate în Anale, d-l Preşedinte a adresat un apel către membrii corespondenţi, invitându-i să ţină comunicări în şedinţele publice, şi mai mulţi dintre dânşii s'au grăbit a răspunde la această invitare.

«Aşà, în şedinţa dela 15 Octomvrie, d-l Dr G. Marinescu, membru corespondent în Secţiunea ştiinţifică, a dat lectură unei comunicări despre. *Limbagiu şi afazii;* iar la 11 Fevruarie a cetit: *Scrierea, turburările ei şi grafologia.*

«D-l N. Iorga, membru corespondent în Secţiunea istorică, a vorbit, în şedinţa dela 26 Noemvrie, despre: *Câtevà manuscripte şi documente din ţară şi din străinătate relative la istoria Românilor;* la 17 Decemvrie despre: *Viaţa lui Alexandru Vodă Callimachi, Domn al Moldovei, cu prilejul descoperirii testamentului său;* la 18 Fevruarie despre: *Îndreptări şi întregiri la istoria Românilor după acte descoperite în arhivele săseşti—I Braşovul,* iar la 11 Martie despre: *Nichifor dascălul, exarh patriarhal, şi legăturile lui cu ţările noastre.*

«D-l I Slavici, membru corespondent în Secţiunea istorică, a cetit, la 28 Ianuarie, o comunicare despre: *Aşezarea vorbelor în româneşte.*

«Academia a serbat într'un chip solemn, la 2 Iulie, aniversara de 400 de ani dela moartea lui Ştefan cel Mare, care s'a celebrat în toată ţara şi la Putna în Bucovina. Discutându-se în şedinţa dela 18 Iunie asupra mo-

dului în care Academia va participà la aceste serbări, s'a ridicat, între altele, cestiunea publicării unui album istorico-arheologic, precum şi facerea unei expoziţiuni ocazionale şi s'a şi ales o Comisiune pentru studiul acestei cestiuni. Academia a luat partea ei la această mare sărbătoare naţională, ţinând o şedinţă publică specială la 2 Iulie Cu această ocaziune, Preşedintele nostru, d-l *I Kalinderu* a rostit un cuvânt de slăvire; d-l N. Iorga, membru corespondent, a cetit o comunicare: *Despre Ştefan cel Mare, Mihaiu Viteazul şi Mitropolia Ardealului;* iar Secretarul d-voastre general a reamintit cuvintele de laudă scrise de istoricul polon contemporan Ioan Dlugosz despre Ştefan Vodă cu ocaziunea povestirii biruinţei lui asupra Turcilor la Racova în 1475.

«La serbarea dela Putna, ţinută tot la 2 Iulie, au participat din partea Academiei d-nii: D. C. Ollănescu, P. Poni şi Dr C Istrati, iar la serbarea din 4 Iulie dela Borzeşti a fost delegat să asiste d-l Dr. C. Istrati.

«Academia a simţit iarăş o înaltă satisfacţie participând la serbările a doi iubiţi colegi: la sărbătorirea de 40 de ani ai revistei *Familia*, întemeiată de d-l *Iosif Vulcan*, şi la împlinirea a 40 de ani de profesorat ai d-lui *Gr. Ştefănescu.* La aniversara dintâi, celebrată la Oradea mare, în ziua de 27 Maiu, a fost delegat să asiste din partea Academiei colegul nostru d-l At M. Marienescu. Cu ocaziunea celei de a doua aniversări, d-l Preşedinte, în şedinţa dela 19 Noemvrie, a adresat d-lui Gr. Ştefănescu călduroase felicitări în numele Academiei.

«În sesiunea anului trecut, modificându-se ortografia în 6 puncte esenţiale, după propunerile făcute de Secţiunea literară, a rămas ca o Comisiune aleasă de Secţiune să tipărească într'o broşură regulele ortografice cu exemplificări şi cu un glosar la sfârşit. Lucrarea a fost prezentată în şedinţa dela 18 Iunie şi Academia a luat cunoştinţă de ea şi a aprobat-o.

«Broşura, formată astfel din toate regulele ortografice întocmite până acum de Academie, a fost comunicată autorităţilor publice şi presei periodice din ţară şi din afară din Regat. Ortografia Academiei a fost primită pretutindenea cu un viu interes. Astfel hotărîrile noastre din anul trecut au fost un nou pas înainte în simplificarea şi unificarea scrierii limbii româneşti

«La 4 Octomvrie, împlinindu-se 100 de ani dela întemeierea Seminarului «Veniamin» din Iaşi, Direcţia acelei şcoli, cea mai veche din şcolile ţării, ne-a învitat şi pe noi să luăm parte. Am fost reprezentaţi prin Preşedintele nostru d-l I. Kalinderu.

«Academia a fost învitată să ia parte la mai multe congrese ştiinţifice, precum: la Congresul Societăţii franceze de arheologie dela Puy (Haute-Loire), ce s'a ţinut la 21—28 Iunie; şi la al XIV-lea Congres internaţional al orientaliştilor, ce se va ţineà în Aprilie 1905 la Alger.

«Ca un omagiu pentru memoria marelui istoric Teodor Mommsen, fost membru onorar, Academia şi mai mulţi membri ai ei s'au asociat la subscrierea pentru a se ridicà un monument la Berlin în onoarea sa.

«III. *Publicaţiunile Academiei.*

«În anul trecut s'au făcut următoarele publicaţiuni:

«1. Din *Analele Academiei:*

«a) *Tomul XXVI — Partea administrativă şi Desbaterile anului 1903--1904* s'a terminat, tipărindu-se şi partea II, care cuprinde lucrările sesiunii generale din 1904.

«b) *Tomul XXVI — Memoriile Secţiunii istorice* s'a sfârşit de tipărit şi cuprinde următoarele:

Regele Carol I şi Instrucţiunea publică. Cuvântare de zece Maiu 1903, de D. Sturdza.

Despre Cnejii Români, de I. Bogdan.

Din viaţa romană: Podoabele, toaleta şi petrecerile unei elegante, de Ion Kalinderu.

Un hrisov al lui Mircea cel Bătrân din 10 Iunie 1415, de Ioan Bogdan.

Ilirii, Macedo-Românii şi Albanezii. Disertaţiune istorică, de Dr Atanasie M. Marienescu.

Episcopia Strehaiei în anii 1673—1688. Notă istorică, de I Bianu

Nicopole 1396—1877—1902. Cuvântare rostită de Carol I, Regele României.

Din viaţa romană: Societatea înaltă pe vremea lui Pliniu cel tânăr, de Ion Kalinderu.

Biserica şi podul din Borzeşti, precum şi o ochire relativă la bisericile zidite de Ştefan cel Mare, de Dr. C. I. Istrati.

«c) *Tomul ·XXVI -- Memoriile Secţiunii ştiinţifice* s'a terminat de asemenea de tipărit şi cuprinde memoriile:

Igiena laptelui, de Dr. I Felix.

Importanţa Bacteriologiei în Anatomia patologică, de Prof. Dr. V Babeş

Varietăţile şi speciile microbilor şi raportul lor cu organismele superioare, de Prof. Dr. V. Babeş.

Încercările făcute pentru găsirea microbului turbării, de Prof. Dr. Babeş.

Anomaliile congenitale şi predispoziţiunea, de Prof. Dr. V. Babeş.

Materiale pentru climatologia României, XVIII.· Repartiţiunea ploii pe districte şi basenuri în 1902 st. n., de St C. Hepites

Asupra variaţiunii etaloanelor de massă, de I St. Murat.

Materiale pentru climatologia României, XIX. Clima anului 1903 st n la Bucureşti-Filaret, de St. C. Hepites.

Despre originea şi combaterea tuberculozei, de Prof. Dr. V. Babeş.

Plantele cereale şi leguminoase la Romani, de P. S. Aurelian.

Cutremurele de pământ din România în anul 1903 st n şi lucrările primelor două conferinţe sismologice internaţionale (Nota a noua), de St. C. Hepites.

«d) Din *Tom. XXVII — Partea administrativă şi Desbaterile anului 1904—1905,* s'a tipărit fascicula I, cuprinzând procesele-verbale ale şedinţelor ordinare până la sesiunea generală.

«e) *Tomul XXVII — Memoriile Secţiunii literare* s'a început de tipărit şi cuprinde următoarele:

Din istoria amuţirii lui «U» final în limba română, de Ovid Densuşianu.

Aşezarea vorbelor în româneşte, de Ioan Slavici

«f) *Tomul XXVII — Memoriile Secţiunii istorice* se află de asemenea sub tipar şi conţine:

Ştefan cel Mare, Mihaiu Viteazul şi Mitropolia Ardealului, de N. Iorga.

Românii din Bosnia şi Herţegovina în trecut şi în prezent, de Isidor Ieşan.

Câtevà manuscripte şi documente din ţară şi din străinătate relative la istoria Românilor, de N. Iorga.

Viaţa lui Alexandru Vodă Callimachi, Domn al Moldovei, cu prilejul descoperirii testamentului său, de N Iorga.

Îndreptări şi întregiri la Istoria Românilor după acte descoperite în arhivele săseşti—I Braşovul, de N. Iorga.

Bărbaţii culţi Greci şi Români şi profesorii din Academiile de Iaşi şi Bucureşti din epoca zisă fanariotă (1650—1821), de C. Erbiceanu

Nichifor Dascălul, exarh patriarhal, şi legăturile lui cu ţările noastre (1580—9), de N. Iorga.

«g) *Tomul XXVII — Memoriile Secţiunii ştiinţifice* se află sub presă şi cuprinde următoarele:

Metoda stroboscopică aplicată la studiul comparativ al iuţelilor de rotaţiune a două discuri ce se mişcă în sens invers, de D Negreanu.

Relaţiuni între forţele elastice ale vaporilor saturanţi şi temperaturile absolute, de D Negreanu.

Despre un zăcământ de sulf la Verbilău şi consideraţiuni generale asupra genezei solfarelor din regiunile subcarpatice, de L. Mrazec

Aronicum barcense şi Goodyera repens în România, de Zach. C Panţu.

Rămăşiţe de Dinotherium în România, găsite încă de pe la începutul secolului trecut, de Gr. Ştefănescu.

Materiale pentru climatologia României, XX. Ploaie extraordinară în Septemvrie 1904, de St. C. Hepites.

Însemnătatea istoriei naţionale din punctul de vedere militar, de Generalul C. I. Brătianu.

Materiale pentru climatologia României, XXI. Repartiţiunea ploii pe districte şi pe basenuri în România în anul 1903 st. n., de St. C Hepites.

Materiale pentru climatologia României, XXII Elementele climatologice din lustrul 1896—1900, de St. C Hepites.

Despre pătrunderea unor microbi prin suprafaţa corpului, de Prof Dr. V. Babeş.

Observaţiuni despre malaria în România şi combaterea ei, de Prof Dr. V. Babeş.

Materiale pentru sismografia României, XI. Seismele din anul 1904 st. n., de St C. Hepites.

Materiale pentru climatologia României, XXIII. Clima anului 1904 st n. la Bucureşti-Filaret, de St C. Hepites.

Studii electrice asupra apelor minerale, de D. Negreanu.

«2. *Legendele Maicii Domnului.* Studiu folkloristic de *Sim. Fl Marian* s'a terminat de imprimat şi vi s'a împărţit în cursul anului. Scrierea cuprinde I + 344 + 1 pagine in-8°.

«3. *Basmele aromâne,* adunate şi scrise de d-l Pericle Papahagi, au fost tipărite sub îngrijirea autorului însuş, după hotărîrea Academiei dela 10 Martie 1904. Preţioasa culegere a format un volum de XXVII + 748 pagine, care s'a terminat cu un amănunţit glosar al tuturor cuvintelor cuprinse în text. Astfel această publicaţiune formează o adevărată comoară de literatură poporală şi de limba fraţilor noştri din Turcia.

«4 Din *Discursuri de recepţiune* s'a tipărit fascicula XXVI: *Despre introducerea limbii româneşti în biserica Românilor.* Discurs rostit la 21 Martie (3 Aprilie) 1904 în şedinţă solemnă, de *Ioan Bianu,*—cu răspuns de *Dimitrie A Sturdza.*

«5 Din *Istoriile lui Erodot,* în traducerea premiată a d-lui D. I Ghica, s'au tipărit 5 coale din cartea II (Euterpe) până la capitolul 31.

«6. *Dicţionarul limbii române,* a cărui lucrare este încredinţată colegului nostru d-l A. Philippide, nu a ieşit încă din faza de pregătire şi n'a început încă a fi tipărit. Comisiunea specială, însărcinată de Academie cu conducerea acestei lucrări, vă va da informaţiuni mai amănunţite despre starea ei.

«7. Lucrările bibliografice cu cari a fost însărcinat colegul nostru d-l I. Bianu, Bibliotecarul Academiei, înaintează.

«Din *Bibliografia românească veche,* 1508—1830, este pregătit tot materialul pentru vol. II (1717—1830), şi s'a dat la tipar descrierea a 167 cărţi dintre 1717—1765 Reproducerile în facsimile din această parte

vor fi foarte puține, pentrucă producțiunea tipografică este mai săracă și de mult mai mică însemnătate.

«Din *Catalogul manuscriptelor românești* s'a terminat tomul I, tipărindu-se coalele 38—41 (paginele 593—654) cu descrierea manuscriselor 165—300 Acest tom va fi încheiat cu indicele cronologic al documentelor cuprinse în volumele descrise, al numelor și al lucrurilor. S'a început tipărirea tomului II, în care se vor descrie alte 400—500 volume manuscrise.

«Se va puteà începe în cursul anului viitor și tipărirea catalogului manuscriselor grecești

«8. S'a început tipărirea *Documentelor istorice interne române* din colecțiunea Academiei. Lucrarea, conform hotărîrii d-voastre din 29 Martie 1903, se face sub privigherea colegului nostru d-l Bianu, Bibliotecarul acestei Instituții.

«9. Din *Publicațiunile Fondului Vasile Adamachi* se află sub presă tomul II, în care s'a tipărit în acest an numai o lucrare:

XII *Asupra câtorvà pești fosili din terțiarul românesc*, de Ioan Th Simionescu.

«10. Din *Publicațiunile Fondului Principesa Alina Știrbei* se află sub tipar tomul X și cel din urmă din *Acte și Documente relative la istoria Renașterii României*, care va încheià această publicațiune și va cuprinde diferite indice ce sunt în preparație: indicele cronologic și indicele general alfabetic de nume și fapte. Nu se așteaptă decât terminarea acestei lucrări, pentruca să se poată începe, ca o continuare la publicațiunea de mai sus, tipărirea *Documentelor relative la domnia lui Alexandru Ioan I Cuza* (1859—1866), ce ați hotărît să se facă sub îngrijirea Secretarului d-voastre general.

«11. Din *Istoria romană de Titus Livius*, în traducerea premiată a d-lor Nd. Locusteanu și I S. Petrescu, s'a sfârșit de tipărit și vi s'a împărțit în cursul anului fasc. 1 din tomul III, cuprinzând cărțile XXI—XXV

«12 În cursul anului publicațiunile Academiei s'au trimis în dar:

«*Bibliotecii naționale din Turin*, ce a suferit mari pierderi din pricina incendiului care a distrus o parte dintr'însa;

«*Cercului cultural «Vasile Conta»* din Piatra-Neamțu;

«*Bibliotecii mânăstirii Sinaia;*

«*Uniunii studenților universitari* din București.

«În schimb s'au trimis. *Bibliotecii Universității* din Cambridge și *Societății Bolandiștilor* dela Bruxelles.

«IV *Publicaţiunile Hurmuzaki şi cercetări istorice.*

«Subvenţiunea acordată de Stat anul trecut pentru aceste publicaţiuni şi cercetări istorice a fost întrebuinţată aproape toată spre a se acoperì cheltuelile de tipar pentru ultimul volum publicat. Câteva còpii de documente au mai fost procurate din arhivele de stat din Danzig

«Dela Ministerul Afacerilor străine s'au primit còpii de pe 100 documente diplomatice din arhivele imperiale dela Viena din anii 1812—1848.

«D-l Dr Ioan Cantacuzino a dăruit un volum manuscris rămas dela bunicul său General Nicolae Mavros, cuprinzând còpii de documente diplomatice dintre 1819—1820, precum şi scrisori originale de ale Cavalerului de Gentz; iar d-l I. Prodan, membru la Înalta Curte de Casaţie, ne-a dat trei scrisori de ale Cavalerului de Gentz către Mihail Suţu, Domnul Moldovei.

«Starea publicaţiunii *Documente istorice Hurmuzaki* este deci aceeaş ca în anul trecut şi anume:

«30 volume de 2.754 coale tipărite, cuprinzând 17.518 documente din anii 1199—1849, dintre cari 2.717 din colecţiunea fundatorului Eudoxiu Hurmuzaki, şi 14801 adause de Academie.

«Bogate culegeri de còpii de documente relative la relaţiile externe ale trecutului nostru stau în depozitele Academiei în aşteptare să le vie rândul pentru a fi şi ele tipărite, ca să arunce lumină tot mai puternică asupra acelui mult frământat trecut al patriei noastre

«V. *Biblioteca.*

«Biblioteca noastră, atât prin bogăţia materialelor cât şi prin organizarea ei, a ajuns la o însemnătate mare şi este de folos netăgăduit, mai ales pentru cercetătorii limbii şi istoriei noastre româneşti Bunăvoinţa Guvernului pentru colecţiunile noastre s'a arătat şi în anul trecut, asigurându-se şi mai mult şi mai bine ca până acì prosperarea lor prin votarea legii din 19 Martie 1904, prin care atelierele de arte grafice sunt obligate a trimite lucrările lor în câte două exemplare Bibliotecii Academiei şi Bibliotecii centrale din Iaşi şi în câte un exemplar Fundaţiunii universitare «Carol I».

«Comisiunea permanentă a Bibliotecii vă va arătă în obişnuitul ei raport mersul satisfăcător al acestor colecţiuni

«Numărul cetitorilor în sala cărţilor tipărite a fost în 1904 de 7558,

cari au consultat 28.103 volume, cerute prin 8 174 buletine. Osebit de aceasta s'au mai împrumutat acasă 749 volume la 52 persoane. Sala manuscriptelor şi documentelor a fost vizitată de 1.274 cetitori, din cari 852 au consultat 3 510 volume manuscripte, 297 au studiat 9 692 documente, iar 125 au cercetat 658 cărţi vechi româneşti dintre 1508 —1830.

«Creşterea colecţiunilor Bibliotecii a fost următoarea:

	Volume şi broşuri	Numere de reviste		Atlase şi hărţi	Stampe şi portrete	Vol. mscr	Documente	Fotografii	Albumuri	Foi volante	Note muzicale	Medalii	Sigilii
		române	străine										
1 Conform legii dela 23 Martie 1904	2.675	2.005	—	4	—	—	—	—	—	19	4	—	—
2 Dar sau schimb	2 310	205	489	27	33	134	359	174	—	55	—	4	1
3 Cumpărate .	478	592	1 071	27	39	257	3 207	52	1	8	—	—	1
Total .	5 463	2 802	1 560	58	72	391	3 566	226	1	82	4	4	2

«Cele mai însemnate daruri făcute în cursul anului pentru colecţiunile noastre sunt următoarele:

«Ministerul Instrucţiunii publice a trimis 8 volume manuscrise din *Dicţionarul româno-german* de Dr. G A. Polizu (C, D, E, F, G, H, I, K, L, M).

«Administraţiunea Cassei Bisericii a dat un rodnic ajutor silinţelor Academiei de a strânge pentru studii rămăşiţele nepierdute ale activităţii cărturarilor români din trecut, dăruind 178 cărţi vechi (în 307 volume) şi 73 volume manuscrise slavone, greceşti şi româneşti din sec. XVI—XIX.

«Ministerul Afacerilor străine a cumpărat şi dăruit Academiei o preţioasă colecţiune de cărţi, documente, medalii şi stampe, rămase dela răposatul General E. Pencovici, unul din cei mai zeloşi adunători de cărţi şi documente vechi româneşti, din cari făcuse Academiei un bogat dar, pe când erà în viaţă.

«Colecţiunea de manuscripte, documente, scrisori de valoare istorică, s'a mai îmbogăţit prin următoarele daruri:

«D-l D. C. Sturdza-Scheianu ne-a oferit 2 peceţi, 9 hărţi geografice, o colecţie de foi volante şi tipărituri din sec. XIX, 7 fotografii, 43 volume dosare şi manuscrise, şi o interesantă colecţie de peste 3 000 scrisori şi documente vechi de ale familiei sale.

«Colegul nostru d-l T. Maiorescu a dăruit 25 volume manuscrise şi 72 tipărituri din biblioteca părintelui său Ioan Maiorescu.

«D-l C. Erbiceanu ne-a dăruit 28 epistole de ale lui Neofit Scriban către fratele său Filaret, ş. a., dintre 1838—1842.

«Societatea de asigurare «Dacia-România» a dăruit mai multe acte vechi privitoare la moșiile Domneștii (Putna) și Bobuleștii (Botoșani).

«D-l Gheorghe G. Beldiman a dăruit 10 documente și un caiet manuscris, între cari un hrisov al lui Alexandru cel Bun și testamentul original al lui Gheorghe Beldiman, tatăl cunoscutului scriitor Alexandru.

«D-na Alexandrina Ion Ghica a dăruit o colecțiune de scrisori ce i-au fost adresate de soțul său între 1863 și 1882, 10 scrisori de ale Lordului Stanley of Alderley către Ion Ghica, precum și un album de poezii, autografe dintre 1853—1860 de ale poeților Alecsandri, Bolintineanu și G. Crețeanu.

«D-na Maria Gheorghe Sturdza ne-a oferit un album: *Floricele rătăcite,* autografe și còpii de ale poeților noștri, împodobite cu miniaturi și chenare, desemnate de mâna d-sale.

«D-nii Dr. Posta, Directorul Muzeului ardelean, și Dr. P Erdélyi, Bibliotecarul Universității din Cluj, au trimis în dar Academiei còpii fotografice de pe 27 documente românești din anii 1519—1722, cari se află în colecțiunile puse sub îngrijirea d-lor.

«D-l Duiliu Zamfirescu a trimis în dar un Codice latino-moldav manuscris, despre care a făcut o interesantă relație

«D-l profesor D. Comșa dela Sibiiu a dăruit 4 volume manuscrise românești, o colecțiune de modele și un album de broderii, cusături și țăsături românești din Transilvania și Ungaria.

«Dela d-l Dr. Ilie Șeptelici din Babadag s'au primit în dar 4 documente dintre 1576—1814.

«D-l Pericle Papahagi a dăruit un manuscris de muzică bisericească din sec. XVII.

«D-l D. Câmpineanu ne-a dăruit un zapis slavon dela 1632.

«Dela d-l Nerva Hodoș, ajutor de Bibliotecar în serviciul Academiei, s'au primit în dar 4 volume manuscrise.

«Dela d-l G. G. Burghelea din Dorohoiu s'au primit în dar 147 documente cuprinzând scrisori, corespondențe, ș. a. din sec. XVIII—XIX.

«D-l Baron Eudoxiu de Hurmuzaki a oferit un manuscris românesc cuprinzând Psaltirea, scrisă în sec. XVII, și protocolul încheiat cu ocazia deschiderii mormintelor domnești dela Putna.

«D-l Constantin Georgescu, Consilier la Curtea de apel din Craiova, a dăruit 3 documente dintre 1798—1813.

«D-l A. D. Holban a trimis în dar 7 acte dintre 1834—1848 și o condică domnească.

«D-l R. Rosetti a dăruit 2 scrisori de ale lui Alexandru Ioan Cuza din 1855 și 2 de ale lui V. Alecsandri.

«D-l P. Dulfu a oferit 2 scrisori de ale lui V. Alecsandri din 1880 și 1881 către răposatul Gr. Silași.

«D-l Corneliu Botez, magistrat la Botoșani, a trimis copiile a trei petiții de ale poetului M. Eminescu, găsite în dosarele Tribunalului din localitate.

«D-l General Woinovich, Directorul arhivei Ministerului de Răsboiu din Viena, ne-a trimis 2 còpii fotografice ale hărților Olteniei din 1722 și 1723.

«D-l Constantin G. Manu ne-a dăruit un album cu 25 fotografii, reproduceri de pe picturi de ale familiei.

«D-l General Dr. A. Fotino a dăruit portretul lui Dionisie Fotino cu medalionul original, după care a fost făcut.

«Colecțiunea numismatică și sfragistică a mai crescut prin următoarele daruri:

«Președintele nostru d-l I. Kalinderu a dăruit 2 medalii bătute de Clubul român din Viena cu ocazia serbării lui Ștefan cel Mare dela Putna din anul trecut.

«D-l E. Daian, Protopopul Clujului, a trimis în dar pecetea originală a lui Radu Paisie (1535—1546)

«D-l Sp. Haret a prezentat în dar exemplare din medaliile bătute de Societatea numismatică cu ocazia aniversării de 400 de ani dela moartea lui Ștefan cel Mare.

«Comitetul pentru organizarea serbării dela Borzești a trimis în dar exemplare din medalia bătută cu acea ocaziune și din publicațiunea *Borzești și Ștefan cel Mare*

«D-l A Lecomte du Noüy a oferit 2 medalii bătute cu ocazia inaugurării bisericilor Sf. Nicolae și Trei-Ierarhi din Iași.

«Librăria «Moldova» (R. Șaraga) din Iași a trimis în dar câte două exemplare din 3 medalii bătute cu ocazia centenarului IV dela moartea lui Ștefan cel Mare, precum și două exemplare din medalia și alte lucrări făcute de ea cu ocazia sfințirii bisericilor Trei-Ierarhi și Sf. Nicolae și a centenarului Seminarului Veniamin.

«Direcțiunea Seminarului «Veniamin» din Iași a oferit 2 exemplare din medalia de argint bătută cu ocazia serbării de 100 de ani dela fundarea acelui așezământ cultural.

«Comitetul pentru sărbătorirea jubileului de 40 de ani de profesorat al colegului nostru Gr Ștefănescu a oferit medalia comemorativă bătută cu această ocaziune

«VI *Fonduri, donațiuni și legate.*

«Din rapoartele speciale ale Comisiunii financiare și ale Comisiunilor speciale ale Fundațiunilor Adamachi, Otteteleșanu, Agarici și Tache Anastassiu, veți luà cunoștință de gestiunea financiară pe anul budgetar 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904, dé situațiunea acestor fonduri, precum și de măsurile ce sunt de luat pentru anul viitor

«Nu cred însă de prisos a vă prezentà cu această ocaziune câteva date cu privire la mersul acestor fonduri:

«1. *Fundațiunea Vasile Adamachi* a avut înscrisă în budgetul anului trecut suma de lei 76 600 pentru burse și cheltueli de studii

«Bursele au fost în număr de 33, și anume·

«*a)* 23 burse de câte 100 lei pe lună:

8 la Facultatea de științe din Iași studenților· Nicolae Ghiulea, Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu și Ana Forăscu din anul I, Agricola Cardaș, Ilie Pisoschi și Zamfir Ștefan din anul II și Constantin Bedreag din anul IV,

7 la Facultatea de medicină din Iași studenților. Ioan Brăilă din anul II, Petru Dănilă și Alexandru Țaicu din anul III, Dimitrie Gavrilaș și Radu Andrei din anul IV, Emilian Buzenchi și Petru Nicolaescu din anul VI,

8 burse anuale la Școala de poduri și șosele din Bucureşti elevilor: M. Cioc, Gr. Constantinescu, D. Năsturaș din anul preparator, G. Orăscu din anul II, I. Balinschi, C. Malcoci, C. Mihalopol și Tiberiu Sfințescu din anul IV. Conform dispozițiunii luate în 1901, acești elevi sunt socotiți în aceleași condițiuni ca și bursierii Statului și bursele se plătesc în comptul Direcțiunii școalei.

«*b)* 3 burse de câte 300 lei pe lună pentru licențiați:

d-lui Ioan Borcea, pentru studiul zoologiei descriptive la Paris, în anul IV,

d-lui I. I. Raianu, pentru studiul astronomiei la Paris, în anul III,

d-lui C. Popovici, pentru studiul matematicelor la Paris, anul I

«*c)* 3 burse de câte 250 lei pe lună pentru absolvenții de licee și de școale speciale:

d-lui Gheorghe Amilcar Sava, pentru studiul chimiei industriale la Zürich în anul IV (anul III al Politehnicului),

d-lui Haralamb Vasiliu, în anul III, pentru studiul agriculturii la Hohenheim,

d-lui Vasile A Tomulesei, pentru studiul tăbăcăriei la Lyon, anul I.

d) 2 burse pentru ingineri.

d-lui M. I Stroescu, pentru studiul edilității publice, în anul III, cu 450 lei pe lună;

d-lui M. Bodnărescu, pentru studiul industriei petroleului, anul I, cu 300 lei pe lună

«În urma concursului ținut la Universitatea din Iași pentru acordarea bursei ce s'a dat d-lui C Popovici, s'a acordat și d-lor Dimitrie Pompeiu și Traian Lalescu câte un ajutor de 200 lei pe lună spre a-și completă studiile matematice la Paris.

Conform deciziunii din sesiunea generală a anului 1903 s'au acordat și anul acesta 10 burse de câte 360 lei anual la elevi de ai școalei practice de agricultură «Ioan Costache Agarici»

«În anul 1904 au expirat bursele. d-lor ingineri I. Moțoi și V. Roșu, cari au făcut temeinice studii, cel dintâi de morărie și cel de al doilea de idraulică;

d-lui Maximilian Rotariu, care a obținut diploma școalei de agricultură dela Hohenheim;

d-lor Constantin Motomancea, Ioan Popovici, Gheorghe Anastase şi d-rei Elena Nicodim, cari au obţinut diploma de licenţă dela Iaşi;

d-lui D Gh. Păşcanu şi d-rei Elena Vereanu, cari au obţinut doctoratul în medicină dela Iaşi.

«Bursa d-lui Ioan Manolescu, dela Facultatea de ştiinţe din Iaşi, şi a d-rei Elena Monaru, dela Facultatea de medicină, au fost retrase, pentrucă aceşti bursieri n'au trimis certificatele despre trecerea examenelor.

«2. *Institutul Otteteleşanu* dela Măgurele, sub părinteasca îngrijire a colegului şi preşedintelui nostru d-l I. Kalinderu, aduce importante servicii ţerii, fiind singurul aşezământ unde se urmăreşte în primul rând buna creştere a fetelor române sărace. Munca fără preget şi plină de iubire a d-lui Kalinderu, care a adus întru totul la îndeplinire dorinţa generosului fundator, se resfrânge astfel şi asupra Academiei, căci ea, găsindu-se în fruntea întreprinderilor de natura aceasta, contribue la formarea unor elemente atât de necesare pentru întinderea culturii inimii şi a minţii în toate straturile societăţii. Şcoala cuprinde azi şase clase, din cari cea din urmă este destinată lucrului manual.

«La examenele anuale ţinute în Institut în zilele de 26 şi 27 Iunie au asistat ca delegaţi din partea Academiei colegii noştri d-nii. Dr. V Babeş, St C. Hepites şi Gr. G Tocilescu, însoţiţi de d-l Kalinderu D-nii St C. Hepites şi Gr Tocilescu au prezentat, în şedinţa dela 3 Septemvrie, un raport în care-şi arată mulţumirea pentru răspunsurile elevilor şi pentru frumoasele instalaţiuni şi mersul general al şcoalei. D-l Tocilescu a dăruit, ca amintire, exemplare din scrierea sa despre Ştefan cel Mare Au mai asistat la aceste examene, delegate de Ministerul Instrucţiunii publice, d-nele P. Bârsan, maestră la Azilul Elena Doamna, şi Elena Dimitrescu, directoarea şcoalei de menaj din capitală; d-nele delegate au înaintat Ministerului un raport asupra acestor examene, care s'a comunicat colegilor prezenţi în şedinţa dela 20 August.

«D-l Kalinderu, în dorinţa sa neadormită de a contribuì la propăşirea Institutului şi pentru încurajarea elevelor, a oferit suma de 600 lei, ca să li se cumpere câte un dar de sărbătorile Crăciunului şi a dăruit exemplare din publicaţiunile Bibliotecii Domeniului Coroanei. D-l T. C Aslan a făcut de asemenea un dar de 100 lei spre a se da ca premiu celei mai bune eleve absolvente din anul trecut.

«În urma concursului ţinut în Septemvrie s'a admis în Institut o nouă serie de 16 eleve.

«3. În *Şcoala de agricultură «Ioan Costache Agarici»* dela Moara-Grecilor (Vasluiu) s'a admis toamna trecută o nouă serie de 10 elevi,

în urma concursului ţinut în prezenţa colegului nostru d-l A Naum, delegat din partea Academiei.

«4 În procesul pentru succesiunea răposatului *Tache Anastassiu*, Curtea de Apel din Galaţi, în urma înfăţişărilor dela 7, 8 şi 9 Iunie, ne-a dat câştig de cauză, respingând cererea d-lui Alecu Anastassiu şi a Primăriei de Tecuciu. Aceasta a făcut cerere de revizuire, care s'a judecat la 28 Fevruarie trecut, iar la 7 Martie Curtea a respins-o. D-l Alecu Anastassiu a făcut recurs, sorocindu-se judecarea pentru 11 Maiu a. c.

«Academia a continuat, ca şi în trecut, susţinerea Şcoalei profesionale de fete din Tecuciu

«Şcoala primară dela Călmăţuiu, înfiinţată la 1 Septemvrie 1902, are astăzi trei clase cu 101 elevi, din cari cea mai mare parte interni. Personalul şcolii se compune din doi învăţători şi o maestră de lucru manual pentru fete. Elevilor s'a procurat îmbrăcăminte, cărţi şi lucruri de şcoală; elevii externi sunt îngăduiţi a luà masa dimineaţa şi la amiazi tot la şcoală.

«5. *Fundaţiunea Maria General I. Carp* a trecut, precum vă este cunoscut, în deplina posesiune a Academiei. Îndatoririle puse Academiei prin testamentul generoasei donatoare se îndeplinesc, dându-se d-lui A. Orăscu bursa pentru studii juridice la Paris, îngrijindu-se de biserica şi şcoala dela Olteni, înfiinţându-se premiul cu subiect militar şi dându-se îmbrăcăminte anuală elevilor săraci din Bucureşti şi Giurgiu pentru suma de 4.000 lei. În Bucureşti distribuirea acestor ajutoare s'a făcut prin mijlocirea binevoitoare a Societăţii «Ajutorul copiilor sărmani». D-l Preşedinte I. Kalinderu a asistat la această serbare şi a ţinut o frumoasă cuvântare, arătând meritele răposatei Maria General I. Carp La serbarea distribuirii ajutoarelor în Giurgiu a asistat d-l Bianu, însoţit de revizorul şcolar din localitate.

«6. În privinţa *legatului* de 10.000 lei şi a bibliotecii lăsate de *Aristia E. Angelescu*, d-l V. Lascar, legatarul universal, a făcut cunoscut Academiei că averea răposatei a fost lichidată şi că ţine acele legate la dispoziţiunea Academiei Delegaţiunea a făcut demersurile trebuitoare spre a se îndeplinì formele legale pentru primire.

«VII *Concursurile premiilor.*

«În această sesiune sunt de acordat 3 premii pentru opere publicate şi 4 pentru lucrări cu subiecte date:

«La concursurile acestor premii s'au prezentat publicaţiile şi lucrările următoare:

«1. La *Marele premiu Năsturel-Herescu* de 12 000 lei, ce este a se

acordà unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut de ori ce natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1900 până la 31 Octomvrie 1904, s'au prezentat următoarele scrieri:

(Lista tipărită la pag 66.)

«2 La premiul Statului *Eliade-Rădulescu* de 5 000 lei, ce este a se decerne unei cărţi scrise în limba română, cu conţinut literar, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1904, s'au prezentat următoarele publicaţiuni:

(Lista tipărită la pag 67.)

«3 La premiul *Adamachi* divizibil de 5 000 lei, ce se va da unei cărţi scrise în limba română, cu cuprins moral de ori ce natură, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1904, au intrat următoarele publicaţiuni:

(Lista tipărită la pag 67.)

«4 La premiul Statului *Lazăr* de 5.000 lei, destinat a se da celei mai bune lucrări scrise în limba română cu subiectul: *Starea economică şi socială a României actuale*, s'a prezentat o singură lucrare, în culegere tipografică, şi având deviza: *Statistica este cel mai bun sfătuitor al omului inteligent.* Comisiunea specială aleasă pentru acest premiu în sesiunea trecută a decis că această lucrare nu poate fi primită la concurs.

«5. La premiul *Alexandru Ioan Cuza* de 10 000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891, care erà să se decearnă celei mai bune lucrări scrise în limba română cu subiectul: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*, nu s'a prezentat nici un manuscris.

«6 La premiul *Adamachi* de 5 000 lei, care erà să se acorde celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra subiectului *Poporul român din Ungaria şi Transilvania dela începutul secolului XVIII încoace*, nu a intrat nici o lucrare

«7. La premiul *Neuschotz* de 2.000 lei, destinat a se da celei mai bune lucrări scrise în limba română cu subiectul: *Istoria vămilor în România dela început şi până în zilele noastre*, nu s'a prezentat iarăş nici o lucrare

«8 Premiul *I Lecomte du Noüy*, după propunerea Comisiunii instituite la Şcoala de bele-arte din Bucureşti, a fost acordat d-lui Alexandru G. Mihăilescu.»

Terminând d-l *Sturdza* zice: D-l Dr Ioan Cantacuzino, profesor la Facultatea de medicină din Bucureşti, dărueşte Academiei un manuscript latin scris pe pergament in-folio mare la 1370 şi cuprinzând

cartea: *Rationale divinorum officiorum*, făcută de Wilhelm Durand (Guilelmus Duranti), Episcop francez la Mende (dep. Lazère), în anii 1285—1296. Scrierea a fost tipărită la Maienţa la 1459, apoi a avut multe ediţiuni până la 1605, iar la 1854 a fost publicată în traducere franceză

Manuscriptul, pe care îl dărueşte d-l Dr I. Cantacuzino, este un mare şi frumos monument de artă caligrafică latină din secolul XIV, împodobit cu frumoase iniţiale şi cu miniaturi şi legat în table groase de lemn, întărite cu o puternică ferecătură de aramă. Acest volum are o legătură cu trecutul nostru, căci el a fost adus în ţară de ostaşii lui Şerban Cantacuzino, cari la 1683 au luat parte la asediul Vienei. Aceasta se spune într'o însemnare, scrisă pe întâia foaie de pergament a volumului, probabil de însuş Constantin Cantacuzino Stolnicul, învăţatul frate al Domnului, dacă nu de însuş Domnul Şerban Vodă Cantacuzino. Acea însemnare spune:

«Ceastă carte veche şi grea este adusă de oştenii noştri ce au oştit cu Turcii la Beciu, dentr'acolò luată, mergând la anul dela spăsenia lumii 1683 mesăţa (luna) Mai, căndu creştinătatea au bătut toată puterea turcească şi i-au gonit cu mare ruşine d'acolo, luându-le şi toată avuţia şi armele. Cap oştilor tuturor creştineşti fiind Ioan al treilea Craiul Leşescu den rodul Sobieştilor şi Carol duca al Lotaringhiei ce erà şi cumnat (lui Leopold cel) dintăi înpărat al Romanului; iar a Turcilor erà Vizirĭul Cara Mustafa . . . .»

De atunci cartea a rămas în ţară şi a scăpat de stricăciunile vremilor grele, cari au nimicit—în timpul unui secol şi jumătate—multe şi bogate biblioteci, făcute de câţiva domni, boieri, episcopi, sau adunate la unele mânăstiri.

Astăzi, acest manuscript, în legătură cu viaţa noastră trecută, a intrat în sanctuarul naţional al Academiei Române.

Şedinţa se suspendă şi **Alteţa Sa Regală** binevoeşte a se întreţineà cu membrii Academiei.

La redeşchiderea şedinţei, d-l Preşedinte, cu autorizarea Alteţei Sale Regale, dă cuvântul d-lui D Onciul, membru corespondent.

D-l D. Onciul zice:

Alteţă Regală,
Domnilor,

Înainte de a trece la comunicarea căreia d-l Preşedinte a binevoit a-i face onoarea de a o pune la ordinea zilei pentru şedinţa de astăzi,

să-mi fie permis a comunicà còpia după sigiliul lui Mihaiu Viteazul ca «voevod al Țerii-Româneşti, Ardealului şi Moldovei,» despre care d-l profesor Tocilescu a făcut menţiune în una din ultimele şedinţe ale Academiei.

Sigiliul se află imprimat, în coloare roşie, cu emblemele şi cu legenda în alb, pe un document dat la Iaşi, în 27 Iulie 7108 (=1600), pentru mânăstirea Bistrița din Moldova. În document, Mihaiu are titlul: **Иѡ Михаил воєвода божїєю м[и]л[о]стїю г[о]сп[о]д[а]ръ Ѹгровлахїискои земли и воєвода Ардѣлскои и г[о]с[по]д[и]нъ земли Молдавскои** (= Ion Mihail voevod cu mila lui Dumnezeu domn ţerii Ungrovlahiei şi voevod Ardealului şi domn ţerii Moldovei)

Prezent acì două còpii după acest sigiliu, în mărime naturală, una în coloarea originală, alta cu desenul şi legenda în negru, şi o imagine mărită, executată în colori.

Emblemele din sigiliu sunt: un scut cu ss. Constantin şi Elena, ţinând

un scut mic cu linii orizontale (semnul eraldic pentru coloarea albastră), în care se află marca Moldovei (capul de bour cu stea între coarne, la dreapta o rozetă, la stânga semiluna); deasupra scutului mare este marca Țerii-Româneşti (vulturul cu cruce în cioc, stând pe o culme, la dreapta soarele, la stânga semiluna); sub scutul mic sunt doi lei, ţinând o sabie, pe şapte movile (drept marcă a Ardealului, al cărui nume german *Siebenburgen* e simbolizat prin cele şapte movile) Sub marca Țerii-Româneşti se află deviza. **† И М[о]ЛБ[а] ЖЄ М[и]Л[ос]Р[ъ]ДІЄ** (= şi rugă şi îndurare) Legenda împrejur este: **† IѠ МИХАИЛЪ ѸГРОВЛАХИЄСКОИ ВОЄВОД АРДѢЛСКОИ МѠЛД[авскои] ЗЄМЛИ** (=Io. Mihail voevod Ungrovlahiei, Ardealului, ţerii Moldovei).

Reprezentanţi ai celor trei ţeri unite în acest sigiliu sunt întruniţi astăzi acì ca reprezentanţi ai unităţii noastre naţionale în limbă, literatură şi cultură.

Binevoiţi, Alteţă Regală, a luà în primire acest simbol.

D-l D. Onciul ceteşte apoi comunicarea sa despre. *Datele cronicilor moldoveneşti asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun.*

ŞEDINŢA DELA 16 MARTIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

P. S. Sa Episcopul *Nicolae Popea* şi d-nii *Florian Porcius* şi *I. Sbiera* înştiinţează prin scrisori că nu vor puteà venì să ia parte la lucrările sesiunii din acest an.

Dela d-l G. Popescu-Ciocănel se primeşte cererea de a i se da mijloacele necesare spre a tipărì scrierea diaconului Pavel dela Alep despre *Călătoria făcută de Patriarhul Macarie al Antiohiei în Ţara-Românească, în Moldova şi în ţara Cazacilor,* în textul arab original, până acum nepublicat, însoţit de traducerea franceză, după un manuscript arab din Biblioteca Naţională dela Paris.

— În urma observaţiunilor şi explicaţiunilor date de mai mulţi membri, se decide a se trimite cererea spre examinare Secţiunii istorice.

D-l *D. Sturdza* ceteşte următorul raport al Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu despre lucrările ei în anul 1904.

«*Domnilor Colegi,*

«Avem onoare a vă arătà în cele ce urmează modul cum s'au executat anul trecut dispoziţiunile testamentare ale răposaţilor Ioan Fătu şi Maria Schiopescu.

«Luând cunoştinţă că venitul Fondului Fătu pe 1904—5 erà de lei 9.164,85 şi al Fondului Scorţeanu de Lei 850, Comisiunea a decis:

«1. Să se trimită din venitul Fondului Fătu d-lui I M Moldovanu Lei 2 000 şi d-lui S. Fl. Marian Lei 700, cu rugămintea de a procurà şi împărţì cărţi didactice la şcolarii români săraci din afară de Regat;

«2. Să se trimită din venitul Fondului Scorţeanu d-lui Moldovanu Lei 200 şi d-lui Marian Lei 100 spre a procurà, în acelaş scop, cărţi religioase;

«3. Cu sumele rămase disponibile să se procure cărţi didactice şi religioase cari să se împartă la şcolari săteşti din judeţele Dolj şi Botoşani, precum şi celor dela şcolile de pe moşiile Academiei.

«Primindu-se dela revizorii şcolari respectivi lista cărţilor întrebuinţate în şcoalele din cele 2 judeţe, s'au procurat:

a) Pentru divizia I.	3.110	exemplare	Abecedarul, ediţiunea oficială,
	1.000	»	Aritmetica de N. Cosăcescu;
b) » » II:	1.550	»	Cetirea, ediţiunea oficială,
	1.130	»	Aritmetica de N. Cosăcescu,
	220	»	» de Ficşinescu,
	220	»	Geografia de G. Buzoianu,
	1.000	»	Gramatica de Lupu-Antonescu;

c) Pentru divizia III · 930 exemplare Aritmetica de N. Cosăcescu,
930 » Gramatica de Lupu-Antonescu,
600 » Geografia de G. Buzoianu,
330 » » de Fl. Stamatescu;

d) Imnuri religioase de I. C. Negruzzi, 367 exemplare;

e) Pentru şcoalele de pe moşiile Academiei s'au procurat manualele arătate de către învăţătorii respectivi, în total 771 exemplare

«Cărţile s'au împărţit de către diriginţii şcoalelor, dela cari s'au primit listele cu numele elevilor cărora s'au dăruit.

«Anul 1904 a fost al şasesprezecelea de când se execută dispoziţiunile din testamentul răposatului I Fătu şi al optulea de când se execută acelea din testamentul Maria Şchiopescu

«S'au împărţit până acum din ambele fonduri un număr de 161.025 cărţi, în valoare totală de Lei 85.005,45 la 3.110 şcoli, din 30 judeţe ale ţerii şi de pe moşiile Academiei, după cum se arată în tabloul ce urmează:

ANII	JUDEŢELE	No. şcoalelor	No cărţilor	COSTUL	
				Lei	B
1889	Dâmboviţa şi Tutova	187	8 228	5 333	24
1890	Gorj şi Neamţu	195	6 435	3 987	75
1891	Prahova şi Suceava	219	6 570	3 952	95
1892	Vâlcea şi Fălciu	174	10 058	4 639	84
1893	Muscel şi Bacău	174	14 790	6 638	10
1894	Olt şi Dorohoiu	135	11 745	5 344	65
1895	Argeş şi Tecuciu	226	9 944	4 985	60
1896	Buzău şi Vasluiu	182	6 730	4 524	60
1897	Ialomiţa şi Roman	193	9 650	4 782	48
1898	Teleorman şi Tulcea	217	11 744	5 085	74
1899	Romanaţi şi Putna	182	8 446	5 117	39
1900	Iaşi	106	7 664	5.026	15
1901	Râmnic şi Constanţa	202	10 640	6 688	61
»	Şcoalele de pe moşiile Academiei	6	871		
1902	Mehedinţi şi Covurluiu	254	16 260	7 022	85
»	Şcoalele de pe moşiile Academiei	6	657		
1903	Vlaşca	129	7 311	4 860	65
»	Şcoalele de pe moşiile Academiei	6	1 124		
1904	Dolj şi Botoşani	311	11 387	7.014	85
»	Şcoalele de pe moşiile Academiei	6	771		
	Total	3 110	161 025	85 005	45

«S'a mai dat în acelaș timp din veniturile Fondului Ioan Fătu, începând din 1894 și până acum, suma de Lei 27 600, spre a se procură și dărui cărți școlarilor săraci din afară de Regat, și din veniturile Fondului Scorțeanu s'a dat în acelaș scop, în cei din urmă opt ani, suma de Lei 2.575

«Membrii Comisiunii. *P S Aurelian, D. Sturdza, I C. Negruzzi.*»

— Raportul se ia spre cunoștință.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu și Ioan Scorțeanu pentru 1905.

— Sunt realeși d-nii *P. S. Aurelian, I. C. Negruzzi, D Sturdza.*

Se procede la alegerea Comisiunii pentru examinarea lucrărilor făcute în 1904—5.

— Sunt aleși d-nii: *Dr. C. Istrati, I. M Moldovanu* și *N. Teclu.*

D-l *I Bianu* zice că în Iulie 1901 s'a prezentat la Academie d-l Inginer Guido Bausek și a dat un volum manuscris făcut de d-sa și cuprinzând. *Tabele de logaritmi vulgari (cu diferințele lor) în 18, 19 și 20 zecimale, volumul 100.000—110 000* Volumul a fost prezentat atunci Academiei ca dar și s'a trecut în colecțiunea manuscriptelor. Se vede însă că intenția d-lui Bausek eră de a prezentă lucrarea sa Academiei spre publicare, căci acum scrie d-lui Bianu, întrebându-l de deciziunea Academiei asupra lucrării sale și înștiințând că a mai calculat de atunci peste 35 000 de logaritmi, începând dela 1 cu diferințele lor. D-l Bianu crede ca toată chestiunea acestei lucrări să fie luată în cercetare de Secțiunea științifică, care să facă propuneri asupra hotărîrilor de luat.

— În urma explicațiunilor date de d-l *Sp. Haret,* se decide ca chestiunea să fie trimisă în cercetarea Secțiunii științifice.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 4 Martie, prin care se arată că Secțiunea propune a se tipări în *Anale* lucrarea d-lui I. Valaori intitulată: *Câteva observațiuni referitoare la scriitorii clasici greci și latini*

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

ȘEDINȚA DELA 17 MARTIE 1905

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *D Sturdza* prezentă în dar din partea d-lui Eugeniu Stătescu fiul un hrisov scris slavonește pe pergament dela Mihnea Voevod, fiul lui Alexandru Voevod, din 1587 (7095) Fevruarie 1, pecetia fiind pierdută.

D-l *I. Bianu* zice. D-na Alexandrina Ion Ghica dăruește pentru colecțiunile Academiei următoarele:

1. Scrisorile adresate d-sale de răposatul său soț în anii 1883—1884. Aceste scrisori, legate într'un volum, se adaog și completează seria dată în anul trecut;

2 —15 scrisori adresate d-nei Ghica de Sir Henry și Lady Bulwer în anul 1857—1859;

3.—20 scrisori adresate d-nei Ghica de V. Alecsandri în anii 1860—1889.

4 —39 fotografii reprezentând persoane însemnate: bărbați politici, artiști, scriitori, etc., români și străini;

5 Cartea: *The english novel in the time of Shakespeare* de J. J. Jusserand (London 1890), exemplar cu dedicația autorului către d-na Ghica.

D-l *I Bianu* aduce la cunoștința Academiei un fapt de însemnătate mare pentru bibliografia românească din secolul XVI. Se știà până acum că la 1560 s'a tipărit de diaconul Coresi Psaltirea în text românesc, iar la 1577 în text românesc dimpreună cu cel slav. Din cea dintâi unicul exemplar cunoscut este cel dăruit Academiei de Părintele Vasile Mangra, acum Vicar episcopesc la Oradea-Mare; din a doua sunt cunoscute două exemplare cari se află amândouă în colecțiunile Academiei și după ele s'a tipărit ediția românească făcută pentru Academie de d-l Hasdeu. Părintele Canonic Moldovanu ne aduce acum știrea că s'a găsit un exemplar dintr'o ediție până acum necunoscută a Psaltirei în două limbi și deosebită de cea din 1577. Exemplarul nu este complet, dar singura foaie adusă pentru comparațiune dovedește în de ajuns existența acestei nouă ediții. Părintele Moldovanu speră că va puteà obțineà pentru colecțiunile Academiei această prețioasă rămășiță din rara bibliografie românească din secolul XVI.

D-l *I. Bogdan* prezentă pentru colecțiunile Academiei două reproduceri în gips de pe pecetea cea mare a lui Dan II din 1424 și o reproducere de pe pecetea cea mică a lui Vlad Țepeș din 1476, cu legende latinești.

D-l I. Tanoviceanu, membru corespondent, prezentă pentru cetire în ședință publică și publicare în *Anale* scrierea sa intitulată: *Contribuțiuni la biografiile unora din cronicarii moldoveni.*

— Se recomandă Secțiunii istorice.

D-l Președinte *I. Kalinderu* propune a se luà în discuțiune rapoartele Comisiunii financiare asupra exercițiului budgetar 1903—4.

— Se aprobă cu unanimitate propunerea d-lui Președinte

D-l *Gr. Ștefănescu,* în numele Comisiunii financiare, cetește raportul său asupra compturilor Fundațiunii Otteteleșanu în anul 1 Iunie 1903 — 31 Maiu 1904.

— Raportul se ia spre cunoștință și se aprobă.

D-l *St. C. Hepites* cetește raportul său asupra compturilor Fundațiuuii Adamachi în anul budgetar 1903—4.

— Raportul se ia spre cunoștință și se aprobă.

D-l *Dr. C. Istrati* ceteşte raportul său asupra compturilor Cassei generale a Academiei în anul budgetar 1903—4.

— Raportul se ia spre cunoştinţă şi se aprobă

D-l *Dr. C Istrati* ceteşte raportul său asupra compturilor Fundaţiunii Tache Anastassiu în anul budgetar 1903—4

— Raportul se ia spre cunoştinţă şi se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii financiare pentru examinarea gestiunii anului budgetar 1904—5.

— Sunt realeşi d-nii: *St. C. Hepites, Dr C. Istrati, Gr. Ştefănescu.*

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 18 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I Kalinderu*

Dela d-l D. Negreanu, membru corespondent, se primeşte următoarea scrisoare:

«Am onoare a înaintà Academiei Române, spre publicare în *Anale*, următoare lucrare de Termodinamică:

«*Variaţiunea temperaturilor de topire cu presiunea. Relaţiuni între temperaturile absolute de topire ale corpurilor şi presiuni*

«Voiu rezumà acì rezultatele originale ale acestui studiu·

«*a)* Considerând un corp solid sub două presiuni determinate, am demonstrat prin date experimentale că *raportul între temperaturile absolute de topire a unui corp solid la două presiuni determinate este constant, ori care ar fi natura corpului solid.*

«*b)* Dacă considerăm două corpuri solide sub aceleaşi presiuni, am demonstrat de asemenea prin date experimentale că *temperaturile absolute de topire a două corpuri solide diferite sub aceleaşi presiuni sunt în un raport constant.*

«*c)* Am demonstrat că o lege analogă acelei a lui Dühring, care exprimă relaţiunea între temperaturile vulgare de fierbere a două lichide de aceleaşi presiuni, poate fi aplicată şi la două corpuri solide cari se topesc sub aceleaşi presiuni.

«*d)* Înfine, am căutat a da o interpretare termodinamică a relaţiunilor între temperaturile absolute de topire a corpurilor şi presiune.»

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Dela d-l Dr. G. Marinescu, membru corespondent, se primeşte pentru cetire în şedinţă publică şi publicare în *Anale* scrierea sa despre. *Senilitate şi moarte.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

D-l General C. I. Brătianu, membru corespondent, cetește comunicarea sa despre: *Însemnătatea hartei țerii pentru istoria țerii și a neamului.*

ȘEDINȚA DELA 19 MARTIE 1905.

Președința d-lui *I Kalinderu.*

Dela d-l Inginer M. I Stroescu, bursier al Fondului Adamachi pentru studiul edilității publice, se primește al treilea memoriu, tractând despre *Alimentarea cu apă a orașelor Viena, München, și Zürich.*

— Se recomandă spre examinare Secțiunii științifice

Dela Secțiunea istorică se primește propunerea de a se publică în volum separat monografia Părintelui Dimitrie Dan, membru corespondent, despre. *Mânăstirea și comuna Putna*, însoțită de o stampă reprezentând acea mânăstire înainte de restaurarea ei actuală.

— Propunerea Secțiunii se aprobă.

D-l *P. Poni* cetește următorul raport al Comisiunii Fondului Agarici despre mersul școalei în 1904—5 :

«*Domnilor Colegi,*

«Înainte de a începe darea noastră de samă despre mersul fundațiunii instituite de răposatul Ioan Costache Agarici, avem durerea a vă aduce aminte că unul din membrii acestei Comisiuni, veneratul nostru coleg Nicolae Ionescu, a trecut la veșnicie, iar școala Agarici a pierdut pe cel mai puternic al ei protector, care îi urmărià propășirea cu interesul și cu duioșia unui părinte Fundațiunea Agarici a avut, putem zice, doi creatori: Ioan Agarici, fericitul testator, și Nicolae Ionescu, amicul celui dintâiu și sfătuitorul lui cel bun. Toți ne aducem aminte cu câtă căldură Nicolae Ionescu a stăruit acì în Academie ca să se primească legatul amicului său și cât de mult ne-a îndemnat ca să înființăm la Moara-Grecilor școala practică de agricultură concepută de ei doi. Școala s'a înființat, Nicolae Ionescu a luat-o sub protecțiunea sa și în timpul lui liber mergeà la Moara-Grecilor între tinerii școlari, ca în mijlocul unei familii, bucurându-se, el octogenarul, de vioiciunea fragezilor elevi îmbrăcați în port curat național. Vorbià cu atâta dragoste de această școală și se bucurà atât de mult de întâiele ei progrese, ca și cum s'ar bucurà un părinte văzând primii pași ai copilului său. Erà îndurerat când vedeà strâmtorarea școlii și nu odată și-a exprimat dorința

să lase după moartea lui şi din puţinul lui avut un ajutor pentru dânsa. Avutul lui însă a fost atât de modest, încât nici copiilor fiului său n'a putut să le lase decât prea puţin

«Noi colegii săi de Comisiune, aducem aci în plenul Academiei omagiile noastre de veneraţiune memoriei lui Nicolae Ionescu.

«Şcoala practică de agricultură Ioan Costache Agarici se găseşte acum în al şaselea an de funcţionare şi a dat trei serii de absolvenţi, una de 9 şi două de câte 10 elevi. Ultima serie se compune din tinerii: Aftinescu Ernest, Carp Mihaiu, Dărăscu Ernest, Iacob Mihaiu, Ioviţă Nicolae, Mihaiu Costache, Stoleru Florea, Stoleru Vasile, Stroiu Iancu şi Todirescu Constantin. Din cei 29 absolvenţi, 7 îşi fac stagiul de 3 ani în armată, 7 s'au întors la căminurile părinteşti, unde au pus în practică cunoştinţele primite la şcoală; 1 este ajutor al Directorului nostru; unul este şef de culturi la şcoala noastră; 10 sunt pe la diverşi proprietari ca administratori, şefi de culturi, grădinari, economi, etc , 3 au încetat din viaţă.

«În ziua de 25 Septemvrie trecut s'a ţinut concurs în prezenţa colegului nostru d-l A. Naum pentru primirea celei de a şasea serii de 10 elevi. În urma concursului au fost admişi elevii: A Frăsinei Vasile, Băsescu Cesar, Bucur Cristu, Curuişniuc Nicolae, Chiroşcă Ioan, Filibiu Nicolae, Nedelcu Ilie, Palade Constantin, Popa Mihaiu şi Ţuchendrea Constantin. La concurs s'au înscris şi s'au prezentat numai 14 candidaţi, deşi, după cum ştiţi, în şcoala noastră elevii primesc, pe lângă învăţătură, locuinţă, îmbrăcăminte şi toată întreţinerea Cauza acestei lipse de candidaţi, Directorul, prin mai multe rapoarte, o atribue faptului că absolvenţii celorlalte şcoli elementare de agricultură, mai modeste ca a noastră, au dreptul după lege să facă în armată stagiul numai de un an, pe când absolvenţii noştri sunt obligaţi să facă trei ani. Copiii preferă să meargă la celelalte şcoli, de unde, pe lângă cunoştinţele ce primesc, capătă şi o scutire din armată pentru un timp de doi ani. Adevărul este că o şcoală trebue să atragă pe elevi, mai ales prin calităţile ei bune; dar nu e mai puţin adevărat că ei caută să se reîntoarcă cât mai curând la coarnele plugului spre a-şi pune în practică cunoştinţele din şcoală, cari în timp de trei ani ar slăbì sau ar dispăreà. Dorinţa noastră este ca Academia să facă intervenirea cuvenită spre a se asimilà din acest punct de vedere şcoala Agarici cu şcolile similare ale Statului

«O altă cauză a lipsei de candidaţi mai este şi restricţiunea din testament, ca în şcoală să nu se admită decât numai tineri din judeţul Vasluiu. Această piedică însă se poate înlăturà prin admiterea de candidaţi şi din restul ţerii, cari să concureze pentru bursele din Fondul Adamachi, pe cari aţi binevoit a le destinà la şcoala Agarici.

«Numărul elevilor anul acesta este de 30, iar personalul didactic se compune din Director, un ajutor al Directorului, un şef de culturi şi ajutor la cursuri, un maestru lemnar şi unul fierar.

«Cursurile teoretice s'au făcut după programa aprobată de Academie și numai în semestrul de iarnă, în tot celălalt timp s'au făcut lucrări practice pe terenul rezervat școalei în acest scop Învățământul practic s'a raportat la plugărie, grădinărie, pomologie, albinărit, creșterea și îngrijirea vitelor, la lucrări de atelier de fierărie și lemnărie, precum și la împletirea de coșuri și pălării. Afară de acestea, elevii fac serviciul cu rândul câte o săptămână. doi la grajduri, unul la atelier, unul la bucătărie, unul la cămară, unul la instrumente și găinărie și unul la dormitoare.

«Rezultatul lucrărilor de agricultură a fost slab anul trecut, din cauza secetei cumplite ce a bântuit, totuș dacă s'a produs ceva, a fost grație numai culturii sistematice ce s'a făcut, iar sătenii au luat învățăminte din deosebirea ogoarelor lor de ale școalei

«Școala se găsește încă în oarecare strâmtorare din cauza micului venit al fondului, cu tot ajutorul ce ați binevoit a acordà, sub formă de burse Adamachi, acum doi ani. Această strâmtorare va dispăreà, începând din primăvara anului 1908, când expiră actualul contract de arendare a moșiei, pentru care se oferă încă de pe acum prețuri mult mai mari.

«Membrii Comisiunii · *P S Aurelian, P. Poni* »

D-l Președinte *I. Kalinderu* exprimă în numele Academiei mulțumiri Comisiunii și în special d-lui P. Poni pentru părinteasca îngrijire ce arată școalei Agarici și pentru frumosul raport cetit astăzi

— Raportul se ia spre cunoștință și se aprobă propunerile Comisiunii

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Agarici pentru anul 1905—6.

— Sunt aleși d-nii: *P. S Aurelian, A Naum, P. Poni*

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 21 MARTIE 1905.

Președința d-lui *I. Kalinderu*

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă scrierea d-lui R. Rosetti : *Despre Unguri și Episcopiile catolice din Moldova*, spre a fi publicată în *Anale.*

— Se recomandă Secțiunii istorice.

D-l *Dr C I. Istrati* prezentă pentru publicare în *Anale* scrierea d-lui Max Reinhard despre. *Măsura și calcularea lungimii de undă a ondulațiunilor luminoase cu o rețeà de reflecțiune Rowland.*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

D-l *Dr. Istrati* prezentă apoi din partea d-lui Dr. A. Zaharia scrierea : *Le blé roumain — Les récoltes des années 1900, 1901 et 1902.* București 1905. D-l Dr Istrati zice despre această lucrare următoarele :

«Lucrarea aceasta este a doua făcută de Dr Zaharia. Prima a fost expusă de serviciul Docurilor la Expoziția din Paris. În prezenta lucrare autorul

studiază recoltele din anii 1900, 1901, 1902. Numărul probelor analizate este de 1.800. Analizele parţiale, precum şi mediile, scoase pe judeţe şi plăşi, se referă la grâul comun, triticum sativum, cultivat în Muntenia şi Moldova. Dobrogea e lăsată la o parte deocamdată, din cauză că grâul ce se cultivă acolo este de mai multe feluri: atât triticum durum cât şi triticum sativum, şi numărul probelor analizate e prea mic.

«Valoarea comercială a grâului nostru e mare din cauza bogăţiei sale în materii azotate

«Autorul exprimă valoarea aceasta a grâului românesc cu ajutorul unui coeficient K, care se calculează după formula·

K = greutatea hectolitrică + 2 × materiile azotate.

«Calculând pe K după această formulă, aplicată la mediile pe judeţe, aşează judeţele în ordinea calităţii grâului ce produc. În Moldova locul de frunte îl ocupă judeţul Iaşi, în Muntenia judeţele Râmnicul-Sărat, Brăila, Buzău.

«Aplicând formula de mai sus la mediile pe plăşi, autorul se serveşte de acestea spre a face o hartă a repartiţiei producţiei de grâu *după calitate*, din întreaga ţară Deşi datele de cari se serveşte sunt de o singură natură, curat chimică, totuş regiunile cu calităţi diferite se despărţesc bine şi fără soluţie de continuitate. Harta rezultată reprezentă, până la un punct, şi calitatea pământului şi are analogie cu configuraţia geologică a solului ţerii; în ceeace priveşte calităţile superioare de grâu, ele sunt aşezate pe regiunea lössului»

D-l *I. Puşcariu* ceteşte comunicarea sa despre: *Alfabetul Secuilor şi slovele cirilice.*

ŞEDINŢA DELA 22 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aduce la cunoştinţa Academiei că s'a primit dela Ministerul Afacerilor străine înştiinţarea că un Congres internaţional de arheologie se va întruni la Atena în acest an în timpul vacanţei Paştelor sub preşedinţa A S R Principelui Moştenitor al Greciei, şi că guvernul elen a exprimat dorinţa ca institutele ştiinţifice din România să ia parte la acest congres.

S'a primit de asemenea invitaţiunea la al II-lea Congres internaţional de botanică, care se va ţineà la Viena în luna Iunie din acest an

D-l Preşedinte pune în vederea membrilor aceste invitaţiuni spre a luà parte la congrese, Academia însăş neavând mijloace spre a trimite proprii ei delegaţi.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 22 Martie, prin care se arată că Secțiunea propune spre a se cetì în ședință publică și a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui Dr. G. Marinescu, membru corespondent, intitulată: *Senilitate și moarte.*

ȘEDINȚA DELA 23 MARTIE 1905

Președința d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă lucrarea trimisă de d-l membru corespondent N. Iorga, pentru lectură în ședință publică și tipărire în *Anale,* despre: *Viața și domnia lui Barbu Dimitrie Știrbei, Domn al Țerii-Românești (1849—1856). Memoriul I.*

— Se recomandă Secțiunii istorice

Secțiunea istorică comunică deciziunea ei luată la 21 Martie de a nu se acordà ajutorul cerut de d-l G. Popescu-Ciocănel pentru a se tipărì cu cheltuiala Academiei textul arab și traducerea franceză a scrierii despre. *Călătoriile Patriarhului Macarie în Moldova, Valahia, Rusia,* etc.

— Deciziunea Secțiunii se ia spre cunoștință și se aprobă

Se cetește procesul verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 22 Martie, prin care se arată că Secțiunea a decis în unanimitatea membrilor să propună plenului următoarea interpretare la art. 36 din Regulamentul general: «Când un domn, din afară de Academie, prezentă acesteia o lucrare literară sau științifică spre a fi publicată în *Analele* Academiei, și când acea lucrare, trecută prin secția respectivă, s'a recunoscut ca meritorie, atunci acea persoană poate fi invitată a pronunță în ședință publică lucrarea sa, în aula Academiei. S'a admis această măsură după norma urmată și în alte Academii, fiindcă prin acest procedeu se pun în contact mai de aproape membrii Academiei cu acele valoroase persoane»

D-l Președinte *I. Kalinderu* dă cetire art. 36 din Regulament și zice că din interpretarea lui strictă n'ar reieșì tocmai clar, dacă persoanele străine de Academie ar puteà cetì comunicări în ședințele ei publice Secțiunea istorică a dat prin deciziunea ei de ieri o interpretare mai largă acestui articol. În adevăr, un străin poate prezentà Academiei o lucrare excepțional de meritorie și Secția istorică crede că în acest caz autorul poate fi autorizat să citească comunicarea sa în ședință publică. Acest fapt există și în alte Academii, cum este în Institutul Franței, în care chiar colegul nostru d-l Tocilescu a cetit mai multe comunicări, deșì nu erà membru corespondent. Admițând această interpretare mai largă a art. 36, ne vom pune în

contact cu tinerii noştri învăţaţi; ei se vor pune în evidenţă în faţa publicului şi vor fi candidaţii viitori de membri corespondenţi la locurile din Academie.

D-l *Gr G. Tocilescu* zice că, deoarece d-l Preşedinte se referă la Academia Franceză, acolo nu se face deosebire între şedinţele publice şi cele intime Toate şedinţele sunt publice şi numai când în cursul uneia se ivesc discuţiuni de administraţie, publicul este anunţat să părăsească sala. Deodată ce aceste discuţiuni se termină, publicul ocupă din nou sala.Noi avem o singură şedinţă pe săptămână şi dacă am îmmulţì pe cele publice şi prin cetiri de ale persoanelor străine, nu vom mai aveà timp să mai lucrăm Academia Franceză, înainte de a admite cetirile persoanelor străine, caută să cunoască poziţia autorilor. Noi cunoaştem pe toţi ai noştri; ei sunt puţini şi am mers cu înlesnirile până acolo, încât am admis chiar la studenţi publicarea lucrărilor în *Anale* Când se va prezentà un profesor universitar dela Iaşi, spre pildă, cu o descoperire, îl vom primì cu bucurie ca să ne comunice în şedinţă intimă lucrarea sa. În Secţiunea istorică d-l Tocilescu n'a crezut că se cere modificarea regulamentului. Sunt multe puncte din regulament, cari trebuesc modificate, şi e bine să se aducă în plen propuneri concrete în această privinţă, având să se ia în discuţie atunci şi modificarea art. 36.

D-l *Dr. V. Babeş* zice că la Academia de ştiinţe din Paris numai membrii au dreptul să vorbească în şedinţele publice; însă ei uzează şi de dreptul de a prezentà lucrări făcute de persoane străine La Academia de medicină se fac însă şi excepţiuni, căci se admit şi străinii înşişi să comunice lucrări, dar numai cu condiţiunea ca ele să fie examinate ulterior de aproape de o comisiune specială, care raportează plenului Se iau prin urmare serioase garanţii ca lucrările ce se cetesc să fie de o adevărată valoare D-l Dr. Babeş este contra propunerii Secţiunii istorice, pentrucă tinerii cari vor să se afirme prin cuvântări în public au la dispoziţie diferite săli, societăţi, şi altele, unde pot să vorbească Academia însă poate da posibilitatea ca lucrările străinilor să fie publicate. Şedinţele noastre publice au o oarecare distincţiune faţă de celelalte şi e bine ca ele să rămână cu caracterul lor superior, adecă să fie reflexiunea unor cugetări mature. Mai este apoi o consideraţiune pentru ştiinţele exacte în special. E greu la noi să se facă comunicări ştiinţifice, ca să fie şi înţelese de public şi interesante, iar cei cari le fac trebue să fie bărbaţi cu experienţă Nu e bine deci să admitem ca nişte tineri mai puţin experimentaţi să poată compromite Academia prin silinţele lor de a popularizà chestiunile de ştiinţă. Să rămânem în obiceiul vechiu şi ori ce persoane străine să poată printr'un membru al Academiei să înainteze lucrările lor spre a fi publicate şi chiar cetite de acest membru, dacă se vor găsì meritorii.

D-l *I. Kalinderu* observă că Secţiunea istorică n'a propus modificarea art. 36 din Regulament, ci a dat numai o interpretare mai largă înţelesului lui. Secţiunea nu spune să se dea voie ori cărei persoane să cetească în şedinţele publice ale Academiei, ea propune ca numai atunci când secţiunea

respectivă recunoaşte ca meritorie lucrarea unui străin şi o admite pentru publicare în *Anale*, acea persoană să fie autorizată a o cetì şi în şedinţă publică. Nu putem aveà noi pretenţiunea că numai membrii Academiei pot să facă comunicări de valoare; este cu putinţă ca un tânăr bine înzestrat să se ridice deodată prin vastele lui cunoştinţe şi să năzuească a se înălţà tot mai sus şi a se pune în contact cu lumea ştiinţifică şi cu publicul care urmăreşte progresele ştiinţei În acest caz excepţional datoria Academiei este să sprijine năzuinţele tânărului, să-i dea încredere în puterile lui şi să-l puie în posibilitate să-şi manifeste valoarea şi talentul. Aceasta a înţeles Secţiunea istorică dând interpretare art. 36, a cărei modificare nu se cere

D-l *I. C. Negruzzi* observă că sunt de faţă două propuneri opuse · de o parte d-nii Tocilescu şi Babeş susţin că, potrivit art. 36 din Regulament, persoane străine nu pot face comunicări în Academie; de altă parte, Secţiunea istorică susţine din contră că, având aprobarea secţiunii respective şi a plenului, o persoană străină poate să facă comunicări în şedinţele publice şi aceasta tot în virtutea art. 36 D-l Negruzzi ceteşte acest articol şi zice că înţelesul lui e vag, prin urmare trebue să i se dea o interpretare. Comunicările publice, cari se fac în sânul Academiei, au între ele o solidaritate şi tot ce se spune publicului în această sala are caracterul că pleacă dela noi toţi, dela Academie. Ar fi ciudat ca noi să convocăm aici publicul, care să asculte lectura unei persoane străine vorbind în numele Academiei Aceasta este interpretarea art 36, admisă până acum. De altă parte, putem autorizà pe un străin să comunice membrilor Academiei în şedinţe intime lucrări, asupra cărora vom opinà în comun, conform literei şi spiritului art 36 Dacă lucrările sunt bune, ele vor fi publicate în *Analele* Academiei; persoana străină va fi destul de onorată, punându-se în legătură cu membrii Academiei şi văzându-şi opera tipărită în publicaţiunile Academiei şi sub scutul ei Această propunere este intermediară şi ar puteà împăcà ambele păreri contrare cari s'au emis.

D-l *I Kalinderu* răspunde că persoana care va fi admisă să cetească în şedinţă publică nu va trece peste capetele noastre. Lucrarea ei va fi examinată mai întâiu de Secţiunea respectivă şi dacă va căpătà aprobarea, va aveà prin aceasta pecetea Academiei Dacă se admite tipărirea în *Anale*, prin urmare dacă Academia îşi însuşeşte lucrarea unui străin, d-l Kalinderu nu vede inconvenientul ca acea lucrare să fie şi auzită.

D-l *Dr. V. Babeş* zice că este bine să fim rezervaţi faţă de încrederea prea mare ce au unii tineri, cari vor să se manifeste, şi faţă de descoperirile ce ei pretind că fac. Noi suntem departe de a fi completi în Secţiunea noastră; apreciind lucrarea unui asemenea tânăr, am puteà greşì, căci greşala e omenească. În acest caz prestigiul Academiei ar puteà slăbì şi publicul, care ne urmăreşte, ar pierde încrederea în Academie Art. 36, aşà cum este el redactat, poate fi interpretat astfel ca chiar să autorizăm pe o persoană străină să cetească în şedinţă publică; în acest caz însă trebuesc

luate cele mai mari precauţiuni spre a nu da loc la abuzuri. Nu văd deci avantaje în modificarea regulamentului, ci numai posibilitatea unor abuzuri. D-sa este deci de părere să nu se aducă nici o modificare citatului articol.

D-l *I. Bianu* nu vede primejdia ce ar ieşì din completarea art 36 sau din interpretarea dată lui de Secţiunea istorică. Academia este datoare să asocieze la lucrarea ei culturală pe toţi bărbaţii şi tinerii muncitori, chiar când ei nu fac parte din Academie Tineri valoroşi se ridică pe zi ce trece şi noi avem obligaţia să-i susţinem şi să-i punem în putinţa de a se manifestă Lucrările rele de cari se teme d-l Babeş vor fi înlăturate, căci nici una nu se va cetì publicului înainte de a aveà aprobarea Secţiunii şi a plenului. Se vor luà deci garanţii suficiente ca abuzuri să nu se întâmple. Propunerea Secţiunii este ca în cazuri excepţionale o persoană străină să fie admisă a-şi exprimà rezultatul cercetărilor ei în şedinţă publică. Motivarea este întemeiată, pentrucă numărul membrilor corespondenţi fiind limitat, nu toţi tinerii de valoare pot să ia locul în mijlocul nostru şi nu e bine ca aceşti tineri să rămână răsleţi de lucrarea noastră, înainte de a se ivì locuri vacante în secţiuni. D-l Bianu este prin urmare de părere să se admită propunerea Secţiunii şi să se adaogă câteva cuvinte de completare în acest sens la art. 36.

D-l *At Marienescu* propune ca la finele alineatului I al art 36 să se adaogă cuvintele: «şi după împrejurări se poate permite ca respectivul să-şi ceteascǎ lucrarea sa în şedinţă publică.»

D-l *I Caragiani* zice că, fiind vorba de modificarea regulamentului, nu este bine ca chestiunea să fie adusă în mod incidental. Mai sunt şi alte modificări de făcut în regulament şi e bine ca propunerile să vie toate odată pe cale regulată

— În urma discuţiunii ce a mai urmat, se decide ca propunerea Secţiunii istorice să se pună la ordinea zilei într'o şedinţă viitoare.

ŞEDINŢA DELA 24 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu*

Dela d-nii Nd Locusteanu şi I. S. Petrescu se primeşte continuarea traducerii din *Istoria romană* de Titu Liviu, cărţile XXXIII—XXXVI, cap. 26, spre a fi tipărită

— Se trimite în cercetarea Secţiunii literare.

Dela d-l Negreanu, membru corespondent, se primeşte pentru publicare în *Anale* scrierea despre *Rezistenţa specifică electrică considerată ca un element de diferenţiare a apelor potabile.*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Dela d-l Baron Beyens, Ministru plenipotenţiar al Belgiei la Bucureşti, se primeşte în dar din partea Observatorului Regal al Belgiei câte un exemplar din *Analele* şi *Anuarul astronomic* pentru 1906

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi tipărì în *Anale* scrierea d-lui I. Tanoviceanu, membru corespondent: *Contribuţiuni la biografiile unora din cronicarii moldoveni.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 25 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *St C. Hepites* ceteşte comunicarea sa: *Chestiunea bombardării norilor.*

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte comunicarea: *Limes scythicus şi opera de romanizare la Dunărea de jos*

ŞEDINŢA DELA 26 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I Kalinderu* prezentă invitaţiunea la a 72-a sesiune a Congresului arheologic, care se va ţineà la Beauvais (Oise) în Franţa la 20 Iunie viitor şi o pune în vederea membrilor cari vor să participe

D-l *I. Bianu* prezentă din partea d-lui Dr. G. Crăiniceanu scrierea sa: *La conjonctivite granuleuse dans l'état actuel de la science,* Paris 1905, prezentă apoi, spre publicare în *Anale,* lucrarea aceluiaş autor: *Literatura medicală românească.*

— Se trimite spre cercetare Secţiunii ştiinţifice.

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiilor anuale din 1906. Năsturel-Herescu, Lazăr şi Adamachi.

— Sunt aleşi d-nii: *I Caragiani, T Maiorescu* şi *D. C Ollănescu* din Secţiunea literară, *I. Bogdan, At. M. Marienescu* şi *I M. Moldovanu* din Secţiunea istorică; *Dr. V. Babeş, Sp. Haret* şi *Gr. Ştefănescu* din Secţiunea ştiinţifică.

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze cărţile ce se vor

prezentà la concursul premiului Hagi-Vasile din 1906, tractând despre: *Istoria comerciului la Români*, sau *Starea actuală a comerciului în România*, sau *Studii asupra legislațiunii comerciale în Statul român*, sau *ori ce alte subiecte privitoare la comerciul român*

— Sunt aleși d-nii. *I Kalinderu, I. C. Negruzzi, A D. Xenopol.*

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Princesa Alina Știrbei din 1906 cu subiectul: *Istoria Românilor dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX pentru uzul și întărirea simțimintelor patriotice ale tuturor cetățenilor*

— Sunt aleși d-nii *D Sturdza* și *A. D. Xenopol*, iar pentru al treilea loc, împărțindu-se voturile egal între d-nii Gr. G Tocilescu și I. Bogdan, se decide a se face o nouă votare în ședința viitoare.

ȘEDINȚA PUBLICĂ DELA 28 MARTIE 1905

Președința d-lui *I. Kalinderu*

Dela d-l I. Borcea, bursier al Fondului Adamachi pentru studiul Zoologiei la Paris, se primesc două comunicări publicate de d-sa în limba franceză, relative la rinichiul elasmobranchelor.

D-l Președinte *I. Kalinderu* prezentă o scriere rămasă dela răposatul membru al Academiei Dr. I. Felix, intitulată: *Istoria Igienei Partea IV. Apa.* Manuscrisul autograf al răposatului coleg și ilustrului igienist al țerii a fost trimis Academiei de fiul răposatului și pare a fi o lucrare definitiv redactată. Secțiunea științifică să binevoească a cercetà dacă scrierea, așà cum se găsește, se poate tipărì în *Anale.*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

D-l *Dr. C. Istrati* prezentă, pentru cetire în ședință publică și tipărire în *Anale*, scrierea d-lui Dr. E Riegler, membru corespondent, despre *Funcțiunile bio-chimice ale stomacului*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

D-l *A Naum* cetește poeziile sale· *La Roma* (Idele lui Mart), *Artemis* (Pe vârful Ortigiei), *Horațiu către Virgil. Din Legenda Evei*, (Fragment biblic), *Lady Macbeth.*

D-l I Tanoviceanu, membru corespondent, cetește memoriul său: *Contribuțiuni la biografiile unora din cronicarii moldoveni*

ȘEDINȚA DELA 29 MARTIE 1905

Președința d-lui *I. Kalinderu*

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Raportul adresat Ministerului de Domenii asupra lucrărilor conferinței internaționale de aerostațiune științifică, întrunită la St. Petersburg la 29 August 1904 st. n*, la care d-sa a luat parte, precum și *Starea udometrică și agricolă a României la finele lunii Martie 1905 st. n.*

D-l Președinte *I Kalinderu* cetește următorul raport al Comisiunii Fundațiunii Otteteleșanu despre mersul Institutului în anul 1904—5.

«*Domnilor Colegi,*

«În Institutul Ioan Otteteleșeanu, viața s'a urmat și anul acesta cu aceeaș regularitate ca anii trecuți.

«În deosebi starea sanitară a fost mai mulțumitoare decât ori și când mai înainte: nici un caz de boală epidemică nu s'a ivit în Institut, nici o elevă n'a suferit de boală mai îndelungată, cazurile de febră palustră, atât de dese mai înainte, au dispărut. În urma acestei bune stări sanitare atât instrucțiunea, cât și educațiunea și pregătirea practică a elevelor, au avut un mers priincios, căci cu copii sănătoși, cari lucrează cu voie bună, progresele se realizează ușor. Comisiunea însărcinată de D-Voastre cu purtarea de grijă pentru Institut și-a dat, ca totdeauna, silința să pună la dispozițiunea direcțiunii și a corpului didactic toate mijloacele pentru îndrumarea pe calea cea bună a elevelor și să înlăture tot ceea ce nu e priincios sănătății lor.

«Pregătirea practică a elevelor se face în Institut din ce în ce mai deplin: În deosebi cele 15 absolvente, cari au rămas în Institut pentru anul de practică, au lucrat în timpul vacanțelor de vară la uscarea poamelor, la prepararea conservelor de tot felul și la adunarea, topirea și melițarea inului și a cânepei, iar în timpul iernii au tors, au urzit și au țesut cu totul 860 metri materie pentru șorțuri, prosoape, șervete, cârpe, preșuri și unele bucăți mai fine, parte din mătasea produsă în Institut, parte de in Ele gătesc cu rândul pentru elevele din primele trei clase, pentru personal și pentru servitori, lucrează în atelierul de confecțiuni și iau parte la purtarea de grijă pentru gospodăria externă, conducând în deosebi și lucrările din grădina de legume Le e dată astfel putința de a se califică și pentru conducerea celei mai complicate gospodării casnice.

«Chestiunea admiterii absolventelor Institutului să se prezente la examen alăturea cu absolventele școalelor profesionale de primul grad, cu toate stăruințele puse în timp de doi ani, n'a ajuns încă să fie rezolvată de Onor Minister. În timpul anului de practică dar, absolventele s'au calificat cu atât mai

vârtos în toate amănuntele gospodăriei, și în timpul celor din urmă doi ani, nici una dintre ele nu a stăruit să i se dea pregătire profesională, ceea ce nu i-ar fi fost de nici un folos, nefiind admisă la examen

«D-l Secretar General a binevoit să constate în raportul său rezultatele obținute la examenele dela finele anului școlar trecut, și nu ne rămâne decât să dăm expresiune speranței, că veți puteà să vă încredințați și anul acesta, vizitând Institutul, din propria D-Voastre intuițiune, despre starea lui și să vă dați părerea despre îmbunătățirile ce s'ar mai puteà face, fie în organizațiunea, fie în conducerea lui.

«Membrii Comisiunii *I C. Negruzzi, I Kalinderu, D Sturdza*»

D-l I. Kalinderu roagă apoi pe membrii Academiei să viziteze Institutul spre a se convinge fiecare în parte despre mersul acestei școli și să arate îmbunătățirile ce i s'ar mai puteà aduce.

D-l *A D. Xenopol* zice că d-sa a mai relevat și în anii trecuți chestiunea înzestrării absolventelor Institutului Otteteleșanu și întreabă ce măsuri s'au luat în această privință, pentrucă în raportul cetit astăzi nu se spune nimic. D-sa știe că, potrivit testamentului răposatului Otteteleșanu, are să se dea fiecărei absolvente la măritiș câte 200 de galbeni ca zestre. Intențiunea testatorului a fost ca elevele Institutului să iasă bune gospodine, fără pretenție și fără lux, să-și formeze apoi o familie liniștită în care să ducă viața și să-și crească copiii, așà cum au fost ele educate în institut. Nu s'a gândit Otteteleșanu ca absolventele să formeze o pepinieră de postulante de funcțiuni, așà după cum formează absolventele școlilor Statului. Preocuparea lui a fost tocmai din contra, și de aceea Academia trebue să execute dorința lui, înlesnind prin zestrea de 200 de galbeni măritarea absolventelor și întemeierea căsniciilor lor. Cu această modestă zestre ele s'ar puteà căsătorì în mijlocul poporului, de unde au plecat, cu tineri din popor serioși și sârguitori, învățători, agricultori, comercianți. Ceeace s'a făcut până acum nu se mai poate luà în discuțiune; rămâne însă ca pentru viitor să ne preocupăm de această chestiune. Dacă veniturile fondului nu ajung, atunci ar fi bine să se restrângă cheltuelile, fie primindu-se mai puține eleve, fie altfel, și să se dea absolventelor zestrea prevăzută în testament.

D-l *I Kalinderu* răspunde că preocuparea d-lui Xenopol a avut-o și o are și Comisiunea, care este însărcinată să supravegheze mersul Institutului și executarea dispozițiunilor din testamentul lui Ioan Otteteleșanu. După cum a avut onoarea să arate și anul trecut, s'a prevăzut în budgetul fondului câte o sumă de 300 lei pentru absolventele Institutului, care să se dea la măritiș și care până acum s'a dat dejà la câteva din ele. Prin faptul că suma nu este de 200 galbeni, nu se violează voința testatorului, căci prin testament el n'a exprimat decât o dorință, care să se îndeplinească în marginile posibilului, și această dorință se execută De îndată ce veniturile vor permite, suma se va mărì, chiar până la 1 000 lei Delegațiunea Academiei este în tratative pentru vânzarea caselor și terenului din Calea Vic-

toriei No 49, şi dacă preţul ce va rezultà va fi avantajos, este speranţă ca venitul fondului să crească cu vreo 17.000 lei pe an, ceea ce ar da putinţa să se ridice suma pentru înzestrare Mai mult încă, într'o instituţiune ca școala Otteteleșanu, trebue să ne gândim şi la facerea unui fond de rezervă, căci nu e bine să se facă cheltueli din fondul însuș, iar testamentul prevede crearea unui fond de înzestrare din economiile ce s'ar puteà face din întreţinerea şi funcţionarea institutului Elevele în școala noastră primesc o creștere bună și noi ne-am gândit și mai departe şi am stăruit, dar încă nu s'a îndeplinit, ca absolventele să poată da examen la olaltă cu absolventele școalelor profesionale spre a luà o calificare profesională, şi aceasta nu pentru a face din ele funcţionare sau curat profesioniste, ci ca să aibă un mijloc independent de traiu până la măritare sau în urmă, după ce s'ar întâmplà să rămână văduve. În legătură cu aceasta, ar fi bine ca soţiile d-lor membri ai Academiei să se constitue în comitet, cum se face în alte părţi, și să găsească locuri de gospodine şi de conducătoare de menaj în familii bune absolventelor noastre. D-l Xenopol să fie încredinţat că dorinţa d-sale va fi satisfăcută în viitor, căci se va căutà să se formeze fondul de înzestrare prevăzut în testament, al cărui bun început este donaţiunea d-nei Elena Dr N Turnescu

D-l *I. C. Negruzzi* zice că prin creșterea și învăţătura ce se dau în Institutul Otteteleșanu, elevele se califică bine pentru a deveni bune menajere. Adevărul este că absolventele ies cam tinere din școala noastră, şi apoi nici publicul românesc nu cunoaște îndestul rezultatele ei Ar fi bine ca noi toţi, în mijlocul societăţii în care ne mişcăm, să căutăm a recomandà la case solide ca menajere pe aceste absolvente.

D-l *D Sturdza* zice că intenţiunea testatorului n'a fost, şi preocuparea noastră nu trebue să fie, ca absolventele Institutului Otteteleșanu să fie măritate îndată şi în ori ce condiţiuni. Scopul acestei școale este de a da elevelor o creştere bună, o avere morală cât mai bogată, pentruca viitoarele soţii și mame să aducă fericirea în mijlocul familiei, prin calităţile lor sufletești Aceasta se urmăreşte în Institutul Otteteleșanu şi aceasta nu se poate contestà. Chestiunea bănească, chestiunea zestrei rămâne pe al doilea plan, căci nu se poate stabilì o proporţie între 200 galbeni şi între comoara sufletească a unei femei Lucrarea de până acum să o perfecţionăm cu ajutorul tuturor, rămânând ca în viitor să ajungem şi la acordarea zestrei, dacă veniturile vor îngăduì.

— Raportul Comisiunii se ia spre cunoştinţă.

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Otteteleșanu pentru anul 1905-6.

— Sunt realeși d-nii: *I Kalinderu, I. C. Negruzzi, D. Sturdza.*

D-l *T. Maiorescu*, având cuvântul în chestiune personală, zice. Din procesul verbal cetit ieri, am aflat că Academia mi-a făcut onoarea a mă alege în şedinţa dela 26 curent membru în Comisiunea care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiilor din anul viitor. Rog pe Aca-

demie să primească demisia mea din acea Comisiune și să aleagă pe altul. Nu pot primì să figurez în Comisia premiilor și nu pot să lucrez în sânul ei, până când nu se modifică regulamentul cu privire la modalitatea acordării lor. Dacă se vor mai găsì colegi cari să împărtășească părerea mea, vom face o propunere în acest sens, pe care o vom depune la biurou numai în ultima ședință a sesiunii actuale, spre a nu prejudecà în nimic lucrările Comisiunii din acest an. Propunerea noastră va aveà să se pună la ordinea zilei în sesiunea generală viitoare. Demisia mea o motivez pe constatarea făcută, că s'au întâmplat, cu ocaziunea acordării premiilor, cazuri frecvente cari au fost dăunătoare părții literare, în afară de Academie. În materie de literatură toți ne credem competenți, și de aceea s'a întâmplat ca propuneri ale Comisiunii premiilor, făcute chiar cu unanimitate, să fie răsturnate de plen și respinse cu bila neagră a unuia din membri. Când Academia dă delegație unei Comisiuni din sânul ei, în care se aleg câte trei membri din fiecare Secțiune, este bine, pentru prestigiul Academiei și pentru autoritatea ei morală, ca să se încreadă în lucrarea celor 9 membri, cari examinează de aproape cărțile, prezentă rapoarte, discută, cad de acord și fac apoi propuneri în deplină cunoștință de cauză Sub actualul regulament, de toate acestea însă nu se ține samă. În astfel de condițiuni, eu nu pot lucrà și deci vă rog să-mi primiți demisiunea din Comisia premiilor.

D-l *N. Quintescu* observă că și d-sa face parte din Secțiunea literară, și dacă s'au întâmplat incidente neplăcute, acestea l-au atins și pe d-sa. Înțelege preocupările d-lui Maiorescu, pentrucă și d-l Quintescu a fost afectat de unele voturĭ date de plenul Academiei contra propunerilor Comisiunii de premii. Nu înțelege însă ca d-l Maiorescu să facă act de revoltă contra plenului Academiei și să o silească să modifice regulamentul în vederile d-sale, refuzând în cazul contrariu să ia parte la lucrări D-sa n'are decât să aștepte rezultatul propunerilor de modificarea regulamentului în ce privește respectarea voturilor Comisiunii delegate de plenul Academiei — Comisiune considerată ca cea mai competentă în aprecierea operelor, — iar nu să demisioneze dintr'o sarcină, la care suntem datori cu toții a participà, în virtutea faptului că suntem membri ai acestei Instituțiuni Dacă toți membrii Academiei, având oarecari nemulțumiri, ar face ca d-l Maiorescu și ar refuzà însărcinările încredințate de plen, atunci lucrările noastre ar fi paralizate. Sunt dar de părere ca d-l Maiorescu să rămână în Comisiunea de 9, unde l-a desemnat votul Academiei.

D-l *I. Bianu* zice că cele spuse de d-l Maiorescu nu-l surprind, căci nu sunt lucruri nouă. De câtva timp s'au manifestat preocupări în Academie cu privire la darea premiilor; s'au făcut de multe ori chiar critici destul de aspre asupra modului cum s'au premiat unele scrieri și s'au înlăturat altele. Chiar în acest an, în Comisia premiilor, s'au ivit două propuneri, tinzând la modificarea actualului mod de premiare Este deci simțită tre-

buința de îmbunătățire în această parte a lucrării Academiei. Au fost dureri, când nu s'au premiat unele scrieri bune, după părerea celor competenți, și s'au premiat altele cari nu meritau această onoare. Sistemul de premiare este defectuos, după părerea multora, și trebue să i se aducă o remaniare și să se asigure o votare cu mai multă competență la decernerea premiilor. Premiile noastre n'au un regulament cu caracter definitiv, căci pentru premiile Năsturel ne-am condus de dispozițiunile testamentare, cari în unele puncte sunt vagi, iar la premiile Statului și la premiul Adamachi am aplicat unele din normele premiilor Năsturel. Din această cauză și din faptul că premiile s'au înmulțit, ca și numărul scrierilor, am ajuns la conflicte de voturi. Este prin urmare trebuință să se facă pe deaîntregul o reglementare, care să înlăture neajunsurile de până acum. Comisiunea premiilor din acest an erà hotărîtă a propune Academiei să numească o Comisiune, care să studieze în cursul anului chestiunea și să aducă în sesiunea generală viitoare rezultatul lucrării ei D-l Bianu roagă pe d-l Maiorescu să-și retragă demisia, să rămână în sânul Comisiei, a cărei funcționare să nu se turbure până la sesiunea generală viitoare, în care se va urmà pentru ultima oară modalitatea actuală a acordării premiilor.

D-l *T. Maiorescu* zice că d-l Quintescu n'are dreptate când emite ideia că fiecare membru este dator să primească ori ce sarcină i s'ar încredințà de Academie, pentrucă nu se poate impune unui membru ca să lucreze contra vederilor și conștiinței sale Când într'o chestiune toți membrii Academiei ar vedeà la un fel și ar refuzà, după cum zice d-l Quintescu, însărcinările date de plen, lucrul este simplu . n'avem decât să modificăm îndată reglementarea, care nu mai corespunde trebuințelor actuale. D-l Bianu zice că în sesiunea generală viitoare să se urmeze pentru ultima oară normele de până acum; dar și atunci se pot întâmplà conflictele de voturi de cari ne vorbià d-sa, și prin urmare d-l Maiorescu persistă în demisiune.

D-l Președinte *I Kalinderu* cunoaște cazul concret, la care s'a referit d-l Maiorescu; lucrarea propusă la premiare de Comisie și respinsă de plen erà bună, dar s'a zis că premiul fiind prea mare și nefiind divizibil, nu se poate acordà în întregime. Dacă premiul erà divizibil, s'ar fi acordat autorului o parte, și ar fi fost mulțumit și acesta și Comisiunea propunătoare. De aceea d-l Kalinderu, prin cuvântarea ținută la deschiderea sesiunii generale, a cerut modificarea regulamentelor în ce privește organizarea Academiei și între acestea și divizibilitatea premiilor. Se pot întâmplà în adevăr cazuri ca Academia să facă fără voia ei unui autor o nedreptate, căci ea, având dela Comisiune două propuneri de premiare, una cu 8 voturi pentru, contra 1 și alta cu 7 contra 2, și premiul fiind nedivizibil, ar urmà să-l dea în întregime celei dintâi scrieri, pe când celei de a doua să nu-i dea nimic, deși ea e aproape tot atât de meritorie ca rivala ei. Nu zic ca divizibilitatea să fie obligatorie; atunci când o operă predomină pe toate celelalte și se impune prin calitățile ei, să fie încoronată cu întreg premiul. În

atmosfera noastră se simte de toţi trebuinţă de modificări, şi dacă d-l Maiorescu se teme ca nu cumva şi anul viitor să se producă aceleaşi cazuri dăunătoare pentru prestigiul Academiei, să se numească de acum o Comisiune, care să vină cu propunerile ei chiar la începutul sesiunii generale viitoare, şi să se facă modificarea regulamentului în acest punct, mai înainte de discuţiunea asupra decernerii premiilor. D-l Kalinderu propune Academiei să nu se primească demisiunea d-lui Maiorescu.

— Demisiunea se pune la vot şi se respinge cu unanimitate.

D-l *I. Kalinderu*, ca membru în Comisiunea Fondului Tache Anastassiu, ceteşte următorul raport al acestei Comisiuni asupra lucrărilor din 1904—5.

«*Domnilor Colegi*,

«Procesul făcut Academiei pentru contestarea dreptului ei asupra averii lăsate de răposatul întru fericire Tache Anastassiu a fost rezolvat de Curtea de apel din Galaţi în favoarea Instituţiunii noastre în luna Iunie trecut. Fratele defunctului, rămas în proces, a făcut recurs în Casaţie, unde, după câteva amânări, s'a fixat o nouă înfăţişare pentru ziua de 11 Maiu viitor. Primăria oraşului Tecuciu, alăturată în proces contra Academiei, a cerut Curţii de apel din Galaţi revizuirea procesului. Cererea i-a fost respinsă la 7 Martie curent.

«Rentele viagere ale d-nei Elena Tache Anastassiu, d-lui Iancu Anastassiu şi d-nei Ana Vadavali din Capesovo (Epir) s'au servit regulat, plătindu-se celor dintâi doi în fiecare lună şi celei din urmă din şase în şase luni.

«Şcoala primară înfiinţată la Călmăţuiu se găseşte în al treilea an de funcţionare. La finele anului şcolar trecut 1903—4 au fost promovaţi din clasa I în clasa II 27 băieţi şi 8 fete, rămânând repetenţi 11 băieţi şi 5 fete, din clasa II în clasa III au fost promovaţi 32 băieţi şi 3 fete, rămânând repetenţi 11 băieţi şi 5 fete În total au fost 102 elevi înscrişi, din cari s'au promovat 70 şi au rămas repetenţi 32.

«În anul şcolar curent, adăugându-se înscrierile făcute în toamnă şi scăzându-se cei retraşi, numărul elevilor este de 101 (79 băieţi, 22 fete) şi anume: 20 în clasa I, 46 în clasa II, 35 în clasa III. Din aceştia, 61 băieţi sunt din cătunul Griviţa, locuesc în internatul şcolii în cursul săptămânii şi iau masa la cantina şcolii, 7 fete sunt tot din Griviţa, dar au gazde în Călmăţuiu şi iau masa la şcoală; restul de 33 elevi (băieţi şi fete) sunt din Călmăţuiu şi iau şi ei la cantina şcolii gustarea de dimineaţă şi masa dela amiază.

«Personalul didactic se compune din învăţătorul diriginte, un al doilea învăţător şi o maestră de lucru manual pentru fete

«Starea sanitară în cursul anului a fost foarte bună şi nici o epidemie n'a bântuit. Medicul plăşii respective a vizitat şcoala ori de câte ori a fost

chemat și a prescris puținele medicamente de cari s'a simțit nevoie din când în când.

«Conducerea întregei gospodării este în sarcina dirigintelui, care are de ajutor un personal de serviciu suficient. Conducerea cantinei o are soția dirigintelui; elevele din școală dau ajutor la toate lucrările de bucătărie, la curățirea salelor de clasă și de mâncare, la curățirea dormitoarelor, la întreținerea focurilor și la alte lucrări potrivite cu firea lor.

«Tuturor școlarilor —băieți și fete—s'a procurat câte un rând de haine, cari au fost împărțite în ziua de 26 Octomvrie, când s'a slujit, în prezența colegului nostru d-l Poni, parastasul anual la biserica din Călmățuiu, unde odihnesc rămășițele pământești ale omului de bine Tache Anastassiu Bucuria cu care copiii primiau hainele curate și călduroase erà un prinos de mulțumire adus memoriei binefăcătorului lor.

«Pentru îndestularea cantinei, dirigintele școlii, împreună cu elevii, au lucrat și cultivat în grădina școlii toate felurile de legume cu cari s'au făcut proviziunile de iarnă Tot elevii au cultivat flori atât în grădină, cât și în curtea bisericii și împrejurul cavoului, unde doarme de veci acela care a lăsat produsul muncii sale pentru mângâierea și ridicarea poporului de jos.

«Membrii Comisiunii *D Sturdza, P S. Aurelian, I Kalinderu*»

— Raportul se ia spre cunoștință și se aprobă

Se procede la alegerea Comisiunii Fondului Tache Anastassiu pentru anul 1905—6.

— Sunt realeși d-nii *P. S Aurelian, I. Kalinderu, D. Sturdza.*

D-l Președinte aduce aminte că în ședința dela 26 Martie s'a amânat alegerea unui membru în Comisiunea care să examineze lucrările ce se vor prezentà la premiul Alina Știrbei din 1906, cu subiectul· *Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX*, etc., pentru care se împărțise voturile egal între d-nii Tocilescu și Bogdan D-l Președinte pune la ordinea zilei această alegere.

— Se procede la vot și se alege cu unanimitate d-l *I. Kalinderu.*

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Eliade-Rădulescu din 1906 cu subiectul: *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800*

— Sunt aleși d-nii: *T Maiorescu, D C. Ollănescu, Gr G. Tocilescu.*

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul premiului Alexandru Ioan Cuza din 1906, cu subiectul: *Cari sunt regiunile țerii cari ar puteà fi irigate*, etc

Sunt aleși d-nii: *Dr. V. Babeș, Sp. Haret, A Saligny*

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentà la concursul Marelui Premiu General Ioan Carp și Maria Carp

din 1906, cu subiectul: *Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucţie şi conducere, cu exemple istorice şi practice.*

— Sunt aleşi d-nii: *St. C. Hepites* şi *D Sturdza,* rămânând ca trei membri militari să fie desemnaţi de M S. Regele.

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentă la concursul premiului Adamachi din 1906, cu subiectul: *Fauna ihtiologică a României.*

— Sunt aleşi d-nii: *Dr. V. Babeş, Gr Ştefănescu, N. Teclu.*

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentă la concursul premiului Anastasie Fătu din 1906, cu subiectul: *Harta agronomică a României.*

— Sunt aleşi d-nii: *P. S. Aurelian, St. C Hepites, I. Kalinderu.*

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentă la concursul premiului Alexandru Bodescu din 1906, cu subiectul. *Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România şi a unei comune rurale româneşti de peste graniţă.*

— Sunt aleşi d-nii: *P. S Aurelian, I. Kalinderu, P. Poni.*

ŞEDINŢA DELA 30 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela d-l I. Simionescu, profesor la Facultatea de ştiinţe din Iaşi şi fost bursier al Fondului Adamachi, se primeşte, pentru tipărirea în Publicaţiunile acestui fond, scrierea sa: *Fauna jurasică din Bucegi*

— Se recomandă Secţiunii ştiinţifice.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 24 Martie, prin care se arată că Secţiunea propune a se publică în *Anale* scrierea d-lui D. Negreanu, membru corespondent, despre *Variaţiunea temperaturilor de topire cu presiunea,—relaţiuni între temperaturile absolute de topire a corpurilor şi presiuni.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Se procede la alegerea Comisiunii care să examineze lucrările ce se vor prezentă la concursul premiului G. San-Marin din 1906, cu subiectul. *Studiu asupra monopolurilor în România.*

— Sunt aleşi d-nii: *P S. Aurelian, Dr. C. I. Istrati, A. D. Xenopol.*

D-l *P Poni,* ca membru al Comisiunii Fondului Adamachi, ceteşte următorul raport al acestei Comisiuni despre lucrările ei în 1904—5 şi despre propunerile pentru 1905—6:

«*Domnilor Colegi,*

«Am avut onoarea în sesiunea generală trecută să vă arătăm modul cum a fost administrată fundațiunea Adamachi și ce roade a dat ea în cei dintâi zece ani, de când s'au pus în aplicare dispozițiunile cuprinse în testamentul bărbatului de inimă Vasile Adamachi

«În acest al unsprezecelea an Fundațiunea Adamachi a continuat să funcționeze în mod regulat, potrivit regulamentului votat de Domniile Voastre.

«I. *Burse* Pentru burse și cheltueli de studii s'a înscris suma de lei 76.600 și s'au acordat următoarele burse:

«*a)* 15 burse de câte 100 lei pe lună la studenți ai Universității din Iași, și anume:

«8 la Facultatea de științe studenților: Gheorghe Giuncu, Dimitrie Iancu, Nicolae Ghiulea și Ana Forăscu din anul I, Agricola Cardaș, Ilie Pisoschi și Zamfir Ștefan din anul II, Constantin Bedreag din anul IV;

«7 la Facultatea de medicină studenților: Ioan Brăilă din anul II, Petru Dănilă și Alexandru Țaicu din anul III, Radu Andreiu și Dimitrie Gavrilaș din anul IV, Emilian Buzenchi și Petre Nicolaescu din anul VI;

«*b)* 8 burse de câte 1.200 lei pe an la elevi ai Școalei de poduri și șosele, și anume. M Cioc, Gr. Constantinescu și D Năsturaș din anul preparator, G. Orăscu din anul II, I. Balinschi, C. Malcoci, C. Mihalopol și T. Sfințescu din anul IV.

«Aceste din urmă burse nu se dau în mâna elevilor, ci se pun din trei în trei luni la dispozițiunea Școalei de poduri și șosele, în internatul căreia bursierii Academiei sunt primiți interni.

«*c)* 8 burse în străinătate pentru studii speciale, și anume·

«3 la Paris de câte 300 lei pe lună d-lor: I. Borcea pentru studiul zoologiei descriptive (anul IV), I. Raianu pentru studiul astronomiei (anul III) și C. Popovici pentru studiul matematicelor (anul I);

«3 la absolvenți de liceu câte 250 lei pe lună, d-lor: G Amilcar Sava pentru studiul chimiei industriale la Zurich (anul IV), Haralamb Vasiliu peutru studiul agriculturii la Hohenheim (anul III) și V. A Tomulescu pentru studiul tăbăcăriei la Lyon (anul I);

«2 la ingineri ieșiți din Școala noastră de poduri și șosele, d-lor: M. I. Stroescu cu 450 lei pe lună pentru studiul edilității publice în Europa (anul III, bursă de călătorie) și M. Bodnărescu cu 300 lei pe lună pentru studiul industriei petroleului la Berlin. A treia bursă destinată a se acordà unui inginer pentru studiul țesătoriei și torcătoriei a rămas vacantă din cauza lipsei de candidați. Ea a fost împărțită sub formă de ajutor la doi tineri: Dimitrie Pompeiu și Traian Lălescu, cari să studieze matematicele la Paris, și cari arătase calități deosebite la concursul ținut în toamna trecută la Iași pentru bursa ce s'a acordat d-lui C. Popovici. D-l Pompeiu a trecut examenul

de doctorat la 18 Martie și pentru tipărirea tezei i s'a trimis cu anticipațiune ajutorul de bursă până la Septemvrie viitor.

«*d)* 10 burse de câte 360 lei pe an acordate la elevi ai Școalei de agricultură I. Agarici, conform noului art. introdus de Domniile Voastre în regulamentul Fondului Adamachi la 28 Martie 1903.

«Cu burse din Fondul Adamachi au terminat studiile la finele anului școlar trecut următorii · Constantin Motomancea, Ioan Popovici, Gheorghe Anastase și Elena Nicodim, cari au obținut licența în științe dela Iași; D. G. Pașcanu și Elena Vereanu, cari au obținut doctoratul în medicină dela Iași; N. Alexandrescu, St. Bedreag, V. Hâlmu și I. Trofin, cari au obținut diploma de ingineri dela Școala de poduri și șosele din București; inginerii I Moțoi și V. Roșu, cari au făcut frumoase studii în străinătate, cel dintâiu de morărie și cel de al doilea de irigațiuni; Maximilian Rotariu și Haralamb Vasiliu, cari au obținut diploma Școalei de agricultură dela Hohenheim.

«S'au retras anul trecut bursele studenților Ioan Manoilescu dela Facultatea de științe și Elena Monaru dela Facultatea de medicină din Iași, pentrucă n'au trimis certificatele de trecerea examenelor

«II. *Publicațiuni.* În *Publicațiunile Fondului Adamachi* s'a tipărit anul trecut scrierea d-lui I. Simionescu, fost bursier și acum profesor la Universitatea din Iași: *Asupra câtorva pești fosili din terțiarul românesc.*

«III. *Propuneri pentru 1905—6:*

«*a)* La 1 Octomvrie viitor rămâne vacantă bursa ocupată acum de d-l I. Borcea, de 300 lei pe lună Deoarece avem siguranța că d-l Traian Lălescu, despre care am vorbit mai sus, va face la Paris studii serioase de matematice, propunem ca această bursă să se acorde d-sale cu începere dela 1 Octomvrie și pentru un timp de 2 ani.

«*b)* La aceeaș dată rămâne vacantă bursa d-lui inginer M. I Stroescu. Propunem ca această bursă să se acorde unui inginer pentru studiul fabricării celulozei și hârtiei.

«Bursa destinată anul trecut unui inginer pentru studiul țesătoriei și torcătoriei să se mănțină și pentru anul acesta.

«*c)* La 1 Octomvrie 1901, Academia a acordat d-lui G. Amilcar Sava, absolvent de liceu, o bursă de 250 lei pe lună, pentru a studià chimia industrială la Zürich în timp de 3½ ani, cât durează cursurile în Politehnicul de acolo. Spre a fi admis în Politehnic, bursierul Academiei trebuià să treacă un examen și să îndeplinească și condițiunea de a aveà 18 ani împliniți. D-l Sava la acea epocă n'aveà 18 ani, și deci n'a fost admis la concursul de intrare. Spre a nu pierde un an, i s'a îngăduit să facă studii preparatorii într'un Institut din Zürich, ca astfel în anul viitor să intre în Politehnic mai bine înarmat. În adevăr, în toamna anului 1902, d-l Sava a fost admis în școală, și de atunci n'a obținut decât note foarte bune Spre a termină cursurile Politehnicului de 3½ ani, mai are—începând dela 1 Aprilie a. c.—

trebuință de un an Pentru aceea avem onoare a vă propune ca să se acorde d-lui Sava bursa şi pentru anul 1 Aprilie 1905—31 Martie 1906.

«Membrii Comisiunii · *D Sturdza, P Poni, Sp Haret*»

D-l *I. C. Negruzzi* dorește să știe ce rost și-au făcut tinerii cari s'au întors în ţară, după ce au terminat studiile cu burse Adamachi, cum este d-l I. Moţoi.

D-l *P Poni* răspunde că d-l Moţoi, întorcându-se în ţară, a început să lucreze ca inginer-constructor particular, fără să ceară vreo slujbă Statului Fiind muncitor şi energic, d-l Moţoi se va ridicà mult prin propriile sale forţe.

D-l *D Sturdza* ţine să se constate că tinerii, cari se întorc în ţară, după ce au făcut studii cu bursele Academiei și au ocrotirea acestei Instituţiuni, sunt maltrataţi de cancelariile Ministerelor şi în special d-l Moţoi a fost maltratat de cancelariile Ministerului de Răsboiu.

D-l *I Kalinderu* amintește dorința ce a exprimat în cuvântarea ţinută la deschiderea sesiunii generale, ca din Fondul Adamachi să se poată da nu numai burse fixe, aşà după cum sunt întocmite prin regulament, ci şi ajutoare la unii tineri, spre pildă profesori recunoscuţi ca având merite în ştiinţă, cari să se consacre unor cercetări speciale Regulamentul în vigoare nu prevede asemenea ajutoare, dar din cuprinsul testamentului Adamachi se vede că Academia ar puteà să dea şi ajutoare. În acest scop ar fi bine să se prevadă în budgetul Fondului Adamachi o rezervă de 3.000—4 000 lei

D-l *D. Sturdza*, în legătură cu cele spuse de d-l Kalinderu, aduce aminte că, acum câţiva ani, a venit să viziteze ţara noastră d-l de Fregge, Vicepreşedinte al Reichstagului german şi un bărbat de mare distincţiune, care a căpătat pentru noi o mare simpatie şi s'a entuziasmat de progresele noastre. Întorcându-se în Germania, a înfiinţat la Lipsca o fundaţiune cu numele «Carol I», al cărei venit de 1 200 franci pe an a hotărît să se dea la tineri români, cari să studieze acolo ştiinţele de Stat. Aceasta a făcut-o d-l de Fregge ca un omagiu pentru progresele ţerii noastre D-l Sturdza a adus la timp acest fapt la cunoştinţa Academiei şi a recomandat ca această Instituţiune să ia sub ocrotirea ei fundaţia şi să participe la alegerea tinerilor, cari se trimit să facă studiile de ştiinţe de Stat cu ajutorul ei. Atunci însă nu s'a luat nici o hotărîre. Mai apoi Ministerul de Finanţe a trimis un tânăr, care n'a corespuns aşteptărilor. Ar fi bine ca Academia să ia sub îngrijirea ei această prietenească fundaţiune, să recomande pe tinerii ce au să studieze ştiinţele de stat, având să li se dea pe lângă bursa din fondul d-lui de Fregge şi un ajutor dela Adamachi.

D-l *Sp. Haret*, vorbind de propunerea d-lui Kalinderu şi în special de propunerea de a se da ajutoare profesorilor, zice că ea în fond este excelentă, pentrucă se fac înlesniri tinerilor cari ar voì să-şi completeze cunoştinţele în străinătate, dar la aplicarea ei trebue să se ia cele mai severe precauţiuni. D sa, ca Ministru al Instrucţiunii publice, a constatat că cel puţin jumătate din profesorii nou numiţi în învăţământul secundar cu exa-

menul de capacitate nu mergeau la catedrele lor, ci stăruiau în tot chipul să obţină congedii pentru studii în străinătate Acolo însă cei mai mulţi nu studiau nimic, iar catedrele lor suferiau prin lipsa titularului. Din această cauză ar fi bine ca, dacă se admite propunerea d-lui Kalinderu, ajutoarele să se dea în înţelegere cu Ministerul Instrucţiunii, să se exerciteze cel mai serios control şi să se retragă ajutoarele atunci, când tinerii profesori nu-şi vor îndeplinì misiunea pentru care vor fi ajutaţi

D-l *I. Kalinderu* zice că d-sa s'a gândit numai la profesori serioşi şi distinşi, la simple excepţiuni, şi crede că e suficient controlul Academiei prin Comisiunea Adamachi, care îşi îndeplineşte atât de meritoriu însărcinarea ei faţă de bursieri.

— Raportul se ia spre cunoştinţă şi se aprobă propunerile făcute printr'însul.

— Se decide ca Delegaţiunea, dimpreună cu Comisiunea Fondului Adamachi, să studieze proiectul de budget al acestui fond, şi să treacă într'însul o sumă pentru ajutoare, dacă veniturile vor permite

— Cu privire la fundaţiunea d-lui de Fregge, Academia aprobă propunerea d-lui D Sturdza, rămânând ca Delegaţiunea să facă demersurile necesare pentru îndeplinirea dorinţei nobilului donator.

Se procede la alegerea a doi membri cari, împreună cu d-l Secretar General, să formeze Comisiunea Fondului Adamachi pentru 1905—6.

— Sunt realeşi d-nii. *Sp. Haret, P. Poni.*

ŞEDINŢA DELA 31 MARTIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *I. Bianu* ceteşte următorul raport al Comisiunii bibliotecii asupra progreselor şi lucrărilor făcute în biblioteca Academiei în anul 1904:

«*Domnilor Colegi,*

«Serviciul bibliotecii a funcţionat regulat în anul trecut, continuându-şi lucrările necesare pentru sporirea colecţiunilor, pentru catalogarea lor, pentru buna lor păstrare şi folosirea uşoară din partea acelora cari doresc a face într'însele cercetări ştiinţifice şi al căror număr creşte neîncetat.

«I În secţiunea cărţilor tipărite s'au făcut următoarele lucrări.

«A. *Sporul*

«1. *S'au cumpărat* 478 volume şi broşuri, 166 volume de reviste străine (în 1.071 n-re), 27 atlase şi hărţi şi 8 foi volante

«Biblioteca este abonată la 82 reviste şi alte publicaţiuni periodice străine

de diferite specialităţi, şi anume: 8 de bibliotecărie şi bibliografie generală, 3 academice, 5 enciclopedice, 4 de filozofie şi pedagogie, 20 de filologie şi literatură, 17 istorice, 8 de drept şi economie politică, 11 de ştiinţe naturale, fizice şi matematice, 4 de geografie şi 2 de artă. Mai sunt abonate şi 2 reviste româneşti cari apar afară din regat.

«Pentru completarea publicaţiunilor vechi româneşti, cari sunt rare şi lipsiau din bibliotecă, s'au cumpărat 106 cărţi vechi sau apărute dincolo de Carpaţi, 62 volume ziare şi reviste şi 4 868 numere izolate de ziare sau de reviste.

«2. *S'au primit în dar* 1.136 volume şi broşuri, 10 volume reviste străine din cari 6 dăruite de d-l Dimitrie A. Sturdza, 3 atlase, 13 hărţi şi 55 foi volante. De peste Carpaţi se primesc în dar 11 ziare şi 7 reviste româneşti.

«3. *În schimb* s'au primit, dela Instituţiunile străine cu cari Academia se află în asemenea relaţiuni, 1.174 volume şi broşuri, 11 hărţi geografice şi 60 reviste şi alte publicaţiuni periodice (în 130 volume).

«4. *Potrivit legii* din 1885, modificată la 23 Martie 1904, asupra tipografiilor, s'au primit 2 675 volume şi broşuri, 213 ziare şi 161 reviste, 4 atlase sau hărţi, 19 foi volante şi 4 caiete de note muzicale.

«După registrele bibliotecii se constată că în cursul anului 1904 au apărut în toată ţara 374 publicaţiuni periodice, şi anume: în capitală 76 ziare şi 116 reviste, iar în provincie 137 ziare şi 45 reviste.

«Creşterea colecţiunilor a fost următoarea în ultimii zece ani:

ANII	Volume şi broşuri	Ziare şi reviste române	Reviste străine (volume)	Atlase şi hărţi	Foi volante	Note de muzică
1895	6 432	294	—	10	66	—
1896	4 385	243	—	15	3	—
1897	3 130	260	—	66	17	—
1898	3 346	345	—	22	—	415
1899	2.815	351	—	30	19	172
1900	2.767	457	160	13	3	—
1901	51 022	352	—	254	156	144
1902	7 326	291	169	77	42	4
1903	4 193	372	190	166	1 389	—
1904	5 463	454	370	58	82	4
Totalul creşterii 1895—1904 .	90 879	3 419	889	711	1 777	739

«Din exemplarele primite, conform obligaţiunii legii, s'au dat Bibliotecii Urechiă din Galaţi 1.278 scrieri în 1.902 volume şi broşuri. În total dela

1894 până acum, s'au dăruit acelei bibliotecі 12 518 publicațiuni în 22 597 volume și broșuri.

«B. *Lucrări de catalogare.*

«1. *S'au trecut în cataloage* 832 scrieri nou intrate, cari au fost înscrise în inventar la No A 28 598—29.429.

«2. *S'a început lucrarea de încorporare a cărților venite din Biblioteca Centrală* a Statului cedată Academiei prin legea specială dela 17 Aprilie 1901. Această lucrare s'a început cu cărțile românești, cari erau așezate deosebit pre lângă cele 31 secțiuni, în cari erà împărțită întreaga bibliotecă. Cărțile românești astfel deosebite, în număr de 3 517, au fost trecute în vechea bibliotecă a Academiei, care le aveà aproape pe toate; în acest mod, cărțile Bibliotecii Centrale au fost trecute aproape toate la colecțiunea dubletelor. S'au incorporat apoi în biblioteca Academiei, trecându-se în inventar și în catalogul alfabetic, 1 800 de publicațiuni moderne străine, cari formau o secțiune deosebită și nu aveau un inventar, fiind consemnate numai într'un început de catalog format numai din bilete Asemenea s'au incorporat cele 548 cărți cari rămăsese Bibliotecii Centrale dela Ghenadie, fost episcop de Buzău.

«S'au catalogat astfel în acest an 6 707 publicațiuni

«3. *Catalogarea publicațiunilor periodice* (ziare, reviste, etc) și așezarea lor după format fusese începută în 1903, ea a fost continuată în anul trecut, însôriindu-se în inventar dela No. 985—1 570 și făcându-se controlul amănunțit al lipsurilor și descrierea bibliografică a tuturor colecțiunilor de periodice românești. Orânduirea acestei secțiuni, care prezentă greutăți cu totul speciale, s'a început cu poriodicele românești, asupra cărora este mai întâiu îndreptată atențiunea serviciului. Academia a făcut și face însemnate cheltueli, pentruca această secțiune să fie cât mai completă. După terminarea organizării periodicelor românești, secțiunea lor va fi continuată cu periodicele străine.

«Descrierea bibliografică a colecțiunilor de periodice românești este aproape gata spre a fi din nou publicată, după cum fusese la 1888, când această secțiune erà fără asemănare mai săracă ca acum

«4. Serviciul bibliotecii este pregătit acum să înceapă *catalogarea definitivă și sistematică* cu inventar, cu catalog alfabetic și cu catalog pe materii, lucrare ce se va începe tocmai cn cărțile provenite din Biblioteca Centrală a Statului, ale cărei cataloage și sistem de clasificare prezentă mari greutăți pentru căutare și pentru control.

«5. *S'au legat* în anul trecut 1 429 volume de diferite formate

«C *Consultarea.*

«Biblioteca Academiei are, precum vă este cunoscut, două săli de lucru, unde se pun la dispozițiunea învățaților, cari doresc a face studii și cercetări științifice, cărțile și întreg materialul științific din colecțiunile acestei Instituțiuni, după cum dispune art. 32 din Regulamentul bibliotecii.

«În sala de lucru specială pentru secţiunea cărţilor tipărite se poate lucrà în toate zilele, afară de Dumineci şi sărbători, 10 ore pe zi fără întrerupere, dela 8 dimineaţa până la 6 sara, cu două serii de funcţionari, unii servind în orele 8—1 şi ceilalţi în orele 1—6. În lunile Iulie şi August, când cele două serii de funcţionari merg în congediu alternativ, orele de serviciu sunt numai în orele dela 8—12.

«În anul trecut sala de lectură a cărţilor tipărite a fost cercetată de 7.558 cetitori, cărora s'au servit 28.103 volume, cerute prin 8.174 buletine. Numărul real al cetitorilor şi al volumelor întrebuinţate a fost mult mai mare, pentrucă în sala de lucru este formată o bibliotecă specială de peste 1.700 volume de cărţile cele mai întrebuinţate, pe cari cetitorii şi le servesc singuri, fără altă cerere.

«S'au liberat în anul trecut 238 cărţi de intrare în sala de lucru, între cari 16 şi pentru sala manuscriselor.

«Pe lângă comunicarea cărţilor în sala de lucru, mai este a se adauge împrumutarea acasă: s'au împrumutat astfel în anul trecut 749 volume la 52 persoane, cărora Regulamentul le dă acest drept. Dela 1873 până la 31 Decemvrie 1904 au fost împrumutate acasă 8.635 volume, dintre cari s'au restituit 8.425, rămânând nerestituite, la 31 Decemvrie 1904, 210 volume la 32 persoane.

«Consultarea şi împrumutarea cărţilor în ultimii 3 ani se arată în următoarele cifre:

ANII	Cetitori	Cărţi	Împrumutători	Cărţi
1902	5.174	21.928	44	830
1903	7.302	27.491	51	654
1904	7.558	28.103	52	749

«La sfârşitul fiecărei luni se întocmeşte un buletin statistic amănunţit al frecventării şi al sporului bibliotecii şi se publică în «Monitorul Oficial» şi în ziarele mai răspândite.

«II. În secţiunea manuscriptelor, documentelor, stampelor, etc. s'au făcut următoarele lucrări:

«A. *Sporul.*

«S'au cumpărat 257 volume manuscrise, 3.207 documente, 39 stampe şi portrete, 52 fotografii, 1 album, şi 1 pecetie.

«S'au primit în dar 157 volume manuscrise, 450 documente, 174 fotografii, 33 stampe, 168 medalii şi 1 pecetie.

«Creşterea acestor colecţiuni în ultimii 10 ani a fost următoarea:

ANII	Volume manuscrise	Documente	Stampe şi portrete	Foto-grafii	Albu-muri	Medalii şi monede	Peceţi	Desem-nuri, cli-şee, etc.
1895	31	329	83	23	4	—	—	7
1896	51	381	57	22	5	—	—	4
1897	55	127	54	9	6	13	1	3
1898	123	1.212	614	—	2	2	1	—
1899	40	340	39	—	1	3	—	—
1900	206	471	18	—	8	6	—	—
1901	623	18.096	1.368	—	11	434	—	—
1902	576	7.792	3	35	2	—	—	5
1903	1.071	1.886	42	38	1	—	39	604
1904	414	3.657	72	226	1	4	2	—
Totaluî creşterii 1895—1904 . .	3.190	34.291	2.350	353	41	462	43	623

«B. *Catalogarea.*

«S'au înscris în catalog 369 volume manuscrise româneşti (No. 2.391—2.760).

«S'au trecut în inventar 990 documente româneşti şi slavone, şi anume: la peceţi No. 192—211, în pachetele: XCII, 263; XCIII, 328; XCIV, 105; XCV, 40 şi XCVI, 235 documente.

«S'au făcut 1.526 bilete pentru catalogul cronologic al documentelor.

«S'au aşezat în ordine şi s'au legat 155 volume manuscrise, iar alte 77 volume, formate din acte moderne, s'au pus în ordine spre a fi date la legat.

«La colecţiunea portretelor s'a continuat lucrarea catalogării şi s'au făcut 1.791 bilete alfabetice pentru 1.009 portrete (No. 608—1.616).

«C. *Consultarea.*

«Lângă depozitul colecţiunilor acestei preţioase secţiuni este organizată o sală specială pentru studiarea lor, care este deschisă nouă ore pe zi: 8—12, 1—6, cu 2 rânduri de funcţionari; iar în lunile Iulie şi August numai în orele de dimineaţă 8—12.

«În anul 1904 au lucrat în această a doua sală de lucru 1.243 persoane, cari au consultat şi studiat 9.692 documente, 3.510 volume manuscrise şi 658 cărţi vechi româneşti.

«Tabloul următor arată consultarea în ultimii trei ani:

ANII	Cetitori	Volume manuscr.	Docum.	Cărţi vechi
1902	812	2.388	22.618	168
1903	1.242	2.479	16.261	644
1904	1 243	3.510	9.692	658

«Astfel, Domnilor Colegi, colecțiunile bogate cari formează biblioteca Academiei se desvoltă din an în an și din folosirea lor ies lucrări tot mai numeroase și mai solide, mai ales în domeniul studiilor naționale de istorie, literatură și filologie.

«Domnilor Colegi,

«După raportul nostru anual despre creșterea, organizarea și folosirea colecțiunilor Academiei, credem necesar a vă atrage atențiunea asupra chestiunii foarte însemnate a localului în care sunt așezate, păstrate și folosite aceste colecțiuni și la a cărei rezolvare trebue să ne gândim din vreme.

«Vă este cunoscut că instalarea bibliotecii noastre s'a făcut, cum s'a putut, în cele două case vecine cumpărate de Stat și dăruite Academiei — casele Cesianu și Zaleschi. Instalarea făcută în asemenea condițiuni este departe de a satisface condițiunile necesare, atât pentru siguranța colecțiunilor, cât și pentru înlesnirea serviciului lor, condițiuni cari pot fi întrunite numai de localurile anume clădite pentru acest scop. În condițiuni bune este instalată la noi numai secțiunea II, formată din manuscripte, stampe, monede, sigilii și cărți vechi românești, căci această prețioasă secțiune este așezată în aripa de clădire nouă, anume construită în toate condițiunile de siguranță, și care lângă depozite își are și sala sa specială de lucru. Secțiunea I însă, cea formată din cărțile tipărite, este în cea mai mare parte așezată în odăile fostelor case Cesianu și Zaleschi, cărora le lipsesc cu totul condițiunile de siguranță necesare unei bune instalațiuni de bibliotecă: plafondurile și dușumelele ordinare de lemn și tencuială, ușile despărțitoare de lemn, încălzirea nu prin calorifer central, ci cu sobe așezate prin odăi și saloane, iluminarea cu gaz, nu cu electricitate — sunt tot atâtea cauze cari împuținează mult siguranța necesară. Pe lângă acestea se mai adauge și faptul că localul este așă dispus, încât depozitele unde se păstrează cărțile nu pot fi cu totul separate de odăile în cari lucrează nu numai funcționarii bibliotecii, ci chiar și cei din alte servicii ale Academiei, așă că mai multe odăi ocupate cu depozite de cărți servesc de trecătoare pentru funcționari sau ca odăi de lucru. Pentru a împuțină în câtva pericolul care rezultă din această stare de lucruri, Delegațiunea — după inițiativa personală a d-lui Președinte I. Kalinderu — a făcut în anul trecut asigurarea bibliotecii cărților tipărite pentru valoarea de 500.000 lei.

«Lipsa încălzirii prin calorifer face că încăperile cu depozite de cărți nu pot fi de loc încălzite, ceea ce nu este bine pentru cărți și este foarte rău pentru sănătatea personalului. Pe lângă acestea mai este de adaus că încăperile în cari sunt așezate cărțile sunt împărțite în două grupe cu totul deosebite și depărtate: odăile din dreapta scării întâi dinspre Calea Victoriei și odăile de jos din stânga scării a doua spre fundul curții. Aceste două grupe de încăperi sunt despărțite prin cele două scări mari și prin sala de ședințe cu depozitul publicațiunilor care este sub ea; încăperile din

grupul al doilea sunt astfel foarte depărtate de sala de lucru, unde trebuesc duse cărţile spre folosire şi de unde trebuesc duse iar spre a fi puse la locul lor. Acest defect al localului îngreuiază foarte mult mersul serviciului.

«Dar aşà cum este, acest local va fi foarte curând cu totul neîncăpător, Chiar acum mai este puţin loc pentru a aşeză cărţile, numai mulţumită faptului că bogatele depozite de dublete au putut fi scoase din localul Academiei şi aşezate într'un local al Statului.

«Numărul învăţaţilor şi al tinerilor cari se dedau cu dinadinsul la studii creşte în capitală pe fiecare an şi de aceea şi actuala sală de lucru va fi în curând neîndestulătoare.

«Credem de datoria noastră, Domnilor Colegi, să vă aducem această stare de lucruri la cunoştinţă şi să atragem asupra ei atenţiunea Academiei, pentruca să ne gândim din vreme la măsurile necesare pentru buna şi îndestulătoarea instalare a bibliotecii noastre, care creşte într'un mod atât de îmbucurător şi care este astăzi cel mai puternic instrument de lucrare ştiinţifică, mai ales în tot ce priveşte ţerile şi neamul nostru în trecut şi în prezent.

«Terminând, avem onoare a vă propune, Domnilor Colegi, următoarea modificare a art. 37 din Regulamentul Bibliotecii:

«Acest articol prevede să se împrumute cărţi acasă şi profesorilor universitari, dar cum la anul 1894, când s'a votat acest regulament, nu existà decât o singură categorie de profesori, pe când astăzi, după legea instrucţiunii publice actuale, există trei categorii de profesori universitari: profesori activi, profesori onorari şi agregaţi; prin urmare noi am propune plenului să modifice alineatul al 3-lea al art. 37 în modul următor:

«Profesorilor activi, profesorilor onorari şi agregaţilor.

«Membrii Comisiunii: *N. Quintescu, C. Erbiceanu, Gr. Ştefănescu.*»

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* propune a se adauge, pe lângă profesorii şi agregaţii universitari, şi docenţii, cărora să se poată împrumută cărţi din bibliotecă.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că în propunerea Comisiunii pentru modificarea art. 37 din Regulamentul bibliotecii nu s'au trecut şi docenţii, fiindcă ei nu sunt profesori universitari şi nu sunt consideraţi ca atare nici de Ministerul Instrucţiunii publice, dela care decanii Facultăţilor, între cari se prenumără şi d-sa, au primit invitaţiuni de a luà măsuri ca docenţii să nu se mai întituleze profesori, după cum au făcut unii dintr'înşii.

D-l *I. Kalinderu* observă că docenţii, deşi nu sunt propriu zis profesori universitari, sunt însă mai mult decât profesorii secundari, sunt profesorii universitari de mâne, şi ca să ajungă a fi habilitaţi docenţi, ei au trebuit să facă anumite lucrări şi să treacă anumite examene cerute de lege. Astfel fiind, D-l Kalinderu nu vede motivul pentru care nu s'ar face şi docenţilor înlesnirea de a împrumută cărţi din biblioteca Academiei, ca şi profesorii.

D-l *D. Sturdza* se asociază la propunerea d-lui Kalinderu, dar observă

că preocuparea Academiei trebue să fie înainte de toate păzirea și păstrarea colecțiunilor ei cu cea mai strictă severitate. Aceste colecțiuni, cu toții știm, s'au adunat cu multe greutăți și cu multe cheltueli, și într'însele sunt opere referitoare mai ales la limba și istoria neamului, din cari nu există decât foarte puține exemplare. Suntem datori să păstrăm cu sfințenie această bogăție și să fim cât se poate de precauți, când este vorba să facem împrumutări; altfel s'ar puteà pierde cărți pe cari nu le-am mai găsì. Pentru documente și manuscripte trebue să avem și mai multă grijă.

D-l *Dr. C. Istrati* zice că a se împrumutà ori nu cărți docenților universitari, a se mărì sau nu numărul orelor de lucru în bibliotecă sunt preocupări de a doua mână, sunt chestiuni de regulamentare interioară. Preocuparea noastră de căpetenie trebue să fie păstrarea și asigurarea colecțiunilor Academiei, care a avut meritul de a fi sustras dela pierzare un adevărat tezaur național. Localul Academiei însă e așà de puțin propriu pentru asigurarea colecțiunilor ei, încât ne cuprinde o adevărată durere, când ne gândim la pericolul cel mare la care sunt ele expuse. Suntem aici în Academie numai Români, și adunându-ne la olaltă, să lăsăm afară ori ce deosebiri de idei, și cu toții într'un gând să lucrăm spre a puteà pune la un adăpost sigur bogatul material, care se referă la limba și trecutul neamului nostru. Părerea d-lui Dr. Istrati este ca Academia să aleagă o Comisiune, din care să facă parte și d-nii Președinte și Secretar General, și care să înainteze Guvernului un memoriu, cerându-i-se să trimită Instituțiunii noastre, după ce va fi strâns, tot materialul privitor la trecutul nostru, precum și colecțiunile Muzeului, cari sunt rău păstrate. Guvernul să mai dea Academiei un fond suficient, cu care să se construească un local solid și de siguranță, unde să se păstreze de o parte biblioteca și de alta muzeul neamului. D-l Dr. Istrati este încredințat că Guvernul va da Academiei acest sprijin, căci este pentru el o datorie.

D-l *I. C. Negruzzi*, în aceeaș ordine de idei, zice că propunerea d-lui Dr. Istrati este foarte bună, și întreaga Academie se asociază la ea; crede însă că realizarea ei se va face cu greu, și de aceea trebue să căutăm în altă parte mijlocul de a înzestrà Academia cu un local mare, frumos și trainic. Părerea d-lui Negruzzi este ca acei din membrii Academiei, cari au ocaziune să fie consultați de persoanele ce au dorința să hărăzească acestei Instituțiuni din avutul lor, să le dea sfaturi a-și legà numele de un local al Academiei, de un monument național.

D-l *I. Kalinderu* zice că chestiunea ridicată de d-l Dr. Istrati erà s'o atingă d-sa, pentrucă în starea de lucruri actuală, tot dela Guvern trebue să așteptăm realizarea construirii unui local pentru bibliotecă, de care trebue să ne preocupăm mai întâiu, rămânând ca la chestiunea muzeului să ne gândim mai târziu. Guvernului s'ar cere deocamdată o sumă mai mică, cu care s'ar începe executarea unui plan de local, construindu-se o parte și rămânând ca restul să se execute în viitor, când împrejurările și mijloacele vor per-

mite. D-l Kalinderu, relevând ideia emisă în cuvântarea ţinută la deschirerea sesiunii, zice că regulamentul bibliotecii nu are în dispoziţiunile sale fixarea orelor pentru lucru în sala de lectură, şi că aşà cum sunt ele astăzi fixate, multe persoane, cari ar aveà timpul disponibil după ora 6, nu pot lucrà în biblioteca noastră. S'ar puteà face o schimbare în aşezarea orelor, fiind ziua dela 9—12 şi 12—5 şi adăugându-se sara orele 7—10 cu acelaş personal retribuit mai bine. Pericolul iluminării nu ar fi mărit, căci şi cu orele de acum se aprind iarna lămpile la 4. Nu e chestiune de modificat regulamentul, ci de simple dispoziţiuni ale Delegaţiunii, care ar aveà să avizeze şi la micul spor de cheltueli ce ar necesità.

D-l *I. Bianu* zice că în adevăr regulamentul bibliotecii nu dispune nimic cu privire la orele de lucru. Folosirea colecţiunilor Academiei este prevăzută în art. 32, care zice: «Cărţile din biblioteca Academiei, întru cât permit condiţiunile de local şi de personal, vor puteà fi consultate de persoanele cari doresc a face cercetări ştiinţifice. . . .» Aceasta este singura normă pe care o dă regulamentul, şi grija constantă a fost ca să se dea cât mai largă aplicare dispoziţiunii din regulament. Cu modul acesta, s'a ajuns să avem 10 ore de lucru pe zi fără întrerupere, dela 8 dimineaţa până la 6 sara, ceea ce este foarte mult, pentrucă din toate bibliotecile din lume, numai British Museum are mai multe ore ca noi, adică 11. Preocuparea d-lui Preşedinte Kalinderu este ieşită din dorinţa de a da o şi mai mare extensiune folosirii colecţiunilor noastre. Localul nostru însă, spre a se face un serviciu de noapte, este cu totul nepotrivit, căci, cum arată raportul Comisiunii bibliotecii, el este format din cele două case de locuit vechi, cari nu întrunesc condiţiunile de siguranţă necesare, şi cu atât mai puţin sunt potrivite pentru o lesnicioasă căutare a cărţilor în depozite spre a fi servite în sala de lucru. De aceea în actualul local nu poate fi nici vorbă să se facă un serviciu complet de noapte, pentrucă depozitele de cărţi nu sunt luminate cu electricitate, şi ar fi o mare greutate şi mai ales un mare pericol să se facă un asemenea serviciu. În unele centre mari şcolare, cum este cartierul latin din Paris, sunt în adevăr biblioteci cari au ore de serviciu de noapte; ele sunt însă organizate cu totul pentru alte scopuri şi în alt mod decât biblioteca Academiei. Ele nu cuprind comori de însemnătatea pe care o au pentru noi colecţiunile noastre şi sunt mai mult un adăpost pentru tinerimea universitară, care să găsească sara un local luminat şi încălzit pentru studiu. Într'unele nici nu se servesc alte cărţi decât cele aflătoare în săli pentru întrebuinţarea generală. Aşà este organizată şi la noi Fundaţiunea Universitară «Carol I». Acum biblioteca Acndemiei se ţine deschisă până la ora 6, dar iarna se dau cărţi din depozite numai până se întunecă. Academia a făcut şi face sacrificii relativ foarte mari şi aduce nepreţuite foloase studiilor ştiinţifice cu larga întrebuinţare a bibliotecii sale. Să fim cu mare băgare de samă, ca să nu ne silim a face mai mult decât se poate.

D-l *I. Kalinderu* crede totuş că trebue să căutăm un mijloc spre a pro-

curà persoanelor serioase trei ore de sară, ca să lucreze în biblioteca noastră, care este singura bogată în toată ţara. S'ar puteà aşezà orele dela 10—12, căci dela 8—10 sunt puţini lectori, şi apoi dela 1—8 sara fără întrerupere.

D-l Preşedinte pune la vot propunerea de a se modificà al. III din art. 37 al Regulamentului bibliotecii care, cu amendamentul propus, are cuprinderea următoare: «Profesorilor activi, profesorilor onorari, agregaţilor şi docenţilor universitari» şi zice că, fiind modificare de regulament, trebue votată cu două treimi.

— Propunerea de modificare se aprobă.

— Se ia spre cunoştinţă cuprinsul raportului.

Se cetesc procesele verbale ale Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţele dela 30 şi 31 Martie, prin cari se arată că Secţiunea propune să se tipărească în *Anale* următoarele scrieri: 1. *Istoria Igienei. Partea IV. Apa*, de răposatul membru al Academiei Dr. I. Felix; 2. *Funcţiunile bio-chimice ale stomacului* de d-l Dr. E. Riegler, membru corespondent.

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

ŞEDINŢA SOLEMNĂ DELA 1 APRILIE 1905.

Preşedinţa **M. S. Regelui** însoţit de *A. S. R. Principele Carol.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* adresează Maiestăţii Sale Regelui următoarea cuvântare:

«*Sire*,

«Nenumărate şi de multe feluri sunt dovezile de înalt şi luminat sprijin ce Maiestatea Voastră a binevoit a da până acum Academiei Române.

«Multe sunt şedinţele la cari a binevoit a ne face deosebita onoare de a asistà, luând parte activă la unele din ele, prin cuvântări călduroase şi comunicări de nepreţuit interes pentru istoria noastră naţională.

«Dar mai numeroase sunt îndemnurile, cu cari ne-aţi cinstit fără încetare în modesta noastră muncă pentru desvoltarea culturii române.

«Pentru toate acestea, îngăduiţi-mi, Înalte Protector, a depune la picioarele Voastre, în numele tuturor membrilor Academiei, expresiunea adâncei noastre recunoştinţe, împreună cu încredinţarea că, pătrunşi de măreţul scop al Academiei, vom lucrà cu toată râvna la

aducerea lui la îndeplinire, corespunzând astfel așteptărilor ce Maiestatea Voastră a pus dela început în acest înalt așezământ.

«Facem această făgăduință, pentrucă știm că munca — ale cărei roade sunt cele mai dulci plăceri—este legea supremă a ființei omenești și principiul de viață dătător, care duce înainte oameni și națiuni.

«Am avut bucuria și onoarea prezenței Principelui Moștenitor la ședința de deschidere a acestei sesiuni generale. Alteța Sa Regală, care e chemat a continuà opera de progres național a Maiestății Voastre, prin cuvintele cu cari a primit omagiile noastre, ne-a dat încă odată mărturia viului interes ce poartă Academiei.

«Maiestatea Voastră, cunoscând că toate se dobândesc prin deprindere, până și virtutea, a binevoit a aduce în mijlocul nostru pe A. S. Regală Principele Carol, a cărui desvoltare e urmărită cu dragoste, plină de frumoase speranțe, de toată suflarea românească. Urăm celui mai scump odor al țerii, să întrupeze toate însușirile Augustului Său Unchiu, și suntem adânc recunoscători Maiestății Voastre pentru această nouă și puternică dovadă ce ne dă, că instituțiunea noastră va aveà totdeauna binefăcătoarea atențiune a Dinastiei.

«*Sire,*

«Se împlinesc în curând 40 de ani, decând Țerile-Unite V'au încredințat destinele lor. Însuflețirea neasemănată cu care s'a făcut atunci legătura între Maiestatea Voastră și poporul român și solemna declarațiune cu care ați primit însărcinarea atât de grea a cârmuirii lor a fost o chezășie pentru viitor. Vremea n'a desmințit nici entuziasmul, nici încrederea din acele memorabile zile, din contră, a adus tot nou temeiu pentru ele.

«În acest răstimp, România s'a ridicat neîncetat, și tot mai trainic, la starea de azi, care umple de dreaptă mândrie inimile tuturor Românilor. Această fericită transformare se datorește unei îndelungate și neobosite activități, despre care ne vorbesc cu glas tare fiece părticică a edificiului Statului nostru, fiecare pas înainte, ori cât de mic.

«Pe lângă trebile politice, Maiestatea Voastră a îmbrățișat cu aceeaș căldură și celelalte părți ale vieții naționale, ca desvoltarea economică în care, la fiece progres făcut, e însemnată intervenirea luminilor și sprijinului Maiestății Voastre, ca înflorirea literaturii noastre, la care ați luat, Sire, o parte atât de mare, știind că a pătrunde limba unui popor înseamnă a-i pătrunde inima.

«Fericiţi Domnitorii cari ştiu să recunoască şi să distingă înaltele inteligenţe dintre supuşii cari ridică strălucirea Coroanei lor şi deşteaptă o nobilă emulaţiune, aducătoare de roade frumoase şi de slavă, fericite sunt, Maiestate, popoarele cari, urmând asemenea pilde, dau prinosul lor de admiraţiune şi de sprijin literaţilor şi bărbaţilor de ştiinţă, cari le duc la progres, la lumină.

«Adânc măgulit, că în acest an îmi este dat mie să salut pe Maiestatea Voastră printre noi, vă rog prea respectuos, Sire, a primì cu aceeaş bunăvoinţă profundele urări ce facem cu toţii, şi din toată inima, ca Pronia să hărăzească Maiestăţii Voastre, Maiestăţii Sale prea graţioasei noastre Regine, AA. LL. Regale Principilor Moştenitori şi Augustilor Lor Copii, mulţi ani de viaţă fericită, spre binele scumpei noastre Patrii.»

Maiestatea Sa Regele binevoeşte a răspunde următoarele:

«*Urările cu cari, şi de astădată, salutaţi venirea Mea printre D-voastre şi credincioasele mărturisiri ce Mi le rostiţi din partea Academiei, Îmi sunt deosebit de scumpe. Cu aceeaş căldură de inimă vă mulţumesc şi vă reînnoesc statornicul Meu interes pentru lucrările voastre.*

«*Mă bucur de câte ori am prilejul de a luà cuvântul în acest locaş, unde am auzit atâtea conferinţe atrăgătoare şi disertaţiuni iscusite, cari au răspândit lumini nouă asupra trecutului nostru şi îndrumări înţelepte pentru propăşirea ştiinţei, adunând astfel un material de mare preţ pentru lărgirea templului care adăposteşte sufletul neamului românesc.*

«*La temelia acestui templu se află limba, această duioasă limbă românească, care Mi-a devenit îndoit de scumpă din ziua când am auzit-o răsunând pe buzele neuitatei Mele copile şi de când, spre a Mea mângâiere, urmaşii Mei o grăiesc în jurul Meu.*

«*Mânat de această simţire, am propus Academiei, acum 21 de ani, întocmirea dicţionarului «Etymologicum magnum Romaniae», având mai ales în vedere culegerea şi păstrarea acestor cuvinte vechi cari, deşì obârşia lor este slavonă, grecească sau turcească, alcătuesc originalitatea şi bogăţia limbii.*

«*Dorinţa Mea erà ca Academia să scape aceste odoare ameninţate a cădeà în uitare, redându-le locul la care au drept, şi să puie o stavilă la acest val de nepăsare pentru graiul bătrânesc, stârpind totodată buruienile neologismului, care înăbuşe limba strămoşească.*

Limbile îşi au într'adevăr viaţa lor proprie, care se desvoltă după nişte regule statornice, însă înrâurirea scriitorilor de frunte şi a academiilor asupra acestei desvoltări este de asemenea netăgăduită.

«De ce să ne ferim de aceste locuţiuni vechi cu obârşie aşà de curată ca aceea a liturgiei şi a letopiseţelor ţerii, şi cari nici măcar arhaisme nu sunt, deoarece le întâlnim în limba bisericii şi a poporului? Mult mai de temut sunt aceste neologisme sterpe, cu formă şi înţeles pocite, cari nu aduc nici o idee nouă, ci izgonesc numai cuvinte curat româneşti spre a le înlocuì cu altele străine cu înţeles absolut identic, ca spre pildă «avansare» în loc de înaintare, «voiaj» în loc de călătorie.

«Aceste parazite răutăcioase sunt mii, numărul lor creşte pe zi ce merge, şi sfârşitul va fi schilodirea limbii. Strecurarea lor o datorim în mare parte vieţii politice, obiceiurilor apusene şi educaţiunii copiilor în străinătate. Aceste înrâuriri n'au fost totdeauna norocite, nu numai asupra limbii, ci şi asupra moravurilor, cari au pierdut poate mai mult decât au câştigat. Urmarea cea mai de plâns a acestei greşite îndrumări este şanţul ce se sapă între limba claselor culte şi neprihănita limbă a poporului. Despărţenia aceasta trebue dar cu ori ce preţ preîntâmpinată ca o primejdie pentru neamul românesc, a cărui unitate se întemeiază pe legea şi limba sa.

«Ştiu că Academia şi un mănunchiu de scriitori vrednici luptă cu o patriotică osârdie spre a alungà această vătămătoare cotropire, însă râvna şi silinţele tuturor nu vor fi de prisos spre a aduce la bun sfârşit această operă de însănătoşare.

«Iată pricina pentru care o grabnică dare la lumină a dicţionarului este atât de dorită de Mine. Îmi dau sama de greutăţile lucrării, de timpul ce cere, totuş cred că în acest lung şir de ani s'ar fi putut îndeplinì în mare parte programul alcătuit. Dacă mai zăbovim, ştirbirea şi schimonosirea limbii se vor întinde tot mai mult, iar îndreptarea va fi cu atât mai anevoioasă.

«Aştept dar cu nerăbdare ca Etymologicum să fie cât mai curând pus în mâna tuturor, avându-se grija ca întocmirea lui să fie cât de întreagă, cu un număr de citaţiuni bine alese, însă limitat spre a nu se înnămolì lucrarea într'o prea mare întindere. Perfecţiunea lui are mai puţină însemnătate decât fiinţa lui.

«Sunt încredinţat că D-voastre veţi întâmpinà aceste mici îndrumări ce Mi-am permis a le aşterne ca un semn al viei Mele dorinţe de a vedeà Etymologicum odată desăvârşit spre cinstea Academiei şi folosul generaţiunilor viitoare.»

Şedinţa se suspendă şi Maiestatea Sa Regele binevoeşte a se întreţineà cu membrii Academiei.

La redeschidere, Maiestatea Sa Regele binevoeşte a da cuvântul d-lui Dr. G. Marinescu, membru corespondent.

D-l Dr. G. Marinescu ceteşte comunicarea sa despre: *Senilitate şi moarte.*

ŞEDINŢA DELA 2 APRILIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se cetì în şedinţă publică şi a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui N. Iorga, membru corespondent, despre: *Viaţa şi domnia lui Barbu Dimitrie Ştirbei.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela Secţiunea istorică se primeşte propunerea de a se tipărì în *Anale* scrierea d-lui R. Rosetti: *Despre Ungurii şi Episcopiile catolice din Moldova.*

— Propunerea Secţiunii se aprobă.

Dela Societatea de asigurare «Naţionala» se primesc în dar următoarele trei documente privitoare la moşia Ştefăneşti, din judeţul Botoşani, proprietate a acelei Societăţi:

1. Hrisovul din 1751, prin care Ioan Constantin Mihail Racoviţă Voevod dărueşte boierului Ştefan Buhaescu Cămăraşul, pe care l-a cununat, o bucată de loc din hotarul domnesc al târgului Ştefăneşti, indicând hotarele despărţitoare ale locului ce dărueşte.
2. Un mic hrisov al aceluiaş Domnitor Ioan Constantin Mihail Racoviţă din 1756 Iunie 14, prin care consacră o cumpărătoare făcută de D-ei Domniţa Aniţa a unei moşii Slobozia dela Ştefăneşti, ţinutul Dorohoiu, dela d-lui Scarlatache Costache biv vel Stolnic.
3. Un alt hrisov al aceluiaş Domnitor Ioan Constantin Mihail Racoviţă Voevod din 1751 (în copie), prin care se întăresc cele din hrisovul din acelaş an, trecut sub No. 1, relativ la darul făcut boierului Ştefan Buhaescu Cămăraşul din izvoade.

Făcând acest dar, Direcţiunea Societăţii «Naţionala» exprimă dorinţa ca documentele să-i fie puse la dispoziţie, ori când ar puteà aveà trebuinţă de ele.

— Se decide a se exprimà mulţumiri şi a se răspunde că, după regulamentul Academiei, manuscrisele şi documentele intrate în colecţiunile ei, sub nici un motiv nu mai pot fi împrumutate în afară, dar că pentru trebuinţele Societăţii, i se vor da, ori când va cere, còpii legalizate la Arhivele Statului, cari au valoare probatorie în justiţie, ca şi originalele.

ŞEDINŢA PUBLICĂ DELA 4 APRILIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l N. Iorga, membru corespondent, prezentă ca omagiu Academiei următoarele publicaţiuni ale d-sale: *Mărturii istorice privitoare la viaţa şi domnia lui Ştirbei Vodă; Braşovul şi Românii — scrisori şi lămuriri; Inscripţii din bisericile României,* 1905.

D-l *Dr. V. Babeş* ceteşte comunicarea sa: *Fălcariţa şi mortalitatea copiilor nou născuţi.*

D-l N. Iorga, membru corespondent, ceteşte memoriul său despre: *Viaţa şi domnia lui Barbu Dimitrie Ştirbei, Domn al Ţerii-Româneşti (1849—1856). Memoriul I.*

ŞEDINŢA DELA 5 APRILIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 1 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea propune a se tipări în *Anale* următoarele scrieri:

1) *Măsurarea şi calcularea lungimii de undă a ondulaţiunilor luminoase cu o reţeă de reflecţiune Rowland* de d-l Max Reinhard;

2) *Încrângătura Viermilor — Clasa Anelidelor — Ordinul Rotifere* de d-l Leon Cosmovici, membru corespondent.

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

D-l *I. Bogdan* prezentă pentru publicare în *Anale* scrierea d-lui P. Papahagi intitulată: *Locuţiuni (graie) armâneşti.*

— Se recomandă Secţiunii literare.

ŞEDINŢA DELA 6 APRILIE 1905.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *St. C. Hepites* prezentă în dar din partea d-lui Dr. D. Hurmuzescu mai multe scrieri de ale sale în limbile română şi franceză, şi din partea

d-lui Leonida Colescu: *Harta figurativă a produselor agricole, animalelor domestice şi pădurilor din România.*

D-l *Dr. C. Istrati* ceteşte următorul raport al Comisiunii însărcinate cu examinarea lucrărilor Academiei făcute în 1904—5:

«*Domnilor Colegi*,

«Academia Română, singura instituţiune în care cugetarea şi năzuinţele Românilor pe terenul cultural se întâlnesc de pretutindenea pentru un scop înalt şi binefăcător, trebue să fie fericită a constată mersul ei necontenit tot spre mai bine, creând în juru-i o atmosferă de muncă rodnică şi dând exemplul unei administraţiuni bine chibzuite şi în acord cu voinţa fericiţilor donatori.

«Comisiunea aleasă de D-voastre ţine ca, dela început, să aducă în numele Academiei şi cu această ocaziune omagiile sale respectuoase şi de adâncă recunoştinţă Suveranului ţerii care, ca Preşedinte onorar şi Protector al Academiei, totdeauna a luat partea cea mai mare la bunul mers şi la constanta desvoltare a acestei mari Instituţiuni româneşti.

«Cuvântarea ce M. Sa a binevoit a ţineà şi anul acesta în faţa Academiei ne arată tot mai mult preocuparea Sa profundă şi constantă, faţă cu marea chestiune a unităţii culturale române, plecând dela unitatea limbii şi de la nevoia de a o păstrà pe aceasta curată şi vrednică de frumuseţea scrierilor vechilor noştri cronicari.

«Aducem de asemenea prinosul nostru de iubire M. S. Reginei şi întregei noastre Dinastii, căreia din adâncul inimii îi urăm sănătate şi fericire.

«Am fost fericiţi a vedeà în mijlocul nostru în ziua de deschidere a acestei sesiuni pe A. S. R. Principele României, prezidând prima noastră şedinţă şi văzând cum prin calda sa cuvântare ne-a îndemnat şi mai mult la muncă pe calea literaturii române, a pătrunderii problemelor ştiinţei şi cunoaşterea amănunţită a istoriei noastre naţionale.

«În aceste judicioase cuvinte stă cuprins pentru multă vreme încă programul activităţii noastre în viitor, alături cu importanta chestiune a dicţionarului limbii române, făt-frumos atât de dorit şi atât de departe — se pare — de a fi realizat.

«Tot în ce priveşte scumpa Dinastie română, ţinem de asemenea a nu trece uitării faptul îmbucurător, că A. S. Principele Carol a stabilit încă din frageda sa vârstă prima sa legătură cu Academia prin

descoperirea a două specii nouă în flora ţerii, pe văile frumoase din jurul castelului Peleş, şi cari au fost comunicate Secţiunii ştiinţifice de d-l Zaharia C. Panţu.

«Am fost de asemenea fericiţi de a-L fi primit în sânul nostru pentru întâia oară tocmai în şedinţa memorabilă, în care marele nostru Rege ne-a vorbit de unitatea culturală a neamului.

«Ori ce lucrare, Domnilor Membri, se face cu întrebuinţare de timp şi muncă.

«Munca oamenilor e constantă şi se mănţine prin înlocuirea necontenită a celor slăbiţi prin vârstă sau prin sacrificiul adus cercetării ştiinţei şi adevărului prin o muncă încordată.

«Timpul seceră pe om, ori cum ar fi el. Munca însă adesea grăbeşte opera fatală a timpului.

«Academiile, recrutând elementele lor mai totdeauna din oameni de oarecare vârstă, fatal asistă ele la premeniri repetate.

«Din acest punct de vedere, anul trecut a fost un an trist pentru Academie.

«Ea a văzut plecând din sânul nostru pe Generalul St. Fălcoianu, unul dintre foştii militari, care a contribuit cu capul şi cu braţul său la reuşita răsboiului pentru independenţă, făcându-se în urmă şi istoriograful acestei măreţe epoci.

«Nicolae Ionescu, unul din rarii intelectuali, din acei cari au luptat şi contribuit la unirea ţerilor şi cari se mai aflau în viaţă, s'a înălţat cu deosebire prin vorbirea sa aleasă, cu care a ilustrat tribuna română, fiind în tot timpul un patriot convins şi gata de ori ce sacrificii.

«O dureroasă şi neaşteptată pierdere a fost pentru Academie aceea a Doctorului Iacob Felix, muncitor neobosit, judecată senină, specialist desăvârşit. A fost luat dintre noi în depline puteri şi a iscălit un raport Academiei numai cu câteva ore înainte de momentul morţii sale.

«Şi mai crudă a fost pierderea lui G. Ionnescu-Gion, răpit la o vârstă în care aveà tot dreptul să continue activa sa carieră.

«Memoria scumpilor dispăruţi să fie păstrată deapururea în inima noastră, căci toţi aceştia au făcut parte din mănunchiul oamenilor de bine, cu care se cinsteşte nu numai Academia, dar întregul nostru neam românesc.

«Comisiunea D-voastre constată cu aleasă plăcere nu numai activitatea desfăşurată în cele 41 de şedinţe, din timpul anului trecut, dar cu deosebire desvoltarea crescând şi importanţa tot mai mare pe care o iau publicaţiunile Academiei.

«Cu o deosebită fericire constatăm curentul îmbucurător de a se trimite Academiei tot mai multe manuscripte, documente, scrisori și obiecte de mare valoare istorică, și profităm de această ocaziune pentru a spune că unul din marile merite ale Academiei Române față cu neamul va fi necontestat și acela de a fi adunat un bogat material referitor la trecutul nostru.

«Păstrători ai acestei comori, ne mândrim cu acest depozit sfânt neamului și urăm ca el să fie utilizat de cercetătorii noștri, cât se poate mai des și mai util pentru istoria ţerii.

«Facem chiar urarea ca colecţiunile noastre să se îmbogăţească tot mai mult, aducând călduroasa noastră mulţumire tuturor donatorilor.

«Exprimăm dorința ca Academia să se pună în raport cu Guvernul ţerii, pentru a se studià amănunţit și prevedeà mijloacele necesare spre a se zidì un anume local, în care să se păstreze cu siguranță și să poată fi văzut în mare parte și de public tot ceeace privește trecutul nostru istoric, și care se află răspândit și nesigur păstrat în diferite colecţiuni ale Statului și Academiei.

«Aceeaș gândire o exprimăm și în ce privește biblioteca, asociindu-ne din toată inima cu propunerea d-lui Președinte, ca localul să fie deschis și în timpul serii și cât mai mult timp și mai comod cetitorilor.

«Și din acest punct de vedere, ne permitem a exprimà dorința ca să se institue o comisiune de specialiști, care să indice ce anume lucrări clasice și mai scumpe urmează a se cumpără treptat, astfel ca biblioteca Academiei să devie o bibliotecă enciclopedică, în care specialiștii de ori ce ramură să găsească cu ușurință tratatele clasice cu caracter istoric sau de actualitate.

«Comisiunea se bucură de asemenea de buna administrare a fondurilor, donațiunilor și legatelor, și este fericită a constată mersul procesului succesiunii Tache Anastassiu, buna îndrumare a Institutului Otteteleșanu, pentru care trebue în prima linie a se mulţumì d-lui Kalinderu, care a găsit timpul necesar a se ocupà în mod amănunţit de aceste chestiuni.

«Comisiunea nu poate rămâneà indiferentă de a semnalà că, dacă sunt foarte numeroase lucrările prezentate la diferite premii și dacă în genere lucrările literare sau cu caracter istoric sunt din ce în ce și mai bune și mai numeroase, cu părere de rău constată însă că pentru premiul Alexandru Ioan Cuza de 10.000 lei, relativ la: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*, nu s'a prezentat încă nici un manuscris; de asemenea că pentru lucrări importante, ca: *Poporul*

român din Ungaria şi Transilvania dela începutul secolului XVIII încoace (Premiul Adamachi de 5.000 lei), *Starea economică şi socială a României actuale* (premiul Lazăr de 5.000 lei) şi *Istoria vămilor dela început şi până în zilele noastre* (premiul Neuschotz de 2.000 lei) nu s'a prezentat nici o lucrare.

«Comisiunea D-voastre nu poate încheià acest raport al său, fără a mai atinge încă două chestiuni relevate pe dreptul de alesul şi activul nostru Preşedinte.

«Preocupat de dorinţa ca Academia să reuşească a mărì şi ea curentul cercetărilor ştiinţifice şi prezentarea lumii ştiinţifice străine a acestor lucrări prin intermediul ei, d-sa a propus de a se scoate un buletin mensual al Academiei pentru lucrările urgente, cari din cauză dreptului de prioritate nu pot suferì întârziere în publicaţiune, şi a admite ca în acest buletin ele să se publice şi în limbile franceză sau germană, după voinţă.

«Propunerea e venită nu se poate mai la timp. Recunoaştem că notele ştiinţifice datorite Românilor nu sunt numeroase. E trist însă a vedeà că şi aceste puţine câte sunt pierd din caracterul naţional, înnămolite între numeroase comunicări proprii ale Academiilor străine.

«Românii au tot interesul şi datoria morală de a publicà numai în societăţile române şi în special vor fi fericiţi a se unì sub scutul Academiei pentru aceasta. Astfel Academia va fi completată în activitatea ei, care în prezent, tocmai din lipsa unui astfel de buletin, e unilaterală şi mai numai cu caracter istoric.

«Noi dorim în interesul Academiei şi al prestigiului activităţii române pe toate terenurile ca acest buletin să capete fiinţă cât mai curând.

«O altă chestiune, de o înaltă ordine morală, a fost atinsă pentru a doua oară, de vrednicul nostru Preşedinte şi care are, prin viaţa sa exemplară şi demnă, tot dreptul de a-şi spune cuvântul.

«Comisiunea nu va insistà prea mult asupra ei, totuş mulţumind Preşedintelui de a o fi pus, se crede datoare la rândul ei a adauge:

«Membrii Academiei, ca oameni în societate, ca fruntaşi români şi ca cercetători ai adevărului din cei mai cu vază în neamul nostru, nu uită nici un moment de greaua şi înălţătoarea misiune ce au de îndeplinit.

«Totul pentru neam, şi nimic pentru micile pasiuni omeneşti, trebue să ne fie lozinca.

«O viaţă ca cristalul, o cugetare serioasă şi neinteresată, o activitate rodnică mai ales mediului românesc, o preocupaţiune constantă de marile probleme ce duc la aflarea adevărului şi la înălţarea constantă

a românismului, trebue să ne fie preocuparea, singura noastră preocupare.

«Ori ce micșorări, ori ce pată, sunt o eclipsă dureroasă, mai ales pentru umbra ce se întinde de sus în jos în inimile bune și cugetările alese, și ar fi o lovitură prestigiului Academiei și națiunii.

«Fericiți de a constată că membrii Academiei își dau sama mai bine ca ori cine de aceste adevăruri, avem încrederea deplină în calea luminoasă și rodnică ce o urmează ea în mod hotărît

«Terminând, membrii Comisiunii nu pot face mai bine decât a urà succes mare acestei Instituțiuni atât de scumpe cugetării și inimii românești.

«Raportor. *Dr. C I Istrati.*

«Membrii Comisiunii *I M Moldovanu, Teclu*»

D-l Președinte *I. Kalinderu,* mulțumind Comisiunii pentru raportul său, zice că în ce privește comisiunea de specialiști, care să indice ce anume opere să se cumpere pentru bibliotecă, această comisiune există dejà și este formată din Secretarii celor trei Secțiuni. Atribuțiunile ei în această privință sunt specificate în art. 25 din Regulamentul bibliotecii și este bine ca această Comisiune, dimpreună cu vrednicul nostru Bibliotecar, să se întrunească din când în când și să stabilească lista cărților ce au a se cumpără.

— Raportul Comisiuni se ia spre cunoștință.

D-l Președinte *I Kalinderu* aduce aminte că în luna Maiu viitor este a se acordà la elevi de ai Școalei de arte frumoase din Iași premiul I. Lecomte du Nouy Pentru facerea concursului urmează să se aleagă un juriu care, potrivit regulamentului, trebue să fie compus dintr'un membru al Academiei ca președinte și din doi profesori ai școlii.

— Se decide ca juriul să fie compus din d-nii. Em. Bardasare și C. D. Stahi, profesori la Școala de arte frumoase din Iași, sub președința d-lui A Naum.

La ordinea zilei se pune raportul Comisiunii premiilor anuale: Marele premiu Năsturel, Eliade-Rădulescu și Adamachi.

D-l *I. Bianu* cetește din raportul său general partea privitoare la lucrările Comisiunii și la marele premiu Năsturel, arătând că Comisiunea propune pentru premiare pe următorii patru concurenți:

I. Sîrbu cu 7 voturi pentru, contra 1,

G. Danielopol cu 4 voturi pentru, contra 3;

Dr G. Baiulescu cu paritate de 4 voturi;

A. Vlahuță cu paritate de 4 voturi.

D-l *A. D Xenopol,* în discuțiune generală, zice că după normele stabilite, votarea în plen trebue să se înceapă în ordinea în care Comisiunea pre-

miilor face propunerile sale. Va trebuì deci să se pună întâiu la vot scrierea d-lui I. Sîrbu, care însă nu poate fi încoronată cu Marele Premiu Năsturel. D-l Xenopol recunoaște că această scriere reprezentă o muncă, dar aceasta nu e suficient pentru o operă căreia să i se dea marele premiu Năsturel. Stilul ei e foarte greu și lipsit de limpeziciune și, spre a demonstrà aceasta, d-l Xenopol cetește părți din lucrare și arată că sunt grămădite unele peste altele fraze incidentale, ba încă și parenteze, cari încâlcesc stilul și fac lucrarea neînțeleasă. Obiceiul a fost ca Academia să încoroneze cu marele premiu Năsturel nu lucrarea unui autor, ci activitatea vieții lui întregi. D-l Sîrbu se prezentă cu întâia lui lucrare și aceea încă neterminată, căci este partea I a ei. Nu trebue să-i dăm marele premiu, cu atât mai mult cu cât vine în concurs cu d-nii Danielopol și Vlahuță, cari au în urma lor o viață întreagă de activitate, unul juridică și celălalt literară. Lucrarea d-lui Danielopol e de o importanță capitală, iar Vlahuță e cel mai cugetător dintre poeții noștri, căci poeziile lui sunt înțesate de gândiri. D-l Xenopol propune ca Academia să aleagă dintre acești din urmă doi pe laureatul ei

D-l *Dr. C. Istrati* zice că sunt și alte elemente, pe cari Academia trebue să le ia în considerare atunci, când are să acorde premiile ei. Recunoaște marile merite ale d-lor Danielopol și Vlahuță, dar trebue să ne gândim la greutățile cu cari a luptat d-l Sîrbu, un Bănățean, pentru ca să-și facă opera sa. De ce să-i imputăm pretinsele defecte ale stilului, când știm că el își are mentalitatea lui făcută prin educațiunea germană. E un tânăr muncitor și a pus multă inimă și multă sârguință în opera sa și a avut de luptat cu multe greutăți, ca să scrie istoria eroului dela Călugăreni. Academia să-l încurajeze și să-i dea avânt ca să-și continue mai departe opera.

D-l *D. Sturdza* cetește din testamentul Generalului Năsturel partea privitoare la marele premiu, care zice anume: «că se va da operei care va fi judecată ca publicațiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenți». Precum se vede, nici vorbă nu este de a da un premiu muncii vechi întregi a unui autor Academia trebue să încurajeze mai ales pe cercetătorii istoriei noastre naționale, pe terenul căreia am rămas de tot în urmă, încât astăzi nu avem încă o istorie bine alcătuită, bine scrisă a României, trebuie și astăzi să ne adresăm, de vrem ceva temeinic, la bătrânul Engel, de acum mai bine de un secol. Sîrbu nu este un necunoscut, nu e un începător. El a scris în limba germană o carte foarte bună, teza sa de doctorat la Universitatea din Viena, despre Mateiu Basarab, al cărei stil e greoiu; dar și stilul lui Eudoxiu Hurmuzaki este greoiu și prin aceasta el nu rămâne mai puțin un istoric de greutate. D-l Sturdza propune să se acorde marele premiu d-lui Sârbu, care a clasificat în opera sa documentele numeroase privitoare la Mihaiu Viteazu și a clarificat mult întâmplările din timpul acestei mari figuri a neamului românesc. Me-

rită Sîrbu o încurajare, căci munca lui e vrednică şi serioasă, şi promite, de va fi atent şi cumpănit, să producă lucrări încă mai bune.

D-l *D C. Ollănescu* ceteşte din testamentul Generalului Năsturel dispoziţiunea ca marele premiu să se acorde mai ales la opere de înaltă literatură, şi zice că opera ce ni se prezentă acum în asemenea condiţiuni este a d-lui Vlahuţă. D-sa propune să se încoroneze această operă

Discuţiunea generală se închide.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui I. Sîrbu şi adauge că acesta este un adevărat istoric, care cumpăneşte bine faptele, ţine măsura şi răceala istoricului şi face o icoană vie şi corectă a lui Mihaiu Viteazul.

D-l *Gr. Ştefănescu* zice că raportul d-lui Tocilescu este foarte amănunţit şi convingător, dar plenul Academiei nu poate votà în deplină cunoştinţă de cauză, dacă nu va ascultà şi celelalte rapoarte, cari şi ele pot să fie tot atât de convingătoare. De aceea d-sa propune să nu se pună îndată la vot premiarea d-lui Sîrbu, ci să se citească mai întâiu şi rapoartele asupra scrierilor celorlalţi concurenţi propuşi la premiare.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că, potrivit art 35 din Regulament, au să se pună la vot mai întâiu propunerile cari au obţinut în Comisiune majoritatea voturilor, şi apoi plenul va decide asupra propunerilor făcute cu paritate de voturi. De aceea să se citească deocamdată numai raportul asupra scrierii d-lui Danielopol.

D-l *Gr G. Tocilescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui Danielopol.

Se pune la vot propunerea Comisiunii de a se acordà Marele premiu Năsturel d-lui I. Sîrbu.

Rezultatul votului este: votanţi 24; voturi pentru 19, contra 5.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea, întrunind două treimi, Marele premiu Năsturel s'a acordat d-lui I. Sîrbu

D-l *I Bianu* ceteşte din raportul său general partea privitoare la premiul Eliade-Rădulescu, arătând că Comisiunea propune pentru premiare pe următorii trei concurenţi: Ilie Bărbulescu cu 8 voturi pentru, contra 1; II. G. Lecca cu 6 voturi pentru, contra 2, M Sadoveanu cu 5 voturi pentru, contra 2

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte raportul special al d-lui *N. Quintescu* asupra scrierii d-lui Ilie Bărbulescu

Şedinţa se ridică, rămânând ca discuţiunea să se urmeze în şedinţa viitoare.

ŞEDINŢA DELA 7 APRILIE 1905

Preşedinţa d-lui *I Kalinderu.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 4 Aprilie, prin care Secţiunea propune:

1) Să se înapoieze d-lui Dr. G. Crăiniceanu scrierea sa: *Literatura medicală românească* spre a o completà, arătând şi epoca până la care se va întinde bibliografia acelei literaturi;

2) Să se publice (în stereotipie) *Tabelele de logaritmi vulgari (cu diferinţele lor) în 18, 19 şi 20 zecimale* de d-l Inginer Guido Bausek, şi dacă Academia nu dispune de mijloace, să se intervină la Ministerul Instrucţiunii publice spre a procurà acele mijloace;

3) Să se tipărească în *Publicaţiunile Fondului Adamachi* scrierea d-lui I. Simionescu: *Fauna jurasică din Bucegi.*

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

D-l *D. Sturdza* zice:

«Astăzi serbăm aniversarea zilei naşterii Maiestăţii Sale Regelui.

«Stă scris pe medalia cea mare a lui Mateiu Corvin — *Animus Regis regna nobilitat* — Sufletul Regelui înnobilează domniile.

«Aceste frumoase cuvinte şi-au aflat fără îndoială o aplicare vie în timpurile noastre în domnia Regelui Carol Din ziua în care Maiestatea sa a pus piciorul pe pământul românesc, o suflare nouă a trecut peste patria noastră, înnălţând-o în toate privirile. Regatul României este intrat astăzi în cercul statelor culte şi Românii pot fi mândri, că Regele lor a dat şi dă impulsiunea cea bună în toate direcţiunile activităţii unui popor vrednic şi viteaz

«Astăzi, în ziua naşterii Augustului nostru Protector şi Preşedinte onorar, Academia Română îi doreşte o viaţă lungă, bogată ca şi în trecut în fapte mari şi glorioase.

«Rog Academia să îngădue ca, ţiindu-mă de un obiceiu acum vechiu, să depun în această zi de sărbătoare, ca prinos al recunoştinţei ce resimt pentru fundatorul Regatului României, mai multe cărţi, documente şi hărţi, cari se vor încorporà în Biblioteca noastră.»

— D-l Preşedinte se asociază în numele Academiei la urările ce d-l Sturdza aduce M. S. Regelui şi Dinastiei şi-i mulţumeşte pentru darurile bogate ce le oferă astăzi

La ordinea zilei se pune continuarea discuţiunii asupra propunerilor Comisiunii premiilor anuale pentru acordarea premiului Eliade-Rădulescu.

D-l *Gr G Tocilescu* cetește din nou concluziunile raportului d-lui Quintescu asupra scrierii d-lui Bărbulescu.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește apoi raportul său special asupra scrierii d-lui H. G. Lecca.

D-l *I Bianu* cetește raportul său special asupra scrierii d-lui M. Sadoveanu.

Se procede la vot asupra propunerii Comisiunii premiilor anuale de a se acordà premiul Eliade-Rădulescu d-lui Ilie Bărbulescu

Rezultatul votului este votanți 25; voturi pentru 14, contra 11

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, întrunind simpla majoritate, și nu două treimi, urmează să se proceadă la a doua votare în ședința viitoare.

Se pune la vot propunerea de a se acordà premiul Eliade-Rădulescu d-lui H G. Lecca.

Rezultatul votului este: votanți 25; voturi pentru 5, contra 20.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

Se pune la vot propunerea de a se acordà premiul Eliade-Rădulescu d-lui M. Sadoveanu.

Rezultatul votului este: votanți 25, voturi pentru 10, contra 15.

— D-l Președinte anunță că propunerea, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

ȘEDINȚA DELA 8 APRILIE 1905

Președința d-lui *I Kalinderu.*

D-l Președinte *I Kalinderu* prezentă, pentru publicarea în *Anale*, scrierea d-lui Dr M Manicatide. *Cercetări asupra prezenței bacililor febrei tifoide în faringele bolnavilor.*

— Se recomandă Secțiunii științifice.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii științifice pentru ședința dela 7 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea propune pentru alegerea a doi membri activi în locurile vacante pe d-nii:

1) Dr. G Marinescu cu unanimitate de 7 voturi,

2) L. Mrazec cu 7 voturi pentru, contra 2,

3) General C. I. Brătianu cu 5 voturi pentru, contra 4

Secțiunea propune asemenea a se alege membru corespondent român d-l Em. Racoviță, iar membru corespondent străin d-l A L. Montandon.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii istorice pentru ședința dela 7 Apri-

lie, prin care se arată că Secțiunea propune să se aleagă membru activ în locul vacant d-l D. Onciul cu 8 voturi pentru și 1 abținere, și membri corespondenți români d-nii G. Popovici și G. Ghibănescu.

La biurou se prezentă următoarea propunere.

«Subsemnații propunem Academiei să binevoească a alege ca membru onorar pe d-l General-adjutant C Barozzi, care a întemeiat și îndrumat lucrările Hărții României.

«*P S Aurelian, P. Poni, Dr. C I. Istrati, Sp. Haret, A Saligny, N Teclu, St C Hepites, Gr Ștefănescu, Dr V Babeș, D C Ollănescu*»

D-l *St. C. Hepites* cetește următoarele.

«*Domnilor Colegi,* În numele colegilor cari au semnat propunerea făcută Academiei pentru alegerea de membru onorar al ei a d-lui General-adjutant C. Barozzi, am onoare a vă prezentă considerațiunile cari i-au îndemnat a vă cere să binevoiți a acordà această înaltă onoare.

«Prin modestia sa, Generalul de divizie C. Barozzi este poate omul cel mai puțin cunoscut dintre acei cari să merite o reală stimă pentru cunoștințele sale tehnice și pentru ideile sale scânteietoare de bun simț puse în serviciul armatei în toate împrejurările îndelungatei sale carieere militare.

«Generalul Barozzi n'a publicat decât un singur raport (1). El conține însă programa unor lucrări ce nu se vor puteà desăvârșì decât de mai multe generațiuni. Serviciile aduse de acest eminent militar ies la iveală cu o putere care face contrast cu modestia acestui reprezentant al științei, rămas aproape necunoscut publicului nostru, cu toată activitatea ce a desfășurat, mai cu samă cu inaugurarea lucrărilor Hărții Moldovei.

«Titlul său cel mai de căpetenie la recunoștința compatrioților săi este negreșit acela de «Întemeietorul Hărții Țerii.»

«Vă cer voie, prea stimați Colegi, de a vă împrospătà memoria prin cetirea a câtorva rânduri din studiul meu. *O primă încercare asupra lucrărilor astronomice din România până la finele secolului XIX*, publicat în al XXIV-lea volum din *Analele* Academiei.

«Vorbind de lucrările Hărții României, ziceam:

«Este fără îndoială că Generalul Barozzi și sărmanul Căpităneanu au «părți egale la alcătuirea Hărții României: unul inițiatorul, apoi colabora«torul zelos și modest alături cu operatorii geodeziani de sub ordinele sale; «cel de al doilea, mai tânăr, mai la curent cu metodele științifice, ajută cu

---

(1) Barozzi (Colonel C), *Raportul Șefului Depozitului de Răsboiu adresat d-lui Ministru de răsboiu la 17 Noemvrie 1874* București 1874, 26 pag. și 1 pl

. *Buletinul Societății Geografice Române* An. II, pag 33—43, conține relațiunea făcută de Colonel Barozzi acestei Societăți în Fevruarie 1876, relativă la lucrările de astronomie, geodezie și topografie, executate în Moldova de Depozitul de Răsboiu.

«cunoștințele sale la îndrumarea cu pași siguri și repezi a operațiunilor cari «călăuzesc ridicarea hărții.

«De aceea, după cum prima hartă sistematică a Franței se numește și «astăzi harta lui Cassini, după numele astronomului căruia ea se datorește, «avem credința că posteritatea, ținând samă de meritele celor cari au în«jghiebat și au lucrat cea dintâi hartă a Regatului Român, o va numì «Harta celor 3 Constantini:

«Constantin Barozzi, capul sau întemeietorul;

«Constantin Căpităneanu, astronomul, geodezianul și

«Constantin Brătianu, cartograful;

«Fiecare dintr'înșii, având netăgăduite drepturi la onorurile și recompen«sele ce, cu profuziune, marea Expozițiune Universală din Paris din anul «trecut a decernat lucrărilor Institutului Geografic al armatei noastre, care nu «este decât vechiul Depozit de Răsboiu, unde s'a început și s'a lucrat mulți «ani la harta Regatului.»

«Cu mult mai înainte de a fi «întemeietorul hărții țerii», elevul Barozzi, fruntaș al primei promoțiuni a școalei noastre militare, ia parte pe lângă ofițerii austriaci, în anul 1855, la măsurarea bazei din Bărăgan lângă Slobozia În acelaș an ia parte și la lucrările de triangulațiune ale lanțului de poligoane menit a legà în mod geodezic Dobrogea cu colțul sud-estic al Transilvaniei, peste Ialomița, și de acì în lungul văii Buzăului. Cu un an mai târziu (1856) execută ca sublocotenent recunoașterea, construcțiunea și o parte din observațiunile lanțului de triunghiuri care se așează dealungul Oltului, din Transilvania la Dunăre. După această practică, făcută în țară cu ocaziunea ridicării hărții Munteniei de Austriaci, sublocotenentul Barozzi este trimis la Viena unde, în iarna 1856—57, studiază metodele de calcule ale Institutului Geografic austriac; apoi pe timpul verii (1857) participă în mod activ la măsurarea bazei de lângă Wiener-Neustadt și la construcțiunea și observațiunile patrulaterului de mărire a bazei. În fine, pe timpul iernii 1857—58 urmează ca operator topograf școala secțiunii de topografie și se aplică la practica sistemului de desemn al hărților la Viena, pentru a se deprinde bine cu cerințele artei cartografice Cu aceasta își termină dânsul pregătirea la Viena și se întoarce în țară în 1858.

«Totuș d'abià în 1870 ia ființă în organismul armatei noastre Depozitul de Răsboiu, în capul căruia erà indicat, prin pregătirea sa specială, să fie chemat Colonelul Barozzi, deși alături cu dânsul mai fusese trimiși la Viena și alți ofițeri colegi ai săi.

«Depozitul de Răsboiu are deocamdată misiunea de a strânge sau reproduce hărți pentru trebuințele armatei, de a culege oarecari informațiuni, de a executà proiecte pentru manevre și de a studià organizarea militară a țerilor străine.

«Depozitul de Răsboiu la origine, sub conducerea Colonelului Barozzi con-

centrează astfel şi partea referitoare la operaţiuni şi pe cea referitoare la construcţiunea hărţilor.

«După cum ridicările topografice ale ţerilor vecine din nordul şi vestul României erau efectuate peste tot, iar din România nu mai rămăsese decât Moldova neridicată, se crease un curent de a se însărcinà tot Austriacii cu ridicarea hărţii Moldovei, curent provocat şi prin publicitatea hărţii construite de Austriaci şi prin precedentul ridicărilor din Muntenia în 1855—57; poate încă şi prin interesul militar ce aveà imperiul vecin de a ridicà cu ofiţerii săi proprii harta Moldovei. Colonelul Barozzi se opuse din răsputeri şi avù succesul de a obţineà sprijinul patriotic al Ministrului de răsboiu de pe atunci, regretatul General Florescu, pentru începerea lucrărilor cu ofiţerii noştri.

«Lucrările pregătitoare ale hărţii Moldovei încep în iarna 1872—73.

«Planul executării acestor lucrări este întocmit cu atâta competinţă ştiinţifică; necesitatea lor pentru trebuinţele Statului este dovedită printr'o expunere de motive atât de argumentată, simpatiile şi în ţară şi în străinătate necesare pentru reuşita întreprinderii cu o atare grijă sunt câştigate şi întreţinute, încât în răstimpul de 33 de ani, strecurat dela întemeierea serviciului geografic militar şi până azi, toţi succesorii Colonelului Barozzi s'au mişcat pe directivele stabilite de dânsul.

«În raportul din 14 Noemvrie 1874 asupra lucrărilor din vara anului 1873, Colonelul Barozzi, înaintând «proiectul lucrărilor ce are să se urmeze anul viitor», atribue iniţiativa lor Generalului Florescu, iar acesta puse pe raport următoarea rezoluţiune:

«Mulţumesc Depozitului nostru de Răsboiu pentru inteligenţa ce a arătat «în debutul lucrărilor geodezice în Moldova. Conţinutul acestui raport este «de ajuns spre a se puteà apreţià de Cameră şi de Guvern importanţa lu«crărilor executate şi spre a da mijloacele de a le puteà continuà în anul «viitor.

«Se va tipărì dar acest raport în 3.000 exemplare în *Monitorul Oastei* şi «se va împărţì la toţi ofiţerii cari urmează a se familiarizà cu tot ce se atinge «de lucrările geodezice şi topografice, atât de importante în operaţiunile mi«litare.»

«Partea I a raportului cuprinde două paragrafe. În § 1 se arată scopul şi importanţa lucrărilor geografice în Moldova.

«Moldova nu are hartă geografică,—zice Colonelul Barozzi,—este absolută «necesitate a se construì ... servindu-ne de mijloacele ce ştiinţa oferă azi «naturii acestor lucrări în toate ţerile civilizate ale globului. Odată cu con«structiunea hartei în un mod precis şi ordonat prin lucrări geodezice, «astronomice şi topografice, este absolută necesitatea a se face studiile geogra«fice ale ţerii din punct de vedere politic, administrativ, agricol, economic «şi militar.»

«Hărţile speciale politice şi administrative, geologice, orografice şi hidro-

grafice, agricole și cadastrale, ca și hărțile militare, zice în substanță Colonelul Barozzi, se reazămă pe canevasul determinat cu preciziune al hărții generale Mai departe Colonelul Barozzi, după ce aduce omagii Generalului Florescu pentru căldura cu care susține lucrările, insistă asupra interesului moral ce-l are țara de a se afirmà între Statele civilizate, executând aceste lucrări științifice cu propriile noastre forțe (ofițeri), și aceasta fără a face cheltueli de lux, deoarece harta trebue neapărat armatei pentru trebuințele apărării. Mai departe, zice Colonelul Barozzi, inițiativa luată de d-l Ministru de a se înscrie România printre țerile ce au reprezentanții lor în *Comisiunea Gradului* ne va asigurà beneficiul celor mai bune sisteme de calcule, celor mai potrivite instrumente, celor mai bune norme pentru alcătuirea unui canevas de înaltă preciziune, ce va servì de bază ridicărilor topografice.

«Partea I se încheie prin expunerea procedeului construcțiunii unei hărți generale, recunoașteri, semnale, observațiuni geodezice și astronomice (longitudine, latitudine, azimute) și în fine ridicări topografice.

«Partea II și III se referă la lucrările executate pe teren în vara anilor 1873 și 1874 pentru întocmirea rețelei trigonometrice, la proiectul lucrărilor pe 1875 și la aplicarea normelor pentru construcțiunea rețelei trigonometrice la lucrările din nordul Moldovei.

«Partea IV, organică, cuprinde: *a)* proiectul constituirii în Depozit a unei diviziuni geodezice astronomice; *b)* a unei diviziuni topografice; *c)* al unui Serviciu de reproducerea hărții; *d)* instrumente.

«Această organizare nu rămâne literă moartă Se atacă viguros lucrările cu diviziunea geodezică și cu cea topografică. Și pe cărarea trasă de Colonelul Barozzi, la început, se îndrumează diferiții directori ai Serviciului geografic. Instrumentele și reliefurile pentru studiul terenului, ca și procedeurile rămân aceleași la Institut până în 1897, când revenirea Generalului Barozzi în capul Statului Major însemnează un avânt nou pentru lucrările hărții; atunci se modifică procedeul triangulațiunii potrivindu-se configurațiunii Munteniei; se revine la geodezia de înaltă preciziune; se îmbunătățește sistemul de reproducere, ca și modul ridicărilor topografice; se introduce nivelmentul de preciziune în ridicări; se organizează Institutul Geografic.

«Dar un lucru încă aproape necunoscut este rolul Colonelului Barozzi în lucrările de parcelare ale Dobrogei. un adevărat cadastru, o experiență de ridicare cadastrală făcută la noi în țară Ridicările pentru parcelarea Dobrogei le începe Colonelul Barozzi în 1880 și le termină în 1883 Ele se fac pe scara 1/10 000 și au caracterul cadastral prin aceea că pe fiecare din cele 441 foi originale se delimitează: *a)* limitele comunei; *b)* vatra satului; *c)* locul bisericii, *d)* locul de pădure al comunei; *e)* pământurile locuitorilor. Această hartă a figurat la ultima Expoziție internațională dela Viena, cu care ocaziune Împăratul a adus laude serviciului nostru geografic.

«Cu ocaziunea acestei parcelări, Colonelul Barozzi emite idea de a se distribui veteranilor pământuri pe granița Dobrogei și este însărcinat de marele I. Brătianu de a studià proiectul unei asemenea operațiuni. Prin intermediul Maiorului Groza, originar din Banat, Colonelul Barozzi își procură o bibliografie completă asupra organizării grănicerilor austriaci. Împrejurările însă s'au opus la punerea în aplicare a acestei idei, care a trebuit reluată anul trecut.

«Afară de activitatea sa ca om de știință, Generalul Barozzi are una din cele mai frumoase pagine de serviciu ca militar, el a fost în totdeauna întrebuințat în misiuni și în funcțiuni alese. Distins ofițer de geniu, el îndeplinește una după alta funcțiunea de profesor de fortificație la Școala militară, unde am avut fericirea de a-i fi școlar, apoi pe aceea de Director de studii, și în fine de Director al acestei școale, el a înălțat școala prin cultura sa și prin spiritul său de inițiativă și de dreptate; mai târziu îndeplinește funcțiunea de Șef de Stat-Major la divizia IV, Iași. La începutul campaniei din 1877—78 este trimis la cartierul general rusesc pentru a aplicà convențiunea relativă la trecerea armatei rusești prin România. În timpul campaniei, Subșef și apoi Șef al Marelui Stat Major, iar către finele ei, Secretar general în Ministerul de Răsboiu

«În 1884 este chemat a îndeplinì funcțiunile de Șef al Casei militare a M. S. Regelui; în 1885 ia parte ca Șef al Misiunii române în Comisiunea internațională de delimitare a fruntariei româno-austro-ungare; iar în anul următor în Comisiunea bulgaro-română pentru aplicarea fruntariei. Ministru de răsboiu în 1888, în 1893 este înaintat General de divizie și iea comanda corpului 3 de armată, apoi Șeful Marelui Stat Major al armatei în 1895, funcțiune pe care o părăsește prin limita de vârstă

«În calitate de membru al Comisiunii geodezice internaționale, Colonelul Barozzi a luat parte la întrunirile acestei învățate asociațiuni, ținute la diverse epoce la Viena, Berlin, Paris, Roma, Hamburg și Dresda

«Serviciile aduse de acest distins ofițer general țerii sale sunt dintre acelea ce trebuesc ridicate, pentruca figurile cu asemenea virtuți să fie înconjurate de stima ce se cuvine oamenilor de elită, cari își depun știința lor în interesul binelui public»

— Academia decide a se pune la ordinea zilei propunerile pentru alegerea de membri în ședința viitoare.

Se cetește procesul verbal al Secțiunii literare pentru ședința dela 5 Aprilie, prin care se arată că Secțiunea propune să se acorde d-lui Iosif Popovici în doi ani câte 1.000 lei ca ajutor pentru crearea unui muzeu al dialectelor limbii române, format din fonogramele adunate din diferite ținuturi românești.

— Se decide a se pune la ordinea zilei într'o ședință viitoare.

Se procede la a doua votare asupra propunerii Comisiunii premiilor anuale de a se acordà d-lui Ilie Bărbulescu premiul Eliade Rădulescu

Rezultatul votului este: votanți 24; voturi pentru 17, contra 6 și 1 abținere (d-l Hasdeu).

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare întrunind două treimi, premiul Eliade-Rădulescu s'a acordat d-lui Ilie Bărbulescu.

D-l *I. Bianu* cetește din raportul său general partea privitoare la premiul Adamachi, arătând că Comisiunea propune pentru premiare pe următorii candidați, cărora să se acorde sumele însemnate în dreptul fiecăruia. A Ștefulescu lei 800, Teodor V. Păcățianu lei 800, M Sadoveanu lei 500, N. Apostolescu lei 500, Mihail Dragomirescu lei 400, Russu Șirianu lei 400, Iuliu Scriban lei 400, Gh Silvan lei 400, Căpitan M Ionescu lei 400, Eugenia Ianculescu de Reus lei 400.

D-l Președinte *I Kalinderu* zice că Academia trebue să respecte lucrarea și propunerile Comisiunii premiilor, care este o delegație din sânul ei. Acestor propuneri însă s'ar puteà aduce oarecari mici modificări de amănunt cari, dacă se admit de Academie, nu vor aveà nimic jignitor pentru Comisiune În înțelegere cu mai mulți membri, d-l Kalinderu a întocmit o nouă listă despre modul cum s'ar puteà împărțì premiul Adamachi între aceiași cnncurenți propuși de Comisiune D-sa cetește noua împărțire și arată motivele pentru cari s'a făcut această mică modificare

D-l *Gr Ștefănescu* observă că, dacă este vorba să dăm încredere lucrărilor Comisiunii, atunci trebue să respectăm propunerile ei D-sa nu înțelege în acest caz, de ce s'ar întocmì o nouă listă de împărțire

D-l *I Bianu* zice că sunt două elemente de cari putem ține samă la acordarea premiului Adamachi numărul voturilor date concurenților în Comisiune și proiectul de distribuirea premiului între ei, întocmit în sânul Comisiunii

D-l *I C Negruzzi* zice că procedarea de urmat este cea indicată de regulament și care s'a practicat totdeauna: anume să se pună la vot lucrările în ordinea propunerilor Comisiunii, începându-se cu aceea care a obținut mai multe voturi și căreia i s'a făcut o parte mai mare din premiu. Dacă la vreuna din propuneri s'ar depune amendamente, acestea vor aveà să fie discutate mai întâiu.

D-l *D. Sturdza* zice că nu este partizan al divizibilității premiilor și dacă o admite, o face aceasta ca o supunere către hotărîrile și regulamentele Academiei. Când avem să împărțim însă un premiu între mai multe lucrări, trebue să facem împărțirea așà ca să dăm părți mai reale scrierilor de valoare și să nu ne conducem de principiul de a da sub nume de încurajare la cât mai mulți autori, ale căror scrieri pot să fie mediocre și chiar rele Rapoartele ce se fac asupra lucrărilor ce vin la premii să fie măsurate și cumpănite, iar nu exagerate pentru scrierile bune, aspre și neînduplecate pentru cele rele. Numai astfel vom impune respect în afară de Academie pentru lucrările și hotărîrile acestei Instituțiuni și nu vom mai vedeà atunci prezentându-se la premiile ei acea mare sumedenie de cărți, dintre cari multe

sunt rele, altele chiar imorale Dintre cărțile pe cari Comisiunea le propune acum spre premiare, d-l Sturdza găsește că merită sprijin și încurajarea Academiei numai lucrările d-lor Ștefulescu, Căpitan Ionescu, Păcățianu și Sadoveanu. Ștefulescu este un muncitor harnic și a dat la lumină mai multe volume de documente, cari fac onoare autorului lor Căpitanul Ionescu a făcut cercetări personale în Dobrogea, a studiat multe cărți și a muncit cu sârguință pentru întocmirea lucrării sale, în care se găsesc date și informațiuni din toate punctele de vedere asupra Dobrogei. Lucrarea d-lui Păcățianu reprezentă iarăș o muncă căreia se cuvine încurajarea noastră D-l Sadoveanu este un tânăr cu talent, ale cărui scrieri, deși fac impresiunea că sunt întocmite în pripă, arată totuș pe autorul valoros de mâne. Să-i dăm deci spre încurajare o parte din premiul Adamachi. Scrierea d-lui Dragomirescu nu poate fi premiată, deoarece este alcătuită din critici făcute în toată graba pentru ziare, fără vreo preocupare de calitățile ce trebue să le aibă o lucrare bună. Predicilor d-lui Scriban s'ar puteà da o mică încurajare, pentrucă sunt așà de puțini preoții și bărbații bisericii cari muncesc pe acest teren, încât trebue să distingem pe muncitorii rari dintre ei. Pe Russu Șirianu d-l Sturdza îl apreciază ca bărbat cu merite, dar lucrarea ce ne-a trimis spre premiare este făcută cu puțină atențiune și are multe lipsuri într'însa Scrierile d-nei Ianculescu și în special «Călătoria în Italia» nici nu merită atențiunea Academiei

D-l *P. Poni* zice că este bine să se pună la vot mai întâiu propunerile Comisiunii spre a se alege candidații cărora să se acorde în principiu premiul și apoi să se facă o a doua votare pentru împărțirea premiului între premiați.

D-l *I. Bianu* se unește cu părerea d-lui Poni, cu atât mai mult cu cât s'ar puteà întâmplà ca unii din concurenți să fie respinși, și atunci părțile din premiu, propuse a se da lor, să fie împărțite la ceilalți.

— Propunerea d-lui Poni se aprobă.

Se pune la vot propunerea Comisiunii de a se acordà d-lui A. Ștefulescu o parte din premiul Adamachi.

— Propunerea se primește cu unanimitate de 23 voturi.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește raportul său special asupra scrierii d-lui T V. Păcățianu

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Păcățianu o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanți 23; voturi pentru 21, contra 2

— D-l Președinte anunță că propunerea întrunind două treimi, Academia a admis să dea d-lui Păcățianu o parte din premiul Adamachi.

D-l *I Bianu* cetește concluziunile din raportul special al d-lui Aurelian asupra scrierii d-lui Russu Șirianu.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Russu Șirianu o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanți 23; voturi pentru 15, contra 8.

— D-l Preşedinte anunţă că, deoarece propunerea a întrunit simpla majoritate, şi nu două treimi, urmează să se pună la a doua votare în şedinţa viitoare.

D-l *N. Quintescu* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui N. Apostolescu.

D-l *D C. Ollănescu,* fără să se preocupe dacă lucrarea d-lui Apostolescu este bună sau rea, observă că ea nu e tipărită cu ortografia Academiei, şi ar fi bine ca să se pună în viitor obligaţiunea ca autorii lucrărilor ce se prezentă acestei Instituţiuni spre premiare să păzească şi să respecte regulele ei ortografice

În urma discuţiunilor ce au mai urmat, se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Apostolescu o parte din premiul Adamachi

Rezultatul votului este: votanţi 22; voturi pentru 13, contra 9.

D-l Preşedinte anunţă că, deoarece propunerea a întrunit simpla majoritate, şi nu două treimi, urmează să se pună la a doua votare în şedinţa viitoare

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte concluziunile din raportul său special asupra scrierii d-lui Căpitan Ionescu.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Căpitan Ionescu o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanţi 22, voturi pentru 20, contra 2.

D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind două treimi, Academia a admis să se acorde d-lui Căpitan Ionescu o parte din premiul Adamachi.

D-l *S. Fl. Marian* ceteşte raportul său special asupra scrierii d-lui Iuliu Scriban.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Scriban o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanţi 21, voturi pentru 15, contra 6.

D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind două treimi, Academia a admis să se acorde d-lui Scriban o parte din premiul Adamachi.

D-l *I Bianu* ceteşte raportul său special asupra scrierilor d-lui M. Sadoveanu.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Sadoveanu o parte din premiul Adamachi

Rezultatul votului este· votanţi 21; voturi pentru 19, contra 2.

D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind două treimi, Academia a admis să se acorde d-lui Sadoveanu o parte din premiul Adamachi

D-l *N. Quintescu* ceteşte concluziunile din raportul său special asupra scrierilor d-nei Ianculescu.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-nei Ianculescu o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanţi 21; voturi pentru 7, contra 14

D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare a d-nei Ianculescu, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

D-l *I. Vulcan* ceteşte concluziunile din raportul său special asupra scrierii d-lui M. Dragomirescu.

D-l *Gr. G Tocilescu* este contra premierii cărţii d-lui Dragomirescu, deoarece este făcută în cea mai mare grabă şi are multe şi mari defecte de limbă, de stil şi de punctuaţiune. D-sa ceteşte părţi din scriere, spre a dovedì aceste defecte, şi zice că, pentru onoarea d-lui Dragomirescu, numai această scriere este mai slabă din toate ale d-sale.

D-l *I. Bianu* observă că d-l Tocilescu n'a fost de faţă când s'a cetit în Comisia premiilor raportul desvoltat şi amănunţit al d-lui Vulcan asupra cărţii d-lui M Dragomirescu. D-l Vulcan a studiat cu atenţiune acest volum de critice teatrale şi a arătat că el are o mare însemnătate în desvoltarea literaturii noastre dramatice. D-l Bianu protestează în contra modului cum d-l Tocilescu caută astăzi să informeze despre această carte pe membrii cari nu o cunosc şi cari n'au ascultat în întregime raportul d-lui Vulcan D-l Vulcan a spus cu drept cuvânt că această scriere este cea dintâi lucrare de valoare în critica noastră dramatică; ea este făcută de un bărbat cu o largă cultură literară şi filozofică, şi de aceea poate foarte mult contribuì la înălţarea literaturii noastre dramatice. După un asemenea raport, ca al d-lui Vulcan, este nedrept să vie d-l Tocilescu şi să citească câteva fraze defectuoase şi scăpate din fuga condeiului şi să arate câteva franţuzisme scăpate din vorbirea zilnică şi multe introduse în tehnica teatrală, şi din asemenea defecte să deducă înlăturarea cărţii, care are mari calităţi de fond Lucrarea d-lui Dragomirescu este bună şi foarte folositoare Nu odată Academia a premiat lucrări dramatice şi este drept ca şi acesteia să nu-i refuze încurajarea meritată.

D-l *T Maiorescu* nu vorbeşte în special de scrierea d-lui Dragomirescu, ci ridică o chestiune de principiu. D-sa — d-l Maiorescu — a fost cel dintâiu care a reclamat în favoarea Comisiunii premiilor, cerând ca lucrările ei să fie respectate de plen. Această propunere o făceà însă cu o rezervă, anume ca Comisiunea să discute, să se pună de acord şi să ajungă la un rezultat, la o lucrare întreagă, care să ne lumineze. Când în Comisiune voturile se vor fi împărţit asupra unei scrieri după discuţiunea urmată, atunci plenul, după cum s'a hotărît anul trecut, va aveà să se pronunţe, şi referatul Comisiunii îi dă elementele, expunând controversa. Cazul de faţă se prezentă altfel: Comisiunea a însărcinat pe d-l Vulcan, ca cel mai competent, ca să examineze scrierea d-lui Dragomirescu, d-sa a făcut un raport, pe care l-a cetit în sânul Comisiunii, şi apoi ea a votat propunerea de premiare fără nici o discuţiune contrară. Raportul d-lui Vulcan, în acest caz, trece ca al Comisiunii însăş. D-l Tocilescu, unul din membrii Comisiunii, deschide acum, fără de veste, în plenul Academiei, o discuţiune care trebuià făcută în Comisiune. Această procedare discreditează lucrările Comisiunii şi intervenirea d-lui Tocilescu nu este bine venită.

D-l *Gr. G. Tocilescu* răspunde că în Comisiunea premiilor pot fi cu pri-

vire la o propunere majorităţi şi minorităţi şi, după teoria d-lui Maiorescu, ar trebuì ca majoritatea să impuie minorităţii, care nu trebue să aibă şi cuvântul ei D-l Tocilescu a lipsit din Comisiune, când s'a făcut votarea pentru lucrarea d-lui Dragomirescu, căci altfel ar fi luat cuvântul contra ei. Repetă că scrierea aceasta este slabă şi nu trebue premiată.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui Dragomirescu o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este. votanţi 21; voturi pentru 13, contra 8

D-l Preşedinte anunţă că, deoarece propunerea de premiare a întrunit simplă majoritate, şi nu două treimi, urmează să se pună la a doua votare în şedinţa viitoare.

Se cetesc concluziunile raportului special al d-lui Xenopol asupra scrierii d-lui G. Silvan.

Se pune la vot propunerea de a se acordà d-lui G. Silvan o parte din premiul Adamachi.

Rezultatul votului este: votanţi 20, voturi pentru 11, contra 9

D-l Preşedinte anunţă că propunerea de premiare, întrunind simpla majoritate, şi nu două treimi, urmează să se pună la a doua votare în şedinţa viitoare.

ŞEDINŢA SOLEMNA DELA 8 APRILIE 1905, **după amiază**

Preşedinţa d lui *I. Kalinderu*

D-l *I. Bogdan* ceteşte discursul său de recepţiune despre *Istoriografia română şi problemele ei actuale.*

D-l *D Sturdza* ceteşte *Răspunsul* său la discursul de recepţiune al d-lui I Bogdan

---

ŞEDINŢA DELA 9 APRILIE 1905, **dimineaţa**

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 9 Aprilie, prin care s'a decis a se propune tipărirea în *Publicaţiunile Fondului Adamachi* a memoriilor d-lui Inginer V. Roşu, fost bursier al acestui fond: *Lucrările de idraulică agricolă din Ungaria* şi *Procedeurile întrebuinţate la captarea apelor suterane în Germania.* Secţiunea propune asemenea a se publicà în *Anale* scrierea d-lui Dr. M. Manicatide *Cercetări asupra prezenţei bacililor febrei tifoide în faringele bolnavilor.*

— Propunerile Secţiunii se aprobă.

D-l *A. D Xenopol* zice: Domnilor, sunt pus în neplăcuta stare de a înfruntă cuvântarea de primire a d-lui Ioan Bogdan, care a găsit prin ea prilejul de a atacă pe colegii d-sale. Nu mă voiu preocupă de faptul că d-sa nu găseşte nici un cuvânt de înălţare pentru academicianul răposat, al cărui scaun îl ocupă, cu toate că bună cuviinţă ar fi cerut ca să recunoască meritele pe cari de sigur Vasile Urechiă le-a avut, şi să nu i se pomenească numele numai în treacăt, precum a făcut-o. Dar dacă morţii sunt uşor de nebăgat în samă, deoarece glasul lor l-a amuţit pământul, cei vii se răscoală contra sistemului d-lui Bogdan de a aruncă, în cuvântarea prin care îşi deschide locul între noi, hula şi dispreţul asupra muncii celor vii, cari-l ascultă şi aşteptau să-l primească cu braţele deschise. Şi vă asigur, Domnilor, că mă simt încă viu şi foarte viu şi că nu voiu lăsă fără răspuns aprecierile ce d-l Bogdan îşi permite să le facă asupra lucrării ştiinţifice şi literare a întregii mele vieţi.

D-sa spune în rezumat că eu aş fi scris o istorie a Românilor, depunând în ea multă muncă, dar fără mult succes. Sunt nevoit de astădată să părăsesc prea marea modestie, care mi-a făcut totdeauna atâta rău în viaţă, unde numai cei sumeţi şi cari calcă pe toate izbutesc, şi să arăt ce am făcut eu pentru istoria Românilor întâiu, apoi pentru istoriografia română în deobşte şi să dovedesc că nu sunt o cantitate neglijabilă în domeniul istoriei, după cum are aerul a crede d-l Bogdan

Este netăgăduit că eu sunt *cel dintâiu şi singurul până acuma*, dela Şincai încoace, care am întreprins a scrie o istorie deplină a poporului român dela primele ei începuturi până la 1866, şi că singura carte din care se poate dobândi o cunoştinţă unitară a întregii noastre desvoltări este a mea, cuprinsă în cele 6 volume publicate de mine, pe rizicul şi pericolul meu, şi nu cu cheltuiala Statului sau a Academiei

În această istorie a Românilor, am adus la lumină două lucruri însemnate Întâiu am închegat întreaga noastră desvoltare în nişte liniamente obşteşti aşezate pentru vecie şi pe cari nici o cercetare ulterioară nu le va puteà clătină; se vor face fără îndoială multe îndreptări de amănunţimi, se vor preciză mai bine unele părţi, se vor aduce lumini în punctele rămase în întunerec; dar ca schemă obştească, ca idei conducătoare ale civilizaţiei noastre, lucrarea mea va rămâneà neatinsă. Cine vrea să-şi dea samă de importanţa acestor idei conducătoare în mersul desvoltării poporului român, n'are decât să cetească *Întroducerea* la vol VI, unde ele sunt rezumate, înainte de a păşì la expunerea istoriei contemporane.

În afară de această concepţie obştească, care singură poate da viaţă şi înţeles faptelor singuratice, am cercetat şi pus pentru întâia oară în lumină o mulţime de părţi din istoria noastră, care nu fusese atinsă de nimeni înaintea mea, precum rolul situaţiunii noastre geografice, descălicarea Moldovei, domnia lui Ştefan cel Mare, a lui Petru Rareş, întreaga epocă fanariotă şi întreaga noastră istorie contemporană, absolut necunoscută până la mine.

În fine am expus nu numai partea politică a desvoltării noastre, ci şi partea *economica şi culturală*, de care, afară de Bălcescu, nimeni nu cuvântase până la mine, şi am consacrat capitole întregi, mari şi importante, instituţiunilor vechi, precum. *Domnitorului, boierilor, bisericii, oştirii, breslelor, transformărilor economice* provenite din cauza istovirii pământurilor domneşti, *căderii răzeşilor* în rândul ţăranilor supuşi, *înfiinţarea şerbirii*, urmările acestei schimbări asupra puterii armate a ţerilor romăne, *prefacerile în condiţia vieţii ţăranilor* prin învoirile Regulamentului Organic, acele datorite tratatului de Adrianopol şi deosebit am urmărit totdeauna desvoltarea economică, ca unul din factorii de căpetenie ai desvoltării noastre.

Acest studiu l-am putut întreprinde eu, fiindcă posedam şi cunoştinţe juridice şi tot această împrejurare explică punerea în lumină a desvoltării noastre mai veche pe tărâmul dreptului.

Sunt fără îndoială cel dintâiu ce am atins întrebările privitoare la obiceiul pământului şi care am pus în lumină în *Domnia lui Cuza Vodă*, o chestiune juridică însemnată şi până la mine nebăgată în samă, în afacerea secularizării.

Apoi partea culturală, literatura, a fost pretutindenea cercetată, cu explicările revoluţiei din 1821 şi din 1848, încât Istoria Românilor scrisă de mine este nu numai o istorie politică a poporului român, ci şi o expunere a civilizaţiei sale. Susţin deci cu putere şi adâncă convingere că lucrarea mea înseamnă o epocă în desvoltarea istoriografiei române, şi că dela dânsa încoace a început era monografiilor, în scopul de a adâncì şi precizà mai bine punctele acele asupra cărora istoria Românilor, astfel cum a ieşit din mâna mea, atrăgeà luarea aminte. Dar cu atât nu am crezut că am lucrat destul pentru cunoaşterea trecutului neamului meu. M'am gândit că, pentru a-l ridicà în ochii străinătăţii, trebuià să public rezultatul a 25 de ani de neobosite cercetări şi în o limbă europeană şi în 1890 au apărut la Paris două mari volume de peste 1 000 de pagine, cari rezumau cele 6 volume scrise în româneşte Cartea a fost înzestrată cu o prefaţă a marelui istoric francez *Alfred Rambaud* şi premiată de Academia franceză, ceea ce a atras asupra ei luarea aminte a publicului, aşà că în 4 ani s'au desfăcut în Europa şi America aproape 3.000 de exemplare.

Nu se mai poate deci spune astăzi, cum mereu o repetă d-l Sturdza, că nu avem o istorie a neamului nostru, şi că atunci când străinii ne cer să le arătăm o istorie a Românilor, suntem nevoiţi să recurgem tot la Engel Este o desconsiderare ce se aruncă asupra lucrării mele de către d-l Secretar General. Că d-l Sturdza nu este convins de cele ce spune, se vede din faptul că dacă lucrarea mea, Istoria Românilor, nu are nici o valoare, atunci în puterea căror merite Academia şi cu d-l Sturdza împreună m'au întrodus în sânul ei?

Dar activitatea mea pe tărâmul istoriografiei mai are încă o faţă foarte însemnată. În curând mi-am dat sama că, pentru a scrie bine istoria, trebue

să ştii ce este această disciplină, şi căutând în scrierile filozofice, nu am găsit nicăieri limpezită chestiunea într'un chip mulţumitor. Am cugetat asupra lucrului şi, după 5 ani de meditaţiune, am scris în franţuzeşte întâiu, apoi şi în româneşte, cartea mea: *Principiile fundamentale ale istoriei*, cari mi-au adus atât pentru mine, cât şi pentru Academia Română şi pentru ţara întreagă, onoarea cea mare de a fi ales corespondentul Institutului din Franţa.

De atunci lucrez necontenit şi pe acest tărâm şi sunt fericit de a constată nu atât pentru mine, cât mai ales pentru ţara mea, că am ajuns prin munca mea a fi recunoscut de lumea învăţată apusană ca un element de valoare pentru înaintarea ştiinţei istoriei.

Iată ce am făcut eu pentru istoriografia română şi dacă d-l Bogdan nu o ştiuse, e bine să i-o spun, iar dacă o ştiuse şi a tăcut, atât mai rău pentru caracterul d-sale. Dar mai la urmă, Domnilor, puţin mă atinge opinia ce d-l Bogdan are despre fostul său profesor.

D-l Xenopol mai vorbeşte de meritele lucrărilor istorice ale d-lui Tocilescu, pe cari — zice d-sa — le-a ignorat asemenea d-l Bogdan, şi termină cu propunerea ca discursul de recepţiune al d-lui I. Bogdan şi răspunsul d-lui D. Sturdza să nu se tipărească în publicaţiunile Academiei.

D-l *T. Maiorescu* zice: Nefăcând parte din Secţiunea istorică şi ca unul din cei mai vechi membri ai Academiei, îmi cer voie să aduc în discuţia de faţă un cuvânt de nepărtinire şi de împăciuire

Propunerea d-lui Xenopol nu cred că este admisibilă, şi nici nu are precedent în vreo Academie Un discurs de recepţiune şi răspunsul ce i se face, sunt acte solemne ce nu se petrec fără regulă, ci cu ştirea oficiului academic, iar în cazul de faţă chiar cu directa participare a Secretarului nostru general Astfel instituţiunea noastră are o garanţie pentru buna cuviinţă a lucrărilor. Prin urmare de înlăturarea lor din publicările Academiei nu poate fi vorba.

De ce se plânge d-l Xenopol? Că discursul d-lui Bogdan şi răspunsul d-lui Sturdza au ignorat meritele d-sale şi ale d-lui Tocilescu? Dar tocmai în discursul său de astăzi d-l Xenopol a găsit prilejul de a-şi restabilì aceste merite în măsura pe care o crede indicată. Este evident că în aprecierea sa d-l Xenopol se deosebeşte de d-l Bogdan; dar ce dovedeşte aceasta? Dovedeşte un fapt de notorietate publică şi anume că în mişcarea actuală a istoriografiei române se arată două direcţii deosebite, cea veche a d-lor Hasdeu, Xenopol, Tocilescu — pentru a nu mai pomenì de Urechiă, — cea nouă, şi în multe priviri contrară, a d-lor Iorga şi Bogdan (D-l D Onciul[1] îşi continuă cercetările, precât se poate, în afară de discuţii personale).

Ce ar vreà acum d-l Xenopol? Ca Academia întreagă, printr'un vot de majoritate, să iea o atitudine în această controversă? Căci propunerea d-sale la acest rezultat tinde sau cel puţin ar da neapărat loc la o asemenea interpretare.

Aceasta nu o poate face Academia, şi nu ar fi bine să o facă. Este din

contră un semn de viață pentru Instituțiunea noastră că poate cuprinde în sânul ei diferitele mișcări de cultură și ori ce mărginire unilaterală ar fi un simptom de slăbiciune Să ne felicităm totdeauna când vedem lupte de idei. Așà a fost în filologia noastră, așà este acum în istoriografie. Progresul nu se poate face fără schimbare și antagonism: unele elemente se înlătură, altele se introduc.

S'a citat colegul nostru d-l Poni, și d-l Xenopol se întrebà, ce ar zice d-l Poni, dacă un fost elev al său ar venì să-l combată în chimie? Ce ar zice d-l Poni? Sunt convins că d-l Poni, ca ori ce profesor cuminte, ar fi mulțumit să vază eșind din chiar școala sa un progres de ideì.

Dar ni se mai zice că în alte Academii nu se petrec asemenea lupte Nu este exact. Tocmai Academia, care servește de model în chestii de conveniență literară, Academia franceză, a asistat la desbaterea multor controverse presărate cu aluzii personale. Va fi destul să amintesc discursul de recepțiune al lui Pasteur și răspunsul lui Renan (rostite tot în luna lui Aprilie, sunt acum 23 de ani), în care Pasteur relevă cu o deosebită cruzime eroarea de prevedere sociologică a pozitivistului Littré, pe care este chemat să-l înlocuiască, iar Renan își bate joc cu cea mai fină ironie de idealismul ortodox al luì Pasteur. Firește, în Franța lucrurile se petrec ceva mai subțire; dar în esență este aceeași vioiciune de controversă și este recunoscută ca un semn de vitalitate.

Cred dar că d-l Xenopol se poate mulțumì cu ceea ce a zis astăzi întru apărarea sa, iar hotărîrea asupra acestui fel de chestii nu se dă prin votul unor colegi contimporani, ci prin dreapta judecată a viitorului.

— D-l Președinte declară incidentul închis

Se procede la a doua votare asupra propunerii de premiare a următorilor concurenți la premiul Adamachi, cari la întâia votare, în ședința precedentă, au obținut simpla majoritate și nu două treimi

1 D-l I. Rusu-Șirianu: votanți 26; voturi pentru 18, contra 8

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare întrunind două treimi, Academia a admis să se acorde o parte din premiul Adamachi d-lui Rusu-Șirianu;

2. D-l M. Dragomirescu: votanți 24; voturi pentru 12, contra 12.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă,

3. D-l N. Apostolescu: votanți 25, voturi pentru 12, contra 13.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

4. D-l G. Silvan votanți 25; voturi pentru 10, contra 15.

— D-l Președinte anunță că propunerea de premiare, neîntrunind majoritatea voturilor, a fost respinsă.

Ședința se suspendă și se invită Comisiunea premiilor să prezente un nou proiect de împărțirea premiului Adamachi.

La redeşchiderea şedinţei, d-l *I Bianu,* ca raportor al Comisiunii premiilor, ceteşte următoarea propunere a Comisiunii pentru împărţirea premiului Adamachi. A Ştefulescu lei 800, T. Păcăţianu 1 300, M. Sadoveanu 1.000, I Rusu Şirianu 500, Căpitan Ionescu 1 000 şi I. Scriban 400.

— Se pune la vot propunerea Comisiunii şi se aprobă cu unanimitate.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 8 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea propune următoarele:

1 Recomandă Delegaţiunii să cumpere exemplare din *Rumanische Dialekte* de d-l Iosif Popovici, dacă mijloacele vor permite;

2. Să se tipărească continuarea traducerii din Titu Liviu, cărţile XXXIII-XXXVI, cap. 26 de d-nii Nd. Locusteanu şi I S Petrescu,

3. Să se tipărească în *Anale* lucrarea d-lui Pericle Papahagi *Graie aromâne*,

4. Să se publice la concursul premiului Carp din 1904 subiectul. *Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric şi comparativ,* la concursul premiului Eliade-Rădulescu din 1910 subiectul: *Poezia poporală românească, cuprinsul, stilul şi versificaţia ei, studiate în asemănările şi în legăturile ei cu poezia românească cultă şi cu poezia poporală a altor popoare, mai ales a celor vecine,* cari au avut influenţă asupra culturii poporului românesc. Se va studià versificaţia românească poporală şi artistică în comparaţie cu cea latină clasică, cu cea latină medievală şi cu cea romanică; la concursul premiului Adamachi din 1910 subiectul *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor,*

5. Să se aleagă membru corespondent român d-l Sextil Puşcariu.

— Propunerile Secţiunii se aprobă, iar propunerea pentru alegerea de membru corespondent se va pune la ordinea zilei dimpreună cu celelalte propuneri de alegere.

Se procede la vot asupra propunerii Secţiunii istorice de a se alege membru activ în locul vacant în acea secţiune d-l Dimitrie Onciul.

D-l Preşedinte *I Kalinderu* ceteşte următoarea expunere asupra titlurilor şi activităţii ştiinţifice a d-lui Onciul, pe care s'a bazat propunerea Secţiunii.

«Am onoare a propune Secţiunii istorice să aleagă membru al Academiei în locul vacant pe d-l D Onciul, profesor la Universitatea din Bucureşti şi membru corespondent al Academiei, ales la 1 Aprilie 1889

«Studiile şi scrierile istorice ale d-lui Onciul s'au desvoltat fără întrerupere de 21 ani, dela 1884 până astăzi Deabià ieşit din şcoală, d-l Onciul a publicat în anii 1884—5 câteva studii istorice din întâia epocă a istoriei Moldovei, despre *Iuga Vodă* şi despre *Dragoş şi Bogdan,* fundatorii Principatului Moldovenesc; a intervenit apoi în discuţiunea despre istoria Românilor în evul mediu printr'o dare de samă asupra scrierii d-lui Xenopol despre *Teoria lui Roessler* şi prin scrierea *Zur rumaenischen Streitfrage,* publicată la

Innsbruck în 1887. În acelaş an d-sa a mai publicat tot în limba germană un studiu asupra istoriei Bucovinei şi altul despre istoria Românilor din Maramureş. Un răsunet a avut între istoricii noştri lucrarea d-lui Onciul despre *Radu Negru şi originile Principatului Ţerii-Româneşti*, publicat în *Convorbiri literare* în anii 1890—1893.

«În urma activităţii sale didactice şi ştiinţifice ca profesor la Şcoala normală din Cernăuţi, la 1895 d-l Onciul a fost chemat profesor la catedra de istoria Românilor dela Universitatea din Bucureşti.

«În aceşti 10 ani, de atunci încoace, activitatea d-lui Onciul a dat tot mai bogate roade pe câmpul istoriografiei naţionale. Dintre scrierile publicate după 1895 amintesc *Originile Principatelor române* (Bucureşti 1899), în care se face o luminoasă expunere despre fundarea vechilor noastre principate, studiată din toate izvoarele cunoscute. *Titlul lui Mircea cel Bătrân şi posesiunile lui*, studiu publicat în 1901—1903 în *Convorbiri*, în care se arată în lumina tuturor izvoarelor întinderea Ţerii-Româneşti la începutul secolului XV, în timpul marelui Domn.

«Lucrările istorice ale d-lui Onciul se caracterizează printr'o cercetare critică minuţioasă şi liniştită şi printr'o expunere limpede şi luminoasă.

«Aceste calităţi le arată d-l Onciul şi în lucrarea sa profesorală, prin care a contribuit foarte mult la ridicarea nivelului studiilor noastre de istorie naţională în Universitate.

«Această întreagă activitate a d-lui Onciul a fost foarte mult apreţiată şi de aceea la 1900 i s'a încredinţat direcţiunea Arhivelor Statului În scurtul timp, de când conduce acest serviciu, a reorganizat colecţiunile arhivelor, astfel ca dintr'însele să se poată desvoltă din ce în ce mai mult şi mai bine studiile istoriei naţionale.

«Din toate aceste puncte de vedere, d-l Onciul este nu numai vrednic de a fi ales membru al Academiei, dar şi folositor pentru buna desvoltare a acestei instituţiuni în viitor».

Rezultatul votului este. votanţi 23; voturi pentru 14, contra 9.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind simpla majoritate, şi nu două treimi, urmează să fie supusă la o nouă votare în şedinţa viitoare.

Se procede la vot asupra propunerii Secţiunii ştiinţifice de a se alege membru activ la un loc vacant din acea Secţiune d-l Dr. G. Marinescu.

D-l *Dr. V Babeş* ceteşte următoarea expunere asupra activităţii ştiinţifice şi asupra titlurilor, pe care s'a întemeiat propunerea Secţiunii:

«Doctorul G. Marinescu s'a născut în anul 1864 în Capitală şi a făcut studiile medicale la Facultatea din Bucureşti În anul 1887 a fost numit preparator la Institutul de Bacteriologie, de unde, după o activitate importantă de 2 ani, a fost trimis în străinătate cu o bursă a acestui Institut. În anul 1889 lucrează la Salpétrière în serviciul şi laboratorul lui Charcot, şi publică mai multe lucrări în coloborare cu elevi de ai lui Charcot,

În 1890 lucrează la Frankfurt în laboratoriul lui Weigert, la Berlin în laboratoriul lui Du Bois Raymond şi H. Munk. În 1891 se ocupă cu microfotografia în laboratorul lui Van Ermengen, Gand, iar în anul 1884 în al lui Kòlliker la Würtzburg.

«Reîntors la Paris, urmează din nou cursurile lui Charcot, iar după moartea acestuia pe ale a lui Brissaud, Raymond şi P. Marie. În 1896 este însărcinat de redacţia ziarului medical. *La Semaine Médicale* ca să facă o dare de samă despre starea neurologiei în Belgia, Elveţia, Italia, Englitera şi Scoţia, ţeri pe cari le vizitase în mod succesiv, şi rezultatul impresiunilor sale sunt publicate în mai multe numere din *Semaine Médicale*, datate din aceste diferite ţeri.

«În anul 1897 face la Salpétrière şi la Facultatea de medicină din Paris conferinţe asupra celulelor norvoase, după învitarea profesorilor Raymond şi P. Marie. După trecerea tezei de doctorat, în acelaş an, se întoarce în ţară, unde se crează o catedră de boale nervoase, la care d-l Marinescu e numit în anul 1897 În luna lui Maiu din acelaş an e numit medic primar al serviciului de boale nervoase, creat înadins. Tot în acelaş an e însărcinat de comitetul organizator al congresului din Moscova să facă un raport asupra *celulei nervoase.*

«D-l Dr. G. Marinescu este membru al mai multor societăţi savante din ţerile civilizate, astfel este *membru al societăţilor de Neurologie şi de medicină internă din Paris, Breslau, Gand, al societăţii de Neurologie din Moscova, al societăţii Italiene de Freniatrie, laureat al Facultăţii de medicină din Paris şi premiat al Academiei de medicină din Bruxelles, membru corespondent al Academiei Române* dela 1899.

«Lucrările ştiinţifece ale d-lui Dr. G Marinescu sunt în număr de peste 140; ele îmbrăţişează anatomia normală şi patologică a sistemului nervos şi clinica boalelor nervoase, câteva sunt relative la experienţe de fiziologie pură. Din punctul de vedere al subiectelor ce tratează, cele mai importante de *anatomia sistemului nervos*, sunt *acelea asupra celulei nervoase*, printre cari găsim unele ce au intrat în domeniul faptelor pozitive. Astfel diferite fenomene de reacţiune la distanţă, consecutive traumatismelor nervilor, sunt admise de toţi autorii. D-l Marinescu e cel dintâiu autor care, bazându-se pe cercetările sale asupra reacţiunilor celulei nervoase, a putut vorbì de *terapeutica celulară*, acţiune ce decurge din propriile sale lucrări. În timpii din urmă a adus fapte şi idei nouă în privinţa unui alt element important al celulei nervoase; *Neurofibrilele.* Contribuţiuni importante a adus de asemenea la studiul mai multor boale nervoase. Boala lui Friederich, paralizia lui Landry, Acromegalia, nevrize în diabet, etc. De curând a scris în tratatul lui Brouardel Gilbert un capitol de 100 pagine asupra miopatiilor. El a făcut prima aplicaţiune a Cinematografului asupra studiului *boalelor nervoase* şi a adus un număr însemnat de fapte la chestiunea localizărilor spinale.

«Colaborator al celor mai mari ziare medicale din străinătate și al atlasului de anatomie patologică publicat la Berlin sub direcțiunea d-lui Prof. Babeș; a publicat lucrări în colaborare cu profesorii din țeri străine, ca Prof I Gad (Praga, înainte prof la Berlin), cu Prof Moli (Berlin), cu P. Marie, Bloeg, Serieux, Raymond, Chantemesse, Widal, Sougues, etc În țară a publicat lucrări cu subsemnatul, al cărui elev a fost.

«După părerea mea, aceea ce trebue apreciat în prima linie în lucrările d-lui Marinescu sunt metoda și tehnica sa admirabilă Prin această metodă, pe care și-a însușit-o în mare parte în timpul cât a stat la Institutul de bacteriologie, a câștigat în străinătate, ori unde s'a prezentat, admirațiunea savanților cari au căutat imediat ca să-l asocieze la lucrările lor. Metodele cele mai nouă, pentru a se pune în evidență structura fină a sistemului nervos, au fost fără întârziere aplicate și perfecționate de savantul nostru. Asemenea și pe terenul diagnosticului și vindecării boalelor nervoase, d-l Marinescu a aplicat metodele cele mai nouă și a fost cel dintâiu care aplicase cinematograful pentru acest scop, analizând prin acest aparat amănuntele importante pentru studiul mișcărilor patologice

«Însă d-l Marinescu nu s'a mărginit în a aduce fapte nouă, ci cu concepțiunea sa largă asupra fenomenelor naturii, a căutat să deducă din lucrările sale concluziuni importante pentru o pricepere mai bună a funcționării normale și patologice a sistemului nervos Și pe acest câmp de luptă atât de discutat, fiind bine înarmat prin o cunoștință profundă a faptelor bine stabilite, a literaturii, a fiziologiei, și-a cucerit asemenea un loc de onoare.

«Nici odată d-l Marinescu nu întrebuințează în discuțiunile acestea decât argumente științifice și foarte serioase, a trebuit să atace și să conteste pe alții și, ca ori ce om de valoare, a fost și dânsul atacat și contestat de autori mai puțin pregătiți sau pasionați, însă și în această luptă a știut să-și păstreze în totdeauna demnitatea și în cele mai multe cazuri a știut să dezarmeze pe adversarii săi prin logica irezistibilă a faptelor și a experiențelor doveditoare.

«În adevăr d-l Marinescu este unul din neurologii cei mai savanți, cei mai conștiințioși și cei mai activi, astfel încât multele și importantele sale comunicări făcute în cele mai distinse publicațiuni străine și române sunt în totdeauna primite cu o deosebită considerare în lumea științifică.

«Pe baza unui studiu amănunțit al lucrărilor tânărului savant, mai cu samă pe baza aprețierii lor de către cei mai distinși neurologi străini, Secțiunea științifică recomandă pe d-l Dr. G. Marinescu în unanimitate de 9 voturi pentru locul vacant de membru titular al Academiei Române.»

Rezultatul votului este: votanți 23, voturi pentru 21, contra 2.

— D-l Președinte anunță că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l *Dr. G. Marinescu* este ales membru al Academiei în Secțiunea științifică.

ŞEDINŢA DELA 9 APRIIE 1905, după amiazi.

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l *At. Marienescu* prezentă în dar broşura: *Tocilescu György régészeti felfedezései déli Dáciában,* Cluj 1904

P. S. Sa Dimitrie Radu, Episcopul Orăzei-Mari, arată că, edificând din nou reşedinţa episcopească, a început reorganizarea bibliotecii şi a arhivei şi exprimă dorinţa să se dea toate publicaţiunile Academiei trecute şi viitoare pentru acea bibliotecă

— Se decide a se îndeplinì cererea.

Dela I. P. S Victor Mihályi, Mitropolitul de Alba Iulia, se primeşte înştiinţarea că a dat circulară către clerul arhidiecezei sale ca să întroducă în toate cărţile destinate pentru uzul şcoalelor ortografia întocmită de Academie.

D-l Preşedinte ţine a constată cu această ocaziune, că fraţii de peste Carpaţi au primit cu multă bunăvoinţă şi căldură ortografia Academiei, ceeace arată consideraţia de care se bucură instituţiunea noastră în acele părţi.

La ordinea zilei se pune alegerea unui membru al Academiei în locul rămas vacant în Secţiunea ştiinţifică, pentru care Secţiunea propune candidaţi pe d-nii L. Mrazec şi General C. I Brătianu

D-l *Gr. Ştefănescu* ceteşte următoarea expunere asupra activităţii ştiinţifice a d-lui L Mrazec:

«*Domnilor Colegi,*

«Însărcinat de colegii mei din Secţiunea de ştiinţe ca să arăt lucrările şi meritele ştiinţifice pe cari s'a bazat dânsa ca să vă propuie ca membru activ pe d-l Ludovic Mrazec, viu să vă expun următoarele.

«D-l Ludovic Mrazec, profesor de mineralogie şi petrografie la Universitatea din Bucureşti, pe care Academia l-a ales ca membru corespondent în anul 1901, este unul din lucrătorii neobosiţi ai ştiinţei, lucrările sale, ca note, comunicări şi publicaţiuni mai voluminoase în număr de 44, parte lucrări ale sale propriu, parte în colaborare cu d-l Duparc, profesorul d-sale dela Geneva, parte cu d-nii Murgoci, Pascu şi Teisseyre, se văd enumerate în *Analele Academiei,* anul 1900—1901, şi prin urmare găsesc de prisos a le enumerà acì; ele sunt lucrări de adevărată valoare ştiinţifică.

«Dela acea dată însă, dela alegerea sa ca membru corespondent, d-l Mrazec nu a încetat un singur minut de a face cercetări în ţară şi chiar în străinătate, şi anume însoţind pe d-l Duparc, prefesorul său dela Universitatea din Geneva, în Urali.

«Iată cari sunt lucrările şi publicaţiunile d-lui Mrazec dela anul 1901, de când a fost ales ca membru corespondent.

«1901. *Note sur la présence des blocs étrangers dans les marnes helvétiennes de Podeni-Noi.*
» *Origine de l'épidote,* în colaborare cu d-l profesor din Geneva Duparc.
» *Les lacs salés de la Roumanie.*
» *Über oligocane Klippen und Bande der Karpaten bei Bacau,* în colaborare cu d-l Teisseyre din Lemberg
» *Aperçu géologique sur les formations salifères et les gissements de sel en Roumanie,* în colaborare cu d-l Dr. Murgoci.
» *Distribution géologique des zones pétrolifères en Roumanie.*
«1903. *Le Dévonien inférieur de la région de la Koswa,* în colaborare cu d-l profesor Duparc.
» *Contributions à l'étude des formations pétrolifères en Roumanie.*
» *Sur le minerai de fer de Troitsk* (în Uralii de sus), în colaborare cu d-l profesor Duparc.
» *Das Salzvorkommen in Rumänien,* în colaborare cu d-l Dr. W. Teisseyre.
» *Über die Brauneisensteinlager des Bergrevieres von Kisel in Ural.*
» *Sur les schistes cristallins des Karpathes méridionales (versant roumain),* comunicare făcută în Congresul de geologie din Viena.
» *Harta zăcămintelor de sare și harta liniilor petrolifere în România,* în colaborare cu d-l Teisseyre
» *Sur l'existence de plusieurs mouvements orogéniques successifs dans l'Ural de Nord,* în colaborare cu d-l profesor Duparc.
» *Vârsta zăcămintelor de petrol din România,* conferință la Societatea de științe din București.
«1904. *Prezența Sarmaticului la Colibași,* în județul Dâmbovița.
» *Le minérai de fer de Troitzka (Urali),* în colaborare cu d-l profesor Duparc.
» *Considerațiuni generale geologice și statistice asupra zăcămintelor de petrol din România.*
» *Despre un zăcământ de sulf la Verbilău și considerațiuni generale asupra genezei solfarelor din regiunile subcarpatice* (în *Analele Academiei).*
» *Zăcămintele primare și secundare de petrol din România,* comunicată în Congresul Asociațiunii de științe (nepublicată încă).
«1905. *Sur le minerai de fer de Troitzka,* în colaborare cu d-l profesor Duparc (publicată în «Memoriile serviciului geologic rusesc»).
» *Contribuțiuni la geneza petrolului* (comunicată la Societatea științifică din București).

«Acestea sunt, Domnilor Colegi, lucrările d-lui Mrazec, lucrări pe cât de variate pe atât de valoroase, cari au făcut pe Secțiunea științifică ca să propuie plenului să-l votați ca membru activ al Academiei noastre.»

D-l *St. Hepites* zice că d-sa a fost însărcinat de Secțiune să facă expunerea activității științifice a d-lui General C. I. Brătianu, dar că nu o are gata.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cere ca să se amâne pentru ședința viitoare de Luni

punerea la vot a celor doi candidaţi, când se va puteà cetì şi expunerea d-lui Hepites despre activitatea ştiinţifică a d-lui General Brătianu.

— Se decide a se pune la ordinea zilei în şedinţa de Luni votarea asupra celor doi candidaţi propuşi de Secţiunea ştiinţifică.

Se procede la vot asupra propunerii de a se alege membru onorar d-l General adjutant C. Barozzi

Rezultatul votului este: votanţi 23; voturi pentru 23.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea întrunind unanimitatea voturilor, d-l General C. Barozzi este proclamat membru onorar al Academiei.

Se ceteşte următoarea propunere:

«Subscrişii propunem ca membru de onoare al Academiei Române pe d-l Ştefan Dim Grecianu, care prin publicaţiunile sale istorice şi heraldice îndeplineşte condiţiunile art. 30 alin. 1 din Statute.

«*P. S. Aurelian, D. C. Ollănescu, Gr G. Tocilescu, P Poni, N. Teclu, I. Kalinderu, I Bianu*»

D-l Preşedinte *I Kalinderu* zice· În numele subscriitorilor propunerii de a se alege d-l Ştefan D. Grecianu ca membru de onoare al Academiei, ţiu a vă comunică că d sa se ocupă încă din tinereţe cu lucrări istorice privitoare la ţara noastră, culese din documente, inscripţiuni, manuscrise şi cronice, atât de aici cât şi de peste hotare, adunând materialul pentru publicare şi coordonându-l

Numeroasele sale notiţe au fost folosite din când în când de literaţii noştri şi se găsesc citate şi în operele colegilor noştri, d-nii Hasdeu, Xenopol, Tocilescu, Iorga, etc

D-l Grecianu, încă din anul 1860, a dat în foiletonul ziarului «Românul», în traducere, detalii biografice istorice despre Nicolae P. Mavrogheni Voevod, iar în 1861—62, în «Revista Română», interesantul articol. Scrierile istorice şi cele bisericeşti ale rudei d-sale Radu Vel Logofăt Cronicarul, care lucrare a reeditat-o şi completat-o în 1904.

La 1863 a fost membru în Comisiunea documentală pe tot timpul duratei ei, împreună cu alţi bărbaţi competenţi, cari au adunat actele averilor mânăstireşti secularizate, punând bazele Arhivei, în sediul ei din mânăstirea Mihaiu Vodă din Bucureşti.

Mai târziu şi-a îndreptat studiile asupra documentelor de familii boiereşti. Având o deosebită predilecţiune pentru eraldică, din cauza serviciilor ce aduce cimentării istoriei, d-sa, încă din anul 1867, în Senat şi apoi în Cameră, a contribuit la stabilirea exactă a emblemei sau armelor actuale ale Statului Român, aşà că atât prin rapoartele ce a adresat atunci Corpurilor Legiuitoare, cât şi prin lucrarea sa intitulată: *Eraldica Română*, s'a pus temelia unei Eraldice a ţerii noastre. Pe de altă parte, prin studiul vechilor hrisoave naţionale, văzând că istoria patriei stă în strânsă legătură, prin averea pământului sau moşiilor, cu genealogiile boiereşti, d-sa a alcătuit

un mare număr de arbori genealogici, cari sunt de adevărat folos național istoric Aceste lucrări ale sale așteaptă să vadă lumina tiparului.

Mai are sub presă, aproape gata, și altele, iar cele publicate sunt următoarele

1. *Eraldica Română.* Actele privitoare la stabilirea armariilor oficiale ale României, 1900

2. *Câteva documente și un arbore genealogic* pentru a probà descendența d-lui Ștefan Dimitrie Grecianu, senator, din neamul boierilor ot Brâncoveni, 1902.

3. *Starea țerilor locuite de Români în secolul XVIII.* Contele Nicolae Rosetti, 1903.

4. *Scrierile lui Radu Logofătul Cronicarul* O completare a articolului din «Revista Română», pentru a servì ca introducere la «Viața lui Constantin Vodă Brâncoveanu», 1904

D-sa este și membru al Societății istorice, care s'a înființat în 1901

În urma acestora cred, împreună cu d-nii colegi, că d-l Grecianu merită locul de membru de onoare, pentru care-l propunem.

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 23, voturi pentru 23.

— D-l Președinte anunță că propunerea întrunind unanimitatea voturilor, d-l Ștefan D. Grecianu este proclamat membru onorar al Academiei.

ȘEDINȚA DELA 11 APRILIE 1905 (dimineața).

Președința d-lui *I Kalinderu.*

D-l *Dr G. Marinescu* zice:

«*Domnule Președinte,*
«*Domnilor Membri,*

«Nu știu în ce termeni mai frumoși aș puteà să exprim via mea recunoștință Academiei pentru onoarea ce mi-a făcut ca să mă numere printre membrii ei, căci de sigur este o onoare de a aparțineà celei mai înalte Instituțiuni culturale din țară Dar voiu căutà prin fapte ca să exprim această recunoștință, aducând prinosul muncii mele Academiei Române.»

D-l Președinte *I. Kalinderu* urează bună venire în sânul Academiei d-lui Dr. Marinescu, puteri și sănătate îndelungate, spre a desvoltà o rodnică activitate în această instituțiune, chemată a răspândì lumina științelor în neamul nostru

D-l *St. C. Hepites* prezentă *Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România. Anul XIII, 1904*

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii ştiinţifice pentru şedinţa dela 9 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pentru 1905—6, alegând preşedinte pe d-l *P. S. Aurelian* şi vicepreşedinte pe d-l *Dr C. Istrati.*

— Se ia spre cunoştinţă.

Se procede la a doua votare asupra propunerii Secţiunii istorice de a se alege d-l D. Onciul membru activ în locul vacant

Rezultatul votului este: votanţi 25; voturi pentru 18, contra 7.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l *D. Onciul* a fost ales membru al Academiei în Secţiunea istorică.

La ordinea zilei, fiind propunerea Secţiunii ştiinţifice pentru alegerea unui membru activ în acea Secţiune, d-l Preşedinte aminteşte că în şedinţa precedentă s'a cetit expunerea d-lui Gr. Ştefănescu asupra candidatului, L. Mrazec. Acum urmează a se cetì expunerea d-lui St. C. Hepites asupra celuilalt candidat, d-l General C. Brătianu.

D-l *St. C. Hepites* ceteşte următoarele:

«*Domnilor Colegi,*

«Secţiunea ştiinţifică, recomandând plenului Academiei ca membru activ pe d-l General C I. Brătianu, m'a însărcinat de a expune consideraţiunile pe cari le-a avut în vedere la această recomandare.

«Generalul Brătianu, membru corespondent al Academiei Române din 1899 şi Director general al Inştitutului Geografic al armatei, după ce a ieşit din şcoala militară din Bucureşti în 1864 sublocotenent în arma geniului, s'a dus după doi ani la Paris, unde a urmat şcoala de mine şi a terminat cu un strălucit succes şcoala de Stat Major, după care apoi s'a specializat în lucrările tehnice cartografice, pe cari într'un şir de ani le-a practicat rând pe rând la Observatorul naţional din Paris, la serviciul cadastral al Franţei, la serviciul geografic al armatei franceze, la al armatei belgiene şi în fine la Institutul geografic din Viena.

«Reîntors în ţară, se găsià astfel cu totul pregătit pentru lucrările ce Guvernul — după multe stăruinţe ale Colonelului Barozzi — aveà să întreprindă cu privire la harta ţerii De aceea încă de acum 33 de ani, în anul 1872, îl găsim colaborând la organizarea Serviciului geografic al armatei noastre şi la îndrumarea lucrărilor pentru harta ţerii.

«În cursul răsboiului independenţei, Generalul Brătianu, pe atunci Maior, organiză serviciul de reproduceri cartografice, care procură armatei harta răsboiului, tot dânsul comandă secţiunea topografică ca şef de serviciu la marele cartier general.

«În urma răsboiului, harnicul nostru coleg continuă a cooperà la lucrările hărţii ţerii sub ordinele şefului său Generalul Barozzi, pe atunci Colonel, Director al Depozitului de Răsboiu.

La 1892, Generalul Brătianu, pe atunci Colonel, este pus în capul Institutului Geografic al armatei şi, numai mulţumită stăruinţelor sale fără preget, lucrările începute au putut fi continuate şi unele din ele terminate. Aşà azi posedăm ridicate în Moldova şi cele 23.000 km. p , ce mai rămăsese în anul 1891 încă neterminate; iar în Ţara-Românească, pe toată a ei întindere până în valea Oltului, avem mai bine de 44.000 km. p., posedăm încă planurile oraşelor Bucureşti şi Ploeşti.

«Mulţumită acestei munci fără preget, posedăm astăzi icoana patriei, adică instrumentul indispensabil menit, după cum bine ziceà M. S. Regele, «de a «scoate ţara din regiunile necunoscutului», de a ne călăuzì, cum ne-a arătat Generalul în comunicările sale, în îndrumarea noastră pentru progresul economic, ştiinţific şi pentru apărarea naţională

«Mai apoi, în anul 1895, printr'o fericită combinaţiune, Institutul Geografic al armatei, rămânând însărcinat ca să facă şi ridicarea geometrică a oraşului Bucureşti, Generalul Brătianu a putut nu numai ca să înzestreze capitala ţerii cu *Planul Bucureştilor* — instrument de prima utilitate pentru edilitate, — dar încă să dea şi operaţiunilor pentru lucrarea hărţii îndrumarea tehnică cuvenită.

«În acest scop s'au măsurat direct în ţară trei baze geodezice — la Bucureşti, Roman şi Mehedinţi; — s'a determinat nivelul mijlociu al Mării Negre la Constanţa şi a început nivelmentul geometric, menit a înlocuì nivelmentul geodezic ce servià de bază nivelmentului topografic; s'a determinat diferinţa de longitudine între Bucureşti şi Potsdam, precum şi determinările astronomice necesare desfăşurării hărţii ţerii pe paralelele de 50° şi pe meridianul de origine al Observatoriului din Bucureşti.

«Lăsăm la o parte ediţiunile multiple în cari s'au reprodus aceste ridicări în raport cu trebuinţele publice, precum şi alte foarte multe lucrări ce au ieşit dela Institutul Geografic al armatei, ele au fost dejà prezentate Academiei de însuş Generalul Brătianu cu ocaziunea comunicaţiunilor sale asupra însemnătăţii hărţii ţerii.

«Nu este locul de a insistà aci asupra valorii acestei munci de toată lauda a Generalului Brătianu Hărţile Institutului Geografic al armatei noastre, figurând la Expoziţiunea Universală din Paris în 1900, au fost cu adevărat admirate atât pentru figurarea tehnică a lucrărilor, cât şi pentru execuţiunea lor cartografică.

«Iată cum colegul nostru d-l D. Ollănescu, Comisarul general al Expoziţiunii, se exprimă asupra acestor lucrări în raportul său oficial:

«Trebue să recunoaştem că Institutul Geografic militar din Bucureşti a «prezentat lucrări cari l-au clasat — dela întâia vedere — printre cele mai «însemnate instituţiuni cartografice din lume. Ele erau de o superioritate

«atât de covârşitoare, încât membrii juriului internaţional ai clasei respec-«tive — printre cari se aflau cei mai distinşi profesionişti, alături cu învăţaţi «şi cu specialişti de cea mai mare valoare — nu au ezitat de a le acordă «medalia de aur, rezervându-le marele premiu pentru hărţile cu caracter «excluziv militar. Planşele lucrate cu mâna au avut mai ales onorurile de «cari cu tot dreptul trebue să fim mândri, fiindcă nu s'a acordat, afară de «Franţa, decât numai Germaniei şi Rusiei.» (1)

«Aceste operaţiuni se resfrâng în chip neîndoios şi asupra Generalului Brătianu care, ca şef al Institutului Geografic, i-a închinat toată viaţa pentru mersul său regulat şi activ.

«Osebit de aceste mari merite ca Inginer-geograf, Generalul Brătianu a atras asupră-şi luarea aminte prin numeroase conferinţe şi publicaţiuni ştiinţifice, din cari menţionăm în ordine cronologică pe cele mai însemnate:

«1. *Misiunea Căilor ferate române.* Studiu politic, economic, social şi tehnic. Paris 1870.

«2. *Instrucţiuni relative la recunoaşterea militară a terenului ocupat de armata activă,* 1878

«3. *Precepte militare.* Conferinţă ţinută tinerilor sublocotenenţi, la ieşirea lor din şcoală. Bucureşti 1884.

«4. *Călăuza în aplicaţii a elevului în şcoalele militare,* 1884.

«5. *Notiţe asupra hărţilor României,* 1888.

«6. *Trebuinţa de a se face harta Munteniei, cu un proiect de cheltueli,* 1893.

«7. *Trebuinţa de a se face planul Bucureştiului, cu metodele tehnice de întrebuinţat şi cu un proiect de cheltueli,* 1895

«8 *Trebuinţa de a se face Cadastrul României, cu metodele de urmat şi un proiect de budget pentru cheltueli şi venituri,* 1890.

«9. *Harta României în Parlament,* 1895.

«10. *Călătorii de Stat-Major,* 1896.

«11 *Organizarea serviciului de Stat-Major în armată,* 1898

«12. *Efemeride militare cu privire la organizarea serviciului de Stat-Major în armată,* 1899.

«13. *Organizarea Ministerului de Răsboiu,* 1899.

«14. *Morala şi disciplina militară.* Conferinţă ţinută la Marele Stat-Major, 1899.

«15. *Descrierea geometrică a României,* 1900

«16. *Notiţe asupra Asociaţiunii geodezice internaţionale,* 1901.

«17. *Însemnătatea Hărţii ţerii pentru economia naţională,* 1901

«18. *Însemnătatea Hărţii ţerii pentru stabilirea regimului cadastral în România,* 1901.

«19 *Însemnătatea Hărţii ţerii pentru apărarea naţională,* 1902.

«20. *Însemnătatea Istoriei naţionale pentru instrucţiunea militară,* 1902.

(1) Raport general asupra participării României la Expoziţiunea Universală din Paris, 1900, pag 179.

«21 *Însemnătatea Hărții țerii pentru istoria țerii și a neamului,* 1902.

«22. *Răspuns la critica geologiei Carpaților din Marele Dicționar geografic al României,* 1902.

«23 *Stabilirea regimului cadastral de care are trebuință România.* Conferință ținută la Congresul agrarian, 1903.

«24. *Trecutul revistei «România Militară» și noua direcțiune ce este a se da în viitor studiilor sale,* 1904

«25. *Cadastrul României*

«Multe din aceste publicațiuni ale Generalului Brătianu servesc încă până astăzi în instrucțiunea armatei, iar altele au fost și sunt consultate cu folos de diferiți specialiști

În privința volumului intitulat *Cadastrul României,* iată cum se exprimă colegul nostru Xenopol, care a fost în Comisiunea premiilor raportorul special al său:

«D-l General Brătianu și-a dobândit o reputațiune bine meritată prin di-«riguirea lucrărilor cari au dat naștere Hărții României, una din produce-«rile cele mai de samă din Europa pe tărâmul cartografic, după cum s'a «recunoscut de către Comisiunea specială a Expozițiunii din Paris, care a «încuviințat acestei lucrări marea medalie de aur și diploma de onoare. În «decursul lucrării, conducătorul ei, Generalul Brătianu, a avut buna idee de «a întinde operațiunile cartografice nu numai la nevoile curat militare, ci a «luat în privire și altele de o natură particulară, precum delimitarea proprie-«tăților și indicațiuni economice, cari fac din Harta României un început de «lucrare cadastrală de mare preț»

«În altă parte d-sa adaugă: «S'ar puteà face un început de încercare de «cadastre la un județ»

«Lucrarea d-lui Brătianu va fi atunci o călăuză minunată pentru îndru-«marea acestei mari operațiuni. Ea este foarte bine studiată de un om care «și-a dat multă osteneală spre a o alcătuì și apoi este acela care a prevăzut «mai nainte oarecum nevoia acestei lucrări și a pregătit-o chiar prin Harta «României»

«Generalul Brătianu este într'adevăr un lucrător neobosit.

«N'aș puteà încheià această relațiune asupra lucrărilor Generalului Brătianu, decât reproducând următoarele rânduri dintr'o notiță asupra activității sale:

«Cu acest capital științific se prezentă în 1899 Generalul Brătianu, când «Academia Română l-a chemat în sânul său, iar de atunci și până astăzi «membrul nostru corespondent n'a încetat un minut ca să lucreze. Analele «Academiei se mândresc cu cele 7 memorii ale sale asupra însemnătății Hărții «țerii; toate revistele armatei, din cari trei sub a sa direcțiune, conțin studii «de ale sale; la Societatea geografică, ca și la cercul agrar, ca și la cercul «militar, Generalul a rostit interesante conferințe, în scurt o activitate spor-«nică și vrednică de toată lauda; este o chezășie că alegerea ce s'a făcut în

«persoana sa a fost din cele mai nimerite şi că Academia a căpătat nu numai «un colaborator emerit, dar şi un coleg perfect

«Astăzi când, prin moartea prea regretatului General Fălcoianu, a devenit «vacant locul de membru activ în sânul Secţiunii ştiinţifice, împlinirea go-«lului pare a fi ca şi indicată: un general şi bărbat de ştiinţă se înlocueşte «printr'un alt general şi bărbat de ştiinţă; un fost şef al Statului-Major al «armatei face loc Directorului superior al Institutului geografic al armatei «şi până mai deunăzi subşef al Statului-Major general. În fine, precum In-«stitutul Franţei numără printre membrii săi pe Generalii Périer şi Bossot, «Academia belgiană pe Generalul Neremberger, cea prusiană pe Generalul «Bayer, cea austriacă pe Generalul Flighely — toţi directori ai Institutelor «geografice ale armatei, — credem că o asemenea onoare se cuvine şi aceluia «care şi-a legat numele de Icoana Patriei.... »

«Acestea sunt, Domnilor Colegi, consideraţiunile pe cari le-a avut în vedere Secţiunea ştiinţifică la recomandarea ce v'a făcut »

Se procede la vot asupra propunerii de a se alege d-l L. Mrazec, care în Secţiune a întrunit 7 voturi pentru şi 2 contra

Rezultatul votului este: votanţi 25; voturi pentru 19, contra 6.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l L. Mrazec a fost ales membru al Academiei în Secţiunea ştiinţifică.

Se procede la alegerea membrilor corespondenţi propuşi de Secţiuni.

D-l *I. Bianu* ceteşte următoarea expunere asupra activităţii şi titlurilor d-lui Sextil Puşcariu, propus de Secţiunea literară.

«Am onoare a propune să fie ales d-l *Sextil Puşcariu* membru corespondent român într'unul din cele trei locuri vacante la Secţiunea literară.

«D-l Sextil Puşcariu a făcut în anii 1895—1899 studii universitare de filologie romanică, germanică şi slavică la Universitatea din Lipsca; a luat parte apoi doi ani la lucrările dela şcoala de studii înalte din Paris şi s'a dedat cu tot dinadinsul la filologia românească Dela 1898 încoace a publicat în ţară şi în străinătate o serie de lucrări de filologie românească, cari i-au câştigat un loc de frunte între romanişti şi între filologii români.

«Principalele lucrări publicate ale d-lui Puşcariu sunt. 1) *Dialectul văii Oltului de sus,* publicată la 1898 în al 5-lea *Anuar al Institutului pentru limba română dela Lipsca;* 2) *Sufixele diminutive româneşti,* publicată la 1899 ca teză de doctorat, 3) *Studii şi notiţe filologice şi etimologice,* publicate dela 1901 încoace, în *Convorbiri literare* şi în *Archiv für romanische Philologie;* 4) *Latinul* ti *şi* ki *în limbile română, italiană şi sardă*

«Filologi romanişti străini şi români de cea mai înaltă autoritate, ca W. Meyer-Lübke dela Universitatea din Viena, G. Weigand, G Paris, M Friedwagner dela Cernăuţi, Guarnerio dela Milan, Hey dela Munchen, Ov. Densuşianu şi alţii, toţi au făcut în reviste speciale dări de samă şi apreţieri foarte elogioase despre lucrările tânărului filolog Puşcariu Prin aceste scrieri

d-l Pușcariu nu numai a lărgit și adâncit mult cunoștințele despre desvoltarea unor elemente însemnate ale limbii noastre, dar a atins și unele din cele mai mari probleme ale originilor și formării limbilor romanice.

«Scrierea despre *Sufixele diminutive românești* este numită în *Romania* (XXX, 472)· «Lucrare însemnată și bine întocmită, cu atât mai prețioasă, că «sufixele diminutive au o parte mare în derivarea românească și Meyer-Lubke «de abià le-a putut atinge în gramatica sa.»

«G. Paris, făcând o foarte elogioasă dare de samă (*Romania*, XXXII, 476) despre întâia serie din *Studiile și notițele filologice* extrase din *Convorbiri*, zice că d-l Pușcariu «este unul dintre cei mai distinși membri din grupul «de tineri învățați români, cari de câțiva ani încoace au făcut să intre fi- «lologia românească pe căi nouă și rodnice»

«În studiul despre latinul *ti* și *ki* în limbile română, italiană și sardă, d-l Pușcariu atinge una din problemele cele mai înalte ale originii și formării limbilor romanice și arată prin exemple analizate cu multă pătrundere cum studiul adânc al limbii române poate aruncà multă lumină asupra acelui proces intim de desvoltare a limbii poporului român, care a dat naștere limbilor romanice.

«Cu această lucrare d-l Pușcariu a intrat în rândul întâiu al filologilor romaniști și ea i-a deschis porțile Universității dela Viena, unde a fost habilitat docent și în toamna anului trecut și-a început cursul.

«Filologia românească a câștigat în d-l Pușcariu o nouă și însemnată putere de muncă, dela care avem dreptul să așteptăm multă lumină asupra desvoltării istorice și a vieții organice a limbii noastre. Calitățile științifice ale scrierilor sale îl fac vrednic ca, fără întârziere, să fie chemat a luà de aproape parte la lucrările Academiei noastre, a cărei principală însărcinare este studiarea și cultivarea limbii.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanți 25; voturi pentru 17, contra 8.

— D-l Președinte anunță că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l Sextil Pușcariu a fost ales membru corespondent român la Secțiunea literară

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește expunerea făcută de d-l *D Sturdza* asupra scrierilor și activității d-lui G. Popovici, propus de Secțiunea istorică:

«Încă dela 1886, d-l G. Popovici a atras asupra sa atențiunea istoricilor români printr'un studiu despre *Mihaiu Vodă și moșnenii din Sularul*, și mai ales prin recensiunea critică făcută asupra cărții publicate de răposatul N. Blaramberg, despre *Instituțiunile și legile României din cele mai vechi timpuri până în zilele noastre.*

«În aceste lucrări, d-l Popovici arătă cunoștințe bogate asupra vechilor noastre instituțiuni de stat și juridice, cunoștințe câștigate din studiul amănunt al izvoarelor din trecut D-sa a publicat dela 1890 încoace mai multe studii: *Cronica lui Ureche despre ocoalele Iugaene*, despre *Runc — Glosă la o*

colecţiune inedită de documente moldo-câmpulungene, despre *Stărostia sepinicensă*, despre *Ordinea de succesiune în moşiile donative moldovene în secolul XIV* şi în fine despre *Anul dela Martie în Moldova în timpul lui Alexandru cel Bun*.

«În toate aceste scrieri, d-l Popovici arată o adâncă cultură ştiinţifică despre instituţiunile juridice europene şi cunoştinţe speciale despre instituţiunile vechi româneşti, căpătate prin analiza conştiinţioasă a documentelor şi cronicelor noastre. Lucrările sunt luminate de un spirit critic pătrunzător şi minuţios.

«Lucrările până acum publicate şi aptitudinile ştiinţifice dovedite prin ele cred că sunt convingătoare că alegerea d-lui Popovici ca membru corespondent al Secţiunii istorice este foarte nimerită.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 25; voturi pentru 18, contra 7

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l G. Popovici a fost ales membru corespondent al Academiei în Secţiunea istorică.

D-l *I Bogdan* ceteşte următoarea expunere făcută de d-l *A D. Xenopol* asupra scrierilor şi activităţii d-lui G. Ghibănescu propus de Secţiunea istorică.

«Propun de membru corespondent în locul liber dela Secţiunea istorică pe d-l Gheorghe Ghibănescu, profesor la Şcoala normală Vasile Lupu din Iaşi. D-sa a avut încă din tinereţe o plecare foarte rostită pentru cercetările istorice; a dobândit prin propriile d-sale silinţe o cunoştinţă îndestulătoare a limbii slavone, necesară studiului documentelor vechi către care simţia o atragere deosebită; a dobândit o destoinicie foarte mare în descifrarea şi înţelegerea scriptelor vechi slavone şi române, şi prin mai multe studii a atins pentru întâia oară studiul paleografiei romîne Enumerarea scrierilor d-lui Ghibănescu îl recomandă luării aminte a Secţiunii istorice, pe care o rog să-l primească între corespondenţii Academiei ca un lucrător de valoare, conştiinţios şi neobosit.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 26; voturi pentru 15, contra 11.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere a întrunit simpla majoritate, şi nu două treimi, şi urmează a fi pusă la o nouă votare în şedinţa viitoare.

D-l *Dr C. Istrati* ceteşte următoarea expunere asupra activităţii ştiinţifice a d-lui Emil Racoviţă, propus de Secţiunea ştiinţifică:

«Aparţine unei vechi familii din Moldova Fiu al unor părinţi avuţi, acum în etate de 35 ani, se distinse din vârsta fragedă la învăţătură şi cultivă cu zel şi mare pricepere studiul ştiinţelor naturale, specializându-se în

ramura zoologică D-sa trecù în 1894 doctoratul în ştiinţele naturale la Universitatea din Paris, şi publică numeroase memorii şi note.

«Deşì tânăr, Emil Racoviţă a reuşit prin lucrările şi conduita sa să atragă în juru-i numeroase simpatii alese şi să fie recunoscut ca un distins specialist în lumea ştiinţifică Iată de ce fu ales a însoţì expediţiunea ştiinţifică, pe care a făcut-o «Belgica» la Polul Sud, unde compatriotul nostru a putut adunà un material important, al cărui studiu e în curs şi care a început dejà a fi publicat.

«Nu mult după întoarcerea sa în Europa venì în ţară, unde atât la Iaşi, cât şi la Bucureşti, în faţa Societăţii geografice, făcù câte o admirabilă dare de samă asupra calătoriei sale

«S'a putut admirà cu această ocaziune cuvântarea sa clară şi aleasă, forma perfectă a expunerii, icoanele admirabile ce făceà să se perândeze în mintea ascultătorilor şi mai ales frumoasa limbă românească ce vorbià

«D-sa ocupă în prezent locul de subdirector la laboratoriul maritim Arago din Banyuls-s/m (Pireneii Orientali), şi scoate, împreună cu Prof G. Prurat, importanta publicaţiune «Archives de zoologie expérimentale et générale» din Paris.

«Când un compatriot al nostru ajunge prin muncă şi pricepere în o astfel de fericită situaţiune, sunt convins că locul său este indicat a fi şi în sânul Academiei Române.»

Se procede la vot, al cărui rezultat este. votanţi 26; voturi pentru 25, contra 1.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l Emil Racoviţă a fost ales membru corespondent român în Secţiunea ştiinţifică.

D-l *Dr. C. Istrati* ceteşte următoarea expunere asupra scrierilor şi activităţii ştiinţifice a d-lui A. L. Montandon, propus de Secţiunea ştiinţifică spre a fi ales membru corespondent străin:

«Arnold L. Montandon este născut la 26 Noemvrie 1852 la Besançon în Franţa Venì în ţară la 1877, adus în Administraţiunea Domeniului regal dela Buşteni În urmă, la 1884, trecù ca Administrator al Domeniului regal dela Sinaia În acest timp fu decorat cu Coroana României la 1883 Se retrase din această ocupaţiune la 1886, în urma sfatului medicilor, cari-l obligară a duce o viaţă mai puţin obositoare

«Montandon nu făcù studii universitare şi nici o specialitate în ramura ştiinţelor la o anumită şcoală

«Natura, frumuseţea şi marea varietate a faunei entomologice a munţilor noştri fură dascălii săi, iar seriozitatea observatorului, preciziunea omului de ştiinţă, dorul de a colecţionà şi studià şi, mai departe, de a publică observaţiunile proprii, urmară dela sine.

«E un ales autodidact, cărora le datorim aşà mult în ştiinţă, format la şcoala mare a faptelor, a naturii.

«Începù să publice la 1876: *Note sur le Dolichus floricornis,* dar dela 1878 publică necontenit dela noi din ţară până la 1899, 61 lucrări pe rând, în:

«*Feuille des jeunes naturalistes,* Paris.

«*Bulletin de la Société d'études scientifiqus d'Angers.*

«*Revue d'Entomologie,* Caen.

«*Annali di Museo Civico di storia nat,* Genova.

«*Proceedings of the M. S. Nat. Museum,* Washington.

«*Annales de la Société entomologique de Belgique.*

«*Annales de la Société entomologique de France.*

«*Bulletino dei Musei di Zoologia ed Anatomia comparata,* Torino.

«*Bulletin de la Société des sciences,* Bucarest.

«*Verhandl. der k. k. Zool.-Bot. Gesellschaft,* Wien.

«*Bulletin du Museum d'hist. naturelle,* Paris

«Dela 1899 mai publică 21 studii importante, în aceleaşi ultime publicaţiuni citate şi în:

«*Természetrajzi füzetek.*

«*Annales Musei Nationalis Hungarici.*

«*Bulletino della Società entomol. Italiana,* Firenze, şi în publicaţiunea:

«*H A. Junod, La Faune entom. du Delagoa,* din 1899

«În total însă, notele sale trec peste două sute. Voiu cità şi «Excursion en Dobroudja,» din 1887. Montandon e o fire deschisă, o inimă largă, observator şi luptător ales, pasionat entomolog, şi un convins şi încercat filoromân.

«La expoziţiunea Asociaţiunii române pentru răspândirea şi înaintarea ştiinţelor din 1903 a obţinut pentru frumoasa sa colecţiune medalii de aur

«Ceeace face multă cinste acestei firi de elită, e că continuă a-şi cultivà specialitatea, adesea nesigur de ziua de mâne, căci trăeşte modest şi greu din lucrul său, având o poziţiune foarte puţin retribuita pe lângă Muzeul nostru de istorie naturală.

«În ce priveşte genul Hemiptera, d-sa a ajuns o adevărată autoritate. Fructul călătoriilor depărtate culese de naturalişti englezi, francezi, etc., în ce priveşte acest gen, sunt trimise de British Museum, de Museum d'histoire naturelle, etc., lui Montandon la Bucureşti, spre a fi determinate.

«Trebue să fim fericiţi, Domnilor Colegi, ca în astfel de împrejurări să-l alipim Academiei ca membru corespondent străin.

«Vom răsplătì astfel munca sa în cunoaşterea unei părţi a faunei române»

Se procede la vot, al cărui rezultat este: votanţi 25; voturi pentru 22, contra 3.

— D-l Preşedinte anunţă că propunerea de alegere întrunind două treimi, d-l A. L Montandon a fost ales membru corespondent străin în Secţiunea ştiinţifică.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următorul proiect de regulament pentru Fundațiunea Maria General I Carp, întocmit de Comisiunea aleasă în sesiunea generală trecută:

«*Art 1.* Dispozițiunile din testament dela punctele 1, 2 și 3 se execută de către Delegațiunea Academiei, fie direct, fie prin mijlocirea altor persoane, societăți sau autorități

«Îmbrăcămintea elevilor din București, Giurgiu și Olteni se va procurà și se va împărțì mai înainte de începutul iernii, iar cărțile și celelalte trebuitoare școlarilor săraci din Olteni se vor procurà potrivit cu lista ce se va întocmì de dirigintele școlii și se vor trimite la începutul anului școlar.

«*Art 2.* În fiecare an, în ziua de Sfânta Marie (8 Septemvrie), se va oficià un parastas la biserica din Olteni pentru pomenirea răposaților Maria și Ioan Carp, cheltuindu-se cel mult 100 lei din suma prevăzută în testament pentru biserică Cu restul se vor procurà, după trebuință, în cursul anului cele necesare cultului

«*Art. 3.* Marele premiu «General Ioan Carp și Maria Carp,» începându-se în 1906 cu subiectul militar, cel cu subiectul civil se va publicà pentru 1909, al doilea militar pentru 1912, și așà mai departe.

«Subiectele militare se vor fixà de către Comisiunea desemnată prin testament, în urma intervenirii ce se va face la timp de Academie către Ministerul de Răsboiu

«Subiectele civile se vor fixà de către Academie în sesiunea generală, după propunerea alternativă a Secțiilor, începându-se cu Secțiunea literară pentru 1909 și continuându-se cu cele istorică și științifică pentru perioadele următoare. Odată cu propunerea subiectelor, Secțiunile vor prezentà și programe pentru desvoltarea lor.

«Fixarea și publicarea subiectelor se va face cu patru ani înainte de acordarea premiului

«Comisiunea care va aveà să examineze lucrările cu subiecte militare se va compune din cinci membri, dintre cari trei militari numiți de Maiestatea Sa Regele și doi membri ai Academiei, din cari unul va fi președintele Comisiunii Comisiunea pentru examinarea subiectelor civile va fi compusă din trei membri ai Academiei.

«Toate celelalte regule, cari se aplică premiilor Academiei cu subiecte date, se vor aplicà și Marelui premiu «General Ioan Carp și Maria Carp.»

«*Art. 4* Bursa prevăzută în testament se va acordà la tineri sau tinere din familiile hotărîte acolo și din descendenții lor alegându-se cel mai bun dintre ei.

«Bursa se va da pentru studii superioare sau speciale în străinătate. Băieții vor fi aleși dintre aceia cari au terminat învățământul secundar în țară, într'o școală publică a Statului sau într'o școală recunoscută de Stat. Fetele vor fi alese dintre acelea cari voesc să facă în străinătate fie studii speciale, fie universitare, fără obligațiunea pentru ele de a fi absolvit vreo școală publică a Statului.

«Durata bursei va fi de trei ani sau pentru timpul legal ce mai rămâne tinerilor până la terminarea studiilor. Academia are facultatea de a prelungì, după natura studiilor, durata bursei până la șase ani.

«Când bursa se găsește vacantă, tinerii din cele patru familii sau din descendenții lor, doritori de a o ocupà, au să adreseze Academiei Române cererile lor însoțite de certificatele studiilor făcute și de toate documentele cari să dovedească filiațiunea. Academia, prin Comisiuni speciale numite din sânul ei sau din persoane străine, va alege fie prin concurs, fie prin ori ce alte mijloace, pe tânărul căruia să i se acorde bursa.

«Bursa va fi, precum este fixată prin testament, de 4.600 lei pe an, cuprinzându-se în această sumă și cheltuelile de drum, de taxe școlare și altele.

«Bursierii vor fi obligați să trimită Academiei la epocele regulamentare certificate și dovezi legale că fac studii serioase și au purtare bună Academia are facultatea de a retrage bursa, în caz când tinerii nu vor da dovezi de aplicațiune serioasă la studii și de purtare bună

«*Art. 5.* În fiecare an Academia va înscrie în budgetul său sumele trebuitoare pentru îndestularea obligațiunilor din testament.

«*Art. 6.* Sumele ce eventual vor rămâneà necheltuite la finele anilor bugetari se vor capitalizà pentru mărirea fondului »

În urma explicațiunilor date de d-l Președinte, proiectul de regulament se aprobă cu unanimitate de 22 voturi.

D-l Președinte *I. Kalinderu* cetește următoarea expunere asupra subiectului ce este a se pune la concursul premiului G. San-Marin din 1910:

«*Onorați Colegi,*

«Există acum, și cel puțin de vreo 15 ani, o industrie română care se impune atențiunii bărbatului de stat și căreia Statul a căutat să-i dea toate condițiunile necesare desvoltării ei.

«Industria aceasta începe să joace un rol însemnat în viața economică a țerii, ea a desființat aproape cu totul importul multor lucruri, ca: făină, spirt, lumânări, zahăr, hârtie, umbrele, cravate, etc Două industrii au un export însemnat și crescând petroleul și lemnăria. Altele au un export încă nesigur, ca: făina, cimentul, spirtul.

«Numărul persoanelor cari trăesc din industrie este mare chiar acum, și va crește destul de repede, judecând după progresele făcute dela 1885, anul în care s'a pus în aplicare legea pentru protecțiunea industriei. Momentul a venit dar de a studià condițiunile de traiu ale clasei muncitorilor *industriali*, și de a vedeà ce trebue să întroducem din bogata reglementare și legiferare în favoarea lucrătorilor industriali, ce s'a desvoltat în Apus, și care ne lipsește încă cu totul Zic — cu

totul, pentru că măsurile de protecţiune ce există în teorie au rămas neaplicate.

«Administraţiunea Domeniului Coroanei a luat câteva măsuri în favoarea lucrătorilor ce ocupă; astfel pădurarii ei au pensiuni, mecanicii sunt asiguraţi pentru a aveà o despăgubire în caz de accident. Ea a dat o circulară în această privinţă. Alte administraţiuni au luat şi ele diferite dispoziţiuni în folosul muncitorilor lor.

«Legislaţiunea relaţiunilor dintre patroni şi salariaţi e o ramură care s'a desvoltat foarte mult în celelalte state, şi a dat naştere la adevărate *codice* speciale, şi la jurisprudenţe nouă. În multe state s'au înfiinţat consilii ale muncii, oficii de muncă, cari adună materiale, prepară proiecte, fac statistici, şi se pun în legătură cu asociaţiunile de patroni sau de lucrători.

«Nu există în limba română nici o lucrare generală, care să orienteze pe cetitori în acest vast domeniu de economie socială, şi este evident că o scriere de acest fel ar fi folositoare în multe privinţe. Sunt numai articole împrăştiate prin mulţimea ziarelor şi revistelor.

«Pentru aceste consideraţiuni, dăm ca subiect pentru premiul San-Marin, care se va decerne în anul 1910:

«*Expunerea tuturor felurilor de intervenţiune a Statului în relaţiunile dintre capital şi muncă, în folosul muncitorilor*

«Spre a obţineà lucrări comparabile, e bine a da câteva lămuriri.

«Industria modernă, aşà cum s'a desvoltat în cursul secolului trecut, nu întrebuinţează numai bărbaţi adulţi. Caracteristicul ei este tocmai că are la dispoziţie puteri neînsufleţite, aproape nemărginite, aşà încât n'are în multe cazuri nevoie decât de atenţiunea lucrătorului, care e dispensat de muncă musculară; în toate cazurile acestea bărbatul e înlocuit sau cu copii sau cu femei. Alteori e nevoie de operaţiuni pregătitoare ori accesorii, pe cari le fac asemenea femeile sau copiii.

«Femeia şi copilul au trebuinţă de alte măsuri de protecţiune decât bărbatul; sunt chiar mulţi cari nu consideră ca legitime şi folositoare măsurile de protecţiune pentru bărbaţi.

«Lucrările prezentate vor trebuì dar să trateze toate problemele privitoare la diferitele categorii de muncitori industriali.

«*Program.*

«Se vor expune toate felurile de intervenţiune, după o clasare proprie.

«Ca simplă enumerare, intervenţiunile de studiat sunt:

«*a)* Măsuri de igienă, de profilaxie medicală.

«*b)* Măsuri pentru împuţinarea accidentelor.

«*c)* Măsuri în interesul instrucţiunii (adică măsurile prin cari se rezervă copiilor, cari lucrează în industrie, ore pentru a urmă la şcoală, cursuri complementare ori profesionale de sară pentru lucrători, etc).

«*d)* Măsuri de protecţiune economică (ca serii oficiale de preţuri, măsurile luate în privinţa grevelor, interzicerea plăţii salariului în bonuri sau în lucruri, organe de conciliaţiune, regimul sindicatelor, biurouri gratuite de plasare).

«*e)* Organizarea inspectării fabricelor şi atelierelor.

«*f)* Intervenirea Statului pentru garantarea lucrătorului în cazuri de accident, de boală şi la bătrâneţe.

«Cu privire la această intervenire se va expune sistemul german de asigurări obligatorii şi sistemele bazate pe libertate şi pe mutualitate din Belgia, Franţa, Anglia, discutând:

«1) Care din aceste două sisteme e pe calea de a predomină.

«2) Ce foloase sau defecte are fiecare.

«3) Care ar fi de întrodus în România

«*g)* Se vor arătă încercările făcute pentru a garantà lucrătorul şi în potriva lipsei de ocupaţiune.

«*h)* Se va expune întinderea măsurilor luate în folosul lucrătorilor industriali.

«*i)* Se vor arătă măsurile de iniţiativă privată luate în diferite ţeri de către patroni, asociaţiuni, administraţiuni comunale, etc., în folosul muncitorilor (ceeace se numeşte instituţiuni patronale) şi se vor indică mijloace pentru a desvoltă şi în România acestea instituţiuni (Căile ferate române, şi poate şi alte administraţiuni, au economate pentru împiegaţii şi lucrătorii lor; multe fabrici au medici pentru muncitori; unele au făcut casse pentru personalul lor).

«Se va arătă, după cercetări personale, care este în starea de azi, în ţară, soarta obişnuită a muncitorului îmbătrânit sau rănit printr'un accident, şi se va schiţă un plan de protecţiune legală.»

D-l *Dr. V. Babeş* zice că subiectul propus este foarte nimerit şi o lucrare asupra lui ar fi de cel mai mare folos; crede însă că ar fi bine să se restrângă, mărginindu-se studiul numai la România.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* răspunde că din expunerea făcută se vede că lucrarea are să cuprindă în deosebi România, şi că numai, întru cât va fi necesar, autorul se va întinde şi la celelalte ţeri.

D-l *D. Sturdza* zice că propunerea este foarte bine formulată şi programul destul de amănunţit şi propune ca să fie primit aşà cum s'a prezentat.

— Se pune la vot şi se aprobă cu unanimitate subiectul propus de d-l Kalinderu, dimpreună cu programul lui

---

ȘEDINȚA DELA 11 APRILIE 1905 (după amiazi).

Preşedinţa d-lui *I Kalınderu.*

D-l *L Mrazec*, luând loc între membrii Academiei, zice:

«*Domnule Preşedinte*,
«*Domnilor Membri*,

«Îmi permiteţi să vă mulţumesc din suflet pentru onoarea ce mi-aţi făcut să mă chemaţi în sânul acestei înalte Instituţiuni de cultură românească.

«Vă promit că voiu lucrà cu toată ardoarea, ca pe viitor să închin toată activitatea mea ştiinţei în Ţara-Românească şi să răsplătesc astfel cinstea de a fi membru al acestei Academii.»

D-l Preşedinte *I Kalınderu* salută în numele Academiei pe d-l L Mrazec şi-ı urează bună venire în sânul acestei Instituţiuni, ale cărei lucrări se vor resimţì de activitatea noului ei membru.

D-l *D Onciul*, luând de asemenea loc printre membrii Academiei, zice:

«*Domnule Preşedinte*,
«*Domnilor Colegi*,

«Am primit cu cea mai vie mulţumire înştiinţarea despre alegerea cu care aţi binevoit a mă onorà, chemându-mă în mijlocul D-voastre, ca membru activ al acestei înalte Instituţiuni de cultură naţională. Vă rog să primiţi mulţumirile mele cele mai vii, cu încredinţarea că una din ambiţiunile mele cele mai dintâi va fi să satisfac aşteptările ce aţi pus în mine, acordându-mi voturile D-voastre »

D-l Preşedinte *I. Kalınderu*, răspunzând d-lui Onciul, zice că lucrările din trecut ale noului ales sunt o chezăşie pentru munca d-sale în viitor Îi urează bună venire în mijlocul Academiei, care câştigă puteri nouă prin intrarea în sânul ei a tinerilor aleşi astăzi

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice pentru şedinţa dela 11 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea şi-a constituit biuroul pentru 1905—6, alegând preşedinte pe d-l *I. M. Moldovanu* şi vicepreşedinte pe d-l *D. Sturdza.* — Se ia spre cunoştinţă.

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 5 Aprilie,

prin care se arată că Secțiunea și-a constituit biuroul pentru 1905—6, alegând președinte pe d-l *I. Vulcan* și vicepreședinte pe d-l *I. C. Negruzzi*. — Se ia spre cunoștință.

Se procede la a doua votare asupra propunerii Secțiunii istorice de a se alege d-l G Ghibănescu membru corespondent la acea Secțiune.

Rezultatul votului este: votanți 25; voturi pentru 18, contra 7.

— D-l Președinte anunță că propunerea întrunind două treimi, d-l G. Ghibănescu a fost ales membru corespondent la Secțiunea istorică.

La ordinea zilei se pune propunerea Secțiunii literare de a se acordà d-lui Iosif Popovici în doi ani câte 1 000 lei ca ajutor pentru formarea muzeului dialectelor limbii române.

D-l *I. Bianu* dă cetire discuțiunii urmate la 5 Aprilie în Secțiunea literară asupra acestei cereri.

D-l *D. Sturdza* zice că asupra acestei chestiuni foarte importante, care este încă în studiu, d-sa a mai vorbit și în altă ocaziune. Sunt acum 20 ani, de când cinci Academii germane în comun au pus în lucrare marea operă a *Tezaurului limbii latine,* care a fost dusă la bun sfârșit, după ce se începuse și se întocmise cu mare aparat. Reușita acestei mărețe opere a îndemnat pe toate Academiile mari din lume să se asocieze între ele spre a întreprinde anumite lucrări, cari nu se puteau face de fiecare izolat. Așà, spre pildă, s'a hotărît ca toate inscripțiunile latine să se concentreze la Berlin, toate cele grecești la Paris, măsurarea și studiul adâncimilor mărilor să se facă de mai multe Academii sub președința celei din Londra, și alte asemenea mari întreprinderi. În cercul acesta de muncă comună, Academia din Viena a făcut propunerea, care s'a admis de celelalte Academii, ca limbile vorbite pe globul pământesc să se studieze cu ajutorul unor instrumente mecanice, ca fonograful, care să redea sunetele așà cum se pronunță ele de diversele popoare, să dea mișcarea buzei, a limbii, a laringelui, etc, căci este cu neputință să se studieze limbile numai din scrierile și după arătările călătorilor cari au avut ocaziune să le audă. Chestiunea aceasta a preocupat pe bărbații de știință, sunt acum 50 ani. De atunci lucrul a făcut pași înainte și Academia din Viena se ocupă acum de aproape cu această parte fiziologică a limbii Despre această lucrare d-lui Sturdza i a vorbit D-rul Hartel, actualul Ministru al Instrucțiunii publice în Austria. Idea este următoarea: atât specialiștii, cât și alți oameni învățați, cari merg în țeri cunoscute ori necunoscute, să aibă cu ei aparate fonografice, cu cari să prindă graiul indigenilor la fața locului; cu plăcile fonografice, adunate în urmă la olaltă, să se

formeze un muzeu al limbilor vorbite pe pământ Aceasta este preocuparea actuală a Academiei din Viena, şi când lucrarea va fi îndrumată, ni se vor face de sigur şi nouă propuneri ca să contribuim la ea. D-l Iosif Popovici, pe care d-l Sturdza l-a văzut aici la Academie, este un tânăr foarte entuziasmat pentru lucrarea aceasta şi bine pregătit. Trebue să ne bucurăm şi să ne grăbim a da tot ajutorul posibil, când unul din ai noştri se arată astfel de pregătit, spre a luà parte la o mare lucrare ştiinţifică a lumii. Nu trebue să primim cu neîncredere o propunere ca aceasta, numai pentrucă lucrul nu este încă pe deplin lămurit, ci din contră să ne grăbim a face cât putem, pentruca lucrul să înceapă, căci va fi pentru noi un titlu de laudă, când vom fi susţinut un asemenea bun început. Astfel vom fi făcut şi noi un pas înaintea altora şi va fi pentru Academie întâiul titlu spre a fi chemată şi dânsa la asociaţiunea celorlalte Academii. Propunerea de a ne asocià la lucrarea Academiei din Viena ne va venì probabil în curând şi atunci noi vom fi pregătiţi Să dăm deci d-lui Popovici tot ajutorul şi să-l recomandăm cu căldură Ministrului Instrucţiunii publice, care se arată bine dispus să susţină această lucrare.

D-l *Dr. C Istrati* cunoaşte pe d-l Popovici şi direcţiunea în care lucrează. Se uneşte în totul cu cele spuse de d-l Sturdza, adăugând că ajutorul ce se va da d-lui Popovici să nu fie limitat numai la doi ani, cum se propune, dar să i se pună în vedere că, reuşind lucrarea întreprinsă, Academia îl va sprijinì şi mai departe

— Propunerea Secţiunii se pune la vot şi se primeşte, recomandându-se Delegaţiunii să înscrie în buget suma necesară.

Se procede la alegerea Secretarului general pe şapte ani (1905—1912).

Rezultatul votului este: votanţi 22 şi 1 abţinere (d-l D. Sturdza)

— D-l Preşedinte, despuind scrutinul, constată că d-l *D Sturdza* a întrunit unanimitatea voturilor şi-l proclamă ales Secretar general pe periodul 1905—1912.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* urează d-lui *Sturdza* şi Academiei ca providenţa să-i acorde viaţă lungă, sănătate şi putere pentru gloria acestei instituţiuni de cultură naţională.

D-l *D Sturdza* mulţumeşte membrilor Academiei pentru onoarea ce i-au făcut, alegându-l pentru a patra perioadă de şapte ani ca Secretar general al acestei înalte Instituţiuni. Când cineva a trecut de 70 de ani, este greu să numere anii cât va mai aveà de trăit; ce are atunci mai bun de făcut este să se gândească că în curând va aveà să părăsească această viaţă. Cu creşterea vârstei descreşte puterea de

muncă şi de aceea sarcina ce i se încredinţează din nou este grea pentru d-sa. Dacă se încumetă totuş să o primească, o face cu credinţa că membrii îi vor da tot ajutorul ca şi în trecut spre a ridicà cu toţii Academia la nivelul cultural al lumii celei mari. Trebue să intrăm cât mai curând în cercul naţiunilor cari muncesc nu numai pentru ele, ci şi pentru omenire. N'am fost membru, continuă d-l Sturdza, ca să trec înaintea altora mai învăţaţi decât mine, am căutat numai să fiu folositor acestei Instituţiuni şi să o ajut după puterile mele în mersul ei. Ori care ar fi fost votul d-voastre de astăzi, eu am adunat în următorul raport lucrările de căpetenie şi progresele făcute de Academie în cei 21 ani, de când mi s'a dat sarcina de Secretar general:

«*Domnilor Colegi,*

«Raportul anual, pe care am avut onoare a vi-l prezentà la începutul acestei sesiuni, erà cel din urmă al periodului al treilea de 7 ani, de când am onoarea de a fi Secretarul general al Academiei.

«Dacă munca şi ostenelile mele în aceşti 21 de ani au fost de folos, aceasta se datoreşte ajutorului binevoitor şi luminat ce am întâmpinat din partea Domniilor-Voastre, cari aţi încurajat tragerea de inimă de care am fost însufleţit pentru propăşirea acestei înalte Instituţiuni culturale, organizată şi desvoltată prin sfaturile pline de înţelepciune ale bătrânilor noştri mentori Ion Ghica, Mihail Kogălniceanu, N Kretzulescu, a cărora amintire va fi pururea vie printre noi, şi cari au muncit pentru a ridicà prestigiul acestei Instituţiuni şi autoritatea ei. Acestor mentori datorim şi buna tradiţie, care domneşte în Academie, ale cărei lucrări insuflă astăzi încredere neamului românesc şi un interes crescând lumii de afară. Într'o instituţie, în care se înrădăcinează bune tradiţii, se întemeiază o ordine sufletească, producătoare de o activitate rodnică.

«Când ne amintim modestele începuturi ale Academiei şi privim astăzi desvoltarea ei însemnată într'un timp atât de scurt, căci ne mai lipsesc unsprezece ani pentru a împlinì jumătate de secol de viaţă, avem drept să ne bucurăm de progresele realizate.

«**Organizare.**—După o funcţionare de 13 ani ca Societate Academică Română, Instituţiunea noastră a fost declarată, sunt acum 26 de ani, prin legea dela 29 Martie 1879, Institut naţional cu denumirea de «Academia Română.» Atunci s'a lărgit câmpul ei de muncă, formându-se cele trei

secţiuni: literară, istorică şi ştiinţifică, compusă fiecare din câte 12 membri Pe lângă fiecare secţiune s'a adaus un număr, fixat mai târziu, de 15 membri corespondenţi români şi un număr nelimitat de membri corespondenţi străini. În afară de aceasta, Academia distinge cu titlul de membru onorar pe bărbaţii români şi străini, cari i-au adus servicii însemnate sau cari, printr'o mare activitate ştiinţifică, ajută indirect atingerea scopurilor pentru cari ea lucrează.

«Academia şi-a organizat activitatea şi desvoltarea ei prin statute şi regulamente.

«**Membri.** — În cursul acestor 21 ani, Academia noastră şi-a premenit personalul de membri care o alcătueşte. Vacanţele produse prin pierderile dureroase ale colegilor noştri au fost completate rând pe rând.

«Dintre membrii activi au murit 23: 7 din Secţiunea literară, 8 din Secţiunea istorică şi 8 din Secţiunea ştiinţifică, şi în locul lor au fost aleşi alţii, şi anume: 6 pentru Secţiunea literară, 8 pentru Secţiunea istorică şi 8 pentru Secţiunea ştiinţifică. Dintre membrii corespondenţi români am pierdut 11 din Secţiunea literară, 1 din Secţiunea istorică şi 10 din Secţiunea ştiinţifică; iar dintre membrii corespondenţi străini: 3 din Secţiunea istorică În locul acestora am ales alţi 16 membri corespondenţi români în Secţiunea literară, 14 în Secţiunea istorică, 21 în Secţiunea ştiinţifică, 3 membri corespondenţi străini în Secţiunea literară, 8 în Secţiunea istorică, 1 în Secţiunea ştiinţifică. Dintre membrii onorari am pierdut 41 şi în locul lor am ales alţi 31.

«Ne aducem aminte cu pietate de colegii cari au dispărut dintre noi şi aducem un omagiu meritat memoriei acestor luptători pentru lumină, cari au închinat munca şi ostenelile lor spre binele şi înaintarea acestei Instituţiuni.

«**Publicaţiuni.**—Activitatea ştiinţifică a Academiei a crescut din an în an şi a contribuit la promovarea culturii româneşti prin mai multe mijloace, dintre cari însă cel mai eficace sunt publicaţiunile. În acest period de 21 ani (1884—1905), Academia a dat la lumină următoarele 156 volume:

I Publicaţiunile proprii ale Academiei.						
Anale, Desbateri (cu anexe)..	22	volume	în	8.869	pagine	115 vol, 42 404 pag
» Memorii şi notiţe (13).	2	»	»	658	»	
» Mem Secţ. liter. (17)	7	»	»	1 713	»	
» » » istor. (79).	15	»	»	6 366	»	
» » » ştiinţ (90)	12	»	»	3 617	»	
Discursuri de recepţie . .	11	»	»	680	»	
Publicaţiuni separate.	42	»	»	19.111	»	
Traduceri din autorii clasici.	4	»	»	1 390	»	
II. Hurmuzaki, Documente.	25	»	»	19 005	»	30 vol, 21 394 pag.
» Fragmente . .	3	»	»	1 414	»	
» » (Traducere)	2	»	»	975	»	
III. Publicaţ. Fond. Princesa Alina Ştirbei	5	»	»	3 831	»	5 vol, 3.831 pag
IV. Publicaţiunile Fondului Adamachi.	2	»	»	748	»	2 vol, 748 pag
V. Etymologicum Magnum.	4	»	»	1 647	»	4 vol, 1 647 pag.
În total . . .	156	volume	în	70.024	pagine	

«S'a cheltuit cu publicaţiunile Academiei suma de lei 1.172.914,53, şi anume:

	Volume	Pagine	Remunerările	Tipărirea	Totalul cheltuelilor
I Publicaţiunile proprii ale Academiei .	115	42 404	41 768,30	281 088,87	322 857,17
II Publicaţiunile Hurmuzaki	30	21 394	261 649,23	333 491,85	595 141,08
III. Publicaţiunile Alina Ştirbei .	5	3 831	10 840,—	38 403,65	49 243,65
IV Publicaţiunile Adamachi.	2	748	—	10 078,98	10 078,98
V Etymologicum Magnum . . .	4	1 647	155 422,50	40 171 15	195 593,65

«Publicaţiunile noastre au fost date gratuit la numeroase societăţi şi institute culturale româneşti

«**Documente Hurmuzaki.**—Dintre publicaţiile Academiei, cea mai însemnată este *Documentele istorice Hurmuzaki* Toate copiile de documente istorice adunate de răposatul Eudoxiu Hurmuzaki şi manuscrisele scrierilor lui mi-au fost dăruite mie de familia sa spre a fi publicate Tipărirea acestei mari colecţiuni de documente s'a început la 1876, sub auspiciile Ministerului de Instrucţiune publică, fiind atunci ministru colegul nostru d-l T Maiorescu. D-sa a numit o comisiune compusă din răposaţii M. Kogălniceanu şi A Odobescu, din d-l Teodor Rosetti şi din

mine, cu însărcinarea de a organiză și priveghià publicațiunea. Până în Iunie 1880 s'au dat la lumină volumele III, VI și VII din Documente, I și II din Fragmente în ediția germană și tomul I din Fragmente în traducere românească. În 1880, Ministerul a trecut această publicațiune în grija Academiei, punându-i la dispozițiune sumele necesare pentru continuare. Sumele înscrise în budgetul Statului dela 1880—1905 au variat între 10.000 și 33.000 lei Dela 1884 până acum, Academia a primit dela Stat ca subvențiune, pentru publicațiunea Hurmuzaki și cercetările istorice făcute spre a o îmbogăți, suma de 550.000 lei, la care s'au adaus veniturile din vânzarea publicației și a efectelor cumpărate din economiile unor ani, în sumă de lei 45.141.

«La 1884, Comisia a hotărît a se da o mai mare desvoltare acestei publicațiuni, completându-se cu documente adunate din diferite arhive și din publicațiuni străine. Dela această dată, cercetările s'au urmat pe o scară întinsă și ne-am asociat, pe lângă ai noștri, și concursul mai multor învățați străini, al căror nume ni-l reamintim cu recunoștință.

«S'au făcut cercetări și decopieri de documente din arhivele de stat din Veneția sub conducerea răposatului lor director B Cecchetti, din biblioteca Marciană prin C Soranzo, din arhivele Raguzane prin profesorul G. Gelcich, din arhivele de stat dela Florența prin profesorul Paoli. Ne-au mai procurat còpii de documente dela Roma Dr M. Gr. Obedenaru, dela Moscova N Kretzulescu, dela Roma și Veneția C. Exarcu, din Budapesta răposatul coleg A. Roman, din arhivele regale ale Suediei C T Odhner, din arhivele Patriarhiei ecumenice dela Constantinopol și ale altor așezăminte bisericești din Turcia Em. Ghedeon

«În anii 1885 și 1886, Bibliotecarul Academiei, colegul nostru de acum d-l I. Bianu, a făcut, cu ajutorul binevoitor al guvernului, călătorii de cercetări în bibliotecile și arhivele polone din Galiția și din Polonia rusească. În urma acestor cercetări, bogate serii de documente au fost procurate din biblioteca Ossolińskı dela Lemberg prin W. Ketrzyński, din arhivul Stavropighiei, din arhivele municipale ale orașului Lemberg prin Mochnacki și Widmann, din biblioteca Czartoryski și a Universității Jagellonice din Cracovia prin Dr. W Wisłocki, din arhivul Zamoyski din Varșovia prin Przyborowski, din arhivele familiare ale Prinților Radziwill din Nieswiez prin arhivarii acelei familii.

«În toate cercetările noastre am fost mult sprijiniți și de guvern care, pe lângă alte ajutoare, a procurat prin legațiunile țerii din Viena, Paris, Roma și Constantinopol multe còpii de documente cari ne-au fost trimise și în mare parte își așteaptă rândul să fie publicate.

«Ministerul Instrucțiunii a pus la dispozițiunea Academiei còpiile de

documente culese prin mijlocirea răposatului A. Odobescu din arhivele Ministerului Afacerilor străine dela Paris, lucrare care a fost continuată apoi de Academie. În 1884 s'a decis ca aceste documente, împreună cu cele copiate de d-l Gr. Tocilescu din Biblioteca Naţională din Paris, să se publice ca suplement la colecţiunea Hurmuzaki şi s'au format astfel trei volume, la cari am adaus alte trei din documente dela Mihaiu Vodă Sturdza.

«În 1890, legându-se relaţiuni cu d-l Franz Zimmermann, arhivarul universităţii şi al naţiunii săseşti dela Sibiu, s'a procurat, prin ajutorul şi conlucrarea d-sale, un însemnat număr de còpii de documente latine din arhivele oraşelor Sibiu, Bistriţa, Braşov şi Cluj.

«Pentru îmbogăţirea publicaţiunii de documente, colegul nostru d-l Nic Densuşianu a fost însărcinat să adune şi să reproducă documentele tipărite şi împrăştiate în deosebite colecţiuni străine, ca Fejér, Theiner, etc. S'au format astfel 6 volume de documente dinainte de 1575.

«În sfârşit colegul nostru N. Iorga a adus documente adunate din arhive italiene, austriace şi germane, pre cari le-a tipărit în trei volume adause la colecţiunea Hurmuzaki.

«Documentele tipărite până acum în colecţiunea Hurmuzaki sunt în număr de 17.518, din cari 2.717 adunate de Hurmuzaki şi 14 801 adause de Academie.

«Cheltuelile făcute de Academie pentru tipărirea acestei colecţiuni şi pentru cercetări şi decopieri în arhivele străine, dela 1884 până la 1904, se ridică la suma de lei 595.141,08, din care lei 333 491,85 reprezentă cheltuelile de tipar, iar lei 261 649,23 s'au cheltuit pentru cercetări, decopieri şi corecturi.

«Astfel a adunat şi a format Academia această mare şi bogată comoară pentru istoria naţională. Lumina, care zilnic se scoate din mulţimea aceasta de documente asupra greului trecut al neamului nostru, este din ce în ce mai mare şi mai binefăcătoare.

«**Ajutoare.** — Academia a dat, pe cât i-au ajuns putinţele, ajutoare pentru tipărirea unor opere folositoare, pentru misiuni, studii şi cercetări ştiinţifice. S'a dat în aceşti 21 ani, pentru acest scop, suma de lei 45 400.

«**Şedinţe.** — Activitatea internă a Academiei s'a desvoltat în linişte şi cu demnitate. Chestiunile aduse şi desbătute înaintea ei au avut adeseori răsunet în public, care a urmărit cu un interes totdeauna viu lucrările noastre. În aceşti 21 ani, Academia a ţinut 1 034 şedinţe ordinare, 4 extraordinare, 165 publice şi 38 solemne. Pe lângă lucrările de ordine admi-

nistrativă, Academia a desbătut în aceste şedinţe numeroase chestiuni ştiinţifice şi a ascultat memorii şi comunicări de mare însemnătate. Comunicările făcute au fost în număr de 381, iar discursurile de recepţiune, cu răspunsurile lor, în număr de 13.

«**Premii.**—Preocupându-se de toate problemele mari ale vieţii româneşti, pe cari erà chemată să le deslege sau să le lumineze, Academia a căutat să însufleţească prin autoritatea şi sprijinul său toată mişcarea literară şi ştiinţifică care gravità împrejurul ei Astfel ea a încurajat activitatea scriitorilor distinşi cu premii acordate lucrărilor de valoare.

«În aceşti 21 ani, Academia a dat următoarele premii în valoare de lei 271.872,50·

Premiul	Năsturel . .	de	4 000	lei	dat	de	10	ori	Lei	40 000,—
Marele Premiu	Năsturel . .	»	12 000	»	»	»	3	»	»	36 000,—
Premiul	Lazăr. . . .	»	5 000	»	»	»	9	»	»	45 000,—
»	Eliade-Rădulescu .	»	5 000	»	»	»	17	»	»	85.000,—
»	Adamachi . . .	»	5 000	»	»	»	11	»	»	46 600,—
»	Hagi-Vasile .	»	5 000	»	»	»	1	»	»	5 000,—
»	Asociaţ. Craiovene .	»	1 500	»	»	»	5	»	»	7 500,—
»	Neuschotz . .	»	2.000	»	»	»	1	»	»	2 000,—
»	A Bodescu. . .	»	1 500	»	»	»	1	»	»	1.500,—
»	Lecomte du Nouy (suma var)			»	»	»	7	»	»	3 272,50

«La concursurile pentru premiile Cuza, A Fătu, San-Marin şi Princesa Alina Ştirbei nu s'a prezentat până acum nici o lucrare, sau nu s'au prezentat decât lucrări insuficiente, cărora nu li s'a acordat premiu.

«Cu începere din anul curent Academia are în curs 30 concursuri publicate, şi anume 7 pentru cărţi tipărite şi 23 pentru lucrări cu subiecte date. Valoarea acestor premii se ridică la suma de 151 000 lei.

«**Şcoli.**—Pentru a aduce la îndeplinire dorinţa unor generoşi donatori, Academia a înfiinţat şi conduce câteva şcoli speciale: Institutul de fete Ioan Otteteleşanu dela Măgurele, şcoala de agricultură Ioan Costache Agarici dela Moara Grecilor (Vasluiu), şcoalele Tache Anastassiu dela Tecuciu şi dela Călmăţuiu

«Cel mai însemnat dintre toate aceste aşezăminte este *Institutul Otteteleşanu*, care se află în al unsprezecelea an de funcţionare. Şcoala are cinci ani de studiu şi un al şaselea pentru practica profesională, în ea se urmăreşte educaţia raţională a femeii, spre a o pregătì să fie o bună mamă şi soţie, excelând prin virtuţile familiare. La averea lăsată pen-

tru acest nobil scop de Ioan Otteteleşanu, şi adusă la Academie de colegul şi astăzi Preşedintele nostru d-l I. Kalinderu, se adauge capitalul Fondului Elena Dr. N. Turnescu în sumă de 31.000 lei, dat pentru înzestrarea fetelor crescute în institut

«Budgetul de cheltueli al institutului a fost în anul trecut de 81.210,20 Cheltuelile făcute cu întreţinerea şcolii în aceşti zece ani se ridică la suma de lei 782 124,12, iar pentru instalare şi clădirile necesare s'au cheltuit lei 348 202,26, ceeace face împreună suma de lei 1 130 326,38.

«*Şcoala Ioan Costache Agarici* e o şcoală practică de agricultură cu trei ani de studiu, pentru fii de săteni Ea se află acum în al şaselea an de funcţionare. Bugetul de cheltueli a fost anul trecut de lei 11.585,19, iar în aceşti cinci ani s'a cheltuit cu instalarea şi întreţinerea suma de lei 59.240,64.

«Pentru întreţinerea *Şcolii profesionale Tache P Anastassiu dela Tecuciu*, s'a prevăzut în bugetul anului trecut suma de 10 000 lei, iar pentru *Şcoala primară dela Călmăţuiu* 18 000 lei.

«Academia contribue la urmărirea scopului ei cultural, îndeplinind dorinţa donatorilor Ioan Fătu şi Maria Schiopescu, care a înfiinţat Fondul Ioan Scorţeanu. Din veniturile acestor fonduri, dela 1889, s'au împărţit, până acum, 160.254 exemplare cărţi didactice şi religioase la 3 104 şcoli rurale pentru suma de lei 83 822,20

«**Bursele Adamachi.**—Academia execută cu o deosebită luare aminte voinţa răposatului V. Adamachi, care a lăsat toată averea sa Instituţiunii noastre, cu scopul principal de a se ajută tinerii români cari se dedau la studiul ştiinţelor. În periodul de zece ani, dela 1895 până la 1 Iunie 1904, s'a cheltuit din veniturile acestei fundaţiuni, pentru bursieri, pentru publicaţiunile fondului şi pentru premii, suma de lei 588 498,61.

31 burse la Facultatea de ştiinţe din Iaşi. . . .	Lei	72 300,—	
19 » » » » medicină »	»	72 900,—	
31 » » Şcoala de poduri şi şosele. . .	»	60 800,—	531 819,63
22 » în străinătate şi cheltueli de şcoală . .	»	320 349,63	
Indemnizarea juriilor examinatoare . .	»	5 470,—	
Premii la 34 concurenţi.	»	46 600,—	
Tipărituri	»	10 078,98	

«**Biblioteca.**—Progresele realizate de Academie în direcţiunile enumerate până aci şi serviciile aduse culturii naţionale au fost întrecute de creşterea şi importanţa colecţiunilor cari formează *Biblioteca* ei şi cari

sunt o comoară preţioasă de studii ştiinţifice în general, dar mai ales pentru limba şi istoria naţională

«În 1884 abià posedam 5 000 volume; sporul în anul următor a întrecut ori ce aşteptare, şi ea a ajuns la 30 000 volume. Fondul biliotecii a crescut de atunci în mod surprinzător. Chestiunea organizării definitive a colecţiunilor a fost însă într'una amânată, mai cu samă din pricina insuficienţei localului. Acest inconvenient n'a împiedicat lucrările necesare pentru buna păstrare şi uşoara folosire a cărţilor. S'au făcut cataloage speciale pentru diferitele colecţiuni. Din acestea s'au şi tipărit: *Bibliografia publicaţiunilor periodice* (1817—1887), din care va apăreà în curând a doua ediţie, continuată până acum. Se află în curs de tipărire: *Catalogul descriptiv al manuscriptelor româneşti,* din care s'a imprimat până la manuscrisul cu No. 350.

«În 1889 s'a ales o comisiune specială pentru a studià chestiunea localului, care în starea de atunci aduceà mare stânjinire organizării colecţiunilor noastre. Cărţile ajunsese a fi aşezate în dulapuri pe două şi chiar pe trei rânduri, o parte din bibliotecă fusese aşezată în magazinul de publicaţiuni, colecţiunile celelalte, în parte sau total, erau neorganizate; documentele se ţineau în lăzi şi dulapuri neîncăpătoare şi nepotrivite.

«Prin legea dela 29 Martie 1879, care decretà Academia de Institut naţional, Statul îşi luase sarcina de a-i pune la dispoziţiune un local. Această dispoziţiune a început să se realizeze prin râvna laudabilă a trei bărbaţi, pe cari Academia se onorează a-i numărà printre membrii şi binefăcătorii săi Aceştia sunt d-l Teodor Rosetti, membru onorar, care, fiind Ministru al Instrucţiunii publice, a cumpărat în 1890 casa C. Cezianu (L. 310.000) şi terenul N Cezianu (L. 102.000), precum şi casa şi terenul St. Bellu (L. 300.000) şi le-a pus la dispoziţiunea Academiei —(L. 712.000),—procurându-i şi sumele trebuincioase pentru instalare (L. 111.000); (în total L. 823.000); apoi colegii noştri P. Poni şi Sp. Haret, cari—ca Miniştri ai Cultelor şi Instrucţiunii publice — au completat opera d-lui Rosetti, cumpărând şi casa Zaleski cu suma de L 285.600 şi dându-ne suma de 220.000 lei pentru completarea localului şi instalarea colecţiunilor. Aceste binevoitoare măsuri (o sumă de L. 1.328.600) au adus Academia în localul actual şi i-au garantat o mai bună funcţionare şi o desvoltare statornică.

«Instalarea mai temeinică, aşà cum este astăzi, s'a făcut în 1896 şi 1897, când s'au creat sălile de şedinţe şi de lectură de acum, şi camerele de siguranţă pentru manuscrise, documente şi celelalte colecţiuni, cari formează secţiunea cea mai preţioasă.

«Aşezându-se manuscrisele în încăperea lor specială, s'a organizat lângă ea un cabinet de lucru deschis 9 ore pe zi (8—12 şi 1—6), înzestrat cu o bibliotecă specială. La 10 Noemvrie 1898 s'a deschis actuala sală de lectură pentru cărţile tipărite, deschisă 10 ore pe zi (8—6), unde este loc larg de lucru pentru 32 persoane, la a căror dispoziţie stă o bibliotecă de referinţă aşezată în 13 secţiuni şi cuprinzând 700 opere în 1.600 volume.

«Pentru unele părţi din bibliotecă s'a început organizarea definitivă. S'a făcut astfel instalarea şi catalogarea sistematică a publicaţiunilor periodice, cari s'au scos din biblioteca cărţilor tipărite spre a formà o secţiune deosebită. Secţia hărţilor şi stampelor este iarăş pe cale de a fi în curând definitiv instalată şi catalogată. S'au înscris până acum în catalogul descriptiv 590 de hărţi, pentru cari s'au făcut 2 029 bilete alfabetice, iar pentru 1.616 portrete istorice s'au făcut 2 945 bilete.

«Creşterea totală a colecţiilor noastre în aceşti 21 de ani din urmă, 1884—1904, se rezumă în următorul tablou:

	Cărţi	Ziare, reviste	Foi volante	Note muzicale	Hărţi	Atlasuri	Manuscrise	Documente	Albumuri	Portrete	Stampe	Medalii, monede	Peceţi
Daruri, schimburi	103 979	737	329	25	244	229	3 478	29 327	30	372	2 121	2 000	48
Cumpărături .	8 040	661	361	—	286	52	727	15 026	19	209	403	2 000	3
Conform legii .	24 457	4 088	1 303	714	3	28	—	—	—	—	—	—	—
Total	136 476	5 486	1 993	739	533	309	4 205	44 353	49	581	2 524	4 000	51

«În suma aceasta se cuprind colecțiuni întregi dăruite dela 1884 încoace, precum se poate vedeà din tabloul de mai jos:

	Cărți tipărite	Atlasuri	Hărți	Stampe	Manuscrise	Documente
I *Dăruite de Stat:*						
Biblioteca Centrală	47 736	104	87	138	—	—
Dela m-rea Cernica și Semin Central	—	—	—	—	263	—
» Muzeul de antichități	160	—	—	—	788	722
Bibliot Episcopului Dionisie Buzău .	6 261	—	-	—	—	—
» » Ghenadie Râmnic	2 008	—	—	—	151	1 384
» Ubicini .	1 049	—	—	—	8	—
» Sturdza-Scheianu . .	7 487	—	—	—	143	—
Total	64 701	104	87	138	1 353	2 106
II *Daruri particulare:*						
Bibliot Mitropolitului Iosif . .	10 000	—	25	—	288	—
» Episcopului Melhisedec	2 511	—	—	—	82	—
» C Hepites .	1 807	—	—	—	1	—
» Boleslas Hyzdeu	701	—	—	—	4	—
» General Pencovici .	809	—	—	—	—	—
Dela d-l I Tanoviceanu	—	—	—	—	—	16 000
» d-na Elena Docan .	—	—	—	—	—	1 773
Total	15 828	—	25	—	375	17 773
Total general	80 529	104	112	138	1 728	19 879

«Între izvoarele de îmbogățire ale bibliotecii noastre trebue să însemnăm și relațiunile de schimbul publicațiunilor cu Academiile și corporațiunile științifice din străinătate

«Datorim de asemenea mult bunăvoinței guvernului, care a arătat adeseori solicitudine pentru înflorirea colecțiunilor noastre. Pe lângă importantele daruri ce ni s'au făcut, trebue să ne amintim că biblioteca noastră a fost pusă în stare de a puteà urmărì deaproape mișcarea culturală din țară prin legea tipografiilor dela 2 Aprilie 1885, modificată la 19 Martie 1904, ca urmare a căreia colecțiile Academiei au fost îmbogățite cu vreo 30 000 volume, cari reprezentă bibliografia românească din Regat în acești 21 de ani.

«Lucrările de catalogare și rânduire urmează regulat și suntem acum pregătiți pentru a începe catalogarea generală definitivă.

«Din dubletele bibliotecii o parte s'a trimis bibliotecii Urechiă din Galați (dela 1894 până acum, 12 518 opere în 22.597 volume și 688 bucăți muzicale) și alta Fundațiunii universitare Carol I (2.001 volume).

«Numărul volumelor legate dela 1884 până azi este de 16 492

«Mişcarea Bibliotecii şi a Cabinetului manuscriselor vi s'a adus la cunoştinţă în fiecare an. Din foile statistice lunare reiese că dela 10 Martie 1899 s'au liberat 1.095 cărţi de admitere, dintre cari 29 şi la manuscrise. Cărţile servite dela această dată până acum au fost în număr de 96 348, cerute prin 27 343 buletine. Numărul cetitorilor dela 1902, de când se ţine o statistică regulată, a fost de 19 723.

«Sala manuscriselor a fost frecventată în aceşti patru ani din urmă de 4 540 persoane, cărora li s'au servit 9.676 manuscrise, 53.520 documente şi 1 664 cărţi vechi româneşti.

«Starea colecţiunilor din această secţiune se prezentă astfel. 21.170 documente catalogate, şi 3.037 manuscripte Mai sunt colecţiuni însemnate de documente şi manuscripte, la a căror punere în ordine şi catalogare nu s'a ajuns încă.

«Am avut în totdeauna o mare grijă ca colecţiunile Bibliotecii să fie ferite de stricăciuni şi descompletări Ele au fost apărate cu ajutorul dispoziţiunilor regulamentului Bibliotecii, care dă dreptul de a împrumută cărţi acasă numai membrilor Academiei şi unui număr foarte restrâns de alte persoane. Astfel cărţile cari s'au împrumutat dela 1882 până acum sunt în număr de 8.635 volume, din acestea s'au înapoiat 8 425 şi au rămas nerestituite 210

«**Personal.**—Spre a face faţă trebuinţelor din ce în ce mai mari în conducerea deosebitelor servicii ale Academiei, la păstrarea, rânduirea şi folosirea colecţiunilor, a trebuit treptat să sporim şi numărul funcţionarilor Alocaţiunile pentru personal erau foarte modeste la început La 1884, întreg personalul se compuneà din: 1 cassier-comptabil, 1 bibliotecar-arhivist, 2 copişti, 1 scriitor şi 1 servitor, plătiţi cu lei 13 080.

«Astăzi personalul serviciilor este împărţit în trei secţiuni: 1) Cancelaria secretariatului general cu 1 secretar-arhivar şi advocat, 1 secretar-corector al publicaţiilor, 1 ajutor-corector, 1 îngrijitor al imobilelor, 1 scriitor; 2) Cassieria cu 1 cassier-comptabil, 1 ajutor, 1 scriitor, 1 conservator al publicaţiilor; 3) Biblioteca cu 1 bibliotecar, 3 ajutori, 10 scriitori, 1 ajutor paleograf. În total serviciul central are 24 funcţionari şi 11 servitori Retribuţiunile tuturor se urcă la lei 87 960.

«Îmi îndeplinesc o datorie de conştiinţă amintind, cu această ocaziune, că activitatea, preciziunea şi zelul întregului personal al Academiei merită lauda noastră a tuturor. Funcţionarii noştri sunt legaţi cu inimă şi suflet de acest mare Institut, care se poate sprijinì pe credinţa şi de-

votamentul lor. Aceasta este rezultatul muncii neobosite a Bibliotecarului nostru Ioan Bianu.

«**Donaţiuni.**—Din cele arătate până acì, putem constată situaţiunea înfloritoare în care a ajuns Academia şi modul cum ea şi-a îndeplinit înalta-i misiune culturală Erà natural ca o activitate atât de frumoasă şi binefăcătoare să atragă de timpuriu asupra ei bunăvoinţa tuturor oamenilor de bine.

«Trebue însă să recunoaştem, Domnilor Colegi, că toate silinţele noastre n'ar fi produs rezultatele de cari azi avem dreptul să ne felicităm, dacă ele nu ar fi fost încurajate şi ajutate de puternicul îndemn dat de înţeleptul nostru Suveran şi de Augusta Sa familie, cari au urmărit cu un interes statornic lucrările noastre. Maiestatea Sa, stând în fruntea acestei Instituţiuni, a venit adeseori în mijlocul nostru dimpreună cu Maiestatea Sa Regina şi cu Alteţa Sa Principele României. MM. LL. şi A. S. R. Principele, în deosebi, au luat parte activă la lucrarea noastră, prin cetiri de opere ale lor proprii, pline de înalte gândiri şi de nobile simţeminte. Darurile bogate, făcute de Rege Academiei, au îmbogăţit colecţiunile ei şi au înlesnit întreprinderea unor mari lucrări.

«Exemplul viu al Suveranilor noştri a găsit imitatori încălziţi de cele mai înalte simţeminte patriotice şi generoşi donatori, cari s'au grăbit a pune la îndemâna Academiei parte din avere, ba chiar toată agoniseala vieţii lor. Aceste porniri au fost prielnice şi hotărîtoare pentru înălţarea Academiei într'un timp atât de scurt şi ele i-au dat putinţa ca să poată săvârşì lucrări bune şi folositoare. Din legatele şi donaţiunile făcute în aceşti 21 de ani, Academia a întemeiat următoarele 20 fonduri:

I. *Cele 3 Fundaţiuni mari ale Academiei*		Imobile		Efecte		Total
1 *Fundaţiunea Adamachi* .	Lei	725 000,—	Lei	1 897 666,10	Lei	2 622,666,10
2 » *Otteteleşanu* . .	»	4 306 400,—	»	344 300,—	»	4 650 700,—
3. » *Tache Anastassiu*	»	3 056 000,—	»	382 888,75	»	3 438,888,75
Total	Lei	8 087 400,—	Lei	2 624 854,85	Lei	10 712 254 85

II *Fonduri cu mobile şi efecte:*						
1 Fondul Agarici	Lei	1 010 000,—		—	Lei	1 010 000,—
2. » Donici	»	550 000,—		—	»	550 000 —
3. » Maria Carp . . .	»	691 000,—	Lei	96 300,—	»	787 300,—
4 » Dr M. Obedenaru	»	400 000,—	»	162 348,60	»	562 348,60
5 » I Fătu	»	80 000,—	»	210 333,80	»	290.333.80
6 » Macinca . . .	»	130 000,—	»	—	»	130 000,—
7 » Imobile şi local . . .	»	1 328 600,—	»	—	»	1 328 600,—
Total	Lei	4 189 600,—	Lei	468 982 40	Lei	4 658 582,40

III	*Fonduri cu efecte:*					
1	Fondul San-Marin	Lei	19 400,—	Lei		19 400,—
2	» Hagi-Vasile	»	26 900,—	»		26 900,—
3	» A Bodescu	»	9 400,—	»		9 400,—
4	» Neuschotz	»	40 800,—	»		40 800,—
5	» Princesa Alina Ştirbei	»	226 500,—	»		226 500,—
6	» A Lecomte du Nouy	»	12 000,—	»		12 000,—
7.	» Elena Turnescu 1-iul fond	»	20 000,—	»		20 000,—
8	» Elena Turnescu al 2-lea fond	»	31 000 —	»		31 000,—
9	» I Scorţeanu	»	20 000,—	»		20 000,—
10	» Dr. Istrati	»	400,—	»		400,—
IV	*Fondul de pensiuni*	»	100 500,—	»		100 500,—
	Total	Lei	506 900,—	Lei		506 900,—
	Total general	Lei 12 277 000,—		Lei 3 600 737,25		Lei 15 877 732,25

«Venitul întregii averi este astăzi de 701 521 lei şi 64 bani, şi anume:

I. Din cele 3 Fundaţiuni				
Adamachi	de Lei	2 622 666,10	cu venit de Lei	127 836,65
Otteteleşanu	» »	4 650 700,—	» » » »	148 457,25
Tache Anastassiu	» »	3 438 888,75	» » » »	132 265,39
II. Din cele 7 fond cu imobile şi efecte	» »	4 658 582,40	» » » »	155 036,15
III. Din cele 10 fonduri cu efecte	» »	406 400,—	» » » »	19 234,—
IV. Din fondul de pensiuni	» »	100 500,—	» » » »	4 505,—
V Din fondurile anterioare anului 1884:				
Zappa	de Lei	591 946,80	cu venit de L.	33 517,40
Economiilor	» »	115 900,—	» » » »	6 855,35
Năsturel-Herescu	» »	516 227,75	» » » »	26.275,25
Daniel	» »	16 000,—	» » » »	650,—
Cuza	» »	64 600,—	» » » »	3 197,70
Anastasie Fătu.	» »	25 100,—	» » » »	1 205,—
Asoc Craiovene	» »	8 200,—	» » » »	530,70
Chiţu	» »	3.412,50	» » » »	215,35
Gh Lazăr	» »	82 848,10	» » » »	4 118,35
El -Rădulescu	» »	48 648,10	» » » »	2 529,10
Subvenţiuni dela Stat	» »		» » » »	55 000,—
Subvenţiuni pentru Dicţionar	» »		» » » »	14 000,—
	L.	1 472 883,25	L	148 094.20
Total	L.	17 350 620,50	cu venit de Lei	735 428,64
Din care scăzându-se nuda proprietate	»	642 348,60	» » » »	33 907,—
Rămâne o avere de	Lei	16 708.271,90	cu venit de Lei	701.521,64

«Acest venit, faţă de cel de acum 21 ani, de lei 115 851, arată o creştere de lei 585.670,64.

«*Domnilor Colegi,*

«Reamintindu-ne activitatea şi progresele Academiei dela 1884 până azi, constatăm că această Instituţiune a făcut mari progrese, a desvoltat o însemnată activitate, şi şi-a câştigat în faţa întregii naţiuni poziţiunea de înaltă instituţiune culturală. Academia dispune astăzi de bogate mijloace materiale şi de netăgăduită putere morală. Ea posedă colecţiuni de o mare valoare, cu ajutorul cărora dă un impuls bine organizat muncii ştiinţifice, mai ales pe terenul studiilor limbii, literaturii şi al istoriei naţionale Avem dreptul a sperà că un viitor rodnic este asigurat acestei Instituţiuni. Acest viitor va fi cu atât mai înfloritor, cu cât vor fi mai mari şi mai vii statornicia şi devotamentul nostru şi al celor cari ne vor urmà, de a lucrà cu spirit pătrunzător, cu inimă curată şi cu conştiinţa clarificată a datoriilor mari ce ne sunt impuse pentru a luminà neamul nostru.

«Nu pot încheià această expunere retrospectivă, fără a vă împărtăşì un simţimânt care m'a dominat din ziua în care, printr'o deosebită bunăvoinţă, am fost chemat în mijlocul Domniilor Voastre, şi care acum, la vârsta înaintată a vieţii mele, mă stăpâneşte şi mai mult. Am ajuns, prin mila Celui Atotputernic, în zile de bătrâneţe, când omul e dator a-şi face socoteala faptelor sale, am trecut printr'o viaţă de multe ori sbuciumată de nevoile ţerii, pe care o servesc ca bărbat politic de o jumătate de secol. În sânul Academiei, în mijlocul Domniilor Voastre, în activitatea culturală şi în ocupaţiunile intelectuale, am găsit mulţumirea, mângâierea şi liniştea, cari m'au întărit şi luminat în zile grele. Îmi împlinesc o datorie sufletească exprimându-vă astăzi întreaga mea recunoştinţă pentru încrederea ce mi-aţi arătat şi pentru ajutorul preţios şi binevoitor ce mi-aţi dat ca să aduc la îndeplinire, timp de 21 de ani, sarcina serviciului de Secretar general.

«Nobilă şi sfântă, dar totodată grea şi delicată este misiunea acestei Instituţiuni în viaţa şi progresul culturii neamului nostru Toţi membrii Academiei, cei de acum şi cei viitori, să fim pătrunşi de această înaltă misiune. Conştinţa luminată a datoriei să ne întărească puterile, să ne lumineze minţile şi să ne îndrepteze paşii, ca toate hotărîrile să ne fie conduse spre ţelul năzuinţelor noastre de a lucrà pentru progresul cultural şi moral al neamului nostru Aşà dar: Sus inimile! să fie totdeauna pentru noi cuvânt povăţuitor Sus inimile! la muncă! la cu-

getări! la făptuire! Sus inimile! pentru înălţarea şi întărirea sufletească a neamului! Sus inimile! la alegerile membrilor, la darea premiilor, la publicarea lucrărilor, la munca noastră proprie! Să lăsăm la o parte ori ce alte preocupări lăturalnice! Să ne socotim ca nişte preoţi slujitori la altarul culturii neamului. Să fim pătrunşi de această înaltă misiune. Astfel lucrând, va creşte necontenit marea încredere pe care a pus-o în noi Regele nostru şi atâţi bărbaţi patrioţi, cari au depus agoniseala lor în mânile noastre. Astfel Academia Română se va înălţà tot mai sus şi va ajunge să poată sta şi ea cu cinste alăturea şi deopotrivă cu surorile ei, cari răspândesc lumina cea mare a ştiinţei în lumea întreagă.

«Aceasta este cea mai vie dorinţă a inimii mele şi cea mai caldă urare ce fac academicilor români de astăzi şi celor viitori.

«Aşà să dea Dumnezeu!»

Terminând d-l Sturdza mulţumeşte încă odată Academiei pentru alegerea d-sale şi făgădueşte că va muncì pentru această Instituţiune, ca şi în trecut.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* aminteşte că a rămas fără deciziune propunerea Secţiunii istorice dela 22 Martie de a puteà fi admişi să cetească în şedinţă publică şi persoane, cari nu sunt membri ai Academiei.

D-l *I. Bianu* ceteşte procesul verbal al Secţiunii istorice dela 22 Martie şi discuţiunea din plen dela 23 Martie

D-l *D Sturdza* zice că d-sa a asistat la două şedinţe ordinare ale Academiei din Berlin şi i s'a dat cuvântul şi a vorbit fără să fi fost membru şi chiar fără să fie întrebat înainte despre ce va vorbì. Nu vede de ce nu s'ar permite la noi să se cetească în şedinţă publică lucrări cari vor fi fost aprobate de Secţiune pentru aceasta. Nu numai tineri, dar pot fi şi persoane în vârstă, cari nu sunt membri ai Academiei şi cari ar puteà să facă lecturi interesante, şi nu poate fi bine ca să-i eliminăm.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că realizarea deplină a acestor folositoare idei, atrăgând o modificare de regulament, ar fi practic să se amâne rezolvarea ei spre a se face dimpreună cu celelalte modificări, dacă Academia primeşte propunerea d-sale de a se alege o Comisiune care să studieze modificările ce ar fi de întrodus în Statute şi Regulamente.

D-l *P. Poni*, admiţând ideia d-lui Kalinderu, propune ca acea Comisiune să fie compusă din şapte membri spre a puteà face propuneri de modificarea Statutelor, să termine lucrarea până la Decemvrie viitor şi atunci să se comunice tuturor membrilor.

— Se procede la alegerea Comisiunii şi sunt aleşi d-nii: *I Kalinderu, D. Sturdza, P. Poni, T Maiorescu, Sp. Haret, Dr. C. Istrati, I. Bianu.*

ŞEDINŢA DELA 12 APRILIE 1905 (dimineaţa)

Preşedinţa d-lui *I Kalınderu.*

Dela d-l A Lepădatu se primesc în dar pentru colecţiunile Academiei 33 documente vechi româneşti din secolii XVI—XIX, dintre cari 19 sunt dăruite de d-l N. Iorga, 9 de d-l P. Gârboviceanu şi 5 de d-l A. Lepădatu

Se ceteşte procesul verbal al Secţiunii literare pentru şedinţa dela 9 Aprilie, prin care se arată că Secţiunea a amânat propunerile pentru alegerea de membri corespondenţi români în locurile vacante.

D-l Preşedinte *I. Kalınderu* zice că Primăria comunei Măgurele a cerut să i se cedeze de Academie 4 567 metri pătraţi de teren din moşia Măgurele pentru construirea unei infirmerii şi a unei băi populare şi 2 278 metri pătraţi pentru construirea unui local de Primărie. Spre a se puteà face donaţiunea acestor terenuri către Primăria comunei Măgurele, este necesar ca plenul să dea un vot prin care Delegaţiunea să fie autorizată a face actul de donaţiune şi formalităţile legale D-l Preşedinte roagă Academia să dea acest vot

— Propunerea se pune la vot şi se primeşte cu unanimitate.

La ordinea zilei se pune votarea budgetelor pentru anul 1905—6.

D-l *Gr. Ştefănescu* aminteşte că de câteva ori a mai făcut rugarea ca proiectele de buget să fie tipărite şi împărţite membrilor cel puţin cu câteva zile înainte de votare, pentruca să-se poată luà cunoştinţă amănunţită de ele.

D-l Preşedinte *I Kalınderu* răspunde că dorinţa d-lui Ştefănescu este foarte legitimă, dar că proiectul de buget nu poate fi încheiat decât tocmai la sfârşitul sesiunii, pentrucă trebuesc înscrise într'însul cheltueli hotărîte de Academie până în ultimele şedinţe. Totuş nu se va mai scăpà din vedere ca, chiar dela anul viitor proiectele de buget să fie tipărite.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ceteşte proiectul de buget general al Academiei, care arată la venituri lei 404.683,20 şi la cheltueli lei 401 009,90, având deci un excedent de lei 3.673, 30

— Se pun la vot veniturile şi se primesc cu unanimitate.

D-l Preşedinte *I Kalınderu* zice că este de mare interes pentru activitatea Academiei ca membrilor cari locuesc la Iaşi să li se poată înlesnì cheltuelile de drum spre a venì mai uşor şi mai des la lucrările Academiei, ale Secţiunilor şi ale Comisiunilor în cursul anului. Spre acest scop d-sa propune ca din excedentul de lei 3.673,30, o sumă de 3.000 lei să fie adausă la cap II, § 15, spese neprevăzute, pentruca Delegaţiunea să aibă putinţa de a face acele cheltueli.

— Propunerea d-lui Preşedinte Kalınderu se pune la vot şi se aprobă.

D-l *I. Bianu* aduce aminte că Academia aprobase să se aibă în vedere la facerea bugetului propunerea Secţiunii literare de a se cumpără câteva exemplare din publicaţiunea d-lui Iosif Popovici: *Rumanische Dialekte*

D-l *D. Sturdza* propune a se prevedeà spre acest scop suma de 400 lei, care să se plătească din excedentul rămas.

— Propunerea d-lui Sturdza se aprobă

D-l *Gr. Ştefănescu* exprimă dorinţa ca Delegaţiunea să îngrijească a se pune în cadre portretele membrilor decedaţi făcute în urmă

— D-l Preşedinte răspunde că dorinţa d-lui Ştefănescu se va îndeplinì.

— Se pune la vot bugetul cheltuelilor Academiei astfel modificat, cu un excedent de lei 273,30, şi se aprobă cu unanimitate.

D-l *Gr. Ştefănescu* observă că în budgetul votat acum sunt înscrise şi sumele fondului de pensiuni al funcţionarilor şi personalului Academiei. Într'o şedinţă trecută se spusese că proiectul de regulament pentru acest fond, care erà să fie făcut de o comisiune aleasă în sesiunea trecută, nu s'a putut gătì în acest an şi a rămas să se discute în sesiunea viitoare. D-sa propune ca lucrarea comisiunii să se facă în cursul anului până la Decemvrie viitor şi atunci să se comunice tuturor membrilor.

— Propunerea d-lui Ştefănescu se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Otteteleşanu pentru 1905—6, care se prezentă la venituri şi cheltueli cu suma de lei 150.007,25

— În urma explicărilor cerute de d-l Gr Ştefănescu şi date de d-l Preşedinte I. Kalinderu, proiectul de buget se pune la vot şi se aprobă cu unanimitate.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ceteşte proiectul de buget al Fundaţiunii Adamachi pentru 1905—6, care prezentă la venituri şi cheltueli suma de lei 126 008,21

D-l *P. Poni* aminteşte că într'o şedinţă precedentă, după propunerea d-lui Preşedinte, s'a recomandat Delegaţiunii şi Comisiuni Fondului Adamachi ca, la întocmirea proiectului de buget, să înscrie, dacă mijloacele vor permite, o sumă din care să se poată da, în afară de bursele regulate, ajutoare unor tineri merituoşi şi fără mijloace cari se află la studii. În acest an, bugetul n'a permis înscrierea unei sume de această natură şi rămâne a se vedeà dacă se va puteà face în bugetul viitor.

— În urma acestor explicaţiuni, bugetul Fondului Adamachi se pune la vot şi se aprobă.

D-l Secretar general *D. Sturdza* ceteşte proiectul de buget al Fondului Tache Anastassiu pentru 1905—6, care se prezentă la venituri cu lei 223 831,69 şi la cheltueli cu lei 128.765,39 şi lei 95 066,30 sumă de capitalizat.

— Proiectul de buget se pune la vot şi se primeşte.

ŞEDINŢA DELA 12 APRILIE 1905 (după amiazi).

Preşedinţa d-lui *I. Kalinderu.*

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* şi d-l *T. Maiorescu* dau informaţiuni amănunţite asupra lucrării dicţionarului, dela începutul ei, şi asupra relaţiunilor în cari se află dela Iunie trecut încoace Comisiunea Dicţionarului cu d-l A. Philippide, însărcinat cu facerea acestei lucrări.

—. În urma acestor explicări şi a multor discuţiuni, la cari au luat parte d-nii *D. C. Ollănescu, S. Fl. Marian, P. S. Aurelian, D. Onciul, P. Poni* şi *I. Caragiani*, se iea în unanimitatea membrilor prezenţi următoarea deciziune:

— «Comisiunea este pe deplin împuternicită de a luà toate măsurile pentru a asigurà mai bine elaborarea Dicţionarului, conform cu dorinţa Maiestăţii Sale Regelui şi cu vederile Academiei.»

— Se procede la alegerea Comisiunii Dicţionarului pentru 1905—6 şi sunt realeşi d-nii: *I. Kalindern, T Maiorescu, N. Quintescu, D Sturdza* şi *Gr G. Tocilescu.*

D-l Vicepreşedinte *D C. Ollănescu* ocupă fotoliul prezidinţial şi se procede la alegerea Preşedintelui Academiei pentru anul 1905—6.

— Rezultatul votului este: votanţi 22 şi 1 abţinere.

D-l Vicepreşedinte *D. C. Ollănescu,* despuind scrutinul, constată că d-l *I. Kalinderu* a întrunit unanimitatea voturilor exprimate şi-l proclamă Preşedinte al Academiei pentru 1905—6.

D-l *I. Kalinderu,* ocupând fotoliul prezidenţial, zice:

«*Onoraţi Colegi,*

«Vă mulţumesc cu recunoştinţă pentru onoarea ce binevoiţi a-mi face realegându-mă Preşedinte al Academiei

«Eram hotărît să vă rog a mă scutì de această însărcinare atât de grea, mai cu samă pentru mine care am şi alte numeroase poveri, dar fiindcă stăruiţi, nu-mi rămâne decât a mă supune binevoitoarei d-voastre dorinţe.

«Din parte-mi voiu aveà toată bunăvoinţa şi mă voiu silì cu drag să satisfac încrederea ce puneţi în mine. Pentru a puteà îndeplinì însă toate îndatoririle, e necesar să am sprijinul d-voastre al tuturora. Am de asemenea credinţa că oarecari manifestaţiuni de neînţelegere ce

s'au ivit între unii din noi vor dispărea cu totul, făcând loc armoniei depline ce se aşteaptă dela o instituţiune culturală atât de înaltă.

«Vă reînnoesc d-voastre, scumpi colegi de peste hotare, gratitudinea mea pentru că aţi venit atât de numeroşi, stând până la sfârşitul sesiunii. Înapoindu-vă înviorați, veţi urmà mai departe preţuitele d-voastre îndeletniciri pentru păstrarea şi cultivarea limbii noastre naţionale.

«În aceste sentimente şi fiindcă în curând vom serbà «Învierea Domnului», îmi fac o plăcută datorie de a vă urà la toţi, din suflet, sărbători frumoase. În odihna binemeritată din aceste zile, şi cu gândul la Atotputernicul Creator şi la Fiul lui, care s'a jertfit pentru omenire, vom cugetà de sigur şi asupra celei dintâi chemări a noastre, de a fi folositori semenilor.

«Vă urez, onoraţi colegi din afară de capitală, călătorie bună şi vă zic la toţi la revedere!»

Se procede la alegerea vicepreşedinţilor pentru 1905—6.

— Sunt realeşi cu unanimitatea voturilor de 23 d-nii: *D. C. Ollănescu*, *C Erbiceanu*, *Sp Haret.*

D l Secretar general *D. Sturdza* ceteşte următorul raport asupra lucrărilor Academiei din sesiunea generală a acestui an:

«*Domnilor Colegi,*

«Sesiunea generală din anul 1905 are o deosebită însemnătate pentru Academia Română, care a avut fericirea să salute în mijlocul ei pe Maiestatea Sa Regele, Augustul ei Protector şi Preşedinte de onoare, şi pe Alteţele Lor Regale Principele Moştenitor şi Principele Carol, trei generaţii ale dinastiei române.

«Şedinţa de deschidere din anul acesta a fost prezidată de A. S. R. Principele Ferdinand, care a exprimat în cuvinte călduroase interesul viu de care este însufleţit pentru lucrările Institutului nostru.

«Am avut de astădată deosebita plăcere de a vedeà printre noi pe mai mulţi dintre colegii din afară de Regat, cari au contribuit cu munca şi luminile lor la rezolvarea atâtor chestiuni însemnate. Această fericită împrejurare se datoreşte stăruinţelor inimoase ale venerabilului nostru Preşedinte.

«Vacanţele ivite în cursul anului printre rândurile noastre au fost împlinite. Alegeri nouă au întinerit Academia prin puteri de muncă, cari au dat dovezi de activitate şi de devotament pentru ştiinţă.

«În cursul acestei sesiuni, Academia a ţinut 29 şedinţe, dintre cari 2 au fost solemne, iar 6 publice. În aceste şedinţe s'au făcut următoarele lecturi şi comunicări:

«În şedinţa dela 15 Martie, d-l D. Onciul a comunicat copia de pe sigiliul lui Mihaiu Viteazul, ca «Voevod al Ţerii-Româneşti, Ardealului şi Moldovei», apoi a cetit comunicarea despre: *Datele cronicelor moldoveneşti asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun.*

«În ziua de 18 Martie, d-l General C. I Brătianu, membru corespondent, a cetit comunicarea sa despre: *Însemnătatea hărţii ţerii pentru istoria ţerii şi a neamului*

«În şedinţa de la 21 Martie, colegul nostru d-l *I. Puşcariu* a cetit comunicarea sa despre: *Alfabetul Secuilor şi slovele cirilice.*

«În 25 Martie, d-l *St. C. Hepites* a cetit despre: *Chestiunea bombardării norilor;* iar d-l *Gr. G. Tocilescu* despre: *Limes scythicus şi opera de romanizare la Dunărea de jos.*

«La 28 Martie, d-l *A. Naum* a cetit poeziile sale: *La Roma, Artemis, Horaţiu către Virgil, din legenda Evei* şi *Lady Macbeth;* iar d-l I. Tanoviceanu, membru corespondent, memoriul: *Contribuţiuni la biografiile unora din cronicarii moldoveni.*

«În şedinţa dela 1 Aprilie, noul nostru coleg d-l *Dr. G. Marinescu* a cetit comunicarea sa despre: *Senilitate şi moarte.*

«În ziua de 4 Aprilie, d-l *Dr. V. Babeş* a cetit comunicarea sa: *Fălcariţa şi mortalitatea copiilor nou născuţi;* iar d-l N Iorga, membru corespondent, memoriul despre: *Viaţa şi domnia lui Barbu Dimitrie Ştirbei, Domn al Ţerii-Româneşti (1849—1856). Memoriul I.*

«În şedinţa solemnă dela 8 Aprilie, d-l *I. Bogdan* a cetit discursul său de recepţiune despre: *Istoriografia română şi problemele ei actuale,* la care a răspuns Secretarul d-voastre general.

«În cursul sesiunii generale s'au primit mai multe daruri pentru colecţiunile noastre; din acestea voiu aminti pe cele mai însemnate:

«D-na Alexandrina Ion Ghica a dăruit o colecţiune de scrisori ce i-a adresat răposatul său soţ în 1883—84; 15 scrisori adresate d-nei Ghica de Sir Henry şi Lady Bulwer în 1857—59; 20 de scrisori ce i-a adresat V. Alecsandri în 1860—89; 39 fotografii ale persoanelor însemnate şi un volum cu dedicaţiune autografă către d-na Ghica

«D-l Profesor Dr Ioan Cantacuzino a oferit un manuscript latin pe pergament, in-folio mare, dela 1370 *Rationale divinorum officiorum,* adus în ţară de ostaşii lui Şerban Cantacuzino, cari au luat parte la asediul Vienei din 1683.

«În cursul acestei sesiuni s'au primit învitări la Congresul internaţional de arheologie ce se va ţineà la Atena în vacanţa Paştilor; la al II-lea Congres internaţional de botanică ce se va ţineà în Iunie la Viena şi la a LXXII-a sesiune a Congresului francez de arheologie care se va ţineà în 20 Iunie la Bauvais (Oise).

«Comisiunile speciale alese în sesiunea generală trecută şi la începutul sesiunii acesteia v'au prezentat rapoartele lor.

«În şedinţa dela 6 Aprilie aţi ascultat şi aprobat raportul Comisiunii alese la începutul sesiunii pentru a examinà lucrările Academiei din cursul anului 1904—5, cari au fost aduse la cunoştinţa d-voastre prin raportul de deschidere al sesiunii generale.

«Din raportul Comisiunii bibliotecii, cetit în ziua de 31 Martie, aţi luat cunoştinţă despre progresele şi lucrările făcute în cursul anului 1904, şi aţi decis a se modificà articolul 37 al Regulamentului bibliotecii, în sensul ca să se acorde dreptul de a împrumutà cărţi acasă şi docenţilor universitari.

«La 16 Martie aţi ascultat şi aţi dat aprobarea d-voastre raportului Comisiunii Fondurilor Ioan Fătu şi Ioan Scorţeanu despre lucrările ei din 1904 şi despre chipul cum s'a făcut distribuirea gratuită a cărţilor la elevii şcoalelor rurale; iar în Comisiunea pentru anul viitor aţi reales pe d-nii: *P S Aurelian*, *I C. Negruzzi* şi pe Secretarul d-voastre general

«Comisiunea Dicţionarului limbii române v'a expus situaţia acestei lucrări şi, realegând-o, aţi luat următoarea decizie:

«Comisiunea este pe deplin împuternicită de a luà toate măsurile «pentru a asigurà mai bine elaborarea Dicţionarului, conform cu do«rinţa Maiestăţii Sale Regelui şi cu vederile Academiei.»

«La 30 Martie aţi luat cunoştinţă şi aţi aprobat raportul Comisiunii Fondului Adamachi despre lucrările ei în 1904—5 şi propunerile pentru anul viitor Aţi hotărît a se înscrie în bugetul fundaţiunii o sumă spre a se completà bursa pentru ştiinţe de stat fundată de d-l de Fregge la Lipsca şi ca Academia să recomande pe bursieri; apoi aţi reales în Comisiunea pentru anul viitor, pe lângă Secretarul d-voastre general, pe d-nii. *Sp. Haret* şi *P. Poni.*

«În şedinţa dela 29 Martie aţi ascultat raportul Comisiunii Fundaţiunii Otteteleşanu despre mersul Institutului dela Măgurele în 1904—5; aţi constatat din acest raport, precum şi din relaţiunea ce vi s'a făcut prin raportul de deschiderea sesiunii, starea mulţumitoare a acestui aşezământ de creştere şi serviciile importante ce este chemat să aducă,

iar în Comisiune aţi reales pe d-nii: *I. Kalinderu, I C. Negruzzi* şi pe Secretarul d-voastre general

«În ziua de 19 Martie vi s'a cetit raportul Comisiunii Fondului Ioan Costache Agarici pentru mersul şcoalei dela Moara Grecilor în 1904—5 şi aţi decis, în urma propunerilor Comisiunii, a face intervenirea cuvenită spre a se acordà acestui aşezământ înlesnirile pe cari le au şcolile similare ale Statului; aţi încuviinţat de asemenea ca să se primescă în şcoală şi tineri din restul ţerii, nu numai din judeţul Vasluiu În Comisiunea pentru 1905—6 au fost aleşi d-nii. *P. S. Aurelian*, *A. Naum*, şi *P. Poni*

«În şedinţa din 29 Martie aţi ascultat şi aţi dat încuviinţarea d-voastre raportului Comisiunii Fondului Tache Anastassiu asupra lucrărilor din 1904—5 şi aţi reales în Comisiune pentru 1905—6 pe d-nii. *P. S Aurelian, I Kalinderu* şi Secretarul d-voastre general.

«În ziua de 17 Martie vi s'a adus la cunoştinţă de către Comisiunea financiară rapoartele ei asupra gestiunii financiare dela 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904 a Fondurilor Academiei, Adamachi, Otteteleşanu şi Tache Anastassiu; iar în Comisiune s'au reales d-nii: *St. C. Hepites, Dr C. Istrati* şi *Gr. Ştefănescu.*

«Aţi votat bugetul general al Academiei şi bugetele speciale ale Fundaţiunilor Adamachi, Otteteleşanu şi Tache Anastassiu pe anul bugetar 1 Iunie 1904—31 Maiu 1905.

«Comisiunile alese în cursul sesiunii generale trecute pentru a cercetà lucrările şi publicaţiunile prezentate la concursurile premiilor din sesiunea actuală au depus rapoartele lor, asupra cărora aţi luat următoarele hotărîri

«*a)* Marele Premiu Năsturel-Herescu de 12 000 lei l-aţi acordat d-lui Dr. I Sîrbu pentru scrierea sa· *Istoria lui Mihai-Vodă Viteazul I· Răsmiriţele şi politica lui din afară.*

«*b)* Premiul Eliade-Rădulescu de 5 000 lei a fost acordat d-lui Ilie Bărbulescu pentru scrierea: *Fonetica alfabetului cirilic în textele romîne din veacul XVI şi XVII în legătură cu monumentele paleo-, sîrbo-, bulgaro-, ruso- şi romîno-slave*

«*c)* Din premiul Adamachi (divizibil) de 5 000 lei aţi dat:

«Lei 1.300 d-lui Teodor V Păcăţianu, pentru scrierea: *Cartea de aur*, ed. II, 2 vol,

«Lei 1 000 d-lui M Sadoveanu pentru scrierile· *Şoimii* — Roman şi *Dureri înnăbuşite,*

«Lei 1 000 d-lui Căpitan M. D. Ionescu pentru scrierea: *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea.*

«Lei 800 d-lui Alexandru Ştefulescu pentru scrierile: *Gorjul istoric şi pitoresc* şi *Mânăstirea Tismana*, ed. II.

«Lei 500 d-lui Ioan Russu Şirianu pentru scrierea: *Românii din Statul Ungar*

«Lei 400 d-lui Iuliu Scriban pentru scrierea: *Patru-zeci de predici populare*

«Aţi decis, a se publică în volum separat monografia Părintelui Dimitrie Dan, membru corespondent, despre: *Mânăstirea şi comuna Putna.*

S'a decis de asemenea a se publică (în stereotipie)· *Tabelele de logaritimi vulgari (cu diferinţele lor) în 18, 19 şi 20 zecimale* de d-l Inginer Guido Bausek, şi dacă nu se va dispune de fonduri, să se facă intervenirea cuvenită pentru procurarea mijloacelor.

«Aţi aprobat a se continuà tipărirea traducerii din Titus Livius, cărţile XXXIII—XXXVI, cap. 26, a d-lor Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, traducătorii premiaţi ai Academiei.

«Aţi încuviinţat următoarele subiecte de premiu:

«*a)* Pentru premiul Carp din 1909: *Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric şi comparativ.*

«*b)* Pentru premiul Eliade-Rădulescu din 1910· *Poezia poporală românească, cuprinsul, stilul şi versificaţia ei, studiate în asemănările şi legăturile ei cu poezia românească cultă şi cu poezia poporală a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influenţă asupra culturii poporului românesc.*

«*c)* Pentru premiul Adamachi din 1910: *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor.*

«*d)* Pentru premiul San-Marin din 1910. *Expunerea tuturor felurilor de intervenţiune a Statului în relaţiunile dintre capital şi muncă, în folosul muncitorilor*

«Aţi completat vacanţele din Secţiunile istorică şi ştiinţifică, alegând pe d-l *D Onciul* membru în Secţiunea istorică, iar pe d-nii. *Dr. G. Marinescu* şi *Ludovic Mrazec* membri în Secţiunea ştiinţifică

«Aţi ales ca membri onorari pe d-nii: Ştefan D. Grecianu şi General C. Barozzi

«Aţi ales ca membru corespondent român în Secţiunea literară pe

d-l Sextil Puşcariu, docent privat la Universitatea din Viena; iar ca membri corespondenţi români în Secţiunea istorică pe d-nii: G. Popovici şi G. Ghibănescu şi ca membru corespondent român în Secţiunea ştiinţifică pe d-l Emil Racoviţă; în fine ca membru corespondent străin în Secţiunea ştiinţifică pe d-l A. L. Montandon.

«Lucrările Academiei s'au terminat prin realegerea delegaţiunii din anul trecut. Instituţiunea noastră se simte fericită, că d-l I. Kalinderu, cu toate ocupaţiunile sale multe şi grele, totuş a binevoit să primească a sta şi în anul viitor în fruntea Academiei noastre. Zelul său plin de însufleţire pentru toată munca rodnică şi sănătoasă, iubirea sa nestrămutată pentru tot ce priveşte înaintarea culturii neamului românesc, constitue un ajutor preţios pentru activitatea şi desvoltarea noastră.

«Ca în fiecare an ne despărţim în ajunul marei şi frumoasei sărbători creştineşti a Învierii. Fie ca ea să ne aducă tuturor întărire trupească şi înălţare sufletească, ca să ne ridicăm tot mai sus întru îndeplinirea marilor îndatoriri cu cari suntem învestiţi.»

D-l *Dr. C. Istrati* zice că în această sesiune Academia a ascultat două rapoarte ale neobositului Secretar general, care acum a devenit Secretar perpetuu, după ce, pentru a patra oară, a fost ales pe un nou period de şapte ani. Rapoartele cetite la începutul şi la sfârşitul acestei sesiuni sunt lucrări făcute cu acea exactitate care caracterizează tot ce iese de sub condeiul d-lui Sturdza. D-l Preşedinte I. Kalinderu a făcut o propunere de cea mai mare importanţă, tinzând la înfiinţarea unui Buletin al Academiei, care să se publice în limbile mari europene franceză şi germană, spre a se face cunoscută lumii învăţate activitatea Academiei. Poate că realizarea acestei bune idei nu este posibilă deocamdată; începutul ei însă s'ar puteà face publicându-se în traducere cele două rapoarte ale d-lui Sturdza. Din cuprinsul lor străinătatea ar luà cunoştinţă de activitatea Academiei şi din cursul anului şi din sesiunea generală.

D-l Preşedinte *I. Kalinderu* zice că într'adevăr n'ar fi cu putinţă să se organizeze acum Buletinul ce a propus; se poate însă începe cu tipărirea în limba franceză a celor două rapoarte ale d-lui Secretar general, precum şi a raportului despre activitatea Academiei în cei din urmă 21 de ani, cetit de d-l Sturdza într'o şedinţă precedentă şi care rezumă aproape întreagă activitatea Academiei până azi.

D-l Preşedinte declară apoi sesiunea generală închisă.

SECŢIUNEA LITERARĂ

Raportul d-lui N. Quintescu despre: Câteva observaţiuni referitoare la scriitorii clasici greci şi latini, de d-l profesor I. Valaori.—Aprobat la 16 Martie 1905

Operatul cu titlul enunţat, prezentat în manuscript, este incontestabil meritoriu

Autorul lui discută cu pătrundere şi judiţiozitate un număr de *lecţiuni* din scriitorii latini şi greci ale unor filologi germani, şi luând în ajutor şi oarecari apreţieri şi observaţiuni proprii, se pronunţă în favoarea numai a *lecţiunilor* imperios cerute de înţelesul contextelor, de tradiţiunea cea mai autorizată a manuscriptelor, precum şi de *metrică,* la poeţi, respingând conjecturile cari izvorăsc din spiritul de inovaţiune, de care sufere o oarecare şcoală germană.

Constatând cu plăcere cele ce preced, precum şi că argumentarea tânărului distins profesor este susţinută de citaţiuni numeroase, sunt de părere că lucrarea sa merită să fie publicată în *Analele* Academiei.

Raportul d-lui N Quintescu despre traducerea din Titus Livius a d-lor profesori Nd Locusteanu şi I. S Petrescu. — Aprobat la 9 Aprilie 1905.

Ca şi în anii precedenţi—după însărcinarea d-voastre,—am cercetat continuarea traducerii din Titus Livius, făcută de d-nii profesori Nd Locusteanu şi I S. Petrescu, a cărţilor XXXIII (cap. 1—26), XXXIII (cap. 27 — 49), XXXIV (cap. 1—10), XXXIV (cap. 10—62), XXXV (cap 1—51) şi XXXVI (cap 1—26)

Şi de data aceasta am constatat exacta interpretare a textului original, dicţiune înţeleasă şi un stil limpede, curgător, calităţi prin cari — încă dela premiarea ei — s'a distins lucrarea numiţilor domni profesori

Sunt dar de părere ca să se încuviinţeze traducerea prezentată şi să se dispună tipărirea ei, pentruca să vedem terminată cât mai neîntârziat opera lui Titus Livius.

ŞEDINŢA DELA 5 APRILIE 1905

Preşedinţa d-lui *I. Vulcan.*

Se pune în vederea Secţiunii cererea d-lui Dr. Iosif Popovici, ca să se asocieze şi Academia Română la spesele anuale de 12.000 lei, pe timp de 10 ani, ce va necesità întreprinderea d-sale de a studià dialectele române în Istria, Banat, Ţara Hategului, ţinutul Moţilor, Ardeal, Maramureş, Muntenia, Moldova, Basarabia, Bucovina şi Macedonia, cu ajutorul unor aparate de fotografie, fonografie şi fiziologie, prin cari se va creà «Muzeul limbii române», din care un exemplar se va depune şi la Academia Română.

D-l Dr Popovici cere totdeodată, ca să binevoească Academia Română a-i cumpărà un număr de exemplare din scrierea sa: *Rumanische Dialekte.*

D-l *D. C. Ollănescu* crede că Academia Română — cu părere de rău — nu se poate asocià la o asemenea întreprindere vastă, urmărită mai ales după un metod nou, care nu şi-a făcut încă proba nici în alte ţeri, şi cu atât mai mult cu cât nici nu dispunem de mijloace pentru un asemenea scop.

D-l *I. Bianu* explică originea ideii ce urmăreşte d-l Dr. Popovici. Fonetica istorică întâmpină mari greutăţi De aceea fiziologia sunetelor îi vine în ajutor. Se prind sunetele în mod mecanic prin aparatele inventate de abatele francez Rousselot, şi aceste sunete astfel prinse se fixează prin fonograf. Studiile ce vrea să întreprindă d-l Dr. Popovici prezentă fără îndoială un interes foarte mare pentru pătrunderea vieţii intime a unei limbi. Tânărul filolog este foarte entuziasmat pentru acel fel de studii, deşì limbistica germană arată multă răceală faţă de metodul nou de a le urmărì. Dar Academia, ori cât ar voì să ajute lucrarea d-lui Popovici, nu i-ar puteà da singură tot ajutorul necesar, deoarece are mânile legate faţă de întrebuinţarea fondurilor de cari dispune Ministerul Instrucţiunii însă se arată dispus a procurà d-lui Popovici o sumă oarecare anuală, dar aşteaptă ca Academia să-i recomande aceasta. Despre cel mai folositor mod de procedere în această lucrare sunt încă îndoeli între filologi; de aceea ar fi prudent să nu ne grăbim a ne încărcà cu o sarcină atât de grea şi să amânăm lucrul, spre a vedeà ce fac şi alte naţiuni, cari asemenea au început a se gândì la aceasta

D-l *T Maiorescu* zice că faţă de crearea unui *Muzeu al limbii române,* executat după un metod care constitue deocamdată o curiozitate, dacă vrea Ministerul, bine, dar Academia Română, crede d-sa, n'ar fi prudent de a se legà într'o asemenea întreprindere pe timp de zece ani. Tot ce putem face ar fi să acordăm d-lui Popovici câte o mie de lei în curs de doi ani. Dacă în acest răstimp nu se va da urmare noului metod de a studià dialectele, nici de guvernul francez, nici de cel austriac, aceasta va dovedì că lucrul nu poate fi serios înjghebat. Dar d-l Maiorescu nu se opune de a se face şi intervenire pe lângă Ministerul Instrucţiunii în favoarea d-lui Popovici.

— Se admite propunerea d-lui Maiorescu de a se acordà de către Academie d-lui Popovici ca încurajare suma de 1 000 lei anual, pe timp de doi ani

D-l *I Bianu* face o relaţiune despre scrierile d-lui Dr. Sextil Puşcariu, docent la Viena, cu intenţiune de a-l propune ca membru corespondent la unul din locurile vacante ale Secţiunii Alegerea însă rămâne a se face în şedinţa următoare, când se va discută şi decide şi asupra celorlalte două locuri vacante de împlinit.

În ce priveşte alegerea biuroului pe 1905 — 6, se aclamă biuroul din anul trecut: D-l Ios. Vulcan preşedinte, d-l I. Negruzzi vicepreşedinte.

ŞEDINŢA DELA 7 ARPRILIE 1905

Preşedinţa d-lui *Iosif Vulcan*.

Referatul d-lui Quintescu, prin care se pronunţă în favoarea traducerii din Titus Livius a d-lor Nd. Locusteanu şi I. S. Petrescu, se încuviinţează şi se recomandă spre tipărire plenului Academiei.

Cu privire la cererea d-lui Papahagi, de a i se tipărì de Academie colecţiunea sa dialectală intitulată. «Graie aromâne», d-l *Bianu* crede că lucrarea în chestiune poate fi admisă, fără a mai fi cercetată în special de Secţiune. D-sa este convins că d-l Papahagi, care a fost dejà apreţiat de Academie pentru lucrările sale pe tărâmul dialectului macedo-român, îşi va mănţineà şi de astădată bunul său nume şi colecţiunea d-sale se va prezentà în aceleaşi condiţiuni de solidilate.

La această procedare excepţională faţă de d-l Papahagi se asociază d-nii *Maiorescu* şi *Caragiani*. În adevăr, zic d-lor, autorul în chestiune şi-a dobândit oarecare autoritate în cunoaşterea dialectului macedo-român, şi merită a fi tractat altfel decât unul care se înfăţişează pentru întâia oară Academiei. Majoritatea aprobă a se recomandà plenului Academiei elaboratul d-lui Papahagi, pentru a fi publicat în *Anale*.

O altá chestiune la ordinea zilei a Secţiunii este determinarea subiectelor la premiile: Carp, pentru anul 1909, Adamachi, pentru 1910 şi Eliade-Rădulescu pentru acelaş an

Pentru aceste premii prezentă următoarele subiecte d-nii *Negruzzi, Ollănescu* şi *Bianu*.

«O tragedie în cinci acte şi în versuri (fie rimate, fie albe) cu subiect naţional, luat de preferinţă din Istoria Românilor, înainte de reîntemeiarea domniilor pământene.

«I C. Negruzzi.

«Academia fiind întemeiată pentru cultura limbii române, şi Secţiunea literară având în deosebi a se ocupà cu aflarea celor mai priincioase mijloace pentru studiul şi desvoltarea chestiunilor limbistice ,cred că nu poate fi lucrare mai însemnată, întru aceasta, decât întocmirea pe un plan raţional, după o metodă lesnicioasă şi completă a unei gramatici, lucrare cu atât mai trebuincioasă pentru studiarea şi cultivarea limbii noastre, cu cât gramaticile ce avem astăzi sunt defectuoase: fie că se găsesc fiecare croite după un alt plan şi învăţăturile se predau după metoade variind cu schimbarea profesorilor, fie că sunt necomplete ori confuze, fie iarăş că dau unor părţi (unele în etimologie, altele mai cu samă în sintaxà) amplificări în nepotrivire cu priceperea şi cunoştinţele elevilor, sau că regulele şi exemplele dintr'însele—luate de prin gramatici străine—nu se potrivesc, ba chiar sunt contrarii firii şi geniului limbii noastre Se înţelege că lucrarea va fi rezultanta celor mai întinse şi mai adânci cercetari filologice, că regulele ce va statornicì vor fi luate din firea şi înţelesul propriu al limbii, iar exemplele excluziv culese din cei mai de samă scriitori români vechi şi moderni.

«Ea va fi întocmită de asemenea aşà, ca atât noi cât şi străinii să putem găsì într'însa mijloacele de a rostì şi de a scrie în chip desăvârşit limba română, tăind astfel pentru totdeauna îndoiala — pricinuitoarea tuturor neajunsurilor de cari sufere vorbirea românească acum—că adică noi nu avem organizaţie statornică şi că prin urmare poţi scrie şi vorbì din deprindere, fără de a mai aveà nevoie să-ţi trudeşti capul a o mai învăţà.

«D C Ollănescu»

Pentru Premiul Eliade-Rădulescu: «*Poezia poporală românească,* cuprinsul, stilul şi versificaţia ei, studiate în asemănările şi în legăturile ei cu poezia românească cultă şi cu poezia poporală a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influenţă asupra culturii poporului românesc. Se va studià versificaţia românească poporală şi artistică în comparaţie cu cea latină clasică, cu cea latină medievală şi cu cea romanică.»

Pentru premiul Carp: «*Sintaxa limbii române,* studiată în mod istoric şi comparativ.»

Pentru premiul Eliade-Rădulescu: *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească,* studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor.»

«I. Bianu»

Cu privire la subiectul propus de d-l Negruzzi: *O tragedie,* în versuri, d-l *Quintescu* observă că asemenea bucăţi de teatru, datorite inspiraţiunii poetice, nu se pot obţineà de comandă, şi de aceea i se pare că emiterea unui subiect de asemenea natură cu greu ar aveà reuşită.

D-l *Ollănescu* se declară diametral opus ideii d-lui Quintescu. Experienţa sa îndelungă, ca membru în Comitetul teatrului naţional, l-a învăţat că în

România trebue îndemn. Câţi tineri de talent, zice d-sa, n'ar fi fericiţi — având nădejdea unui premiu — să scrie o bucată de teatru!

D-l *Maiorescu* se pronunţă în defavoarea subiectului de teatru al d-lui Negruzzi, în sensul consideraţiunii invocate de d-l Quintescu.

Dar emiterea subiectului meu, zice d-l *Negruzzi*, să fie ca o încercare.

Punându-se la vot subiectul în chestiune, întruneşte numai 3 bile pentru, având 5 contra.

În locul subiectului neadmis, se propune. «*Poezia poporală românească*» a d-lui Bianu, care se votează cu unanimitate pentru premiul Eliade din anul 1910.

Urmează propunerea d-lui Ollănescu: *Gramatica română.* Subiectul acesta tinde — după d-sa — ca să se fixeze, odată pentru totdeauna, cum să vorbim şi cum să scriem, căci, zice d-l Ollănescu, cum se poate cultivà limba română, dacă n'avem ceva la bază? De rezultatul *Gramaticei*, astfel cum îl întrevede d-l Ollănescu, se îndoieşte d-l *Maiorescu.* La rândul său d-l *Bianu,* faţă de subiectul propus, aşà cum l-a înţeles d-l Ollănescu, crede că Academia trebue să pună la concurs o lucrare de cercetare, iar nu de vulgarizare. D-l *Caragiani* este pentru o gramatică istorică. D-l *Maiorescu* obiectează că ne trebue mai întâiu o sintaxă română, care nu există, pe când morfologia există sau sunt destule elemente pentru ea, gramaticei istorice să-i vină rândul după aceea. *Gramatica română* a d-lui Ollănescu înlăturându-se, d-l *Maiorescu* se pronunţă în favoarea subiectului adus iarăş de d-l Bianu: *Sintaxa limbii române,* care se admite, cu voturile tuturor membrilor prezenţi, pentru premiul Carp din anul 1909.

Pentru premiul Adamachi, din anul 1910, se votează subiectul propus tot de d-l Bianu. *Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească.*

D-l *I. Bianu* dă din nou cetire referatului său asupra titlurilor şi scrierilor d-lui Sextil Puşcariu, pe care îl propune ca membru corespondent la unul din cele trei locuri vacante ale Secţiunii.

– Este votat cu unanimitate.

SECŢIUNEA ISTORICĂ

Raportul d-lui I. Kalinderu asupra scrierii d-lui N. Iorga despre: «Ştefan cel Mare, Mihaiu Viteazul şi Mitropolia Ardealului.» — Aprobat la 25 Iunie 1905.

D-l N Iorga, membru corespondent al Academiei, a prezentat, pentru a fi supus examinării Secţiunii istorice şi a puteà fi în urmă cetit într'una din şedinţele publice ale Academiei, un memoriu intitulat: *Ştefan cel Mare, Mihaiu Viteazul şi Mitropolia Ardealului*

Prin această lucrare colegul nostru îşi propune a desvoltà chestiunea că întemeiarea Mitropoliei Ardealului nu este numai de pe timpul Marelui erou Mihaiu, ci începutul ei se pierde în timpuri îndepărtate. Este fapt pozitiv, că Ardelenii au avut Mitropolie, autoritate bisericească, încă prin veacul XII şi XIII În contra acestei autorităţi s'au ridicat Papii Romei cu persecuţiuni, spre a o distruge, prin clerici misionari, pentrucă erau creştini ortodoxi cei din Ardeal.

Se ştie de asemenea că Românii ardeleni au fost creştini vechi şi totdeauna de ritul ortodox-oriental. Nu se poate constatà precis când a început Mitropolia în Ardeal, iar aceasta pentrucă celelalte naţionalităţi, încă din veacul XI s'au grupat la biserica romano-catolică, şi erau dar de alt rit decât cel ortodox.

De aceea a început o serie de persecuţiuni de tot felul asupra Românilor ardeleni, pentrucă Românii rămaseră ortodoxi şi după sinodul dela Florenţa. Sunt de nedescris suferinţele variate îndurate de Românii transilvăneni, precum şi situaţia lor politică, fapte cunoscute in istorie. Dar Românii Ardeleni au persistat în vechea lor credinţă ortodoxă Câte nevoi au suferit Ardelenii pentru a-şi puteà procurà clerici ortodoxi şi o autoritate religioasă, istoria ne-a conservat o serie de fapte triste.

D-l Iorga ne aduce un întreg şir de fapte şi date, de mare însemnătate, prin care se probează năzuinţa Ardelenilor de a rămâneà în ortodoxism, care erà ritul strămoşilor lor. D-sa ne dovedeşte că marii noştri eroi, Ştefan cel Mare şi Mihaiu Viteazul, în genialitatea lor, au avut marea pătrundere politică, că Românilor ardeleni, pentru a se mănţineà şi persistà în *unitatea* lor în viitor, le trebue instituită o autoritate spirituală, pentrucă autoritatea

lor civilă trecuse de mult la alţii, iar ei rămăsese ca iobagi şi ca nişte rătăcitori pe pământul lor.

În timpurile grele şi de restrişte, numai la Dumnezeu îşi mai poate îndreptà cel asuprit dorinţa sa lăuntrică, suspinul său, singura sa speranţă. Aşà ajunsese Ardelenii din cauza persecuţiunii confesiunii lor străvechi.

Marii viteji români Ştefan şi Mihaiu au dat Românilor ardeleni tocmai această pavăză de apărare, clădindu-le mânăstiri şi biserici şi înzestrându-le cu odoare, cu moşii şi cu sate, pentruca acestea să le fie lor în perpetuitate zid puternic de apărare contra vrăjmaşilor neamului lor.

Idea concepută de d-l Iorga este măreaţă; Ardelenii şi-au conservat naţionalitatea, pe lângă limbă, şi prin unitatea cultului ortodox ce a fost între toţi fraţii lor Români din Transilvania şi din alte părţi.

Cine a înfipt şi înrădăcinat asemenea aşezăminte la Românii din Ardeal? Marele nostru Domn Ştefan. Cine le-a dat o autoritate bisericească în Alba-Iulia? Marele nostru erou Mihaiu Aşà răspunde d-l Iorga. Ei au cultivat cu dor de neam unitatea seminţiei lor prin simţul vechiu religios al strămoşilor lor.

Lucrarea d-lui Iorga merită a fi cât de curând cetită în şedinţă publică, mai ales pentrucă se apropie ziua serbării jubileului de 400 ani pentru amintirea Marelui Ştefan.

Prin această lucrare, d-sa, pe lângă alte lucrări, mai aduce o nouă ofrandă frumoasă Voevodului nostru Ştefan. D-sa sfârşeşte memoriul său cu înfiinţarea Mitropoliei din Alba-Iulia prin Mihaiu Viteazul, dând şi textul rusesc al acestui document, ce se află în Lavra Pecersca din Chiev.

Raportul d-lui I Kalinderu despre: Datele cronicelor Moldoveneşti asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun, de d-l profesor D. Onciul—Aprobat la 11 Martie 1905.

Fixarea definitivă a cronologiei în istorie este calea cea mai sigură pentru aşezarea şi orânduirea faptelor; este raza strălucitoare care duce pe cercetător, din întunerecul necunoscut al evenimentelor din trecut, la lumină. D-l profesor Onciul, în lucrarea sa, prezentată Academiei spre a fi cetită în şedinţă publică, îşi propune a deslegà şi lămurì confuziile cronologice asupra timpului domniei lui Alexandru cel Bun

În rezolvarea nedumeririlor, d-sa întrebuinţează mai ales metodul comparativ, din aplicarea căruia rezultă clar şi evident verificarea sigură a anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun. Cronicile vechi nu sunt de acord asupra timpului. Această deosebire între cronicile vechi a rezultat natural din necunoaşterea exactă a timpului, de când se începeà pe atunci anul politic.

După ce d-l Onciul aduce mai multe documente vechi, anterioare și contimporane; după o muniţioasă şi pătrunzătoare critică asupra acelor documente, citate în text; din comparația lor şi a faptelor cuprinse în ele, ajunge în mod firesc la concluzia· că pe vremea lui Alexandru cel Bun, anul politic începeà la 1 Martie, iar nu la 1 Ianuarie. Începerea anului la 1 Martie este, după d-l Onciul, datorită influenței rusești, care s'a exercitat prin Episcopia dela Halıciu De aici proveniâ confuzia asupra datelor.

După diferite argumente probatorii, își rezumă astfel rezultatul lucrării. «Întrebarea, la care am căutat a răspunde aci, poate fi considerată, cred, ca rezolvată, întru cât privește durata domniei lui Alexandru cel Bun. Domnia lui de 32 ani și 8 luni, ce i-au dat toate cronicile noastre vechi, trebue pusă dela 1400 Aprilie 23 până la 1433 Ianuarie 1, datele probabile ale vechiului Letopișeț al ţerii, după cronologia cu începutul anului dela 1 Martie, ceeace face tocmai 32 ani și 8 luni, mai puţin 7 zile. Numai în acest fel datele asupra anilor de domnie găsesc o explicaţie îndestulătoare, în concordanţă cu mărturiile certe»

Rezolvarea confuziei datelor probează spiritul pătrunzător și critic al autorului. Este foarte merituos faptul clarificat de colegul nostru d-l profesor Onciul, prin care s'au deslegat confuziile provenite numai din necunoașterea începutului anului pe atunci. De acum înainte, cu lumina adusă de d-sa, se vor mai îndreptà ușor și alte date

Această frumoasă lucrare, atât prin importanța ei de principiu, cât și prin tăria argumentaţiunii și claritatea stilului, merită a fi cetită în şedinţa publică de deschidere a sesiunii Academiei noastre.

Raportul d-lui I Bogdan despre: Mânăstirea și comuna Putna, de Părintele Dan — Aprobat la 19 Martie 1905

Părintele D Dan din Straja (Bucovina), membru corespondent al Academiei, a înaintat în vara trecută un manuscris ce conţineà o monografie asupra mânăstirii Putna, cu rugămintea ca Academia s'o tipărească pe cheltuiala sa. Examinând atunci de aproape această lucrare și constatând că ea are oarecari lipsuri ce ar puteà fi ușor înlăturate, am propus părintelui Dan — pe care am avut ocaziunea să-l văd în timpul studiilor ce le-am făcut la mânăstirea Putna asupra documentelor lui Ștefan cel Mare — să modifice manuscrisul său, mai ales în două privințe. *a)* să completeze monografia cu părţile ce lipsiau dintr'însa, *b)* să ţie socoteală de literatura chestiunilor atinse într'însa. Am controlat o sumă de inscripţii şi notiţe din manuscrise împreună cu dânsul, i-am atras atenția asupra altora ce nu intraseră în descrierea d-sale și l-am sfătuit să anexeze la dânsa importanta condică de hrisoave ale mânăstirii, scrisă în sec. XVIII de Vartolomeiu Măzăreanul. În aceasta ni s'a păstrat cuprinsul a o sumă de documente originale astăzi pierdute. D-sa a mai adăugat şi o delimitare a proprietăţilor mânăstirii din 1784, foarte importantă din punct de vedere istoric.

Așă cum se prezentă acum manuscrisul părintelui Dan, mai complet, cu indicarea literaturii și cu interesantele anexe, sunt de părere că el merită a fi tipărit de către Academie, nu însă în Anale, ci într'o ediție separată în 8° Va fi prima monografie în limba română asupra mânăstirii Putna.

Din ilustrațiile ce autorul ar dorì să se reproducă, cred că s'ar puteà reproduce cel mult una — mânăstirea Putna înainte de restaurarea ei actuală ;— celelalte n'au nici o însemnătate și sunt cunoscute din alte publicații.

Raportul d-lui Gr. G. Tocilescu asupra scrierii *Despre Ungurii și Episcopiile catolice din Moldova, de d-l R Rosetti. — Aprobat la 2 Aprilie 1905.*

Am cercetat cu osebit interes și plăcere lucrarea d-lui Radu Rosetti. «Despre Ungurii și Episcopiile catolice din Moldova», și rezultatul am onoare a vi-l comunicà, precum urmează :

Cea dintâi chestiune care formează obiectul primului din cele unsprezece capitole ale elaboratului, privește populațiunea ungurească din Moldova cunoscută sub numele de *Ciangăi* și *Secui,* al căror număr se urcă la vreo 50 — 60 000 de suflete. Ciangăii locuesc mai cu samă în valea Siretului, vorbesc cu toții unguręște, parte din femeile lor nu știu de loc românește, iar drept caracteristică a lor este că nu pot pronunțà sonurile *ce* și *ș*, atât în limba română, cât și în cea maghiară. Secuii locuesc în partea muntoasă a județului Bacău, cu deosebire în cuprinsul vechiului ținut al Trotușului, vorbesc mai toți românește și rostesc sonurile *ci* și *ș* fără nici o greutate Pe când primii sunt mai înstăriți și harnici, dârji și aplecați către beție și crime, cei de al doilea sunt în deobște săraci, foarte blânzi și supuși.

Asupra epocii stabilirii lor în Moldova, autorul crede că Secuii, afară de cei din Târgul Trotușul, sunt cel mult de pe la începutul secolului XVII, pe când Ciangăii datează înainte de întemeierea țerii Moldovei, că anume «la alcătuirea statului Moldovenesc — și acì reproduc zisele autorului — se găsește o numeroasă populațiune ungurească, stabilită parte în valea Siretului și parte în valea Trotușului. Această populație, pe lângă țărani, cuprindeà și oameni cuprinși: cneji și juzi ai satelor, cari nu au întârziat să se ralieze cu totul la voevozii Moldovei. Amestecându-se prin căsătorii cu cnejii și juzii români, boierii unguri s'au asimilat cu totul în mai puțin de un veac »

Această părere, sprijinită în parte pe oarecari indicii documentale — e vorba de câteva numiri personale și topice unguręști, —autorul caută să o lămurească mai bine în capitolul V, sub titlul: «Despre așezarea Ungurilor în Moldova.» În acest capitol găsim ca punct de plecare afirmațiunea: «Strămoșii Ciangăilor au alcătuit niște colonii militare, aduse de Coroana Ungară în Moldova pentru paza graniței Regatului și așezate chiar pe granița alcătuită de râul Siret.»

În sprijinul unei atari aserţiuni se invoacă, pe lângă toponimia părţilor locuite de Ciangăi, argumentul că «satele ungureşti se află situate în valea Siretului, dela Adjud până la Roman, adică tocmai în drumul Tătarilor»; deci Crăia Ungară «a stabilit acolo colonii de Secui, însărcinaţi să păzească graniţa Regatului şi să închidă păgânilor trecătorile cari duceau în Transilvania», că probabil pe locul unde se află astăzi oraşul Roman, există o cetate secuiască, «un loc întărit, menit să oprească prima lovire a năvălitorilor venind despre miazănoapte», că acelaş motiv a determinat şi colonizarea văii Trotuşului cu Unguri, şi că anume stabilirea acestor colonii militare în valea Siretului şi a Trotuşului s'ar datorì regelui Bela IV (jumătatea secolului XIII), carele «puteà să privească cu drept cuvânt partea din jos a Moldovei dintre munţi şi Siret ca o cucerire paşnică, adusă de el Coroanei Ungare», căci «silinţelor lui—adauge autorul—se datorà creştinarea Cumanilor de acolo şi recunoaşterea de către ei a suveranităţii ungare.» Tot acestei presupuse aşezări a coloniilor ungare pe Siret şi pe Trotuş s'ar datorà întemeierea oraşelor Bacău şi Târgul Trotuşului şi a *Cetăţii Neamţului* Aceasta din urmă ar fi avut menirea «să ţină în respect pe Voevodul Moldovei — autorul admite existenţa unui voevodat românesc în Moldova înainte cu vreo sută de ani de aşà numita descălecătoare a ţerii Moldovei — şi să privigheze plata tributului datorit de Voevod» şi «darea lui de ajutor ostăşesc în caz de năvălire a Tătarilor». Ca fundator al Cetăţii Neamţului, d-l Rosetti presupune pe unul sau mai mulţi cavaleri din ordinul Teutonic, cari fiind goniţi de regele Andreiu II, în a. 1225, se vor fi refugiat în Moldova, şi obţinând permisiune dela Bela IV sau dela vreun urmaş al lui, vor fi clădit acea cetate «sub condiţiune de a privighià purtarea Voevodului Moldovei» În fine, autorul mai presupune că întrunirea părţii de sus cu cea de jos a ţerii dintre munţi şi Siret a fost îndeplinită în chip paşnic mult înainte de răsboaiele lui Bogdan cu Ludovic, şi anume că «ea trebue să se fi săvârşit cu voia Coroanei Ungare, în vremea ocârmuirii unui voevod care, prin slujbele lui, ştiuse să-i inspire încredere.»

Analiza acestor două capitole socotesc că e suficientă a arătà cât de bogată în ipoteze este lucrarea d-lui R. Rosetti, la câte chestiuni interesante nu dă ea naştere, şi că atât în chestiunea colonizării unei părţi a Moldovei cu Unguri, cât şi în privinţa: primei, a doua şi a treia episcopie a Milcovului, în privinţa Cavalerilor Teutoni în Ţara Bârsei şi Ţara-Românească, a Episcopiei Cumanilor, Siretului, a primei episcopii a Bacăului şi a episcopiei «Moldaviensis»,—atunci când un învăţat cunoscut prin cercetări serioase emite păreri originale sprijinite pe documente, ele merită a fi cunoscute şi discutate, şi prin urmare, trebue să fie scoase la lumină.

De aceea sunt de părere ca interesanta lucrare a d-lui Radu Rosetti să fie primită în *Analele* Academiei Române.

SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ

Raportul d-lui P. Poni despre. Variaţiunea temperaturitor de topire cu presiunea, de d-l D. Negreanu — Aprobat la 30 Martie 1905.

Într'o lucrare anterioară, prezentată Academiei şi publicată în *Anale* (t. XXVII), d-l Negreanu a studiat relaţiunile cari există între puterile elastice ale vaporilor saturaţi şi temperaturile absolute. În memoriul pe care îl prezentă acuma Academiei, d-sa cercetează cari sunt relaţiunile cari există între temperaturile absolute de topire ale corpurilor şi între presiuni

Bazându-se pe rezultatele experimentale obţinute de mai mulţi fizicianı, cari au studiat modul cum variază temperaturile de topire ale corpurilor cu presiunea, d sa stabileşte că: «*raportul între temperaturile absolute de topire a unui corp solid la două presiuni determinate este constant, ori care ar fi natura corpului solid.*»

Legea fiind pusă sub această formă, d-sa deduce dintr'însa că. «*temperaturile absolute de topire a două corpuri solide diferite sub aceleaşi presiuni sunt într'un raport constant.*»

D-l Negreanu observă apoi că legea lui Duhring se aplică şi la două corpuri solide cari se topesc sub aceleaşi presiuni.

Memoriul se termină în fine prin o încercare de a da o interpretare termodinamică a relaţiunilor între temperaturile absolute de topire a corpurilor şi presiune.

Subsemnatul este de părere că Secţiunea poate recomandà plenului memoriul d-lui Negreanu pentru a fi publicat în *Anale.*

Raportul d-lui Sp. Haret despre: Tabla de logaritmi a d-lui Inginer Guido Bausek — Aprobat la 7 Aprilie 1905

D-l Inginer Guido Bausek a prezentat Academiei, acum patru ani, o tablă de logaritmi, calculaţi de d-sa cu 18 zecimale, pentru numerele dela 100 000 până la 110 000. D-sa roagă acum Academia să-i arate ce intenţii are asupra lucrării sale.

Cerându-mi-se părerea de către Secţia ştiinţifică, am onoarea a arătà că lucrarea d-lui Bausek este foarte meritorie şi de cel mai mare interes pentru calculele de mare preciziune, pentru cari logaritmii calculaţi numai cu 7 zecimale, din tablele obişnuite, nu dau o preciziune îndestulătoare Cred că ar fi păcat ca o asemenea lucrare să rămână în manuscris, ceeace ar face-o să nu fie nici cunoscută, nici utilizată. Din contra, imprimarea ei, pe lângă că ar fi de folos lumii învăţate, ar face şi onoare celor ce ar ajutà la dânsa.

De aceea propun ca Academia să caute a face să se imprime lucrarea d-lui Bausek; şi dacă mijloacele nu-i permit a face acest lucru, sau dacă nu-l poate face decât în parte, să intervină la Minister pentru a cere să i se dea mijloacele; căci imprimarea nu va costà aşà de scump, încât să nu fie compensată cu prisos prin folosul ce va aduce cartea oamenilor de ştiinţă.

Este bine înţeles că imprimarea nu se va puteà face decât stereotip.

COMISIUNEA PREMIILOR ANUALE DIN 1905

NĂSTUREL-HERESCU, ELIADE-RĂDULESCU ȘI ADAMACHI.

Ședința dela 26 Noemvrie 1904.

Membrii prezenți, fiind în număr suficient spre a formà majoritatea Comisiunii, proced la constituirea biuroului, alegând Președinte pe d-l *P. S. Aurelian* și secretar-raportor general pe d-l *I. Bianu.*

Se ia spre cunoștință lista publicațiunilor prezentate la concurs, precum și cererea d-nei Eugenia Ianculescu de Reus, ca scrierile sale: *Pentr'o idee* și *Spre desrobire* să fie trecute dela premiul Eliade-Rădulescu, la care au fost înscrise, la premiul Adamachi.

— Cererea d-nei Ianculescu, fiind sosită înainte de împărțirea cărților pentru facerea rapoartelor speciale, se aprobă

Comisiunea procede apoi la împărțirea între membri, pentru facerea rapoartelor speciale, a publicațiunilor prezentate la concurs și decide mai întâiu ca d-l Dr I. Felix, deși nu face parte din Comisiune, să fie rugat a examinà și a prezentà raport asupra scrierii: *Idroterapia medicală* de d-l Dr. G. Baiulescu.

Împărțirea cărților între membri se consemnează în tabloul următor:

1. La Marele premiu Năsturel-Herescu de 12 000 lei:

Baiulescu (Dr George), Idroterapia medicală. București 1904.	*Dr. I Felix.*
Birou (Iuliu), Carte de compunere pentru școlele primare, cursul I. Oravița 1902, cursul II Lugoș 1902	*I. Bianu.*
» Liturghia S-lui Ioan Gură-de-Aur, opul I. Arad 1904.	»
Brătianu (General C I), Cadastrul României, ed. IV. București 1904.	*A D. Xenopol.*

Christescu (Ştefan), Energia universală, electricitatea şi viaţa. Bucureşti 1904. — *St C. Hepites.*
Danielopolu (George), Explicaţiunea Instituţiunilor lui Justinian Vol I, partea II Bucureşti 1900. — *Gr. G. Tocilescu.*
Demitrescu (G), Discurs cu ocazia serbării cea de a 400 ani a morţii lui Ştefan-cel-Mare. Bucureşti 1904. — *I. Bianu.*
Florini (Alexandru), Poveştĭ populare. Bucureşti 1904 (şi la premiul Eliade-Rădulescu) — *S Fl Marian.*
Lecca (Haralamb G.), Poezii (1895—1904). Bucureşti 1904 — *Gr G. Tocilescu.*
Rădulescu-Codin, O seamă de cuvinte din Muscel Câmpulung 1901. — *S. Fl. Marian.*
Sava (Inginer Eduard), Economia industriei transporturilor şi Evoluţia agriculturii, industriei şi comerţului în România, 1859—1902. Vol. I Istoricul căilor ferate române şi desvoltarea progresivă a economiei generale a României sub influenţa industriei transporturilor. Bucureşti 1904. — *St. C. Hepites.*
Sîrbu (Dr. Ion), Istoria lui Mihai-Vodă Viteazul. I Răsmiriţele şi politica lui din afară. Bucureşti 1904. — *Gr. G. Tocilescu*
Vermont (Jean A.), Iancu Jianu. Poemă. Focşani 1904 — *Iosif Vulcan.*
Vlahuţă (A.), Poezii, 1880—1904 Bucureşti 1904. — *I. Bianu.*
Zanne (Iuliu A.), Proverbele Românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia Bucureşti 1895—1903,—9 volume. — *S. Fl. Marian*

2. *La premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5 000 lei:*

Bărbulescu (Ilie), Fonetica alfabetuluĭ cirilic în textele române din vécul XVI şi XVII în legătură cu monumentele paleo-, sîrbo-, bulgaro-, ruso- şi romîno-slave Bucureşti 1904. — *N. Quintescu*
Coatu (Grigore N.), Din viaţa ţărănească Bucureşti 1904. — *Iosif Vulcan.*
Dragomirescu (Iuliu), Solare Bucureşti 1904 — »
Florini (Alexandru), Poveştĭ populare Bucureşti 1904 (şi la Marele Premiu Năsturel-Herescu). — *S. Fl. Marian.*
Ianculescu de Reus (Eugenia), Pentr'o idee (Călătorie în Italia). Bucureşti 1904. — *N. Quintescu*
» Spre desrobire. Roman. Bucureşti 1903. — »
Iorga (N), Sate şi mănăstiri din România. Bucureşti 1905. — »
Lecca (Haralamb G), I. N. R I Poemă biblică. Bucureşti 1904. — *Gr. G. Tocilescu.*
Nădejde (Sofia), Patimĭ Roman din viaţa românească. Bucureşti 1904. — *A. D. Xenopol.*

Rădulescu-Codin şi Şt. St. *Tuţescu*, Dăfiı. Snoave şi poveşti. Craiova, f. an.	*S Fl. Marian.*
Rosettı (Radu D.), Din toate. Poeziĭ Bucureşti 1905.	*Iosif Vulcan.*
Sadoveanu (M), Povestırı Bucureşti 1904.	*I. Bıanu.*
Sılvan (Gh.), Valea Albă, 1476. Roman. Bucureştı 1904.	*A. D. Xenopol.*
Vicıu (Alesiu), Lımba română poporană şi dıalectul sicilian. Blaj 1904.	*N. Quıntescu.*
Vulcan (Petru), Armîna (Romînca). Constanţa 1904.	*Gr. G. Tocilescu.*

3. La premiul Adamachi de 5.000 lei (divizibil).

Achimescu (I.), Din sferi senine. Bucureşti 1904.	*Iosıf Vulcan.*
Angelescu (Dr. Nicolae I.), Acte şi documente din trecutul farmacıei în Ţărıle Româneştı. Bucureşti 1904.	*P Poni*
Apostolescu (N. I), Studıĭ. Bucureştı 1904.	*N. Quıntescu.*
Argınteanu (Ion), Istorıa Românılor macedoneni. Bucureşti 1904.	*Gr. G. Tocılescu.*
Bogdan (N. A.), Oraşul Iaşi. Schiţe istorice şı admınistratıve. Iaşi 1904.	*A. D. Xenopol.*
Boıan (Maior Octav), Dın vırtuţıle ostăşeştĭ. Bucureşti 1905.	*I. Bıanu.*
Brun (Jules) şı N. *Papahagi*, Moşneagul de la munte. Roman de la Pind. Bucureşti 1904	*Gr. G. Tocilescu.*
Caion, Trıumful Crucei. Povestiri creştıne Bucureştı 1904.	*S. Fl. Marian*
Coculescu (N.), Tratat elementar de Astronomie. Bucureşti 1903.	*St. C. Hepites.*
Condıescu (Ion P), Istoricul căılor ferate. Bucureşti 1904, 2 br.	»
» Energie, muncă şi economie. Bucureşti 1904.	»
» Istorıcul maşınılor cu aburi Bucureşti 1904.	»
Cordoneanu (Emilıa), Şcóla Frobelıană. Bucureşti 1904	*A. D. Xenopol.*
Cosmovici (V), Goana după ginerĭ. Comedie în 4 acte. Bucureşti 1904.	» *Iosıf Vulcan.*
Dauş (Ludovic), Blestemul. Tragedie. Bucureşti 1904	»
Dragomırescu (Mihail), Critică dramatıcă. Bucureşti 1904.	*Iosıf Vulcan.*
Gheorghıu (Const. D), Revısta geografică a României. Vol. I. Geografia judeţului Neamţ. Piatra-N. 1904.	*P. Poni.*
» Ape minerale, locuri istorıce, monastırı, staţıuni balneare şı climaterıce, etc. dın judeţul Neamţ. Piatra-N 1904	»
Grıbıncea (Laurenţia), Povestea lui Ştefan-cel-Mare scrisă pentru poporul român. Ed III Bucureştı 1904	*Gr. G. Tocılescu.*
» Dın lume. Nuvele şı schiţe. Iaşı 1904.	»

Ionescu (Căpitan M. D.), Dobrogia în pragul veacului al XX-lea Bucureşti 1904	*Gr. G. Tocilescu.*
Lecca (Haralamb G), Octava. Bucureşti 1904	»
Mănescu (Căpitan-Comandor C), De la Galaţi la Kiel. Galaţi 1904.	*I. Bianu.*
Mândrescu (Simion C), Influenţa culturei germane asupra noastră I. Influenţa germană asupra limbei române. Iaşi 1904.	»
Năsturel (General P. V.), Vieaţa Sfinţilor Varlaam şi Ioasaf, tradusă din limba elenă la anul 1648 de Udrişte Năsturel de Fierăşti al doilea Logofăt. Bucureşti 1904.	»
Neamţu (Luisa I) şi Ion G. *Neamţu,* Metodul de educaţiune a copiilor mici după sistemul lui Frobel. Bucureşti 1904.	*A. D Xenopol.*
Negulescu (Paul), Tratat de drept administrativ român. — Organizarea administrativă a României Bucureşti 1903—1904.	*Gr. G Tocilescu.*
Păcăţian (Teodor V), Cartea de aur, ed. II Sibiu 1904, 2 vol.	»
» Istoriografi vechi, istoriografi noi, studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române. Sibiu 1904.	*A. D. Xenopol.*
Rădulescu-Codin, Monografia comunei Priboeni-Muscel. Câmpulung 1904.	*P. S. Aurelian.*
» C. *Popescu* şi Şt. St. *Tuţescu,* Teatru sătesc: Şcoala şi oştirea, Jurămintele strâmbe, Doctorul de plasă şi Logofătul Călin Câmpulung 1904.	*S Fl. Marian.*
Russu Şirianu (Ioan), Românii din Statul Ungar Bucureşti 1904.	*P. S. Aurelian.*
Sadoveanu (M.), Şoimii. Roman. Bucureşti 1904	*I. Bianu.*
» Dureri înnăbuşite. Bucureşti 1904.	»
Scriban (Iuliu), Patru-zeci de predici populare. Ploeşti 1904.	*S Fl. Marian.*
Silvan (Gh), Bătrînul Dan. Poveste eroică. Bucureşti 1904.	*A. D. Xenopol.*
Speranţia (Th. D), Introducere în literatura populară. Studiŭ comparativ. Bucureşti 1904	*I Bianu.*
Stavri (Artur), Câte-va clipe. Poesii. Bucureşti 1904.	*Iosif Vulcan.*
Stefulescu (Alexandru), Gorjul istoric şi pitoresc. Târgul-Jiului 1904.	*Gr. G. Tocilescu.*
» Mînăstirea Tismana, ed. II Bucureşti 1903.	»
Stempo (S. M), Ultima lovitură. Dramă în patru acte Bucureşti 1904.	*Iosif Vulcan.*

Strajanu (M), Bucolicele şi Georgicele. Traducere. Bucureşti 1904. — *N. Quintescu.*
Teodorescu-Kirileanu (S), Amintiri ale poporului despre Ştefan-cel-Mare. Bucureşti 1904. — *A. D. Xenopol.*
Iomida (Grigore Gh.), Dreptul constituţional. Studiu controversat. Ploeşti 1904. — *Gr. G. Tocilescu.*
Velichi (I. A), Studiul natureĭ şi şcóla Galaţi 1903. — *P Poni.*
Vucol (Augustin), Din higiena moravurilor. Conferinţă. Focşani 1903. — *Gr. G. Tocilescu.*

Şedinţa dela 19 Martie 1905.

D l *I. Vulcan*, în chestiune prealabilă, zice că, fiind de mai multe ori membru în această Comisiune, a ajuns la convingerea că o reformă radicală ar trebuì adusă în modul cum se aleg cărţile cari se propun plenului spre premiare. Sistemul actual nu este bun, pentrucă pune în situaţiune neplăcută pe membrii Comisiunii de a votà asupra unor opere pe cari nu le pot apreţià de loc, neavând competenţă în specialitatea din care fac parte. Îmi vine foarte greu — zice d-l Vulcan — să votez în Comisiune pentru sau contra unei scrieri de ştiinţă specială, de exemplu, pe care nu sunt în stare a o judecà, şi de sigur şi alţi colegi din Secţiunea ştiinţifică se găsesc într'o situaţie analogă, când au să voteze asupra valorii unei opere literare. Ar fi bine ca să se organizeze lucrul aşà, încât propunerile de premiare să fie aduse de Secţiuni, după studiul competent al unei comisiuni alese din sânul lor.

D-l *P. Poni* aminteşte că d-l Preşedinte Kalinderu, în cuvântarea ţinută la deschiderea sesiunii, a emis părerea de a se face o reviziune a regulamentelor Academiei. Va fi atunci ocaziunea potrivită a se discutà şi propunerea d-lui Vulcan. Nu este de competenţa acestei Comisiuni să discute chestiunea, având ea numai însărcinarea de a se pronunţà asupra scrierilor prezentate în acest an

— Comisiunea decide a trece la cetirea rapoartelor asupra cărţilor prezentate la premii:

D-l *P. Poni* ceteşte raportul său despre C. D. Gheorghiu, *Revista geografică a României Vol. I. Geografia judeţului Neamţ* şi *Ape minerale*, etc *din judeţul Neamţ*.

— Concluziunea raportului de a nu se premià aceste cărţi se pune la vot şi se primeşte cu 8 voturi pentru, 1 contra.

D-l *St C Hepites* ceteşte raportul său despre St. Christescu, *Energie universală*, etc.

— Concluziunea raportului de a nu se premià această carte se pune la vot şi se primeşte cu 9 voturi pentru.

Părintele *S Fl Marian* ceteşte raportul său despre Rădulescu-Codin, *O seamă de cuvinte din Muscel.*

— Concluziunea raportului de a nu se premià această carte se pune la vot şi se primeşte cu 9 voturi pentru.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre *Istoriografii vechi, istoriografii noi*, de T. V. Păcăţian.

— Concluziunea raportului de a nu se premià această carte se pune la vot şi se primeşte cu 7 voturi pentru, 2 contra.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre Teodorescu-Kirileanu, *Amintiri ale poporului despre Ştefan cel Mare.*

— Concluziunea raportului de a nu se premià această carte se pune la vot şi se primeşte cu 5 voturi pentru, 2 contra.

Şedinţa dela 21 Martie 1905.

D-l *I Bianu* ceteşte raportul său despre: G. Demitrescu, *Discurs cu ocazia serbării cea de 400 ani a morţii lui Ştefan cel Mare*, etc.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 7 voturi

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre scrierile d-lui I. Birou, *Cartea de compunere pentru şcolile primare* şi *Liturghia pusă pe note muzicale.*

— Concluziunile raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 7 voturi.

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre scrierea d-lui S C. Mândrescu, *Influenţa germană asupra limbei române.*

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu 6 voturi pentru, contra 1.

D-l *I Bianu* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui Maior O. Boian, *Din virtuţile ostăşeşti.*

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 7 voturi

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre scrierea d-lui General P. V. Năsturel, *Viaţa sfinţilor Varlaam şi Ioasaf*, etc

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu 4 voturi pentru, 3 contra.

D-l *A. D Xenopol* ceteşte raportul său despre scrierea d-lui N. A. Bogdan, *Oraşul Iaşi*, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se acordă o parte din premiu se aprobă cu 5 voturi pentru, 2 contra.

Şedinţa dela 22 Martie 1905.

D-l *P. Poni* ceteşte raportul său despre: *Studiul naturii şi şcoala*, de I. A. Velichi, prezentată la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a nu se acordă premiul se aprobă cu unanimitate de 6 voturi

D-l *St C Hepites* ceteşte raportul său despre cărţile d-lui I. P. Condiescu: *Istoricul căilor ferate — Energie, muncă şi economie. — Istoricul maşinelor cu aburi*, prezentate la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordă premiul se aprobă cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *S Fl Marian* ceteşte raportul său despre cartea: *Dăfii. Snoave şi poveşti*, de Rădulescu-Codin şi Şt Tuţescu, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu

— Concluziunea raportului de a nu se da premiul se aprobă cu unanimitate de 9 voturi.

D-l *S Fl Marian* ceteşte raportul său despre: *Teatrul sătesc*, de Rădulescu-Codin, C. Popescu şi Şt. Tuţescu, prezentat la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordă premiul se aprobă cu 8 voturi pentru, 1 contra.

D-l *S. Fl. Marian* ceteşte raportul său despre: *Poveşti populare* de A. Florini, prezentat la Marele premiu Năsturel şi la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunile raportului de a nu se acordă nici un premiu se aprobă cu 6 voturi pentru, 3 contra.

D-l *Gr. G. Tocilescu*, cu ocaziunea acestui vot, ridică chestiunea prealabilă a necesităţii de a se aduce oarecari modificări la modalitatea acordării premiilor, dându-se Comisiunii o mai mare latitudine în lucrările sale, şi anume ca ea să fie liberă de a da premiile întregi sau părţi din cele divizibile scrierilor pe cari le va crede mai meritorii, fără a se mai pretinde autorilor să arate anume la care premiu concurează şi dela care apoi să nu poată fi mutaţi. Au fost precedente

în această privinţă şi Comisiunea ar face bine să se folosească de ele, mutând, spre exemplu, cartea d-lui ·Florini la premiul Adamachi

D-l *P. Poni* observă că modalitatea acordării premiilor este hotărîtă prin regulamentele şi deciziunile votate de Academie, şi că Comisiunea aceasta nu are competinţă de a se abate în lucrarea ei dela normele astfel stabilite

D-l *I Bianu* reaminteşte că reviziunea tuturor regulamentelor, prin urmare şi a celor privitoare la acordarea premiilor, este adusă în discuţia Academiei prin chiar cuvântarea d-lui Preşedinte dela deschiderea acestei sesiuni. Comisiunea premiilor, cum a spus d-l Poni, fiind o delegaţiune a Academiei cu o însărcinare anume determinată, nu poate lucrà decât cu observarea regulelor în vigoare. Au fost în anii din urmă două precedente de mutarea unei cărţi la alt premiu decât acela pentru care s'a concurat, dar la cel din urmă precedent s'a hotărît, anume la 14 Noemvrie 1903, ca această măsură să nu se mai repete şi să nu servească de precedent. Comisiunea trebue deci să-şi urmeze lucrarea după normele stabilite.

— Incidentul se închide şi Comisiunea trece la ordinea zilei.

D-l *P S. Aurelian* ceteşte raportul despre: *Monografia comunei Priboeni-Muscel* de Rădulescu-Codin, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu 7 voturi pentru, 1 contra.

Şedinţa dela 24 Martie 1905.

D-l *I. Vulcan* ceteşte raportul său despre cartea d-lui V. Cosmovici, *Goana după gineri*, comedie, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 6 voturi.

D-l *I Vulcan* ceteşte raportul său despre cartea d-lui Gr C. Coatu, *Din viaţa ţărănească*, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunile raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu 5 voturi pentru, 1 contra.

D-l *I. Vulcan* ceteşte raportul său despre cartea d-lui J. A. Vermont, *Iancu Jianu*, poemă, prezentată la Marele premiu Năsturel.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 6 voturi.

D-l *I Vulcan* ceteşte raportul său asupra cărţii d-lui I. Achimescu *Din sferi senine*, prezentată la premiul Adamachi,

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 6 voturi.

D-l *I Bianu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui Th. D Speranţia, *Introducerea în literatura populară*, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu unanimitate de 6 voturi.

D l *N. Quintescu* ceteşte o parte din raportul său despre romanul *Spre deosebire*, de d-na Ianculescu de Reus, prezentat la premiul Eliade-Rădulescu. Observându-se că înainte de a se împărţi cărţile pentru raportare între membri, d-na Ianculescu făcuse cerere ca atât această scriere, cât şi cartea *Pentr'o idee* (călătorie în Italia), prezentate la acest premiu, să fie mutate la premiul Adamachi şi că Comisiunea a aprobat această cerere, d-l Quintescu este rugat ca despre amândouă aceste scrieri să prezente un singur raport cu o singură concluziune.

Şedinţa dela 26 Martie 1905.

D-l *S. Fl. Marian* ceteşte raportul său asupra scrierii· *Triumful crucei*, de pseudonimul Caion, prezentată la premiul Adamachi.

— În urma discuţiunii urmate, la care au luat parte d-nii *Tocilescu, Xenopol, Quintescu, Bianu, Poni, Marian*, concluziunea raportului de a nu se premià această carte se aprobă cu majoritate de 5 voturi, fiind 4 contra.

Şedinţa dela 28 Martie 1905.

Părintele *S. Fl Marian* ceteşte raportul său despre I. A. Zanne, *Proverbele Românilor*, publicaţiune prezentată la Marele premiu Năsturel.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu 7 voturi pentru, 1 contra.

D-l *I. Vulcan* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui L Dauş, *Blestemul*, tragedie, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, 2 contra.

D-l *I. Vulcan* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui Artur Stavri, *Câteva clipe*, prezentată la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, 2 contra.

D-l *I Vulcan* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui S M. Stempo, *Ultima lovitură*, dramă, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *I Vulcan* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui R. D. Rosetti, *Din toate*, poezii, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, 2 contra.

D-l *I Vulcan* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui Iuliu Dragomirescu, *Solare*, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *I Bianu* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui Căpitan-Comandor C. Mănescu, *Dela Galaţi la Kiel*, prezentată la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu unanimitate de 8 voturi.

Părintele *S. Fl Marian* ceteşte raportul său asupra scrierii d-lui I. Scriban, *Patruzeci de predici populare*, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se da o parte din premiu se primeşte cu 6 voturi pentru, 2 contra.

Şedinţa dela 30 Martie 1905.

D-l *P S. Aurelian* zice că la împărţirea cărţilor pentru raportare, împărţire terminată în absenţa d-sale, i s'a dat şi cartea d-lui Inginer E Sava despre. *Economia industriei transporturilor*, prezentată la Marele premiu Năsturel. D-sa, neavând însă competenţa necesară spre a studià această carte, a rugat pe d-l Hepites să o studieze

D-l *St. C. Hepites* ceteşte raportul său asupra cărţii d-lui Inginer E. Sava, *Economia industriei transporturilor*

— Concluziunea raportului de a nu se da premiul se aprobă cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *Gr G. Tocilescu* ceteşte raportul d-sale despre cartea d-lui A. Vucol, *Din igiena moravurilor*, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se da premiul se aprobă cu unanimitate de 8 voturi.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui P. Vulcan, *Armâna*, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se aprobă cu unanimitate de opt voturi.

D-l *N Quintescu* ceteşte raportul său despre cărţile d-nei Ianculescu de Reus, *Spre desrobire* şi *Pentr'o idee* (călătorie în Italia).

D-l *Gr. G. Tocilescu* zice că în literatura noastră contemporană s'au ivit câteva femei scriitoare, cari dovedesc talente însemnate Femeile aduc în literatură o notă proprie de duioşie şi de simţeminte delicate. Chiar la concursurile premiilor Academiei din acest an, două asemenea scriitoare — d-nele Ianculescu şi Gribincea — au prezentat scrieri vrednice de a fi întâmpinate cu o deosebită simpatie şi bunăvoinţă.

— Concluziunea raportului de a se da premiul celor două scrieri se aprobă cu 6 voturi pentru, fiind şi 2 contra.

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui H G. Lecca, *I. N. R. I*, poemă biblică, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se admite cu 6 voturi pentru, fiind 2 contra.

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui H. G. Lecca, *Octava*, prezentată la premiul Adamachi. Raportul recomandă cartea la premiare.

D-l *I. Bianu* zice că d-l Lecca este fără îndoială poet de talent, care face adeseori versuri frumoase, dar d-sa alunecă pe un povârniş rău şi periculos, pe care Academia nu-l poate încurajà, ci numai dezaprobà D-l Lecca alunecă din ce în ce mai mult în mocirla literaturii decadente, care poate fi explicată în societăţi vechi cu veche cultură, dar care la noi nu-şi are explicarea firească şi trebue combătută ca o încercare de otrăvire a gustului public. D-l Bianu ceteşte sonetul *Messalina* şi zice că premiile Academiei nu pot fi date pentru opere in cari se cuprind asemenea imagini scârboase, cari revoltă şi indignează cel mai rudimentar simţemânt moral, cu atât mai puţin se poate da unor asemenea scrieri premiul Adamachi, destinat anume pentru scrieri morale.

D-l *Gr. G. Tocilescu* nu admite modul de a vedeà al d-lui Bianu şi se miră că asemenea teorii pot fi susţinute de profesorul de istoria literaturii române la universitate. Poezia este operă de artă, iar nu predică de morală. În poezia cetită, d-l Lecca prezentà depravarea Mesalinei în toată oroarea ei, nu o laudă, nici nu o dă ca model, şi dacă poetul a reuşit să facă operă de artă care să ne impresioneze, chiar prin aceasta deşteaptă în noi simţul repulsiunii faţă de faptele pe cari

le spune. Dar opera de artă a poetului trebue să fie judecată independent de partea ei morală.

D-l *I. Bianu* răspunde că nu-şi ascunde părerea, tocmai pentrucă este profesor. Academia este instituţiunea cea mai înaltă a culturii neamului nostru şi multă românime se uită la direcţia ce dă ea în literatură, mai ales prin premiile ei. Literatura înalţă sau înjoseşte spiritele popoarelor. Noi avem trebuinţă numai de literatură curată şi înălţătoare. Ar fi o nenorocire ca Academia să premieze o literatură care se delectează în putreziciunea socială şi intelectuală; ea trebue să arunce cu desgust asemenea producţiuni, când i se pun înainte de oameni cari nu-i înţeleg rostul.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se respinge cu 6 voturi pentru, contra 2

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui H. G. Lecca, *Poezii*, prezentată la Marele premiu Năsturel. Raportul propune cartea spre premiare.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se pune la vot şi se respinge cu 5 voturi pentru, contra 2.

Şedinţa dela 31 Martie 1905.

D-l Preşedinte *P. S. Aurelian* aminteşte că între cărţile prezentate la premiile din acest an se află şi *Idroterapia medicală* de Dr. G Baiulescu. Comisiunea — neavând între membrii ei un specialist competent pentru a studià această carte — s'a adresat răposatului coleg Dr Felix, care — ca totdeauna — a primit a face această lucrare. D-rul Felix, cu graba şi conştiinţiozitatea-i exemplară şi cunoscută, s'a grăbit a face raportul, pe care l-a scris cu mâna lui, iar când a simţit că răul boalei îl năvăleşte, a pus data şi subscrierea Astfel ne-a lăsat acel model de coleg raportul său întărit de cea din urmă a lui subscriere. Ori care va fi deciziunea Comisiunii şi a Academiei asupra concluziunii raportului, acest document va rămâneà în arhiva Academiei ca o elocventă dovadă de înalta idee ce aveà raposatul nostru coleg despre datoriile sale de lucrare în Academie.

D-l *St. C. Hepites* ceteşte raportul răposatului Dr. Felix despre cartea: *Idroterapia medicală* de Dr. G. Baiulescu, prezentată la Marele premiu

Năsturel. Concluziunea răposatului este că «Academia nu poate refuză răsplata meritată acestei cărţi excelente şi că rămâne numai să hotărască dacă se cuvine D-rului Baiulescu Marele premiu Năsturel pentru care concură, sau să i se decearnă alt premiu.»

D-l *Gr. G Tocilescu* observă că şi acum Comisiunea se loveşte de aceeaş dificultate, despre care d-sa a mai vorbit într'o şedinţă precedentă: de a nu puteà propune pentru o scriere alt premiu decât acela la care a concurat. În cazul de faţă, d-sa stărueşte din nou ca Comisiunea să se folosească de precedentele cari s'au făcut şi să treacă cartea d-lui Baiulescu la premiul Adamachi; astfel s'ar puteà îndeplinì şi dorinţa răposatului coleg Felix şi răsplătì o muncă meritorie, cu atât mai vârtos cu cât nici o dispoziţiune de regulament nu se împotriveşte.

D-l Preşedinte *P. S. Aurelian* reaminteşte d-lui Tocilescu că această Comisiune nu are puterea de a lucrà altfel decât după normele stabilite prin deciziunile Academiei şi arată că chiar acum doi ani, la 1902, s'a hotărît de plenul Academiei, că asemenea schimbări dela un premiu la altul nu sunt admise Rămâne deci ca să votăm asupra concluziunii raportului de a se da sau nu Marele premiu Năsturel

— Concluziunea raportului se pune la vot şi întruneşte 4 voturi pentru şi 4 contra.

— D-l Preşedinte constată că fiind paritate de voturi, urmează ca să decidă plenul Academiei conform alineatului de regulament votat la 22 Martie 1904.

D-l *P. S. Aurelian* ceteşte raportul său despre cartea: *Românii din Statul ungar* de I. Russu Şirianul, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se premià scrierea se aprobă cu 7 voturi pentru şi 1 contra.

Şedinţa dela 31 Martie 1905.

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre: *Povestiri* de M. Sadoveanu, prezentate la premiul Eliade-Rădulescu.

— Propunerea raportului de a se da d-lui Sadoveanu premiul se primeşte cu 5 voturi pentru, contra 2.

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre scrierile d-lui M. Sadoveanu: *Şoimii*, roman, şi *Dureri înnăbuşite*, prezentate la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primeşte cu 5 voturi pentru, contra 2.

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte raportul său despre cărţile d-nei L. Gribincea: *Povestea lui Ştefan cel Mare* şi *Din lume,* prezentate la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primeşte cu 5 voturi pentru, contra 3.

D-l *St. C. Hepites* ceteşte raportul său despre: *Tratat elementar de Astronomie* de N. Coculescu, prezentat la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, contra 2

D-l *I. Bianu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui A. Vlahuţă, *Poezii, 1880—1904,* prezentată la Marele premiu Năsturel. Raportul conchide propunând darea premiului.

D-l *Gr. G Tocilescu* zice că d-l Bianu, pe cât a fost de nedrept faţă cu d-l Lecca, pe atât este de părtinitor pentru d-l Vlahuţă Din ale d-lui Lecca d-l Bianu a cetit câteva poezii pe cari le-a acuzat de imoralitate şi acuzarea d-sale a făcut impresiune asupra Comisiunii. Dar şi între ale d-lui Vlahuţă se află poezii de aceeaş natură ca şi cele acuzate ale d-lui Lecca şi despre ele d-l Bianu nu vorbeşte în raportul său. Ceteşte părţi din poeziile *Iertare* şi *Dela fereastră,* spre a arătà aceasta. D-l Tocilescu crede că asemenea poezii nu pot fi acuzate de imoralitate. D-l Lecca este un poet, fără îndoială, de un talent superior d-lui Vlahuţă şi ar fi o nedrèptate ca el să fie înlăturat şi premiul să se dea d-lui Vlahuţă.

— Propunerea raportorului de a se da d-lui A. Vlahuţă Marele premiu Năsturel se pune la vot şi întruneşte 4 voturi pentru şi 4 contra.

— D-l Preşedinte zice că hotărîrea urmează a se supune plenului

---

Şedinţa dela 2 Aprilie 1905.

D-l *I. Vulcan* ceteşte raportul său despre cartea d-lui M. Dragomirescu, *Critica dramatică,* prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primeşte cu 5 voturi pentru, contra 2.

D-l *P. Poni* ceteşte raportul său despre cartea d-lui Dr. N. I. Angelescu, *Acte şi documente din trecutul farmaciei în ţerile româneşti,* prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primeşte cu 4 voturi pentru, contra 3

D-l *A D. Xenopol* ceteşte raportul său despre romanul: *Patimi* de Sofia Nădejde, prezentat la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, contra 1.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre cartea: *Cadastrul României* de General C. Brătianu, prezentată la Marele premiu Năsturel.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se respinge cu 5 voturi contra, fiind 4 pentru

D-l *N. Quintescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui N Iorga, *Sate şi mânăstiri din România*, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a nu se acordà premiul se primeşte cu 8 voturi pentru, fiind 1 contra.

D l *N. Quintescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui Apostolescu, *Studii*, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primeşte cu 8 voturi pentru, fiind 1 contra

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte raportul său despre I. Arginteanu, *Istoria Românilor macedoneni*, prezentată la premiul Adamachi.

— Propunerea raportorului de a se da premiul se respinge cu 5 voturi contra, fiind 3 pentru.

D-l *Gr. G Tocilescu* ceteşte raportul despre romanul: *Moşneagul dela munte* de J Brun şi N. Papahagi, prezentat la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, fiind 3 contra.

D-l *A. D. Xenopol* ceteşte raportul său despre: *Bătrânul Dan* de Gh. Silvan, prezentat la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primeşte cu 5 voturi pentru, fiind 4 contra.

D-l *A. D Xenopol* ceteşte raportul său despre romanul: *Valea Albă, 1476*, de Gh. Silvan, prezentat la premiul Eliade-Rădulescu.

— Propunerea raportorului de a se da premiul se respinge cu 6 voturi contra, fiind 3 pentru.

D-l *N. Quintescu* ceteşte raportul despre: *Fonetica alfabetului cirilic* de I. Bărbulescu, prezentată la premiul Eliade-Rădulescu.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primeşte cu 8 voturi pentru, fiind 1 contra

---

Şedinţa dela 4 Aprilie 1905

D-l *N. Quintescu* ceteşte raportul său despre cartea d-lui M. Strajan, *Bucolicele şi Georgicele lui Virgil*, traducere, prezentată la premiul Adamachi.

— Propunerea raportorului de a se da premiul se primeşte cu 6 voturi pentru, fiind 1 contra.

D-l *Gr G. Tocilescu* ceteşte raportul său despre cărţile d-lui A. Ştefulescu, *Gorjul istoric şi pitoresc* şi *Mânăstirea Tismana*, prezentate la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primeşte cu unanimitate de 7 voturi pentru.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său despre cartea: *Dreptul constituţional* de Gr. S. Tomida, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se respinge cu 6 voturi contra, fiind 1 pentru.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul despre: *Tratat de drept administrativ român* de Paul Negulescu, prezentat la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a se da premiul se respinge cu 4 voturi pentru, contra 3.

D-l *Gr G. Tocilescu* ceteşte raportul despre: *Explicaţiunea Instituţiunilor lui Justinian* de G. Danielopolu, prezentată la Marele premiu Năsturel.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primeşte cu 4 voturi pentru, contra 3.

Se ceteşte raportul d-lui *A. D. Xenopol* despre cartea: *Şcoala Frobeliană* de Emilia Cordoneanu.

— Concluziunea raportului de a nu se da premiul se aprobă cu 5 voturi pentru, contra 2.

Şedinţa dela 4 Aprilie 1905.

D-l *N. Quintescu* ceteşte raportul său despre: *Limba română poporană şi dialectul sicilian* de A. Viciu, prezentată la premiul Eliade.

— Concluziunea raportului de a nu se da premiul se primeşte cu 5 voturi pentru, fiind 3 contra.

D-l *Gr. G. Tocilescu* ceteşte raportul său despre: *Istoria lui Mihaiu*

Vodă Viteazul. I. Răsmirițele și politica lui din afară, de I. Sîrbu, prezentată la Marele premiu Năsturel.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primește cu 7 voturi pentru, fiind 1 contra.

Ședința dela 5 Aprilie 1905

D-l *A. D. Xenopol* cetește raportul său despre: *Metodul de educațiune a copiilor mici după sistemul lui Fröbel*, de Luisa Neamțu și Ioan Neamțu, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a nu se da premiul se primește cu 7 voturi pentru, fiind 1 contra.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește raportul său despre cartea: *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea*, de Căpitan M. Ionescu, prezentată la premiul Adamachi

— Concluziunea raportului de a se acordà premiul se primește cu unanimitate de 6 voturi pentru.

D-l *Gr. G. Tocilescu* cetește raportul său despre cartea d-lui T. V. Păcățianu, *Cartea de aur*, prezentată la premiul Adamachi.

— Concluziunea raportului de a se da premiul se primește cu 7 voturi pentru, fiind 2 contra.

D-l Președinte *P. S. Aurelian* zice că cu acest raport s'a încheiat seria rapoartelor speciale, și că prin voturile date de majoritatea Comisiunii, următorii patru concurenți la Marele premiu Năsturel au fost desemnați spre a fi aduși la hotărîrea plenului:

D-l I. Sîrbu cu 7 voturi pentru, 1 contra;
» G. Danielopolu cu 4 voturi pentru, 3 contra;
» Dr. G. Baiulescu și A. Vlahuță cu paritate de 4 voturi.

Pentru premiul Statului Eliade-Rădulescu voturile majorității Comisiunii au hotărît a se aduce la deciziunea plenului următorii concurenți:

D-l I. Bărbulescu cu 8 voturi pentru, 1 contra,
» H. C. Lecca » 6 » » 2 » și
» M. Sadoveanu » 5 » » 2 »

Pentru premiul divizibil Adamachi, la care s'au prezentat 33 concurenți cu 48 scrieri în 50 volume, Comisiunea hotărîse dela începutul lucrărilor ca, ascultând pe rând rapoartele speciale asupra lor, să se decidă întâiu admiterea fiecăreia între operele premiabile, rămânând

ca după ce se vor fi ascultat toate rapoartele şi se va puteà cunoaşte astfel valoarea tuturor scrierilor, să se facă alegerea definitivă a acelora pe cari Comisiunea să le aducă la deciziunea plenului. Au fost admişi astfel după cetirea rapoartelor, 16 concurenţi şi anume:

D-l N. Apostolescu	cu	8	voturi	pentru,	1	contra,
» A. Ştefulescu	»	7	»	»	0	»
» Russu Şirianu	»	7	»	»	1	»
» T. Păcăţianu	»	7	»	»	2	»
» Căpitan Ionescu	»	6	»	»	0	»
» M. Strajan	»	6	»	»	1	»
» I. Scriban	»	6	»	»	2	»
» N. Coculescu	»	6	»	»	2	»
d-na E. Ianculescu	»	6	»	»	2	»
d-nii Brun şi Papahagi	»	6	»	»	3	»
d-l M. Sadoveanu	»	5	»	»	2	»
» N. Bogdan	»	5	»	»	2	»
» M Dragomirescu	»	5	»	»	2	»
d-na L. Gribincea	»	5	»	»	3	»
d-l G. Silvan	»	5	»	»	4	»
» N Angelescu	»	4	»	»	3	»

Urmează acum a se procede la eliminarea acelor candidaţi ale căror scrieri se vor considerà de o însemnătate relativ mai mică, spre a se ajunge la numărul de concurenţi între cari să se împărţă premiul.

Comisiunea decide a se procede la eliminare prin vot, după cererea membrilor.

Propunerea	eliminării	d-lui Angelescu	e primită	cu	7	pentru,	2	contra
»	»	» N. Bogdan	»	»	7	»	2	»
»	»	d-lor Brun şi Papahagi	»	»	6	»	2	»
»	»	d-lui Coculescu	»	»	5	»	3	»
»	»	d-nei Gribincea	»	»	7	»	1	»
»	»	d-lui Strajan	»	»	6	»	1	»
»	»	» Dragomirescu	e respinsă	»	5	»	3	»
»	»	» Russu Şirianu	»	»	7	»	0	»
»	»	d-nei Ianculescu	»	»	4	»	3	»
»	»	d-lui Căpit. Ionescu	»	»	4	»	3	»

La aceşti patru concurenţi, a căror înlăturare s'a respins de Comisiune, mai sunt a se adăugà d-nii N. Apostolescu, M. Sadoveanu, I. Scriban, G. Silvan, A. Ştefulescu şi T. Păcăţianu, a căror eliminare n'a

fost cerută. Între aceşti zece concurenţi urmează deci a se face împărţirea premiului Adamachi.

În urma discuţiunii se decide a se propune plenului următoarea împărţire :

D-lui	A. Ştefulescu	800 lei
»	T. Păcăţianu	800 »
»	M. Sadoveanu	500 »
»	N. Apostolescu	500 »
»	M Dragomirescu	400 »
»	I. Russu Şirianu	400 »
»	I Scriban	400 »
»	G. Silvan	400 »
»	Căpitan Ionescu	400 »
d-nei	Ianculescu de Reus	400 »
		5 000 lei.

Raport general asupra lucrărilor prezentate la concursul premiilor anuale din 1904: Marele Premiu Năsturel, Eliade-Rădulescu şi Adamachi, de **I. Bianu.**

Domnilor Colegi,

Din an în an decernerea premiilor devine pentru Academie o lucrare tot mai grea şi mai delicată. Cele trei mari premii anuale: Năsturel, Eliade sau Lazăr şi Adamachi atrag tot mai mulţi concurenţi şi din an în an creşte şi numărul scrierilor cari ar fi vrednice de răsplata materială şi morală a Academiei Premiul Adamachi, fiind divizibil, hrăneşte speranţe mai uşor de îndeplinit şi de aceea el şi atrage un număr de concurenţi fără asemănare mai mare decât celelalte.

În acest an Comisiunea premiilor a avut o sarcină cu mult mai grea decât în anii trecuţi, având să cerceteze un număr covârşitor de scrieri

Marele premiu Năsturel a fost solicitat de 14 autori cu 15 scrieri în 23 volume;

La *premiul Eliade-Rădulescu* au concurat 13 autori cu câte o scriere;

Iar la *premiul Adamachi* s'au prezentat 39 concurenţi cu 48 scrieri în 50 volume

Au trebuit să fie deci cercetate 76 scrieri în 86 volume. Câteva din acestea nu au meritat a fi luate în serioasă băgare de samă,

fiind scrieri fără valoare şi prezentate la concursuri numai din necunoştinţa şi neînţelegerea autorilor asupra naturii premiilor Academiei. Cele mai multe însă sunt scrieri cari au trebuit să fie studiate de membrii Comisiunii d-voastre şi analizate în rapoarte de multe ori amănunţite.

Comisiunea premiilor, întrunindu-se în şedinţa de constituire la 26 Noemvrie 1904, şi-a ales preşedinte pe d-l P. S Aurelian şi m'a desemnat pe mine să-i fiu secretar şi raportor general. A procedat apoi la împărţirea cărţilor între membri, pentru facerea rapoartelor speciale, după ce a admis în aceeaş şedinţă cererea d-nei «Eugenia Maior Ianculescu de Reus, institutoare Dorohoiu» de a fi înscrise la premiul Adamachi operele sale: *Pentr'o idee* şi *Spre desrobire*, pe cari le prezentase la premiul Eliade-Rădulescu, cererea de permutare fiind primită înainte de facerea distribuirii.

Între operele prezentate la concursul Marelui premiu Năsturel se află şi *Idroterapia medicală* de Dr G Baiulescu. Între membrii Comisiunii nefiind nici unul competent a o examinà, Comisiunea s'a adresat la cel mai competent din Academie şi cel mai gata totdeauna de a da la ori ce lucrare ajutorul care i se cereà, la neuitatul nostru coleg D-rul Iacob Felix Grăbit cum erà el de a gătì totdeauna bine ori ce lucrare luà asupră-şi, D-rul Felix a făcut fără întârziere raportul său asupra numitei scrieri; apoi s'a bolnăvit, şi când a simţit că boala îl strânge de aproape, a pus pe textul raportului data şi subscrierea cu mâna tremurată a omului care se află la sfârşitul puterilor vieţii. Avem astfel ultima subscriere a colegului neuitat, care în cele din urmă momente ale vieţii s'a gândit să-şi îndeplinească încă o îndatorire către Academie, în care se simţià atât de onorat de a fi şi pe care atât de mult o iubià

Cetirea rapoartelor speciale a ocupat 13 laborioase şedinţe, în cursul cărora de vreo două ori s'au ridicat şi discutat chestiuni generale tinzând la modificarea normelor până acum urmate în acordarea premiilor. D-nii colegi Vulcan şi Tocilescu au făcut în sânul Comisiunii propuneri analoge cu cea adusă în şedinţă plenară de d-l Maiorescu.

Comisiunea premiilor, fiind o delegaţiune a plenului cu scop determinat, s'a crezut datoare a-şi face până la capăt lucrarea pentru care a fost aleasă, în conformitate deplină cu normele stabilite de Academie prin regulamente şi deciziuni votate de plen, rămânând ca modificările pentru viitor să se propună, să se discute şi decidă de plen, care singur are această competenţă

I *Marele Premiu Năsturel.*

La Marele premiu Năsturel s'au prezentat 14 concurenţi cu 15 scrieri. Dintre acestea au fost înlăturate dela premiare cu unanimitatea sau aproape unanimitatea voturilor, după propunerile rapoartelor speciale, următoarele cărţi.

1 I. Birou, *Carte de compunere pentru şcoalele primare* şi *Liturghia S-tului Ioan Gură de aur*, compunere muzicală, cu unanimitate de 7 voturi,

2. G. Demitrescu, *Discurs* (în versuri) *cu ocazia serbării cea de a patru sute ani a morţii lui Ştefan cel Mare*, cu unanimitate de 7 voturi;

3. St Christescu, *Energia universală*, cu unanimitate de 9 voturi;

4 Rădulescu-Codin, *O samă de cuvinte din Muscel*, cu unanimitate de 9 voturi;

5. E Sava, *Economia industriei transporturilor*, cu unanimitate de 8 voturi;

6 J. A. Vermont, *Iancu Jianu*, poemă, cu unanimitate de 6 voturi,

7. I. A. Zanne, *Proverbele Românilor*, cu 7 voturi, contra 1;

8 Al Florini, *Poveşti populare*, care fusese prezentată şi la premiul Eliade, cu 6 voturi, contra 3.

Două cărţi: *Cadastrul României* de General Brătianu şi *Poezii (1895–1904)* de H. G Lecca au fost înlăturate dela premiare în contra propunerii ropoartelor.

Cadastrul României de General C. Brătianu a fost studiat de d-l A. D. Xenopol. Raportul arată marea utilitate a cadastrului pentru punerea în valoare a proprietăţii funciare în ori ce stat bine organizat, apoi zice că la noi în ţară o asemenea lucrare ar fi acum cu neputinţă, nefiind drepturile de proprietate funciară destul de bine fixate. Arată că lucrarea d-lui General Brătianu, deşi nu are valoare practică, are însă mare valoare din punct de vedere ştiinţific, şi de aceea a propus-o la premiare. Comisiunea, cu majoritate de 5 voturi din 9 votanţi, a respins propunerea.

Asupra *Poeziilor* d-lui H. G. Lecca a prezentat raport d-l Gr. G. Tocilescu, care zice că volumul prezentat la concurs «cuprinde o serie de variante a poemelor din alte ale sale volume, cum şi câteva bucăţi nouă, toate de o formă neîntrecută şi de un avânt poetic rar în literatura noastră.» «Acest volum – continuă raportul— reprezentă neîndoielnic o mai pronunţată notă de originalitate —prin figurile întrebuinţate,

prin termınii şi întorsătura frazei; ele mai ne înfăţişează şi culegerea aproape a tuturor poemelor mai de frunte ale autorului, modificate de cele mai multe ori, aşà încât să aibă mai lămurit întipărite notele caracteristice ale talentului său: energie, dramatism, comparaţiuni şi metafore nouă şi neobişnuite în literatura noastră.» Pe baza acestor calităţi, raportorul a propus acordarea Marelui premiu, dar Comisiunea, cu 5 voturi contra 3, a înlăturat şi această propunere.

Majoritatea sau paritatea voturilor Comisiunii vă aduce la alegerea şi hotărîrea plenului 4 cărţi, cari în ordinea voturilor obţinute sunt următoarele:

1. Sîrbu, *Istoria lui Mihaiu Vodă Viteazul*, tomul I, fiind propusă la premiare prin raportul d-lui Tocilescu, a obţinut 7 voturi din 8 votanţi.

2. Danielopolu, *Explicaţiunea Instituţiunilor lui Iustinian*, vol. I, partea II, fiind propusă la premiare tot de raportul d-lui Tocilescu, a obţinut 4 voturi pentru, contra 3.

3. Baiulescu, *Idroterapia medicală*, fiind propusă prin raportul neuitatului Dr. Felix, a întrunit paritate de 4 voturi pentru, contra 4.

4 Vlahuţă, *Poezii*, propuse prin raportul meu, au obţinut aceeaş paritate de voturi.

Aceste două din urmă propuneri de premiare, întrunind în sânul Comisiunii numai paritatea voturilor, urmează să fie şi ele aduse la deciziunea plenului, conform alineatului de regulament votat în anul trecut

Firesc este deci ca plenul să iea cunoştinţă de rapoartele speciale în ordinea voturilor date de Comisiune, începând cu propunerile de premiare cari au întrunit cele mai multe voturi.

1. Asupra cărţii d-lui Sîrbu, d-l *Tocilescu* arată că, deşi această scriere este numai partea I a operei şi deşi are oarecari scăderi de stil, totuş calităţile scrierii sunt aşà de mari, încât scăderile dispar cu totul Raportul conchide: «Dacă nedeprinderea cu întorsătura frazei literare obişnuite în România liberă face lectura când şi când greoaie, dar judecată în a sa întregime, cu conţinutul său bogat de fapte nouă şi bine documentate, opera d-lui Dr. Sîrbu este o lucrare ce merită a fi încurajată şi lăudată. De aceea o recomandăm spre a se acordà autorului Marele premiu Năsturel.»

2. Cartea d-lui Danielopolu a fost analizată într'un lung şi amănunţit raport, prezentat tot de d-l Tocilescu, a cărui concluziune este următoarea: «El, ca foarte puţini din scriitorii de drept roman, compară o parte însemnată din instituţiunile romane cu instituţiunile analoge din

legislaţiunile moderne, şi este unicul până astăzi care să le fi comparat nu numai cu cele din dreptul românesc actual, ci şi din vechiul drept românesc, arătând de multe ori şi osebirile ce există între condica Napoleon şi legislaţiunea românească actuală. Autorul în fine este totdeauna clar în desvoltarea ideilor şi raţionamentelor sale, ceeace constitue pentru dânsul un merit deosebit, mai ales când este vorba de a explicà o ştiinţă atât de dificilă ca ştiinţa dreptului roman El ne duce de mână cu siguranţă şi interes prin arcanele dreptului roman şi ne scoate la liman din toate dificultăţile, fără măcar a ne obosì,— este neîndoios de o mare valoare; astfel dacă ţinem samă că solicitatorul premiului celui mare Năsturel este elevul lui C. A. Pellat şi Prosper Vernet, că este un vechiu profesor, care timp de mai bine de 4 decenii (este profesor din ziua de 5 Octomvrie 1864) a instruit atâtea generaţiuni în ştiinţa măiastră a maiestrului popor roman, că lucrarea prezentată la premiu este numai primul volum dintr'o operă mare, care se află în drum de a o publicà, şi care va fi curonamentul activităţii sale ca profesor şi jurisconsult, pe lângă alte 4 volume de *Fragmente juridice*, dejà apărute, subscrisul se simte dator a recomandà opera eminentului jurisconsult şi aproape unicului romanist român George Danielopolu pentru premiul cel mare General Năsturel, la care a fost prezentată.»

3. Răposatul Dr Felix, în raportul pe care ni l-a lăsat, după ce analizează opera d-lui Dr. Baiulescu şi-i arată marile calităţi ştiinţifice şi marile foloase ce este chemată a aduce sănătăţii publice, conchide cu următoarele cuvinte. «Subsemnatul opinează dar, că Academia nu poate refuzà răsplata meritată acestei cărţi excelente, şi că rămâne numai să hotărască, dacă se cuvine Doctorului G. Baiulescu Marele premiu Năsturel, pentru care concură, sau i se decerne alt premiu.»

4. *Poeziile* lui A Vlahuţă au fost examinate de mine şi după ce se arată în raport liniamentele generale ale activităţii literare desvoltate de acest poet în timp de 25 ani şi marea şi buna lui influenţă asupra mişcării noastre literare, se arată calităţile de fond şi de formă ale poeziilor lui şi se conchide că este drept şi se cuvine ca în acest an să se dea lui Vlahuţă Marele premiu Năsturel.

II. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu.*

La concursul acestui premiu, destinat lucrărilor de literatură, de filologie şi de istorie, s'au prezentat 13 scrieri, dintre cari următoarele

9 au fost înlăturate dela premiare, după propunerile raportorilor speciali, cu unanimitatea sau cu majoritatea voturilor:

Coatu, *Din viaţa ţărănească* . . .	cu 5	voturi	contra	1
I. Dragomirescu, *Solare* . .	» 8	»	»	0
N Iorga *Sate şi mânăstiri* .	» 8	»	»	1
Sofia Nădejde, *Patimi*	» 6	»	»	1
Rădulescu-Codin şi Tuţescu, *Dăfii*	» 9	»	»	0
R. Rosetti, *Din toate*	» 6	»	»	2
Viciu, *Limba română poporană* .	» 5	»	»	3
P. Vulcan, *Armâna*	» 8	»	»	0

A Florini, *Poveşti populare*, fusese respinsă dela acest premiu prin acelaş vot, prin care s'a exclus şi dela Marele premiu Năsturel.

Romanul d-lui G. Silvan, *Valea Albă (1476)*, a fost recomandat de raportorul special d-l Xenopol, dar Comisiunea a respins propunerea de premiare cu 6 voturi contra, fiind 3 pentru

Au rămas astfel propuse pentru premiare următoarele 3 scrieri:

I. Bărbulescu, *Fonetica alfabetului cirilic,* propusă la premiare de d-l N. Quintescu, a cărui propunere a întrunit 8 voturi contra 1.

H. G. Lecca, *I. N. R. I.*, poemă biblică, propusă la premiare de d-l Tocilescu, a cărui propunere a fost primită de Comisiune cu 6 voturi pentru, contra 2

M. Sadoveanu, *Povestiri*, pentru cari propunerea de premiare a întrunit 5 voturi pentru, contra 2.

Asupra scrierii d-lui Bărbulescu, lucrare de filologie slavo-română, d-l coleg *N. Quintescu* a făcut o lungă şi amănunţită expunere, plină de laude. D-l Quintescu spune că d-l Bărbulescu, în această lucrare, «pune faţă în faţă pronunţarea admisă până acì de filologii noştri a textelor române scrise cu cirilice din secolii XVI şi XVII şi acea stabilită de autorul operei analizate, pe baza cercetărilor făcute cu o conştiinţiozitate demnă de toată lauda»; că această lucrare «se prezentă cu rezultate nouă pentru ştiinţa română, bazate pe o însemnată eruditiune, ceeace nu adeseori se întâmplă la noi» Aprecierile atât de elogioase ale d-lui Quintescu au găsit aprobarea voturilor unanime ale Comisiunei d-voastre, afară de unul.

Asupra poemei biblice: *I. N R I.* de d-l H. G. Lecca, d-l *Gr Tocilescu* a cetit o lungă analiză, care începe prin a spune că, în literatura românească, lucrarea d-lui Lecca e singura în acest gen. «Credinţa creştină predicată de însuş Mântuitorul şi pieirea trupească a lui Crist, cu toate amănuntele dureroase ale acestei tragedii, formează miezul poemei.» Raportul arată că nici o relaţiune nu este între scrierea d-lui

Lecca şi *La Samaritaine* a lui Rostand, afară de modul cum e făcută întroducerea şi de unele puncte de asemănare în vreo două locuri. Raportul numeşte această scriere una din cele mai valoroase producţiuni ale d-lui Lecca, plină de avânt poetic şi de o distinsă putere dramatică. Propunerea de premiare, întemeiată pe acest raport, a fost aprobată de Comisiune cu 6 voturi pentru, contra 2

Povestirile d-lui Sadoveanu au fost analizate de mine. Am găsit într'însele calităţi de scriitor mare, o putere de evocaţiune a trecutului, fără exemplu în literatura noastră, un stil narativ viu şi colorat, cari-l pun între cei mai mari povestitori ai noştri. Propunerea de premiare, întemeiată pe aceste calităţi ale scriitorului, a fost primită cu 5 voturi pentru, contra 2.

III. *Premiul Adamachi*

La premiul divizibil Adamachi s'au prezentat 39 concurenţi cu 48 scrieri în 50 volume. În faţa acestui număr cu totul neobişnuit de mare, membrii Comisiunii au luat înţelegerea să se asculte mai întâiu toate rapoartele speciale, să se discute şi să se voteze asupra propunerilor fiecăruia în deosebi, decizându-se astfel asupra admisibilităţii fiecărei scrieri şi rămânând ca, la sfârşitul acestei lucrări, să se ia la o nouă cercetare scrierile declarate premiabile şi să se facă alegerea acelora cari au să fie supuse la aprobarea plenului Procedând în acest mod, s'au eliminat mai întâiu 23 concurenţi, aproape toţi după propunerea raportorilor, rămânând alţi 16, cari au fost admişi între premiabili de majoritatea voturilor Comisiunii. Aceştia sunt următorii:

N. Apostolescu, *Studii.* D-l N. Quintescu zice în raport că cele şapte studii, cari formează acest volum, au o strânsă legătură între ele şi tratează despre poezia românească, despre frunză verde, despre originalitate, despre ritm şi măsură şi despre alte înalte chestiuni de literatură Cel mai interesant studiu al întregului volum tratează despre Iulia Hasdeu Apreţierea elogioasă a d-lui Quintescu a găsit aprobarea majorităţii Comisiunii, cu 8 voturi pentru, 1 contra.

Scrierile d-lui A. Ştefulescu, *Mânăstirea Tismana* şi *Gorjul istoric şi pitoresc*, au fost studiate de d-l Gr. G. Tocilescu, care găseşte amândouă aceste lucrări însemnate prin bogăţia izvoarelor istorice adunate şi prin îngrijirea cu care sunt studiate. Concluziunea raportului de a se acordă premiul a fost aprobată cu unanimitate de 7 voturi

Românii din Statul Ungar, de I. Russu-Şirianul, a fost studiată într'un amănunţit raport de d-l Aurelian. După ce arată golul pe care-l

umple această lucrare şi folosul pe care-l aduce pentru cunoaşterea relaţiunilor vieţii economice şi culturale a Românilor din Ungaria, raportul constată că lucrarea s'ar fi putut face în mod mai sistematic şi mai îngrijit, dar totuş ea are mare însemnătate prin serviciile ce poate aduce, şi de aceea o propune la premiare. Propunerea a fost aprobată de Comisiune cu 7 voturi, contra 1

Cartea de aur de T. Păcăţianu a fost cercetată de d-l Gr. Tocilescu. D-sa, amintind că această carte a fost prezentată la premiul Năsturel din 1903 şi că atunci d-l Xenopol i-a făcut un elogios raport, reciteşte acel raport, a cărei propunere de premiare nu a fost aprobată de plen. Tomul I se prezentă acum în ediţiune nouă. Raportul repetă propunerea de premiare, care este primită cu 7 voturi pentru, 2 contra

Dobrogea de Căpitan M. Ionescu a fost cercetată de d-l Gr. G. Tocilescu. Propunerea de premiare a fost primită de Comisiune cu unanimitate de 6 voturi.

M. Strajan, *Bucolicele şi Georgicele lui Virgiliu*, traducere în versuri, a fost studiată de d-l Quintescu, care conchide că lucrarea are calităţi demne de apreţiat. Propunerea de premiare a fost aprobată cu 6 voturi, contra 1.

Iuliu Scriban, *Patru-zeci de predici populare* au fost studiate de părintele Marian. Raportul arată că aceste predici au o deosebită valoare, căci sunt făcute ca să îndrepteze poporul dela apucăturile şi faptele rele, cari-l fac să fie nefericit aici pe pământ, şi nu mai după aceea îi vorbeşte şi despre răsplata după moarte; că predicile sunt scrise într'o limbă simplă poporală şi curgătoare, aşă încât ori cine le poate ascultă cu plăcere. Propunerea de premiare a fost primită de Comisiune cu 6 voturi, contra 2.

Tratatul elementar de Astronomie de N. Coculescu a fost studiat de d-l St. Hepites, care constată că scrierea este la înălţimea ştiinţei de astăzi şi că este scrisă într'o limbă fumoasă şi îngrijită, că lipseşte însă dintr'însa arătarea lucrărilor de astronomie, cari s'au făcut în ţară. Propunerea de premiare a fost primită cu 6 voturi, contra 2.

Cărţile d-nei Eugenia Ianculescu de Reus, *Spre desrobire*, roman, şi *Pentr'o ideie*, călătorie în Italia, au fost studiate de d-l N. Quintescu, care a prezentat asupra lor un foarte elogios raport, în care arată că în ele se află calităţi de stil, limbă armonioasă, plină de avânt poetic şi ferită de provincialisme Propunerea de premiare a fost primită cu 6 voturi, contra 2

Despre *Moşneagul dela munte,* roman dela Pind de J. Brun şi N.

Papahagi, a prezentat raport d-l Gr. G. Tocilescu, care zice că «el este un roman cultural, ţesut cu poveşti de haiduci, aşà cum aceştia se întâlnesc printre Aromâni», şi că «e destinat să apere o politică practică şi sănătoasă în chestiunea macedo-română, o politică care convine Regatului român, şi se împacă cu interesele generale ale Europei de a se păstrà un statu quo în Peninsula balcanică cu satisfacerea intereselor şi a aspiraţiunilor legitime ale tuturor naţionalităţilor din provincia Macedonia» Propunerea de premiare, întemeiată pe aceste motive, a fost primită de Comisiunea d-voastre cu 6 voturi, contra 3.

Scrierile d-lui M. Sadoveanu, *Şoimii*, roman istoric, şi *Dureri înnăbuşite*, povestiri din viaţa şi necazurile poporului românesc, au fost studiate de mine. În raport se arată talentul autorului de a da viaţă trecutului şi de a povestì întâmplările cu un relief şi într'o vorbire frumoasă şi plină de coloare, cum n'a făcut-o nici un scriitor înainte de dânsul în literatura noastră. Propunerea de premiare, întemeiată pe asemenea calităţi de scriitor mare, a fost primită de Comisiune cu 5 voturi, contra 2.

Oraşul Iaşi de N. A. Bogdan a fost studiat de d-l A. D. Xenopol, care arată că este întâia monografie asupra fostei capitale a Moldovei, că este o lucrare făcută cu îngrijire şi cu pricepere şi astfel merită premiul. Propunerea de premiare a fost primită cu 5 voturi, contra 2.

Critica dramatică de M. Dragomirescu a fost studiată de d l I Vulcan, care zice că lucrarea este o scriere de valoare, ce cuprinde multe vederi bine chibzuite, studii dramaturgice mult dorite în literatura noastră, apreţieri întemeiate pe adevăr şi îndreptări indicate corect pentru viitor Propunerea de premiare, astfel motivată, a fost primită cu 5 voturi, contra 2.

Despre scrierile d-nei Gribincea, *Povestea lui Ştefan cel Mare* şi *Din lume*, novele, a prezentat raport amănunţit d-l Tocilescu. Propunerea de premiare a fost primită cu 5 voturi, contra 3.

Bătrânul Dan, povestire eroică de G. Silvan, a fost studiată de d-l A. D. Xenopol Raportul spune că scrierea este «o cărticică mică de tot, în formatul in-12° de 109 pagini, dar care spune multe prin chipul fermecător în care e întrupată o cunoscută legendă», că în ea avem una din cele mai frumoase istorisiri din vremile vechi de vitejie Propunerea de premiare a fost primită cu 5 voturi, contra 4

Culegerea de *Acte şi documente* din trecutul farmaciei în ţerile româneşti, adunate şi comentate de Dr. N. Angelescu, a fost studiată de d-l P Poni, care arată că documentele din această carte «aduc oare-

care lumină asupra unei părţi puţin cunoscute a istoriei noastre». Propunerea de premiare a fost admisă cu 4 voturi pentru, contra 3

Terminându-se lucrarea cetirii rapoartelor şi constatându-se că, în urma voturilor date, s'au declarat admisibili la premiare 16 concurenţi, Comisiunea a procedat la a doua lucrare de alegere şi s'a hotărît ca să se pună la vot eliminarea acelor concurenţi cari vor fi propuşi la eliminare de vreun membru al Comisiunii. Astfel s'au eliminat:

Dr. N. Agelescu	cu	7	voturi,	contra	2
N. Bogdan	»	7	»	»	2
Brun şi Papahagi	»	6	»	»	2
N. Coculescu	»	5	»	»	3
L. Gribincea	»	7	»	»	1
M. Strajan	»	6	»	»	1

S'a respins propunerea de eliminare pentru:

M. Dragomirescu	cu	5	voturi,	contra	3
Russu-Şirianu	»	7	»	»	0
Ianculescu de Reus	»	4	»	»	3
Căpitan Ionescu	»	4	»	»	3

La aceşti patru concurenţi, a căror eliminare a fost respinsă de majoritatea Comisiunii, urmează a se adăugà ca admişi la premiare concurenţii a căror eliminare nu a fost cerută: N. Apostolescu, M. Sadoveanu, I. Scriban, G. Silvan, A. Ştefulescu şi T. Păcăţianu

Între aceşti 10 concurenţi urmează deci să se împartă premiul Adamachi de 5.000 lei.

Comisiunea vă propune următoarea împărţire:

A. Ştefulescu	800	lei.
T. Păcăţianu	800	»
M. Sadoveanu	500	»
N. Apostolescu	500	»
M. Dragomirescu	400	»
I. Russu-Şirianu	400	»
I. Scriban	400	»
G. Silvan	400	»
Căpitan M. Ionescu	400	»
Ianculescu de Reus	400	»
	5.000	lei.

I. MARELE PREMIU NĂSTUREL.

G. Baiulescu, *Idroterapia medicală.* Bucureşti 1904 — Raport de **Dr. I. Felix.**

Subsemnatul, deşì nu fac parte din Comisiunea premiilor ce sunt a se decerne în sesiunea generală a Academiei din anul 1905, am fost însărcinat cu facerea raportului asupra scrierii. Dr. George Baiulescu, *Idroterapia medicală,* Bucureşti 1904. Am dar onoare a vă supune, Domnilor Colegi, cele următoare:

Cartea Doctorului G Baiulescu de 700 pag. cu 15 desemnuri (planşe), prezentată la concursul Marelui premiu Năsturel-Herescu,tratează despre tehnica, efectele fiziologice şi aplicarea procedărilor hidriatice în căutarea boalelor acute şi cronice. Este pentru cea dintâia oară că un manual metodic şi modern de hidroterapie (cu excluderea curelor de apă minerală) apare în literatura română; el merită osebita noastră atenţiune, fiindcă câmpul de activitate a autorului se află dincolo de munţi, unde nu există o universitate română, care ar puteà inspirà şi înlesnì o asemenea scriere, destinată nu pentru publicul cel mare, ci pentru cercul restrâns al acelora cari fac şi cari aplică ştiinţa.

În întroducere, autorul rezumă istoria hidroterapiei numai în câteva rânduri, şi mai dă ici, colo câteva notiţe istorice la descrierea diferitelor forme de băi. Trecutul ilustru al hidroterapiei în antichitatea elenă şi romană merită o menţiune mai largă, chiar dacă ea n'ar aveà alt scop decât a ilustrà deosebirea între procedările rutinare ale medicilor din timpurile clasice, bazate pe singura observaţiune, şi între metodele raţionale moderne, cari se razemă pe cunoştinţa fiziologiei şi a patologiei, pe rezultatele cercetărilor exacte, executate cu o tehnică perfecţionată.

Cu drept cuvânt, constată autorul, că la noi educaţiunea medicilor rămâne incompletă, fiindcă nu există la facultăţile noastre de medicină un curs de hidroterapie, fiindcă chiar manualele de materia medicală şi de terapie tratează hidroterapia în mod fugitiv şi superficial, şi observă că este necesar ca fiecare medic practic, fără a devenì specialist în hidroterapie, să-şi însuşească cel puţin atâtea cunoştinţe despre medicaţiunea hidroterapeutică, ca în cazuri potrivite de boale, mai ales în cele acute cari cer acţiune grabnică, să ştie să o prescrie, să o aplice.

În partea I, Doctorul Baiulescu studiază treptat acţiunea fiziologică a hidroterapiei asupra sistemului nervos, asupra circulaţiunii sanguine, constituţiei sângelui, schimbului organic, respiraţiunii, activităţii musculare, calorificaţiunii, secreţiunii şi excreţiunii; acest studiu dovedeşte că autorul posedă cunoştinţe întinse, solide, de fiziologie, indis-

pensabile pentru apreţierea critică a acţiunii unui factor atât de puternic, precum sunt unele operaţiuni hidroterapeutice

În partea II, autorul tratează în mod amănunţit despre tehnica hidroterapiei, cercetează numeroasele operaţiuni hidriatice, şi se arată ca specialist competent, familiarizat cu practica şi cu literatura specialităţii, care cunoaşte metodele întrebuinţate în stabilimentele hidroterapeutice din diferite ţeri şi posedă experienţa necesară pentru a comparà efectele dobândite cu diferite procedări. Acì am fi dorit ca autorul să fie mai puţin econom cu indicaţiunile bibliografice, să nu se mulţumească numai cu numirea scriitorilor, ci să comunice şi titlul cărţii şi anul şi locul apariţiunii ei. Doctorul Baiulescu începe partea II cu abloţiunea, afuziunea, fricţiunea în cearşaful ud şi trece la jumătate baie, la baia plină, la piscina rece a lui Duval, la baia lui Brand, la baia răcită progresiv a lui Ziemssen, la baia căldicică, la cea indiferentă, la baia permanentă a lui Hebra, la baia alternată, la cea parţială locală, apoi la duşul general, la acel local, la împachetarea udă, la cea uscată, la băile de vapori, la băile cu aer cald, la compresele reci, neutrale, calde, excitante, alternate, revulsive, la compresele cu irigaţiuni, la irigaţiuni, la băile cu nisip, la cele cu lumina electrică, arătând la fiecare în parte tehnica aplicaţiunii, modul de acţiune, efectul fiziologic, întrebuinţarea terapeutică, indicaţiunile şi contra-indicaţiunile, instalaţiunile necesare, modul funcţionării, şi sfârşeşte cu apa rece şi caldă ca băutură, explicând pe larg influenţa ei asupra circulaţiunii, asupra mişcării lichidelor vitale, asupra nervilor vasomotori, acţiunea ei termică şi mecanică, modificarea ce produce prin intermediul sistemului nervos în tensiunea endovasală, în presiunea sanguină, în tonul arterial, în contracţiunile cordului, în diureză şi precizează indicaţiunea, modul de băut în diferitele stări patologice, precum şi contra-indicaţiunile Bàutura de apă caldă se prescrie şi în formă de diferite ceaiuri.

Cu drept cuvânt, autorul zăboveşte mult la diferitele duşuri (pag. 308—413), explicând pe larg necesitatea întocmirii lor corecte, bine îngrijite, spre a se înlăturà vătămarea shockului, spre a se puteà satisface indicaţiuni multiple prin modificarea temperaturii, presiunii duratei, localizării duşului, prin cantitatea de apă întrebuinţată pentru a se produce, după necesitate, stimulaţiuni nervoase mai mult ori mai puţin intensive, a se sustrage o cantitate mai mare ori mai mică de caloric, a se determinà strângerea ori lărgirea vaselor sanguine, a se iuţì ori întârzià acţiunea cordului, a se mărì ori micşorà energia contracţiunilor lui, a se influenţà asupra distribuirii sângelui în diferitele organe, asupra inervaţiunii în general, asupra respiraţiunii,

activităţii pielei, secreţiunii, excreţiunii, schimbului materiei. Doctorul Baiulescu expune deosebirea între şcoala hidriatică franceză, care a dat o desvoltare foarte largă întocmirii duşurilor, cari să serve cu predilecţiune de duşuri pentru scopurile cele mai variate, şi între şcoala germană, care întrebuinţează în mod mai puţin general şi excluziv excitaţiunea mecanică reprezentată prin forţa de percusiune, ca şi cea tonică, şi acordă o parte largă şi celorlalte operaţiuni hidriatice şi descrie în mod amănunţit instalaţiunea, mecanismul şi formele duşurilor: duşurile ascendente, descendente, calde, reci, de ploaie şi cu raza plină, tehnica acestor forme, a schimbului temperaturii şi presiunii, acţiunea lor tonică şi excitantă, efectele lor alternative, reconstituante, revulsive, rozolutive, derivative, ş. a., şi tratează treptat indicaţiunile generale pentru aplicarea duşurilor, duşul fix, vertical, circular, orizontal, rece, neutral, temperat, cald şi fierbinte, duşul mobil scoţian (duşul cald prelungit, urmat de duş rece foarte scurt), duşul alternat, duşurile locale, duşul filiform, baia de şezut cu apă curgătoare, duşul cu vapori şi duşul masagiu.

Cu osebită îngrijire sunt studiate unele spălături, cari nu aparţin excluziv numai hidroterapiei, pe cari trebue însă să le cunoască toţi medicii, să se deprindă cu tehnica lor, precum spălăturile stomacului, irigaţiunile intestinale, ş a. Asemenea descrie autorul câţiva agenţi terapeutici nehidrici: baia de lumină electrică, baia de nisip, baia de aer uscat, încălzit prin electricitate

Capitolul asupra băilor cu vapori şi cu aer cald conţine, pe lângă unele date istorice interesante asupra prefacerilor ce au suferit aceste băi la Romani, Turci, Irlandezi, Ruşi, şi în ultimul timp la Englezi, Francezi şi Germani, o expunere asupra acţiunii şi întrebuinţării lor, asupra deosebirii între baia romană veche, baia romano-irică, baia turcească, rusească şi între instalaţiunile cele mai nouă de băi de sudaţiune Băile cu aburi şi cu aer cald generale şi limitate sunt tratate pe larg; autorul explică, cum în baia generală de aburi şi de aer cald, vaporii sau aerul cald se întroduc în plămâni, unde pot turbură chimismul şi mecanismul respiraţiunii, de vreme ce dacă corpul întreg afară de cap este supus acţiunii căldurii umede sau uscate, omul aflat în etuva pentru baia limitată poate respiră aer prospăt şi rece. Descriind acţiunea băilor de sudaţiune, Doctorul Baiulescu arată în ce mod mai ales băile de aburi excită circulaţiunea, iuţesc respiraţiunea, ridică temperatura centrală, de vreme ce la baia de aer cald uscat, temperatura corpului nu se ridică atât de mult. Această deosebire o ilustrează autorul prin efectele diaforetice, prin cantitatea de

sudoare secretată de o persoană adultă într'o oră, care este în etuva limitată de 200—500 gr., în baia rusească de 400—600 gr., în baia romană de 1 000—1.500 gr. Prin secreţiunea abundentă a sudoarei scade greutatea corpului, după baia de aburi prelungită până la 1 oră, până 1 kg Băile de sudaţiune, influenţând în mod foarte energic asupra distribuirii sângelui, asupra presiunii endovasale, asupra acţiunii cardiace şi respiraţiunii, precum şi asupra funcţiunii cutane, determină efecte puternice şi asupra schimbului materiei, oxidaţiunea creşte, cantitatea materiilor grase scade, excreţiunea ureei şi a acidului uric se sporeşte, oxidaţiunea materiilor albumine se măreşte asemenea, şi astfel se explică acţiunea vindecătoare a sudaţiunii la reumatismul cronic, la intoxicaţiunile prin acid uric, la toxemiile cronice şi la alte boale.

Un interes osebit pentru practica zilnică a medicului au aparatele şi întocmirile răcoritoare moderne, descrise de autor, menite ca să mănţie constantă temperatura scăzută a compreselor foarte reci şi în lipsă de ghiaţă: tuburile de cauciuc în formă de serpentină prin cari circulă apa rece, aparate de preferit celor de cositor şi de aluminiu; răcirea apei prin azotat de amoniu; întroducerea de acid carbonic lichid, comprimat în o pungă de flanelă umplută cu vată Important este sfatul, ca compresa prea rece să se înlăture la fiecare 1/2 oră pentru câteva minute, pentruca să se mănţie vitalitatea în ţesăturile din locul aplicării Aceeaş importanţă au pentru practică compresele proximale, descrise de autor, comprese reci sau pungi cu ghiaţă, aplicate pe traiectul unui vas arterial mai mare între regiunea bolnavă şi între cord, când nu putem aplicà ghiaţa la locul afecţiunii, când nu voim să irităm regiunea bolnavă În cazuri de hiperemie cerebrală, de meningită cerebrală, se aplică la grumaz o cravată cu ghiaţă pe arterile carotide, făcându-se simultan comprese reci la cap.

Cartea de faţă, rodul unor studii serioase, unei experienţe făcute în timp de 10 ani la stabilimentul de hidroterapie din Braşov, este nu numai utilă, dar şi necesară ; ea împlineşte unul dintre golurile din literatura medicală română; va servì ca carte de învăţătură a hidroterapiei ştiinţifice studenţilor şi medicilor cari voesc să o studieze, ca carte de consultare medicilor în exerciţiul artei medicale, cari vor găsì într'însa numeroase sfaturi practice, ca călăuză, ca carte de informaţiune, celor cari voesc să institue un stabiliment de hidroterapie. Scrierea Doctorului G Baiulescu se distinge prin expunere clară, prin cunoştinţa perfectă a funcţionării organismului sănătos şi a celui bolnav; a acţiunii variate asupra corpului omenesc, a apei întrebuinţate în diferite forme, în diferite moduri, cu scopul de a vindecà; prin indicarea

metoadelor potrivite pentru diferitele scopuri terapeutice, pe baza experimentelor şi experienţei fruntaşilor ştiinţei hidriatice din stabilimentele de cură de apă din Europa şi America, experienţe controlate de autor.

Subsemnatul opinează dar, că Academia nu poate refuză răsplata meritată acestei cărţi excelente, şi că rămâne numai să hotărască, dacă se cuvine Doctorului G. Baiulescu Marele premiu Năsturel-Herescu pentru care concură, sau să i se decearnă alt premiu.

Bucureşti la Febr. 1 1905 Dr I. Felix

Iuliu Birou, *Carte de compunere pentru şcoalele primare (poporale) în două cursuri concentrice* Oraviţa, Lugoş 1902. — *Liturghia S-lui Ioan Gură-de-aur, pusă în note muzicale.* Arad 1904. — *Raport de* **I. Bianu.**

Autorul este «învăţător şi cantor primar şi dirigintele corului reuniunii de cântări «Armonia» din Ticvanul-Mare», adecă din acele părţi ale pământului românesc, în cari învăţătorii săteşti au făcut până astăzi mai mult ca ori unde pentru răspândirea învăţăturii şi a culturii sănătoase în satele noastre. În această lucrare atât de însemnată, scrierile d-lui Birou vor fi fără îndoială de folos.

Noi nu vom intrà însă în cercetarea amănunţită a cuprinsului lor, pentrucă ele numai din necunoştinţa lucrurilor au putut fi prezentate la concursul Marelui premiu Năsturel, destinat celei mai bune scrieri româneşti apărute în cei din urmă patru ani. *Cartea de compunere* şi-ar aveà locul la concursul premiului Asociaţiunii Craiovene, care este a se da în anul 1907 şi este anume destinat pentru cărţi didactice, cum este aceasta. *Liturghia*, fiind o lucrare de compunere muzicală, nu poate fi cuprinsă între scrierile pentru cari este destinat premiul la care concurează.

Din aceste cauze cărţilor d-lui Birou nu se poate acordà Marele premiu Năsturel, la care s'au prezentat.

General C. I. Brătianu, *Cadastrul României*, ed IV. Bucureştı 1904. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

D-l General Brătianu şi-a dobândıt o reputaţiune bine meritată prin dırıguirea lucrărılor cari au dat naştere hărţii României, una dın producerile cele maı de samă dın Europa pe tărâmul cartografiei, după cum s'a recunoscut de către comisiunea specială a Expozıţiei dın Parıs, care a încuviinţat acestei lucrări marea medalie de aur şı dıploma de onoare.

În decursul lucrării, conducătorul ei, Generalul Brătianu, a avut buna idee de a întinde operaţiunile cartografice nu numai la nevoile curat militare, ci a luà în prıvıre şi altele de natură particulară, precum delımitarea proprietăţılor şi indicaţii economice, cari fac din harta Românıeı un început de lucrare cadastrală de mare preţ, şi pe baza acestei pregătiri, d-l General Brătıanu e de părere ca să se înceapă cât mai curând efectuarea cadastrului Românıei D-sa pune în lumină cu argumente cunoscute dın lucrărıle străıne de acelaş fel foloasele ce pot rezultà pentru Românıa dın înfiınţarea cadastrului. delimitarea precisă a proprietăţılor şi încetarea proceselor de hotărnicii cari aduc câştig numaı advocaţilor, fixarea dreaptă şi echıtabılă a impozitului funciar, uşurınţa transmisiunii proprietăţii şı siguranţa înscrierılor ipotecare şi deci punerea mai curând în valoare a fondului imobiliar, şı altele mai multe.

Aşezarea unui cadastru este însă arătat de d-l General Brătianu însuş ca o operaţıune foarte complıcată, care cere concursul tehnic, juridıc, economic şi financiar al unor oameni cu desăvârşıre competenţi în coordonarea tuturor acestor atribuţiuni sub o direcţiune comună. Nu numaı întocmırea însă a cadastrului cere conlucrarea unor specialışti, ci şi întreţinerea lui necesitată de schimbărıle aproape zilnice ce se pot întâmplà în întocmirea proprietăţilor.

Evaluarea cheltuelılor trebuıncioase pentru efectuarea cadastrului autorul o fixează la 40 000.000 de lei pentru tımpul de 10 anı, câte 4.000 000 pe an, fără însă a evaluà şi sporul bugetar al mănţinerii cadastrului odată făcut

Să cercetăm întâıu dacă cadastrul poate fi înfiinţat în starea de astăzi a raporturilor de proprietate dela noi din ţară

Proprietăţıle la noi nu sunt încă delimıtate; numeroase sunt încă procesele de hotărnıcii, chıar între proprietarii mari, răzeşii sunt în indiviziune, dar mulţi din ei cată să iasă din această stare; cât despre

foştii clăcaşi, ei îşi au proprietăţile lor nedelimitate, adeseori în devălmăşie. Cum s'ar puteà întocmì un cadastru în o stare aşà de puţin fixă şi statornică a proprietăţii. La fiecare moment inginerii însărcinaţi cu operaţiunile tehnice s'ar lovì de o ceartă pentru hotar, sau de hotare, nedefinite, pe cari nu ar şti cum să le tragă pe plan, căci le-ar trage în chip arbitrar, încât cadastrul ar fi, în loc de o încetare a neînţelegerilor de hotare, o pricină de sporire a lor. Noi credem că trebue întâiu să aşteptăm ca anii să limpezească această stare fluidă a hotarelor proprietăţilor, şi numai când ea se va fixà, şi statisticile judiciare vor constatà o împuţinare simţitoare a proceselor pentru limpezirea hotarelor, să se proceadă la fixarea lor definitivă prin operaţiunea cadastrală. Observăm că chiar până acum s'a făcut un mare progres în statornicirea hotarelor, de cum erau ele în vechime, şi propăşim continuu pe fiecare zi, şi atunci va rămâneà o parte fluidă, accea a schimbărilor ce intervin în starea proprietăţilor Dar această stare va fi cea provenită din prefacerile normale, iar nu din un izvor el însuş anormal. De altfel cadastrul ce se va înfiinţà acuma ar avea el însuşi un caracter fluid, expus la rectificare necontenită, care ar îngreuià operaţiunile organelor însărcinate cu mănţinerea lui, ar cere un număr mult mai mare de funcţionari decât ar trebui în o stare normală şi ar încurcà numai starea proprietăţilor, în loc de a o limpezì Apoi să ne întrebăm dacă o aşà lucrare ar compensà, prin foloasele ei, jertfele şi neajunsurile ce ar aduce în starea generală a ţerii

Folosul cel mai mare, după Generalul Brătianu, ar fi sporirea creditului imobiliar prin faptul că còpiile cadastrale immânate proprietarilor, *warrantele mobiliare*, ar puteà devenì baza unor circulaţiuni fiduciare în felul poliţelor Mărturisim că nu prea înţelegem cum s'ar puteà face lucrul şi că Generalul Brătianu ar fi trebuit să intre în explicaţiuni mai amănunţite, cu atât mai mult că aceste warante există, după d-sa, în Australia Dar este vorba dacă înlesnirea dobândirii creditului din partea proprietarilor, în starea moravurilor şi a deprinderilor noastre ar fi un bine Noi credem că nu, şi lucrul s'a văzut chiar cu creditul funciar; cele mai multe din împrumuturi fiind făcute pentru cheltuieli de lux şi nu pentru îmbunătăţirea fondului; încât noi suntem de părere că este bine ca proprietarii să găsească credit, dar că nu prea trebue simplificate operaţiunile necesare pentru dobândirea lui, pentru ca proprietarul să nu recurgă la el, decât atunci când nu poate face altfel. A se procurà un credit prea lesnicios proprietăţii imobiliare ar fi a o ruinà, fiind dată lipsa de spirit de economie ca şi de asociaţiune, care stărueşte încă în ţara noastră.

România apoi îşi dă silinţele cele mai mari pentru a scăpà de plaga funcţionarismului, şi silinţele până acuma izbutesc nu a împrăştià pornirea, ci a aruncà numai pe piaţa politicei un tot mai numeros proletariat intelectual. Prin cadastru s'ar deschide o nouă perspectivă pentru funcţiuni care ar îmboldì acest curent pe care ne silim tocmai a-l iezì.

Dar reuşita unei operaţiuni aşà de complicate, cum e cadastrul, oare este asigurată în ţara noastră? Expunerea magistrală a d-lui Brătianu lasă tocmai să se întrevadă toate greşelile de învins în această privinţă. Nu e vorbă, Românul e foarte inteligent, şi multe lucruri cari ni se păreau cu neputinţă, precum a fost construirea drumurilor de fier, s'au realizat cu propriile noastre puteri, mai bine şi mai ieftin decât cu acele străine; dar este o margine în toate, şi de sigur că Românii n'ar puteà ridicà un turn Eiffel De aceea noi avem îndoiala dacă România este coaptă pentru o lucrare aşà de mare, aşà de migăloasă, ca înfiinţarea şi mănţinerea unui cadastru.

Nici nu mai vorbim de adausul de impozite pe proprietatea funciară, care până acum chiar este destul de impovărată

Mai este în sfârşit o observaţie fundamentală, pe care voim s'o aducem. Cadastrul este o lucrare de formă, menită a înlesnì jocul avuţiilor, dar nu o lucrare de fond, menită a le produce In deosebi toată civilizaţia noastră s'a resfăţat numai în lucrări de formă şi foarte puţin s'a făcut pentru desvoltarea avuţiilor noastre. Mai ales pătura ţărănească a fost totdeauna lăsată în părăsire. Mai bine decât s'ar cheltuì zecimi de ani cele 4 000.000 de lei pentru cadastru, mai bine s'ar întrebuinţà aceşti bani la ajutorarea obştiilor săteşti pentru luarea în arendă a moşiilor, lucru ce ar scăpà pe Stat şi de nevoia tot mai ameninţătoare de a împărţì pământul la locuitorii lipsiţi de el

Cu toate aceste greutăţi şi neajunsuri netăgăduite, noi nu suntem cu totul în contra întroducerii cadastrului la noi în ţară Noi am voì ca să se proceadă şi aici, cum am dorì să se proceadă de acum înainte în cele mai multe din legile menite a atinge interesele cele mari ale ţerii, legi cari astăzi se votează şi mâne se modifică, căci se recunos ca neaplicabile.

S'ar puteà face un început de încercare cadastrală la un judeţ şi dacă se va vedeà că merge bine şi dă rezultate prilncioase, să se generalizeze aplicarea lui la o parte din ţară şi apoi la totalitatea ei.

Lucrarea d-lui Brătianu însă va fi atunci o călăuză minunată pentru îndrumarea acestei mari operaţiuni. Ea este foarte bine studiată de un om ce şi-a dat multă osteneală spre a o alcătuì şi apoi este acel

ce a prevăzut mai înainte oarecum nevoia acestei lucrări şi a pregătit-o chiar prin harta României.

Independent deci de îmboldirea practică ce va rezultà din cartea d-lui Brătianu, pentru lucrarea în sine, ca operă ştiinţifică, suntem de părere a i se acordà premiul.

Christescu Ştefan, *Energia universală, electricitatea şi viaţa*. Bucureşti 1904. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

Autorul este inginer, fost elev al Şcoalei de geniu maritim din Paris. Broşura conţine o conferinţă ce a făcut-o la Ateneul Român.

Afară de *Prefaţă* şi de *Concluziuni*, lucrarea este împărţită în 8 capitole, a căror simplă enumerare arată în deajuns întinderea subiectului ce a voit să trateze conferenţiarul:

1 Conservarea energiei universale; 2. Ce este electricitatea şi de unde provine; 3. Progresele electricităţii şi aplicaţiunile ei; 4. Telegrafia fără sârmă, 5 Electricitatea corpului omenesc, 6. Gândirea, energia chimică şi electricitatea; 7. Relaţia între energia solară şi viaţă; 8. Mecanica vieţii.

Dacă, în loc de a îmbrăţişà un câmp atât de vast pentru o conferinţă, autorul s'ar fi mărginit a tratà unul din punctele enumerate mai sus, suntem încredinţaţi că ar fi putut analizà într'un chip mult mai bine— decât a putut-o face în lucrarea ce avem dinaintea ochilor — fenomenele ce într'adevăr cunoaştem, şi nu s'ar fi încumetat a explicà gândirea şi mecanica vieţii

Pe noi — şi suntem încredinţaţi că şi pe marea majoritate a celor ce au ascultat pe autor — prea repedea argumentare a lucrurilor esenţiale nu ne-a convins de loc

Când într'o broşură prezentată la Marele premiu Năsturel se scrie cele ce cetim la pagina 42 « . . . . . . atunci când 2 corpi încărcaţi cu electricitate la potenţiale diferite, sau, ca să fim mai bine înţeleşi, unul încărcat mai mult decât altul, există scurgere de electricitate dela cel încărcat mai mult la cel încărcat mai puţin . . . . . .», când adică se explică *potenţialul electric* prin *cantitatea de electricitate*, lucruri cu totul deosebite — cel dintâiu măsurându-se în practică cu Voltul, iar cantitatea de electricitate cu Coulombul;

Şi când autorul dovedeşte că nu-i este cunoscut cum se formează persoana a treia dela indicativul prezent al verbelor de întâia conjugare: pag. 46: . . . . acidul carbonic şi temperatura corpului *abundez amân-*

două prin travaliu psychic .. .. ; pag. 48: .... relaţiunile carı *exist* între viaţă şi energia solară .. .. Materia ca şi mişcarea nu se *creez* nici nu se perd .. .... acestea *evoluez* .. ; pag 53: ... vegetalele *formez* elementul .... , este învederat că, fără a mai ţineà socoteală de insuficienţa argumentaţiunilor în explicarea chestiunilor de ordinul cel mai înalt, nu pot propune decernerea acestui mare premiu

Gheorghe Danielopolu, *Explicaţiunea Instituţiunilor lui Justinian*, vol. I, partea II Bucureşti 1900.—*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Dacă se află o ramură a literaturii naţionale, care să fie săracă de opere mai de seamă, apoi de sigur că este literatura noastră juridică Pe când ţara posedă o magistratură, de care poate fi mândră, Facultăţile noastre de drept profesori eminenţi, iar baroul nostru avocaţi distinşi, cari ar face onoare ori cărui stat din Occident, — operele cu adevărată valoare în domeniul ştiinţei dreptului, scrise româneşte, se reduc la un mic număr. Nu este acì locul a arătà cauzele acestei regretabile lacune a activităţii noastre, ci mă mărginesc a constatà faptul şi a zice că tocmai de aceea puţinul ce avem trebue socotit cu atât mai preţios şi mai folositor Afară de opera lui G Costaforu, *Despre moşteniri cu diată şi fară diată*, tractatul lui Gr. Păucescu cu o parte din materia *obligaţiilor; Comentarul Dreptului civil* de D. C. Nacu, *Cursul de Drept constituţional şi administrativ* al d-lui C. Dissescu, *Tratatul de procedură civilă* al regretatului meu frate, ca şi tractatul de aceeaş materie al lui Al. Şendrea, *Explicaţiunea teoretică şi practică a Dreptului civil* a d-lui Dim Alexandrescu, scrierile juridice ale răposatului Degre, şi ale fraţilor Negulescu, precum şi alte vreo câteva monografii alese, restul se reduce la lucrări compilatorice, de o valoare contestabilă şi contestată. În această lipsă de scrieri serioase, opera d-lui profesor G Danielopolu, *Explicaţiunea Instituţiunilor lui Justinian*, este unica în felul său, unica în modul ei de expunere, ca şi în originalitatea şi cuprinsul său.

Cunosc comentarii publicate de autori străini, francezi, belgiani, germani, italieni, tratând aceeaş materie, şi bucurându-se de o stimă generală; nişte asemenea scrieri se văd utilizate de autorul român; pretutindeni se constată din parte-i un studiu adâncit şi o muncă sârguitoare de ani îndelungaţi în compilarea notelor, în adunarea şi rânduirea materialului, însă nicăieri nu se constată că el ar fi fost influenţat de către autorii ce consultă în deslegarea problemelor, în darea soluţiunilor unor chestiuni controversate; tot ce împrumută este

controlat şi stampılat cu pecetea personalităţii sale; el stăpâneşte în mod magistral materia, iar nu materia îl stăpâneşte pe dânsul, el ştie să puie în evidenţă principiile şi să aleagă textele cele mai decisive, fără o grămădire inutilă de citaţiuni sau de amănunte ce nu prezinte vre-un interes; nu este chestiune pe care întâlnind-o în cale-i să nu încerce a o deslegă cu o sagacitate rară, adeseori divinatorică, dacă nu totdeauna nemereşte just, — ce scriitor ar putea aveà această pretenţiune? — apoi de sigur că nici metoda, nici argumentarea, nici raţionamentul nu se găsesc în lipsă, ci poate numai punctul de plecare, premisele sau insuficienţa faptelor pe cari îşi bazează demonstraţiunea.

S'ar puteà zice că autorul nu are nici o călăuză, nu urmează de aproape pe nici un autor; opera lui, deşi comentarul unui codice de legi, este o lucrare proprie, cu totul originală; ea nu se mărgineşte numai la dreptul roman, ci studiază ori ce chestiune în mod comparativ, în dreptul antic ca şi cel modern, în dreptul vechiu român ca şi în cel francez, fiind o operă de legislaţiune comparată. Din punctul de vedere al formei, ea lasă prea puţin de dorit· expunerea este clară, precisă, făcută în termeni proprii juridici, cu metodă şi cu o argumentare logică, puternică şi convingătoare. Repetiţiile adeseori adaugă la claritate De asemenea cartea nu este excluziv destinată pentru a ajutà pe elevi în studiul lor, ci este operă de adevărată erudiţiune, de doctrină şi jurisprudenţă, care poate fi consultată cu folos de către ori cine.

Spre a ne face o idee despre conţinutul întregei opere şi spre a ilustrà prin câteva exemple însuşirile mai sus enunţiate, vă cer voie a vă prezentà o scurtă analiză a amânduror părţilor ce alcătuesc primul volum dat până azi la lumină

Astfel în vol. I, partea I, autorul expune într'un mod cu totul nou, profund şi amănunţit, originea noţiunii dreptului şi istoria dreptului roman, pronunţându-se contra părerii lui Th. Mommsen asupra originii Etruscilor; comentează în chip desluşit şi complet paragrafele din Comentariul I al Instituţiunilor lui Gaius, relativ la *causae probatio* şi la *erroris causae probatio*, aceste moduri atât de delicate şi de originale romane de încetăţenire şi de legitimare; discută şi explică deosebirea dintre sistemul roman şi sistemele moderne de încetăţenire, dintre căsătoria legitimă romană, căsătoria de drept a ginţilor şi concubinat şi arată cum concubinatul este o instituţiune *sui generis* romană, care nu seamănă cu ceeace înţeleg modernii prin concubinaj, în acelaş timp demonstrează cât de eronate sunt ideile lui Paul Gide asupra acestei instituţiuni. Urmează un studiu interesant asupra adopţiunii la cei vechi, la Indieni, la Greci şi la Romani, şi o combatere a

teoriilor greşite emise de Guérard asupra celor două legislaţiuni: una aplicabilă patriciilor şi alta plebeilor, demonstrând unitatea de legislaţiune privată pentru ambele clase; nu se împacă nici cu teoriile lui Mommsen şi Fustel de Coulanges asupra condiţiunii femeii la Romani, nici cu teoriile scriitorilor precedenţi asupra gentililor, expunând în chip cu totul original o teorie a sa proprie, bazată pe texte şi pe consideraţiuni judicioase. Mai departe studiază şi expune în mod comparativ şi critic instituţiunea dotei la Romani, în condica Caragea, în condica Napoleon şi în legislaţiunea românească actuală, comparând dota cu donaţiunea *ante nuptias* şi *propter nuptias*, iar pe aceasta din urmă cu *morgengabulul* german, cu *qwaddolul* celtic, cu *duarul* (dotaliţiul) vechiu francez şi cu *hipobolul* din Imperiul bizantin. Drept, istorie, filologie, totul este tratat cu superioritate în această primă parte a volumului, iar textul celor XII Table, tradus şi comentat, ocupă mai bine de 100 pagine, în cari erudiţiunea îşi dă mâna cu pătrunderea şi spiritul eminamente juridic

În partea II a volumului I, ce s'a prezentat pentru Marele premiu Năsturel, este de notat în primul rând discuţiunea ce face autorul chestiunii legatului unui lucru străin. El arată că soluţiunea romană, adică validitatea legatului, este preferabilă soluţiunii condicei Napoleon, care declară legatul nul.

Autorul combate cu multă tărie şi argumentul tras din dreptul canonic, precum şi argumentul lui Treilhard *(Lucrări pregătitoare asupra Condicei Napoleon)*, care a determinat soluţiunea franceză, precum şi argumentele lui Dalloz şi Demolombe în acelaş sens, şi laudă condica Alexandru Ioan I, care a revenit la doctrina romană. În privinţa acestui punct, autorul este cu desăvârşire original şi profund Nici un scriitor, la cunoştinţa noastră până astăzi, n'a discutat această chestiune în mod sinoptic şi cu atâta tărie şi originalitate de raţionament. (Vezi paginele 24, 25 şi 26 din scriere)

Este asemenea de însemnat discuţiunea ce face autorul în paginele 29 până la 42 inclusiv, asupra *legilor caducare* Cu argumente adevărat originale şi de exactitate irefragabilă el demonstră inichitatea şi ineficacitatea acestor legi, dovedind cum Montesquieu se înşală, când laudă pe împăratul August pentru edictarea lor, căci este bine ştiut că legiuitorul care voeşte să îndrepteze prin legi moravurile stricate face o încercare ridicolă, fiindcă nu legile alcătuesc moravurile, ci acestea fac legile, iar moravurile se corijează prin exemplul dat de clasele superioare. În această parte a scrierii, autorul se ridică la o mare înălţime de cugetare şi de sentimente. Aceeaş laudă el merită şi pentru

tratarea teoriei lui *dies cedens* şi lui *dies veniens* în materie de obligaţiuni şi mai cu samă în materie de liberalităţi pentru cauză de moarte. Acì expunerea este tot aşà de clară şi completă, teoriile predecesorilor sunt în multe puncte combătute, iar materia întreagă e studiată şi desvoltată în mod sinoptic cu dispoziţiile analoge din legislaţia franceză. (Vezi pag. 63 până la 72 incluziv).

Autorul discută mai departe efectul condiţiunilor imposibile, ilicite sau imorale, puse la un contract oneros, la un contract gratuit şi la o dispoziţiune testamentară, dovedind că în legislaţiunea Condicei civile actuale româneşti a prevalat opiniunea Proculianilor, că dispoziţiunea testamentară afectată de o asemenea condiţiune este nulă ca şi dispoziţiunea contractuală, şi deci respinge cu deplin succes doctrina contrarie a Curţii de Casaţiune. Avem prilej de a admirà şi acì erudiţiunea autorului, care tratează această chestiune în dreptul roman, iar comparativ mai în toate legislaţiunile moderne.

Trecând la obligaţiuni, teoria obligaţiunilor *per aes et libram* este expusă în mod cu totul original, demonstrându-se insuficienţa lui Demangeat şi a lui Accarias, asupra acestui punct. Mai departe tratează despre *dictio dotis* şi *jusjurata promissio liberti*, observând cu multă sagacitate cum Doneau nu a văzut aceste două forme de obligaţiuni *verbis*, iar Cujas, contimporanul său, numai le-a întrevăzut; după aceea autorul combate cu succes pe Savigny care susţine că stipulaţiunea nu este decât *nexum* despuiat de formalitatea cântăririi, pe când stipulaţiunea e o formă deosebită de *nexum* Autorul dovedeşte, şi cu ocaziunea tratării acestor obligaţiuni, metodă, erudiţiune şi o mare putere şi condensare de raţionament.

A arătà erorile unui jurisconsult de talia lui Doneau, el singur dintre toţi comentatorii, a arătà insuficienţa lui Savigny, şi erorile acestuia, insuficienţa lui Demangeat, el cel dintâiu; a disecà şi a descoperì unde alţii nu văzuseră nimic, sau şi ce văzuseră, văzuseră eronat, acesta este un mare merit, ce revine deadreptul jurisconsultului şi romanistului nostru. Tot aşà şi atunci când el expune teoria obligaţiunilor divizibile şi indivizibile, se arată neîntrecut. Nimenea înainte de el, nici Cujas, nici Doneau, nici Scipio Gentilis, nici Julius Rubo, nici chiar marele Savigny nu au tratat această materie cu atâta metodă şi claritate. Este, credem, partea aceasta din operă, cea mai completă, cea mai bine argumentată, cea mai limpezitoare a dificultăţilor materiei, şi cu drept cuvânt o găsim citată (fiindcă pentru prima oară această parte s'a publicat în limba franceză) de celebrul profesor din Heidelberg Vangerow, în prelegerile sale asupra Pandectelor, precum

şi de Van Wetter, celebrul profesor din Gand, în tractatul său asupra obligaţiunilor în dreptul roman.

Teoria culpelor este asemenea studiată în mod magistral de către autor. El face în privinţa aceasta o comparaţiune între legislaţiunea romană, condica Caragea, vechia legislaţiune franceză, condica Napoleon şi actuala condică civilă românească, comparaţiune care nu se găseşte nici măcar atinsă în vreun scriitor de drept

În rezumat: scrierea d-lui George Danielopolu însuşeşte calitatea următoare: Originalitatea în gradul cel mai însemnat, este originală în soluţiuni, originală în argumentaţiuni Spiritul critic abundă pe de altă parte pretutindeni.

Aproape nu e nici o instituţiune de drept a căreia cauză de a fi autorul să nu o cerceteze şi să nu o găsească. Pe de altă parte, el combate multe din opiniunile acreditate, şi de multe ori le combate prin chiar textele cu cari autorii lor se servesc spre a le susţineà, dovedind că sau nu le-au cetit sau nu le-au înţeles, ceeace face, între altele, pentru soluţiunile lui Accarias

D-sa, ca foarte puţini din scriitorii de drept roman, compară o parte însemnată din instituţiunile romane cu instituţiunile analoge din legislaţiunile moderne, şi este unicul până astăzi care să le fi comparat nu numai cu cele din dreptul românesc actual, ci şi din vechiul drept românesc, arătând de multe ori şi osebirile ce există între condica Napoleon şi legislaţiunea românească actuală. Autorul în fine este totdeauna clar în desvoltarea ideilor şi raţionamentelor sale, ceeace constitue pentru dânsul un merit deosebit, mai ales când este vorba de a explicà o ştiinţă atât de dificilă ca ştiinţa dreptului roman. El ne duce de mână cu siguranţă şi interes prin arcanele dreptului roman şi ne scoate la liman din toate dificultăţile, fără măcar a ne obosì. Opera este neîndoios de o mare valoare. Astfel, dacă ţinem seamă că solicitatorul premiului celui mare Năsturel este elevul lui C. A. Pellat şi Prosper Vernet, că este un vechiu profesor, care timp de mai bine de 4 decenii (este profesor din ziua de 5 Octomvrie 1864) a instruit atâtea generaţiuni în ştiinţa măiastră a maiestrului popor roman, că lucrarea prezentată la premiu alcătueşte numai primul volum dintr'o operă mare, care se află în drum de a o publicà, şi care va fi curonamentul activităţii sale ca profesor şi jurisconsult, pe lângă alte 4 volume de *Fragmente juridice*, dejà apărute, pentru toate aceste consideraţiuni subscrisul se simte dator a recomandà opera eminentului jurisconsult şi unicului romanist român Gheorghe Danielopolu spre a i se acordà premiul cel mare General Năsturel-Herescu.

G. Demitrescu, *Discurs cu ocazia serbării cea de a 400 ani a morții lui Ștefan-cel-Mare.* București 1904.— *Raport de* **I. Bianu.**

Marile serbări naționale dela 2 Iulie trecut au mișcat multe inimi românești și au muiat mulți ochi în lacrămile emoțiilor sfinte, stârnite de amintirile vremilor mari de acum 400 de ani.

Din aceste emoții, unele s'au închegat în forme literare frumoase. Nu din rândul acestora este ciudatul ‹discurs› adresat lui Ștefan cel Mare cu vorbele ‹Prea Slăvite Mare Voevod›, scris în versuri rele, lipsite de ori ce element poetic și de ori ce înțeles prozaic.

Asemenea scriere nu poate fi luată în considerare la acordarea nici unui fel de premiu academic, cu atât mai puțin la concursul Marelui Premiu Năsturel, la care s'a prezentat.

Alexandru Florini, *Povești populare.* București 1904. — *Raport de* **S. Fl. Marian.**

Poveștile culese de d-l Al. Florini se pot împărți în două părți, și anume: în unele al căror cuprins e dejà cunoscut, fiindcă povești cu un asemenea cuprins s'au mai publicat cu mult mai nainte de aceasta, atât în unele colecțiuni separate, cât și prin o samă de ziare, iar altele cari n'au fost până acum încă de nimeni publicate.

La cele dintâi se numără: *Popa Cărăbuș, Baba și Dracul, Păcală, Poveștea fierarului, Cornea și Toroiman,* iar la cele din urmă: *Lăcomia pierde omenia, Cum a fost păcălit dracul, Saveș Împăratul, Ionică Făt-frumos* și *Suflă-Murgă,* care se poate în voia cea bună considerà ca un fel de urmare și întregire a lui *Ionică Făt-frumos.*

Variantele dejà publicate ale celor dintâi șase povești, și prea bine cunoscute de toți cei ce se ocupă mai de aproape și mai serios cu literatura poporală română, sunt următoarele și anume:

Dela *Popa Cărăbuș:*

1. *Împăratul și cismarul,* publicat de Anton Pann în a sa: *Culegere de proverburi* sau *Povestea vorbii.* București 1852, p 30--50

2. *Moș Lăcustă,* publicat de P Ispirescu în ale sale: *Legende sau Basmele Românilor.* București 1874, p. 100—112

3. *Învățatul Cărăbuș* sau *cismarul doctor,* publicat de Th. D Sperantia în ale sale· *Alte anecdote populare,* vol II. București 1890, p. 54—69

4. *Ghicitorul,* publicat de D. Stănescu în ale sale . *Basme și snoave, culese din gura poporului* București 1894, p. 76—84.

5. *Popa Greluş şi Vlădica*, publ de G. Cătană în: *Poveştile Banatului, culese din gura poporului bănăţian*, t. III Gherla 1895, p 35—39

6 *Ţiganul pâscălitor*, publ de I. Pop Reteganul în ale sale: *Poveşti din popor*. Sibiu 1896, p 93 -105.

7 *Cărăbuş*, publ. de I Adam în colecţiunea sa: *Pe lângă vatră, pilde şi glume ţărăneşti*. Bucureşti 1900, p. 66—68.

Dela *Baba şi Dracul:*

1 *Nu te jucà cu Baba*, publ de N. A. Bogdan în ale sale: *Poveşti şi anecdote din popor*. Editura librăriei fraţii Şaraga, p. 104—109.

2 *Dracul şi Baba*, publ. în *Tribuna poporului*, an. IV. Arad 1900 No. 43 (10).

3. *Dracul şi Baba*, publ. de Th D. Speranţia în ale sale *Anecdote populare*, vol I, ed. III Bucureşti 1903, p 284—290

Dela *Păcală:*

1 *Pepelea*, publ. de Dr. I. G. Sbiera în ale sale· *Poveşti poporale româneşti*. Cernăuţi 1886, p. 1—22.

2. *Basmul lui Păcală*, publ de G. Popescu-Ciocănel în ale sale: *Basme, snoave şi ghicitori* Ploeşti 1898, p. 152—156. Povestea publicată de Al. Florini samănă mai bine întru toate amănuntele cu aceasta.

3. *Pepelea*, publ. de Elena N. Voronca în opul său: *Datinele şi credinţele poporului român*. Cernăuţi 1903, vol. I, partea III, p. 627—628

Dela *Povestea fierarului*:

1. *Fierarul*, publ. de Th. D. Speranţia în *Proza*, vol. I, ed. I. Bucureşti 1893, p. 224—235.

2 *Covaciul şi dracul*, publ. de El. N. Voronca, în op. cit, partea I şi II, p. 357—359.

Dela *Cornea*·

1 *O prinsoare*, publ de I. C. Fundescu în ale sale: *Basme, oraţii, păcălituri şi ghicitori* Bucureşti 1870, p. 65—67.

2. *Basmul cu minciunile*, publ. de I. C. Fundescu, în op. cit., p. 76—79 (1)

3 *Răvăşelul spânului*, publ. de P. Ispirescu în ale sale· *Legende şi Basmele Românilor*, partea I Bucureşti 1872, p. 149—153.

4 *Bernuşca*, publ. de Sim. Fl Marian în *Familia*, an. XVII. Oradea-Mare 1881, p 17—18

5 *Minciuna minciunilor*, publ de Sandu Pungă-Goală (Andreiu

(1) Aceste două poveşti se află şi în colecţiunea lui G Popescu-Ciocănel, şi anume cuvânt din cuvânt, deşi d-sa ne spune că le-ar fi cules deadreptul din gura poporului

Bârsan) în: *Din traista lui Moş Stoica, o sută şi una minciuni poporale din ţara Ardealului* Braşov 1890, p. 120—123.

6. *Gavril Puşcaşul*, publ. de Octavian din Ludişor în: *Revista ilustrată*, an. I Bistriţa 1898, p. 150—152

7. *Povestea cu minciuni şi morarul cu părul roş*, publ de El. N. Voronca, op. cit., partea I şi II, p. 210—211.

Dela *Toroiman:*

1. *Cânele şi Lupu*, istorioară poporală din Bucovina, publ. de Sim. Fl. Marian în *Şezătoarea*, an. VII. Oradea-Mare 1881, No. 7, p. 48—51; No. 8, p. 57—59 şi No. 9, p. 65—66.

Deşi culegătorul poveştilor acestora nu spune apriat din care ţară anume le-a cules, totuş din întroducerea ce o face la povestea *Ionică Făt-frumos* rezultă că ele sunt din *Moldova*, şi anume toate din satul Cosmeştilor de pe malul Siretului, căci iată cum îşi începe d-sa întroducerea aceasta:

«În satul Cosmeştilor, pe malul Siretului, unde mi-am petrecut cu drag copilăria, trăeşte şi astăzi *Ion Otrocol*, povestitorul satului, om de treabă şi muncitor...»

Iar cam către sfârşitul întroducerii zice:

«Dela Ioan Otrocol am învăţat eu multe poveşti şi tot dela el ştiu şi pe cele din cartea de faţă»

Afară de această mărturisire proprie a culegătorului, ne mai poate servi ca dovadă că patria poveştilor din chestiune e Moldova încă şi o mulţime de cuvinte, cari sunt uzitate numai în Moldova şi în fiicele acesteia, adică în Bucovina şi Basarabia, precum: *omăt* în loc de *nea* sau *zăpadă; păpuşoiu* în loc de *porumb* sau *cucuruz; ogradă* în loc de *curte* sau *bătătură*; *musai* în loc de *numai decât*; *bondariu* în loc de *bombariu* sau *bărzăun*

E adevărat că în colecţiunea d-lui Florini dăm şi peste vreo câteva cuvinte, sau mai bine zis provincialisme, cari nu sunt de fel uzitate în Moldova, ci numai în Ţara Românească, bunăoară ca: *a mulţumì* în loc de *a mulţămì*, ca în toate celelalte ţeri locuite de Români, *pereche*, în loc de *păreche* şi *blestem* în loc de *blăstăm*. Numărul acestora însă este foarte mic, ceeace mă face a crede că ele n'au ieşit din pana autorului, ci din mâna culegătorului tipograf bucureştean al cărţii, care nu s'a tipărit în Moldova, ci în capitala României, în Bucureşti.

Asemenea amestecuri însă, şi mai ales într'o colecţiune de poveşti sau cântece poporale, ar trebuì să se evite cu desăvârşire. Căci cum să ne cunoaştem şi să ne studiem noi limba cu deamănuntul şi din toate

punctele de privire, dacă nu ne dăm silința ca măcar în literatura poporală să nu se strecoare cuvinte cari nu sunt proprietatea celor ce ni le-au împărtășit.

Dar sà lăsăm aceasta la o parte și să trecem la însemnătatea poveștilor, depre cari ne este vorba

Deşì cuprinsul celor şase poveşti ne e mai de mult cunoscut, după cum am arătat dejà, totuş nu putem să zicem că ele din cauza aceasta n'ar fi de nici un preț. Din contră, valoarea unei poveşti atârnă foarte mult nu numai dela cuprinsul ei, ci şi dela modul cum e istorisită şi iscusința cum e reprodusă.

Cele mai multe dintre poveştile d-lui Al. Florini sunt cu mult mai superioare decât variantele lor, căci limba, în care sunt scrise, e cu mult mai aleasă, mai frumoasă şi mai bogată în tot felul de expresiuni, de zicale şi proverbe curat poporale, decât variantele ce s'au publicat mai nainte.

E adevărat, mai departe, şi aceea că în colecţiunea d-lui Al. Florini întâlnim şi vreo câteva neologisme, ca. *a termină*, p. 123 şi 127; *amorezat*, p 172; *ordin*, p. 182, *suită* p 213, cari ar fi trebuit şi foarte uşor ar fi şi putut să lipsească cu desăvârşire dintr'însa. Dar acestea sunt numai ca nişte picuri de apă căzuţi în mare

Dintre toate cele 12 poveşti însă, câte se află în întreaga colecţiune, cele mai lungi şi totodată şi cele mai frumoase în toată privinţa, sunt *Saveş Împăratul*, *Ionică Făt-frumos* şi *Suflă-Murgă*.

Ionică Făt-frumos are, la rândul său, încă o variantă, intitulată asemenea *Ionică Făt-frumos* şi publicată de Gr Coatu în *Şezătoarea*, vol VII. Fălticeni 1902, p. 3—13 Însă varianta aceasta e cu mult mai inferioară în privinţa modului de istorisire decât a d-lui Al. Florini.

În genere luat, poveştile d-lui Al. Florini şi mai ales cele trei din urmă se pot asemănà în privinţa modului de istorisire, avuţiei în expresiuni şi frumuseţei limbii, cu poveştile lui Ioan Creangă.

Mulţi vor fi poate de părere, după cum au fost şi mai sunt unii şi despre Ioan Creangă, că Al. Florini n'ar fi reprodus poveştile d-sale astfel după cum i le-a povestit Ioan Otrocol, ci partea cea mai mare ar fi adăugată dela sine, voind a-l imità prin aceasta pe Ioan Creangă

Aşà ceva însă poate s'o zică şi s'o susţie numai cei ce n'au auzit nici odată în viaţa lor pe un adevărat povestitor, când e în duşi bune, povestind o poveste, căci dacă ar fi avut ocaziune să audă cândva măcar pe unul, atunci de bună samă că ar fi cu totul de altă părere

Eu unul am cunoscut şi am auzit în viaţa mea pe mai mulţi povestitori povestind mai câte o noapte întreagă la o singură poveste. Iar

când am voit a doua sau a treia zi a pune pe hârtie povestea respectivă şi i-am rugat să mi-o povestească din nou, nu mi-au povestit-o mai mult ca întâia oară, ci foarte pe scurt, din simpla cauză că nu erau mai mult aşà de bine dispuşi sau alte griji, nevoi şi neajunsuri le frământau creierii.

Acest fapt rezultă şi din cele ce ni le spune d-l Al. Florini despre Ioan Otrocol.

«În câte o Duminecă — scrie d-l Al Florini, — nenea Ion luà luleaua neamţului Atunci nu puteai să te dai pe lângă dânsul; nu doar că erà rău şi prăpăstios, dar mocnià într'însul şi nu vorbià cu nimeni, iar de povestit nici pomeneală, să-l fi picat cu ceară, nu-l făceai să înceapă o jitie»

D-l Al Florini deci se vede că şi-a făcut notiţele trebuincioase asupra tuturor poveştilor cuprinse în colecţiunea despre care ne e vorba, numai atunci când a văzut că povestitorul său se află în duşi bune.

Şi deoarece d-l Al. Florini şi-a dat toată silinţa nu numai de a ascultà, cu cea mai mare băgare de samă, pe Ioan Otrocol, când acesta erà bine dispus, ci totodată de a şi reproduce toate poveştile povestite de dânsul cât se poate de exact, deaceea merită toată recunoştinţa noastră şi dacă ar fi concurat la premiul divizibil Adamachi, atunci ar fi meritat o parte dintr'însul Nici unul însă dintre cele două mari premii, la cari s'a prezentat, nu i se poate acordà

Haralamb G. Lecca, *Poezii* (1895—1904). Bucureşti 1904. — *Raport* de **Gr. G. Tocilescu.**

Locul pe care îl ocupă d-l H. G. Lecca în şirul tuturor poeţilor şi dramaturgilor noştri e destul de lămurit, chiar şi pentru contemporani Veneratul nostru coleg şi prieten d-l Hasdeu, în prefaţa la primul volum de poezii al autorului de care vorbim, a indicat acest loc, iar Academia a încununat pe tânărul poet şi dramaturg în două rânduri, premiind *Secunda* şi *Suprema forţă.*

Acest al nouălea volum este, dintre versurile produse de d-sa, fără îndoială cel mai de frunte. El cuprinde o serie de variante ale poemelor din alte ale sale volume, cum şi câteva bucăţi nouă, toate de o formă neîntrecută şi de un avânt poetic rar în literatura noastră.

Pentru cei cari au urmărit evoluţiunea talentului poetic al d-lui H G. Lecca, volumul de faţă reprezentă neîndoielnic o mai pronunţată notă de originalitate, prin figurile întrebuinţate, prin termeni şi întorsătura frazei; el mai ne înfăţişează şi culegerea aproape a tuturor

poemelor mai de frunte ale autorului, modificate de cele mai multe ori, aşà încât să aibă mai lămurit întipărite notele caracteristice ale talentului său energie, dramatism, comparaţiuni şi metafore nouă şi neobişnuite în literatura noastră

Neam rău, *Vendetta*, *Ispita*, *Actriţa*, *La spital*, *Dama cu camelii*, *Bordeiul din sat*, *Minciuni*, *1877 — 1878*, şi atâtea altele, sunt poeme cari ar face o deosebită cinste ori cărei literaturi

Ca pastelist, d-l Lecca e un demn urmaş al lui Alecsandri El nu ne descrie în versurile sale poetice venirea primăverii, ori vijeliile iernii, dar poate cu o deosebită măiestrie să schiţeze în câteva trăsături, de pildă, o splendidă sală a unui palat în sărbătoare·

Săli nesfârşite, cu arcade argintate;
Stâlpi de marmoră sculptată, uşi din lemn de trandafir;
Drugi de aur la ferestre; pietre'n fildeş încrustate,
Purpură pe jos întinsă peste lespezi de porfir;
O de negrăit mulţime;
Tot ce vechea nobilime
Mai păstrează ca urmaşi;
Ici o mască urmărită,
Colo doi amanţi retraşi;
Şoapte ademenitoare,
Râsete asurzitoare;
Şi toast după toast, —
Amintindu-ţi *Carnavalul*.

(Vendetta)

Când vrea să descrie o seară de vară, numai din câteva trăsături ne face poetul a simţì şi a vedeà tot farmecul unei asemenea vremi

Zâna Nopţii — 'ntinde mâna
Peste câmpul răcorit,
Iar luceafărul priveşte
La o broască în extaz,
Care stelelor vorbeşte, —
Când în negura ce creşte,
Eleşteul se loveşte
De zăgaz.

(Sultănica)

O scenă din vremea răsboiului, ca întroducere la o povestire de un sguduitor efect:

Gorniştii deteră semnalul — şi artileria tăcù. .
, Un ceas în urmă, pe câmpie, din sgomotele-asurzitoare
De strigăte poruncitoare,

De puşti, de tunuri şi trompete, tăcere-adâncă se născù,
Şi se — 'nnoptă!...
E negru cerul; nu se zăreşte-o stea pe el.
Vânt. Umezeală. În văzduhul din care norii toarnă ploaie,
Miroase-à fum, à paie ude, à cârpă arsă, à oţel
Roşit şi stins, — reamintindu-ţi sălbăticia din războaie.
N'auzi decât şoptitul celor ce somn, de frica morţii, n'au;
Ori paşii rătăciţi prin lagăr, ai căpitanului de pază;
Ori strigătul din depărtare al sentinelelor, ce stau
Pândind cu ochi aprinşi de ură, spioni în mână să le cază.
În colo nici un sgomot. Cerul şi cu pământul, una sunt.
Iar pe câmpia, — care — acuma ţi s'ar păreà că e un haus
De neguri înfiorătoare, — bătuţi de ploaie şi de vânt,
Opt mii de inşi, scăpaţi cu viaţă, sorb cel dintâiu tihnit repaus.

Ca la un sfert de poştă de-acolo, lângă una
Din bălţile 'nşirate pe-o vale, — e un han;
Han şubred, în paiante, pe care Semi-Luna
Îl pustiise-'n ciuda căderii lui Osman.
Obloanele sunt scoase şi geamurile sparte;
Cu patul puştii, uşa au scos-o din ţâţâni;
Pe coperiş şindrila e arsă; iar de-o parte
A podului, tavanul, de două săptămâni
Tot arde pe'nfundate,—căci în zadar se'ncinge
Din vreme în vreme focul în lemnul putrezit;
E stins, şi iar s'aprinde, şi ploaia iar îl stinge
Şi fumegă tăciunii, şi aproape au murit.
Aşà că în nopţi senine, când bolta-i presărată
De stele, hanul pare un cap de mort enorm,
Cu două mari orbite, cu ţeasta sfărâmată,
Rânjind, pe câmpul luptei, soldaţilor ce dorm.

(Lângă Rahova)

Acesta e cadrul înfiorător şi par'că prevestitor al dramei ce erà să se petreacă. Cetitorul e pregătit, şi când faptul se săvârşeşte, el e firesc şi de aşteptat în locurile descrise.

În sfârşit încă un singur exemplu. Priveliştile — aducătoare de impresii deosebite — pe cari le are un călător privind pe fereastra unui vagon al unui tren în fugă — tot ce se prezentă ochilor:

Pe câmp. În apus După ploaie.
O casă, alături de un râu;
Un plop păzitor, ce se îndoaie,
Păşune şi lanuri de grâu.

Pârleaz de nuiele în grădină,
Doi câini nu-ţi dau voie să treci.
Prin iarbă, trifoiu şi sulfină,
Pornesc, ca trei şerpi, trei poteci

O fată de-un leagăn se atârnă
Şi scutură vişinii uzi.
Privesc doi bătrâni, stând pe o bârnă,
O viţă ghirlandă între duzi ..

Dar noaptea, pârdalnica! vine...
Tabloul din ochi îl pierdui ..
Şi trenul aleargă cu mine
Şi tăcăne-n treacătul lui

(Din tren)

Una din calităţile predominante ale poeziilor d-lui Lecca este că fraza se prezentă într'un chip aşà de firesc alcătuită, încât ordinea cuvintelor şi a diferitelor părţi dintr'o bucată oarecare n'ar puteà să fie mai bine respectată — faţă de geniul limbii române, — chiar dacă ar voì cineva să expună aceleaşi idei, fără de ritm şi rimă Încălcarea des întrebuinţată nu are înfăţişarea silită din versurile altor poeţi, ci în mod natural şi curgător rupe monotonia versului supus regulelor vechiului clasicism.

Deşì în versurile până acum citate s'au putut observà bine aceste calităţi, iată încă două exemple cari vor îndreptăţì şi mai cu putere zisele noastre

După descrierea unei vremi ploioase, într'o noapte de toamnă:

Bătură nouă ceasuri în turla catedralei
Ce trist răsună glasul de clopot şi ce jale-i,
Când te surprinde singur şi auzi vibrarea lui
Lovind în poarta vremii, sa întrebe «rândul cui»!..
La teatre, sală plină Se joacă întâia oară
O dramă, — şi cortina greoaie se coboară
Pe cea din urmă scenă din primul act, când ard
Palate preţuite mai mult de un miliard
Răsar în candelabre lumini cu foc de stele
Viorile orchestrei simt coardele pe ele
Cum tremură, când valsul începe ritmu-i lin,
Menit să născocească iubire din senin
Şi atunci, de vrei, din fugă, figurile să numeri,
Cu o singură privire, svârlită peste umeri,
Infăşuri toată sala şi par'că nu te înduri
S'asemeni o grădină a meşterei naturi,

Ori câte flori frumoase ar prinde viață într'însa,
Cu teatrul, care atâtea femei frumoase strâns-a,
Ființa fiecărei plătind comori întregi,
De nu-ți mai saturi ochii și nu știi cum s'alegi.
Te uiți și vezi o brună, copilă 'ncepătoare,
Cum rând pe rând aruncă priviri, când visătoare,
Când sfinte, când de flacări, cutăror domni din stal,
Pe care-i atrăsese binoclul de cristal,
Te uiți și vezi o blondă cum caută întristatu-i
Surâs, femei gătite, șezând ca niște statui;
În fund o Mesalină, alături, un amant,
Averi întregi schimbate pe un bob de diamant;
Ori fantele de treflă, cu roza'n cheutoare,
De abia ieșit din școală vorbind de însurătoare
Și un râs scandat în gama do-sol-fa-mi-re-do,
Ca să-și arate dinții o damă de caro. *(Actrița)*

După tabloul zugrăvitor al unei seri la teatru al vieții care însuflețește pe spectatori, iată un model de avânt liric având aceleași calități de exprimare, de îndemânare, de aceeaș artă:

Copilărie, dulce vorbă! Divina-ți nevinovăție
E darul cel mai fără samăn, cea mai bogată avuție
Din câte sunt
Dar fiindcă-i scris să n'avem parte de ce e bun decât o clipă,
Se risipește ca un cântec frumos, lovit de o aripă
A unui vânt
Și-atât de rău a fost croită nesăbuita omenire,
Încât nici singura virtute, prin care vrei spre nemurire
Să-ți faci altar,
Nici astă șubredă plăcere n'a fost sădită'n noi la vreme,
Copilul nu știe s'o guste și, mai târziu când vrea s'o cheme,
E în zadar!...
E prea ușoară, prea frumoasă, ca să-ți rămână vie 'n minte
Uitarea-i groapa'n care intră a ei plăpânde oseminte,
Ca într'un abis,
Și pe mormântu-i crește floarea înveninată-a tinereții,
Iar de privești cumva trecutul, îți zici, plângând pe drumul vieții
A fost un vis!.
De aceea dus, ca un zănatic, de pofta ducerii 'n neștire,
Călcam poteca sămuită c'o lungă panglică subțire.
Și nici nu știu
Prin cari locuri, nici aminte nu-mi mai aduc în care vreme
Trăit-a clipa fericirii, topită'n bietele poeme
Ce-aș vrea să scriu. *(Din tinerețe)*

Poezia desăvârşită care se găseşte în versurile d-lui Lecca se ţine totdeauna la înălţimea talentului său. Chiar atunci când vorba unor anume personagii este poporană, poetul ştie a mânuì şi a le prezentà, evitând cu desăvârşire trivialul şi banalitatea de care n'au scăpat mulţi din scriitorii cari au voit a imità poporul.

Iată câteva strofe din poema 1877—1878

. Şi cum îţi spun, surată, eu par'că sunt nebună,
Că, uite se'nplineşte Dumiuică o lună
De când s'a dus Călin,
Şi n'am primit o slovă, păcatele de mine,
Să ştiu şi eu de urmă, să-mi spuie dacă-i bine,
Să nu'mi mai fac venin.
. . . .
S'a dus şi rostul casei . Nici masa nu e masă
Nici nu mai ştiu de vite, cu cine mi le lasă
Să plece la pârâu ..
Nu-i spor la nici o muncă .. Când mi se întâmplă'n mână
Să iau şi eu un caier, stau câte-o săptămână
Cu furca prinsă'n brâu
Păi ce, te joci cu focul?. Auzi că vin păgânii
Ca spuza, să ne'nghită, — că zice că Românii
Le-aduc pe cap nevoi..
Spuneà mai ieri nu-ş cine, că nu-i nici gând de pace
Şi că, de-o fi s'ajungă să treacă apa'ncoace,
S'alege praf de noi

Ideile filozofice presărate atunci când trebue, iar nu ca o umplutură, în multe din poeziile d-lui Lecca, sunt născute, în mod evident, din însuş subiectul tratat, în momentul inspiraţiunii, înlăturând cu desăvârşire obiceiul de a versificà, fie şi într'un mod distins, rezumatele vreunei cunoscute sisteme filozofice.

La poetul Haralamb Lecca vorba se înalţă din ce în ce, variind în acelaş timp felul de exprimare, fără însă a lăsà macar vreodată o singură trecere bruscă şi neartistică dela o parte la alta.

Ca şi în volumele precedente, în *Poezii* nu există nici un vers stricat, iar rima e deseori bogată şi de foarte multe ori de o frumuseţe neaşteptată.

Dacă am voì să aruncăm o repede ochire asupra marilor noştri poeţi din trecut, chiar dintr'un trecut nu prea depărtat, şi am voì să vedem dacă d-l Lecca reprezentă faţă de ei o vădită notă de evoluţie progresivă, am constatà cu deosebită mândrie şi plăcere că azi nu mai există nici neologismele lui Bolintineanu, nici provincialismele

lui Eminescu, nici chiar influenţa prea lămurit franceză împreunată cu poporanismul din versurile lui Alecsandri.

În poeziile d-lui Lecca, ideile filozofice, avântul liric, poezia născută la vederea naturii, toate se prezentă în limba cea mai românească. cum şi în înfăţişarea proprie simţimintelor noastre

Credinţa că poezie adevărat naţională românească nu poate existà decât întroducând *ţărănismul* în idei, expresii şi descrieri, e fără îndoială către sfârşitul ei. Viaţa dela oraş, cea actuală, fără tipurile şi obiceiurile înstrăinate, are şi ea dreptul de a fi cântată, după cum şi trebue studiată de poeţii şi literaţii noştri. Există o influenţă străină, mai ales franceză, în moravurile, în viaţa, în felul nostru de a ne manifestà, dar ea este, la cei cari nu s'au îndepărtat de firea românească, topită în totul care constitue mentalitatea noastră În momentele de faţă Românul orăşan poate prin faptele lui, prin fiinţa şi ideile lui, să apară în versurile unui poet, fără ca acea poezie să conţină în versurile sale o înfăţişare străină, nepotrivită cu simţimintele cetitorilor, neînţeleasă marei majorităţi. Această viaţă, aceste simţiminte, gândurile acestea ale unui întreg strat social românesc, se oglindesc în versurile poetului Haralamb Lecca, fără însă de a uità că alături de ele, atunci când inspirarea îi mână gândul, el cântă cu aceeaş putere şi cu aceeaş frumuseţe viaţa de la ţară. Ceva mai mult El ştie a deosebì cu măiestrie graiul şi simţimintele ţăranului de ale orăşanului, dând fiecăruia ce este al lui, aşà cum n'au făcut cei mai mulţi scriitori ai noştri de până acum, cari puneau pe Ion al Stanei sau pe Maranda lui Trică să aibă cele mai înalte şi mai subtile cugetări ale filozofiei «du cheveu coupé en quatre».

Fiecare situaţie, fiecare personagiu sunt descrise cu aşà îndemânare, vorba e aşà de firească în gura celor pe cari-i vedem răsărind din cadrul versurilor; limba e aşà de românească şi simţimintele aşà de ale noastre, încât isprăvind de cetit volumul, eşti încântat şi fermecat de splendoarea versurilor şi de poezia ideilor, şi te întrebi dacă un talent aşà de superior, un *vates,* în adevăratul înţeles al cuvântului, ar puteà fi îndeajuns de răsplătit chiar prin cea mai de seamă recompensă academică.

E de datoria celei mai înalte instituţiuni de cultură a neamului nostru ca să încunune opera unui mare talent, unui maestru al vorbei şi al cugetării Nu tocmai poeţii trebue să fie lăsaţi în umbră, fiindcă avem datoria să recunoaştem că ei sunt de multe ori făuritori de curente, stăpâni pe inima unui întreg popor; iar descurajarea care s'ar abate

asupra lor — văzându-se uitaţi de cei puternici — s'ar resfrânge şi asupra celor peste cari ei domnesc cu inima şi cugetul.

Îndoiala să nu pătrundă în sufletul poeţilor, căci rele sunt urmările. Nu e departe vremea când pesimismul lui Schopenhauer, întrodus de Eminescu în versurile sale, adusese o tristeţe bolnăvicioasă în lumea care se hrănià cu literatura produsă sub influenţa lui.

Nu trebue a fi lăsat un poet, şi mai ales un mare poet, să creadă că lumea dispreţueşte talentele, încât să ajungă a zice el însuş, că poezia e poate o boală:

O boală rea, nici la duşmani
Să nu doreşti să intre 'n casă.
Când te-a 'ndrăgit, te ţine ani
Tu cânţi mereu, pe drum, la masă,
În somn, — şi ea tot nu te lasă!
Iar când, vreodată din sertar,
Scoţi să-i citeşti cuiva o coală,
Îl vezi că plictisit se scoală,
Şi-ţi zice «prea eşti flaşnetar!»

Şi-ajungi la patruzeci de ani,
Şi 'n loc să strigi. «puţin îmi pasă»,
Te rogi cu lacrămi de jidani
Pe-o strofă, dintr'un teanc aleasă,
Să-ţi dea doi lei, să ai de masă.
A doua zi, o minte goală
Închisă 'n cap de gazetar,
Bătându-şi joc de trista-ţi boală,
Exclamă 'n râs· «prost flaşnetar!»

(Balada flaşnetarului)

Ironia fină amestecată cu durerea n'au împins însă până acum pe tânărul poet pe calea pustiitorului pesimism Din potrivă, în alte versuri, el pare a suferì cu resignare înfăţişările aspre, nedelicate — uneori chinuitoare ale acestei lumi Chiar sfârşitul acestei balade nu e în realitate decât o încredinţare a puterii talentului de poet, sub o înfăţişare sarcastică aruncată celor cari se îndoiesc de menirea în lume a poeziei

Tu, tinere, ce ieşi din şcoală, —
Când inima ţi-o zice «scoală
Şi vino să-ţi ridic altar
Pe-al poeziei sfânt hotar», —
Vezi ce-ai în cap. talent, ori boală?...
Şi cugetă la flaşnetar.

E sigur că a trecut vremea în care poeţii erau nebăgaţi în samă şi lăsaţi a murì de foame, pentruca a doua zi după moarte să fie glorificaţi, aproape divinizaţi, iar statuele să iasă ca din pământ la freamătul care se ridică din vorba şi plânsul postumilor admiratori. De ce să facem pe poet să creadă că vorbele ce i le şoptià într'o vreme primăvara ar fi tot ce e mai adevărat?

De ce pierzi tu atâta muncă,
Croind sonetelor vestmânt,
Când întâmplarea ţi le aruncă
La cine ştie care vânt
Şi când îţi spun că 'n lumea 'ntreagă
Puţini pe alocuri întâlnii
Să-şi bată capul să înţeleagă
Adâncul versului ce scrii?
Vrei să rămâie după tine
Renume veşnic trăitor?
În van! ascultă-mă pe mine.
Poet eşti, dar tot muritor!
Zadarnică ţi-e frământarea,
Căci mai curând sau mai târziu,
La ori ce groapă creşte — uitarea
Şi ori ce trudă e 'n pustiu
. . . .
. . . .
Eşti tânăr. Nu ştii ce-i furtuna
Închisă 'n calmul unei mări,
Cum nu pricepi în totdeauna
Ce ascund un pâlc de sărutări.
Dar mai târziu pe povârnişul
Iluziilor strânse acum,
Când vântul scutură frunzişul
Şi floarea pierde al ei parfum,
Târziu, când vei cunoaşte viaţa
Şi vei ajunge să zici «ştiu»,
Simţindu-ţi inima ca ghiaţa
Te vei căì .. Târziu! Târziu!

(Actriţa)

Astăzi când Academia e chemată a hotărî asupra părţii celei mai eterate, mai gingaşe, mai poetice din întreaga producţiune a d-lui Haralamb G. Lecca, nu încape îndoială că în cugetul tuturor e lămurită ideia că mai mult decât ori cine un poet vieţueşte în mintea generaţiilor cari se succed şi că îşi ridică el singur monumente mai

trainice decât statuele de bronz: admiraţiunea celor cari, lipsiţi de patimă şi închinându-se numai frumosului, glorifică în altarul minţii lor şi în faţa întregii lumi, scânteierile mai mult decât de talent ale unui mare cugetător inspirat!

Rădulescu-Codin, *O samă de cuvinte din Muscel.* Câmpulung 1901.— *Raport de* **S. Fl. Marian.**

Până acuma, după cât îmi este mie cunoscut, au apărut *11 Glosare* de cuvinte dialectale şi provincialisme în limba română, şi anume

1 *Dicţionar poporal.* Cuvinte româneşti din jurul Năsăudului, de popor grăite şi tot pentru popor alcătuite, adunate de dascălul Iuliu Bugnariu; publ. în *Gazeta Transilvaniei*, an. L, Braşov 1887, începând dela No 261 înainte.

2 *Cuvinte din Graiul Muntenilor* de T. Frâncu şi G. Candrea, publ. în: *Românii din Munţii apuseni* (*Moţii*). Bucureşti, 1888, p. 97—107.

3. *Răspuns la câteva întrebări din Cestionarul d-lui B P. Hasdeu* pentru adunarea datelor privitoare la limba română, de E. Bran, publ în *Gutinul*, an. I, Baia mare 1889, începând de la No 31.

4 *Răspuns la cestionarul d-lui B. P. Hasdeu pentru Etymologicum Magnum Romaniae*, de Ştefan Buzilă, publ în *Tribuna*, an. VIII, Sibiiu 1891, începând dela No 153 înainte

5 *O samă de cuvinte din munţii Sucevei* de *A.* Gorovei, publ în *Şezătoarea*, revistă pentru literatură şi tradiţiuni poporale, vol. II. Fălticeni 1893—94.

6. *O samă de cuvinte din munţii Sucevei* de I. Teodorescu, publ. în *Şezătoarea*, vol. II Fălticeni 1893—94; vol. III, 1894—95 şi vol V, 1899.

7. *Glosar din ţara Haţegului*, de Ar. Densuşianu, publ în *Revista critică literară*, an. III, Iaşi 1895

8. *Glosariu din răspunsurile la cestionarul istoric al d-lui* Nic. Densuşianu, publ. în *Revista critică literară*, an. IV. Iaşi 1896.

9. *Glosar din comitatul Bihor în Ungaria*, de V. Sala, învăţător în Văşcău, publ. în *Revista critică literară*, an. IV Iaşi 1896, No. 5 11 şi 12.

10. *Glosar de cuvinte dialectale din graiul viu al poporului român*, adunate şi explicate de Alesiu Viciu, profesor. Blaj 1899.

11. *O samă de cuvinte din Muscel*, de Rădulescu-Codin cu o întroducere de Gustav Weigand, ediţia I Câmpulung 1901.

Dintre toate glosarele amintite aici, numai cele două din urmă sunt tipărite în broşuri separate, pe când toate celelalte au rămas până în ziua de astăzi răslăţite prin ziarele în cari s'au publicat şi dintre cari unele, precum e bunăoară *Gutinul*, nici nu se mai pot căpătà.

Cele mai mici din toate glosarele acestea sunt cele publicate de V. Sala, Ar. Densuşianu, A. Gorovei şi Nic. Densuşianu, pe când toate celelalte cuprind în sine un număr cu mult mai mare de cuvinte.

Fiind *Glosarul* d-lui Rădulescu-Codin scos la lumină în urma tuturor celorlalte glosare amintite mai sus, şi presupunând că d-sa va fi cunoscut, dacă nu pre toate cele premergătoare, cel puţin pre cel publicat de I. Teodorescu în *Şezătoarea*, erà de aşteptat ca broşurica d-sale să conţie nu numai un număr mai mare de cuvinte, de cum se aflà în celelalte glosare, ci totodată să le şi întreacă atât în privinţa numărului cât şi în privinţa explicării lor Căci cu greu se poate presupune că judeţul Muscel ar fi mai sărac în cuvinte dialectale, de cum e judeţul Suceava din Moldova sau ţinutul Năsăudului din Transilvania

D-sa însă s'a mărginit mai mult numai la adunarea şi publicarea acelor cuvinte, cari i-au sunat mai ciudat şi mai straniu la ureche şi despre cari a crezut că în celelalte părţi locuite de Români nu s'ar fi întrebuinţând, iar de mulţimea numirilor de fiinţe mitologice, de sărbători nelegate sau păgâneşti, de jocuri, de jucării, de bucate sau mâncări, de boale, de plante, de vite, de sălbăticimi, de paseri, de tot felul de termeni tehnici, şi multe alte de asemenea natură nu s'a interesat mai de loc.

E adevărat că broşurica d-sale conţine 1464 de cuvinte dialectale şi provincialisme uzitate în judeţul Muscel şi înşirate toate după alfabet.

Partea cea mai mare a cuvintelor acestora însă e de origine străină.

Nu mă îndoiesc nici decum că în judeţul Muscel n'ar fi existând destule şi prea destule cuvinte şi de origine latină, cari nu se află nici într'un singur dicţionar din câte le avem până acuma

Cât de bine şi la locul său ar fi fost deci dacă d-sa şi-ar fi dat silinţa de a adunà şi a publicà şi de acestea cât de multe

Cauza însă de ce atât d-sa, cât şi toţi ceilalţi domni, cari s'au ocupat până acuma cu adunarea de cuvinte dialectale, au cules şi publicat mai mult cuvinte de origine străină decât de cele de origine latină, e că d-lor au avut în vedere mai mult cuvintele cele mai bătătoare la ochi, pe când pe celelalte, ca unele ce sunt mai răspândite şi mai în tot momentul întrebuinţate în vorba de toate zilele, le-a trecut simplu cu vederea, cugetând că şi ceilalţi Români le vor fi cunoscând tot aşà de bine ca şi d-lor.

Aceasta e însă o mare greşală, care dacă nu s'a luat până acuma în considerare, ar trebuì să se ia numai decât de acum înainte, căci numai atunci, când se va face aceasta, ne vom vedeà întreg tezaurul limbii noastre scos la lumină din întunericul în care zace

Spre scopul acesta însă se recere numai decât ca fiecare culegător de cuvinte să aibă dinaintea sa, dacă nu mai multe, cel puţin unul dintre dicţionarele cele mai complete ce le avem până acuma, şi să caute ori de cuvântul, ce vrea să-l reproducă, se află într'însul ori nu, şi dacă se află, ori de s'a publicat cu acelaş înţeles, ce-l cunoaşte d-lui, sau cu altul

O bună parte dintre cuvintele publicate de d-l Rădulescu-Codin nu sunt cunoscute, după cum se pare că a presupus d-sa, numai Românilor din judeţul Muscel, ci şi altor Români, şi în deosebi celor din Bucovina, unde se rostesc întocmai şi au acelaş înţeles ca şi la Românii din Muscel.

Unele cuvinte au acelaş înţeles ca şi la Românii din Bucovina, se deosebesc însă de ale acestora numai prin o simplă literă, bunăoară ca.

Boştină în loc de *hoştină*, pl. *hoştine:* rămăşiţa fagurilor, cari s'au stors din miere.

Făţuì, în loc de *feţuì:* a netezì tencuiala pe pereţi sau în genere a da faţă unui lucru

Fomfănì, în loc de *a fomfăì ·* a vorbì pe nas şi încurcat, de unde apoi şi porecla· *Foamfă* sau *Fomfălău.*

Ghin, în loc de *din*: instrument de rotărie în forma daltei, însă fără buzele lăturaşe.

Lăţuì, în loc de *leţuì*, adică a bate *leaţuri* pe acoperământul casei, dela sing. *leaţ*, în loc de *laţ*, pl. *laţuri*, care însemnează cu totul altceva.

Sumedru, în loc de *Sâmedru*—St Dumitru.

Tărţìu, în loc de *terţìu*, berbece de un an.

Alte cuvinte iarăş, deşì sunt uzitate şi în Bucovina, au însă cu totul alt înţeles, de cum îl au la Românii din Muscel, de ex :

Babă, pl. *babe* *a)* un fel de berbec sau berbece de fier în formă de cub, care se ridică pe scripeţi şi cu care se bat în pământ stâlpii dela poduri. Sunt *babe* şi mai mici făcute din lemn şi ferecate pe la capete, cari au pe de o parte o toartă lungă de care se ridică cu mânile şi cu ajutorul căreia se bat asemenea stâlpi; *b)* un fel de coptură, care se coace într'o formă anumită, mai cu samă pe la Paşti.

Brăcinariu, pl. *brăcinare:* o aţişoară sau sfoară, care se bagă prin *bata* sau *barta* izmenelor şi cu ajutorul căreia se strâng izmenele pe lângă corp. Obiectul cu ajutorul căruia se bagă *brăcinarul* în bată

se numeşte *brăcinăriţă,* iar legarea izmenelor cu brăcinarul se exprimă prin vrb *a îmbrăcinà*· îmbracină-te=strânge-ţi brăcinarul; *îmbrăcinat*=încheiat, legat; *brăcinăraş* şi *brăcinărel,* dim. dela brăcinar.

Calic, pl. *calici:* a) sârman, sărac, nevoiaş, de unde apoi şi vrb. *a calicì*=a cere, a cerşì, a umblà cu *daica; calicie*=sărăcie, cerşitorie; b) un om sau animal, care nu poate umblà Omul sau animalul acesta e *calic de picioare. A se calicì*=a se strică la picioare. *Am să calicesc de picioare* alergând atâta. *Mi s'au calicit boii la picioare; calicit-ă,* adj.=stricat la picioare Dar se zice şi: *m'am calicit la o mână*=m'am sdruncinat, m'am pălit foarte rău

Căsoae, masc. *căsoiu*· un fel de casă mare şi izolată, cu mai multe acareturi pe lângă dânsa

Ceatlău, pl. *ceatlee*: trupină tăiată şi curăţită de crengi a unui *făgăuaş* sau *cărpănaş*, cu care se strânge la un loc lanţul sau funia cu care se leagă lemnele încărcate într'o sanie, car sau căruţă, ca să nu cadă jos Strângerea aceasta se exprimă prin vrb *a cetluì* Sub vrb. *a cetluì* însă se înţelege şi a bate pe cineva cu *ceatlăul* Fugi de aici *să nu te cetluesc*, adică să nu-ţi dau una cu ceatlăul; *cetluit-ă,* adj = legat; *cetluitură*=acţiunea legării cu ceatlăul

Gurguiu, pl. *gurguie: a)* vârful dela opinci; *b)* vârful dela tălpile unei sănii, *c)* partea încovoiată dela gura unei cane, mai ales de lut, pe unde curge apa, când o torni într'un pahar sau în alt loc undeva; *gurguiat-ă,* adj =încovoiat; d) *gurguiu,* pl. *gurguie*=vârful dela ţâţe.

Lemnariu, pl. *lemnare:* locul unde se ţin şi se taie lemnele trebuincioase pentru facerea focului. Se mai numeşte încă şi *tăietoriu* sau *trunchiu,* fiindcă Românii de regulă taie lemnele numai cu securea sau toporul pe un *trunchiu* de lemn

Mălăieţ, fem. *mălăiaţă:* moale. Măr *mălăieţ*, pară *mălăiaţă.*

Afară de aceasta se mai află în colecţiunea d-lui Rădulescu-Codin mai multe cuvinte, pe cari nu le-a putut explicà sau pe cari le-a explicat într'un chip greşit

Aşà sub cuv. *covace* din versurile:

Aş mâncà *covace,*
N'are cine-mi face,

dela p. 22, cred că se înţelege ceeace numesc Românii din Bucovina: *covaşă,* adică un fel de mâncare făcută din făină de păpuşoiu sau porumb.

Şestină, pl. *şestine,* dela p. 70, înseamnă şes de munte, germ. Gebirgsebene.

Cea nu înseamnă «un cuvânt cu care se mână boul din stânga», ci un cuvânt cu care se mână amândoi boii şi anume spre mâna dreaptă. Dela acest cuvânt vine apoi şi adv. *ceala*, care înseamnă în mâna dreaptă sau spre dreapta Ia-o *ceala*=ia-o spre dreapta. Contrariul dela interj. *cea* e interj. *hăis*, cu care se mână boii spre mâna stângă sau spre stânga, de unde apoi şi adv. *hăisa*=în mână stângă sau la stânga. Când vei ajunge la *răspântiile drumului ia-o hăisa*, adică în mâna stângă sau la stânga.

În fine, *căpuşă*, pl. *căpuşe*, lat. Ixodes ricinus L., şi *cârcelul*, pl. *cârcei*, lat. *Chelifer cancroides*, nu sunt insecte, după cum crede d-l Rădulescu-Codin, ci vietăţi cari se ţin de clasa *Păiajenilor*, şi anume *Cârcelul* de familia *scorpiilor*, iar *căpuşa* de familia *căpuşelor*.

Prin cele expuse până aici însă eu nu voesc nici de cum să susţin că *O samă de cuvinte* adunate de d-l Rădulescu-Codin ar fi fără de nici o valoare. Din contră, colecţiunea d-sale e de mare valoare şi mai cu samă pentru cei ce se ocupă cu studiul limbii române, căci într'însa se află într'adevăr o mulţime de cuvinte, cari nu se găsesc în nici un dicţionar din cele publicate până acuma.

De aceea autorul ei, deşi nu i se poate acordà premiul la care a concurat, merită toată lauda şi recunoştinţa noastră pentru munca ce şi-a dat-o adunându-le şi publicându-le, şi ar fi de dorit ca şi mulţi alţii să-l imiteze pe terenul acesta.

Inginer Eduard Sava, *Economia industriei transporturilor şi evoluţia agriculturii, industriei şi comerţului în România, 1859—1902. Vol. I. Istoricul căilor ferate române şi desvoltarea progresivă a economiei generale a României sub influenţa industriei transporturilor.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

Autorul, licenţiat în matematici, solicită pentru întâia oară un premiu al Academiei

În prefaţă dânsul ne spune că lucrarea, al cărei titlu l-am dat mai sus, va fi un compex de studii, care va cuprinde în total 6 volume şi anume:

a) Un studiu istoric, împărţit în trei volume;

b) Un studiu economic financiar, împărţit în 2 volume, şi

c) Un studiu tehnic economic, constituit dintr'un singur volum.

Volumul ce avem dinaintea ochilor — şi singurul ce a apărut până acum — este unul din cele trei din prima categorie. El este intitulat: *Istoricul căilor ferate române şi desvoltarea progresivă a economiei generale a României sub influenţa industriei transporturilor*, cu o

privire istorică asupra industriei transporturilor şi starea economică a Principatelor înainte de unire.

Pentru a puteà urmărì idea autorului în desvoltarea tehnicei sale în cele 434 pagine, ce cuprinde volumul ce analizăm, am fost siliţi, în lipsa unei tabele de materii, să alcătuim o asemenea tabelă, care ne-a dovedit că programul care a călăuzit pe autor nu este cel mai simplu ce ar fi putut adoptà şi care ar fi avut marele avantaj de a pune în mâna cetitorului o carte mai lesne de cetit. Este negreşit o greutate pentru cetitor de a-l silì să-şi schimbe la fiecare moment idea conducătoare. Credem că autorul ar fi adus un serviciu mai real şi în tot cazul mai în armonie cu cele ce s'au petrecut în realitate, dacă ar fi început lucrarea sa prin tipărirea volumului III, care ni se spune că va fi consacrat istoricului căilor de comunicaţiune afară de căile ferate (şosele, râuri, canale, fluvii, mare, etc), spre a trece în urmă la istoricul căilor ferate, şi numai după aceea ar fi intrat în studiul desvoltării agriculturii, industriei şi comerciului sub influenţa industriei transportului.

Un alt rău ce am constatat în lucrarea autorului este că în volumul ce avem sub ochi, nici o trimitere nu ne arată izvoarele pe cari le-a luat autorul drept temeiu, deşì într'o lucrare cu pretenţiuni ştiinţifice, arătarea izvoarelor este absolut necesară, mai ales când este vorba de date statistice.

De altfel autorul se vede că pune mare temeiu pe nişte asemenea date, aşà cel puţin ne lasă să înţelegem primele vorbe din prefaţa sa:

«În cercetările şi studiile ce am făcut pentru punerea *în operă* a prezentei lucrări, ca şi în toate studiile de natură economică, statistica ne-a pus la îndemână mai toate faptele sociale..., astfel ca economistul să poată trage concluziuni şi formulà regule utile societăţii»

Mai departe autorul ne spune:

«Dintr'un motiv sau dintr'altul, m'am hotărît de a sacrificà câţiva ani de muncă pentru punerea *în operă* a prezentei lucrări (se înţelege a lucrării întregi) al cărui scop principal este:

«Prosperarea pe cale economică a industriei transporturilor în general şi a industriei transporturilor pe cale ferată în special»

Volumul ce ni se prezentă cuprinde fără îndoială multe lucruri interesante, dar şi multe amănunte nefolositoare scopului ce se urmăreşte, el însă nu ne poate da o idee lămurită de ce va fi întreaga operă anunţată şi în tot cazul el nu însuşeşte condiţiunile ce pretindem dela o carte căreia să i se poată acordà Marele premiu Năsturel, la care concură. Dorim însă autorului ca să-şi poată îndeplinì scopul ce

urmăreşte şi atunci suntem încredinţaţi că Academia îi va recompensà meritele.

Dr. Ion Sîrbu, *Istoria lui Mihai-Vodă Viteazul. I. Răsmiriţele şi politica lui din afară.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

D-l Dr. Ion Sîrbu, cunoscut printr'o excelentă monografie, publicată în limba germană, asupra politicei externe a lui Mateiu Basarab *(Matei Băsărabăs Auswartige Beziehungen.* Leipzig 1899, pp. 356) şi primită de critica română, germană şi ungară cu osebite şi meritate aude, vine acum să înzestreze literatura noastră istorică cu o nouă operă concepută pe un plan cu mult mai larg şi având de subiect o epocă şi mai interesantă din istoria patriei, istoria eroului naţional, Mihaiu Vodă Viteazul.

Neapărat că faţă de bogăţia materialelor ce în ultimul sfert de veac s'au dat la lumină şi continuă zilnic a ieşì la iveală, cum nu mai puţin faţă de interesul din ce în ce mai viu ce deşteaptă, odată cu simţul continuu crescând al conştiinţei naţionale, interesanta figură a Domnului tuturor Românilor dela anul 1600, — o istorie specială a lui Mihaiu Viteazul, care să întregească, şi pe ici şi colo să îndrepteze şi să completeze opera nemuritorului N. Bălcescu, este o carte binevenită şi legitim aşteptată.

Şi acela care s'a încumetat să ia asupră-şi o asemenea sarcină, înainte de ce Academia Română să fi publicat premiul pentru anul 1908 cu acelaş subiect, erà de sigur cel mai bine pregătit din tinerii noştri istorici, erà, fără îndoială, spiritul cel mai potolit şi mai cumpănit, scriitorul conştiinţios şi obiectiv, observatorul cel mai fin şi muncitorul cel mai cu rost, dacă nu cel mai harnic, astfel încât lucrarea sa, dacă din punctul de vedere al formei, al stilului şi al limbii întrebuinţate, lasă întru câtva de dorit, însă din punctul de vedere al cuprinsului, al studiului ştiinţific şi critic al izvoarelor, al combinării rezultatelor, dobândite prin acest studiu, ca şi al expunerii faptelor, după înlănţuirea lor logică şi adevărată, merită toată lauda.

Dacă mai departe, uneori se resimt oarecari lacune în folosirea izvoarelor interne şi anume în consultarea materialelor arhivalice aflătoare în depozitele publice sau pe la particulari, şi rămase până astăzi inedite, dar materialele tipărite interne sau externe, ca şi materialele externe încă nepublicate, se văd folosite cu cea mai mare grijă de către autor. Mai bine de un an şi jumătate i-a trebuit numai pentru culegerea materialului respectiv care lipsià din colecţiunea Hurmu-

zaki şi din *Monumenta Hungariae historica.* Pentru întregirea acestui material au fost cercetate amănunţit arhivele din Viena, al Statului ale Curţii imperiale, precum şi Arhivul de Răsboiu tot de acolo In cea dintâi, care poartă numele de Haus- Hof- und Staatsarchiv, s'au studiat secţiunile: «Hungarica», «Turcica», o parte din «Polonica» şi «Russica». Pe lângă aceasta, în filiala arhivei amintite, s'au copiat şi extras două codice cuprinzând mai ales veşti din Veneţia şi Roma, respectiv din Constantinopol şi Polonia, transmise la Roma şi Veneţia, iar de acì la Curtea imperială; şi deşì aproape 2 din 3 părţi din acel material—copiat de d-l Sîrbu—a văzut lumina după alte còpii în vol. XII din Documente Hurmuzaki, dar chipul puţin exact şi chiar ciudat cum unele din aceste còpii (documente) au fost acì reproduse — probe dęstule ni se dau de către d-l Dr. Sîrbu nu numai în notele din cuprinsul operei sale, dar şi în întroducere, — face până la un punct necesară republicarea acelui material istoric după còpiile făcute de către d-sa.

De asemenea autorul a cercetat în bibliotecile din Viena tot felul de colecţiuni tipărite, cari puteau cuprinde materiale, neutilizate până la dânsul. Timp de alţi doi ani i-au trebuit autorului pentru studiarea şi prelucrarea materialului nou adunat, ca şi a celui cuprins în numeroase volume din colecţiunea Hurmuzaki, şi în feluritele secţii şi volume ale «Monumentelor» ungureşti, în revista istorică maghiară *Tortênelmi tár* şi în alte publicaţiuni maghiare, aşà încât putem zice că d-l Dr. Sîrbu e cel dintâiu din scriitorii români, care a dat o atenţiune deosebită izvoarelor ungureşti şi a înfăţişat sub o lumină adevărată raporturile ţerilor române cu Ardealul înainte şi pe timpul lui Mihaiu Viteazul O listă a izvoarelor va figurà de sigur la finele volumului care va încheià opera; a da acì lista fântânilor utilizate în primul volum ne-ar duce prea departe; este destul credem a repetà că n'a rămas material publicat până acum, care să nu fie întrebuinţat, pe lângă o mare cantitate de material arhivalic cu totul nou şi încă necunoscut.

Aceasta ca încredinţare despre seriozitatea lucrării ce avem înainte-ne şi a conştiinţiozităţii aceluia ce a întreprins să scrie o operă aşà de însemnată.

Acum vă cer voie să rezum conţinutul primului volum, care tractează cinci ani numai din domnia lui Mihaiu Viteazul: dela 1593 până la 1598, adică dela urcarea pe tron a eroului şi până la tractatul din 9 Iunie 1598 cu Împăratul Rudolf, tractat încheiat la Mânăstirea Dealului de lângă Târgovişte

În întroducere avem: I) o «scurtă privire asupra domniilor Ţerii-

Româneşti în legăturile lor cu străinii, dela intrarea Românilor în istorie până la Pătraşcu Vodă cel Bun», şi II) «Schimbările de domnie pe timpul rândului de oameni dinaintea lui Mihaiu Viteazul» În fond întreaga întroducere se ocupă mai ales cu schimbările de domnie, întru cât dela influenţele puterilor străine ce se manifestă cu acest prilej atârnă desvoltarea legăturilor internaţionale ale ţerilor române, şi în ele se oglindesc mai bine aceste legături. Vom relevà în treacăt câteva lacune strecurate în partea primă a întroducerii.

Aşà de pildă, autorul nu cunoaşte pe Mircea, fiul lui Mihnea cel Rău, din 1509—10, pune eronat moartea lui Vintilă Vodă în a. 1537, crede că Radu Vodă Călugărul, care urmează lui Vintilă dela Slatina, erà fiul lui Radu Vodă Călugărul din 1520, admite luna Martie 1545 ca finele domniei lui Radu Paisie, şi că Basarab Laiot a venit cu oaste în ţară în 1544; în fine confundă pe Radu Ilie, pretendentul din timpul lui Mircea Ciobanul, cu Radu Vlad de după moartea lui Pătraşcu Vodă Mai interesantă e fără îndoială partea a doua din întroducere, unde între altele avem un tablou de date, cât se poate de exacte, asupra creşterii succesive a tributului şi a darurilor extraordinare ce predecesorii lui Mihaiu Viteazul fusese nevoiţi a plătì Porţii, aşà că şi din aceste cifre vedem limpede înrăutăţirea crescândă a situaţiunii ţerilor noastre şi simţim pregătindu-se terenul pentru un «mântuitor», care «trebuià să vină», dacă ţerile române «mai erau să trăiască»

Opera este împărţită în 3 cărţi.

Cartea I: Temeliile răscoalei împotriva Turcilor şi izbucnirea ei, cap I—IV (1593—4, p. 43—206), Cartea II: Luptele de liberare şi apărare de păgâni, cap. V şi VI (1594 fine şi 1595, p. 207—370) şi Cartea III Apropierea lui Mihaiu Vodă de Turci şi intrarea lui în legături nemijlocite cu Împăratul, cap. VII—IX (1596—1598, p 371—591)

Capitolul I al cărţii I. «Ridicarea Banului Mihaiu în scaunul domnesc la 1593 şi neamul lui». — Scoaterea lui Alexandru cel Rău din domnie dă prilej la o nouă expunere documentată a suferinţelor ţerii şi a greutăţilor ce i le făceau cămătarii şi slujitorii domneşti însărcinaţi cu strângerea birurilor. Prin combinaţiunea datelor din documentele publicate în colecţiunile noastre cu ştirile ce ne procură cronicarul contimporan ungur Szamoskozy, în notele sale ungureşti, cum şi ale mai multor documente ungureşti neutilizate până acum, se stabilesc nouă cunoştinţe asupra ridicării lui Mihaiu la domnie, asupra factorilor din afară şi din lăuntru cari au conlucrat la aceasta şi asupra învestirii lui ca Domn, momente adică însemnate povestite de către oameni dinprejurul Domnului. Mai departe, faţă de afirmaţia mai mult decât uşoară

a unor istorici tineri, că Mihaiu ar fi fost fiul din flori al lui Pătraşcu cel Bun, că mama sa Doamna Tudora ar fi fost *ţiitoarea* sau «concubina» lui Pătraşcu Vodă, că moartea prematură a lui Mihaiu ar fi fost socotită de către mama sa ca o pedeapsă dumnezeească pentru greşelile ei din tinereţe, trebue să constatăm cu plăcere, că analiza critică a izvoarelor pe cari se sprijină această ciudată părere a condus pe autor la concluziunea că: datelor pozitive despre legitimitatea fiului lui Pătraşcu nu se poate opune nici un motiv serios; deci a condus pe autor la rezultatul contrariu, rezultat afirmat de cronice şi întărit de documente; şi chiar dacă dânsul confundă pe Iane Banul, unchiul de pe mamă al lui Mihaiu, cu Ienache Catargiul, carele trăià tot pe atunci, aceasta nu infirmă concluziunea dreaptă că acel Iane Banul a trebuit să fie unchiul Domnului, aşà cum ne asigură cronica Logofătului Tudosie păstrată într'o traducere (prelucrare) latinească şi publicată sub numele lui Walter.

Un al doilea capitol ne povesteşte, după izvoare amănunţite arhivalice, izbucnirea răsboiului între Turci şi Împăratul, la a 1593. Acest capitol câştigă însemnătate prin împrejurarea, că «din tocmelile ce se urmară atunci între cele două Curţi împărăteşti, cea turcească şi cea nemţească, din necazurile câte trebuià să sufere aceasta din urmă în pragul răsboiului, vom vedeà şi mai lămurit ce putere brutală stăpânià peste ţerile româneşti, vom înţelege mai uşor vina acestora, care nu e singură a lor, că ajunsese atât de rău, vom cunoaşte mai bine oamenii cu cari vom aveà mai apoi de lucru». (p. 71).

Acest capitol a fost scris «pentru ca apoi să înţelegem cu atât mai bine rolul ce aveà să-l joace Voevodul român între ei» (între Împărat şi Sultan) El e important şi prin faptul că Mihaiu se aflà tocmai atunci în Constantinopol, lucrând să câştige domnia şi «văzuse cu ochii ruşinea şi ocara ce a suferit Krechnitz, fusese deci martor la batjocura adusă Împăratului creştin». Şi negreşit că aceasta a trebuit să aibă influenţă asupra hotărîrilor lui viitoare. (p. 92)

În capitolul al treilea se arată încercările făcute de Împărat şi de Papa pentru închegarea unei lige creştine împotriva Turcilor şi în special silinţele puse pe lângă Muscali, Poloni şi la Principele Ardealului Aceste din urmă, cari avură izbândă, sunt studiate amănunţit şi prezentă cel mai mare interes. Acì avem o schiţă a relaţiunilor de drept ce existau atunci între Transilvania şi Regatul unguresc, a relaţiunilor cu Suzeranul turc, a situaţiei Principelui Sigismund faţă de supuşii săi. Acì cunoaştem dela început caracterul acestui om slab şi plin de vanitate, ale cărui fumuri erau menite să întunece toate

faptele lui Mihaiu şi să-l împiedice în toate pornirile lui măreţe. Aci facem întâia cunoştinţă cu Andrei Báthory, vărul său, de pe acum protivnic politicei filogermane în Ardeal, în acelaş timp vedem şi greutăţile ce Sigismund făcù, până ce să intre în această politică, exploatând situaţia cum se puteà mai bine, precum şi piedicile ce el singur trebuì să învingă Apoi, după ce-şi netezì calea cu omoruri, avù norocul să poată stoarce dela Împăratul cele mai bune condiţii cu prilejul tocmelilor pentru intrarea sa în luptă, fiindcă ţerile româneşti dejà se răsculaseră, şi răscoala lor o puteà arătà ca făcută «subt a sa ocrotire». , «la a sa comandă» (p. 123)

Şi totuş cât de neadevărat erà aceasta, înţelegem din cap. IV: «Domnii români în faţa ligei plănuite şi începutul răscoalei lor împotriva Turcului». E un capitol de mare însemnătate prin cunoştinţele nouă ce stabileşte.

Papa şi Împăratul trimit delegaţi la Răsărit, anume cel dintâiu la Cazaci, şi de va aflà delegatul de bine şi la Domnii români, pentru cari primeşte scrisorile de împuternicire trebuincioase, cel de al doilea la Aron Vodă din Moldova şi la Principele Ardelean Scopul acestor misiuni erà: Cazacii să atace Împărăţia turcească, Românii să stea pe loc, să nu ajute Turcilor Aron Vodă fusese cel dintâiu, care se arătase doritor—îndată ce răsboiul izbucnì — de a trece în partea creştinilor; de aceea pe el îl şi vizitează amândoi Trimişii Potentaţilor apuseni, iar delegatul împărătesc chiar şi încheie cu dânsul un tractat de supunere a Moldovei sub Împăratul, în vara a. 1594.

S'a susţinut până acum, că şi Marini, delegatul Împăratului, aveà misiune şi la Voevodul Ţerii-Româneşti, fiindcă primise, la plecarea sa, două scrisori, una pentru Aron (Hospodaro Moldaviae Walachiae) şi alta pentru Ştefan Bogdan (tot Hospodaro Moldaviae Walachiae). S'a socotit anume, că sub acest din urmă se înţelegeà Domnul Ţerii-Româneşti, fie din neştiinţa celor dela Curte asupra schimbărilor din ţară, fie printr'o «greşală de cancelarie», întru cât priveşte numele Autorul probează prin analiza temeinică a instrucţiei lui Marini şi a pomenitelor scrisori, că erà vorba şi în cazul al doilea tot de Voevodul moldovean, şi anume despre acela ce ar fi putut luà locul lui Aron, înainte de ce delegatul împărătesc să ajungă în Moldova. Astfel scrisoarea a doua erà dată numai pentru această eventualitate, şi nici se poate explicà titlul de Hospodar Moldaviae Valachiae dintr'însa, decât numai dacă e vorba de Moldova E adevărat că atât Comuleo, trimisul Papei, cât şi Marini, plenipotenţiarul Împăratului, erau hotărîţi, când se aflară în Ardeal (primul în Fevruarie-Martie, cel de al

doilea în Iunie), să meargă şi în Ţara-Românească pentru încheierea unei alianţe, sau cel puţin spre a se asigurà de neutralitatea ţerii. Această hotărîre ei o luase în urma rugăciunii stăruitoare a solilor lui Mihaiu Vodă, pe care ei îngrijise să-i trimită în Ardeal spre a se întâlnì cu dânşii. Dar nici Comuleo, nici Marini nu veniră în Ţara-Românească, din cauza intrigilor Principelui ardelean, carele nu voià ca Domnul român să vină în atingere directă cu acei ambasadori. Sigismund, ştiind bine că Ţara-Românească trebue numai decât a scuturà jugul turcesc, căutà să izoleze pe Mihaiu, spre a stoarce dela dânsul cele mai aspre condiţii, în schimbul ajutorului de care aveà trebuinţă Deci *nu* ca aliat, ci ca supus sie-şi, voià Sigismund să aibă pe Mihaiu. Şi într'aceasta el a şi reuşit pe deplin, căci numai astfel se poate explicà ruşinosul tractat din 20 Maiu 1595, încheiat de boierii lui Mihaiu în numele Domnului lor cu principele Ardealului Toţi paşii întreprinşi de Mihaiu pentru a-şi asigurà ajutoare străine, înainte de revoluţie, autorul îi urmăreşte cu băgare de samă în puţinele ştiri ce ni s'au păstrat, şi toate situaţiile sunt fixate prin critică chibzuită. Capitolul se termină cu izbucnirea acestei revoluţii prin măcelărirea Turcilor, întâmplată în Ţara Românească la 3/13 Noemvrie, iar în Moldova două zile mai târziu. Această răscoală izbucnià tocmai în momentul potrivit, când după căderea Rabului, Împăratul creştin, biruit, simţià nevoie a-şi aruncà privirea asupra Voevodului român, carele făcuse începutul glorioasei campanii ce aveà să urmeze. Dar şi de astădată «Principele Transilvaniei... întunecà şi lumina celor dintâi fapte ale lui Mihaiu, ca altădată dorinţa lui aprinsă de răscoală» El scrià la Curte, că dânsul a silit pe Mihaiu să se răscoale, pentru a se convinge de credinţa lui, trimiţându-i câteva oşti. Din toată minuţioasa cercetare a autorului rezultă că nu Sigismund «a atras pe partea Împăratului pe Moldovean şi Români», cum susţinea Principele ardelean, ci din potrivă se adevereşte ce va spune Mihaiu peste câţiva ani, «că el de bunăvoie şi liber s'a lipit de creştinătate, şi că el a fost autorul că Voevozii Transilvaniei şi Moldovei s'au închinat cu desăvârşire Maiestăţii sale»! Îl putem crede dar, «că erà altceva în inima lui, atunci» când jurà în Divan, la Constantinopol, cu prilejul învestiturii sale, că va plătì datoriile înaintaşilor săi, după cum spuneà informatorul cronicarului ardelean, că mulţi auzise aceasta din chiar gura Voevodului.

În cartea II, cap. V, vedem desfăşurându-se frumoasele lupte cari goliră oraşele din stânga Dunărei de Turci, afară de două, şi procurară bogate prăzi ostaşilor lui Mihaiu şi ai lui Aron Vodă. Cea mai frumoasă izbândă a lui Aron e ocuparea Ismailului. Deosebită

atenţiune autorul acordă luptelor mai mari: loviturilor date Tătarilor şi înfrângerii grele asupra oastei lui Mustafa Paşa la Rusciuc. Acest paşă venise să pună nou domn în ţară, dar fu învins de însuş Mihaiu, care participase la luptă; de asemenea se dă atenţie biruinţei asupra Paşei care venise să pună nou Domn în Moldova, precum şi izbânzilor frumoase dela Brăila şi Nicopol. Cu îngrijire s'au fixat încă şi datele cronologice, ale mărimii oştilor, şi alte momente, din izvoare destul de încurcate, despărţindu-se cu cumpăt şi cu critică adevărul de fabulă.

«Dacă dela început Turcii simţiră nevoia de a înnăbuşì chiar iarna mişcarea rebelului Mihaiu şi a soţului său Moldovean», scrie autorul la sfârşitul povestirii acestor lupte, «acum trebuiau să vadă că nici gândì nu se mai pot la un răsboiu serios în Ungaria, câtă vreme atât de îngrozitori duşmani le stau în coastă Şi Mihaiu înţelegeà că greul răsboiului turcesc pe capul său are să cadă acum. De aceea lipirea de prietini şi căutarea după ajutoare străine îi erau mai zoritoare ca ori când . . Întâiu şi mai ales el erà silit să se razime pe Principele transilvan. ., căci pe acesta îl curteniau cu toată îngrijirea Împăratul şi Papa». După ce cunoaştem raporturile Principelui ardelean cu aceşti din urmă (adică cu Papa şi Împăratul), tractatul încheiat de Sigismund cu Împăratul la 1595, purtarea lui Sigismund cu ţerile româneşti, scoaterea lui Aron Vodă din domnie, ofertele ce făceau Turcii lui Sigismund şi pregătirea acestora de răsboiu, apoi neizbutirea lui Mihaiu Vodă de a ajunge să câştige vreun ajutor dela Poloni, ori dela Împăratul, după expunerea tuturor acestor împrejurări, tractatele de supunere ale ţerilor româneşti către Sigismund Báthory, ce se încheiară în lunile Maiu şi Iunie 1595, apar ca o necesitate inevitabilă Cu toate că la Curtea Împăratului se găsiau oameni cari înţelegeau că nu e dreaptă purtarea lui Sigismund faţă de Români, Împăratul nu făceà nimic ca să-l împiedice în faptele sale şi îngăduià ca dânsul să prefacă pe Voevozii români din aliaţi împotriva Turcilor, să-i prefacă în nişte subjugaţi Trebue relevat din nou că şi acum Sigismund, de frică ca să nu i se încrucişeze planurile, să nu i se zădărnicească isprăvile acestea, oprì mergerea unui trimis împărătesc la Mihaiu Vodă, atât înainte de încheierea tractatului, cât şi după aceea. «Am hotărît să rămână câtva timp aici» (trimisul împărătesc), scrie Sigismund Împăratului după încheierea tractatelor cu Românii, «temându-ne ca nu cumva mergerea zisului Ioan Marini în acele părţi să ne aducă, din pricina nestatorniciei acelor naţiuni, niscai nouă greutăţi, din cari foarte multe abià le-am învins». Şi aceasta făcù pe Marini să se întoarcă la Curte, fără a fi văzut şi de astădată pe Mihaiu. Cu toate măsurile de precauţiune

luate de Mihaiu în fața răsboiului mare la care se aștepta, totuș i-a fost dat să întâmpine singur oștile fără număr ale lui Sinan la Călugăreni: aceasta poate spre norocul său, pentru a-și arătă, el aproape numai cu oastea sa, toată măsura vitejiei și a priceperii sale la răsboiu. Călugărenii formează un capitol separat împreună cu toate întâmplările și campania întreagă până la încheierea acestui an. Aci avem cea mai amănunțită analiză a izvoarelor, dintre cari o samă sunt utilizate pentru prima dată; aci dobândim cele mai exacte rezultate asupra minunatei lupte dela Vadul Călugărenilor, și asupra factorilor cari o săvârșiră, asupra retragerii cumpănite a oastei române la munți, asupra intrării Polonilor în Moldova și a instalării lui Ieremia Movilă de Domn, schimbare menită ca să turbure puțin răsboiul acesta, asupra venirii, în urmă, a oastei ardelene cu Principele Sigismund și ajutoarele apusene ce căpătase; mai departe, asupra fugei lui Sinan, asupra urmăririi lui și a baterii cetății Giurgiului, și în fine asupra încercării făcute de a restabili pe Ștefan Răsvan în voevodatul Moldovei, încercare ce aduse căderea definitivă a uzurpatorului.

Pretutindeni, în acest capitol, ca și în celelalte, răsboiul din Ungarai nu e trecut cu vederea. De astădată el dă autorului ocazie să scrie, ca încheiere: «Privind izbânzile Imperialilor din acest an, putem zice că ele fură ușurate și se putură aveà, fiindcă oastea cea mare a Turcilor fu legată la Dunărea de jos. Apoi ele nu sunt nici de departe așà de însemnate, cum s'ar aștepta cineva dela o oaste atât de bună, cum o avù Împăratul în anul acesta în Ungaria .. Izbânda izbânzilor din acest an fu bătălia dela Călugăreni, câștigată cu focul inimii Domnului român, al cărui nume nici nu se mai pomenià la sfârșitul răsboiului acestui an, în rapoartele ce umpleau lumea cu laudele Prințului Transilvan»... .. «Un lucru a dobândit și Mihaiu Vodă. , neatârnarea țerii sale». Stipulațiile grele dela 20 Maiu încetară de fapt; independența țerii și demnitatea personală a Domnului ei fură dobândite la Vadul Călugărenilor și la Giurgiu; nimeni, și cel dintâiu Sigismund, nu mai gândì la acel rușinos tractat.

În cele trei capitole ale cărții III, intitulată: «Apropierea lui Mihaiu de Turci și intrarea lui în legături nemijlocite cu Împăratul», ajungem să cunoaștem pe Domnul nostru în toată iscusința lui diplomatică ce i-a fost atât de adeseori contestată, cu prea mare ușurință. Dar momentele nouă, scoase la iveală, sunt prea multe pentru a puteà fi urmărite an cu an, lună cu lună, într'o scurtă dare de samă ca aceasta Întâmplările se desvoltă într'o legătură strânsă și naturală, și se întrețes în niște conture mari, bine definite. Prin ocuparea tronului Moldovei cu

Ieremia Movilă, clientul credincios al Polonilor, situaţiunea dela începutul răsboiului se schimbase Mihaiu se găsià înconjurat din 3 părţi de către duşmani ai politicei lui de până acì, şi numai dinspre Ardeal mai aveà atingere cu creştinătatea. Căci Polonii erau buni prieteni ai Turcilor, deşì se vedeau curteniţi şi de Împăratul şi de Papa pentru a intrà într'o ligă creştină împotriva Turcilor Mihaiu lucrà deci în înţelesul acestei politici, când şi dânsul se adresà direct Regelui polon, cerându-i ajutor, sau cel puţin permisiunea de a-şi recrutà oaste mercenară pe teritoriul lor (Scris dela 16 Martie 1596, pag 391—412), «căci îi va fi recunoscător prin serviciile ce va aduce creştinătăţii.» Dar Polonii nu numai că nu-i împliniau cererea, ci răspundeau chiar deputaţilor împărăteşti, că numai aşà vor sta de vorbă asupra ligei, dacă mai întâiu Mihaiu Vodă va fi scos din domnie şi se va fi pus în Ţara-Românească un alt Voevod, iar ţerile româneşti, ba chiar partea Transilvaniei dinspre ele, vor fi lăsate în paza garnizoanelor polone. Mihaiu, care bănuià dela început ce sentimente hrăneşte pentru el purtătorul politicei polone, cancelarul şi mareşalul oştilor Zamoyski, încercă în acelaş timp ca să se apropie şi de Turci. El puteà acum face aceasta, căci dovedise îndestul toată virtutea sa militară, mai ales că şi Transilvanul stăteà de vorbă cu Turcii. Şi unul ca şi altul găsiră la dânşii bună primire. Totuş pentru a nu-şi pierde încrederea faţă de creştini, adică de Împăratul, şi a nu face pe Turci să-şi închipuiască că de slăbiciune se apropie de ei, Mihaiu trimite singuratice corpuri din oastea lui mercenară, ca să facă năvăliri peste Dunăre în tot cursul anului 1596. Ba chiar el însuş în persoană întreprinse o expediţie, în Noemvrie, asupra Nicopolei, ca să răsbune prădarea ţerii de Tătari, cari năvăliseră în ţară, nu cu voia Sultanului, ci după îndemnul şi cu înţelegerea Polonilor şi a lui Ieremia Vodă. Acesta din urmă chiar îşi băgase mânile şi într'un complot neizbutit împotriva vieţii lui Mihaiu, complot în care erau amestecaţi cei dintâi ministri ai Domnului Această duşmănie în coastă, precum şi pierderile oştilor împărăteşti şi transilvane în Ungaria în a 1596, siliau pe Mihaiu să se lipească şi mai mult de Turci, şi să primească chiar steagul de domnie dela ei în vara anului 1597. Erà o politică de nevoie, căci dorinţa lui îl mânà tot mai mult spre partea creştinilor. De aceea el se dusese singur în Ardeal, încă pe la sfârşitul anului 1596, ca să îndemne pe Sigismund, care aveà să plece a doua oară la Împăratul, să determine pe Rudolf ca: ori să poarte răsboiul mai serios strămutându-l în Ţara-Românească şi peste Dunăre, ori să se încheie pace cu Turcii Mihaiu izbutì a face pe Sigismund să ia cu sine la Praga şi pe banul Mihalcea. Rezultatul pentru Mihaiu a fost că Mihalcea,

mai rămânând la Praga şi după plecarea Principelui, i-a adus lui Mihaiu făgăduinţa sigură că Împăratul îi va da un ajutor în bani pentru 4.000 de ostaşi

O aşà făgăduinţă fireşte n'a fost de loc pe placul Ardeleanului, carele a pretins în urmă ca banii să se dea lui Mihaiu numai prin mijlocirea lui, iar nu direct, deoarece Voevodul atârnă de dânsul şi deci dela el trebue să primească oastea. Aşà s'a şi făcut în parte. Totuş Mihaiu nu întrebuinţă oastea trimisă, nici pe a sa, spre a trece Dunărea să se unească cu creştinii de acolo, după cum fusese vorba şi cum avusese cu ei legământ prin mijlocirea Episcopilor lor, ca să se pună în capul lor şi să se răsboiască cu Turcii. Ci Mihaiu venì acum cu alte planuri, a căror realizare erà în adevăr necesară. El dovedì acum Împăratului, dela care îi sosise un deputat în Octomvire 1597, că înainte de toate trebue să cuprindă Moldova, dacă e vorba să mai întreprindă ceva peste Dunăre. Cu Polonii, a cărora prietenie de geaba s'a trudit s'o câştige, şi cu Ieremia Vodă în spate, el nu poate face nimic dincolo de Dunăre Şi aveà toată dreptatea! Nu-i erà permis să-şi aţâţe şi de cealaltă parte focul abià potolit. El mai cereà ca oastea de ajutor să i se plătească şi în timpul iernii. Îngheţând Dunărea, are totuş de gând să întreprindă ceva dincolo, ziceà el.

Într'aceea Sigismund se săturase de domnie şi de răsboiu sterp, şi după lungi tocmeli se ajunse cu Împăratul ca să-i dea ţara Ardealului în schimbul unor ducate din Silesia şi a unei sume de bani. Dar Principele erà şovăitor, şi Cancelarul Jósika, uneltià împotriva domniei germane, urmărind scopul ca să ocupe el tronul ce aveà să devină vacant Sentimentele neprieteneşti pentru o stăpânire a Împăratului peste ţara lor erau comune majorităţii nobilimei din Ardeal. Rivalităţi personale însă căutau să zădărnicească planul Cancelarului.

Din interese contrare, Mihaiu Vodă erà primul care să descopere uneltirile acestuia. El se bucurà de venirea unui arhiduce ca să domnească peste Ardeal, fie independent, fie în numele Împăratului; căci numai atunci găsià el putinţa de a intrà nemijlocit în sfera de acţiune şi de interese ale acestuia, şi i se deschideà perspectiva de a fi ajutat în planurile sale, planuri cari, dacă se realizau, aveau să fie de folos comun. În acelaş timp el se mântuià şi de grija că Ardelenii se vor puteà supune din nou Turcului.

În adevăr Ardealul fu luat în primire de Comisarii împărăteşti, în primăvara a 1598, iar Domnul român căută îndată ca să încheie legături cu Împăratul.

Nu numai tractatul care în adevăr s'a încheiat şi negocierea lui, dar şi tratativele cari au preces întâlnirea comisarilor cu Mihaiu sunt de cel mai mare interes, şi aruncă o lumină de tot nouă asupra Domnului şi asupra relaţiunilor lui cu Ardelenii şi cu Împăratul Sfetnicii tronului Ardelean cereau şi întocmiseră lucrurile, aşà ca Mihaiu să vină în Ardeal pentru încheierea tractatului. Voevodul însă ştiù, prin iscusinţa şi energia sa, să silească pe Comisari a venì dânşii la Târgovişte, în ciuda tuturor uneltirilor Ungurilor, cari luau parte la cârmuirea Transilvaniei Strălucita primire ce reprezentanţii Împăratului găsiră la Târgovişte e o dovadă de însemnătatea ce Mihaiu puneà în această legătură care, mulţumită energiei lui desfăşurate în cursul tratativelor, fu mai mult o alianţă decât o supunere, fu, dacă voiţi, o supunere aproape numai de formă: O dinastie ereditară în familia Domnului, sau după stingerea ei în a celui ce şi-l va alege ţara, ajutor însemnat ostăşesc în toate nevoile, o independenţă absolută înlăuntru, iată lucrul prea de preţ, pentru a nu cântărì ele mai mult decât golul titlu de supremaţie a Coroanei ungureşti ce-l purtà acum Împăratul peste Ţara-Românească. Cu acest tratat, încheiat la 9 Iunie 1598, în biserica Mânăstirii Dealului de lângă Târgovişte, se încheie acest volum, precum cu izbândă acelaş tractat încunună politica de până acì a Voevodului român.

Paralel cu aceste negociaţiuni, de cari nu se ştià la ce rezultat vor duce, ba chiar înainte de începerea lor, mergeau tocmelile lui Mihaiu cu Tătarii pentru a-i atrage împotriva Turcilor, ca şi tocmelile lui cu Turcii pentru pace, ca să nu fie atacat de ei înainte de vreme. Acestora le trimise chiar şi un mic tribut. Şi toate ajungeau în acelaş timp la bun sfârşit Căci tocmai «starea bună în care se aflau cu Turcii» ... «puteau face» pe ai noştri să fie «tari de târg» cu Împăratul, şi să câştige dela reprezentanţii acestuia un tractat atât de favorabil. Atârnă acum de graba ce va pune Împăratul întru împlinirea îndatoririlor sale, anume în darea de ajutor, pentruca Mihaiu să poată păstrà credinţa în această parte. Deslegarea firească ce urmà să aibă aceste situaţii, precum şi întorsătura ce schimbările neaşteptate din Ardeal vor da întâmplărilor, toate acestea vor aveà să serve drept introducere la volumul II al Istoriei lui Mihaiu Viteazul, volum pe care îl aşteptăm cu plăcere şi cu încredere

Acesta este în rezumat cuprinsul vol. I, prezentat la premiu. Ca un fir roşu şi neted şi într'o desfăşurare logică şi raţională, evenimentele trec pe dinaintea cetitorului, care nu poate decât să rămână convins că este un adevărat istoric cu toate însuşirile cerute acela care

a întreprins să scrie istoria lui Mihaiu Vodă Viteazul. Dacă nedeprinderea cu întorsătura frazei literare obişnuite în România liberă face lectura când şi când greoaie, dar judecată în a sa întregime, cu conţinutul său bogat de fapte nouă şi bine documentate, opera d-lui Dr. Sîrbu este o lucrare ce merită a fi încurajată şi lăudată. De aceea o recomandăm spre a se acordà autorului Marele premiu Năsturel-Herescu

Jean A Vermont, *Iancu Jianu,* poemă. Focşani 1904. — *Raport de* **Iosif Vulcan**

O broşură de 47 pagine, solicitând Marele premiu Năsturel-Herescu de 12.000 lei!

Un autor care crede că în ultimii patru ani nu s'a produs nimic mai bun în literatura română decât această lucrare a sa! Dacă nu erà de părerea aceasta, nu o prezentà tocmai la concursul pentru cel mai mare premiu, care se decerne de către Academie în patru ani odată.

E bine, eu sunt de convingere opusă. Cred că poema aceasta este una din cele mai fără valoare din câte au apărut anii trecuţi în genul acesta în limba română.

Autorul, lipsit cu desăvârşire de talent poetic, a înjghebat un subiect care nu ne leagă de loc atenţiunea şi-l povesteşte într'o proză ritmată care, în loc de a ne înălţà, ne trage la pământ

Nicăiri vreo concepţie poetică, cât de modestă, care să ne mişte sufletul, nicăiri un tablou artistic, care să ne încânte imaginaţia; nicăiri un avânt care să ne înalţe; ci tot locuri comune, spuse în o limbă fără nici o coloare, fără nici o frumuseţe.

O singură calitate îi recunoaştem autorului · curajul de a-şi prezentà lucrarea la Marele premiu al Academiei, pe care numai opere de înaltă valoare pot să-l solicite, care prin urmare nu i se poate acordà.

A. Vlahuţă, *Poezii, 1880—1904* Bucureşti 1904. — *Raport de* **I. Bianu.**

Un pătrar de secol s'a împlinit, de când Alexandru Vlahuţă ţine în mână condeiul de scriitor, de poet, de artist al limbii româneşti. Nici ispitele, nici deziluziile, nici vijeliile de tot felul, cari se întâlnesc de un biet om în scurtul, dar frământatul drum al vieţii, şi cari uneori au lovit cu cea din urmă amărăciune şi pe Vlahuţă, nu l-au putut face să se abată din calea pe care îl atrăsese talentul şi pasiunea lui pentru frumosul literar.

În tot lungul acestui pătrar de secol Vlahuţă a muncit neîncetat, condeiul nu i-a căzut din mână, nici nu i-a amorţit între degete. El a

fost — este încă — şi sperăm şi dorim să fie încă mulţi ani ce a fost până acum, un adevărat preot al artei, pătruns până în fundul sufletului de sfinţenia misiunii artistului. El a slujit numai frumosului şi totdeauna cu conştiinţa plină de acea respectuoasă sfială cu care se ating de cele sfinte cei adânc şi sincer credincioşi.

Nu mulţimea este calitatea scrierilor lui Vlahuţă. El a scris în versuri şi în proză — poezii, novele, descrieri, toate concepute şi studiate cu multă gândire, muncite cinstit şi conştiinţios, scrise în forma cizelată a unei limbi de o armonie fără greş, fără scădere.

Volumul pe care l-a prezentat Vlahuţă la Marele premiu Năsturel din acest an nu cuprinde numai scrieri nouă Titlul chiar ne spune că acest volum este un fel de publicare jubilară, în care a adunat autorul însuş şi a ales dintre poeziile scrise de dânsul dela 1880 până acum pe acelea, pe cari el însuş le crede cele mai frumoase, cari îi sunt lui însuş cele mai iubite Se cuvine deci ca în judecata noastră să se ţină samă şi de această împrejurare, şi având să ne dăm părerea şi votul hotărîtor asupra acordării marelui premiu la care concurează, să ţinem samă de întreaga activitate literară, de toate scrierile lui, din cari cele cuprinse în acest volum sunt numai o foarte restrânsă alegere.

De câte ori a apărut o carte de Vlahuţă, fie poezii, fie novele, fie altfel de proză, ca articolele: *Un an de luptă*, saŭ *România pitorească*, totdeauna a fost un eveniment în viaţa noastră literară şi s'a produs un răsunet în publicul care ceteşte literatura românească. Acest fapt de toţi cunoscut este o dovadă că Vlahuţă este o putere artistică de întâiul ordin.

La 1886, când a apărut întâiul volum de proză — *Novelele*, — părerile asupra lor s'au împărţit. Toţi recunoşteau lui Vlahuţă valoarea de poet, dar unii îi contestau calitatea de prozator. Meritul acelor scrieri a fost recunoscut însă în curând, s'a recunoscut mai ales meritul principal — al limbii. Acea frază mlădioasă şi sculpturală, aşà fel croită de artist, încât să exprime cele mai fine nuanţe ale simţirii şi gândirii, erà un element nou în literatura noastră şi deosebià pe Vlahuţă de scriitorii buni şi populari de pe atunci — de Gane, Slavici, Creangă Deosebirea o făceà meşteşugul artistului de a împreunà limba poporului cu cea dela oraş într'un întreg armonios, îmbogăţind astfel mijloacele limbii bune pentru exprimarea noţiunilor abstracte.

La 1887 a apărut întâia oară adunate în volum poeziile lui Vlahuţă, până atunci împrăştiate prin reviste şi ziare Recunoaşterea lui de poet de mâna întâia a fost aproape unanimă. Popularitatea lui s'a aşezat atunci şi stă neclintită până astăzi. O neîndoioasă dovadă de

merit şi de valoare este de a fi fost recunoscut de poet mare tocmai atunci, când toate admiraţiile se înălţau către un singur nume, când toată epoca literară erà predominită de Eminescu.

Numele lui Vlahuţă este strâns legat de al lui Eminescu Nu este critic care, vorbind de Vlahuţă, să nu pomenească de Eminescu, şi unii au voit să-l prezente numai ca un epigon al acestuia. Este aceasta fals şi rău. Vlahuţă îşi are individualitatea sa artistică proprie, care i-a fost recunoscută şi de cei mai ageri critici: «A fost o vreme—zice unul din aceştia (Iorga, *Convorbiri Literare*, 1901, pag. 1.052) — când marea umbră a lui Eminescu cuprindeà toată simţirea noastră şi în acea vreme ne-am regăsit în versurile lui Vlahuţă, cu toate aspiraţiunile noastre către frumuseţe, cu toată iubirea noastră pentru tot ce e tainic, adânc, depărtat, cu tot desgustul pentru o viaţă al cărei rost nu-l înţelegem.... Ne-am rugat către idealele noastre de atunci prin glasul vibrător, fierbinte şi misterios al acestui poet.»

Numai un talent format şi cu individualitate proprie puteà să întrupeze în aşà măsură «aspiraţiile către frumuseţe» ale unei întregi generaţii, iar un asemenea poet nu este din acelaş rând cu imitatorii sau cu epigonii — *opera lui formează un capitol deosebit în literatură*

Singurul critic care a supus poezia lui Vlahuţă la o analiză amănunţită şi în asemănare cu a lui Eminescu a fost Gherea Înrudirea de căpetenie între amândoi poeţii o găseşte Gherea în «decepţionism», adică în stări sufleteşti pornite din sfărâmarea aceloraşi iluzii nutrite în tinereţe. Elementul de asemănare este adevărat. Explicarea lui este însă greşită. Nu în «întocmirea socială burgheză modernă» sunt a se căută cauzele unor stări de depresiune sufletească astăzi, când totul tinde spre o explicare fizio-psihologică. Cauzele pesimismului lui Eminescu sunt astăzi lămurite: poate erau rezultatele speculaţiunilor lui metafizice şi mai ales întregul lui sistem nervos ros de viermele unei boale organice. La Vlahuţă nu găsim asemenea pesimism. În câteva poezii este evidentă suggestiunea eminesciană; în altele, durerea, jalea, chiar disperarea, au pricini accidentale, de cari aproape nici unul nu suntem cruţaţi în frământările vieţii, dar cari la poetul nostru vibrează cu mai multă putere decât la noi. În multe însă se pare că poetul şi-a creat un anume fel de a privì viaţa în *câteva* manifestări ale ei. Zicem anume *numai în câteva,* căci prin melancolia poeziei lui Vlahuţă, adeseori străbat raze vesele de lumină şi poetul devine realist—iubitor de viaţă.

Pe când Eminescu este consecvent în pesimismul lui şi plânge durerea *universală,* din tot amarul gândirii adânci a filozofului budist,

pe atunci Vlahuţă — departe de a vedeà durerea în toate şi de a fi partizan al distrucţiunii generale,—nu visează pe ruinele fericirii pierdute sau imposibile, ci dimpotrivă opune durerii universale simpatia universală. Strofele 1—3 şi cea din urmă din *Iubire* (p. 132) sunt o luminoasă dovadă despre aceasta

Poetul care scrie aşa nu este pesimist! Tocmai simţul vieţii reale şi al iubirii sănătoase şi curate a făcut pe Vlahuţă să se ridice cu tărie împotriva plevei de poezii pesimiste ale tinerilor papagali eminesciani. În conferinţa lui, *Curentul eminescian*, a combătut «melancolia precoce şi maladivă» a acestor miorlăitori, cari voiau să treacă drept poeţi, şi le-a strigat: «ce frumoasă e viaţa!» În *Unde ne sunt visătorii?*, adresează o adevărată apostrofă sarbezilor trubaduri melancolici, pe lângă cari viaţa curge ca un râu pe care nu-l văd, nu-l aud, nu-l înţeleg

Dacă socotim cu deamăruntul, vedem că tocmai dragostea de viaţă este fondul adevărat al poeziei lui Vlahuţă şi chiar pesimismul lui izvoreşte din acest simţimânt, din revolta împotriva elementelor şi a împrejurărilor cari împiedică viaţa, înlăturându-i condiţiunile de desvoltare.

În poezia *Din prag* — înaltă gândire, prin care Vlahuţă se înalţă în regiunile cele mai de sus ale cugetării — pune în cumpănă viaţa şi moartea, cântăreşte rostul uneia şi al celeilalte şi gândurile ajung la următorul adevăr:

Ş'apoi.... e mişelnic lucru, singur zilele să-ţi curmi ...
Ţi-i zadarnică ispita, moarte, — o, de geaba-mi scurmi
Şi-mi mai vânturi mintea, — 'n lături, fugi cu neagra ta povaţă!
Înaintea morţii mele, — moartea dragostei de viaţă.

Din acelaş motiv sunt ieşite câteva din cele mai de frunte poezii. În *La icoană*, mama cu copilul bolnav la sân înnebuneşte, când vede că singura nădejde de a ţineà viaţa sufleţelului ei — icoana — este neputincioasă şi că viaţa a sburat, iar în braţe i-a rămas trupul mort; apoi şirul de poezii lirice, *În fericire.*

Poetul nu numai apără dreptul şi dragostea la viaţă, el îndeamnă a luptă, la desfăşurarea energiei întregi pentru a face bine şi a fi folositor ţerii şi poporului Iată tot gândul lui pus în fruntea cărţii vieţii lui:

Sfântă muncă e aceea
Ce răsplata 'n ea-şi găseşte
De 'nţelegi tu asta—cheea
Fericirii tale-o ţii.

Cât de urgisit să fii
Tu de-apururea iubeşte, —
Şi, ca'n suflet să ai pace,
Nimic lumii să nu-i cei —
Binele te 'nvaţ' a-l face
Ca albina mierea ei.

Aceleaşi îndemnuri sunt şi în întâia poezie *Sămănătorul*, în care ne învaţă că mai presus de viaţa individuală şi decât alergarea după împlinirea plăcerilor egoiste, avem un rost mai înalt — de a ne trudì pentru alţii, pentru cei mulţi, pentru viitor.

Simţemintele altruiste ale poetului se arată şi mai precis în câteva poezii cu fond social. Lupta vieţii — vorbind numai de cea naturală fără răi şi mişei — îşi are de sigur multe momente de nedreptăţire. Câţi nu cad, nu se sfărâmă, nu se prăbuşesc fără vină! Câţi nu plâng în lipsa amară şi nu-şi pot potolì foamea lor şi a copiilor, deşì au braţe vânjoase şi poftă de lucru! Ochiul milos al poetului se opreşte lăcrămând deasupra lor, mintea lui scrutează aceste paradoxe ale vieţii, aceste note jignitoare pentru armonia generală Lacrima lui ne înduioşează şi pe noi pentru aceşti oropsiţi de soartă şi ne face astfel mai buni, cel puţin pe aceia cari nu suntem cu totul orbiţi de egoismul subuman

Aceste înclinări simpatice către cei necăjiţi explică şi simpatia lui Vlahuţă pentru poeta lombardă Ada Negri, o scriitoare care şi ea a vărsat destule lacrămi pentru soarta sclavilor moderni şi a gloatei muncitoare—fără să se revolte şi fără ca lampa sperării de mai bine să se fi întunecat vreodată.

În volumul lui Vlahuţă, care ne stă dinainte, găsim traduse 16 poezii din Ada Negri; nu toate sunt însă cu tendinţe sociale, unele sunt lirice şi au o uimitoare asemănare cu ale poetului nostru. Aşà este *Nu te mai întoarce.*

Faţă de toate acestea, de poeziile cu fond decepţionist, de cele cu lauda iubirii de viaţă şi de muncă, în cari predomină caracterul serios şi cugetarea adâncă, fac un plăcut contrast câteva poezii din viaţa naivă a copiilor şi puţinele privelişti din natură. Acestea sunt însă rare şi puţine, pentrucă întreg spiritul lui Vlahuţă este concentrat în observaţia asupra firii omeneşti, pe care o urmăreşte şi o analizează în toate ale ei sbuciumări şi pasiuni.

În fuga unui grăbit raport, am arătat trăsurile principale ale întregei activităţi poetice a lui Vlahuţă. Ea este o muncă de cugetător ales,

de om cu ţinte clare şi bune, de scriitor cu limbă măiastră şi de artist desăvârşit în arta literaturii.

Nu e deci de mirare, dacă un asemenea scriitor a avut un succes atât de mare, cu toate că a scris relativ puţin. Nimeni poate — după Eminescu—nu a fost aşà de mult cetit dintre poeţii moderni ca Vlahuţă, şi astăzi continuă a exercità o influenţă fără îndoială bună asupra scriitorilor tineri, şi este încă în deplinătatea puterilor talentului său.

Încheiu acest raport cu vorbele cu cari sfârşeşte acum trei luni unul din cei mai culţi tineri de peste Carpaţi un articol despre Vlahuţă, un articol tipărit în *Luceafărul*, care apare acolo departe, unde acum o sută de ani a apărut *Istoria* lui Petru Maior. Aceste cuvinte sunt: «Azi prozatorul şi poetul — Vlahuţă — îşi dispută locul între cei mari ai literaturii noastre — singurul care a ştiut să rămână poet în versuri şi prozator în novelele sale dintre toţi câţi i-am avut. Din ceeace a sămănat în decurs de 25 de ani vor secerà toate generaţiunile viitoare.

«Prezentând deci volumul de versuri la premiul cel mare al Academiei, Vlahuţă i-a dat ocazia de a răsplătì o muncă cinstită şi înteţită a unui talent de primul rang. Dacă Academia va fi aşà cum o credem noi aici peste munţi, îşi va şti menirea.»

Înainte de a trece la votul hotărîtor, cred necesar să ne amintim glasul depărtat şi voinţa veşnic prezentă a darnicului întemeietor de premii Năsturel În testamentul lui se enumeră felurile de materii cari vor fi tractate în cărţile ce vor fi premiate şi enumerarea se încheie cu următorul punct *i*

«Scrieri de pură literatură, în proză şi în versuri, precum poeme, drame şi comedii serioase — mai ales subiectele naţionale — şi ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu samă aş dorì să se acorde «*Marele premiu Năsturel*», când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naţionale.»

Ori cum am judecà pe Vlahuţă, fie după mişcarea ce au produs scrierile lui, fie după valoarea lor proprie, fie după gradul ce-l are în ierarhia poeţilor nostri, concluziunea este aceeaş — el cade acum în prevederea cuvintelor testamentului şi lui i se cuvine în acest an Marele premiu Năsturel

Iuliu A. Zanne, ***Proverbele Românilor din România, Basarabia, Bucovina, Ungaria, Istria şi Macedonia.*** Vol. I—IX Bucureşti 1895—1903.— *Raport de* **S. Fl. Marian.**

D-l Iuliu A. Zanne a publicat până acuma nouă volume din *Proverbele Românilor,* şi după cum ne spune într'o notă dela sfârşitul vol. IX, are de gând să mai publice încă unul, astfel că întreaga d-sale lucrare va constà din zece volume.

Cel mai mic dintre toate volumele dejà publicate e de 738, iar cel mai mare de 949 pagine octav mare, plus bibliografia dela începutul fiecărui volum.

Vol. I, publicat în anul 1895, conţine dela p. 1 95 proverbele despre *natura fizică*, adică despre om, anotimpuri, astre, ceasuri, zile, sărbători timp şi variaţiunile climaterice; dela p 95—309 despre elemente, pământ, metaluri, pietre, plante, poame şi munca pământului, iar dela p 309 până la sfârşit despre *animale* şi în deosebi despre pasări, patrupede, insecte şi peşti.

Vol II, publ. în anul 1897, conţine dela p. 1– 471 proverbele despre *om şi organele sale* şi în deosebi despre om în genere, apoi despre bărbat, femee, copii, organe şi membre; iar dela p 471 până la sfârşit *despre viaţa fizică* şi anume despre trupul omului, stările, facultăţile şi mişcările sale, apoi despre viaţă, moarte, infirmităţi, boale, mişcări, cele cinci simţuri, somn şi vis.

Vol. III, publ. în anul 1899, conţine dela p. 1—437 proverbele despre obiceiuri, îmbrăcăminte, case şi clădiri diverse, şi despre gospodăria casei; iar dela p 437 până la sfârşit despre mâncare şi băutură.

Vol IV, publ. în anul 1900, conţine dela p. 1—195 urmarea proverbelor despre mâncare şi băutură începute în volumul premergător, dela p. 195—244, conţine proverbele despre *viaţa socială* şi în deosebi despre vecin, cercetare şi tovărăşie; iar dela p. 244 până la fine despre stările sociale, boierii, titluri, răsboiu, jocuri, cântece, petreceri şi arme

Vol V, publ în anul 1900, conţine dela început până la sfârşit proverbele despre justiţie, legi, învăţătură, negustorie, călătorie, meserii şi unelte.

Vol. VI, publ. în anul 1901, conţine dela început şi până la p. 463 *proverbele istorice* despre ţeri, popoare, oraşe, sate, diverse localităţi şi nume proprii; iar dela p. 463 până la sfârşit despre credinţe, eresuri, obiceiuri; despre Dumnezeu, drac, sfinţi, preoţi, eresuri şi credinţe.

Vol. VII, publ. în anul 1902, conţine până la p. 225 urmarea din volumul premergător despre credinţe, eresuri şi obiceiuri, dela p. 225-343 proverbe despre *viaţa intelectuală şi morală* şi în deosebi despre suflet şi facultăţile sale; dela p. 343—481 despre *conştiinţă şi inimă;* dela p. 481—601 despre calităţi şi virtuţi, dela p 601—733 despre defecte, viţiuri şi crime; dela 733—877 despre poveţe şi opriri, maxime, sentinţe şi pilde filosofeşti; iar dela p. 877 până la sfârşit conţine numai *maxime extrase din diferiţi autori români*

Vol. VIII, publ. în anul 1900, conţine dela început şi până la sfârşit numai *maximele* adunate de *Iordache Golescu*, păstrând la publicarea lor chiar şi ordinea după care sînt aşezate în manuscris.

Iar vol. IX şi totodată cel din urmă, publicat în anul 1903, conţine dela început până la p. 213 *asemănările* adunate de Iordache Golescu, păstrând şi la acestea ordinea după care sunt aşezate în manuscris; dela p. 213—265 conţine: *asemănările în literatura poporană;* dela p. 265—993 *diferite eresuri*; şi în fine dela p. 993 până la sfârşit *suplemente* la cap I—III din volumele premergătoare.

La prima privire i s'ar păreà fiecăruia, şi mai ales unui necunoscător, că lucrarea aceasta a d-lui Zanne ar fi un op monumental, care l-ar fi costat o sumă enormă de bani şi o muncă ne mai spus de mare de mai mulţi ani.

În realitate însă nu este tocmai aşà

După cât am putut eu constatà până acuma, atât cheltuiala cât şi munca d-sale fizică şi intelectuală, după cum vom vedeà mai pe urmă, se reduc la un minim disparent faţă cu ceeace a publicat.

D-sa n'a făcut un studiu sistematic şi critic asupra proverbelor române, ci s'a mulţumit numai a reproduce pur şi simplu proverbele ce s'au publicat până acuma de către diferiţi culegători şi editori români, începând dela *Anton Pann* încoace, precum şi cele ce i s'au trimis de către mai multe persoane, mai ales din România şi Ungaria, împărţindu-le în 22 de capitole şi aşezându-le apoi fără multă bătaie de cap în capitolele acestea.

Iar în privinţa împărţirii acesteia nu s'a luat după atare autor modern, ci a imitat în cea mai mare parte pe Anton Pann, primul culegător şi editor de proverbe în limba română Căci ce alta face d-sa decât a-l imità pe Pann, când după o mare parte din proverbe reproduce şi câte una sau mai multe legende, anecdote şi poezii, din cari se presupune că s'a născut proverbul respectiv. Iar cât despre celelalte, cari nu s'au născut din atare legendă sau anecdotă, ci a căror origine trebue a o căutà cu totul în alt loc, nu ne spune mai nimica.

Afară de aceasta, d-l Zanne nu ştie sau, voind cu ori ce preţ a publică cât se poate de multe volume, se face a nu şti să facă deosebire între un *proverb* şi între o *zicală*, o *maximă*, o *sentinţă*, o *metaforă*, o *asemănare* şi între o *pildă*, căci d-sa pe toate acestea le amestecă la un loc, botezându-le cu unul şi acelaş nume de *proverbe*, ca şi când toate acestea ar aveà una şi aceeaş însemnare.

Nu pot mai departe înţelege cum de a ajuns d-sa la ideia de a publică în corpul *Proverbelor române*, cap XVIII din vol VII, care conţine numai *maxime extrase din diferiţi autori români*, apoi *maximele* adunate de Iordache Golescu, din cari se compune întreg volumul VIII şi 212 pag din vol IX, precum şi *asemănările în literatura poporană* şi *diferitele eresuri*, cuprinse în volumul IX, cari n'au a face nici în clin nici în mânecă cu *proverbele*, ci cari aparţin unui ram de literatură poporană cu totului tot deosebit

Am zis mai sus că toată cheltuiala şi toată munca d-lui Zanne se reduc la un minim disparent

Drept dovadă despre această aserţiune că d-l Zanne n'a cheltuit nimica sau aproape nimica cu lucrarea d-sale, avem *Analele Academiei Române*, t XIX, 1896—1897—*Partea administrativă şi Desbaterile*, p 317, unde ni se spune răsvădit, că toate cărţile de studiu trebuincioase i le-a procurat Ministerul Instrucţiunii publice pe spesele sale, şi tot pe spesele acestui Minister i s'au tipărit şi cele nouă volume de proverbe, despre cari ne e vorba.

Iar ce se atinge de muncă, ea nu constă din nimica alta decât doară numai din aşezarea după capitole a materialului prescris de prin cărţile tipărite de antecesorii d-sale sau trimis de către mai multe persoane de pe la sate.

D-sa nu cred să fi intreprins o singură călătorie prin ţară ca să adune măcar câteva singur deadreptul din popor, spre a se încredinţà măcar cât de cât ori de toate acelea ce are de gând să le publice sunt întru adevăr scoase din sânul poporului român sau sunt traduse din alte limbi şi atribuite poporului nostru

De aici vine apoi că până chiar şi explicarea unora dintre proverbe nu e proprietatea d-sale, ci sau a lui Iordache Golescu sau a acelora ce i le-au trimis

Cu toate acestea însă, eu nu contest că d-l Zanne, publicând *Proverbele Românilor*, n'ar aveà nici un merit. Din contră meritul d-sale constă întru aceea că a adunat şi a publicat toate proverbele cunoscute până acuma, precum şi unele necunoscute, dimpreună cu variantele lor, într'un singur op.

Meritul acesta i s'a recunoscut dejà şi de către Academia Română, din care cauză l-a şi premiat în două rânduri, şi anume întâia oară cu premiul Statului Eliade-Rădulescu de 5 000 lei, şi a doua oară cu 2 200 lei din premiul Adamachi.

Deci a i se mai acordà acuma şi premiul cel mare şi mai ales că cele 3 volume din urmă nu conţin decât numai foarte puţine proverbe, pe când restul constă din *maximele* adunate de Iordache Golescu, din *eresuri*, din *maxime scoase de prin diferiţi autori români* şi din *asemănări*, ar fi prea mult şi nemeritat.

II PREMIUL STATULUI ELIADE-RĂDULESCU

Bărbulescu Ilie, *Fonetica alfabetuluĭ cirilic în textele romîne din vécul XVI şi XVII în legătură cu monumentele paleo-, sîrbo-, bulgaro-, ruso- şi romîno-slave.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **N. Quintescu**

Până la apariţiunea operei d-lui Bărbulescu se admiteà de toţi, că literele cirilice, cu cari se scrià româneşte în secolul XVI, XVII şi după acest timp, aveau valoarea fonetică a textelor cirilo-metodiane din secolul IX şi X, adică a textelor limbii aşà numite paleo-slave, cu oarecari înnoiri posterioare din alfabetul cirilic rusesc şi bulgar. De aceea se socotià, de exemplu, că ѣ (ĭat) înseamnă în textele române numai diftongul *ea* şi nici de cum *e*; că ѧ (ius mic) aveà numai semnificarea de *ĭa*, şi nici de cum de *ea* şi *e;* că ы sau ъı (ĭer'â) reprezentau numai sunetul *â* sau *ă*, ba uneori chiar pe *âĭ*, dar nici decum pe *ı*; şi aşà mai departe

Prin lucrarea d-lui Bărbulescu se aduce dovadă, că fonetica alfabetului cirilic dela Români nu erà cea paleo-slavă, adică a lui Ciril şi Metodiu din secolul IX şi X, şi nici cea rusească ori bulgară posterioară, ci erà fonetica textelor aşà numite medio-bulgare, care începe de prin secolul XII şi care în cea mai mare parte se deosebeşte în special de cea paleo-slavă (din secolul IX şi X), dar şi de cea rusească.

La această teză, nouă şi fundamentală, tânărul nostru slavist a ajuns prin *studiul comparativ* — neîntreprins de altul până la dânsul — *al textelor române cirilice cu cele slave cirilice scrise la Români, şi toate acestea apoi în legătură confirmătoare cu cele bulgare, sârbe şi ruseşti cirilice*

Pe temeiul rezultatului obţinut prin cercetările sale, autorul nostru se încearcă, mai întâiu în Prefaţă, să răstoarne vechia părere, că alfabetul cirilic s'ar fi întrodus la Românii de dincoace de Dunăre încă din secolul IX sau X. Pentru atingerea acestui scop, el argumentează că dacă alfabetul în chestiune ar fi fost adoptat dejà în acel timp, ar

fi urmat să avem în textele noastre române sau româno-slave pe ѫ (íus mare) cu însemnarea paleo-slavă de atunci *on;* pe ѧ (íus mic) cu semnificarea fonetică de atunci (paleo-slavă) *en*, etc Deoarece însă la noi ѫ nu înseamnă nici odată *on*, ca în secolul IX şi X, ci *ăn* sau *ă*, fonetism care se desvoltă în limba bulgară cam prin secolul XII ; apoi, fiindcă nici ѧ nu înseamnă nici odată la noi *en*, ca în secolul IX şi X, ci *e* şi *ĭa* sau *ea*, fonetism care iarăş se desvoltă în limba bulgară de prin secolul XII, urmează de acì cu necesitate, că noi a trebuit să primim alfabetul cirilic dela Bulgari, nu înainte de secolul XII, ci în acest timp.

Noua teză, pusă în evidenţă prin aceste fapte *filologice*, o mai întăreşte autorul şi prin date *istorice* şi *tradiţionale*. Într'un loc din «Istoria slavo-bulgară» a Bulgarului Paisie, se spune, după vechi izvoare istorice, că împăratul româno-bulgar *Asan*, trecând Dunărea dincoace în al XII-lea veac, «sileşte pe Români, cari până atunci cetiau în limba latină, ca să părăsească biserica romană şi *să nu ceatească* în limba romană, ci bulgăreşte..... şi astfel, *de atunci*, Românii primiră biserica pravoslavnică şi *începură a citi bulgăreşte* (p. 15)» Pe lângă aceasta, o tradiţiune bulgărească de astăzi, dela Orchovo, pe care autorul o mai aduce, spune asemenea că Bulgarii au silit pe Românii de dincoace de Dunăre să primească biserica, deci şi cartea bulgărească (p. 18)

După ce se stabileşte astfel, că alfabetul cirilic l-am primit în secolul XII, autorul ia fiecare literă din el, spre a probà că şi fonetismul acestor litere nu e cel de dinainte, ci de după al XII-lea veac.

Pentru aceasta arată însemnarea fonetică a fiecăreia în textele cirilo metodiane (paleo-slave) din secolul IX—X, precum şi în cele bulgare (medio-bulgare) de după secolul XII, ca şi în cele sârbe şi ruseşti tot de după acest timp; iar după aceea, comparându-le cu cele din textele slave scrise la Români, pune în evidenţă, că în adevăr însemnarea fonetică, ce o aveau la noi literele cirilice, nu erà cea din textele paleo-slave (secolul IX şi X), ci aceea de după al XII-lea veac Mai mult, pentru întărirea acestei constatări, autorul pune în vedere uneori şi unele regule ortografice, făurite de literaţii bulgari şi sârbi tot după secolul XII.

Litera a. Vorbind de această literă, autorul arată că se formase numai după secolul XII regula ortografică, ca atunci când *a* erà în pronunţare preces de iotaţiune, şi când înaintea ei astfel iotată se aflà o vocală, să nu se mai scrie iotaţiunea, ci numai să se cetească; adică să se scrie, de exemplu, slavoneşte моа, евангелиа, dar să se cetească,

cum erà în pronunțare: moĭa, evangheliĭa. Dovedeşte apoi, *prin textele slave scrise la noi*, că şi noi adoptasem acea regulă ortografică dela Slavi în textele noastre slave. Iar în urmă, trecând la textele române din secolii XVI şi XVII, probează aceeaş regulă; astfel că şi acì. de exemplu, кѹрвїа din Evanghelia lui Coresi (an. 1581), келтоуала din Pravila dela Govora (a 1640), sau нєвоа din scrisoarea Teofanei, mama lui Mihaiu Viteazul (a. 1602), erau pronunțate nu cum sunt scrise, ci conform cu acea regulă ortografică: curviĭa, cheltuĭala, nevoĭa (p 88).

Litera є. Dovedeşte, comparativ cu textele slave şi româno-slave cirilice, că tot aceeaş regulă ortografică cu privire la nescrierea iotațiunii se mai întrebuință la noi şi cu є. Se scrià deci: темелїє, dar se pronunțà: temeliĭe, трєбѹєщє, dar se cetià: trebuĭeşte.

Litera ѣ (ĭat). Autorul probează că în toate textele slave cirilice, începând din al XII secol până după al XVII, această literă însemnà *deodată*, în acelaş timp şi text, nu numai *ea*, cum se crede la noi, ci şi *ia* şi *e*. Aduce apoi dovadă, că şi în textele noastre slave (cari se mai numesc «româno-slave») litera ѣ înseamnă tot astfel *deodată şi în acelaş* text toate acele trei: *ea*, *ĭa* şi *e* De aceea, s. ex. алѣ ноастрѣ сѹфлѣтѣ (p. 135) dintr'o scrisoare din Muscel (a. 1583), sau фаптєлє салѣ sau фаптєлѣ талє (p 135), din alte texte, nu reprezentau pe ѣ-*ea*, cum s'a crezut, ci pronunțarea: al*e* noastr*e* sufl*e*t*e*, faptele sal*e*, faptel*e* tale. Tot de aceea, лѣафѫ, трѣабѫ, etc., din alte texte vechi, nu însemnau pe ѣа-*eaa*, cum s'a admis, ci se pronunțau ca azi: l*ea*fă, tr*ea*bă (p. 146).

Litera ѧ (ĭus mic) Precum se dovedeşte, această literă, în nici una din literaturile slave cirilice, nu mai înseamnă *en*, ca înainte de secolul XII, ci în toate sau şi numai în o anumită literatură, însemnă nu *numai ĭa*, cum se crede la noi, ci *deodată: e*, *ea*, *ĭa*, *ĭu* Această pluralitate de însemnării s'a născut în urma transformărilor fonetice ale vechiului ѧ-*en* (în diferite pozițiuni din limbile slave) în toate aceste patru categorii. Lucrul acesta îl dovedeşte de altfel autorul cu exemple din textele slave: bulgare, sârbe şi ruse. Probează apoi cu texte româno-slave, că şi la noi ѧ înseamnă tot ca în cele curat slave*: e*, *ea*, *ĭa*, *ĭu*. Aceasta arată că scriitorii noştri dedeau toate aceste patru însemnări lui ѧ. Apoi trecând la textele române din secolii XVI şi XVII şi aplicând la ele aceste rezultate, conchide că şi în acestea ѧ aveà, deodată şi la acelaş scriitor, tot acele patru semnificări. Astfel s. ex нѹмєлѧ din Coresi (p. 175), ѫтърътъсѧ din Psaltirea Voronețeană (p. 176), бѹкѹрѫтѧ dela Popa Grigorie din Măhaci (p 182), se pronunțau ca azi: numel*e*, întărâtă-se, bucură-te, pers 1 sg perf simplu кємаѧ din Coresi (p 176), sau ѫтѫѧ час din Codex Sturdzanus (p 182) se pronunțau

ca azi: chema*ĭŭ*, întâ*ĭŭ* ceas; iar лоумѧ мѧ se pronunţau tot ca şi azi: lume*a* sau lum*ĭa*, m*ea* sau m*ĭa*.

Litera ѫ (ĭus mare). Autorul aduce probe, că în textele cirilice bulgare, sârbe şi ruse de prin secolul XII până după al XVII, această literă nu mai înseamnă *on* ca înainte de al XII veac, dar că nici numai *ă* sau *â*, cum se crede la noi subt înrâurirea foneticei lui ѫ în textele bulgare de acum, ci, precum se vede din exemplele scoase din textele acelor literaturi slave, în special din textele aşà numite bulgare, ѫ are însemnarea *deodată* şi *la acelaş scriitor* a mai aceloraşi sunete ca ѧ, adică: *e*, *ea*, *ĭa*, *u* (sau *ĭu*), uneori şi a lui n̥ (adică *ⁱn* vocalis sonans), precum şi a lui *ă* şi *â*. Apoi dovedeşte că şi în textele româno-slave, din secolii XIV—XVII, ѫ are, deodată şi la acelaş scriitor, de asemenea toate acele semnificări din textele curat slave. De acì concluziunea că la noi, scriitorii de atunci dau lui ѫ aceeaş *pluralitate slavă* de însemnări. Şi deci Ѫгипет dintr'un Levitic (sec XVI), ca şi воѫ, din acelaş (p. 216), грѫѫще din Coresi (p 218), лѫкѫѫще din Psaltirea Scheiană (p. 220), оуѫ, se pronunţau nu cu ѫ=â, cum s'a crezut, ci ca astăzi: Eghipet, voĭa, gră*ĭa*şte (sau gră*ĭe*şte), lăcu*ĭa*şte (sau lăcu*ĭe*şte), un̥, precum iarăş· токмитѫ, фѫрѫ se pronunţau: tocmit*ă*, făr*ă*, şi пѫмѫнтъ se pronunţà: păm*â*nt.

Literele ъ *şi* ь (ĭer şi ĭerĭ). Autorul învederează că în textele bulgare, sârbe şi ruse din secolul XII până după al XVII, aceste litere au şi n'au valoare fonetică. Când au valoare fonetică, amândouă înseamnă aceleaşi sunete: *ă* şi *â*, deodată şi la acelaş scriitor. Acelaş lucru îl dovedeşte şi la noi, în textele româno-slave, ceeace arată că şi scriitorii noştri se serviau, cu privire la ь şi ъ, de ortografia slavă. De aceea къзоуръ se pronunţà c*ă*zur*ă*, сьрѫтарь se pronunţà: s*ă*rutar*ă*, iar карьте, сфѫнъта, s ex. la Popa Grigorie din Măhaci, se pronunţau ca azi: ca*r*te, sfâ*n*ta, deci (nu cu fenomenul svarabhakti): car*ă*te, sfân*ă*ta, cum s'a crezut Apoi tot de aceea: лѫкрѫлъ, лорь, şi în toate cazurile articulate în acest fel, acele ъ, ь finale n'aveau, cum s'a crezut, nici o valoare fonetică, nu reprezentau nici un sunet (pe *ŭ*, cum greşit s'a admis); deci se pronunţà· lucru*l*, lo*r*.

Litera и În textele slave cirilice până după secolul XVII, începând chiar din secolul IX, и a însemnat totdeauna două sunete: pe *i* şi pe *ĭ* jumătăţit al nostru Acelaş lucru se dovedeşte şi pentru textele noastre româno-slave, ceeace pune în evidenţă, că şi scriitorii noştri dedeau lui и *deodată amândouă aceste valori fonetice: i* şi *ĭ* De aceea, şi încă din alte motive, ce mai aduce (p 340), autorul arată că noi greşiam, admiţând că и însemnà numai pe *i* în vechile texte române.

Așà că єщи, нои, etc., s ex. la Popa Grigore din Măhaci, sau лєџін, etc. la Dosofteiu, se pronunță nu: ești, noi, legii, ci ca astăzi: eștĭ, noĭ, legiĭ (p 342).

Literele ы, ъі, ьі (ĭer'â). Începând din secolul XII până după al XVII, aceste litere nu mai înseamnă *â*, ca înainte de acest timp, nici la Bulgari, nici la Sârbi, ci numai la Ruși. La cele două popoare dintâi ele reprezentă, în textele lor, numai sunetul *i* (și *ĭ*) Probează apoi, că și în textele româno-slave, de când ele apar (secolul XIV) până după al XVII veac, acele litere nu înseamnă decât tot pe *i*, ca și în cele bulgare și sârbe, lucru care denotă că scriitorii noștri se țineau de ortografia bulgaro-sârbă De aceea s. ex єщы, поатє фы, etc în Palea din Orăștie (p. 356), аны, лꙋны, etc. la Moxa, мынтє din Codicele Sturdzan, nu se pronunțau cu ы=â, cum s'a crezut greșit, ci: eștĭ, fi, ani, lunĭ, minte. Tot de aceea: стрыгат, сырмъ, etc., nu aveau pe ъі=*ăi*, cum greșit s'a admis, ci se pronunțau atunci (secolul XVI) ca astăzi: strigat, *s*i*r*mă (p. 362).

Literele оү, ꙋ, ү. Autorul învederează că, în textele slave cirilice, câte trele aceste caractere reprezentau sunetul *u*, și că în grafică ꙋ, socotindu-se fonetice ște și grafice ște identic cu ү, uneori substituià în оү pe a doua literă ү, făcând оꙋ Prin aceasta se dovedește că în textele slave оү erà uneori identic fonetice ște cu оꙋ (p. 380) Acelaș lucru arată autorul apoi, că se făceà și în textele româno-slave, ceeace pune în evidență, că scriitorii noștri dau expresiune și în această privință graficei slave De aceea прєоꙋци, dintr'un document din a 1642, nu aveà pe=оꙋ=*ou*, cum greșit s'a admis, transcriindu-se: pre*ou*ți, ci se pronunță ca astăzi pre*u*ți Tot astfel nici слобоꙋзи, сватоꙋл, din alte acte vechi, nu reprezentau pe: slob*ou*dzi, svat*ou*l, precum eronat s'a crezut și transcris, ci se pronunțau: slob*u*dzi, svat*u*l (p. 382)

Grupurile ръ *și* лъ. Aceste litere, precese și urmate de consonantă, se pronunțau de regulă în textele slave, nu cum se scriau, adică cu ъ după р, л, ci înainte de ele Acelaș lucru se făceà și în textele noastre româno-slave, cum se dovedește prin exemplele ce aduce autorul. Prin aceasta devine evident, că scriitorii noștri mănțineau, și cu privire la aceasta, ortografia slavă, de a scrie ръ, лъ, dar a pronunță ър, ъл. De aceea neapărat cuvinte ca: сръма, скрьбѫ, скрънавє, сфръши, стлъп, глъчавѫ, etc., în texte române din secolii XVI și XVII, nu se pronunțau așà cum sunt scrise, precum în genere s'a crezut, ci cu ъ înainte de р, л, adică: s*âr*ma, sc*âr*bă, sc*âr*nave, sf*âr*și, st*âl*p, g*âl*ciavă (p. 420, 430).

Litera χ. Această literă — după dovezile ce aduce autorul — are la Slavi de regulă valoarea fonetică de *h*; dar la Sârbi, de când acest sunet

începù a dispăreà din limba lor, χ în puterea vechei tradiţiuni literare se mai scrià în texte de multe ori de prisos, şi tocmai de aceea Sârbii consemnau uneori pe χ, chiar şi unde el nici înainte nu se pronunţase. Se probează apoi, că aceestă ortografie sârbească, de a se scrie χ, fără ca el să reprezente vreun sunet, s'a întrodus şi în textele noastre româno-slave, de unde rezultă că scriitorii noştri urmau în această privinţă ortografia sârbă, care erà foarte puternică la noi.

Tocmai de aceea, s. ex · ва афлаχ, гатаχ, зиωаχ, таχ, etc., în unele texte române din secolii XVI şi XVII nu se pronunţau cum sunt scrise, adică cu χ, după cum greşit s'a crezut, ci acest χ e scris numai ortografic, de prisos, şi deci se pronunţau fără el: afl*a*, gat*a*, zio*a*, t*a* (p. 469)

Sunt şi multe alte chestiuni, cari se mai tratează în opera d-lui Bărbulescu, unde iarăş întâlnim vederi nouă. Astfel e de ex dovedirea paleografică şi fonetică, că litera ѱ, despre care s'a crezut că e o invenţiune românească, este de provenienţă bulgară, născută prin felurite transformări din ѫ (p. 231). Acelaş lucru şi pentru џ, despre care se aduce dovadă că l-am luat dela Sârbi.

Dar relevarea mai de aproape a acestor chestiuni şi a altora ne ar duce prea departe, şi de aceea trecem peste ele

Însemnătatea desvoltărilor şi concluziunilor cărţii d-lui Bărbulescu se vede, în afară de arătările de până acì, mai ales şi din expunerea făcută la finele ei, sub titlul de *Rezultatul general*, în care se rezumează mai tot ce s'a dovedit în cele 484 de pagine, şi se pune faţă în faţă pronunţarea admisă până acì de filologii noştri a textelor române scrise cu cirilice din secolii XVI şi XVII, şi acea stabilită de autorul operei analizate pe baza cercetărilor făcute cu o conştiinţiozitate demnă de toată lauda.

Extragem acest rezumat general şi cu intenţiunea ca să servească ca un specimen de limba şi stilul operei d-lui Bărbulescu (p. 485—493):

«Dacă căutăm a 'mbrăţişa în sintesă generală desvoltările de pân'acum, vedem că Românii de dincóce de Dunăre au luat alfabetul cirilic de la Bulgarĭ în vécul al XII, şi anume cu însemnările fonetice pe carĭ el le avea la aceştia atuncĭ Dar apoĭ, fonetica limbiĭ bulgare transformându-se mai departe, şi literele şi-au mai schimbat din însemnarea pe care o avéu în al XII véc, saŭ la acea de atuncĭ însemnare şi-aŭ maĭ adăogat încă alta sau altele noui. Iar literatura română, stând, de după vécul al XII până într'al XVII, mereŭ subt influenţa celeĭ bulgare, acésta transmise treptat şi scriitorilor noştri tóte acele schimbărĭ sau adăogărĭ ale însemnărilor fonetice din alfabet.

«Aşa că, de aceea, fonetica alfabetuluĭ nostru cirilic e,—începând chiar din sec. XII cu diploma Bârlădénă, până în al XVII véc, — aceeaşĭ ca la Bulgarĭ.

«Dar în acéstă formă fundamentală bulgară veni să se maı înfigă şi alte caractere, fie de regulI ortografice (ca acele ale luĭ Const. Filosoful), fie de însemnărĭ fonetice ale literilor (ca χ «de prisos», к=č etc), — pe carĭ ni le dete 'n curgerea vremilor influenţa asupră-ne a literaturiĭ sîrbe, care e destul de puternică la noĭ chĭar din sec. XIV până într'al XVII

«Şi tot ast-fel, în al XVII véc ne dete ceva chĭar literatura ruséscă (pe гχ = h)

«Dacă la aceste fundamentale şi dătătóre de ton influenţĭ literare slave se maĭ adaogă şi altele, mai micĭ până în al XVII véc (ca s. ex. в cu sensul *u* etc.), ale latinităţiĭ pe care o insinuaŭ la noĭ maĭ ales propagandele catolice; precum şi dacă puuem încă influenţile directe sau indirecte greceştĭ; atuncĭ avem tabloul complet al moduluĭ cum aŭ ajuns literile alfabetuluĭ cirilic să aibă, în vécurile XVI şi XVII, fie-care o pluralitate de însemnărĭ.

«Acéstă întrégă serie de felurite influenţe se resumă dar în însemnările fonetice ale literilor cirilice din textele române în sec. XVI şi XVII, în aceste însemnărĭ fonetice şi ortografice, decĭ, vedem chĭar şi o pagină clară din istoria nóstră culturală veche.

«Iată ce însemnărĭ avea fie-care literă atuncĭ la noĭ.

а = *a*, *ĭa*.
є = *e*, *ĭe*.
ѣ = *e*, dift *é*, *ĭa* [1]).
ѧ = *e*, dift. *é*, ĭ*a*, *ĭŭ*, *ⁱn*.
ѫ = *ă*, *â*, *ⁱn*, *e*, dift. *é*, *ĭa*, şi *u*.
ꙟ = *ⁱn*, *în*, *e*, dift *é*, *ĭa*, *ă*, *â*, *u*, şi scris «de prisos».
ъ şi ь = *ă*, *â*, *a*, *e*, *o*, şi sînt scrise «de prisos».
і şi и = *i* şi *ĭ*
й = *ĭ*, rar i.
ы = *ı* şi *ĭ*; rar póte *î*.
ъі şi ъи = *ăĭ* sau *âĭ*; dar şi = *ı*, saŭ póte *î*.
оу, ȣ = *u*, *ŭ* jumătăţit.
оȣ = *ou*, saŭ *ou*, şi *u*
ю = *ĭu*, *u*, ·*u* şi *ĭu* jumătăţit.
ѡ şi о = *o*, dift *ó*.

р = *r*, póte şi r̥, adică *ᵃr*.
ръ (рь) = *ră*, *âr*, poate şi r̥ adică *ᵃr*.
л = *l*, póte şi l̥, adică *ᵃl*.
лъ (ль) = *lă*, *âl*, póte şi *l̥*, adică *ᵃl*.
б = *b*.
в = *v*, *u* saŭ *ŭ*.
г = *g*, *ge*, *h*, *ng*, şi scris «de prisos»
џ = *ge*.
д = *d*
ж = *j*.
ѕ = *dz* şi *z*.
з = *z*
к = *k*, č.
м = *m*.
н = *n*, póte şi n = *ᵃn*.
с = *s*
т = *t*.
ф = *f*.

[1]) Pentru ca să fim complet ştienţificeşte, trebue să spunem, aceea ce am scăpat din vedere la paragraful despre ѣ în literatura română, că şi d-l Ovid Densuşianu crede (în *Studiĭ de Filologie română)*, că în vechile nóstre texte ѣ însémnă numaĭ dift *é*, pe când despre ѧ ştie că el însemna nu numai *ĭa* ci şi *e*.

χ = *h*, şi scris «de prisos»
ш = *ş*
ч = ċ.
щ = *şt*.
ц = *ţ*.
ѯ = *cs*, *s*.
ѱ = *ps*, *p*.
ѳ = ϑ, *t*, *ft*, *f*.
ѵ şi γ = *i*, *ĭu*, *u*, *v*.

«Acéstă *pluralitate* de însemnărĭ, pe carĭ vedem că le are mai fie-care literă cirilică la noĭ — ca şi la Bulgarĭ şi Sîrbĭ maĭ ales -- ne arată că mai tóte interpretările date *pân'acum* foneticei vechilor texte române şi modul de a le înţelege sînt cu totul greşite. Din desvoltările ce noi am făcut, ba chiar şi numai din acest tabloŭ resumativ al diferitelor însemnărĭ fonetice ale literelor, se póte vedea limpede că modul întrebuinţat (atât de d. Hasdeŭ şi şcóla filologică creată de dînsul, cât şi de maĭ tinerĭ, ca istoricul d-nul N. Iorga în documentele române ce tipăreşte în transcriere cu litere latine), spre a reda cu litere latine vechile texte cirilice e cu totul greşit; fiind-că acel mod falsifică în întregime fonetica veche a limbiĭ nóstre. Putem spune că, prin acel mod, chĭar se *inventéză* o fonetică românéscă veche, care în cea mai mare parte *n'a existat* în limba nóstră din sec XVI şi XVII.

«Spre a se vedea ca într'un tabloŭ ce transformărĭ radicale aduce în cunóşterea vechiĭ fonetice române cercetarea de faţă, vom face un fel de composiţie, în ea vom aduna câte-va din diferitele forme vechĭ menţionate 'n cursul acestei lucrărĭ, şi le vom aşeza pe o colónă aşa cum ele au fost considerate pân'acum de filologĭ că s'ar fi pronunţat în sec. XVI şi XVII, ĭar pe altă colónă aşa cum noi am stabilit că se pronunţaŭ în realitate

«*Cum se considera pân'acum de filologĭ că s'ar fi pronunţat în sec. XVI şi XVII:*

«Nevo*a* şi chelt*ua*la mea *e*ste bucur*ia* altora. Faptel*ea* tale, suflet*ea*, se vor*u* şti la marel*ea* giude*ţu*, astfel va fi cu al*ea* nóstr*ea* sufl*é*t*ea* L*éa*fa dumn*éa*lu*i* *e* împăr*â*t*éa*sc*â*, cu ea póte s*â* s*ĭa* hr*â*n*éa*sc*â*. Când e*u* veni*ĭa* şi după ce chema*ĭa*, *ĭa*ceputusé*u* a se scrie şi apropiĭară-*sĭa* ucenici*i*. E*u* nu şti*ĭa*, dar ei smentir*â*-*sĭa*, când Mari*â* se puse să praznu*â*sc*â* întâ*ĭa* cés. Noĭ *ĭa*şim d*ĭa* dimin*éa*ţ*â*, pentru că *â* bine ţi*ĭa*, o *ĭa*gumănul şi *ĭa*rmonah al nostru Pr*ea* vi*â*ţă să o mântu*â*scă, pentru nevo*â* nóstră şi pentru rud*ĭa*le nóstre. In *Â*ghipet *e* trufi*â* vo*s*tră

«*Cum am stabilit noĭ că se pronunţa în realitate*·

«Nevoĭa şi cheltuĭala mea ĭeste bucuriĭa altora. Faptele tale, suflete, se vorŭ şti la marele gĭudeţŭ; astfel va fi cu ale nóstre suflete. Léfa dumnéluĭ e împărătéscă; cu ea póte să se hrănéscă. Când eŭ veniiŭ şi după ce chemaiŭ, începutu-séŭ a se scriĭe şi apropiĭară-se ucenicii. Eŭ nu ştiiŭ, dar eĭ smentiră-se, când Mariĭa se puse să praznuĭască ĭntâiu cés. Noĭ ĭeşim de diminéţă, pentru că ĭe bine ţiĭe, o egumănul şi ermonah al nostru. Pre viĭaţă să o mântuĭască, pentru nevoĭa nóstră şi pentru rudele nóstre. In Eghipet ĭe trufiĭa vóstră şi măriĭa trufieĭ

şi măriâ trufiei vostre Uâ om aruâcâ uâ lucru pe lăâgâ lanurile grââluı de bănă voïa sa. El veselıâ-se ca ârba ce âveşti-se prımăvara şi ca spiculu grââluï; căcï sfănătă era lui carâtea Mulţi veţi fı scriıtori bunı şı veţı grăï bine ca apostolă şı nehıtlénă; ca bunıi creştınă veţı fi, ïar màc nu va hı năme şi nu va şerbă. Au străıgat gïupăınésıı că are săirmă la îndemăınă Dar acestu omu numıt Radoulu a fostu ounulu dın cei sloboudzï la svatoul cu preouţi. Văcarïulïu tatâlïui meu, lucrând la lïutul său, nïu vădu lïupul, decïu eŭ tocmaı atuncı mă uiutŭ la el şi încep să-l defaïum. Acéstă căprıoră alergă decïu spre moră, tocmaı cându venïa Toder cu omenıı Crăţıle mele şi ale luı Prăvul le amu cumpăratu în trăg la Trăgovişte, dela nişte brăbaţi prăgarï. Glăcévă slăbatică se âvıse între eı pentru o clădare şi un stlâp; de aceea ei av fecăt mare răv.

«Ev amu primit vinarıchiul dela pămnături cu vıi. Sînt Rumnă, iubîţılor, şi spun, ca să fiu de mareh credinţâ, la mânah luï; dau şi banı gatah, câţï se vor aflah aï fraţilor meih. Softletulu meŭ e şi al ϑicïorilor meï.»

vóstre. Un om aruncă un lucru pe lângă lanurıle grâului, de bonă voıa sa El veselıïa-se ca ïarba ce eveştise prımăvara şi ca spiculŭ grâului; căcï sfântă era luı cartea Mulţï veţï fi scriıtorï bunï şi veţï grăi bıne ca apostoli şi nehitlénı, ca bunıï creştinï veţï fi, ïar mıc nu va lıi nıme şi nu va şerbi. Au strıgat gïupınésıï că are sırmă la îndemână. Dar acestŭ omŭ numit Radulŭ a fostŭ unulŭ dın ceï slobudzï la svatul cu preuţi. Văcarïulŭ tatăluï meŭ, lucrând la lutul săŭ, nu vădu lupul, decïŭ eŭ tocmaï atuncï mă uïŭtŭ la el şi încep să-l defaïŭın Această căprióră alergă decïŭ spre móră, tocmaï cândŭ venïa Tóder cu ómenıı Cărţıle mele şı ale luï Pârvul le amŭ cumpăratŭ 'n târg la Târgovişte, dela nişte bărbaţï pârgarï. Gâlcévă sălbatıcă se ıvıse între eï pentru o căldare şi un stâlp, de aceea eï aŭ fecot mare răŭ.

«Eŭ amŭ prımit vınarıcïul dela pământurï cu viï. Sunt Rumân, ıubıţılor, şı spun, ca să fiŭ de mare credinţă la mâna luï, daŭ şı banï gata, câţï se vor afla aï fraţilor meï. Sofletulŭ meŭ e şi al ficïorılor meï.»

«Dar dacă, precum arată aceste conclusiï ale lucrărıï nóstre, suntem încă la începutul cunóşterıï precıse a foneticeï vechï a lımbiï române, urméză că va trebui să ne ferim de a tipări textele cırilice cu transcriere latină Numaï tıpărırea lor în forma cırılıcă, în care nı s'aŭ transmıs de ceï ce le-aŭ scrıs, póte aduce servıciï reale cunóşteriï precise a trecutuluï nostru lıngvistıc şı ıstoric Nu ar trebuı să împingem prea departe óre-carï sentimente latınomane. Ceï ce vor voi să 'şï dea bıne socotéla şı să înţelégă secolul XVI şi XVII nu vor putea acest lucru, de cât numaï dacă vor putea cıti şı înţelege cirilıca acelor vremï

«Să facem şi noï ca ştıınţa apusană care nu transcrie cu lıtere latine vechile texte slave cirılıce, ci tot ast-fel le tıpăreşte astă-ḑï, cum le găseşte

în originalele lor. Ast-fel se face în şcóla filologică-istorică dela Viena, şi tot ast-fel în cea dela Berlin saŭ Leipzig.

«Iar dacă une-orĭ nevoĭ de un ordin óre-care, ne silesc a transcrie din textele cirilice cu litere latine; atuncĭ, spre a evita saŭ barim a restrânge putinţa de înţelegere falsă a vechiĭ fonetice române, ar fi şi bine şi ştienţific să ne ferim cel puţin în parte, de o cam-dată, de modul de transcriere întrebuinţat pân'acum la noi. In casurĭ de aşa nevoe, ar trebui să ne folosim şi noĭ de modul prin care, încă de la Miklosich, ştiinţa occidentală germană transcrie cu litere latine textele cirilice paleo-slave Să redăm dar pe ѣ nu prin *é* care însémnă la noĭ numaĭ dift. (é=*ea*), ci prin ě, care n'ar da loc la nicĭ o confusie saŭ falsificare a spirituluĭ cultural al vremiĭ trecute şi nicĭ a foneticeĭ române vechĭ Tot de aceea, să transcriem şi noĭ pe ѧ nu prin *ĭa*, care falsifică, ci prin *ę*; precum de asemenĭ pe ѫ prin ą; pe ы, ъı prin *y*; iar pe ъ, ь, în transcrierea latină, să le lăsăm şi noĭ ca ştiinţa occidentală tot ast-fel, la locurile unde ele se află în textele cirilice.

«Ast-fel vom evita cel puţin în parte fasificările şi confusiile moduluĭ de transcriere de pân'acum.

«Căcĭ transcrisele: părint*ea*le, suflet*ea* etc. nu ne spun dacă în originalul cirilic acel *ea* a fost redat prin ѣ saŭ prin ѥа Se ştie că în sec. XVI şi XVII se scrie une-orĭ şi ѥа pentru dift *ea* (vedĭ p. 146), ast-fel că aceea ar fi o primă falsificare a spirituluĭ literal al vremiĭ. Apoĭ transcrisul *ea* resolvă în acest diftong pe ѣ, care nu însemna pe atuncĭ numaĭ *ea* ci şi *e* saŭ *ĭa*. Acésta e a doua falsificare Pe când redarea luĭ ѣ prin ě ar arăta că în original n'a fost ѥа ci numaĭ ѣ; că decĭ n'a fost пѫринтеле, сѹфлетеа ci пѫринтелѣ, сѹфлетѣ

«Apoĭ, transcrisele de pân'acum · să praznu*â*scă, vo*â* Mari*â*, chiar dacă ne arată că în original e сѫ празноуѫскѫ, воѫ Маріѫ, par'că resolvă că aşa cu acel *â* final se pronunţaŭ acele cuvinte în limba vechĭe. Pe când transcrierea voą, Marią arată nu numaĭ că a fost în original ѫ l. ą, ci încă şi ne duce cu mintea la faptul că ѫ a maĭ însemnat în vechile texte nu numaĭ *â* ci şi *ă*, *e*, *ĭa*, *é* (=dift. *ea*), *ĭu*, etc.

«Tot ast-fel, prin transcrierea de pân'acum : eu câuta*ĭa*, se comite o primă falsificare prin acea că nu ni se arată dacă în original e scris кѫоутаю saŭ кѫоутаѧ; ĭar a doua, că pare a se resolva în acel fel: cu *ĭa* final în l d *ĭŭ* fonetismul vechiĭ limbĭ române la acea persónă de verb Pe când transcrierea. cautaę ar arăta filologuluĭ ca şi istoriculuĭ culturiĭ că nu e în original de cât кѫоутаѧ, precum şi încă i-ar aduce aminte că ѧ însemna nu numaĭ *ĭa* ci şi *é*, *e*, *ĭu*, etc.

«De asemenĭ, prin transcrierea de pân'acum: c*ă*p, m*ă*s, saŭ s*ăi*rmă se comite o primă falsificare în acea că nu se arată dacă acel *ă* a fost redat în textul cirilic prin ъ, saŭ ь, saŭ ы, ĭar a doua că pare a se resolva că aşa cu *ă* şi *ăi*, se pronunţaŭ acele cuvinte 'n limba vechĭe Pe când transcrierea kyp, myc ar arăta filologuluĭ că în original e кып, мык saŭ мъık, сырмъ saŭ съıрмъ,

şi tot de-odată 'ĭ aduce aminte că ы saŭ ъ representaŭ de regulă sunetul *ı*.

«Prin introducerea acestor ě, ą, ę, *y*, ъ, ь la transcrierea textelor cirilice cu litere latine fireşte că nu se póte evita în întregime falsificările şi confusiile moduluĭ de transcriere întrebuinţat pân'acum, prin ele, însă, cel puţin se restrânge numĕrul şi întinderea acelor falsificărĭ şi confusiĭ, până ce, dacă va fi nevoe, se va găsi mijlocul d'a se evita acestea şi la transcrierea celor-l'alte litere vocale saŭ consune cirilice (ca s. ex оѵ, в, ѵ, etc.), carĭ aŭ de o-dată maĭ multe însemnărĭ fonetice

«De aceea, cel puţin pe acestea ar fi bine şi ştienţific să le introducem; cu tóte că, repetăm, fiind-că sîntem încă la începutul studierii vechiĭ nóstre fonetice, *o publicaţie în adevĕr ştiinţifică şi folositóre filologuluĭ ca şi istoricului ar fi acum* numaĭ *aceea în care textele cirilice s'ar tipări tot ast-fel, ca în original, iar nu numaĭ în transcriere latină*»

Chestiunea tratată în volumul d-lui Bărbulescu a făcut *în esenţa* ei obiectul tezei sale de doctorat, publicată în limba croată în anul 1899.

Lucrarea aceea de 131 pagine numai a atras laudele unui slavist distins, ale profesorului Academician rus Timoteiu Florinski, cu ocaziunea dării de samă, publicată asupra acelei teze în «*Buletinul Universităţii*» din Kiev, anul 1901 (1) O reproducem după traducerea făcută în *Revista de Archeologie, Istorie şi Filologie* a colegului nostru d-l Tocilescu (an 1902, p 285—286):

«Apropiata legătură culturală a Românilor cu Slavii, precum se ştie, din vremuri vechi, s'a manifestat, între altele, prin aceea că cei dintâi s'au folosit în scrierea lor de limba slavă şi alfabetul slav cirilic, în forma în care această limbă şi acest alfabet au trecut la dânşii, dela vecinii lor cei mai apropiaţi — Bulgarii Când în urmă, în secolul XVI, Românii s'au reîntors puţin câte puţin în literatură la limba lor părintească, ei au continuat să se ţină de cirilică, adaptând-o spre a redà sunetele limbii lor. Circumstanţele acestei adaptări *până acum nu fuseseră lămurite* cu cuvenita amănunţime. Dar nu de mult, tânărul *învăţat* român Ilie Bărbulescu (molodoi rumynskii uceny Ilija Barbulesku), lucrând în Agram sub conducerea profesorului Maretici, a scris *o foarte frumoasă cercetare* (napisal ocen horoşee izslâdovanie) sub titlul arătat mai sus (adică Fonetika cirilske azbuke, etc), în care are drept scop a lămurì însemnarea fonetică a slovelor cirilice întrebuinţate în grafica românească din veacul XVI şi XVII. Autorul *a înţeles excelent* (prekrasno ponjal), ceeace, pentru deslegarea acestei probleme, constitue în mod indispensabil particularităţile ortografiei monumentelor

(1) Darea de samă în chestiune a apărut şi în broşură separată, tot în Kiev, 1902

bulgaro-slave, sârbo-slave şi româno-slave, şi întemeindu-se atât pe cunoaşterea nemijlocită a înşişi monumentelor cât şi pe studierea atentă a literaturii subiectului, a executat cu o deplină cunoştinţă tema propusă. Combinarea rezultatelor dobândite cu datele adaptării slovelor cirilice la redarea sunetelor limbii române a dat autorului cheia pentru deslegarea chestiunii sale fundamentale Deoarece monumentele româno-slave după limbă şi ortografie se trag mai întâiu de toate din cele medio-bulgare, e cu desăvârşire limpede că grafica cirilică din textele române se află în strânsă legătură cu cea medio-bulgară. Însemnările proprii ale deosebitelor slove din cea dintâi au trecut şi în scrierea română. Dar în anumite cazuri se poate vedeà şi influenţa monumentelor sârbo-slave Astfel pe χ, care se întâlneşte neorganic în unele texte române, d-l Bărbulescu e înclinat a-l explică prin imitarea formelor sârbeşti de genetiv plural ale substantivelor, ca ѻдь людєχ, ѡдь тѣχъ работаχь, etc.

‹În general, lucrarea aceasta, *după materialul adunat în ea, şi după modul sistematic de expunere, şi după temeinicia multor observări şi conjecturi personale ale autorului răspândite într'însa*, prezentă un *însemnat* interes pentru slavist (adică pe ruseşte: Voobşte rabota i pe sobrannomu v oej materialu, i po sistematicnosti izlozenija, i po osnovateljnosti razsâjannyh v nej mnogih castnyh zamêcanij i dogadok avtora predstavljaet znaciteljnyj interes dlja slavista)»

Cu cât mai mult merită apreciare lucrarea de faţă a d-lui Bărbulescu de o extensiune cu mult mai mare (362 de pagine mai mult), atât prin faptul chestiunilor nouă, pe cari numai de astădată le tratează, cât şi prin desvoltările, pe cari le dă chiar celor discutate în 1899 (Prefaţa, p VII)'

Faţă cu o lucrare care se prezentă cu rezultate nouă pentru ştiinţa română, bazate pe o însemnată erudiţiune, ceeace nu adeseori se întâmplă la noi, ne facem o datorie de conştiinţă a recomandà cu toată stăruinţa opera d-lui Bărbulescu pentru premiul la care a concurat.

Grigore N. Coatu, *Din viaţa ţărănească.* Bucureşti 1904 — *Raport de* **Iósif Vulcan.**

În timpul din urmă, în literatura noastră beletristică se manifestă din ce în ce mai mult o direcţiune poporală Câţiva scriitori cu talent din generaţiunea mai nouă au scos la lumină nişte subiecte din viaţa dela ţară, cari ne fac impresiunea cea mai bună, căci ne prezentă traiul şi obiceiurile ţăranului român, cu toate particularităţile sale originale,

cu toate calitățile și defectele ce are. Cetindu-le par'că ne aflăm la țară, respirăm aerul proaspăt, petrecem pe țărani la munca câmpului și asistăm la petrecerile lui Ne simțim atât de bine în societatea aceasta, unde totul e neaoș românesc: graiu, obiceiu și traiul întreg.

Direcțiunea aceasta, afară de celelalte calități ale sale, are deosebitul folos literar că scoate la lumină o mulțime de locuțiuni poporale, cuvinte necunoscute în limba dela orașe, și astfel contribue la îmbogățirea materialului limbistic.

Prin urmare, cel ce vrea să aibă succes în acest gen literar, trebue ca nu numai să cunoască bine poporul, ci totodată să fie un meșter al limbii țărănești Cel ce va apucà să scrie nuvele și schițe țărănești, în lipsa acestor două atribute, nu va reuși să producă decât un făt bastard.

Autorul volumului de care ne ocupăm, ca învățător la sate, cunoaște viața poporului. N'are însă darul de a ni-l prezentà Întâiu îi lipsește gustul, care să-i spună ce este vrednic de povestit, al doilea nu are o limbă care să ne surprinză și vrăjească cu frumusețile sale particulare și nouă.

Nuvelele, schițele și impresiunile ce ne povestește n'au de loc farmecul noutății care să ne lege atențiunea. Din ele transpiră mai mult bunăvoința decât talentul artistic

Ceeace ne supără și mai mult este lipsa frumuseții de limbă poporală. Par'că am auzì pe un orășean și nu pe un dascăl dela sate. Limba lui este atât de lipsită de particularități țărănești, că ne prinde mirarea, știind că autorul trăește în mijlocul poporului

Tot ce avem să lăudăm este tendința moralizătoare. Dacă din punct de vedere literar cartea nu ne mulțumește, trebue să recunoaștem că scopul ei, răspândirea de învățături în popor, este laudabil. Autorul trage vălul de pe mai multe greșeli ale țărănimii, prezentându-le drept niște oglinzi repulsive și instructive, menite a produce îndreptare.

Valoarea literară însă nu atinge înălțimea, ca autorului să i se poată decerne premiul.

Iuliu Dragomirescu, *Solare.* București 1904 — *Raport de* **Iosif Vulcan.**

Precum arată și titlul volumului, autorul nu voește să fie cântărețul vieții actuale de pe pământ, așà precum se prezentă ea în manifestațiile sale, ci tinde a se înălțà în sfere mai înalte, ocupându-se de ființele de acolo, spre a prezentà astfel lumii de jos niște tablouri enigmatice De aici și titlul volumului «Solare».

Însuş ne-o spune aceasta în *Bucuria sufletului*, unde cântă astfel:

Hasdeu, Shakespeare, Hugo şi Dante
Ajung a voastre minţi savante ?
O, cărturari cugetători !
Hai, suflete !
Unde sunt nori !

Poetul nostru se află bine numai între nori. Este un simbolist, care voeşte să întroducă în poezia română un ton nou, care să surprindă pe toţi şi să încânte lumea cu farmecul său.

Tendinţa aceasta nu se iveşte acum întâia oară înaintea Academiei. Autorul, înainte cu doi ani, a mai solicitat premiul acestei instituţiuni Şi atunci eu am fost însărcinat să fac raportul obişnuit Şi votul Comisiunii n'a fost favorabil autorului, care se pierdeà prin nişte extravaganţe îmbrăcate în o limbă imposibilă

Ei bine, prima întrebare ce ni se impune la studiarea acestui nou volum de poeme este, dacă autorul a făcut de atunci vreun progres?

Şi răspundem cu toată convingerea, că vedem un progres. Autorul susţine şi acuma vechiul stindard, dar îl desfăşură într'un colorit mai puţin nebulos, vorbeşte mai la înţelesul tuturora, ceeace îl face mai accesibil publicului Între singuraticele erupţiuni forţate ale simbolismului, găsim cu bucurie uneori şi nişte accente de adevărată simţire omenească, fericirea şi durerea inimii, cari ne pătrund şi ne înduioşează. Nu sunt multe acestea, tocmai pentru aceea le relevăm cu plăcere.

Majoritatea celor 17 poeme aparţine şcoalei de până acum a autorului. Ideile de multe ori se înglodesc în versificaţia forţată. Iată cum începe poezia *Pe munţi*.

Pe măreţi munţi
De linişte împle-te,
Pe măreţi munţi
Uită-ne suflete :
Vechile plânsete,
Oameni mărunţi,
O, tot ce stinse-te! —
Pe măreţi munţi

Este cineva care să priceapă ce vrea să zică poetul?

Păcat, căci autorul are darul de a scrie şi versuri frumoase Sunt multe strofe cari ni se prezentă în o formă din cele mai reuşite.

Aceasta ne îndreptăţeşte a crede că progresul pe care l-am constatat se va manifestà în viitor şi mai complet. Deocamdată nu poate să aspire la premiu.

N. Iorga, *Sate și Mănăstiri din România.* București 1905 — *Raport de* **N. Quintescu.**

Scrierea, ce d-l N. Iorga prezentă Academiei la premiul *Eliade-Rădulescu*, urmează volumului I, *Drumuri și orașe din România* Ea face parte, ca și aceasta, dupe cum ni se spune în Prefață, din seria de mai multe volume, plănuite de d-sa, «asupra Românilor și țerii lor întregi, libere și supuse».

Volumul de față tratează numai despre *Satele* și *Mânăstirile* României, și se adresează — precum ne asigură autorul tot în *Prefață* — nu publicului intelectual al orașelor «cu sentimente prefăcute, cu idei de o falsă originalitate», ci «celor mulți. umili și săraci, învățătorului și preotului din sate», precum și «tinerilor din școlile înalte și acelor ce le-au părăsit de puțină vreme.»

Autorul își împarte materia în trei cărți, cuprinzând:

Cartea I: Moldova;

» II· Țara-Românească. Dobrogea,

» III: Oltenia.

El pornește la drum, fără să ne prevină de unde și când anume, printre două spinări de dealuri, până ce se trezește împreună cu cetitorul la gara din Burdujeni, de unde va luà drumul spre Botoșani. De acì se duce la Hârlău, la Cotnari, la Târgu-Frumos și se oprește după aceea la mânăstirile de lângă Iași.

Părăsind aceste mânăstiri, autorul se plimbă prin câteva sate din ținutul Vasluiului, apoi pe la mânăstirea Adam, de unde străbate în județul Tecuciu, pentru a poposì un moment la Adjud: merge apoi la Târgul-Ocnei, Slănic, Palanca, Bacău.

Dela acest din urmă oraș, d-l Iorga ia trenul spre Piatra-Neamțu, și după ce vizitează mânăstirile acelui ținut, pe potecile Sucevene se îndreaptă spre Fălticeni, în care drum se abate și se oprește la mânăstirea Slatina, apoi la Râșca, zidită de Petru Rareș, și în satul Ploscuțenii, locuit numai de Unguri, apoi în Buciumeni, unde asistă la nunta poetului Iosif, care ia în căsătorie pe poeta Natalia Negru, nepoata preotului din acel sat

De acì se întoarce iarăș spre Suceava, și după ce vizitează Pobrata și Dolheștii, vine iarăș înapoi spre Fălticeni și Neamțu. Aci vizitează de astă dată mânăstirile Secul și Durăul—e de mirare cum de n'a făcut aceasta la prima ducere acolo, când a vizitat mânăstirea Neamțu și celelalte din apropiere, — se urcă pe Ceahlău, intră apoi în valea Bi-

strıţei, în care întâlneşte Pângăraţii, Bisericanii şi mânăstirea Bistriţa.

Cu altă căutată ocaziune vizitează Putna şi schıtul Dălhăuţıi, se opreşte câtva tımp în Odobeşti, de unde pleacă spre mânăstirea lui Constantin Cantemir, Miera; mai departe Vizantia şi Soveja. Cu vizitarea mânăstirii Caşinul şi satuluı Borzeştii, d-l Iorga îşi încheie excursiunea pe la satele şi mânăstırile din ţara română de dincolo de Mılcov.

În România de dıncoace de Mılcov, cele dintâi localıtăţi ce vizitează sunt mânăstırile Ciolanul şi Răteştıi dın Buzău.

Dela acestea trece prın Brăila şı Galaţi la Tulcea, străbate în toată întinderea acest dın urmă judeţ, şi ajunge prin Babadag şi Anadolkıoi la Constanţa, punctul *termınus*, cu care autorul nostru îşi încheie excursiunea în Dobrogea.

Întors în Bucureştı, vizitează unele după altele toate mânăstirile dın jurul Capitalei, ca Mărcuţa, Plumbuıta, Pasărea, Cernica, şi pe cele mai depărtate, ca Snagovul, Căldăruşanii, Ţıgăneştıi, apoi Cotrocenıi şi Ciorogârla Cu o altă ocaziune trece în Vlaşca şi cercetează mânăstırea Comana, apoi Dobrenii şi Fierăştii dın Ilfov, de unde se îndreaptă spre Ploeşti, ca să viziteze mânăstırile dın Prahova, în care drum se abate şi la Mărgineni, apoi spre Târgovişte, spre a cercetà mânăstirıle Dâmboviţei Vıforîta şi mânăstırea Dealului.

Dın Târgovışte, excursionistul nostru apucă spre apus prın Gemenea şi ajunge la Câmpulung, pe ale cărui localităţi le vizitează până la Dragoslave, Rucăr şi Gura Dâmbovicıoarei

Cu mânăstirea Vieroşul de lângă Piteşti, autorul încheie a treia serie de mânăstırı şi sate, ce a proiectat să viziteze, adică pe cele sıtuate în Muntenia

Intră acum în Oltenia.

Dela Drăgăşani în sus pe valea Oltului, d-l Iorga străbate şi vizitează toate mânăstırile Râmnicului şi ale întreguluı judeţ Vâlcea până la Govora şı Arnota.

Întors iarăş în linia cea mare a căıi ferate, autorul apucă spre valea Jiuluı, vizitează oraşul-capıtală şi trece la Tismana, iar de acì spre Severin prin Topolnıţa şi Cerneţi.

Ca să fie complet în excursiunea sa, d-l Iorga merge înainte spre Vârcıorova şi cercetează ultima şı cea mai veche mânăstire a Olteniei, Vodiţa, fără să uite nici ostrovul Ada-Kale, iar, la întoarcere, mânăstirea Strehaia şi oraşul Calafat, de neuitată amintire prin răsboiul dın 1877.

Iată schıţate, aşà cum le-a văzut autorul volumului *Sate şi Mânăs-*

tiri din România, localitățile mai însemnate, pe cari le-a vizitat și cercetat în excursiunea sa, întreprinsă în lungul și în latul Țerii-Românești.

În cât privește interesul, ce-ți deșteaptă scrierea d-lui Iorga (în Moldova călătoria se execută cam în zig-zag, itinerariul ei nefiind, se vede, mai dinainte pregătit și stabilit), din cauza monotoniei descripțiunii, mărginită în mare parte la pozițiunea localităților vizitate, la starea atmosferică prin care autorul și-a făcut excursiunea, acel interes nu se prezentă în condițiuni îndeajuns de favorabile, satele străbătute sunt menționate numai cu nume; aproape nimic din fizionomia lor sub raportul fizic al locului, nimic sub raportul moral — datine, obiceiuri, credințe, — după ce a trecut dela unul la altul Astfel dacă, din distanță în distanță, nu s'ar zărì câte un turn de biserică ori de mânăstire, care să oprească pe autor câteva minute în loc, spre a-i cercetà istoricul și ctitorii mireni sau domnești, numirea de «Sate» aproape ar fi putut lipsì de pe frontispiciul volumului

Sunt însă locuri cari îți lasă o impresiune mai variată, deci mai plăcută, precum excursiunea prin munții Sucevei, cea dela Tulcea prin Babadag spre Constanța și cea dela Târgoviște prin Gemenea spre Câmpulung. Aceste excursiuni conțin depingeri, cari nu sunt lipsite de frumusețe.

Pentru a se învederà aceasta, să extragem câte ceva din ele. Mai întâiu din capitolul: *Spre Fălticeni — Pe potecile Sucevene :*

«Drumul spre Folticenĭ scapă răpede din lumea înnălțimilor, care se văd abia o bucată de vreme în zare. Sîntem în partea de dealurĭ blînde și roditoare care e udată de Șomuzurĭ — cel mare, cel mic și cel «puturos» — și se mlădie până în Siretiŭ Ovăsurĭ bogate, care încep a îngălbeni, porumburĭ verzĭ și înnalte maĭ peste tot locul, lanurĭ înălbite de floarea albă a hrișcăĭ, nesfîrșite întinderĭ presărate cu florile fînuluĭ care îmbălsămează în roua diminețiĭ și în umezeala serilor pașnice. Casele satelor se prind icĭ și colo pe coastele dealurilor, unde bisericile de zid, cinchite, par niște cucuvăĭ la pîndă

«Și ce rîurĭ frumoase! Sînt ape de munte, dar nu săritoare, spumegînde, nebunatece, împiedecate de bolovanĭ, așa cum se arată cît timp se luptă între stîncĭ, ci înseninate, mănoase, largĭ, și totușĭ pe deplin limpezĭ, dulce albastre, vioaie în tremurul lor iute, pe care lumina de Iulie îl preface în solziĭ de zale aĭ unuĭ balaur fără capăt Pe alocurea, cară sînt oprite pe malurĭ, supt copaciĭ vechĭ cu lungile crengĭ răsucite, și cărăușiĭ îșĭ cufundă trupurile mușchioase în răcoarea vie a rîuluĭ. Aiurea, la izvor, femeile în cămășĭ albe cu arnicĭ și fote întunecate nălbesc sulurile de pînză, care se usucă apoĭ pe pajiștea cu miĭ de florĭ. Cîte o fetiță se întoarce cu volocul

intr'o mînă, ţiind strînsă în cealaltă recolta-ĭ de chiticĭ lunecoşĭ. La cutare fîntînă — satul însuşĭ se numeşte după dînsa, şi e Fîntîna-Mare — apa sare în trunchiul scobit, gîlgîie peste margenea luĭ roasă, se prăvale în alt trunchiŭ şi, scăpată de aceste căpcane, în jurul căror bältăcăiesc copiiĭ în cămăşuicĭ, cu palmele întinse, fuge la vale ca o şopîrlă, presărînd cu argint viŭ dunga prundişuluĭ. La Baia, un sul prins din Moldova, apa care a dus pe Romîniĭ maramuşerenĭ, pe «Ungureniĭ» luĭ Bogdan Voevodul în acest raiŭ de îmbielşugare şi zîmbitoare pace, trece întunecat, tulbure de părere de răŭ, lîngă gardurile de nuiele împletite şi hrăneşte vechĭ sălciĭ argintiĭ ce-şĭ întinġ apa în luciu, pe cînd flote de raţe trec cîrmuite de graselo gîturĭ rotunde.

«În stînga, cînd ajungĭ la podurile cele două ce se întind peste Moldova limpede, albastrul înnălţimilor carpatine se iveşte iarăşĭ, culme după culme, vale după vale; în dosul tuturora pîndeşte Împăratul munţilor, Ceahlăul cu cununa de norĭ albi a bătrîneţelor sale »

În al doilea loc să cităm din capitolul: *Dela Târgovişte la Câmpulung:*

«Locuitoriĭ aŭ cel maĭ frumos port din ţară Dacă ţeraniĭ din Neamţ se înfăţişează asemenea cu plăieşiĭ timpurilor eroice, în cojoacele lor ca o platoşă şi supt pălăriile lor cît o roată de car, — aceştia din Dîmboviţa, purtătorĭ de veştminte albe de pînză, bine strînse pe trup, şi de pălăriuţe rotunde, sînt icoana cea maĭ deplină a Romînuluĭ din munte, sprinten, vioiŭ şi isteţ. Unele cămăşĭ sint ca de borangic, şi aŭ dungĭ galbene în lung Femeile se acopăr pe cap şi se înfăşură supt bărbie cu valurĭ de pînză saŭ mătasă supţire; cămaşa, vrîstată cu roşu la umăr, e înnegrită de arnicĭ şi luminată de nenumăratele puncte de aur ale fluturilor. Fota, încheiată înainte, e de o bogăţie şi de o felurime de liniĭ în lung şi de podoabe, toate în colorĭ vesele: roşu, galben-deschis, cum nu maĭ poţĭ găsi nicăirĭ. Şi simţul firesc pentru artă se simte şi în unele înflorriturĭ în relief ale caselor, care acopăr pereţiĭ întregĭ şi daŭ forme, pe care noua artă secesionistă a Apusuluĭ se căzneşte a le descoperi astăzĭ.

«Ca şi în Neamţ şi Suceava, săteanul e şi aicĭ de o cuviinţă prietenească, care înseamnă pretutindenĭ neamul nostru când e curat de amestecurĭ şi n'a fost schimbat în suflet de destrăbălarea oraşelor: în «bună-ziua» pe care eĭ o daŭ călătorilor nu e însă sfiala, umilinţa fricoasă a sătenilor din şes, deprinşĭ să aibă stăpîni, cărora li sunt cu totul supuşĭ Cu cît înnaintezĭ maĭ mult şi te bucurĭ la vederea acestor alese însuşirĭ, cu atîta Ţinutul s'a împărtăşit maĭ întins de viaţa cinstită, timp de maĭ multe veacurĭ, de sufletul mîndru şi războinic, foarte simţitor pentru dreptate, al moşneanuluĭ.

«Ca şi în părţile Buzăuluĭ, sînt aicĭ multe crucĭ de piatră pe margenea drumurilor. Nimenĭ nu se atinge de ele, pentru sfinţenia semnuluĭ îndepli-

nit în ele, și, tot așa de mult aproape, pentru evlavia ce se cuvine față de strămoșĭ, al căror gînd și ale căror nume sînt săpate acolo în slovele lor bătrîne pe care nimenĭ nu le maĭ înțelege, dar pe care tineriĭ trecuțĭ prin școli le știŭ că sînt cele din cărțile bisericeștĭ. Se pomenesc în buchĭ întemeietoriĭ, aceĭ carĭ aŭ «ridicat» piatra, soțiile lor, rude, părințĭ, Domnul din Scaun. Unele sînt foarte vechĭ, și, lîngă fîntîna de la Gemenea, am găsit o înnaltă piatră, desăvîrșit păstrată, care a fost pusă acum treĭ sute de anĭ, în 1597, de frațiĭ Buzeștĭ, carĭ amintesc în pisanie de Mihaĭ-Vodă cel viteaz, de Doamna Stanca și de tînărul fiŭ de Voevod Petrașcu, care a domnit peste doĭ anĭ și el supt numele de Nicolae-Vodă Dacă te opreștĭ și începĭ a ceti, eștĭ sigur să vezĭ apropiindu-se stăpînul loculuĭ unde stă crucea, vre-un înnalt moșnean, bine călit, cu fața triumfătoare de sănătate, de putere și de blîndeță, care-țĭ va da o «bună-ziua» sigură și nobilă și te va întreba cu interes despre întelesul slovelor pe care nu i le-a deslușit încă nime: el va înțelege perfect cele ce-ĭ veĭ spune și va fi adînc stăpînit de măreția vechimiĭ. Une orĭ va veni patriarchul în mijlocul familieĭ sale, rumeniĭ băiațĭ zdravenĭ carĭ aŭ făcut școala și albele fete în haine bogate carĭ rîd ștrengărește de vechile date și de Voevoziĭ de demult. Dar astfel de pietre nu se mai ridică aicĭ ca pe la Buzăŭ, unde maĭ ales călugăriĭ urmează vechiul obiceiŭ al trainicelor pomelnice sculptate. Ca în Prahova, Dîmbovițeniĭ și Musceleniĭ durează pentru sufletele lor și ale răposaților lor micĭ paraclise de lemn, foarte văpsite și pe din afară, se maĭ văd aicĭ, supt micĭ acoperemînte de șindilă, crucĭ cu cîte două aripĭ, tot de lemn, care se ridică din pămînt odată cu lemnul din mijloc, de care se tot depărtează · toate treĭ scîndurile sînt acoperite de icoane grosolane — jos stă Adam făcătorul de răŭ, începătorul păcatuluĭ — și de nume care se înnădesc necontenit »

Restul descripțiunilor — cum am zis — mai nu deșteaptă alt interes decât acela al schimbărilor atmosferice întâmpinate dela o localitate la alta.

Deşì autorul în variata sa călătorie — dela Fălticeni la Tulcea şi Constanţa şi dela Galaţi la Gorj şi Vârciorova — a avut dese ocaziuni de a se pune în contact direct cu sătenii din toate unghiurile ţerii, de a auzì diferite rosturi ale limbii româneşti, şi în interesul acestei limbi — unul din elementele permanente ale vieţii unui popor — a le semnalà şi schiţà în formele ei cele mai rare, d-sa n'o face decât într'un singur loc, anume într'un punct pe albia Topolniţei.

Reproducem şi această probă din cartea d-lui Iorga, nu spre a se înfăţişà stilul în de ajuns de cunoscut din numeroasele scrieri ale autorului, stil cu fraza în unde largi, dar nu totdauna limpezi curgă-

toare (1), și căruia i-am dat deja prin extragerile de mai sus ocaziunea de a-și arătă fața, ci spre a se vedea graiul oltenesc, ce d-l Iorga crede că a surprins din însăș gura săteanului de dincolo de Olt:

«Pe valea Topolniței, care nu se vede, printre pajiști și lanuri de porumb Innălțimi golașe, dealuri împădurite mărgenesc șoseaua. De-asupra unei culmi chemați de vre-o pradă, vultani plutesc rotindu-se.

«Din loc în loc se văd *conace* urîte, *conac* se chiamă aici, după cuvîntul turcesc, trecut poate prin sîrbește, locul unde stă domnul pămîntului Curtea din Moldova; în Gorj se întrebuințează alt cuvînt turcesc: *culă*, turn.

«Satul Halînga are case bune, printre care se văd unele coperite cu țigle și zidite foarte îngrijit, din cărămidă. Hanuri cu șoproane și cu trupuri, piei de oaie spînzurate. Aici și mai departe sînt multe chipuri puternice, cu fața mare, avînd profilul foarte curat, ochii bine deschiși, nasul drept, mic, buzele fine, bărbia hotărîtă și mîntuită cu o ușoară gușă, ca în unele profiluri din monedele grecești

«Drumul apucă pe coasta dealului Gradeț, al cărui nume înseamnă în graiul Slavilor ce au fost prin aceste părți și cari aŭ rămas în Serbia: Cetățuie. El duce la satul Balta Coborîndu-te însă în vale, întîlnești îndată cursul limpede, veșnic șoptitor al Topolniții, ce zorește pe un pat de prundiș, și schitul însuși nu e departe.

«Mergi spre el, pe pripoare de piatră, pe poteci catifelate de iarbă, și nu-l vezi. În dreapta ai dealul împădurit, unde ar fi «cetatea lui Mircea-Vodă», după spusa locuitorilor, cari știŭ de scările și de poarta ei, ascunse între arborii de sus. O femeie ne lămurește în această privință și vorba ei e plină de particularități dialectale și de cuvinte nouă, cum e a tuturora de aici. Ei zic *carce*, *parce* pentru «carte», «parte», *binie* pentru *bine*. Femeia arată pe înnălțime o *padină* (rostit: pagină), un *ruf* (platoŭ) Un moșneag ce aleargă de departe ca să ni mărturisească ce viață grea duce, ca om fără pămînt, supus la dijmă, *îndoire* și *întreire* (adecă să dea jumătate saŭ a treia parte din rodul pămîntului ce i s'a încredințat ca să-l lucreze), se mai plînge că, pe lîngă zile de lucru, atîtea «la pogon» (pentru fie-care pogon încredințat lui), mai dă și zile *de ciubote* (zile pe de-asupra) Acelaș bătrîn rostește: *vorbeaște*, *socoteaște*. Birjarul, un Severinean, spune că în anume locuri nu e nici-o *țipătă* (țipenie) de om Din acest graiŭ ca și din îmbrăcăminte și din clădirea caselor se desface impresia că aici ești într'un loc deosebit de cele multe care sînt aproape de o potrivă.»

Din cele reproduse punem în vedere, că vorba *culă* nu însemnează

(1) Iată un exemplu din lucrarea de față, în care nu înțelegem cu ușurință și îndeajuns fraza autorului Pe unul din dealuri, care se ridică deodată într'o singură undă moale, se urmează aproape drept și se mântuie prin scrijilături ciudate, sticlesc în rând turnuri și mai vechi și mai nouă, șepte la număr» (p 3).

propriu *turn*, ci o casă oarecum întărită, un fel de mic *donjon* cu turn, care erà locuită numai în catul de sus de către proprietar, parterul cuprinzând de ordinar pivniţa, şi — cu metereze în turn — servià proprietarului, ca mai avut şi mai mult expus, pentru a se apărà în contra atacurilor bandelor de rău făcători din vremile de nesiguranţă, cari au durat cam până la Regulamentul Organic. Dar *culă* nu se întrebuinţează numai în Gorj, ci şi în Mehedinţi, precum o ştim din copilărie, şi probabil şi în alte ţinuturi ale Olteniei, unde vor mai fi rămas *cule* în fiinţă, siguranţa lucrurilor nereclamând a se mai construì altele

Ceeace mai atrage atenţiunea ca «particularităţi dialectale», constatate de d-l Iorga în valea Topolniţei, sunt şi car*c*e, par*c*e, bin*ĭ*e, în loc de car*t*e, par*t*e, bin*e*, apoi *ruf*, pa*g*ină (pentru pa*d*ină) cu înţeles de «platou», şi ca să trecem peste *îndoire* şi *întreire*, cu însemnare de «jumătate sau a treia parte din rodul pământului», vorb*ea*şte şi socot*ea*şte, în loc de vorb*e*şte, socot*e*şte; *zile de ciubote*, cu sensul de *zile pe deasupra*, precum şi *ţipătă* (ţipenie) de om.

Faptul că localitatea Topolniţei, care a atras particulara atenţiune a autorului nostru, are *particularităţile* ei, o întipărire proprie şi deosebită, nu numai în privinţa *graiului*, ci şi în ce priveşte îmbrăcămintea oamenilor şi clădirea caselor, aceasta constitue pentru noi un cuvânt mai mult, ca să admitem că acei ţărani, pe cari i-a auzit d-sa grăind astfel, cum ne spune, nu reprezentă graiul oltenesc, ci sunt o *oasis* formată din pulberea cărată acolo de vânturi transcarpatine, cu alte cuvinte s'au pripăşit în acest loc din alte provincii de dincolo de munţi, locuite de Români.

În adevăr, cine zice car*c*e, par*c*e, etc născute prin intermediul lui cart*ĭ*e, part*ĭ*e, etc., cine adică schimbă palatalele în guturale, trebue să fi zis mai înainte: *ch*ĭept, *ch*ĭepten, *g*hin (ori *j*in), *gh*ine, ş. a, în loc de *p*ĭept, *p*ĭepten, *v*in, *b*ine, adică să fi schimbat dejà labialele în guturalele corespunzătoare, căci acest proces precede pe celălalt, care este ca a doua potenţare în transformările fonetice ale consoanelor menţionate (labiale şi palatale) Olteanul însă nefăcând uz de procesul schimbării labialelor în guturale, urmează cu necesitate că el nu se serveşte nici de schimbările de categoria cealaltă (a dintalelor în guturale), constatată de d-l Iorga Este cunoscut pe de altă parte, că *ch*ĭept, *ch*ĭatră, *gh*in, *ch*ĭer, ş a, se aud atât la Moldoveni (1) cât şi la Bănăţeni

(1) Însuş d-l Iorga se însărcinează a ne confirmà aceasta, scriind la p 292 «cu tufani răs*ch*iraţi în ramuri, în loc de . . răs*f*iraţi . . »

şi Ardeleni, pe când car*c*e, par*c*e, pa*g*ină, ş a de acest fel, la Ardeleni şi Bănăţeni, şi nu restrânse la o anumită localitate, ci în mai multe comitate (1), precum şi în munţii Sucevei şi ai Vrancei.

Dacă n'am putut face aceeaş constatare cu privire la desinenţa verbală *ea*şte (vorb*ea*şte, socot*ea*şte) (2), nu este exclusă posibilitatea existenţei şi astăzi a acestei diftongări a lui *e* în vreo localitate retrasă din ţinuturile de peste Carpaţi, locuite de Români, iar cât priveşte pe *ciubote*, faptul că s'a păstrat, prin importaţiune, în Oltenia în zicătoarea «zile de ciubote», ar probă că expresiunea *ciubotă (ciobotă)* a fost mai înainte comună şi Bănăţenilor şi Ardelenilor, iar nu particulară ca astăzi Românilor din Moldova şi Bucovina (3)

Aşà dar graiul locuitorilor dealungul Topolniţei, ca şi celelalte semne distinctive ale lor, părând prea izolat şi fără nici un razim în mijlocul Olteniei, devine foarte probabilă presupunerea emisă, că acei locuitori ai Topolniţei, cu cari a venit în contact d-l Iorga, s'au pribegit acolo din părţile de dincolo de Carpaţii din apropiere.

Mai mult decât atâta. Explicaţiunea noastră, care ia dela Olteni şi dă cui se cuvine şi cui aparţine în realitate graiul românesc, auzit de autorul nostru pe valea Topolniţei, această explicaţiune îşi găseşte o confirmare în faptul sigur, comunicat nouă de mult stimatul coleg, părintele Florian Marian, că s. ex. Românii Scheieni, de origine din Ardeal aşezaţi în Bucovina, au adus cu dânşii graiul lor, care asemenea schimbă, dintalele în guturale, din care cauză sunt luaţi în râs astfel de către Românii băştinaşi din Bucovina; «Sceianca, când aduce lap*tc*e la Suceava, trece pe pun*tc*e şi se urcă pe mun*tc*e, pân'ajunge la Suceava.» (4)

(1) Precum mă asigură mai mulţi colegi de Academie de dincolo de Carpaţi, schimbarea lui *t, d,* în *c, g* este în Banat particulară mai ales ţinuturilor dintre *Timişoara* (căreia îi zic *C*imişoara) şi *Lugoş*

(2) Menţionaţii colegi nu ştiu nimica despre păstrarea acestui fenomen limbistic pe care îl întâlnim în vechile cărţi româneşti

(3) Păstrarea acestui cuvânt în cadrul unei zicătoare, sinonimă «fuiorului popei», ne aduce aminte de vorba «muşat» (prescurtat din frumuşat»), care pierdut altfel, exceptându-se ca nume propriu (Muşat) la Românii din Dacia Traiană, a rămas în proverbul, «cine nu are *muşată*, sărută şi guşată.» Tot aşà s'au conservat şi alte cuvinte române vechi numai în rugăciuni, descântece, şi alte asemenea, pentrucă nu se puteà schimbà formula de rugăciune ori descântec, tot astfel precum forma veche a formulei de judecată romană «pecuniae repetundae» a continuat şi în timpul când în vorbirea uzuală seziceà « repetendae.»

(4) Va fi o nouă contribuţiune în sensul afirmării noastre faţă cu constatarea d-lui Iorga, desbătută mai sus, ceeace am constatat noi înşine tot în ţinutul Mehedinţi. Sunt acum peste treizeci de ani, aflându-mă la părinţii mei, în timpul vacaţiunilor pe albia Motrului, aproape de Străhaia, un cioban, în serviciul proprietăţii, mi-a

Dacă autorul nostru n'a semnalat decât cu o singură ocaziune, iar nu în generalitatea cazurilor, formele particulare ale graiului localităţilor străbătute în întreaga ţară, după cum nu ne-a schiţat decât arareori fizionomia *Satelor* României sub raportul lor moral, aceasta provine din împrejurarea, că ori cât de mare activitate ar desfăşură cineva—ceeace în adevăr este cazul d-lui Iorga—este peste putinţă ca o excursiune, întreprinsă în întregul ţerii prin *Sate* şi pe la *Mânăstiri*, să poată fi completă şi să îndeplinească cerinţele sub toate raporturile, după o călătorie numai de *trei luni de zile* (v Prefaţa). I-ar fi trebuit d-lui Iorga negreşit mai puţin decât altuia — cunoscut fiind că d sa lucrează cu o extraordinară repeziciune, (o zicem aceasta nu pentru a-i face un compliment, ci pentru a exprimă un adevăr),—dar de sigur mult mai mult timp decât atâta Timpul material i-a lipsit dar autorului nostru pentruca opera sa să aibă un deplin succes în toate privinţele.

Dar, precum am atins particularităţile graiului românesc acolo unde autorul ne-a făcut cu putinţă aceasta prin faptul relevării lui, să aducem şi specimenul unui *Sat*, ale cărui împrejurări particulare d-sa le-a semnalat cu oarecari amănunte

Este satul *Canli-Buceac* din Dobrogea:

«În drumul cel mare spre Constanţa, pe care-l ajungem acum, e înşiruit satul Canlî-Bugeac, cu casele destul de proaste Numele înseamnă «unghiŭ sîngeros», amintind astfel cine ştie ce veche răzbunare păgînă, şi Neniţescu, care schimbase toate numele de sate din judeţul săŭ, voia să se zică în loc: Cantemireştĭ, ceia ce, neapărat, n'a prins La început aŭ fost aicĭ Turcĭ, Tătarĭ, Cerchesĭ, apoĭ Bulgariĭ i-aŭ înlocuit. Romîniĭ ce aŭ venit pe urmă, foştĭ soldaţĭ *Cojanĭ*, adecă sătenĭ din şesul muntean, Mocaniĭ chiar, un element maĭ puternic, n'aŭ putut până acum să-şĭ cucerească un loc însemnat. Eĭ sînt puţinĭ între mulţĭ Bulgarĭ, şi cele opt hectare de la început ale lor, împreună cu ce aŭ adaus eĭ pe urmă, nu se pot lupta cu moşioara întinsă a Bulgaruluĭ «Eĭ sînt gospodarĭ maĭ vechĭ», spune cu durere unul dintre Mocanĭ. Se maĭ amestecă apoĭ şi căsătoriile cu Bulgarce, care aduc zestre bună, şi astfel rasa al căreia e Statul părăseşte în folosul celeĭ supuse portul şi chiar limba Copiĭ vorbesc cum vorbeşte mama, iar hainele

atras atenţiunea prin vorbirea sa deosebită de a ţăranilor locali El zicea *ch*iele (*p*iele), *gh*in (*v*in), sclănină (slănină), ş a asemenea Mirându-mă de aceasta, l-am întrebat de unde este, şi mi-a răspuns că e de loc din Brăila, din care judeţ — precum s'a aflat mai în urmă—fugise pentru fapte corecţionale Atunci m'am dumerit, căci graiul locuitorilor din judeţul Brăila se apropie mult, prin faptul vecinătăţii, de graiul moldovenesc, precum o asemenea apropiere se constată de cel care a stat câtva timp în Carpaţi între muntenii de acolo şi între Ardeleni

românești, fiind luate în rîs, sînt răpede înlocuite cu poturiĭ. Din partea lor, cu îndărătnicia lor minunată, care li slujește așa de mult, Bulgariĭ nu părăsesc nimic din datinele lor, și mi se aduce înnainte casul unuĭ ginere romîn care n'a putut lua fata pănă nu s'a îmbrăcat bulgărește pentru nuntă În schimb, prin satele cu maĭ mulţĭ Romînĭ, la Măcin, Bulgariĭ, fiind însă foarte puţinĭ, ar merge în cămașă albă mocănească

«Doĭ Evreĭ ţin prăvălie la cele două capete ale satuluĭ: unul vinde ouă, prăjește pește pentru dînsul și se supără cînd îĭ cerĭ vin, căcĭ doar el nu e cîrciumar! Cellalt vinde vin, e cîrciumar, dar spală paharele în tinicheaua cailor »

Ca limbă, am aveà câteva de observat *Satelor și mânăstirilor din România*

Nimeni nu poate face o imputare autorului, că se servește de o expresiune ca *schiăunare*, pentrucă, deșì un provincialism, este înţeleasă ușor de ori cine, ca semănând cu echivalentul ei în uz la cei mai mulţi Români (schincire), și—ce e mai mult—nu poate fi înlocuită în expresivitatea sa («femeile își strâng copiii, carì *schiaună* ascuţit», p 5), nici din faptul unei expresiuni, ca de ex *clădărie* («Trenuri de marfă duc scânduri și *clădării* de lemne de foc», p 53 și 184), care — abstracţiune făcând de faptul că corespunde «felului de a scrie al cronicarilor și tălmăcitorilor bisericeștii» (adoptat de d-l autor) care este și «felul de a vorbì al poporului» — deșì uzitată numai de unii Români, este ușor înţeleasă de toţi, ca stând în legătură cu «clădire», de toţi cunoscut, și astfel contribue la înavuţirea limbii literare.

Dar *cinchită* («clădire cinchită», p 36), *hăt încolo* (p. 14) și *hăt în sus* (p. 188); *hoinărire* («hoinărind de pe un ţărm pe altul», p 134); care are și inconvenientul de a fi luat și cu înţeles trivial, *bondănire* («cobzele bondănesc», p. 154), *fornăire* («fornăind cuvintele», p. VI); *munce* și *lostopane* (p. 183); *sburătăcire* («până-i sburătăcește un birjar care trece repede, chiuind, urlând și *suduind*», p. 30); *bojdeucă* («*dintr'o bojdeucă neagră*», p 335), *bojdeuce* ce se *chiorcoșează* la soare», p. 208); *falduri* și *puhabe* («stranele și lespezile de jos sunt acoperite de chipuri îmbodolite în postav negru, cu *falduri* nelămuriţi. Mai mult chipuri *puhabe* sau costelive», p. 225) (1); *iţire* («câte un clopot vânăt se *iţiește* din smocul frunzelor mărunte», p. 280); *loadbă* («păreţii sunt înjgbebaţi din *loadbe* grosolane», p. 292); *buhos* («supt acea perdea de sălcii, sarbede, *buhoase*», p. 329), *mamină* (2)

(1) Noroc că se adauge ca explicaţiune «*sau costelive*»

(2) Nu cumva este acelaș cuvânt cu muntenescul *namilă*» sau *manilă*», cum se mai zice pe moldovenește?

(«abià a trecut *mamina* greoaie, umflată, strâmbă a dilligenţii», p. 331), *duhlire* («unde *duhleşte* de o parte grajdul», p. 336); «*buşmachiul* lunecă»; dar acestea şi alte câteva expresiuni sunt ele «pe înţelesul» chiar şi numai al publicului special, pentru care autorul a scris cartea sa (v. Prefaţa, p VII)? Cum se încadrează ordinarele «*aşa nişte* oameni (p VI), *aşa nişte* căsuţe (p. 70), sau murdărisme ca acesta: «porci slabi cari rătăcesc, grohăind flămânzi, *după murdăriile* aproapelui (p. 32); cum se încadrează ele într'o carte, care—ori cărui public s'ar adresà—trebue (şi poate cu oarecare bunăvoinţă) să fie scrisă literar, în limba admisă pentru toţi şi înţeleasă de toţi, cu atât mai mult cu cât este prezentată la premiul prin excelenţă literar, *Eliade-Rădulescu?* Tot cerinţe literare ar recomandà autorului să evite înţelesurile cu totul locale ale unor cuvinte, ca de ex : *mântuire*, adică *isprăvire, sfârşire, încheiere, terminare*, de care autorul se serveşte cu predilecţiune («se *mîntuie* cu scrijilituri ciudate», p. 3; «Bucureştii se *mîntuie* prin drumuri bune între case rele», p. 208, «bărbia hotărîtă şi *mîntuită* cu o uşoară guşă», p. 340) Destul să păstrăm acest cuvânt cu însemnarea bisericească cea proprie («mântueşte, Doamne, pe poporul tău»). Pentru ce l-am uzità şi cu înţelesul celălalt, pe care îl întâlnim în graiul unei singure provincii române, pentru ce i-am da fiinţă şi în scris, fără nici o utilitate şi fără nici o necesitate? (3)

Dar să nu stăruim asupra unor lipsuri de amănunt, cari ar reduce simţitor din valoarea generală a unei opere, numai când ar întrerupe adeseori pe cetitor, ceeace nu e cazul cu *Satele şi Mânăstirile din România* ale d-lui Iorga, cari, ca şi alte producţiuni intelectuale ale sale, chiar nesatisfăcându-ne pe deplin, poartă întipărirea unui spirit distins.

Opera d-lui Iorga, care a întreprins de a face cunoscută ţara lor Românilor din Regat şi celor dependenţi de state străine, a fost o

(3) Este timpul, credem, ca să începem selecţiunea elementelor străine din limba noastră, în sensul de a da expresiune în literatură numai acelora cari ne aduc servicii reale, de cari nu ne putem dispensà, şi — irevocabil împământenite şi neînlocuibile prin elemente române — contribue in adevăr la înavuţirea limbii noastre.

Astfel graiul nostru va ajunge treptat a-şi recăpătă o fizionomie mai românească— acela al *cronicarilor* şi *tălmăcitorilor bisericeşti* a fost suficient pentru timpul lor cu alte cerinţe decât ale noastre, — dar — se înţelege—nu prin procedimentul latiniştilor de mai înainte, prin ostracism purist, pe care l-am combătut totdeauna Dacă s'a exagerat mai înainte, nu este un cuvânt, ca să nu ne îngrijim de curăţia bine înţeleasă a limbii noastre În această tendinţă nu am sta izolaţi Germanii, în posesiunea unei înalte culturi, nu au încetat cu eliminarea din limba lor a franţuzismelor netrebuincioase.

inspiraţiune fericită a d-sale Cunoscându-ne ţara — lucru cu care din nefericire foarte puţini Români se pot lăudà, — vom începe a o iubì mai mult şi a aveà un cult pentru ce e al nostru, ca celelalte popoare în adevăr civilizate. Această întreprindere însăş constitue un merit nu neînsemnat Dacă în executarea ei a dat expresiune numai foarte rar şi părţii morale, vieţii interne a satelor, comorilor ascunse şi păstrate prin tradiţiune în sufletul lor, spre a îndeplinì şi această cerinţă, i-ar fi trebuit — cum am mai zis — mai mult timp decât acela de care a dispus d-l autor. I se poate obiectà — negreşit — că se puteà mărginì în cele trei luni, consacrate operei sale, la descripţiunea unei mai mici porţiuni a ţerii noastre, numai a Olteniei, de ex. Prin aceasta lucrarea sa ar fi câştigat în valoare intensivă, precum munca intensivă a unor terenuri de cultură mai restrânse este mai remunerătoare

Dacă pe de altă parte d-sa poate invocà, că a îndeplinit ceeace a promis (Prefaţa, p. V), «de a face cunoscut ţinuturile României sub o îndoită înfăţişare· aceea a satelor de astăzi şi a naturii de care sunt încunjurate şi aceea a frumuseţii istorice, întrupată în mânăstiri şi biserici», nici criticei nu poate fi interzis de a pune în vedere, că aproape numai numirea satelor cu aspectul lor exterior, adică descrierea naturii, care le înconjură, nu constitue întreaga fizionomie a satelor, ci numai înfăţişarea lor din afară, nu singură de un interes mai permanent. Totuş ţinând samă că relativ la fondul scrierii sale, în partea care se referă la mânăstiri, autorul a dat ceeace i se puteà cere, iar ca parte formală ne prezentă destule descripţiuni frumoase şi variate, *Satele şi Mânăstirile* d-lui Iorga trebuesc în întregul lor declarate ca o lucrare bună şi meritorie Este ea şi cea mai bună dintre operele bune, intrate la premiul Eliade? Această afirmare am îndrăznì a o face, dacă *Satele* d-lui Iorga ar fi fost reînviate în tot cuprinsul sufletului lor, ca datine, obiceiuri, credinţe şi ca particularităţi distinctive ale graiului lor, iar limba din întregul cuprins al operei ar fi desbărată (ceeace este în interesul autorului) de acele expresiuni, pe lângă neînţelese, şi rău sunătoare.

Un premiu ca al lui Eliade-Rădulescu vom fi de părere a se decerne d-lui Iorga, când va prezentà descrierea unui ţinut locuit de Români (din cele care promite a le continuà), executată în condiţiunile arătate, ceeace ar procurà operei sale în întregul ei o valoare însemnată, căci ar fixà, împreună cu priveliştea naturii acelui ţinut locuit de Români, şi aspectul a ceeace constitue partea lui morală: două feţe ale aceluiaş lucru, ca trupul şi sufletul la om.

Până atunci să rezervăm acest premiu operei care, pe lângă calită-

ţile indispensabile reclamate de însemnătatea lui, să se prezente şi cu un capital mai mare de muncă în efectuarea ei şi cu rezultate mai apreţiabile şi mai ponderoase.

Haralamb G. Lecca, *I N R. I.* Poemă biblică. Bucureşti 1904.— *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

În literatura noastră românească, lucrarea d-lui H Lecca e, până acum, singura în acest gen Credinţa creştină predicată de însuş Mântuitorul, şi pieirea trupească a lui Crist — cu toate amănuntele dureroase ale acestei tragedii—formează miezul poemei biblice I. N. R I.

Punerea pe scenă a sfinţilor sau chiar a lui Crist — în modul dătător de simţiminte religioase, cum o face d-l Lecca — e un lucru care nu trebue să surprindă pe nimeni. Nu mai vorbim de vestitele *mystères* şi *miracles* din Franţa secolilor trecuţi, dar chiar azi cel mai mare dramaturg al timpurilor moderne, Rostand, a făcut ca pe scenă să apară Crist în piesa lui intitulată: *La Samaritaine.*

S'a zis chiar că poema d-lui Haralamb Lecca ar aveà asemănări cu piesa lui Rostand Fără îndoială că vorbindu-se, până la un punct, de aceleaşi personaje, să se pară că e o asemănare; însă afară de *modul* cum e făcută întroducerea — prologul, — de unele puncte de asemănare între animaţia din târgul de lângă poarta dela *Sichem*—la Rostand — şi poarta lui Solomon — la d-l Lecca, -- nu se văd alte puncte comune Subiectul este altul: La Edmond Rostand e vorba de convertirea unui oraş întreg, graţie Samarinencei Photina, iar la d-l Haralamb Lecca e vorba de întreaga activitate pământească a lui Isus, arătată în trăsăturile caracteristice cunoscute din Evangelie.

De altfel idea că doi sau trei autori nu pot să aibă trăsături comune, chiar inspirate de unul altuia, e o mare greşală, care azi nu se mai socoteşte drept serioasă. Cei mai mari scriitori din întreaga lume au avut înaintea lor modèle celebre, după cari s'au îndreptat Nu mai vorbim de Virgiliu având dinainte pe Omer, sau de Plaut faţă de Menandru şi Philemon, dar chiar în timpurile relativ moderne geniul lui Corneille n'a fost micşorat întru nimic prin imitarea făcută în *Cid* după spaniolul Guillen de Castro. În ce priveşte pe Molière, lucrul e aşà de cunoscut, încât nici nu mai e nevoie a insista.

Un mare critic modern, celebrul academician francez Ferdinand Brunetière zice într'un studiu al său intitulat: *La doctrine évolutive et*

l'histoire de la littérature (1), vorbind despre această chestiune a individualităţii şi originalităţii în literatură şi artă:

« . Car en vain nous dit-on qu'en art ou en littérature il n'y a que des *individus*! C'est une erreur — ou du moins il faut s'expliquer Si nous étions plus modestes, nous saurions combien il y a peu de choses en chacun de nous, qui soient nous, de nous et à nous. Mais quand nous serions plus originaux, n'est-il pas vrai qu'on ne saurait se former une juste idée de Molière, par exemple, je ne dis sans en avoir une de son œuvre entière (cela va sans dire) et du «milieu» dans lequel il a vécu, pour lequel il a écrit, mais je dis de ses prédécesseurs, de ses contemporains et de ses successeurs dans l'histoire de la comédie? Molière, si grand qu'il puisse être, n'est pas Molière à lui tout seul et en soi, pour ainsi parler; il ne l'est, il n'est vraiment lui, il n'est tout à fait lui, que *par rapport* à Scarron, à Desmarets, à Corneille, à Mairet et généralement à tous ceux qui ont essayé avant lui d'écrire *le Misanthrope*, *le Malade imaginaire*, s'ils l'eussent pu!»

Nu este nevoie a mai adauge, că în ce priveşte opera d-lui Lecca, nici nu e vorba de apropiere aşà de mare între un anumit model şi lucrarea de faţă, cum erà la Molière sau la altul din cei citaţi — faţă de predecesorii lor. Acì nu se găsesc decât nişte vagi şi foarte puţine reminiscenţe dela Rostand.

În ce priveşte partea pur poetică, ar fi zadarnic a mai insistà atunci când e vorba de d-l Lecca. Timpul şi oamenii viitori vor judecà poate că faţă de însemnătatea unui asemenea talent au fost prea puţine laudele ca şi recompensele ce i s'au adus şi dat până acum.

De observat o varietate de măsură cu totul neobişnuită la ceilalţi poeţi, dar proprie şi cu totul obişnuită d-lui H. Lecca.

Un model de emoţiune dramatică se poate vedeà în partea III, în care cântecul Mariei se amestecă cu prevestirile lui Isus şi cu cântecul Heruvimilor. Când se desparte de apostoli, puţin înainte de a fi trădat, Isus zice:

S'au dus! ..
Acum .. acum, mi-e rândul să plec şi eu,—în altă lume
Mă duc neregretând nimic,
Decât natura, dătătoare de un simţimânt ce n'are nume,
Şi despărţindu-ne îi zic:
Cel mai duios şi lung adio—Adio! vorbă dureroasă,

(1) *Etudes critiques sur l'histoire de la littérature française*, VI-ème série.

Necunoscută sus, în ceruri; simbolul unui stins moment
Pornit să intre în veşnicie, speranţă slabă, îndoioasă,
Acelor cari mor, cu ochii sorbind un punct din firmament.

Pe când se pregăteşte crucea, pe care erà să fie răstignit Crist, Iuda, ca spion, intră tremurând şi sub puterea remuşcării zice;

Oo!... ce noapte blestemată!
Bine că s'a răsfirat!
N'am dormit, şi totuş par'că
Am dormit,—căci am visat.
Sau, nu! Nu! Mă urmăreşte
O vedenie, un duh,
Duhul rău,—pe când un altul
Mă tot chiamă din văzduh,
Întrebându-mă într'una:
«Iudo, Iudo! ce ai făcut?»
Iar al treilea, în buhă
Prefăcut
Zice: «Reci sudori de sânge
Îngheţà-vor corpul tău
Şi din ce în ce mai jalnic,
Şi din ce în ce mai rău,—
Scris fiind ca pentru faptă-ţi
Singur să te pedepseşti,
De fiinţa-ţi, vei ajunge,
Însu-ţi tu să te îngrozeşti.»—

Pe când Iuda continuă a se tânguì cu mai multă putere de crima făcută, se aude cântecul Heruvimilor, cari zic

Sus nu se mai înalţă fumul.
Pasările au tăcut,
Crinii şi-au pierdut parfumul,
Iudo,—Iudo! Ce ai făcut?

Pe când unul din cei cari înconjură pe Crist îl sileşte a-şi luà crucea şi a pornì mai departe, Iuda, îngrozit de cele ce vedeà că se petrec, începe să blesteme pe Caiafa şi pe oamenii lui, până într'atât, încât unul din cei de faţă zice: *e nebun*, iar Iuda răspunde.

Sunt! De groaza unei crime,
Care nu va fi uşor
Să se spele, nici cu lăcrămi,
Nici cu viaţa tuturor.
Sunt! căci omorîţi pe acela

Care înadins venià
Să vă scape... înţelegeţi!...

Isus

Nu — Murind ii voiu scăpà

Iuda pocăit, căzându-i în genuchi:

O! stăpâne! Fie-ţi milă. (O privire îndurată)

Isus

Mai sărută-mă odată

Heruvimii

Pe când cortegiul pleacă, iar Iuda plânge smulgându-şi părul :

Iudo, fire blestemată,
De azi groază pentru toţi,
Mai sărută-l înc'odată
Şi trăeşte, — dacă poţi.

Poema se sfârşeşte, când, în nesfârşitul haosului, două voci completându-se apoteozează pe Mântuitor Una întreabă, după ce înalţă un imn în cinstea lui Crist:

— Dacă moartea-i suterană, care duce 'ntr'altă viaţă,
Dacă sufletul în haos e menit, plutind, să stea,
Dacă, — pasăre sau flutur! sfânt sau geniu, nor sau stea,
Cel plecat se reîntoarce într'o bună dimineaţă,
Dacă tu la noapte, mâine, sau ori când ai re'nvià, —
Crist, ce-ai face?. . . . .

Altă voce:

Ca un spectru, i-ar privì pe toţi în faţă,
Ar vedeà că pe ogorul sămănat cu-a sa povaţă
N'a crescut decât neghină, vai! şi s'ar cutremurà.
Şi-ar plecà să mai străbată înc'odată omenirea;
Fariseii i-ar sta 'n cale mai haini, mai numeroşi;
Ar chemà mult pân'să-i vie doisprezece credincioşi,
S'ar găsì iar vreo Caiafă, să-i împedice menirea,
Iar vreo Iudă, ca să-l vândă, ar re'ncepe răstignirea .
Şi-ar murì a doua oară, pentru aceiaşi păcătoşi.

Cu asemenea calităţi, cu un atare avânt poetic, şi cu o distinsă

putere dramatică, se înfăţişează noua lucrare a d-lui Haralamb Lecca, una din cele mai valoroase producţiuni ale sale.

De aceea am onoare a o recomandà spre a fi încoronată cu premiul Statului *Eliade-Rădulescu.*

Sofia Nădejde, *Patimi* Roman din viaţa românească Bucureşti 1904. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Romanul d-nei Sofia Nădejde se desfăşură pe un fond adevărat românesc, între personaje copiate pare că după viaţa reală a straturilor noastre mijlocii O femeie crescută în oraş şi măritată după un moşier şi căreia viaţa de ţară este o silă, se înamorează de un funcţionar inferior, un om egoist, brutal şi stricat, care o împinge a furà banii bărbatului ei şi a fugì cu el în oraşul apropiat, unde amantul ei o martirizează mult, până la sfârşit o ia de soţie, dar şi atunci urmează înainte cu viaţa lui de desfrâu şi scandal, până ce femeia vinovată sfârşeşte în groapă ispăşirea păcatelor ei.

Scenele acestui roman se desfăşură pe un fond de simţiminte ordinare, neînălţătoare de suflet. Toate personajele sunt oameni cari se gândesc aproape numai la ei, la interesele şi la patimile lor, fără pic de ideal, fără nici o mişcare altruistă, o lume bolnavă şi urîcioasă, închegată mai ales în patima ce nu se poate înţelege altfel decât ca un fond bestial al unei femei pentru un om ce nu aveà nimic care să o farmece şi să o atragă.

Tipul este bine ales pentru societatea noastră, în care o sumă de juni îşi pierd viaţa umblând numai după aventuri, fără măcar să aibă desvinuirea unei patimi adânci sufleteşti, se înţelege că o astfel de fiinţă nu poate inspirà simpatie şi că soarta ei te lasă cam nepăsător.

Romanul d-nei Nădejde este dar o scriere cu tendinţă în afară de artă, tendinţă laudabilă întru cât urmăreşte un scop moralizător, dar care nu învoeşte desfăşurarea unui interes covârşitor tocmai pentru eroina romanului, care samănă un suflet ordinar, expus, nu e vorba, la suferinţă şi la moarte, dar mai la urmă la suferinţă meritată

Cât despre erou, el este un mizerabil în toată puterea cuvântului, un om fără absolut nici o cumpănire morală.

O acţiune închegată între asemenea fiinţe nu poate aveà o valoare *estetică* decât prin forma sa, care este în stare să acopere totdeauna şi să răscumpere ori ce soiu de temă.

Ne rămâne dar de cercetat chestiunea formei

Ca limbă este bine scris, în o limbă curată românească, adeseori

presărată narațiunea de observații nimerit și frumos rostite. Culegem câteva din cele multe

«Amintirile și speranțele se izvodiau și periau rânduri, rânduri, ca nălucile de sară în capul boierului nostru. Ca spuma gingașă a mării, acì se nășteau, acì nu rămâneà nimic în această vrăjmășă frământare a minții. Gânduri nouă îi stăpâniau mintea covârșind în rândul lor pe altele, întocmai cum valurile apei înfuriate se înghit unele pe altele. Grija, tirana bogaților și a săracilor, nu odată întunecă farmecul neîntrecut al naturii» (p. 8)

«Când o nenorocire se prinde de om, suie, se agață și-l învăluește, de pretutindeni, ca iedera pe cel mai falnic stejar» (p 5)

«Mintea omului s'aprinde lesne, ca iasca uscată, la cea mai mică scânteie de amnar» (p. 11).

«Nu vă faceți ideie cum îl prostești pe om, când pentru un rău îl răsplătești cu bine» (p. 16).

Ca să caracterizeze valoarea experienței practice, față cu învățătura teoretică, autoarea pune în gura tatălui lui Mustea, om din vremea veche, următorul foarte drept cuvânt:

«Averile mari, dragul meu, s'au făcut pe vremea modei vechi, cu cei tari de vârtute, deșì slabi de duh Azi, când nu te poți răsuflà de cărturari, în loc să te îmbraci, mai rău te rupi Dea Dumnezeu, fătul meu, să poți păstrà cu știința ta ceeace am agonisit cu neștiința mea» (p. 18).

«De jur împrejur se înșirau crucile de lemn ale sătenilor morți: bărbați și femei, tineri și bătrâni Toți încunjurau pe boier la odihna de veci, cum în viață-l încunjurau la muncă» (p. 23)

«Farmecele plăcerilor lesne căpătate sunt ca roua; înviorează numai o clipă» (p 45)

«Și-ar fi dat viața să o scape; dar schimb de viață nu se face» (p. 55)

«Cea mai mare durere, ajunsă la paroxism, moare; chiar de se repetă, nu mai are aceeaș putere; e ca un răsunet al celei dintâi» (p. 57).

«Alerg de ani de zile după fericire și ea fuge de mine ca întunericul de soare» (p 53)

«Luna se luptà între nori; acì se ivià strălucitoare, acì iar se făceà nevăzută, se luptà mândră cu norii, cum luptăm noi cu patimile; dânsa deseori iese biruitoare, noi mai anevoie. e greu de luptat cu dușmanii lăuntrici» (p 103).

«Gândurile sunt calapoadele pe cari se croiesc faptele» (p 143).

«Norocul e ca umbra. Nu poți sărì peste el» (p. 241).

E drept că reflexiile sunt frumoase şi drept că devin tot mai rari, cu cât înaintează în roman. Se vede că începutul lui a fost scris mai cu îngrijire decât sfârşitul.

Ceeace însă găsim cu totul greşit e sistemul de a scrie un roman de 400 de pagine tipărit cu litere mici aproape numai în convorbiri şi cu foarte puţină povestire şi analiză a celor ce au pătruns în sufletul personajelor. Convorbirile într'un roman înviorează mult povestirea, deoarece o dramatizează; dar nu trebue ca un roman să se schimbe în o piesă de teatru cu tot atâtea scene câte capitole Cam aşà ni se arată romanul d-nei Nădejde. Convorbirile neterminabile de câte 10 feţe şi abià sfârşită una începe alta, între alte persoane, cari ţin tot atât de mult, şi aşà dela începutul romanului şi până la sfârşit

Conversaţia însă lungeşte adeseori acţiunea şi d-na Nădejde are un talent deosebit de a reproduce conversaţia într'un chip foarte firesc, cum se produce în realitate, sărind dela un subiect la altul; dar tocmai din cauza aceasta se lungeşte romanul în chip nefiresc şi în loc de 200 de pagine, cât ar fi fost prea de ajuns pentru istórisirea cea foarte simplă ce o avem înainte, ni se dă un roman care ar puteà umpleà de sigur 3 volume, dacă ar fi fost tipărit pe hârtia şi cu caracterele romanelor franceze

Ce înseamnă bunăoară nesfârşitele convorbiri între slugi pentru critica stăpânilor, cari ţin pagine întregi şi par a nu se mai sfârşì!

Acest sistem de a scrie romanul îl face să lâncezească şi răpeşte şi interesul ce ar mai puteà desfăşurà.

Apoi tonul tuturor acestor convorbiri este aproape acelaş. Nu găsim aproape nici o deosebire între modul de exprimare al Matíldei şi al lui Iliescu şi acel al slugilor din casă

Acì Matilda întrebuinţează rostiri ca acestea călătorie sprâncenată, are inimă de căţeà, stă tot cu nasul umflat; Iliescu face curte Mariei, surorei Matildei cu gingaşele cuvinte: te-ai îngrăşat ca o purcică; iar Maria, singura persoană ce mai are un pic de idealism în sufletul ei, când vede pe sora ei în pericol de moarte, din cauza lui Iliescu, îi strigă: «Aleargă la doctor c'ai mâncat o», şi apoi o asemenea femeie să ne vorbească de Shakespeare? Romanul d-nei Sofia Nădejde este o bună lecţiune morală dată femeilor ce-şi pierd cumpătul pentru nebunii Această lecţiune este însă topită într'un lichid prea mare, pentruca să rămână colorat în deajuns spre a ne da şi imagini estetice.

Premiul la care concură nu i se poate acordà.

Rădulescu-Codin și Șt. St. Tuțescu, *Dăfii, snoave și poveşti.* Craiova.— *Raport de* **S. Fl. Marian.**

Sub cuvântul *dafie*, pl. *dăfii*, înţeleg Românii din unele părţi ale Ţerii-Româneşti, şi în deosebi cei din jud. Muscel, ceeace înţeleg alţi Români, tot din Ţara-Românească, sub cuvântul *snoavă* sau *poveste*, iar cei din Moldova şi Bucovina sub cuvântul *jitie*, adică un fel de istorioară scurtă şi mai totdeauna de cuprins hazliu, prin care poporul, când e bine dispus, ia slăbiciunile şi scăderile precum şi deprinderile cele rele ale altora în râs şi batjocură şi mai ales pre cele ale naţiunilor străine cu cari a venit în decursul timpului şi mai vine încă şi acuma în atingere.

Mai din nici un ram de literatură poporală însă noi Românii nu avem aşà de multe colecţiuni ca de *dăfii* sau *snoave* atât din România, cât şi din Austro-Ungaria.

Prin urmare *dăfiile*, adunate şi publicate de d-nii Rădulescu-Codin şi Şt St Tuţescu, nu sunt un ce nou, un ce cu totul necunoscut în literatura poporală română, care n'ar fi fost până acuma scos la lumină Din contră, cele mai multe dintre dânsele, precum bunăoară: *Tocma unde*, *N'o mai dau*, *Mai nainte vreme*, *Am şase căluşei*, *Avem berechet*, *Te însuraşi*, *În loc să mă scoale pe mine*, *Bogdăşie popească*, *Ţiganul cioban*, *Iepurele, copoiul şi ogarul* şi *Tot Păcală*, sunt numai nişte simple variante ale *dăfiilor* sau *snoavelor* publicate dejà cu mult mai nainte de către alţi culegători, începând dela Anton Pann încoace.

Afară de aceasta, nici numărul lor de 50, căci numai atâtea *dăfii* conţine întreaga colecţiune, nu e până într'atâta de mare, încât să se poată zice că culegătorii lor şi-ar fi dat cine ştie ce osteneală spre a le adunà şi publicà.

Iar ce se atinge de cuprinsul lor, şi mai ales al unora dintre dânsele, precum e bunăoară al celora intitulate: *Lucrul dracului*, *Cu două meşteşuge*, *Nu e în toată ţara*, *Mai nainte vreme* şi *Bogdăşie popească* e prea din cale afară obscen, ca Academia Română, al cărei scop e nu numai cultura limbii şi a istoriei naţionale, a literelor, a ştiinţelor şi a artelor frumoase, ci totodată şi răspândirea şi întărirea bunei cuviinţe şi a moralei, să le poată premià

Pe lângă cele 50 de *dăfii* sau *snoave* şi anume: 23 despre Ţigani, 6 despre Români, 5 despre popi, 2 despre Ovrei, 2 despre Sârbi, 1 despre o boieriţă, 1 despre Săcui, 1 despre Muscali, şi 9 diverse, broşurica

d-lor Rădulescu-Codin şi Şt. St Tuţescu mai conţine încă şi *Bibliografia folklorului român*

Cu privire la aceasta, trebue să spun că e foarte necompletă, ceeace o recunosc şi o mărturisesc chiar şi autorii ei O mulţime de autori, cari s'au ocupat până acuma cu literatura poporală, lipsesc cu desăvârşire dintr'însa, iar altora, deşi sunt amintiţi, nu li se înşiră toate lucrările câte le-au publicat până în timpul de faţă din şi despre literatura poporală, ci numai câte una sau cel mult două.

Stând astfel lucrul, dăfiile din chestiune nu se pot recomandà spre premiare.

Radu D. Rosetti, *Din toate.* Poezii. Bucureşti 1904. — *Raport de* **Iosif Vulcan.**

Nici autorul, nici cele cuprinse în volumul acesta, nu acuma întâia oară apar în faţa Academiei Suntem obişnuiţi a-l vedeà la toate concursurile noastre, solicitând un premiu oarecare sau cel puţin o părticeà. Până'acuma însă n'a avut norocul să izbutească.

Rapoartele ce s'au făcut despre singuraticele volume, dintre cari două le-am studiat tocmai eu, n'au fost favorabile.

Acum d-sa a făcut o colecţiune din toate poeziile sale vechi şi, adăugând şi câteva nouă, le-a prezentat într'un volum căruia i-a dat titlul «Din toate».

Reproducându-le, autorul n'a săvârşit o critică, dându-ne numai pe cele mai reuşite, ci a retipărit cât de multe, ca volumul să fie cât de mare.

Ei bine, dacă n'a schimbat, n'a îndreptat nimica; dacă vine şi acuma cu aceleaşi lucrări asupra cărora Academia s'a pronunţat, respingându-le dela premiu, verdictul ei nici de astădată nu poate fi altul, decât că nu acordă premiul solicitat

M. Sadoveanu, *Povestiri.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **I. Bianu.**

Cel mai ager însemnător şi judecător al mişcării literare româneşti din zilele noastre, vorbind despre producţia literară a anului trecut 1904, a caracterizat foarte nimerit acest an, zicându-i că este «anul lui Sadoveanu». Începuse a scrie d-l Sadoveanu înainte de anul trecut, dar în 1904 scrierile lui au năvălit cu atâta putere de număr şi cu atâta superioritate de calităţi, încât au cuprins deodată tot terenul; păreà că numai pentru ele erà loc şi că numai ele erau de cetit peste tot locul. Reviste literare, foiletoane de gazete politice, aproape tot

anul au fost luminate cu povestirile d-lui Sadoveanu. O parte din acestea au fost reproduse — dimpreună cu altele nepublicate — în câteva volume, din cari nu mai puţin de trei au fost prezentate la concursurile premiilor Academiei din acest an, şi afară de acestea serii întregi de povestiri — cum sunt cele atât de minunate din răsboiul Neatârnării — au rămas deocamdată împrăştiate şi nereproduse în volume.

O asemenea bogăţie de producţie este fără precedent în literatura noastră, şi îmbucurător este că bogăţia producţiei este întrecută de calităţile mari de fond şi de formă ale scrierilor.

La premiul Eliade-Rădulescu d-l Sadoveanu a prezentat volumul format din 15 *Povestiri*, cărora s'a ferit de a le da — pe lângă această numire generală — vreò altă caracterizare literară, şi bine a făcut. Două alte volume a prezentat la concursul atrăgătorului prin mai uşoare speranţe premiu Adamachi. *Şoimii*-Roman şi *Dureri înnăbuşite.*

Este aşà de strânsă legătura naturală între scrierile cuprinse în aceste trei volume ale d-lui Sadoveanu, încât o dare de samă separată despre ele nu se poate face fără multe repetiţii sau păgubitoare lipsuri, sunt totuş silit a o face, fiind reclamată de natura deosebită a celor două premii la cari sunt prezentate.

De două feluri sunt povestirile d-lui Sadoveanu: unele luate din lumea românească veche, şi anume din cea moldovenească de demult, ca *Răsbunarea lui Nour*, care ne duce în vremea lui Bogdan Încrucişatul, fiul lui Ştefan cel Mare, la începutul secolului XVI, sau ca ròmanul *Şoimii* din a doua jumătate a aceluiaş secol, sau în sfârşit din lumea mai apropiată, din vremea când boierii mai purtau anteriu. Altele sunt luate din lumea noastră actuală, din frământările şi din mizeriile ei — cum sunt cele cuprinse sub denumirea de *Dureri înnăbuşite*

Cetind aceste povestiri ne trec pe dinainte cele mai deosebite figuri dela Pavel Nour, bătrânul şi straşnicul boier rămas dintre vitejii lui Ştefan Vodă, care sfarmă cetele leşeşti de năvălire şi pe care nu-l moaie, necum să-l frângă, nimic, nici chiar fulgerul apoplexiei care-l ţine 20 de ani legat în jilţul neputinţei, până la nenorocitul sătean Ion Ursu, care aleargă dela sat spre oraş cu nădejdea de a scăpà de nebiruita sărăcie neagră, şi se pierde pe sine, şi-şi pierde şi casa şi ne vasta şi copiii.

Povestirea faptelor straşnice ale unora, arătarea inimilor aspre sau a simţimintelor delicate ale altora; tăria celor puternici, slăbiciunea celor lipsiţi de putere şi mişelia celor fără caracter, — toate acestea

sunt povestite cu atâta pătrundere de vremi şi de oameni şi într'o limbă aşà de bogată, de naturală, de colorată şi de adevărat românească în tot cuprinsul ei, încât pune pe autor între cei mai mari povestitori pe cari-i are literatura românească.

În anii trecuţi a sguduit lumea genialul Senkiewicz prin puterea lui de a vedeà viu în traiul şi în simţirile, în pasiunile şi frământările sufleteşti ale omenirii de demult trecute şi prin meşteşugul de a povestì acea viaţă cu atâta relief, încât ţi se pare că o vezi desfăşurându-se înaintea ochilor şi te înfiori de grozăviile ei şi te încălzeşti de avânturile ei. (Din acest neam de scriitori este Sadoveanu al nostru. Moldova, ţara celor mai mari povestitori ai neamului românesc — Neculcea, Constantin Negruzzi, Creangă — ne-a dat acuma pe un urmaş al acestora în d-l Sadoveanu.

Sadoveanu cu puternica lui imaginaţie vede şi ceteşte ca în carte în inimile oamenilor de demult, de mai dincoace şi din zilele noastre; ceteşte bine şi adânc, apoi povesteşte şi spune ce a cetit cu atâta meşteşug, cu atâta dulceaţă uneori, cu atâta energie alte dăţi, şi totdeauna cu atâta frumuseţe de vorbă românească, încât, după ce a isprăvit cetirea, îţi vine poftă să o începi iar.

Scrierea cea mai întinsă este *Şoimii*, roman istoric atât de bogat în mari calităţi, încât ne dă dreptul a sperà şi a dorì o reînviere largă a trecutului nostru sub pana marelui artist, care apare cu atâta strălucire

(Volumul de *Povestiri* este de aproape înrudit cu *Şoimii*. Aceeaş admirabilă şi fericită putere de evocaţie a trecutului, aceeaş povestire viu colorată, aceleaşi caractere perfect desemnate.)

Povestirile încep cu *Răsbunarea lui Nour*, boierul de oţel care oştise sub Ştefan Vodă cel Mare, căruia-i fusese hatman

Îmbătrânise verde, dar foarte aspru şi foarte mândru Pavel Nour şi nemuiat de greul anilor. Erà aspru cu sine, cu fiul său — şi aveà numai pe Alexandru — cu locuitorii de pe pământul lui, aspru şi neguros, mândru de neamul lui vechiu.

Bogdan Vodă Încrucişatul deschisese mare foc cu Leahul, care batjocorise pe Vodă, fiul Vulturului dela Cosmin, şi călcà şi prădà şi ardeà Moldova. Cuibul bătrânului Nour erà aproape de hotar în calea cetelor de Leşi. Îşi cerù dela Vodă feciorul, ca să-şi apere casa, căci cu el se simţià în stare să ţie piept ori cui.

Şuvoiul leşesc se apropie — ştirea soseşte într'o sară de primăvară. «Glasul oşteanului care strigă la portar, pintenii de fier care sunară apoi pe scările de piatră deşteptară îndată pe oamenii curţii.»

Bătrânul Nour îşi chemă la vorbă feciorul; acesta îşi duce îndată atunci noaptea pe tânăra jupâniţă în lacrămi la adăpost la mânăstire şi se întoarce în zori. Oastea se gătise de luptă sub ochii aspri şi vorba rară şi apăsată a bătrânului. Leşii sosesc.

«Şi iată că, dintr'o dată, un vuet mare de arme şi de glasurĭ umplu văzduhul şi, dintr'o vîlcea, isvorî un furnicar întins de oamenĭ străinĭ la chip şi la port, pe caĭ marĭ, frumoşĭ, şi cu arme luciĭ Din două părţĭ, se prăbuşiră grămezile într'un avînt sălbatic, într'un vîrtej furtunos şi răsunător. Şi totuşĭ, din vîrtejul sunător, glasul bătrînuluĭ Nour se ridică maĭ presus, cumplit înfiorător: «Tae! ucide!» şi braţul luĭ în care fulgera paloşul, rotindu-se, prinse a deschide poenĭ în pădurea de arme duşmane. În altă parte, Alexandru îşi purta calul furtunatic şi, urmat de o roată de călăreţĭ, răsturnă în ţărînă rîndurĭ întregĭ. «Tae! ucide!» Răzeşiĭ dedeaŭ drumul la stoluri şuerătoare de săgeţĭ, coasele şi ghioagele se ridicaŭ şi se lăsaŭ neîntrerupt; răcnetele de durere, de mînie, de moarte, ascuţite, răsunătoare, răguşite, umpleaŭ dimineaţa luminoasă, şi sîngele isbucnea din multe piepturĭ, căzînd ca o ploaie caldă, purpurie, pe pămîntul umed. Cădeaŭ Moldovenĭ, cădeaŭ Leşĭ şi se svîrcoleaŭ în mîzga roşie. Tresărirĭ marĭ zguduiaŭ vîrtejul şi bubuitul lui asurzitor, roate întregĭ se prăvăleaŭ, într'o furnicare repede şi sîngeroasă. Şi răcnetele şi zingănirile de arme deodată se împrăştiară. Grămezĭ de Leşĭ fugeaŭ alungate.

«Soarele răsărea mare, înfocat, şi crîngurile şi cîmpiile erau pline de rouă, se umpleaŭ de fulgere de lumină. Ca într'un vis repede de groază, totul trecuse. Şi bătrînul Pavel Nour sta îngenuchiat între morţĭ şi răniţĭ şi ţinea pe braţe capul palid, stropit cu sînge al luĭ Alexandru.»

Durerea a amuţit pe straşnicul hatman, l-a amuţit de tot. Nici plânsetele sfâşietoare ale nurorei sale, nenorocita Dochia, nici cuvintele de mângâiere ale boierilor bătrâni şi prieteni, nici rugile preoţilor—nimic nu auzià El «tăceà în jilţul lui şi privià încruntat înainte», «tăceà ca mortul din raclă» Tocmai după îmmormântare durerea a izbucnit cu furie într'o revoltă nebună şi îngrozitoare. Fulgerat de damblă, rămase robit jilţului sub povara desnădăjduirii. Să nu aibă el urmaşi!

În zadar venise preotul cu cuvinte de mângâiere Nimic nu-i putuse îmblânzì durerea cotropitoare, până când prin cuvintele lui a ţâşnit o rază de nădejde: numai câteva luni erau de când voinicul şi frumosul Alexandru se însurase cu jupâniţa Dochia, îi va da poate Dumnezeu urmaş din sângele lui Această rază luminează viaţa bătrânului Nădejdea a fost binecuvântată. băiatul erà o minune, erà fiul lui Alexandru, erà nepotul lui! Leşii mai jefuise şi mai arsese parte din moşiile şi averile bătrânului acum neputincios de apărare Tot amarul l-a adunat cu nădejdea în copil. Nepotul se face voinic. La 20 de ani, bătrânul

cu învoirea lui Petru Vodă îi gătise din jeţul lui de neputinţă oaste de o mie de voinici călări şi, între plânsetele sfâşietoare ale bietei mame, îl trimite să răsbune moartea tatălui — să ardă şi să prade în ţara leşească — căci (zicea bătrânul) numai atunci voiu puteà murì, când voiu vedeà cerul roşu spre miază noapte După plecarea lui Alexandru cu oaste.

«Trecură treĭ zile. Şi 'n seara a treia, bătrînul Nour chemă pe preot, se spovedi şi se împărtăşi Era nelinişţit şi foarte slab După ceea, dădu poruncă să fie purtat în cerdacul alb.

«Noaptea fără lună îl învălui. În palat, era tăcere. În văzduh, livezĭ, pretutindenĭ, era o tăcere infinită. Şi 'n întuneric, arare, se auzea o tresărire, o şoaptă, o fîşîire înceată,—apoĭ iar linişte netulburată.

«Şi, deodată, spre miază-noapte, se lămuri o rumeneală slabă întâĭ Apoi rumeneala crescu, ca într'un răsărit de lună, se întinse şi umplu orizontul de o vîlvoare sîngeroasă. Pe întinsa câmpie a Bucovineĭ, sate, cetăţĭ, se zugrăveaŭ negre, pe incendiul uriaş Cîteodată, vîlvoarea pălea, apoi deodată creştea maĭ mare, umplînd cerul. Şi doĭ ochĭ sălbaticĭ priveaŭ din întuneric şi o ureche aţintită asculta, parcă ar fi vrut să audă plîngerĭ de moarte sfîşiind noaptea şi buciumul răzbunăriĭ bubuind în depărtărĭ.

«Cerul ca o cupolă mare de aramă sub flăcărĭ stătu înroşit toată noaptea. Iar dimineaţa, bătrînul fu găsit ţeapăn în jilţul luĭ, cu faţa aspră încruntată şi cu ochiĭ de sticlă, fioroşĭ, aţintiţĭ spre miază-noapte »

Aşà este *Pavel Nour* şi povestea lui. Celelalte sunt mai puţin aspre, dar tot aşà de fermecătoare reînvieri de fapte şi de oameni din vremile trecute.

Aş vreà să vi le cetesc pe toate, ca să vă încântaţi de dulceaţa care mă farmecă pe mine

Dar *Cozma Răcoare!* ce voinic verde şi neînfricat! Cu câtă fineţe este povestită schimbarea totală a simţimintelor cucoanei Sultana faţă de acel straşnic voinic, pe care câteva clipe înainte voinica femeie voià să-l ucidă

Dar vârtejul sgomotos al vânătoarei la un boier mare din vechime din *Cei trei!* Cum se povesteşte de minunat, şi cum alăturea clocoteşte pe înfundate deabià bănuit focul dragostei, care arde pe cei patru şi pierde pe doi dintr'înşii, nenorocind pe ceilalţi doi.

Este atâta rezervă, atâta simţ de cuviinţă sfioasă în analiza acestei vechi şi veşnic nouă pasiuni, a dragostei, cum numai în scrierile artiştilor de elită se poate întâlnì.

Limba — stilul lui Sadoveanu — sunt o pajişte însmălţată de tot ce limba noastră are mai dulce, mai colorat, mai armonios.

Avem înaintea noastră un scriitor de întâia putere, scrierile lui te farmecă şi te înalţă. În aceste scrieri sunt prinse emoţiuni adevărat omeneşti în forme adevărat româneşti; sunt prinse şi analizate cu o admirabilă înţelegere şi pătrundere şi spuse într'o formă fermecătoare prin coloritul ei viu, prin românitatea ei curată.

Aceasta este adevărata bună literatură românească naţională.

Este drept deci şi firesc ca Academia Română, cea mai înaltă proteguitoare a literaturii române, să dea, când i se prezentă o asemenea fericită ocazie, cea mai mare distincţiune şi încurajare unui asemenea scriitor

Propun deci să se dea d-lui Sadoveanu premiul Eliade-Rădulescu.

Gh. Silvan, *Valea Albă, 1476.* Roman. Bucureşti 1904. — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Aceleaşi însuşiri stilistice ca şi în *Bătrânul Dan*, ţesute însă nu mai mult după o legendă poporană, ci în jurul unei acţiuni închipuite de autor şi care alcătueşte reţeaua unui roman istoric.

Prin el d-l Silvan vrea să reînvie icoanele tecutului din acelaş timp, în care se petrec şi cele izvorîte din fantazia poporului, timpul lui Ştefan cel Mare.

Toate meşteşugurile cele mai înflorite ale limbii şi stilului sunt întrebuinţate de autor pentru a reînvià tabloul trecutului şi pentru a-l face să apară în mintea noastră ca un izvor de fapte măreţe, de vitejie şi de iubire a neamului.

Cele mai multe din descrierile d-lui Silvan sunt de o rară plasticitate şi pe cât desmeardă urechea prin frumuseţea limbii, pe atât încântă mintea prin bogăţia închipuirii. Ca exemple cităm p. 62—65, p 254--260

Dacă am aveà de bănuit ceva autorului, este prea marea lui bogăţie de rostiri, care uneori ajunge chiar la pletoră. Dar nu e rău nici odată a da prea mult, căci meşteşugul scrierii, ce se capătă numai cu timpul, învaţă pe scriitor a alege şi a măsurà, numai să aibă din ce alege şi în ce pune măsura. Şi în această privinţă Silvan este o comoară nesecată de icoane, de rostiri, de învârtituri de gânduri şi de fraze cari te uimesc.

Acţiunea pe care se aştern aceste bogate şi variate descrieri este cam prea simplă Este mai mult expunerea unui şir de lupte violente ale elementelor, între cari ele se dau, decât povestirea peripeţiilor unui roman. Partea sentimentală este foarte restrânsă şi mai degrabă un

epizod decât fondul romanului însuş. Pe cât e de bogată fantazia autorului în descrieri, pe atât e de săracă în invenţiunea acţiunii Închipuirea d-sale se mişcă mai cu îndămânare pe tărâmul plastic decât pe cel dinamic. Iubirea lui Arbore pentru Zamfira joacă în roman un rol de a treia mână, cu toate că cu ea se începe şi cu ea se încheie povestirea.

Ca neajunsuri notăm repetarea descrierii pojarului care, după ce a arătat în toate amănunţimile ei arderea Vasluiului, reîncepe la a Romanului, adăogându-se aici ca note deosebite numai alaiul oştilor domneşti Mai gravă însă este arătarea lui Ştefan cel Mare ca un Domnitor nedrept şi răsbunător, care ucide fără nici un rost pe tatăl Zamfirei pentru a-şi răsbună de opoziţia lui la planul Domnului de a se răsboì cu Radu cel Frumos, pentru a puteà luà pe sora lui Maria, pe care Domnul o iubià Această pată e aruncată de autor asupra caracterului lui Ştefan, pentru a atrage simpatia cetitorului asupra eroinei romanului. Zamfira, cum am mai spus-o, joacă în toate acestea un rol atât de neînsemnat ca acţiune desfăşurată. Cu toate acestea, Ştefan cel Mare este tocmai figura aceea, în jurul căreia se grupează toată tendinţa romanului d-lui Silvan de a reînvià bărbăţia trecutului

Suntem de părere a se încuviinţă d-lui Silvan premiul Eliade mai ales pentru splendoarea stilului său

Petru Vulcan, *Armîna (Romînca).* Roman social din epoca renaşterii poporului romîn dela Pind. Constanţa 1904. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Din această scriere se vede că autorul e bun patriot român şi că, în special, amintirea fraţilor Macedo-Români îi este cu desăvârşire scumpă. Câteva din obiceiurile povestite — cele cari există în realitate — sunt interesante, ca şi părţi din descrierea unor anumite locuri, probabil cunoscute în de ajuns de autor.

În ce priveşte însă înfăţişarea de roman, ce se caută a se da lucrării, ea nu e îndreptăţită şi nu e reuşită din următoarele cauze.

Mişcarea, viaţa, interesul, pe cari trebue să le facă scriitorul unei lucrări a răsărì din rândurile ei, lipsesc din cartea d-lui Vulcan Şi apoi de vom povestì—pe scurt—firul evenimentelor, se va vedeà că legătura dintre diferitele părţi nu e logică.

Un tânăr, Tuliu Kendra, din tribul Românilor Fărşeroţi, iubià pe Mia, fiica bogatului Român Grămoştean Lala—un renegat, un grecoman. Fiindcă Lala—d-l Lala cum îi zice de multe ori autorul—refuză

în mod brutal de a îndeplinì dorința celor doi tineri, cari voiau să se căsătorească—o ură și o teamă se ivesc în sufletul părinților celor doi tineri — ură în mintea și inima lui moș Kendra, teamă de acest Fărșerot la d-l Lala.

Grecomanul caută a se scăpà — fie chiar prin omor — de cei doi Kendra, în vreme ce soția și fiica lui Lala se arată niște înfocate naționaliste romance, deci adversare șefului familiei. De aici înainte lupta între Lala și Kendra ia înfățișarea luptei generale între elementul grecoman și cel naționalist român. Frecarea aceasta e cam bruscă și nu în deajuns de motivată, iar păstorii fărșeroți—oameni de serviciu ai lui Lala—niște oameni de un caracter ne mai văzut la niște simpli ciobani: entuziaști la culme, ținând cuvântări, pricepând perfect scopul mișcării naționale și ținând—după cum vom vedeà—ca în vârful munților să constitue la un moment dat un teatral tribunal marțial.

Subiectul romanului continuă astfel: Tuliu, numit învățător la școala din satul său de către Ministerul Instrucțiunii din Regatul român, ține o strălucită cuvântare, cu ocazia solemnității dela sfârșitul anului școlar, și devine din acel moment un apostol al mișcării românești din jurul Bitoliei. Lala însă reușește a face ca, prin intermediul unui șef de păstori, să pună pe un servitor al său, sârb, să omoare pe Kendra. Întâmplarea face însă ca șeful păstorilor Fărșeroți, Bucuvala, să prindă imediat pe ucigaș, să-l țină închis la stâni, să-l judece împreună cu tovarășul său înaintea tuturor păstorilor constituiți în curte marțială și să-i condamne la moarte, executându-i în mijlocul pădurilor. La această judecată se fac lămurite interogatorii, se încheie procese verbale în dublu exemplar, etc, etc. Sfârșitul romanului e că păstorii se duc de ziua numelui lui la d-l Lala și îi spun că îl știu a fi îndemnătorul la crimă, dar îl iartă, de va lăsà să se îndeplinească dorințele Miei și a lui Tuliu. D-l Lala se învoește și promite chiar a deveni un bun Român

Ceeace e curios în toată întinderea lucrării e limba întrebuințată. Nu e vorba numai de cele spuse, povestite de autor, dar chiar de cuvintele locuitorilor din Magarova și Târnova. De pildă, luăm la întâmplare o convorbire între Simu, baciul turmelor lui Lala, și Bucuvala, conducătorul păstorilor Fărșeroți:

«Simu urmă:

— «Stăpânul mi-a făcut o destăinuire gravă.

— «Gravă? întrebă Bucuvala.

— «Da, scumpe Bucuvala; i s'a scris o scrisoare nesemnată, pe care o bănuește a fi din partea lui Kendra, prin care îl invită să-i trimită

prin cineva — ştii la priporul *Cheatra-l Ghiorgu* — două mii de lire, contrariu să se aştepte la un atac; de aceea v'am întrebat, dacă n'aţi fi observat ceva anormal împrejurul stânilor, căci în caz afirmativ, va trebuì să puneţi la loc pe rău-făcător, să nu vă surprindă nepregătiţi» (pag. 58—59).

Şi aşà peste tot, o limbă asemenea celei de sus.

Uneori felul expresiilor are o înfăţişare cât se poate de neserioasă. De exemplu, la pag 23, după ce spune de Maria Moscopolita că erà «austeră în moravuri,» adaugă mai jos că «dânsa, *secundată* de Simu, prepară brânza, o puneà în strecurători», etc. sau că «laptele îngroşat în putinee, munca unui an, opera Mariei» «se transformà în aur până în toamnă.» Tot cam aşà de potrivit vorbeşte şi Mia cu tatăl ei, spunându-i între altele, într'un moment de lirism: « . . . . să auzi clopotele dela grumajii taurilor cum se amestecă cu trilurile privighetorilor, îndesară», etc.

În rezumat cartea d-lui Vulcan dovedeşte de multe ori un adevărat patriotism aromânesc, dar nu şi o îndemânare de romancier, atât ca legătură a părţilor, cât şi ca scriitor al unei limbi neliterare şi nepotrivite cu personagiile descrise. O simplă descriere a unor moravuri dela Pind, într'o limbă aleasă, şi fără să aibă de loc aparenţa unui roman, ar fi fost tot ce erà mai bine şi mai folositor să facă d-l P. Vulcan.

Cu părere de rău dar, n'aş puteà recomandà această carte spre a fi premiată cu 5 000 lei, premiul Eliade-Rădulescu, la care concurează

3 LA PREMIUL ADAMACHI DE 5 000 LEI (DIVIZIBIL).

I. Achimescu, *Din sferi senine* Bucureşti 1904.—*Raport de* **Iosif Vulcan.**

Titlul acestui volum ne indică din capul locului direcţiunea în care voeşte să ne conducă autorul· în sferele senine, unde totul este vesel şi plin de bucurie O intenţiune laudabilă aceasta, care trebue să ne facă impresiunea cea mai bună.

Spre a-şi atinge scopul, dânsul ne prezentă un mănunchiu de schiţe, pasteluri, impresii şi reflecţii, peste patruzeci. Toate scurte Unele abià cuprind câte două pagine.

Cetindu-le, primim convingerea că autorul n'a reuşit a ne înălţà în sferele senine. Toate lucrările sale sunt lipsite de ori ce avânt, care să ne mişte sufletul. D-sa nu este un artist al condeiului, care să ne zugrăvească nişte tablouri şi situaţiuni cari să ne impresioneze mai adânc. Muza lui povestitoare nu produce imagini înalte, ci rămâne

tot pe jos. Limba lui nu are farmecul neaoş al bunului povestaş, ci este un graiu fără colori şi fără putere, par'că am cetì nişte exerciţii şcolare din clasele elementare.

Volumul este lipsit de ori ce valoare literară; prin urmare nici vorbă nu poate fi să i se acorde premiul.

Dr. N. I. Angelescu, *Acte şi documente din trecutul farmaciei în Ţările Româneşti.* Bucureşti 1904.—*Raport de* **P. Poni.**

Documentele publicate de d-l Angelescu sunt relativ nouă; cel mai vechiu este datat din 1776, iar cel mai nou din 1862.

Natura acestor documente este foarte variată.

Cea mai mare parte dintr'însele sunt hrisoave, prin cari Domnii acordau la diferite persoane autorizarea de a deschide o farmacie. Din ele vedem cum farmaciile au fost treptat înfiinţate în Bucureşti, în Iaşi şi în diversele oraşe ale ţerii, precum şi de către cine se exercità pe atunci profesiunea de farmacist

Altele au un caracter judecătoresc; prin ele Domnii rezolvă chestiunile litigioase iscate sau între farmacişti sau între aceştia şi particulari.

Avem apoi câteva hrisoave din cari aflăm cum se revărsà mila domnească asupra unor farmacişti şi cum se răsplătiau şi «slujbele cele trudnice şi cu osârdie făcute» de către unii dintr'înşii, acordându-le sau recompense băneşti sau ranguri de boierie sau dreptul de a aduce un număr de *liude, oameni străini,* cari «să fie scutiţi de birul visteriei şi de toate alte dări şi havalele, ce vor fi asupra altor locuitori »

Mult mai importante decât toate acestea sunt câteva hrisoave, din cari vedem cum s'au înfiinţat, din ultimul pătrar al veacului XVIII, pe lângă aşezămintele spitaliceşti cari existau mai dinainte, şi un «doftor al obştiei.» Iată cari erau, după hrisovul lui Constantin Moruz din 1778, îndatoririle acestui medic de oraş: «Doftorul să fie dator a fi gata în tot ceasul, nu numai spre căutarea a celor putincioşi, ci şi spre vindecarea a celor scăpătaţi, mulţumindu-se dela fieştecare cu cât i se va da după putinţa şi starea sa, iar pe cei neputincioşi dator să fie a-i căută fără nici o plată, mulţumindu-se cu leafa sa.»

Pe lângă doftorul obştiei, s'a înfiinţat în Iaşi, tot de pe atunci, şi un spiţer, un gherah şi o moaşă a obştiei.

Îngrijirea aceasta de suferinţele celor săraci nu se mărginià numai la capitala ţerii Prin hrisovul său din 1793, Mihaiu Suţu hotărăşte ca şi

oraşul Botoşani să aibă un «doftor» care «ca un arhiatros al târgului să fie dator a apără târgul de doftorii mincinoşi cari, în necunoştinţa lor, aduc primejdie vieţii oamenilor, şi fiindcă i se plăteşte de către obşte, să fie dator a căută cu silinţă şi cu cuget nevătămat şi pe acei săraci de care va fi chemat.»

Toate documentele acestea aduc oarecare lumină asupra unei părţi puţin cunoscute a istoriei noastre. Silinţa ce şi-a dat d-l Angelescu de a le adună şi publică merită să fie încurajată. Propun dar să se acorde d-lui Angelescu o parte din premiul Adamachi.

N. I. Apostolescu, *Studii* Bucureşti 1904. — *Raport de* **N. Quintescu.**

Volumul cuprinde şapte studii, cele mai multe având o strânsă legătură între ele.

Primul studiu (p 1--16), întitulat *Poezie românească*, demonstră că foarte puţini sunt autorii români, cari au scris în spiritul poporan naţional. Rând pe rând, diferiţi poeţi distinşi din literatura noastră apar în paginele studiului, cu versurile lor frumoase, dar neinspirate de firea curat românească Se compară în special Eminescu cu diferite producţiuni ale poporului, găsite în colecţiunile noastre de poezii poporane, şi se dovedeşte, între altele, că Românul n'are o concepţiune pesimistă despre viaţă, precum au mulţi din scriitorii noştri, cari s'au inspirat din Apus

Se mai insistă asupra faptului, că deşi poeţii, cari s'au inspirat din Apus, nu sunt ei primii muncitori în ogorul pe care l-au brăzdat, totuş au, din punctul de vedere artistic, distinse merite, căci originalitatea absolută nu e posibilă în producţiunile literare

Cel de al doilea studiu, intitulat «Frunză verde» (p. 17—27), arată că această expresiune, care constitue începutul mai tutulor cântecelor româneşti, şi a cărei origine curat românească a fost demonstrată de d-l Hasdeu, e un fel de invocaţiune, asemănătoare aceleia pe care Greco-Romanii o făceau divinităţilor numite *Muze* După aceea se stabilesc punctele de asemănare, ca şi cele de deosebire.

În partea a doua a studiului, autorul arată că *frunză verde*, neexistând în nici un cântec al Românilor Macedoneni, întocmai ca şi lipsa cuvântului *doină*, dovedeşte o veche despărţire între cele două grupe româneşti şi o neconlocuire a Românilor din stânga cu cei din dreapta Dunărei, după cum pretind Roeslerianii Un asemenea traiu împreună n'ar fi fost în stare, ca să nu lase nici o urmă de o asemenea manifestare poetică la acei dintre Români, cari ar fi rămas în

dreapta Dunărei, pe când ea s'ar fi păstrat cu tărie la acei Români cari, într'un moment dat, despărţindu-se din massa întreagă, ar fi venit, după multe veacuri, să se aşeze la nordul Dunărei.

În cel de al treilea studiu, intitulat *Originalitate* (p 28—40), d-l Apostolescu desvoltă tema, că multe idei dela unii poeţi au trecut la foarte mulţi urmaşi ai lor, fără ca această răpire de proprietate literară să supere pe cetitori ori critici, până mai în timpurile din urmă. Se citează, de ex, trecerea unor idei poetice dela Alceu la Horatius, apoi la Ronsard, în urmă la Lamartine şi, în sfârşit, la Leconte de Lisle, iar în literatura noastră la d-l Duiliu Zamfirescu.

Zisele lui Molière că

> .. Un amant dont l'ardeur est extrême
> Aime jusqu'aux défauts des personnes qu'il aime,

idee desvoltată apoi în frumoase versuri, se găseşte, aproape punct cu punct, mult mai nainte, la Ovidius în «Ars amandi» (Arta de a iubì), şi apoi mult mai sus, la Lucretius, iar punctul cel mai depărtat de plecare — după cât putem constată din scriitorii păstraţi — poate fi considerat însuş Platon Pe o cale deosebită, această idee poetică răsare în versurile din drama «Ovidiu» a lui Alecsandri

Ca o dovadă că, în literatura noastră de până mai acum un veac, nici nu se ţineà socoteală de cine a fost primul autor al unei opere întregi chiar, e faptul că, de ex, Alecu Beldiman traduce lucrări din Voltaire, spunând numai că sunt traduse din franţuzeşte, fără a numì autorul

Costachi Stamati, căruia autorul îi consacră mai multe rânduri, spusese lămurit în prefaţa unei lucrări, că el a imitat şi tradus din foarte mulţi scriitori străini, fără însă a le da numele. Autorul studiului arată cari sunt poemele imitate şi căror scriitori străini aparţin, în primul rând făcând aceasta cu Lamartine şi Victor Hugo, fără a uità să lămurească că Stamati a cunoscut şi imitat chiar pe Alfred de Vigny, un poet foarte puţin cunoscut în ţara noastră.

Autorul vorbeşte apoi despre poemele imitate de Eminescu după Platen şi alţii, şi — element cu totul nou — dovedeşte o influenţă franceză la acest poet, imitator direct chiar al lui Paul Bourget

Cel de al patrulea studiu, intitulat: *Ritm şi Măsură,* lămureşte chestiunea privitoare la influenţa formei prin ritm şi măsură asupra spiritului cetitorului (pag 41—61) Versurile de formă iambică şi amfibrahică, necesitând o mai puţină sforţare, sunt cele mai plăcute auzului Ritmul frazei şi al cugetării, despre care vorbesc unii esteti-

ciani, e lămurit în exemple scoase din literatura noastră proprie, iar la Cantemir se dovedeşte în *Istoria ieroglifică* — o încercare de versificaţiune cantitativă.

Bazat pe studiile unui Bourget, Taine, Guyau, Séailles şi Spencer, se stabileşte în cel de al cincilea studiu (pag. 63—74), consacrat dramaturgului *Haralamb G. Lecca,* cari sunt elementele cerute unei adevărate drame, şi se aplică cu această ocaziune regulele şi principiile cunoscute la *Suprema forţă,* merituoasa dramă a numitului poet.

Câteva trăsături caracteristice ale activităţii acestui fruntaş poet contimporan sunt expuse în cel de al şaselea studiu (75—83), care poartă titlul. *Poetul H. G. Lecca*

Cel mai interesant studiu al întregului volum, din punctul de vedere literar, este fără îndoială cel intitulat *Iulia Hasdeu* (pag. 85—97).

Acest studiu începe astfel: Un filozof, un mare poet, îşi rezumă şi lămurià fundamentul sistemului său printr'un singur cuvânt: *Viaţă.* Religie, artă, morală, tot ce înalţă şi înnobilează sufletul, îşi are temelia în manifestarea vieţii în chipul cel mai intens Şi acest poet, din ale cărui versuri răsare o profundă emoţiune filozofică, în faţa marilor înfăţişări şi preschimbări ale Firii şi în ale cărui opt volume de Sociologie, Morală, Estetică şi Metafizică se găsesc pagine de cea mai înaltă poezie, — acest filozof-poet, care găsise ca punct de plecare al sistemului său· viaţa, — moare la o vârstă, când alţii sunt abià la începutul încercărilor lor ştiinţifice. În faţa morţii, care-l sosià, nici o umbră de îndoială asupra sistemului său Moartea individuală o socotià ca un ce necesar în mijlocul nesfârşitei vieţi a Totului. Dacă uneori simţià durerea, pe care au suferit-o atâţia, de a se vedeà pierând treptat prin neputinţa de a se întoarce în trecut, de a trăì din nou măcar o clipă din vremea fericită sau chiar dureroasă, până acì străbătută,—totuş el, îndreptându-se către viitor, înţelegeà că e o datorie şi o împuternicire a forţelor obosite de drumul vieţii de a merge mereu înainte către acea necunoscută, îndepărtată, dar înviorătoare lumină, care se numeşte viitorul:

Oublions et marchons. L'homme sur cette terre
S'il n'oubliait jamais, pourrait-il espérer?
J'aime à sentir sur moi cet éternel mystère, —
L'avenir . . . . (1)

Cu mult mai tânără decât Guyau, aproape de jumătatea vârstei lui, înnainte de 19 ani, murià — înfruntând moartea ca şi filozoful fran-

(1) Guyau, *Vers d'un philosophe «L'avenir»*

cez — o Română, ale cărei poeme nemuritoare au încântat şı minunat o lume. Ea se înălţase cu mintea către acele regiuni ale cugetării, cari au frământat şi au făcut să scânteeze atâtea suflete geniale: şi-a glorificat patria şi a înălţat cântări întru lauda Celui prea Înalt — credincioasă devizei famıliei sale· «Pro fide et Patria». (1)

Se citează în mod cronologic străbunii Iuliei Hasdeu, apoi se analizează dıferitele serii de poeme mai de frunte, arătându-se ideile şi simţemintele, cari călăuziau pe această ılustră poetă.

În fine, cel din urmă studıu, care e şi cel mai important din punctul de vedere ştiinţific, e întitulat: *Limbagıul şi înfăţişările lui sociale* (pag 99—137). El cuprinde şapte mari subîmpărţıri, şi anume: «Originea lımbagiului după dıferiţii cugetători», «Graiul şı arta,» — «Ideile latente Noematologia»; «Semasiologie şi Noematologie»; «Corupţiunea fonetică»; «Numele proprii»; «Legea regresiunii memoriei; Derıvarea părţılor de cuvînt»

Rezemat pe foarte multe cercetări proprii în privinţa amănuntelor şi pe studiile celor mai mari filologi, psicologi, logicıanı şi literaţi, autorul duce până la sfârşit acest studiu întreprins asupra unui subiect cât se poate de greu. Sayce, Rıbot, Carrau, Max Mueller, Darmesteter, Hasdeu, Beyer, Ballet, Romanis, Egger, Taine, Martha, Bréal, Stuart Mill, Anatole France, Sully Prudhomme, etc., ca şi învăţaţı şi literaţi de frunte români, precum d-nii Gr. G. Tocilescu, A. D. Xenopol, Maiorescu şi alţii, sunt câteva nume din cele foarte multe citate de autor în studiul său.

În rezumat, iată cum se exprimă un critic destul de cunoscut, d-l V. D Păun, asupra lucrării d-lui Apostolescu: «D-l Apostolescu e un literat subtil. Publıcaţiile d-sale de până astăzi, ca *Studii*, ni se înfăţişează ca *încercări*, însă având caracterul acelor essays englezeşti, cari în câteva pagine aruncă peste o idee mai multă lumină decât zece volume de proză cleıoasă indigestă» Apoi după ce enumără *Studiile*, d-l Păun mai zice între altele: «În fiecare din aceste *Essays*, autorul analizează obıectul său cu atenţiunea giuvaergiului cercetând o piatră scumpă, şi noi, la urmă, ne alegem cu o sumă de cunoştinţe, saŭ nouă de tot, sau altfel de cum le aveam noi închipuite.» (2)

Faţă cu o lucrare de o asemenea valoare, propunem ca autorul ei să fie recompensat cu o parte oarecare a premiului Adamachi, la care a concurat.

---

(1) Pag 85—86 din volumul de *Studii*

(2) *Secolul,* 12 Oct. 1904

Ion Arginteanu, *Istoria Românilor Macedoneni.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Autorul de mai sus, profesor român în Macedonia, şi-a luat asupră-şi o grea sarcină. aceea de a reunì la olaltă ştirile împrăştiate despre viaţa şi faptele Aromânilor din Macedonia, Epir, Albania şi Ţesalia, din timpii cei mai vechi şi până în zilele noastre, şi a le redà în forma unui manual didactic. Judecată din acest punct de vedere şi al scopului urmărit, putem socotì lucrarea mai mult sau mai puţin izbutită, aproape un sfert dintr'însa se referă nu la Românii Macedoneni, ci la popoarele cari din vremuri bătrâne au locuit Peninsula Balcanică şi Dacia, ceeace arată că opera a fost concepută pe un plan prea mare; mai departe, autorul nu se adresează totdeauna la izvoare originale şi de mâna întâia, iar alteori nu cunoaşte publicaţiuni nouă referitoare la chestiunile expuse. E de regretat că nu a dat o mai mare atenţiune limbii şi obiceiurilor actuale, proprii populaţiunii aromâne, şi n'a desvoltat mai mult capitolele finale: *Viaţa românească sub Turci* şi *Chestiunea naţională macedo-română.*

Întreprinderea d-lui Arginteanu meritând laudă şi încurajare, recomand opera sa pentru a fi premiată cu o parte din premiul Adamachi la care concurează

N. A. Bogdan, *Oraşul Iaşi, schiţe istorice şi administrative.* Bucureşti 1904.— *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Lucrarea d-lui Bogdan asupra Iaşilor este productul unui ordin administrativ Primarul oraşului i-a cerut să o facă cu prilejul vizitei familiei regale în a doua capitală a ţerii în zilele de 1—6 Octomvrie anul trecut. Ea a fost alcătuită cam în grabă, după cum însuş autorul o mărturiseşte, şi bine înţeles a fost tipărită cu cheltuelile comunei.

Autorul ei este cunoscut prin câteva încercări literare, mai ales pe tărâmul dramatic, nu însă pe al istoriei, nici al arheologiei, prin urmare nu prea erà pregătit pentru expunerea istorică a vieţii unui oraş. De aceea şi notiţele sale istorice sunt împrumutate din istoricii ţerii şi partea istorică propriu zisă se reduce mai mult la o curată cronologie; totuş scrierea d-lui Bogdan are merit netăgăduit.

Mai întâiu adună la un loc, concentrându-le în jurul ideii care-l călăuzeşte, *Oraşul Iaşi*, toate ştirile răspândite în multiple şi deosebite opere Reproduce apoi în clişeuri bine executate vederi, atât din trecut,

ale Iaşului, cât şi din acele actuale, bine alese, printre cele mai interesante ce oraşul le înfăţişează Prin expunerea continuă, bine scrisă şi interesantă a deosebitelor puncte de vedere din care priveşte Iaşul, îl apropie de mintea acelora ce nu-l cunosc sau îl ştiu numai din treacăt, arătând comorile artistice şi arheologice ce cuprinde, peripeţiile prin cari a trecut, şi deşteaptă deci interesul şi simpatia pentru fosta capitală a Moldovei.

Lucrarea d-lui Bogdan a cerut o muncă foarte stăruitoare spre a fi scoasă la capăt şi cele spuse de d-sa (în răspunsul la critica distrugătoare a d-lui Iorga) asupra modului cum a trebuit să adune cifră cu cifră, din compulsarea a numeroase dosare, cifrele statistice ce le dă asupra Iaşilor, sunt adevărate. Nu este deci o simplă compilaţie, ci conţine şi o bună parte de lucrare proprie care trebue răsplătită.

Suntem dar de părere a i se încuviinţă o parte din premiul Adamachi, cu atât mai mult că este prima monografie asupra Iaşilor, şi că ar trebuì să fim foarte fericiţi dacă toate oraşele noastre ar posedà asemenea lucrări asupra lor.

Maiorul Octav Boian, *Din virtuţile ostăşeşti.* Bucureşti 1904.—*Raport de* **I. Bianu.**

În oştirea noastră se arată de câţiva ani stăruitoare năzuinţe către îmbunătăţiri mult mai însemnate decât acelea cari se pot face prin legi votate de parlament şi prin regulamente promulgate prin *Monitor* Din partea cea mai luminată a corpului nostru ofiţeresc se ivesc scriitori şi pedagogi militari, cari se ridică în potriva unor deprinderi învechite şi rele din metoadele de instruirea şi educarea soldaţilor Literatura militară s'a îmbogăţit în anii din urmă cu mai multe scrieri ieşite din aceste năzuinţe, cari ne dau dreptul la mari speranţe pentru viitor.

Mulţi din ofiţerii armatei noastre sunt pătrunşi de convingerea, că înalta lor datorie este să facă din tinerii chemaţi sub steag şi aduşi dela coarnele plugului, dela stâna oilor, ori din suburbiile oraşelor, să facă cetăţeni buni, înălţaţi moralmente, cu înţelegerea nobilei lor chemări de apărători ai patriei — cetăţeni cari după timpul servit în oştire să se întoarcă acasă între ai lor înălţaţi, îmbunătăţiţi — Mare şi nobilă misiune !!

Cartea d-lui Maior Boian este ieşită şi ea din aceste înalte preocupări, face şi ea parte din această literatură de pedagogie militară, care a luat un avânt atât de îmbucurător în anii din urmă. Pregă-

tirea literară cu totul neîndestulătoare a autorului a făcut însă ca scrierea aceasta să fie cu totul inferioară bunelor intenţii cu cari a fost scrisă.

Cartea începe cu un lung «*Prolog*» de 15 pagine, scris într'un stil bombastic, cu totul nepotrivit pentru expunerea liniştită a unei cărţi de educaţie. «Prin cetirea, recetirea şi ascultarea acestor rânduri — începe autorul — asupra educaţiunii patriotice şi militare, soldatul se va introduce în o lume nouă, i se vor aşterne idei a căror înfăţişare să-l absoarbă şi să-i lovească cât mai trainic imaginaţia, singurul mijloc de a-i desvoltà cultul naţional şi sentimentul răsboinic.» În acelaş mod continuă «oţelindu-i cugetul şi sufletul (soldatului)» spre a-l face «destoinic pentru a păşì cu vrednicie în arena luptelor de neamuri», căci «fără o astfel de pregătire nu va fi în stare a rămâneà stăpân pe sine sub presiunea primejdiilor ce l-ar încleştà în învălmăşala bătăliilor.»

Acest fel bombastic de a scrie este apoi amestecat cu acel dialect franco-român, de sub jugul căruia toată şcoala naţională se luptă de o jumătate de veac să emancipeze limba românească şi — cum vedem — va mai aveà să lupte încă mult

Astfel autorul nostru spune ostaşilor români, că puterea unui popor nu se poate clădì «numai pe *resurse materiale*», «ori cât de puternice ar fi elementele *superorganice* ale unei armate»; le vorbeşte despre «*preeminenţa combatantului verificată* prin fapte istorice»; le spune că «educaţiunea morală este funcţiune de moravuri şi de întreagă alcătuire socială», iar între mijloacele pentru a atinge acest scop nu lipsesc nici oarecari «*harange (!!)*.»

Autorul vorbeşte din adâncă sinceritate; el spune educatorilor militari, că în această carte le dă «aceea ce inima mea a simţit în diferite momente ale carierii mele şi tot aceea ce mintea mea a gândit că ar fi spre folosul culturei sufleteşti a soldatului»; de aceea speră că nu numai ofiţerii dar şi învăţătorii se vor servì de aceste pagine ce astup (sic!) un gol pe care totdeauna l-am găsit simţit»

Rar cred că se pot vedeà aşà bune intenţiuni atât de rău servite — pot zice cu totul compromise — din cauza lipsei de pregătire literară a autorului, rămas cu totul lipsit de cunoaşterea formelor limbii literare româneşti în îndreptarea ei de câteva zecimi de ani încoace. Oribilul *or* francez, pe care advocaţii mai ales îl întroduc în loc de *dar* românesc, nu lipseşte nici de sub pana autorului nostru militar, care spune între altele că «supunerea (după regulamente) nu are nimic *de* umilitor»

Nu numai prologul, dar toată cartea este scrisă în această limbă păsărească, pe care soldatul nu o înţelege şi de care ori ce Român cult trebue să se ferească, pentrucă este falsă şi urîtă

Corpul cărţii cuprinde două părţi bine deosebite. În întâia se explică ideile generale, cari sunt baza culturii militare: patria, răsboiul, armata, soldatul, viaţa sub drapel, colorile naţionale, drapelul, jurământul, şeful, apoi urmează pe rând virtuţile ostăşeşti, 15 la număr, începând cu patriotismul şi sfârşind cu dispreţul morţii.

Aşà cum sunt descrise şi explicate toate acestea în cartea d-lui Maior Boian nu vor puteà nici odată face cea mai mică lumină în mintea ostaşului român, nici deşteptà cea mai uşoară simţire în inima lui.

Aşà se spune că: «forţele intelectuale se cultiv (sic!) prin studii ştiinţifice şi se refer exclusiv raţionamentului; forţele morale din contra refuz (sic!) ajutorul ştiinţei, se obţin prin mijloace educative şi se refer la sentimentele sufleteşti» (pag. 24) Cu greu s'ar puteà găsì o cugetare mai lipsită de preciziune şi mai rău spusă

Răsboiul este «o acţiune de exterminare», la pag. 25, iar la pag. 27 el este «un conflict de forţe morale».

«Patria (pag. 31) este căsuţa în care ne-am petrecut cei mai fericiţi ani ai copilăriei, în care ne-am răcorit de arşiţa verei şi de viforul iernei; ea este crângul unde am fluerat doinele; pajiştea unde am păscut vitele noastre şi ogorul în care am cules holdele noastre; ea este satul cu toate colţurile lui cunoscute şi iubite inimilor noastre, ea este întreaga ţară din munţi până la Prut, până la Dunăre, până la Mare, cu noianul ei de amintiri şi cu întregul neam românesc în sânul căruia trăim şi unde ne căutăm şi ne găsim fericirea: noi şi părinţii noştri, rudele şi prietenii noştri» Cu o pagină înainte, patria fusese «solul pe care s'a gustat atâtea glorii şi atâtea nenorociri şi pe care atâtea fapte de vrednicie patriotică şi ostăşească îndeplinite ne amintesc măreţia neamului nostru»

«Soldatul este rudimentul constitutiv al armatei şi elementul esenţial al răsboiului» (p. 43); «Cazarmele noastre sunt locaşe de lumină şi de virtuţi» (p. 43, 44), de aceea «în cazarmă numai cetăţeanul se formează ca apărător al ţării», numai acolo soldatul «poate să se deprindă a cetì limpede în cartea vieţii»; în şef soldatul «trebue să vadă pe părinţii săi, pe **Dumnezeul lui**".

Soldaţii ştiu şi trebue să ştie că drapelul regimentului este dat de Rege; în carte li se spune însă că el este «talismanul încredinţat vouă de strămoşii noştri» (p. 60)

Se spune soldaţilor că «Sentimentul de onoare este expresiunea cea

mai severă a demnităţii personale, prin care soldatul caută să-şi asigure, prin merite, liniştea conştiinţei sale şi să se facă vrednic de stima şi admiraţia. camarazilor, şefilor şi a societăţii» (p 94). Ce poate înţelege soldatul din asemenea definiţiuni, câte odată lipsite de ori ce înţeles, alte ori spuse într'o asemenea limbă macaronică franco-română? Şi cartea este plină de asemenea declamaţii goale de înţeles şi nepricepute pentru soldaţi.

Este absolut necesar ca ofiţerii noştri în scrisul şi în vorbirea lor, mai ales când scriu şi vorbesc pentru soldaţi, să se desfacă şi de declamaţiune şi de limba franco-română, de care literatura naţională s'a scuturat, să se deprindă a gândì limpede şi a spune simplu şi curat româneşte gândul lor. Altfel nu vor puteà fi înţeleşi de aceia, pentru a căror luminare şi înălţare îşi dedică vieaţa cu atâta devotament.

Academia Română are ca întâiul ei scop cultura limbii, şi de aceea nu poate premià scrieri ca a d-lui Maior Boian.

Jules Brun şi **N. Papahagi,** *Moşneagul dela munte.* Roman dela Pind. Bucureşti 1904. — *Raport de* **Gr. Tocilescu.**

Lucrarea celor doi autori prezentă unele părţi bune, dar în acelaş timp înfăţişarea ciudată de a nu fi nici roman, nici studiu.

E neobişnuit şi neplăcut ca în mijlocul unui roman, povestitorul să facă a se întroduce părţi cari nu sunt în tonul lucrării relativ poetice. Aşà de ex. la pag. 56, 57 se zice:

«Există o mică carte, ajunsă azi foarte rară, excelentă, deşì nu tocmai arătoasă, *Études historiques sur les Valaques du Pinde*, de un român dela Pind, pe care trebue s'o fi cetit ca să înţelegi ce neajunsuri a făcut această cedare Românilor munteni din judeţele Grebena, Meţova, Coniţa şi Ianina.»

La pag 153, capitolul intitulat *Goana*, începe astfel

«Dar frecarea de aproape cu elementele, contactul continuu cu natura modifică şi starea corpurilor călindu-le, schimbând în oţel curat un tuciu ordinar. Bine înţeles că pentru asta meseria de haiduc nu e de neapărată nevoie Exercitându-şi simţurile cu metod, un păstor ca Simu le dă o pătrundere necunoscută mulţimei »

Tonul prea ştiinţific nu se poate unì cu cel poetico-narativ, şi de acì o impresie curioasă pentru cetitor. Povestirea obiceiurilor Aromânilor de o parte şi romanul prepriu zis de alta ar fi constituit două bune lucrări, cari se şi pot aşteptà dela autorii acestei producţiuni, şi pe cari fiecare în parte ni le-a şi dat Sunt pagini instructive, frumoase,

înălţătoare chiar, începând cu însăş prefaţa, datorită penei de adevărat literator a d-lui Jules Brun Vă cer voie a reproduce o parte dintr'însa, pentruca să puteţi judecà despre simţemintele ce însufleţesc pe autorii operei, despre scopurile nobile ce ei urmăresc, despre foloasele ce asemenea cărţi — când vor fi traduse şi în alte limbi străine — pot să aducă cauzei naţionale a fraţilor noştri Aromâni:

«O mamă are cinci fete, — noroc şi voe bună lor!

«Una, *România*, care are printre odoarele ei o coroană de oţel, şi-a luat o sarcină de devotament şi de dragoste — sau mai bine soarta i-a dat o, căci au toate inima la fel — de a veghia asupra acestei mame adorate, de a o aşeza la căminul ei cel mai liber din cele cinci Sub acest acoperiş îngăduitor, se gândesc împreună la scumpele absente, cari au trebuit să urmeze legea soţului străin.

«Cea d'ântâiu, *Transilvania-Banat*, acolo unde a fost odinioară casa părintească, rabdă răutatea *Maghiarului* gelos de limba armonioasă pe care dânsa se încăpăţânează a o vorbi, gelos de mândria originei sale, pe care dânsa o arată necontenit, el ar voi s'o silească să'şi uite trecutul, să se lapede de mamă şi de surori, să gândească şi să simtă ca dânsul. Incheeturile mâinilor îi sunt strivite, sânul îi e sfâşiat

«A doua, *Bucovina*, are un stăpân mai blând sau care, cel puţin, a renunţat la străşnicia de altă dată, ea ar fi fericită pe lângă dânsul, dacă ar putea să uite răpirea din 1777, când a fost luată, cu toate lacrămile ei, la căminul acestui Austriac, care astăzi nu o tratează rău.

«A treia, *Basarabia*, a trecut prin multe: rând pe rând luată, apoi înapoiată, pe urmă luată iarăşi, ea ştie că a fost înlocuită în casa părintească printr'o rudă săracă, Dobrogea, o nepoată de departe care cu o bună-voinţă atingătoare, dar cam stângace, pune mâna la nevoile casei, fără a face ca absenta să fie uitată Bărbatul ei e puternic şi bănuitor; *Muscalul* vrea să fie ascultat fără cârtire, cel puţin aceeaşi credinţă religioasă împinge la înţelegere această pereche

«Se ştie perdută pentru familia ei, şi foarte umilită, foarte resemnată, nu face să se auză cea mai mică plângere, îşi înăbuşe chiar suspinele, nevoind să atragă *României* vre-o ceartă neplăcută, — căci fata care găzdueşte pe mama aţâţă, prin aceasta, neîncrederea soţilor străini ai celor-l'alte patru surori.

«A patra.. Are un stăpân care diferă de dânsa, tot atât cât şi de cumnaţii săi, însă inima lui bună şi generoasă compensează deosebirea mentalităţei lor, îi respectă cultul şi se uită blajin la limba ei Ea e departe de leagănul ei, sărăcuţa, aşa departe în cât nici nu mai gândeşte să-l revadă, şi foarte sârguincioasă întru împlinirea datoriilor sale de soţie, nu suferă de cât de urmările poligamiei lui *Osmanli*, ale cărui celelalte femei creştine se gândesc să părăsească domiciliul conjugal. *Armâna* e chinuită de aceasta şi mai ales de către Slava şi Grecoaica, cari făcând pe dracu în patru con-

tra lui *Osmanli*, de dragul celor ce oftează după ele la Sofia şi la Atena, expun pe *Armâna* să primească ea, nevinovata şi credincioasa, câteva din ghionturile ce dă în dreapta şi în stânga soţul originar din Asia, cam la întâmplare şi apăsat pentru a cuminţi pe cele două sgripţoroaice.

«Salutare *României!* Dincolo de munţii frăteşti, salutare *Transilvaniei*, *Banatului* şi *Bucovinei!* Salutare *Basarabiei* dincolo de Prutul care nu mai e blestemat! Dincolo de Dunărea albastră, salutare *Armânei!* Şi mamei lor, de trei ori salutare!»

D-l Jules Brun ne explică mai departe în aceeaş prefaţă geneza *Moşneagului dela munte:*

«Intr'o serie de romane, cărora *Cavalerii Toporului* (români şi bulgari) vor fi servit de introducere ceva cam dibuitoare (1), în scopul de a aduce *României* veşti mereu proaspete de la scumpele ei surori, mi-am pus în gând să arunc o privire asupra fie-căreia din cele patru căsnicii ale lor, luând fie-care dată câte-o călăuză deosebită, care mă va duce sub ferestrele caselor lor, puindu-se piuă ca să pot privi înăuntru.

«Pentru cea d'intâiu povestire am solicitat şi obţinut colaborarea unui român de la Pind, a d-lui Nicolae Papahagi, care îşi cunoaşte bine ţara; însă aceasta ar fi prea puţin, dacă n'ar fi avut şi darul foarte rar de a mi-o explica.

«Din această muncă comună, foarte îngrijită, foarte documentată, foarte conştiinţioasă, a eşit lucrarea *Moşneagul de la munte.*»

Romanul — dacă însuşeste pe deplin calităţile acestui gen literar — este un roman cultural, ţesut cu poveşti de haiduci, aşà cum aceştia se întâlnesc printre Aromâni, iar epilogul sub titlul: *Testamentul lui Apostol Mărgărit*, în care cetim: «Nu ne rămâne deci, pentru a salvà naţionalitatea noastră, decât să lucrăm pentru mănţinerea stăpânului actual, care, cel puţin, depărtează de noi pe Sârbi, pe Bulgari şi pe Greci» — arată că romanul e destinat să apere o politică practică şi sănătoasă în chestiunea macedoneană, o politică care convine Regatului român şi se împacă cu interesele generale ale Europei de a se păstrà un statu quo în Peninsula Balcanică, cu satisfacerea intereselor şi aspiraţiunilor legitime ale tuturor naţionalităţilor din provincia Macedonia.

Sunt de părere a se acordà operei *Moşneagul dela munte* o parte din premiul Adamachi.

---

(1) Acest roman a apărut în franţuzeşte, în româneşte şi în greceşte (1901)

Caion, *Triumful Crucei* Povestiri creştine Bucureşti 1904—*Raport de* S. Fl. Marian.

Cartea d-lui Caion cuprinde 250 pagine, şi e împărţită în trei părţi I. *Legionarii crucii*, II *Povestea unei inimi* şi III *Epilogul*

Partea primă are trei subdiviziuni: 1 *Legionarii crucii;* 2. *Pentru cruce şi tron* şi 3. *Zori de sânge*, cea de a doua cuprinde trei povestiri, iar *Epilogul* e compus din diferite rugăciuni, intitulate de autor: *Hymnuri pioase.*

Titlul colectiv, ce-l dă autorul povestirilor sale, se poate aplicà cel mult părţii prime în care e vorba de edictul lui Constantin cel Mare dat la Milan (313), edict prin care se acordă tuturor supuşilor Romei libertatea cultului.

Epoca în care se petrec cele povestite de autor e timpul domnirii lui Constantin cel Mare (313—337) şi al primilor săi urmaşi

Aristocraţimea romană, îmbătrânită în viţii de tot felul, pierduse credinţa în vechii zei italici şi cu ea frumoasele virtuţi strămoşeşti. Misterele Orientului şi filozofia neoplatonică atrăgeau tot mai puternic pe quiriţii decăzuţi, a căror ultimă scântee de viaţă se mistuià în vâltoarea orgiei. Nimic nu puteà fi sfânt acestor puternici, cari comiteau cele mai mari fărădelegi şi brutalităţi numai spre a puteà satisface plăcerile lor rafinate

E deci explicabil ca în astfel de condiţiuni numărul aderenţilor lui Isus Hristos să crească considerabil. Şi dacă aceştia se recrutau mai mult din clasele de jos, din sclavi, erà lucru firesc: aceştia erau doară cei ce aveau mai mult de suferit, fără să se poată apără. Şi trebuià să se înmulţească considerabil ceata credincioşilor, când religiunea creştină promiteà tuturora dreptate înaintea lui Dumnezeu, răsplată pentru cele suferite, vărsând astfel mângâiere şi speranţă în sufletele chinuite ale celor mici şi asupriţi.

Prăpastia dintre creştinism şi păgânism devine din ce în ce mai mare. Duşmănia se accentuează tot mai puternic, când religiunea lui Is. Hr ameninţă a-şi cucerì lumea întreagă Creştinii se abţin dela serbările păgâne, nu venerează pe zeii Olimpului şi pe divii cezari, ba refuză, nu odată, de a luptà pentru tron, căci Hr. opreşte vărsarea de sânge

Această atitudine, la aparenţă ostilă, cât şi desele colomnieri deşteptară în inima puternicilor cezari frica, că creştinismul are de scop ultim răsturnarea ordinei în stat, nimicirea statului însuş.

De aici prigonirile contra creştinilor. Cele dintâi (sub Nero şi Domiţian) se mărginesc la Roma şi câteva provincii. Cea dintâi prigonire generală o ordonă Decius. Rezultatul lor a fost contrariu aşteptărilor. Sângele vărsat fructifică încă mai îmbelşugat pământul credinţei. Şi edictele brutale ale lui Diocleţian, făurite pentru nimicirea creştinilor, nu folosiră.

Abià sub Constantin cel Mare putù să răsufle creştinismul mai liber. Concilianţa acestuia, care mânecà din judecata sănătoasă, că numai creştinii formează pătura puternică pe care se poate bazà tronul, făcù să disparà pentru moment prăpastia dintre tron şi creştini, dând astfel imperiului slăbit mai multă putere de rezistenţă faţă de mulţimea atacurilor duşmane

Vestitul edict milanez, prin care i se dă fiecăruia libertate de a trece la creştinism, a fost de o însemnătate dublă: a întărit creştinismul şi prin el imperiul roman. Numai această alianţă dintre tron şi creştini puteà să mai ţie viaţa imperiului ameninţat.

Aproape 300 de ani de chinuri şi lupte au trebuit să treacă până ce credinţa lui Hr să iasă învingătoare

Multele binefaceri ale lui Constantin cel Marea aduse creştinismului au fost întunecate de răutatea urmaşilor săi păgâni, dar numai pentru moment.

D-l Caion ne prezentă finele acestei mari lupte între păgânism şi creştinism, sau mai bine zis agonia celui dintâiu, căci creştinismul învinsese dejà de mult

Fără să vreau, trebue să fac aici o comparare între povestirile d-lui Caion şi între maestrul roman *Quo vadis* al lui Sienkiewicz, care ne zugrăveşte în colori vii şi neperitoare epoca primă a creştinismului, prigonirile Neroniane.

Sienkiewcz a fost mai fericit în alegerea epocei: e prima ciocnire între creştinism şi păgânism şi ca atare mai puternică, mai duşmănoasă şi mai tragică

Când religiunea cea nouă, mai superioară prin lumina şi altruismul ei, ameninţă să surpe un întreg strălucit Olimp de zei puternici, contrastul puternic dintre cei doi luptători îl simţi viu, farmecul luptei îţi dă fior Agonia păgânismului te lasă însă rece, sau cel mult te umple de desgust.

Ne mărginim a arătà aici numai diferinţa între alegerea materiei la cei doi povestitori Iar mai la vale vom arătà diferinţa de tot mare în tractarea subiectelor.

Povestirile d-lui Caion nu formează ceva unitar. Ele se urmează mai mult în mod cronologic.

Dăm pe scurt cuprinsul lor:

I. *Legionarii crucii* începe cu descrierea învingerii lui Constantin cel Mare asupra lui Maxenţiu. În oastea sa se află un oarecare Aelius Sentinus, legionar, care ca sclav a avut mult de suferit După ce mai înainte Constantin răpise fecioria unei copile caste, anume Lydia, se căsătoreşte cu destrăbălata Fausta În vreme ce această curtezană decăzută se face stăpână pe voinţa Cezarului, Crispus, fiul lui Constantin cu Lydia, e crescut în Naissus (Moesia superioară) în legea creştină de către maica lui Constantin Elena şi Lactantius, filozoful încreştinat. Crispus se logodeşte cu Miryam, fiica unei văduve Aemilia. În răstimpul acesta se răsvrăteşte conregentul lui Constantin Liciniu, iar în Galia încep a se ivì răscoale. Crispus, instruit de Aelius în arta răsboiului, e trimis să facă ordine cu cei răsvrătiţi. Crispus învinge pe Liciniu, care e ucis de Constantin. Intrigile şi calomniile Faustei, care vede cu ochi pizmaşi această învingere a lui Crispus, fac pe Constantin să creadă că acesta erà înţeles cu Liciniu contra sa. Drept aceea îl exilează. În 325 Constantin ia parte la Conciliul din Nicea. Complotul Faustei, care în absenţa lui Constantin nu întrelăsà de a făurì calomnii şi de a câştigà martori mincinoşi, reuşeşte de astădată. Crispus e judecat la moarte şi otrăvit în Pola, iar Fausta e fericită a fi delăturat pe cel ce periclità tronul fiilor.

II. *Povestea unei inimi* se petrece paralel cu cea premergătoare Un legionar din oastea lui Constantin, german de origine, cu numele Hermanarich, se îndrăgosteşte în Naïssus de Filiola, fiica nobilului Aemilius. Se botează de dragul ei şi ia numele de Paulus. La porunca lui Constantin pleacă acesta în răsboiu în contra Galilor şi nu se mai întoarce. În absenţa lui vine la Naissus poetul creştin Lucius Herennius. În acest timp Constantin pătează victoriile şi ideile sale liberale omorînd în mod barbar cele mai apropiate rude. Herennius şi Filiola se cunosc şi se iubesc. E spre sfârşitul domniei lui Constantin, care la 336 se botează şi un an mai târziu moare. Sub urmaşii săi, toţi păgâni, creştinismul trece din nou prin grele încercări Filiola moare şi Herennius părăseşte Naïssus. Din scrisorile lăsate de el se vede viaţa sa sbuciumată. Iulian Apostatul (361—363) restaurează păgânismul, voind a-l aduce la vaza şi puterea antică. După rătăciri prin munţi şi viaţă de pustnic, moare bătrânul Herennius în Naissus Abià cuvintele celui murind — şi numai ele — ne explică titlul acestui con-

glomerat de felurite povestiri: «Să ştiţi că numai inima a suferit mai mult»

III. *Hymnurile pioase* din epilog sunt nişte tânguiri sarbede, cari nu ştim ce caută în volum. Totuş, crede autorul, a ne puteà da o explicare, care să arate îndreptăţirea lor de a fi primite în carte: «După cum aqua-fortele lui Félicien Rops au în margini croqui-uri; după cum o dramă muzicală se cadrează cu baletul,—şi poemele creştine care au fost citite trebuesc să fie înramate de pioşenia unor rugi curate» (p. 233)

Acesta este pe scurt conţinutul volumului; să vedem acuma alcătuirea lui.

Povestirile creştine descriu în cea mai mare parte fapte istorice Autorul citează vreo 7 istorici, pe cari i-a folosit Ce-i drept nu aflăm nici o greşală istorică în aceste pagine, dar ne aşteptam cu drept, în urma atâtor scrieri citate, la un nou *Quo vadis*, sau cel puţin ceva asemănător. Sienkiewiez nu arată scrierile istorice ce le-a utilizat, şi totuş cartea lui dovedeşte că a studiat mult şi intensiv epoca ce o tratează Citatele d-lui Caion nu ne dovedesc că d-sa a studiat temeinic timpul în care se petrec cele povestite. Căci lucrul principal ce se cere dela asemenea scrieri nu e atât exactitatea scrupuloasă în date, citări de nume de împăraţi, de ţeri, oraşe şi evenimente seci, ci caracterizarea puternică a epocei, prin zugrăvirea vie a moravurilor şi a vieţii întregi, văzută prin prisma întâmplărilor însemnate şi a ideilor mari ce au agitat-o

La d-l Caion partea aceasta e cu totul neglijată. Constatările reci, cari revin aşà de des, pot aflà loc doar într'un manual de istorie. Dintr'o povestire istorică însă trebue să transpire farmecul vremurilor trecute cu acea putere care te vrăjeşte la contemplarea unui tablou maestru sau a realităţii

D-l Caion se mărgineşte la coloritul palid de peisaje, cari sunt de regulă bizare, câte odată urîte până la desgust (vezi între altele descrierea câmpului de luptă, pe care zac morţii cu «*viermii înfipţi în locul insigniilor*»), totdeauna lipsite de lumina adevărată a vieţii.

Pe creştin nu-l vedem decât prin vălul des al misticismului, adâncit pururea în «*aiurări extatice.*» Nu mai vorbim de lucruri ce se contrazic direct, ca d. e. legionarul Aelius Sentinus, care dejà la 15 ani devine «*un creştin fanatic, fericit de durere*», ca apoi cu un an mai târziu să intre în oastea păgânului şi fanaticului Diocleţian. Un creştin, care urăşte şi condamnă vărsarea de sânge, fiindcă o opreşte Hr, şi căruia totuş îi place să ucidă! Sau poate a voit d-l Caion

să ne dea cu scop tot numai astfel de figuri imposibile, ale căror idei şi fapte se contrazic mereu?

Caractere ferme, firi croite dintr'o materie, adevăraţi creştini, aflăm numai puţini, şi aceştia numai sub unele raporturi.

Mai simpatice sunt femeile cari trăesc în rugăciuni şi fapte creştineşti. Bărbaţii nu rămân nici odată consecvenţi. Suntem în drept a o pretinde aceasta, cel puţin dela reprezentanţii de frunte ai creştinismului! Mai că nimica nu se deosebeşte lumea creştină a d-lui Caion de cea păgână. Sau crede d-sa, că ajung rugăciunile şi lipsa de omoruri pe partea creştinilor, plus reflexiile dese ce le face autorul asupra lor, ca să-i puie într'o lumină mai frumoasă, într'un contrast mai puternic cu păgânii?

Ceeace ar fi dat viaţă şi farmec istorisirilor, adică descrierea fidelă a moravurilor timpului, a raporturilor adevărate dintre creştini şi păgâni, fixarea contrastului puternic dintre cele două concepţiuni despre viaţa şi scopul ei pe pământ—toate acestea lipsesc

Autorul ne duce d. e de mai multe ori la Roma, fără a ne arătà măreţia «Cetăţii eterne» şi viaţa din ea

Autorul se mărgineşte a zugrăvì chiar acolo, unde numai fapta ar fi putut caracterizà epoca, redà realitatea şi interesà pe cetitor.

Sunt povestirile d-lui Caion trăsături neîngrijite de penel, cari dacă ne arată aici un crâmpeiu de peisaj, dincolo conturele nehotărîte ale unui chip, nici când nu ne dau un tablou armonic, viu, care prin măreţia sa să impresioneze adânc, să răpească pe privitor în alte lumi şi alte vremuri

Din viaţa romană nu ştie să zugrăvească decât partea cea urîtă, bestială: ne poartă pe la basinul cu murene, înroşit de sângele ce curge din trupul sfâşiaţilor creştini, pe la beţiile şi orgiile aristocraţimii decăzute.

Viaţa creştinilor, pe de altă parte, ne o prezentă în haina cea mai feerică a poeziei. Peste tot cuiburi idilice, îndrăgostiţi cari nu iubesc «*vocea fierbinte a cărnii,*» ci numai «*trompeta limpede a religiunii celei noui*», la fiecare pas extaz, visări, aiurări şi rugăciunile cele mai măestrite, mai imposibile. Scurt: o poezie monotonă şi artificială, în care dispare tot ce-i omenesc, voinţă, fapte, până chiar şi lacrăma de durere, spre a face loc unei lumi visate de fantazia scriitorului, ce n'a existat nici odată.

S'ar puteà obiectà că autorul a fixat prin aceasta contrastul dintre cele două religiuni şi concepţii de viaţă. Se poate. Este şi aceasta un fel de contrast, dar un contrast artificial, voit, nu cel natural ale cărui

manifestări nu constau numai în vorbe, ci în fapte cari purced din adâncimea sufletului.

Am spus mai sus, când am făcut o mică comparare între subiectele acestei scrieri şi *Quo vadis* de Sienkiewicz, că voiu arătà diferinţa de tot mare în tratarea subiectelor la aceşti doi scriitori.

O comparare a amândurora se impune, cât timp tratează materii analoge. Aceasta nu înseamnă că purcedem nedrept faţă de *Triumful Crucei*, pretinzând dela el condiţiunile unui roman. Am constatat lipsa unei acţiuni unitare, a firului roşu, care să lege toate povestirile răsleţe, dându-ne cel puţin un şir mic de tablouri. Lipsa aceasta impresionează neplăcut E, după cum am zis, o înşirare cronologică de felurite întâmplări, întreţesută cu descrierile subiective ale autorului. Acolo unde se istorisesc faptele istorice, încetează şi puţina poezie.

Acestea sunt în trăsături generale deosebirile în rău ale *Triumfului Crucei* faţă de *Quo vadis.* Cel ce va cetì ambele volume, va puteà să se convingă pe deplin de acest adevăr şi va vedeà cum *nu* trebuià să scrie d-l Caion volumul său. Nu încape aicea să arătăm cum ar fi trebuit să-l scrie

Ce priveşte limba, e de observat că autorul de asemenea n'a înţeles rostul unei povestiri din timpurile vechi creştine. Nu înşirarea de tot soiul de cuvinte greceşti şi romane, de neologisme posibile şi imposibile (1) dau farmec povestirii, ci graiul simplu şi curgător, care curge liniştit ca un părău prin munţi şi văi, oglindind în mersul lui sglobiu multe şi minunate tablouri

În urma consideraţiunilor de mai sus, nu putem recomandà cartea *Triumful Crucei* spre premiare

N. Coculescu, *Tratat elementar de Astronomie.* Bucureşti 1903 —*Raport de* **St. C. Hepites.**

Această carte, ocupându-se prin chiar natura subiectului ei, de chestiunile ştiinţifice cele mai sublime şi cari în tot timpul vor face uimirea omenirii, are meritul de a fi fost scrisă de un perfect cunoscător al subiectului.

Preocuparea ce a avut autorul de a scrie o Astronomie generală,

(1) D-l Caion întrebuinţează d e polyhromie, hydromel, necropolă, eurytmie, agapă, clepsydrul (vremii), zi selenară, pulbere lunară, tăcere sepulcrală, melancolie autumnală, pace clanitrală, regiune etherată, dezincarnare, viţii ancestrale, tăcere mausoleică, cuiburi alpestre, ş m a

care să nu ceară cetitorului cunoştinţa a mai multor matematici decât cele ce se fac în învăţământul nostru secundar, a fost negreşit îndeplinită, deşì în vreo două sau trei locuri am întâlnit nişte calcule, cari depăşesc nivelul acestor cunoştinţe matematice.

Am cetit cu deosebit interes întreaga lucrare şi cu plăcere am constatat că autorul pe de o parte a atins aproape toate chestiunile ce fac de ordinar obiectul unei expuneri elementare de Astronomie generală, şi pe de alta a întrodus în expunerea sa vederi asupra celor mai recente descoperiri sau rezultate.

Învinuirea ce aş puteà aduce modului de expunere al autorului este că n'a căutat în totdeauna să ţină socoteală de ceeace într'adevăr şi-ar puteà asimilà cetitorul căruia se adresează tratatul elementar de Astronomie ce analizăm. Astfel nu găsim raţiunea de a băgà, chiar dela început (pag. 25—66), pe cetitorul unui curs elementar de Astronomie în nesfârşitele amănunte ale numeroaselor corecţiuni de aberaţiune, de precesiune, de nutaţiune, de paralaxă — ce astronomul este negreşit ţinut a face observaţiunilor sale şi cari trebuesc amănunţit studiate într'un curs superior de Astronomie, — atunci când acest cetitor nu caută într'un tratat elementar să descurce dificultăţile ştiinţei, ci să capete numai nişte noţiuni generale, dar precise, asupra ştiinţei, tocmai ca să poată cu folos pricepe cauza fenomenelor, care conduce la aceste corecţiuni. (Fenomenele de precesiune şi de nutaţiune se explică tocmai la pag 336)

Pentru a da o idee de conţinutul cărţii, vom spune că ea este împărţită în 7 secţiuni:

Prima secţiune, *Întroducerea*, cuprinde 127 de pagine Autorul începe prin a vorbì de diversele Hărţi şi Cataloage de stele, trece la diferitele sisteme de coordonate, insistă mult — chiar mult prea mult, după părerea noastră—asupra diverselor corecţiuni ce trebuesc făcute coordonatelor astronomice (corecţiuni de refracţiune, de aberaţiune, de precesiune, de nutaţiune, de paralaxă), trece repede—prea repede—asupra instrumentelor de observaţiune şi asupra determinării coordonatelor geografice, spre a se oprì, mai mult decât ar fi trebuit într'un tratat elementar, asupra construcţiunii hărţilor geografice şi cereşti.

A doua secţiune, în vreo 50 de pagine, se ocupă de Soare. După ce se determină planul eclipticei şi originea ascensiunilor drepte, se arată consecinţele variaţiunii coordonatelor ecuatoriale ale soarelui şi modul cum se determină paralaxa soarelui; autorul intră în studiul mişcării eliptice, stabileşte ecuaţiunea lui Kepler, vorbeşte despre măsurarea timpului şi termină prin câteva noţiuni asupra Calendarelor.

Ne aşteptam să găsim în această secţiune cel puţin câteva noţiuni asupra construcţiunii cadranelor solare

Studiul Lunii şi al eclipselor de lună şi de soare face obiectul secţiunii a treia, care cuprinde aproape 40 de pagine. Autorul urmează în studiul lunii întocmai aceeaş cale ca şi pentru Soare N'ar fi fost nici decum de prisos explicarea fluxului şi refluxului acì sau aiurea.

Secţiunea *Dimensiunile Universului*, care cuprinde 20 de pagine, ar fi fost negreşit mai bine intitulată : *Depărtarea şi mărimea corpurilor cereşti*, căci în realitate aceste două elemente — depărtarea şi mărimea (volumul) — sunt cari preocupă pe autor. Prin mijloace foarte simple, autorul arată metoadele ce se pot urmà pentru determinarea acestor elemente şi găseşte mijlocul de a expune în ce mod astronomii s'au gândit de a utilizà mica planetă Eros, descoperită acum de câţiva ani, spre a determinà paralaxa soarelui.

Penultima secţiune, *Gravitatea universală*, este fără îndoială cea mai importantă şi aceea care a cerut autorului mai multă silinţă spre a expune într'un chip elementar chestiunile privitoare la numeroasele perturbaţiuni produse de mişcarea corpurilor cereşti

Vorbind de dimensiunile pământului, autorul la pag. 333 scrie următoarea frază, care poate da naştere la confuziune.

«Metrul este deci — astfel s'a şi convenit în 1791 să se aleagă o unitate de măsură ca bază a unui sistem internaţional de măsuri şi greutăţi—a 10-a milioana parte a sfertului meridianului pământesc.»

Ştim într'adevăr perfect de bine — şi Foye în splendidul său *Cours d'Astronomie* a dovedit-o în de ajuns, — că verificarea lucrărilor Marei Comisiuni pentru măsurarea arcului de meridiane a arătat că lungimea metrului din arhivele franceze, şi prin urmare a metrului internaţional şi a metrului naţional, construite şi studiate sub autoritatea Comitetului internaţional de Măsuri şi Greutăţi—este mai mică decât a 10-a milioana parte a sfertului de meridian Astăzi definiţiunea corectă a metrului este alta decât cea dată de autor.

Ultima secţiune în fine, sub titlul *Spectroscopie şi Fotografie în Astronomie*, arată în câteva pagine, 12 la număr, foloasele ce trage această ştiinţă din două din cele mai însemnate descoperiri făcute de altă ştiinţă, Fizica. Cu această ocaziune, autorul găseşte cel mai nemerit prilej de a arătà descoperirile făcute de d-l Deslaudres asupra coroanei solare observată în Senegal de una din cele două misiuni franceze organizate cu ocaziunea eclipsei totale de soare dela 16 Aprilie 1893 şi se ştie că din una din aceste expediţiuni a făcut parte şi d-l

Coculescu care, în cursul cărţii ce analizăm, la paragraful despre eclipsă, vorbeşte de asemenea de lucrările acestei expediţiuni.

Ne bucurăm din toată inima văzând că în tratate ştiinţifice se amintesc lucrările datorite compatrioţilor noştri, şi dacă îmi pare ceva rău în lucrarea d-lui Coculescu, scrisă cu atâta ştiinţă, este că, fără de a i se atribuì cea mai mică tendinţă şovinistă, ar fi putut găsì câte un locşor, cât de mic, unde să reamintească cetitorilor săi pe cel dintâiu astronom român, Căpitáneanu, tot după cum, la pag. 345, vorbindu-se de stabilitatea sistemului solar, s'ar fi putut menţionà numele lui Haret şi în altă parte al lui Gogu.

Bine a făcut autorul când, vorbind despre construcţia hărţilor geografice, pomeneşte de harta României care, prin multa stăruinţă a Generalului Barozzi, începută de Români, se lucrează în condiţiuni excelente de ofiţerii noştri sub direcţiunea superioară a colegului nostru General Brătianu. Dar negreşit că se cuvine ca, într'o carte ca aceea a d-lui Coculescu, să se pomenească cu respect numele primului astronom român care, în observaţiunile foarte delicate ce a făcut în România, a aplicat cele mai perfecţionate metode de pe timpul său.

Ar fi putut cità autorul şi alte lucrări, de cari cetitorul român ar fi luat cunoştinţă cu mai multă dragoste, ştiind că au fost făcute pe pământul României Astfel în loc de a-i da ca exemplu determinarea longitudinii în 1824 a unor localităţi din Germania prin metoda transportului cronometrelor, s'ar fi putut cità una din numeroasele determinări de diferinţe de longitudini, efectuate între anii 1828 şi 1832, între diferite oraşe din România, şi în deosebi determinarea diferinţei de longitudine între Bucureşti şi Buzău prin semnale de pulbere (1) în 1831 şi prin transportul a 5 cronometre în 1832.

Tot asemenea s'ar fi putut menţionà, la locurile respective, determinările de longitudine prin observaţiunea imersiunii sau emersiunii sateliţilor lui Jupiter, făcute în 1772 la Bucureşti, Focşani şi Iaşi, precum şi cele prin ajutorul observaţiunilor de culminaţiune a Lunii şi de ocultaţiune de stele, făcute în mai multe locuri din România, în anii dela 1829 până la 1832, tot aşà după cum cu drept cuvânt autorul a citat recenta determinare a diferinţei de longitudine între Bucureşti şi Potsdam.

A sosit momentul ca lucrările ştiinţifice ale compatrioţilor noştri sau

---

(1) A se vedeà lucrarea noastră *O primă încercare asupra lucrărilor astronomice în România,* publicată în *Analele Academiei Române*, tom XXIV.

cele privitoare la ţara noastră să se pună în evidenţă şi la locul de onoare în cărţile ce autorii români scriu pentru tineretul român.

Voiu termină această dare de samă asupra cărţii d-lui Coculescu, declarând că cetirea ei mi-a lăsat cea mai frumoasă impresiune atât din punctul de vedere ştiinţific, cât şi din al limbii române, şi dacă autorul n'ar întrebuinţă la fiecare pas o nenorocită locuţiune franţuzească. «se are» («determinarea longitudinei *se are* imediat», pag. 93. «Vom şti atunci cum, dacă *se are* poziţia ei aparentă», pag 42 «*Se are* deci, ori cum ar fi poziţiile unei stele», pag 21 «În momentul când steaua vine la meridianul locului, *se are* H = O», idem, etc), de care trebue negreşit să se cureţe textul român, am fi putut chiar aduce elogii autorului care — afară de câteva cazuri (tentaţe, p. 324) — a ştiut să se desbare de străinisme.

Lucrarea d-lui Coculescu merită negreşit să fie premiată cu o bună parte din premiul Adamachi la care concură.

Condiescu Ion P., *Istoricul căilor ferate—Energie, muncă şi economie—Istoricul maşinilor cu aburi.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **St. C. Hepites.**

Biblioteca profesiunilor, al cărei director este d-l Ion P. Condiescu, urmăreşte scopul de a pune la îndemână profesioniştilor mici tratate elementare, cari să-i lumineze şi să le desvolte cunoştinţele

Scrisă potrivit cunoştinţelor persoanelor cărora se adresează această Bibliotecă, este învederat că ea nu ar puteà fi decât folositoare. Condiţiunile esenţiale însă ce se cer pentru aceasta sunt. înlăturarea amănuntelor nefolositoare şi întrebuinţarea unei limbi care să poată fi într'adevăr înţeleasă de persoanele chemate a se folosi de această Bibliotecă.

Tocmai printr'aceasta păcătuesc mai cu samă cărţile ce avem dinaintea ochilor. Următoarele două citaţiuni sunt îndestulătoare pentru a dovedi lucrul şi a arătà modul de scriere ce se întrebuinţează de autor

La pag. 27 din *Istoricul căilor ferate:*

«În anul 1799, Molard, directorul Conservatorului de Arte şi Meserii din Paris, a cerut guvernului acest car cu aburi (este vorba de carul lui Cugnot) pentru acest institut, însă nu l-a obţinut decât în 1801, *unde* se află expus şi acum curiozităţii publice şi formează un obiect foarte curios din toate punctele de vedere, demn de a fi păstrat ca o *relicvă* a ştiinţei şi artei din acele vremuri»

La pag 44 din *Energie, muncă şi economie:*

«Avem atâta de muncit pentru a ne pune pe adevărata cale industrială, pentru a ne puteà menţine în lupta economiei încinsă cu ardoare între popoare, că *nouă*, care am rămas atât în urmă prin *indolenţa* orientală de care am fost copleşiţi până la căpătarea independenţei politice; — că în adevăr, trebue să ne deşteptăm ca nişte bravi, fără a ne lăsà învinşi, să căutăm *resurse* în acest bogat pământ al ţerii noastre, în care scursorile altor naţii găsesc belşug şi bogăţie, pe când noi ne ocupăm spiritul numai cu *frivolităţi* şi *paliative* »

În ceeace priveşte broşura *Istoricul maşinilor cu abur*, foarte puţine pagine nu se găsesc în *Istoricul căilor ferate.*

Cu toată bunăvoinţa ce am aveà, nu putem recunoaşte broşurilor, ce a prezentat d-l Condiescu la premiul Adamachi, merite cari să le poată recomandà atenţiunii d-voastre spre premiare.

Emilia Cordoneanu, *Şcóla frobeliană.* Bucureşti 1904 — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

O bună scriere pedagogică asupra materiei şi o folositoare vulgarizare a metoadei de aplicat de învăţătoare la instruirea şi educarea copiilor mici, dar nu face decât să reproducă lucruri cunoscute din numeroasele tractate străine de pedagogii a copiilor mici, neaducând ceva nou, lucru ce ar fi şi cam greu în această materie. Deşi lucrarea este meritorie, totuş nu putem propune premiarea

V. Cosmovici, *Goana după gineri.* Comedie în 4 acte Bucureşti 1904 — *Raport de* **Iosif Vulcan.**

Literatura dramatică română, atât de săracă, în deosebi duce lipsa de subiecte scoase din societatea românească În deşert aşteptăm ca teatrele să ne prezente viaţa noastră actuală, cu calităţile şi defectele sale, ele ne răspund că n'avem autori cari să ne scrie astfel de piese. Iar autorii, puţini câţi îi avem, se scuză că dacă nu scriu astfel de lucrări, cauza este că n'avem viaţă socială românească

Tot ce se petrece la noi în lumea intelectuală, zic ei, nu este decât o imitare a culturii străine, adoptând obiceiuri cari de multe ori nu ni se potrivesc, ştergând din ce în ce mai mult timbrul originalităţii noastre, excluzând aproape cu totul chiar şi conversaţia românească.

Cum vreţi să scriem piese reprezentând viaţa socială românească?— întreabă ei, — câtă vreme în această societate abià mai pâlpâie sen-

timentul național? Cum putem să întrupăm în operele noastre ceeace nu există?

Dar autorii aceștia n'au dreptate Este adevărat că cultura în mersul ei șterge multe particularități naționale, că asimilează gustul popoarelor, că le introduce multe inovațiuni; însă tocmai schimbarea aceasta a felului de a cugetà și trăì oferă unui autor dramatic un câmp vast de critică, o sumedenie de subiecte pentru piese dramatice și vesele; de plâns pentru stingerea moravurilor bune și de râs pentru întroducerea unor obiceiuri cari ni se potrivesc ca nuca în perete

Autorul comediei de care voim să ne ocupăm și-a propus a duce pe scenă niște tipuri din societatea română. Ce-i dreptul, subiectul ce și-a ales nu este o specialitate numai românească, căci goana după gineri tocmai așà e cunoscută și la alte neamuri, ca la Români, cu toate acestea și pe tema aceasta puteà să ne brodeze o piesă interesantă și bună. Dar n'a reușit de loc

Cauza principală a nesuccesului este lipsa unei intrigi interesante a piesei Ceeace ni se prezentă nu oferă de loc momente de distracție. Cetim, cetim, fără să ne stârnească curiozitatea pentru scenele următoare. Și din ce în ce ne cuprinde mai mult o plictiseală, care nu mai are altă dorință, decât să terminăm cât mai curând

Mult contribue la asta și persoanele piesei. Sunt în număr atât de mare — nouăsprezece — și vorbesc atât de mult, că ne trece de șagă Și se servesc de o limbă pocită, care ne înstrăinează și mai mult.

Păcat, căci autorul, în mulțimea de persoane, și-a ales și câteva potrivite pentru o comedie. Însă n'a știut să le dea viață

Reprezentată pe scenă, această comedie e peste putință să obțină succes, cu atât mai puțin poate să aspire la premiul Academiei.

Ludovic Dauș, *Blestemul*. Tragedie. București, 1904.—*Raport de* **Iosif Vulcan.**

Autorul acestei tragedii are darul de a cunoaște destul de bine scena Știe ce poate să producă impresiune în spectatori, ce-i mișcă, ce-i cucerește. Și dacă cu toate acestea nu izbutește a scrie o piesă, care să întrunească condițiunile dramaturgice. cauza este că-i lipsește puterea creatoare, care să pună în fața auditorului un subiect bine combinat.

În piesa «Blestemul» a adunat o mulțime de scene îngrozitoare, crezând că ele vor produce efectul dorit. Dar s'a înșelat, căci ele n'au

putere covârşitoare, bazată pe adevăr, ci sunt nişte apucături meşteşugite, carı ne lasă reci.

Acţıunea se petrece în 1821, marea epocă a deşteptării naţionale. Autorul însă nu ne prezentă pe fruntaşıı ei, ci ne conduce în casa unui moşıer fanariot, a cărui soţıe este o neaoşă Româncă. Controversa dintre ei pare a fi sâmburele tragedıeı. El vrea să-şi mărıte fiica după un Grec, pe care aceea nu-l iubeşte. Ea, soţıa, adăposteşte pe un Turc rătăcit la moşıe Forţarea acestui măritiş şı căutarea Turcului, despre care se adevereşte că este un fiu pierdut al Doamnei, formează partea prıncipală a acţiunii.

Tıtlul tragediei însă derivă dela un alt incident Din când în când apare o nebună, care se plânge cu un glas fioros, că moşierul i-a ucis amantul şi exclamă:

E blestem în casa asta!
Sunt nălucı şi joacă stafiı!
Vai! Vă plâng! Soseşte moartea!
Am să vin p'acì, când toate
S'or schimbà în mormânt.
Hu! Hu!

Blestemul nenorocitei nebune a dat autorului tıtlul piesei Avem dar a face cu o dramă fatalistă.

Fratele feteı stărue şi el ca soră-sa să ia pe Grecul; stăruinţa trece în o ceartă violentă, ceeace aude Turcul din odaıa vecină, sare între ei şi omoară pe fratele fetei. Tatăl intră şi-şi vede fiul mort. Trage şi stinge vıaţa Turcului şi a fetei. Apoi cade ca un nebun. Şı drept încheiere, apare iarăş nebuna cu glas fioros.

Hu! Hu!
Când e noapte fără lună,
Hu! Hu!
Morţıı vın de se răsbună!
Hu! Hu!

Trei morţi de odată! O nebună! Şi un tată scos dın minţi! Mare belşug de momente înfiorătoare Un subiect foarte potrıvit pentru un roman crıminal sau pentru teatrele de suburbii; dar nu pentru o piesă cu aspiraţii mai înalte.

Este curios că, deşì autorul şi-a ales un subıect atât de sguduitor, nu în zugrăvirea scenelor fioroase a reuşit mai bine, ci în tâlcuirea sentimentelor candide. Partea lirică în mai multe locuri ne atrage

mulţumirea. Dragostea fetei, care nu vrea să ştie de mirele ei Grec, iubirea de neam a mamei, ni se prezentă în colori simpatice

Între toate figurile piesei, caracterul cel mai reuşit este al lui Stroe, credinciosul servitor al familiei, care respiră un aer românesc, plin de sinceritate şi de dragoste.

Recomandăm autorului să părăsească terenul dramelor fioroase şi să ne zugrăvească viaţa familiară mai liniştită, căci pentru aceasta are înclinare.

Atunci poate că va produce şi opere de valoare reală. Astăzi tot ce putem să-i recunoaştem, este superioritatea părţilor lirice

Mihail Dragomirescu, *Critică dramatică.* Bucureşti 1904.—*Raport de* **Iosif Vulcan.**

D-l Mihail Dragomirescu, criticul teatral al unui ziar bucureştean, a adunat într'un volum criticele sale publicate asupra reprezentaţiilor date la Teatrul Naţional în stagiunea din 1903—1904.

Deşì scrise pentru anumite ocazii, aceste critice totuş nu şi-au pierdut interesul, căci nu sunt numai nişte simple dări de samă, ci ele ne prezentă unele studii dramaturgice, cari totdeauna merită să fie cetite, ne oferă un şir de observaţiuni critice, cari ori când atrag interesarea şi aprecierea.

Iată cuvântul care mă îndeamnă să declar din capul locului, că am cetit cu plăcere volumul. Cetirea lui m'a convins că autorul îşi cunoaşte perfect materia despre care ne scrie, că are bine stabilite ideile sale conducătoare şi că-şi pronunţă judecăţile bine motivate.

Lucrarea întreagă are două părţi. Prima se ocupă de piesele ce s'au jucat, analizându-le cuprinsul şi compoziţia, examinându-le tendinţa şi studiindu-le caracterele; a doua cuprinde critica artiştilor, cari le-au reprezentat

Partea a doua nu ne priveşte, căci deşì critica jocului artiştilor oferă autorului prilejul de a enunţă unele observaţiuni estetice şi astfel de a întregì judecata sa din partea primă privitoare la valoarea pieselor, totuş această parte are un caracter mai mult ocazional şi local. Deci n'avem să ne ocupăm de ea.

Cu atât mai mult ne atrage luarea aminte partea primă, studiarea pieselor, căci aici se manifestă gustul literar şi judecata estetică a autorului.

Ceeace accentuăm drept bază a vederilor sale, este critica ce face în general Teatrului Naţional. Această critică este cât se poate de

nefavorabilă pentru prima scenă română. Iată ce zice îndată în prima apreciere:

«De ce Teatrul Naţional este o instituţie de Stat, cu care se cheltueşte atâţia bani? Ce se urmăreşte cu el în desvoltarea culturii noastre? Mărturisesc că n'am putut găsì acestei întrebări nici un răspuns.»

Şi opinează că propoveduirea unei limbi curate, armonioase şi frumoase este o misiune de frunte a teatrului. Dacă n'avem destule piese originale bune, Direcţiunea ar trebuì să sprijinească bunele traduceri; şi încheie frumos:

«Teatrul Naţional trebue să fie mai întâiu de toate un templu al limbii române, curată, simplă şi armonioasă!»

Apoi trece în revistă piesele cari s'au jucat. Dintre autorii români se ocupă cu Caragiale, Lecca, V. A. Urechiă, Grigore Ventura, Alecsandri, Millo, Ioan C. Bacalbaşa, Toneanu, Grigoriu, Constanţa Hodoş, G G Ionnescu-Gion.

Şi drept concluzie a studiului asupra lor, enunţă «că producţiunea originală mai nouă e slabă, slabă de tot: toate «premierele» au căzut, iar «reluările», în afară de comediile lui Caragiale, nu s'au putut bucurà de un adevărat succes»

Dintre toţi autorii români se ocupă mai mult de Caragiale Îi dedică trei articole, ba şi în al patrulea revine asupra autorului său favorit

În primul vorbeşte despre «O scrisoare pierdută» şi «O noapte furtunoasă» şi zice că acestea sunt «opere dramatice româneşti de o indestructibilă valoare, datorite celui mai clasic dintre toţi scriitorii noştri.»

Şi urmează cu entuziasm: « . . . câtă reală şi adâncă emoţiune în comediile lui Caragiale! Mulţumirea luminează toate feţele; fiecare, cu ochii strălucitori de veselie, caută cu neastâmpăr ochii unui cunoscut, ca să-şi reverse măcar de departe prisosul emoţiunii, de care-şi simte covârşit sufletul; în curând însă observă că ochii celui dintâiu necunoscut îi sunt de ajuns, căci vede că strălucesc de aceeaş simpatică înţelegere şi de aceeaş binefăcătoare bucurie. Curentele de simpatie străbat dela om la om, toată sala freamătă de satisfacţie, iar aplauzele — monetă obişnuită şi depreţiată — par neînsemnate faţă de entuziasmul, pe care fiecare vrea să-l exprime. Astfel se produce adevărata emoţiune socială, care înfrăţeşte pe om cu om, unindu-i într'un gând şi o simţire. Pentru asemenea efecte este creat teatrul; pentru asemenea înalte emoţiuni ce purifică şi unesc sufletele cetăţenilor, i s'a recunoscut teatrului rangul de instituţiune de cultură în Stat.»

Dar comediile lui Caragiale, zice mai departe autorul, au un fond

imoral Şi se întreabă că cum se face totuş că ele nu numai nu ne scandalizează, ci le primim şi iubim ca pe nişte producte menite să ne dea acea emoţiune, care ne înalţă deasupra noastră înşine şi ne purifică?

«Pentrucă autorul lor — răspunde d-sa — este un mare artist Ca ori ce mare artist, el ştie să ne orienteze şi să ne fixeze atenţiunea asupra unui fond sufletesc superior, în care fapte imorale şi antisociale intră numai ca simple elemente secundare şi subordonate, cari-şi pierd efectul propriu în efectul total pe care ni-l face acel fond superior »

În cele două articole ce mai scrie despre Caragiale, se ocupă şi cu chestiunea dacă comediile lui au să se susţină şi în viitor. Şi răspunde că da, precum ne emoţionează operele clasice Afirmaţiunea ni se pare cam cutezată, deşi ni se prezentă cu o argumentaţiune atât de bogată, cât pe aci s'o credem.

Cu ceilalţi autori dramatici români se ocupă mai puţin Cauza va fi de sigur că operele lor nu s'au prea jucat în stagiunea aceea

Ceeace scrie despre Haralamb Lecca ni se pare prea lipsit de dreptate «Cânii», după d-sa, este o aberaţiune de artă «O brutalitate fără convingere, declamaţie fără avânt, vulgaritate fără semnificaţie, nici un adevăr, nici un sentiment, o sărăcie de idei »

Tot cam astfel apreciază şi altă dramă a lui Lecca: «Castadiva», zicând că n'are intuitiva adevărată a vieţii: d-sa, fiind stăpân, prea puţin, pe accesoriile scenice şi având şi o foarte bună memorie prin care înregistrează fraze de conversaţie, situaţiuni reale, exacte, dar fără semnificaţie, le combină în mod artificial într'o acţiune, care numai în aparenţă are oarecare miez, şi cu personagii alcătuite din crâmpeie sufleteşti, şi izbuteşte să ne intereseze cu ele numai printr'un dialog— uneori afectat — dar totdeauna viu şi bine condus şi atâta tot.»

Vorbind despre piesa «Dela oaste» a d-lui C. Bacalbaşa, trage concluziunea că aceea nu e o operă dramatică.

Despre drama «Aur» a d-nei Constanţa Hodoş scrie o critică prea riguroasă; constată însă că are o limbă curată, firească şi frumoasă în toată puterea cuvântului.

Despre ceilalţi autori vorbeşte mai puţin, căci piesele lor nu sunt nouă.

Cu atât mai multă apreciere face despre piesele străine. Aceasta se explică prin faptul că în stagiunea aceea s'au jucat mai cu samă piese traduse şi localizate.

Un studiu amănunţit oferă lui «Hamlet» al lui Shakespeare. Pe Hamlet ni-l prezentă astfel: «Nici simţurile, nici mintea lui Hamlet nu sunt

bolnave, ci voința lui Și putem zice că nici chiar voința lui nu e bolnavă, ci pur și simplu e numai covârșită în mod natural de inteligența lui. Hamlet este un contemplativ, un om pe care mai mult îl atrage reflecția asupra vieții decât viața însăș.»

Se ocupă și de Zola. Scriind despre piesa acestuia: «Thérèse Raquin», zice frumos: «Ori ce operă de adevărată artă trebue să ne lase în suflet o amintire, la care să putem reveni cu încântare, — ori ce operă de artă trebue să mărească puterea noastră de contemplațiune.»

Apoi urmează Victor Hugo. Despre drama «Ruy-Blas» a acestuia zice: «Drama lui Hugo, cu toată strălucirea versurilor, avântul lirismului și interesul ideii, nu ne face să pătrundem adânc în sufletul omenesc, e plină de tirade, de monologuri și e grozav de lungă.»

Mai studiază și pe alți autori, câte odată cu nume mai mici și încheie cu un ciclu de observațiuni întregitoare, cărora le-a dat titlul de «Notițe.»

Cetind volumul, primim convingerea că deși nu suntem în toate de acord cu autorul, lucrarea sa este o scriere de valoare, care cuprinde multe vederi bine chibzuite, studii dramaturgice mult dorite în literatura noastră, aprecieri întemeiate pe adevăr și îndreptări indicate corect pentru viitor.

Sunt dar de părere că autorul este vrednic de sprijinul Academiei. De aceea mă cred dator a propune să i se voteze o parte din premiul la care a concurat

Const. D. Gheorghiu, *Revista geografică a României. Vol. I. Geografia Județului Neamț — Ape minerale, locuri istorice, monastiri, stațiuni balneare și climaterice, etc. din județul Neamț* 2 vol. București 1904 — *Raport de* **P. Poni.**

D-l Gheorghiu este un mare admirator al județului Neamț

«Nicăiri—după d-sa—natura nu a fost atât de darnică și nu a îngrămădit atâtea comori exploatabile ca în această parte: păduri seculare, cariere neîntrecute de piatră și de sare, etc., localități pitorești, cu adevărate cuiburi de recreațiune trupească și sufletească, mânăstiri și localități cu interes istoric; ape minerale cu reputațiune universală dătătoare de sănătate și viață, apă limpede și cristalină, lipsită de microbi și infecțiuni, precum și un aer îmbălsămat, purificat, care mărește și stimulează puterea de muncă și energie vitală a omului, istovit de munca și traiul din centrele mari ale țerii.»

Pentru a face cunoscute aceste *cariere de sare,* aceste *cuiburi de*

recreațiune trupească și sufletească, aceste *ape minerale cu reputațiune universală, acel aer purificat*, — d-l Gheorghiu a publicat două mari volume și promite că va mai publică și altele

Este adevărat că aceste două volume se reduc aproape la unul singur, căci cuprind mai în întregimea lor aceeaș materie. Așà în volumul intitulat: *Ape minerale*, etc găsim, dela pag 5 până la pag 278, exact acelaș text, care este tipărit și în Geografia Județului Neamțu, dela pag. 63 la pag 103 și de la pag 108 până la pag. 338.

Restul de 78 de pagine al celui dintâiu din aceste două volume este umplut:

a) Cu un articol al d-lui H. Grandea asupra schitului Sihla, publicat în *Universul literar* din 1891;

b) Cu altă scriere tot a d-lui Grandea asupra Mânăstirii Neamțu, publicată tot în *Universul literar* din 1891;

c) Cu povestea Balaurului de regretatul nostru coleg V A. Urechiă;

d) Cu legenda asupra Dealului Balaurului de H. Grandea (*Universul literar*, 1890), și

e) Cu legenda asupra lui Petru Rareș tot de d-l Grandea (*Universul literar*, 1890).

Geografia Județului Neamț începe cu o *introducere*, pe care autorul, după cum ne spune singur, a scris-o în 1889, cu prilejul întocmirii Dicționarului Geografic al Județului Neamț, editat de Societatea Geografică Română.

Această împrejurare ne explică pentru ce *introducerea*, de care e vorba, cuprinde lucruri cari de mult nu mai sunt exacte Așà găsim într'însa că linia ferată Piatra-Bacău este o *cale îngustă*, că la Piatra-N este un *gimnaziu real* cu 10 profesori și 120 de elevi, că în tot județul sunt numai 78 de școale rurale, ș a

Restul cărții poate fi considerat ca o monografie a comunei Vânătorii Neamțului, căci apele minerale, mânăstirile, locurile istorice, de cari se ocupă, fac parte din această comună

În privirea apelor minerale, d-l Gheorghiu reproduce ceeace s'a scris de către Dr An Fătu, de către mine, de către Dr. Șaabner-Tuduri asupra izvorului dela Vovidenia, precum și analiza apei dela Vânătorii Neamțului de d-l V. Buțureanu.

D-sa a adunat de asemenea cu multă râvnă tot ce s'a publicat asupra mânăstirilor Neamțu și Secul, asupra schiturilor Săhăstria, Sihla și Procov, precum și asupra Cetății Neamțului de către d-nii Antoniu, Musceleanu, Episcopul Melhisedec, H. Grandea, Bilciurescu, N. Gane, Vlahuță, Calmuschi, Gh. Sion Scrierile acestor autori sunt retipărite

atât în Geografia judeţului Neamţu, cât şi în volumul intitulat *Ape minerale.*

Cartea d-lui Gheorghiu nu este lipsită de merit; într'însa cetitorul găseşte adunat la un loc aproape tot ce s'a scris asupra acestei părţi atât de frumoase a judeţului Neamţu. Lucrarea proprie a autorului însă mi se pare prea mică, pentru ca să o pot recomandà la premiare.

Laurenţia Gribincea, *Povestea lui Ştefan-cel-Mare, scrisă pentru poporul român*, ed. III Bucureşti 1904 —*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Idea d-nei Gribincea de a povestì în graiul poporan şi aproape în formă de basm faptele şi amintirea lui Ştefan cel Mare a reuşit pe deplin şi face din micul său volum una din cele mai plăcute cărţi de cetit. Scrisă într'adevăr «pentru poporul român», lucrarea d-nei Gribincea are deosebite calităţi stilistice şi se prezentă astfel ca o producţiune de talent.

Iată un pasagiu din primul capitol:

«Dar, despre ce anume vreme vă voiu povestì eu şi despre ce anume viteaz, că doar cartea trecutului nostru de viteji şi de vitejii îi plină şi nu-i codru în ţara noastră, nu-i apă, nu-i munte, care să nu fi fost martor al vitejiilor trecute; arătaţi-mi mie un petec de pământ, care să nu fi fost amestecat cu sânge de al vitejilor străbuni, arătaţi-mi apă, care să nu se fi roşit de acelaş sânge, ce lesne se vărsà când erà vorba de apărarea moşiei. Veţi zice dară, că greu mi-ar fi mie întru alegere, că la o adică, ar trebuì despre toate să vă povestesc; dar ia ridicaţi ochii către cer, pe o noapte senină, şi priviţi puzderia de stele, ce lucesc ca nişte ochi de aur pe albăstrimea sinelie a cerului. Vedeţi-le, sunt multe şi nenumărate ca nisipul mării; dar nu-s toate la fel: care mai măruntă, care mai răsărită şi vederea noastră peste toate trece şi se opreşte la cele ce mai desluşit s'arată ochiului Ia, aşà şi eu, îmi pun palma streaşină ochilor şi privesc în depărtarea vremurilor trecute şi atunci, dintre toţi acei mari viteji, văd domnind, preste larga ţară a Moldovei, ce se întindeà până peste *Prut* şi *Molna*, un *domn*, de a cărui înţelepciune, vitejie, dreptate şi cuvioşie se minunează neamurile; văd un făt-frumos, asemenea Sfântului Gheorghe care pe un cal alb ca laptele, cu buzduganul în mână, culcă duşmanii la pământ, apărând moşia şi drepturile ei, văd un viteaz fără seamăn pe lume, de a cărui voinicie, înţelepciune şi pricepere în răsboiu se înfioară păgânii, de al cărui paloş se îngrozesc duşmanii.» (Pag. 10)

În asemenea ton, cu aşà îndemânare şi de multe ori avânt, povesteşte autoarea în linii generale viaţa, faptele şi mărirea lui Ştefan.

Câteva versuri cu cari se sfârşeşte volumul dau măsura inspirării

din popor pe care o posedă autoarea. Codrul stă de vorbă cu Românul. Cel dintâiu începe a-şi aduce aminte de vremea de altă dată

Foaie verde de stejar,
Unde-i *Vodă Ştefan*, iar
Arcele să le gătească
Şi la luptă să pornească
Lumea 'ntreagă să uimească
Şi să scoată`al său popor
Din robia *Turcilor*;
. . . .

şi sfârşeşte zicând:

Munţii se cutremură
Şi de frică tremură:
Codri vechi, la poale,
Apele din vale
Frunzele-mi se scutur,
Capul când mi-l flutur.

În aceeaş măsură poporană şi cu acelaş ton îi răspunde Românul, încredinţând pe codru că timpuri şi mai bune decât înainte se vor ivì de acì încolo.

Povestirea aceasta merită atenţie din partea Academiei şi poate că e cea mai nemerită lucrare, care s'ar puteà răspândì în popor întru amintirea lui Ştefan cel Mare.

Laurenţia Gribincea, *Din lume.* Nuvele şi schiţe. Iaşi 1904.—*Raport de* **Gr. G Tocilescu.**

Autoarea acestui volum de nuvele şi schiţe are un deosebit dar de a povestì, care însă ar fi şi mai bine înfăţişat într'un roman. Bucăţile cele mai multe ar puteà fi socotite drept pregătiri pentru lucrări mai întinse şi cu o acţiune mai amănunţit desvoltată. Aşà însă cum se prezentă volumul «Din lume», având o limbă de un colorit ales, cu o influenţă a lui Creangă şi pare-se — ici, colo — şi a lui Philemon, merită o atenţiune din partea Academiei, alături de cealaltă lucrare a d-nei Gribincea «Povestea lui Ştefan cel Mare».

Unele schiţe, ca *Într'o zi sfântă*, ne înfăţişează distinse momente de emoţiune. Povestirea curgătoare din *Isprava starostoaei* dă idea cea mai plăcută de talentul autoarei Reproducem acì bunăoară începutul acestei nuvele.

— «Da mîndre-s, mătuşă, floricelele ieste!

— «Eĭ, nu-ţĭ spun ieŭ! Apoĭ dumitale, cucoane, alta nu ţi-ĭ în gând de cît fustele. Eŭ îţĭ spuiŭ de nevoia ce ne bîntuie, îţĭ spuiŭ de năpastea ce-a dat peste noĭ, de cînd am venit prin meleagurile ieste — hire-ar afurisit ceasul cînd ne-am maĭ bejănărit de florile măruluĭ, cu căţel cu purcel, şi-am lăsat un păcat, ca să dăm peste altul — şi dumitale ţi se scurg ochiĭ după fete.

— «Ia las'o maĭ domol, mătuşă Nu mi-aĭ făcut singurică semn să mă uit la ele şi acu te maĭ facĭ moartă'n popuşoĭ? Şireclicurĭ băbeştĭ. Haĭ? Ia spune drept, nu cum-va anume mi-aĭ eşit în cale şi m'aĭ ţinut cu vorba, ştiind c'aŭ să treacă dumnea-lor pe aicĭ?

«Hm! te-am priceput, babo, macar că te facĭ nisnaĭ....

— «Da să mă lovească amarul, cucoane, de ni-o trecut macar prin gînd una ca aiasta

«D'apoĭ, păcatele mele, păcate, alta mă roade pe mine Nu-mĭ văd capul de năcaz ş'acu ni-a maĭ abate şi de peţitorie. . Crezĭ? Of! da eu, nu ştiŭ ce oĭŭ face, ce-oĭŭ drege, să mă pot scotorosì o ţîră de ticăloasa asta de sărăcie! Iaca, atuncĭ cînd ne-am jăluit dumitale, dă, ca la un om cu trecere de ceĭ de la cîrmuire—n'ar maĭ avea hodină, că tot ne cată nod în papură şi n'avem chip să ne maĭ trăgănăm zilele de azĭ pe mîne — ne-aĭ sfătuit să ne încărcăm cu ce bruma o maĭ lăsat calicia să-ĭ treacă printre degete şi să venim aicĭ, că-ĭ belşug de toate. Şi de belşug n'are în cotro Mîncăm de obşte cir cu mămăligă şi nicĭ de asta nu-ĭ une-orĭ la vreme Incalea, dacă te-o adus sfîntu pe-aicĭ cu slujba, vezĭ de te'ndură de casa me, cucoane, că neam de neamu neŭ te-a pomeni.

«De fete? Ce să spun minciuni. Li cunosc şi prea cunosc, măcar că o trecut numaĭ o vară ş'o toamnă de cînd mă proslăvesc şi eŭ pe aicĭ. Dă, ştii dumneta cine-ĭ baba Marghioala. Alta, ca alta, da cum m'am văzut aşezată în bordeiul cel de pe margina ţarineĭ, am şi dat raita prin vecinĭ, dă, ca omu, să văd şi eŭ cu cine am să-mĭ pitrec zilişoarele. Şi dura-vura, dura-vura, ba de una ba de alta, cum n'aĭ să afli în scurt că peste pîrăŭ, la casa ceia mai răsărită de cît a altora şi învălită cu tiniche, ce străluceşte la soare, maĭ dihaĭ ca brilantu, stă un boer cu numele de-aistea nemţeştĭ. Nu ştiŭ, zăŭ, de ţ'oiŭ pute spune, hiriş aşa cum îĭ zic ceĭ cu limba mai subţietică. Are şi romînu un pacat: numele ieste nemţeştĭ nu le poate spune pe feleşagul lor, nicĭ în ruptul capului.

«Da mă rog, nu-ĭ asta vorba Cuĭ i-a hi voia să afle mai de-a hir-apăr toate, a întreba, că doar de asta o lăsat Dumnezeu voroava între oameni, ca eĭ să spuĭe unul altuia, ceia ce ştiŭ. Şi cum îţĭ spun, numele îĭ ca şi la noĭ, Pavăl, da di pi famelie, îĭ cam aşa: Ţînschiĭ, Matînschi...., să mă baţĭ că aşa învîrtitură de limbă nu ţ'oĭŭ pute face ...

— ««Lasă, mătuşă, că de nume îl aflu eŭ, da vezĭ, nu de alta, ci pentru că s'a întîmplat şi au trecut parumbiţele ieste pe-aicĭ, tocmaĭ cînd vorbeaĭ cu mine, şi pentru că te lauzĭ că le cunoştĭ, să vedem ce mi-ĭ putea spune în privinţa lor, ce hram poartă? I-s fete de samă, orĭ. ..

— «Aleĭ ce vorbă spuseşĭ, cucoane. Aieste-s fete, cum nu-ĭ găsi zece în tîrgşor, să umbli val vîrtej Da, numa tare ţi-ĭ de dumneata, da de altu nu te doare. Ştiĭ vorba ceia: *milă mi-ĭ de tine, da de mine mi se rupe inima.* Eŭ îţĭ tot spuĭ, îţĭ tot cînt şi nu te'ndurĭ de-o gheată babă, ce tremură de frig s'o pofteştĭ şi pe dînsa, icĭ alăturĭ, la naşu Iftimie, că doar nu-ĭ prăpădenie de un păhăruţ de tămăioasă, ce ni-a maĭ deslega limba. Heĭ! heĭ! îĭ ajunge şi dumneata bătrîneţele şi-ĭ vede ce bucluc îs ele pe capu omuluĭ.

«Şi cu pasul pripit, fără să maĭ aştepte să fie îndemnată, pusă piciorul pe pragul ros al crîşmeĭ

«Intr'o odăiţă maĭ curată, păstrată anume pentru feţe maĭ simandicoase lîngă o masă de brad, pe care se odihneaŭ două cănițĭ albastre de lut, pline ochiŭ, se aduse iute o laiţă şi cum se aşeză pe dînsa, baba Marghioala, să te tot ţiĭ la ascultat, că-ĭ mergea gura babeĭ ca o moară stricată.

— «Eĭ, aşa maĭ înţeleg Bată-l norocu vin să-l bată! Il vezĭ numa şi par-că te'ndemnĭ la vorbă. Acu-ĭ acu, cucoane! Să te văd la mîndră cinste şi sughiţ bun la ceĭ de-acasă....

— «Noroc, mătuşă!

— «Foarte mulţumim, cucoane, şi mă'nchin la cinstita faţa dumnitale, ca la un codru verde

«Avea dreptate baba Marghioala. Vinu-ĭ deslegase limba de-a binelea. Şi Doamne, cine maĭ scapă teafăr, când încăpea în gura babeĭ! Vrute şi nevrute, curgeau vorbele cu nemiluita de pe buzele eì vinete şi aduse pe gingine Iĭ înşiră luĭ Gherghel multe şi mărunte, că bietul om nu maĭ ştia, anume pe ce să pună temeiŭ. Atîta maĭ lăudase ea fetele lui Paul Mathovschi, că nu le maĭ puteaĭ asemălui nici zinelor din poveştĭ. Harnice, frumoase, tinere, gospodine, chibzuite, blînde, bogate şi mai presus de toate cinstite, cinstite, de-ar fi fost baba'n stare foc să ia în gură pentru dînsele.

— «Ba, zăŭ mătuşă, prea le înfloreştĭ cum văd eŭ.

— «Araca'n de mine, cucoane! Da iaca, asta-ĭ cruce, dacă nu ţ'am spus pe şleaŭ, cum staŭ lucrurile. Eŭ una, mă giur, că n'am nicĭ în clin nicĭ în mînecă cu dumnealor. Maĭ de grabă ni-ĭ de dumneata, că te cunosc de când eraĭ de-o şchioapă. Vorba n'are supărare. Eŭ ţ'am spus ce ştiŭ; dumneata ascultă, da fă cum te-a lumina Dumnezeŭ.»

Dacă ar lipsì unele lungimi, o prea mare insistenţă asupra unor amănunte ori idei—cum e de pildă în schiţa intitulată *Din lume*, prima din volum, — d-na Gribincea n'ar fi departe de a puteà fi socotită drept un autor care a început a-şi lămurì binişor locul în lumea noastră literară.

Începutul fiind bun, urmările pot fi şi mai bune, şi de aceea credem că ar fi bine ca Academia să dea un mic semn de încurajare autoarei volumului *Din lume* şi al *Povestei lui Ştefan cel Mare*, acordându-i o parte din premiul Adamachi.

Eugenia Ianculescu de Reus, *Spre desrobire.* Roman. Bucureşti 1903 — *Raport de* **N. Quintescu.**

Această scriere este povestea simplă a unei femei care, prin puterea judecăţii şi a voinţei, a renunţat la fericirea unirii cu un tânăr adorat şi care o adorà, dar nepotrivit ca vârstă pentru dânsa, preferind astfel amorului — o pasiune trecătoare — o iubire ideală — sentiment mai durabil — întemeiată pe o deplină afinitate intelectuală.

Exceptând motivul acestei renunţări, Corina, eroina acestui roman, este o intelectuală, al cărei prototip îl găsim în *Corina* d-nei de Stael, şi în *Lelia* d-nei Georges Sand.

Dar romantismul şi sentimentalismul acestora e temperat în romanul nostru — ceeace îi şi dă nota modernă — prin feminism. Într'adevăr, Corina Cernescu este, tot ca prototipul ei, o fiinţă ideală, în afară de condiţiunile ordinare ale vieţii. Căci d-na Ianculescu — întocmai ca d-na de Stael — a dat Corinei sale o educaţiune şi o instrucţiune deosebită, care, desvoltând în ea talentul şi entuziasmul pentru literatură, ştiinţă şi artă — ea însăş literată eminentă, — poate şi iubirea pentru gloria de a întemeià desrobirea femeii, pe care o visează, au condus-o până a le jertfi propria-i pasiune, primul şi ultimul ei amor. Înşelată, ca şi Lelia d-nei Georges Sand, în idealul ei, prin căsătoria cu un om lipsit de inimă ca Cernescu, ea a înlocuit, ca şi aceea, toate iluziunile prin îndoială, a devenit — în ce priveşte amorul — un suflet veştejit într'un corp plin de splendoare, şi tot aşà — odată înşelată şi nevrând să mai facă o nouă experienţă, — ea crede că toţi bărbaţii sunt la fel cu soţul ei, şi-şi zice că egoismul este legea ce cârmueşte toate făgăduinţele şi jurămintele de iubire. Astfel pronunţă şi dânsa asupra pasiunilor omeneşti toate anatemele sufletelor îmbătrânite. Tot caracterul Corinei se întemeiază pe această primă desamăgire a speranţelor ei legitime, şi — întocmai ca Lelia — ea este o inimă fără corp.

Încă tânără, de o frumuseţe uimitoare, văduvă, avută, fără copii, fără părinţi, fără prejudiţii, desfăcută deci de toate legăturile de dependenţă socială, Corina noastră se găseşte, ca şi omonima sa, aruncată în lume cu desăvârşire liberă de a se da tuturor impulsiunilor geniului ei. Fondul romanului d-nei Ianculescu, tot ca şi al d-nei de Stael, e lupta puterilor nobil ambiţioase ori sentimentale ale Corinei cu amorul.

Această femeie, consacrată admiraţiunii publice, deci desprinsă de

aproape toate legăturile sociale, poate ea face fericirea unui om simțitor, delicat, genial, dar — şi acì e laturea ce desparte pe Corina română de cea străină — mai tânăr decât dânsa? Şi răspunsul d-nei Ianculescu este: «Prin amorul cărnii, nu! prin o iubire ideală, platonică, transformată în adorare, da!» Tot ca şi Corina d-nei de Stael, Corina autoarei noastre fuge de pasiune, care omoară fericirea şi independența, şi geniul ei, mai puternic decât pasiunea, o consolează şi o pune în stare să sufere fără a se plânge, proclamând, ca şi Lelia, că: «acolo unde pasiunile se sfârşesc, omul începe.»

Eroul romanului, *Sorin*, timid şi nehotărît ca *Oswald*, la d-na de Stael, poet ca şi *Stenio*, al d-nei Georges Sand, nu ştie încă din viață, ca şi acest din urmă, decât bucuriile şi speranțele, şi crede în virtute, prietenie şi amor.

Imaginațiunea sa, neturburată încă de dorințe nebune ori perverse, făureşte bucuros visuri de fericire. Şi când Corina i se arată, că-i pentru el, tot ca şi Lelia pentru Stenio, o stea necunoscută, misterioasă, care îl atrage şi-l farmecă cu strălucirea ei, el — cu totul setos de amor — aspiră la voluptatea de a însuflețì această frumoasă statue

Pe lângă partea romanescă şi sentimentală, care o înrudeşte aşà de aproape cu operele scriitoarelor franceze menționate, opera d-nei Ianculescu mai are şi o parte socială, cuprinzând multe pagine pline de adevăr. Autoarea noastră a făcut din Corina o luptătoare aprigă pentru desrobirea morală şi intelectuală a femeii, dar feminismul ei — trebue să recunoaştem spre lauda autoarei—este un feminism sănătos, plin de judecată şi de adevăr, care, recunoscând deosebirea fundamentală dintre cele două sexuri, recunoaşte deosebirea menirii lor în viață, de unde deci şi cerința cu totul a altor drepturi decât a acelora— şi în special politice, — pe cari majoritatea feminiştilor de astăzi le revendică

Ca fond—cu toată asemănarea cu operele d-nelor de Staël şi Sand— opera d-nei Ianculescu rămâne o lucrare serioasă *a sa*, ce face cea mai mare onoare unei femei, dovedindu-ne o minte sănătoasă, o judecată dreaptă, o inimă bună, intențiuni şi aspirațiuni frumoase.

Ea poate fi şi o operă folositoare, a cărei răspândire ar fi recomandabilă, teoriile umanitare desvoltate de autoare meritând aprobarea tuturor oamenilor de bine.

Nenorocirea e numai că tipuri ca al eroinei romanului «*Spre desrobire*», dacă se găsesc în cărți, nu se întâlnesc în viață, şi că această scriere ne oglindeşte mai mult cum ar trebuì să fie femeia şi socie-

tatea, decât cum sunt în realitate; e mai mult un roman de viitor — pe care am dorì bucuros să-l vedem realizându-se—decât unul prezent şi încă mai puţin unul trăit.

Ca formă, teoriile prea desvoltate, ce oglindesc ideile autoarei, dar cari ies din cadrul unui roman, şi lirismul stilului care astăzi nu mai e la modă, nu se prea potrivesc acestui gen, ce trăeşte mai mult prin acţiune, intrigă, descripţiune şi analiză psicologică reală Aceste însuşiri însă lipsesc operei d-nei Ianculescu, d-sa dându-ne în ea numai analiza unui tip ideal, a unei naturi excepţionale—dacă nu absolut nereale—în contradicţiune cu existenţa, cu realitatea lucrurilor.

Autoarea, care pare o novice, cam abuzează de franţuzisme: «gerbele de lumină», p 89; «scaune de bamb*ou*», p. 91; «covorul ros*e*; cameră luminată în ros*e*-minor, semiobscurul acesta ros*e*», p 66 — 67; «în casă lumina ros*e*», p. 69; «rochia ros*e*», p 102; «*lampaderele* ros*e*», p. 85; «jos la picioarele ei, pe un tripied», ibidem; «pălăriuţă de *feutre*», p. 17; «pleacă singură cu manuscrisele în *bloc*», p 101, şi încă câteva, şi se serveşte uneori de termeni improprii, ca «*svirlitori* (adică basinuri) de apă», p. 91, sau forme neuzitate de cuvinte, ca «orizont*e*» (p. 115).

De altfel stilul cărţii, ce analizăm, e curgător, însăş limba — afară de oarecari abateri de natura celor relevate — curată, frumoasă şi pe alocurea chiar poetică.

Dar să reproducem o pagină, două (p 56):

«La vila «Iluzieĭ», nu departe 'n parc, se află o grămadă de pĭetre marĭ, formînd creste unele maĭ în afară, altele mai înăuntru şi dînd iluzia uneĭ stîncĭ Timpul a ruginit-o şi înălbăstrit-o... formînd un delicat contrast cu verdele catifelat al muşchiului ce-o acopere

«În vîrful acestei stîncĭ stă Corina în picĭoare şi se uită în zarea depărtată, ca cum din umbre şi luminĭ ar trebui... «Sburător săĭ răsară»...

«Ca două rîurĭ de aur, cozile 'ĭ atârnă pe spate şi mijlocu'ĭ subţire se 'ndoae în legănarea vîntuluĭ

«Cerul e de un albastru ca muĭat în aur şi pulbere de aur se mişcă 'n zărĭ. Copaciĭ triştĭ îşĭ pleacă crengile cafeniĭ icĭ colo mai atîrnă o frunză înroşită. Jos, cît cu ochiĭ poţĭ prinde, o armonie de roş, ruginiŭ, galben aprins, verde înegrit.

«Ploae cad frunzele c'un freamăt trist, îndurerat;.. un ultim spasm al vieţeĭ pare a le maĭ ridica de jos în sus .. sus... flutură în vînt şi cad departe de trunchiul care le-a zămislit şi crescut.

«Ce blînd şoptesc frunzele cînd se înalţă, ce sec cînd se sfarmă de pămîntul văduv de cîntărĭ şi frumuseţĭ. La picĭoarele Corineĭ, pe părul, pe haĭna eĭ, frunzele ruginite şĭ-au găsit sălaş povestindu'ĭ sbuciumul vieţeĭ, rodireĭ,

morţeĭ. Ea priveşte înainte, fără să vadă panorama ce se desfăşoară ochilor. Dar. . s'a mişcat ceva maı tare . o armonie maĭ puternıcă se 'nalţă de jos spre dînsa... iĭ umple sufletul de tresărirĭ: Incet... încet, ca 'n vıs, mışcînd rugınıtele frunze, se zăreşte venınd cu mışcări alıntate înalt, mlădıos . Sorin cu plete negre, Sorın de la «salcıa dın vale de pe malul Oltuluı». Frunzele se 'nalţă, cad înaıntea, în jurul luĭ, şi el lunecă prın lumea roşıe a frunzelor ce se dă într'o parte, iĭ face loc' Vıne prıvind drept înaınte spre «Zına cu părul de aur», ce ca 'nmărmurıtă 'n lumină prıveşte .. şı ochiĭ se măresc în orbıte .. sîngele se opreşte 'n vine, bucuriĭ iĭ năvălesc la ınımă, pe buze, în faţă.. zîmbeşte 'n neştire. El s'a apropıat de stîncă, o soarbe cu prıvırea, înrumenıt de prea mare bucurie, fără vre-o vorbă, fără vre-un gest. Ca o mută rugacıune se 'nalţă de jos spre ea, ca o muzică ce'ı adoarme toate durerıle, toate dezıluzııle.

— «Nu te mişca! «Zino cu părul de aur», staĭ în bătaia soarelui, fiınţă neaevea, ce parĭ zămıslıtă dın cerul aurıt, cu podoaba'ţĭ de frunze înroşite, cu comoara de lumınĭ dın ochiĭ grăıtorı a unuĭ «nu ştiŭ ce› neţărmurıt de ıdeal' Eştĭ întruparea vre-unuĭ creer artıst? Mı'ĭ dat să te văd, să te-ascult, orĭ orbit de atîta lumınă să'nchıd ochiĭ, ducînd în lumea de 'ntuneric a orbuluı zarea de lumınă a clipeĭ în care te-am zărıt? Scoborĭ încet .. încet .. aşa ca 'n neştire .. desprınde-te uşor.

«.. Iat'o jos, minıle lı s'aŭ prins, se prıvesc, tac . ce ş'ar maĭ putea spune, cînd cu ochiĭ atîtea'şĭ glăsuesc?!

«Incet merg spre fundul parculuĭ Ea vrea să'ĭ arate tot întinsul de sub stăpînirea eĭ

«Cînd picĭorul iĭ lunecă pe frunze, El sfios o prinde de mıjloc, apoĭ o lasă să treacă înainte .. cărarea 'ĭ prea îngustă

«Tac şı'n creerul lor se perindă ımagınele senzaţııor trăıte — pe malul Oltuluĭ la salcıa pletoasă — în ziua întăĭ cînd s'aŭ văzut. Sorın simte că iubeşte pe Corına, că e prima luĭ ıubire .. prıcepe c'a fost aşteptat, că şi ea s'a gîndıt la el.. totuşĭ, nu poate să'ĭ spună vorbe de dragoste . temîndu-se să nu tacă muzica de gîndırĭ, de avîntărĭ, farmecul ıubırıĭ nemărturısite, ce comoară'şĭ face dıntr'un gest, dintr'o prıvire, dın tăcere. Tăcuţĭ, se aşează apoĭ pe-o bancă. . C'un gest mut, ea'ĭ arată depărtările înălbınde, strălucırea turnurılor şi acoperămıntelor, panorama Iaşılor înfrumuseţată prın depărtare

«El prıveşte înainte... zîmbeşte, tace .. şi dın cînd în cînd pune mîna pe umărul eĭ, ca pentru a se asıgura că'n adevăr Ea'ĭ lîngă dînsul, că nu'ĭ o închıpuıre ce'şĭ va lua sborul!

«Cerul nu maĭ e aurıt, roşaţa purpurıe de pe zărĭ a dispărut de mult; în zăbranice albe se'nveleşte tot

«Luceafărul scîntee pe cer, un fior de frig le cutreeră fiınţa . »

Următorul specimen va completà impresıunea despre forma în care îşi îmbracă autoarea cugetările şi simţirile (p 208):

«Cu 30 de anĭ în urmă, Corina pe care o vedețĭ azĭ, era o fată tînără şi după spusele lumeĭ, frumoasă, dintr'o familie nobilă, dar săracă, avînd abia necesarul pentru a face față vieţeĭ. Această Corină a avut nenorocul de a întîlni în cale'ĭ pe Constantin Cernescu, unicul fiŭ al boeruluĭ Iordache Cernescu. Erà frumos, deştept, dar fără suflet, neavînd altă lege de cît îndeplinirea celor maĭ rafinate voluptățĭ, necunoscînd nicĭ o împotrivire din partea femeilor Şi am avut îndrăzneala să mă împotrivesc luĭ, eŭ, eŭ o fată săracă. Aceasta l-a hotărît să mă ceară de nevastă.

«Mama, care se temea să nu moară lăsîndu-mă pradă ispitelor vieţeĭ, m'a rugat mult şi, din milă pentru ea, l-am luat. Vecĭnic însă mí-a fost frică de el, şi nu l-am putut iubi, cu toată ştiința ce a pus în creerul meŭ, cu tot luxul Domnesc de care m'a înconjurat.

«Nu l-am putut iubi, căcĭ simţeam bine că nu's pentru el de cît un animal frumos, răscolitor de pofte, nu l-am putut iubi, căcĭ nu avea nicĭ una din delicateţele şi duioşiile omuluĭ ce iubeşte Era brusc, insultător, şi mă umplea de frică, de îndrăzneam să mă împotrivesc luĭ.

«La cincĭ anĭ după căsătorie, a plecat la o moşie unde zicea că sunt caĭ de vînzare, doar să'şĭ complecteze herghelia. Multe lunĭ nu am ştiut nimic de el. Intr'o bună zi s'a întors acasă Nu ĭ-am spus de ce a lipsit atîta fără sà'mĭ scrie nimica, că nu aşĭ fi îndrăznit. Il observam însă, şi de multe orĭ purtarea luĭ era foarte ciudată, maĭ bruscă şi maĭ umilitoare pentru mine ca în trecut. După cît-va timp muri, lăsîndu-mă moştenitoarea întregeĭ averĭ

«După moarte ca şi înainte, am rămas cinstită, vrednică de numele ce purtam

«Nu iubeam de cît ştiința şi arta, bărbaţiĭ nu'mĭ insuflaŭ de cît desgust, căcĭ vedeam în toţĭ tipul luĭ Cernescu Intr'o dimineaţă — la Călimăneştĭ — scoborîndu-mă de pe munţĭ, întîlnesc la poalele lor pe Sorin. Acest Sorin, de care d-na Predescu a spus Auroreĭ că a fost amantul meŭ şi că, văzîndu-mà bătrînă, l-am însurat cu Aurora, de frică să nu se depărteze de mine. Aurora, temîndu-se că întoarcerea mea la vilă e pricinuită de această păcatoasă dragoste, mĭ-a spus acum treĭ zile că va trebui să părăsească vila, cumpărîndu'şĭ o casă în alt oraş Eŭ ĭ-am răspuns că Sorin şi cu ea vor rămînea în această vilă, eŭ voiŭ părăsi casa, dar o rog să'mĭ dea treĭ zile răgaz de gîndire

«Nu neg, am iubit pe acest Sorin, primul om care a făcut să tresară sufletul meŭ, prima întipărire a sufletuluĭ rămas curat în toată miserabila căsnicie Privirea, gestul, muzica, sufletul luĭ tot s'a repercutat adînc în ființa mea, tot a fost creator de ideĭ, închegător de negrăite simțirĭ şi frumuseţĭ. Sunt optsprezece anĭ de cînd aicĭ, în această odae învăpăiată tot de luminĭ rose, în faţa portretuluĭ ce-l vedeţĭ acolo, din vioara ce'ĭ aninată lîngă acest portret, Sorin, «copilul-geniu», mĭ a spus ale sufletuluĭ dorurĭ, în melodiĭ ce aud şi azi, ce'n vecĭ voiŭ auzi.

«Atuncĭ am priceput cît îl iubeam! De atuncĭ el a fost lumina care a

dat înțeles vieței. Geniul, chipul luĭ cu nevinovata'ĭ întipărire de copil, aŭ fost isvoarele carĭ aŭ adăpat vecínic puterea mea intelectuală, aŭ fost cheagul tuturor inspirațiilor mele »

Într'un cuvânt, «Spre desrobire» ne face impresiunea unei scrieri care — deşì are oarecari imperfecțiuni—trebue pusă alăturea cu cele bune intrate în acest an la concursul premiului Adamachi.

Să trecem acum la a doua lucrare a d-nei Ianculescu, prezentată la acelaş premiu împreună cu cea examinată.

Eugenia Ianculescu de Reuss, *Pentr'o idee* Călătorie în Italia. Bucureşti 1904.—*Raport de* **N. Quintescu.**

După excursiunea, întreprinsă cu câțiva ani în urmă la Atena şi Olimpia, din inițiativa şi sub conducerea colegului nostru d-l Tocilescu, se proiectează o a doua excursiune spre Italia şi Roma. Autoarea volumului *Pentr'o idee* nu lasă să pearză ocaziunea şi se înrolează în legiunea celor 150 de excursionişti, cari se duc să viziteze leagănul scump al neamului românesc: *Roma.* E drept că o călătorie într'o țară străină e cu atât mai sugestivă, cu cât cerul şi pământul ei, obiceiurile şi portul locuitorilor, cât şi starea ei de civilizațiune actuală sau din trecut, vor fi mai deosebite de ale țerii, din care ai pornit.

Sugestiunea devine însă ca o nouă însuflețire pentru excursionist, când acesta ştie de mai înainte, că cer, pământ, oameni, civilizațiune, sunt înrudite cu ale tale şi cu ai tăi, şi această însuflețire dă cu totul altă căldură descrierilor, altă coloare locurilor şi lucrurilor văzute.

D-na Eugenia Ianculescu încă dela primele rânduri ale scrierii sale se vede încălzită de aceste sentimente, căci atât dânsa cât şi tovarăşii de călătorie se duc «mânați de acelaş gând, de acelaş dor» ; «se duc», cum se exprimă d-sa în întroducerea cărții (p 13), «întineriți de visuri şi nerăbdări, spre Roma-mamă, spre urbea-eternă.»

Autoarea celor 225 de pagine ale volumului, după ce ne face să străbatem cu iuțeala trenului valea Prahovei noastre, apoi atmosfera greoaie şi — ne explică pentru ce — antipatică a Ungariei, după ce şerpueşte pe lângă creştetele aurite ale munților Istriei şi Dalmației, cu cât se apropie mai mult de cerul Italiei, cu atât pare că ar vrea să-şi ia sborul .. Fiume, Abazzia, rămân în urmă, vasul alunecă înainte... iată-ne la Ancona .. Ancona, de unde cu 1800 ani îndărat se îmbarcase împăratul Traian pentru expedițiunea în contra Dacilor, Ancona, poarta Italiei şi poarta Romei!

De acì înainte autoarea paginelor «Pentr'o idee» devine un adevă-

rat *Baedeker* pentru cetitor, dar ce *Baedeker!* Departe de a ne pierde timpul cu indicarea hotelurilor şi cu tarifele curselor, ne duce par'că de mână să vizităm unul după altul toate monumentele Romei antice, începând cu *Thermele* (Băile) lui Caracalla, *St. Pietro*, *Vaticanul*, *Castelul St. Angelo*, *Capitoliul*, *St. Giovanni în Laterano*, *Forum Romanum*...

În această excursiune însă, ori cât de repede s'ar păreà ea, judecând după întinderea lucrării, autoarea nu lasă nici un monument, fără să ne facă cunoscut istoricul lui,—aceasta negreşit nu cu amănuntele şi cu erudiţiunea unui Henri Thédenat în «Le Forum Romanum», nici a unui Emile Bertaux în «Roma», dar cu destulă pătrundere, spre a privì cu interes şi a reţineà tot ce a interesat pe autoare şi a reţinut ea însăş pentru cetitorii volumului său.

Cu *Albano* şi *Grotta ferrata* d-na Ianculescu încheie prima parte a lucrării: *Roma*, dela care trece la *Neapol*, *Pompei* şi împrejurimile lor: *Insula Capri* şi *Grota de azur*.

Mulţi sunt negreşit fericiţii cari au vizitat şi descris locurile clasice ale Italiei: unii din punctul de vedere al arhitecturii, alţii al picturii şi sculpturii, alţii al determinării civilizaţiunilor vechi, ce au înflorit pe pământul Ausoniei, alţii în fine al naturii şi cerului de azur al acestei ţeri, dar e netăgăduit că, pentru a-ţi insuflà dorinţa de a vedeà Italia şi minunile ei, se cere mai mult decât erudiţiunea filologului, mai mult decât talentul artistului, mai mult decât inspiraţiunea poetului; trebue un suflet simţitor, o sensibilitate comunicativă, care să insufle şi altora impresiunile câştigate, şi această sensibilitate e—lucru-i netăgăduit—cu mult mai desvoltată în femeie decât în bărbat, în autoare decât în autor. Iată de ce impresiunea, ce ne lasă scrierea d-nei Ianculescu, după ieşirea din *lojile Vaticanului*, din *salele Capitoliului*, din *Via Sacra a Forului*, din *stradele pustii ale Pompeilor*, din tot ce a putut vedeà, este o impresiune adâncă, pentrucă sensaţiunea a fost puternică, şi această sensaţiune, însufleţită de un stil totdeauna clar şi în armonie cu situaţiunile descrise, ne face să simţim noi înşine emoţiunile, pe cari în repedea-i călătorie le-a putut aveà autoarea.

Multe s'ar puteà cità din acest volum, pentru a căpătà o idee de modul cum autoarea lui a redat impresiunile personale despre tot ce a putut-o interesà. Ne mărginim însă să reproducem în acest scop mai întâiu reflexiunile, ce sugerează d-nei Ianculescu vederea *Forului Roman*, această vatră a latinităţii clasice (p 81):

«Şi ce'i Forum? M'am dus, am văzut pietrele, dar ce folos am? tot bolovani şi iar bolovani; aşa or fi zicînd unii . Dar Roma antică ca să o

pricepĭ, să'ĭ pătrunzĭ înțelesul, să'ĭ înțelegĭ glasurile ce se 'naltă din fie-care bucată de coloană, de frisă, de templu... din fiecare peatră... trebue (să nu se supere pe mine ceĭ ce n'aŭ făcut așa), trebue zic să-țĭ fi luat cărticica, să fi priceput ce era Forum, ce înseamnă comițiĭ, curiile, Rostra, Basilică. . etc. Ce importanță avea Forum în viața romanilor . și apoĭ sprijinit de imaginație și cultură .. veĭ dărîma tot ce'ĭ modern în drumul tăŭ, veĭ înălța templele, basilicele, arcurile, Tabularium... veĭ reașeza statuele la locul lor, veĭ curăți Via Sacra și Via Nuova, veĭ lega Capitoliul cu Palatinul și Coliseul cu Thermele Caracala, veĭ privi departe spre Campo-Vaccino. veĭ drapa Romaniĭ în togele lor, grupîndu'ĭ înaintea templelor, a basilicelor orĭ a porticelor .. Ilusia va fi complectă. . și va crește încetul cu încetul... Cine știe de nu veĭ auzi pe Ciceron în furioasele luĭ Catilinare... orĭ pe Caton, tribunul poporuluĭ, cerînd luĭ August să facă o Basilică unde poporul să se adune cînd plouă, unde să se împărțească dreptatea ? ? ! Cine știe de nu veĭ vedea pînzele de mătase pe care Cesar poruncise să le întindă peste Forum cu prilejul unuĭ joc de gladiatorĭ și a ospățuluĭ dat apoĭ — pentru ca poporul să nu se ardă de soare ! Cine știe de nu veĭ vedea pe vre-un răsboinic întorcîndu-se învingător de la răsboiŭ, pe Via-Sacra, saŭ vre-o procesie de zeĭ scoșĭ din Capitoliŭ, orĭ copiĭ pe scările de jos a Foruluĭ, luînd parte la desbaterĭ, făcîndu-șĭ educația civilă, orĭ la portice o exposiție de tablourĭ saŭ sculptură ? Toată viața unuĭ popor, toată activitatea, toată simțirea și gîndirea luĭ .. de toate'țĭ vor vorbi aceste petre, sfinte pentru orĭ-ce roman, sfinte pentru tot acela care mînat de «*ideea latinismuluĭ*» vine să smulgă acestor petre întreaga taină a viețeĭ antice, doar va descoperi punctele de asemănare între vechiĭ latinĭ, modernĭ-latinĭ și răsleții latinĭ ! Cînd o idee, un ideal cîrmuește acțiunile unuĭ om, viața'ĭ plină de înțeles, tot ce'l înconjoară are glas și farmec. Nu'ĭ loc pentru invidie, ură, desgust, plictiseală ! !

»Dar nu te'nșela venind la Forum, nu crede că aĭ să vezĭ Forum din timpul republiceĭ, nu, căcĭ doarme adînc sub suprapunerile de forum romane, forum imperator .. nicĭ că ce aĭ cetit e ultima vorbă a științeĭ . An cu an descoperirile sunt altele, căcĭ lucrările înaintează necontenit, explorările daŭ vecinic alte îndrumărĭ... nițĭ întregĭ se dărîmă pentru ca sub săpăturile lor să se caute urmele antichitățeĭ de care cu atît drept sunt așa de mîndriĭ italieniĭ.»

Dar, spre a ne edifică mai deplin asupra modului de expunere a călătoriei și asupra dicțiunii scrierii în chestiune, să-mi fie permis a adăugà o nouă citațiune, însă de altă natură ca cea precedentă (pag 15)

«La Predeal cel întîĭ «bună-ziua» dat cu apropiațiĭ noștri vecinĭ, Unguriĭ, o mică încurcală cu pașapoartele, puțin prilej de rîs și trenul pleacă maĭ departe... maĭ departe.

«Visătorilor... «*nebunilor — a căror ideal e de multe orĭ facla care conduce*

destinele omenireĭ› lı se strînge inıma cînd trec de-a lungul frumoaseĭ şi mîndreĭ Transılvanıĭ.

«Aıcĭ în munţıĭ eĭ închegatu-s'a sîngele Dac cu cel Roman, aıcĭ în munţıĭ eĭ s'a aprıns prıma scîntee de dragoste şı admıraţie a invinsuluĭ Dac pentru învıngătorul Roman, aıcĭ s'au plămădit prımele creaţıunĭ ale neamuluĭ Romînesc... neam predestınat a ajunge cel maĭ strălucıt vııtor

«Dar trenul fuge ıute şi gînd pe gînd se alungă, simţire pe simţıre şi toate ajung maĭ departe de cît noĭ acolo . acolo spre Urbea-eternă.

«Noaptea 'şĭ întinde zăbralnic de întuneric şi gîndurıle adorm toate!

«Am trecut prin multe oraşe a căror nume cıne vrea să le ştıe poate lua o hartă orĭ o călăuză

«Rîndurıle ce scrıŭ nu voesc să aibă această menire, pe lîngă asta mărturısesc că intensa viaţă intelectuală şı sentimentală în care trăıam atuncĭ, îmĭ făcuse ımposıbilă memorizarea tuturor gărilor cu nume ungureştĭ.

«Călătoria în Italia era cel maĭ desmerdat vıs al creeruluĭ meŭ, şi acum cînd mă îndrumam spre ea, dın tot ce cıtisem, dın tot ce auzisem se formase ca o atmosferă deosebıtă care aproape mă ızola de tovarăşiĭ meĭ de drum, Dorohoeniĭ, făcîndu-mă oarbă la tot ce vedeam: nıcĭ că m'ar fi putut interesa stepele Ungarieĭ.

«Eram cu tovarăşıĭ meĭ, 'ĭ auzıam vorbind şi totuşĭ Eul trăia departe — Trăia din trecut, din present, din vıitor şı tot la un loc era present.

«Iată-ne 'n gară la Buda-Pesta.»

Şi dela pag. 17:

«De la Buda-Pesta în compartimentul unde eram cu bărbatul meŭ, s'a suıt d-nul Rusu-Şirian, valorosul şi îndrăsneţul director al Tribuneĭ cu adevărata luĭ tovarăşă de muncă şi ideal d-na Rusu-Şırian şi cu simpaticele d-şoare Olimpıa şı Augusta Orghidan. Nu ştıŭ prın ce minune am devenit maĭ comunicatıvă.

«Era o adevărată sărbătoare la prînzul luat în comun, în compartıment. După prînz au maĭ venit şi alte d-şoare

«Ca prin farmec s'a stabılıt o comunitate de ideĭ şi impresiĭ; am trăıt o vıaţă intelectuală, veselă, variată şi de neuitat

«Dar trenul fuge, trecem de-alungul Istrıeĭ şi Dalmaţıeĭ. Munţĭ, munţĭ une-orĭ pleşuvĭ, alte orĭ albiţĭ de ninsorĭ pe care ultımele raze a unuĭ apus de soare le desmeardă amoros aurındu-le.

«Incotro te uıţĭ, peisagıurĭ de o blîndeţă şı armonie de colorıt, de neuıtat. Icĭ, colo munţıĭ se cunună cu marea 'n haină de argint maĭ atrăgătoare şi maĭ nepătrunsă dın cauza nopţıĭ care 'şĭ-a întins aripele de întunerıc.

«Luminĭ plutesc pe apă, lumını se scaldă 'n apă... luminĭ din ce în ce maĭ aprinse, ca nışte fîşiĭ albe, ca nışte puncte negre, şı ıată-ne în port: e Fıume.»

Cu aceleaşi calităţi de stil, cu aceeaş limbă armonioasă, plină de

avânt poetic şi ferită de provincialisme şi cu atât mai mult de franţuzisme, cu aceeaş simţire sugestivă, autoarea vizitează Florenţa, leagănul Guelfilor şi Gibelinilor, focarul artelor şi gloriei medievale a Italiei, apoi Veneţia, oraşul minunat răsărit din lagune, cu toate minunile artistice şi arhitecturale, pe cari munificenţa Dogilor le-a lăsat spre podoaba şi înflorirea capitalei lor.

În asemenea condiţiuni prezentându-se scrierea *Pentr'o idee*, care în ce priveşte limba ei — cum s'a putut constată din extractele făcute — constitue un progres faţă de romanul «Spre desrobire», şi în consideraţiune că această din urmă lucrare, deşi mai inferioară ca formă îşi păstrează totuş o valoare apreciabilă, nu ezitez, Domnilor Colegi, a recomandà sufragiilor d-voastre ambele opere ale d-nei Ianculescu, pentru a fi încurajate cu o parte oarecare din premiul la care au concurat.

Căpitan M D. Ionescu, *Dobrogia în pragul veacului al XX-lea.* Bucureşti 1904 — *Raport de* **Gr G Tocilescu.**

Am cetitit cu luare aminte cele una mie şi mai bine de pagine în 4° mari, cari compun cartea d-lui Căpitan Ionescu, şi pentrucă sunt însărcinat a-mi da părerea asupra valorii ei, această părere se rezumă în câteva cuvinte: lucrare enciclopedică de caracter compilatoric; materialuri multe, adunate din toate părţile, nu toate referitoare la subiect, nici îndestul cernute, controlate şi lămurite, dar în ori şi ce caz, o muncă grea şi costisitoare, ce trebue ţinută în samă de cel care ştie să respecte munca altuia şi s'o preţuească.

Iată un rezumat, cât mai pe scurt, al voluminoasei opere.

În *Prefaţă*, autorul ne asigură că a pus 13 ani de muncă, ca să scrie cartea pe care voise la un moment s'o prezente Societăţii Geografice sub forma unui Dicţionar, că a întreprins mulţime de călătorii prin Dobrogea, culegând note dela primari şi notari, dela învăţători şi preoţi, dela bătrânii satelor şi dela agricultori, crescători de vite şi pescari Osebit de aceasta, a fost nevoit să-şi formeze singur o bibliotecă, care l-a costat 5—6000 lei; catalogul acestei biblioteci ni se dă în formă de Bibliografie, şi ocupă nu mai puţin de 13 pagine. Opera se divide în cinci cărţi: I *Geografia matematică* cu 2 capitole; Cap I. *Numirea Dobrogei;* cap II. *Situaţiunea* şi *dimensiunile ei;* Cartea II. *Geografia fizică,* cuprinzând două mari părţi: A *Supra-* şi *Sub-solul*; B. *Suprafaţa solului;* Cartea III. *Geografia politică* cu subdiviziunile: *Etnografia administrativă şi politică*, B *Istoria*, *Eclesiastica;* Cartea IV. *Geografia economică* cu subdiviziunile *Căi de comunicaţiune;*

agricultură, floră, păduri, animale, minerale, industrie, gospodărie rurală, comerciu, statistică: şi Cartea V. *Geografia militară*, împărţită în două capitole.

Luând fiecare carte în parte, avem sub titlul de *Geografie matematică* câteva notiţe asupra diferitelor numiri ale Dobrogei în epoca antică, medievală şi modernă, urmate de 14 pagine consacrate numai limitelor ţerii. În *Geografia fizică* se tractează mai întâiu *Meteorologia* şi *Climatologia*, cu ajutorul scriitorilor antici şi moderni şi al observaţiunilor climatologice făcute de Comisiunea Europeană Dunăreană şi de cele două staţiuni: Constanţa şi Sulina ale Serviciului meteorologic. Un capitol osebit se ocupă de starea sanitară, arătând relele condiţiuni igienice de traiu, de locuinţe şi de alimentaţie ale populaţiunii, insuficienţa serviciului sanitar, boalele cari au bântuit Dobrogea în cursul anului 1898, numărul moaşelor, vaccinărilor şi revaccinărilor, precum şi spitalele judeţene şi comunale din cele două judeţe.

Capitolul *Geologia* (alcătuit din 16 pagine) se bazează pe studiile lui Ami Boué, Karl F. Peters, Sprat, d-nii Grigore şi Sava Ştefănescu, Toula, Mrazec, V. Atanasiu şi Pascu, iar o hartă geologică şi numeroase crochiuri servesc a lămurì cele conţinute în text. Cutremurele, grotele şi apele minerale alcătuesc scurte capitole osebite. Orografia îi reclamă vreo 44 pagine, în cari se dă descrierea şi nomenclatura tuturor dealurilor cu a lor înălţime, urmată de un tablou rezumător Hidrografia se bucură de o supraîngrijire şi mai mare, căci îi consacră mai bine de 185 pagine, din cari numai Dunărea ocupă 60 pagine, Delta 38 pagine, Insula Şerpilor 15 pagine, şi Comisiunea Europeană Dunăreană vreo 35 pagine. În cartea III, *Geografia politică*, găsim interesante date asupra etnografiei actuale (cele referitoare la etnografia veche puteau lipsì), şi asupra părţii administrative, aceasta din urmă ocupând 130 pagine, la cari se adaugă alte 26 pagine despre gradul de instrucţie, situaţiunea financiară şi armata cu istoricul şi organizarea Diviziei active. Tot în această carte, capitolul *Istoria*, pe 115 pagine, începe cu «timpurile preistorice», trece la «începutul timpurilor istorice», dominaţiunea romană, năvălirile barbarilor, stăpânirea bulgară, imperiul româno-bulgar, Dobrogea sub Turci, şi ajunge până în 1877, capitolul de sigur cel mai depărtat de obiectul propriu al cărţii.

De mare interes şi vrednică de toată lauda este din contră cartea a IV-a: *Geografia economică*, care ne procură pe 254 pagine foarte multe ştiri şi date asupra căilor de comunicaţiune, asupra agriculturii, faunei şi florei, mineralelor, industriilor, gospodăriei rurale şi comerciului. În

fine, cartea V, *Geografia militară* expune paza frontierei de Sud a Dobrogei şi însemnătatea militară a acestei părţi din Regatul Român

Drept concluziune a operei întregi autorul reproduce o conferinţă ce a ţinut în anul 1903, la Societatea Geografică Română. Un indice general, bine întocmit, face onoare d-nei Ionescu, soţia autorului, iar 5 hărţi, 6 planşe, 5 crochiuri, 6 schiţe şi 100 figuri în text ilustrează opera şi dovedesc că autorul ei n'a cruţat nimic, nici din bani nici din timp, pentruca s'o facă cât mai interesantă şi mai folositoare.

Se înţelege dela sine, că în scurtul rezumat de mai sus n'am căutat să scot la iveală nici chipul cum izvoarele sunt utilizate, nici erorile pe ici şi colo strecurate, şi cari se înţeleg uşor într'o operă enciclopedică întreprinsă de un singur om

Ţin însă să constat şi să laud zelul extraordinar, iubirea de muncă şi sacrificiile desfăşurate de autor pentru a înzestrà literatura noastră istorică, geografică, economică şi militară cu o operă, care este mai mult decât *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea*, *este Dobrogea în cursul veacurilor*, aşà cum poate s'o scrie un militar, în timpul de răgaz ce-i lăsau datoriile ostăşeşti, şi s'o scrie aşà complet şi omnilateral, el cel dintâiu, şi să o dea la lumină tot el şi cu propriile sale mijloace Iată pentru ce rog pe onoraţii mei colegi a acordà d-lui Căpitan Ionescu o bună parte din premiul Adamachi.

Haralamb G. Lecca, *Octava.* Bucureşti 1904. — *Raport de* **Gr. G Tocilescu.**

Având peste 40 de sonete, volumul poetului Lecca ne mai prezentă şi o altă înfăţişare a firii sale de artist, şi anume o serie de aproape 90 de ilustraţii datorite autorului, care posedă talentul nu numai de a zugrăvì în versuri maestre firea omenească ori natura, ci şi de a fixà pe pânză cu ajutorul penelului tipuri şi vederi, închipuite ori zărite în momentul inspirării poetice

În deosebire de alte versuri sau mai cu deosebire în acest volum partea pur artistică e cea mai îngrijită, şi poezia care se înalţă din ele are ceva de aceea pe care o simte privitorul unui tablou ori unei sculpturi *Noapte*, *Rinul*, *Messalina*, *În răsboiu*, *Caligula* şi atâtea altele sunt modèle de asemenea versuri Iată drept pildă·

În răsboiu.

Act final de melodramă,
Despre ziuă, pe la trei,

Norii sboară, uşurei . . .
Vântu-i rupe şi-i destramă.

Câinii, ştreajă pe-un bordei,
Urlă în aceeaşi gamă
Către luna de aramă,
Care-şi bate joc de ei

Drept fundal în sat, seninul;
Drept culise, pomi uscaţi;
Drept actori, nişte soldaţi,
Cari-şi văd în vis căminul...
Iar drept public, cei trei fraţi.
Somnul, moartea şi destinul.

Fără îndoială însă că una din cele mai frumoase descripţii, cari s'au făcut în literatura noastră poetică, e sonetul intitulat *Rugen:* Muzica răsărită din frazele poetice aduce uşor în minte sunetul viorilor dintr'o orchestră, iar descrierea treptată a unui apus de soare îţi produce închipuirea că ai aveà în faţă chiar imaginile descrise. Încălcările de vers, producătoare de efect, ca şi punerea în evidenţă a unui cuvânt care trebue să predomine, sunt unele din calităţile cele mai obişnuite ale poetului H. Lecca, aşà că este inutil a mai insistà aci. Cu totul nouă e metofora cu care se isprăveşte sonetul — versul din ultimul terţet

Rügen.

Spre seară.
Insula e'n umbră Supărăcioasa, surda mare
Nu zice o vorbă, stă cu minte Pe ţărmuri, rîpele de var,
Când le priveşti, trecând în luntre, iau forme-atâta de bizare
Că par' că-s maici, în rase albe, îngenunchiate pe-un Calvar.

Sus, soarele vopseşte norii cu pensule imaginare,
Jos, apa schimbă feţe-feţe: întâi, gălbuie-chihlibar,
Pe urmă: mac, răsură, nalbă. . Pe urmă, ia asemănare
Cu-un lapte'n care-ai pus cenuşă . . Culorile-apoi dispar
Şi apare farul tuturora · luceafărul
Pe o terasă,
Viorile unei orchestre amint că Wagner nu e mort
Titani turnaţi în bronz,—pescarii—inăsoară drumul către casă;
Pădurea se posomorăşte şi, — pe când, una câte una,
Ca nişte lebede'ngâmfate, se'ntorc corăbiile'n port,—
Un lampion roşcat se-anină de-un braţ de fag. răsare luna.

Elementul dramatic așà de obișnuit și de propriu în lucrările poetice ale d-lui Haralamb Lecca se manifestă cu putere și în acest volum De pildă cele trei sonete intitulate *Văraticul*, în cari se povestește arderea mânăstirii cu numele acesta. Scena prevestitoare a nenorocirii se întunecă încetul cu încetul:

De-aseară, cucuveaua n'a contenit să geamă.
În negura din aer, plutește ca un nor
De vagă presimțire, de ne'nțeleasă teamă
Și, drept în dreptul turlei, o stea căzù din sbor.

Când izbucnește focul, ca un țipăt de spaimă se sfârșește ultimul vers în vorbe întretăiate, după ce se ivesc

Văpăi ca limbi de șarpe, și roșii rotogoale
De fum, și miezul nopții în ziuă prefăcut,
Și spaima preumblându-și printre scântei fantoma
Și țipete că arde!...
Ardea! Ardea! Sodoma!...

Descrierea focului, făcută într'un întreg sonet, dă impresia unor momente de nesfârșită groază:

A ars de tot.
Țăranii când povestesc fac cruce
Nu mai era foc; munte de jărăgai era —
Dogoarea toți copacii jurase să-i usuce...
Un plop se despuiase și-o salcie murea.

Prăbușirea bisericii, catapeteasma care cădeà apucând sub dărămături copacii din jur, uleiul de pe ziduri făcând broboane sub vălvătaia focului, și în fine:

Clopotnița, — bătrână de nouăzeci de ani, —
Ardea decapitată și'n toraxu-i boltit
Pica arama'n lacrămi din clopotul topit. —

Sunt minute de adevărată neliniște și teamă pentru cetitorul versurilor, cuprins de idea amintitoare a nenorocirii de atunci.

Dureros, chinuitor chiar, e gândul care se înalță în mintea celui care cugetă la nimicnicia și necazurile vieții, cetind rândurile în cari poetul descrie o scenă de îmmormântare:

O biată casă, veche, săracă, prăpădită.
În ulița așteaptă un dric și mai sărac.
Miroase-a lumânare de ceară'n său topită.
Drumeții văd pe masă un mort și cruce-și fac

În casă un gângăvit de preot, şi un plâns nebun şi disperat al unei femei care rămâne singură în lume. În nesfârşita ei durere, ca un semn al nesfârşitei ei iubiri, a îmbrăcat cosciugul soţului în rochia ei albă de mireasă.

Şi, pe când dricul duce pe omul dintre vii,
Îmi vine'n gând o frază brutală, ne'ndurată:
O inimă săracă nu trebue să bată.

Amurgul unei toamne inspiră poetului tabelul trist al unui sfârşit de Octomvrie; iubirea în feluritele ei înfăţişări, cu mersul vremii, e cântată în frumoasele versuri din *Amoruri;* iar Veneţia, veşnic inspirătoare, e plânsă, reamintind splendoarea din vremile de altă dată.

Ea ce 'mpăraţii la picioare odinioară i-a avut,
Azi, seamănă cu-o biată mamă în doliu mare-'nvesmântată;
Ori par' c'ar fi o curtizană, ce'n lume nu se mai arată,
De când i-a spus duşmana vârstă că frumuseţea şi-a perdut.

Rar cine vine s'o mai vadă. Pe lespezi pintenii de aur
Nu mai răsună; iarba creşte cum vrea: San-Marc e adăpost
De porumbei; cu fiecare palat, se pierde-un tezaur ...

Şi tot ce vezi se ruinează, ca o avere fără rost.
Iar când s'o prăbuşi sub valuri cetatea lui Othello-Maur,
Corăbiile au să-ntrebe: «Venezzia», unde o fi fost?

Volumul se sfârşeşte cu un dublu sonet închinat Mântuitorului Începutul e un adevărat imn:

Diamant găsit în staul! Goliat cutezător!
Prometeu al libertăţii, al frăţiei şi-al iubirei!
Steag ce fâlfăe eroic pe reduta răstignirei!
Două mii de ani aproape de când eşti Imperator!

Dar de ce m'aş oprì acì şi n'aş cetì întregul sonet?

Fi'ca ta, Creştinătatea, — idealul omenirei —
Îngenunchie şi te-ntreabă. Cum, modest învăţător,
Cum o cruce pe Golgota te-a făcut biruitor?
Cum stai şi-azi pe prima filă din albumul nemurirei?

La ce şcoală, în ce carte învăţaşi? Ce inspirare
Îţi dictă sublima dogmă, ne-ntrecutule artist?
Cum scriseşi cel mai poetic vers, — alăturea de care,

Cele-lalte par contururi aburite, şterse'n zare,
Stinse, — ca şi ochii celui care moare palid, trist,
Pe Calvarul din tabloul iscălit de tine, Crist! ..

II.

Dacă moartea-i suterană care duce-ntr'altă viaţă;
Dacă sufletul în haos, e menit, plutind să stea;
Dacă, — pasăre sau flutur', sfânt sau geniu, nor sau stea, —
Cel plecat se reîntoarce într'o bună dimineaţă;

Dacă tu, la noapte, — noaptea Paştelui, — ai re-'nvia,
Crist, ce-ai face?..
Ca un spectru ne-ai privi pe toţi în faţă;
Ai vedea că pe ogorul, semănat cu-a ta povaţă,
N'a crescut decât neghină, vai! şi te-ai cutremura

Şi-ai pleca să mai cutreeri înc'odată omenirea;
Fariseii ţi-ar sta-n cale mai haini, mai numeroşi;
Ai chema mult, până-ţi vie doisprezece credincioşi;

S'ar găsi iar vre-o Caiafă să-ţi împedice menirea,
Iar vre-o Iudă să te vândă, — ar re'ncepe răstignirea...
Şi-ai muri a doua oară, pentru-aceiaşi păcătoşi.

Entuziasmul, ironia, iubirea, desnădejdea — tot ce sgudue, înviorează ori sfărâmă mintea sau inima omenească apar în versurile poetului Haralamb Lecca cu o putere proprie unui mare artist şi fruntaş poet

Recomand *Octava* sa spre a fi încoronată cu premiul Adamachi, la care a fost prezentată.

Căpitan-Comandor C. Mănescu, *Dela Galaţi la Kiel.* Istorisire pitorească a voiagiului făcut de crucişătorul «Elisabeta» la inaugurarea canalului dintre Baltica şi Marea Nordului. Galaţi 1904. — *Raport de* **I. Bianu.**

În prefaţă autorul spune că această scriere este «expunerea în mod pitoresc a impresiunilor căpătate pe crucişătorul «Elisabeta» în timpul voiagiului dela Galaţi la Kiel şi mai cu samă în timpul măreţelor serbări prin cari s'a inaugurat canalul ce uneşte Marea Nordului cu Baltica»; «ca să nu se peardă — continuă autorul — aceste cugetări şi impresiuni pe atât de frumoase cât şi folositoare», le-a adunat şi le-a fixat scriindu-le, căutând să dea «o idee cât mai exactă de modul cum cugetă şi simte echipagiul la bord şi de aptitudinea lui la navigare.» Autorul spune apoi că «am adoptat în scrierea mea chiar modul lor (al oamenilor de echipagiu) de a se exprimà şi am întrebuin-

ţat *stilul popular* al cărui *colorit şi înflorit* mi a îngreuiat sarcina foarte mult»; că «mai târziu persoane competente cetind lucrarea rezultată din aranjarea notelor mele, m'au îndemnat să dau la lumină ca folositoare şi plăcută la cetit, *mai cu samă la sate*, unde lipsesc cărţile de lectură distractivă şi educativă», iar apoi «camarazii, în interesul marinei noastre, m'au rugat stăruitor să le dau această lucrare să o publice ei.»

Cu cât înaintezi în cetirea cărţii, despre care prefaţa ne face toate aceste făgădueli şi destăinuiri, cu atât tot mai mult te încredinţezi câtă deosebire este între dorinţă şi faptă.

Îmi pare rău că — după cetirea cărţii — nu pot fi şi eu de părerea acelor «persoane competente» cari au îndemnat pe autor să publice cartea «ca folositoare şi plăcută la cetit *mai cu samă la sate*.» Nu, din cele trei elemente necesare pentru a face bine o asemenea lucrare talentul, cultura literară şi bunăvoinţa — autorul nostru aveà numai pe cea din urmă şi aceasta nu erà de ajuns.

Puţine şi rare sunt paginele în cari găseşti descrieri limpezi şi liniştite, cari te fac să vezi prin vorbele autorului viaţa de pe mare şi starea sufletească a marinarilor sau reflexiuni bine gândite şi frumos spuse (pp. 116, 117, 118, 102).

Povestirea întreagă este prezentată ca şi când ar fi fost scrisă de un soldat de marină, care în călătoria la Kiel făcuse întâia lui călătorie pe mare; idea erà bună, căci ar fi justificat forma populară a scrierii, care se făgădueşte Dar ofiţerul care scrie uită felul povestitorului în numele căruia scrie şi de aceea, vorbind despre călătoria spre Creta, se întinde la vorbă despre flota vechilor Eleni din vremea lui Omer şi chiar despre creaţiunea pământului (p 41), face fel de fel de disertaţii politice, economice, morale, cari nu sunt de loc potrivite cu modul de gândire al unui soldat şi sună fals de tot, cel puţin când sunt spuse în numele lui (pp 240, 277)

Tot aşà este şi teoria manevrei armelor de foc pe bastimentele marinei în faţa inimicului (pag 199).

Sub pana soldatului se pune o discuţie lungă despre chestia ţărănească (p. 77), — critica organizării actuale a statului şi reformarea ei (p. 82),—disertaţie despre foloasele şi trebuinţa şcoalei (p 114), teoria formării şi împărţirii vieţuitoarelor pe pământ (p 153), despre drenage şi irigaţiuni (p. 278), despre libertatea femeilor (p 172—3), unde vulgaritatea vorbei supără rău.

Povesteşte anecdote fără nici o legătură cu cuprinsul scrierii, ca *sufletul avocatului la raiu* (p. 93), declaraţia de amor pe un peninsular

(p 102), care se termină cu o întâmplare ce nu se poate nici de cum permite în literatură pentru trivialitatea ei.

Un defect general al scrierii sunt vulgarităţile de cari este presărată şi cari câte odată se apropie de nivelul trivialităţii: —«Bietul creştin a muncit toată vara *ca un câine*» (p 77), — «Englezul *bagă în guşa lui* fructele proaspete» (p 91) —«Englezii formează mai întâiu inima copiilor şi apoi le rămâne destulă vreme să-i *îndoape* cu cartea» (p. 167)

Asemenea păcate se întâlnesc şi la pag. 180, 182, 195, 198, 225, 231, 235, 245, 286, etc.

Nu lipsesc nici câteva din acele galicisme de cari se feresc scriitorii noştri cei buni şi îngrijitori de scrisul lor. aşà *voiagiu* în loc de *călătorie*, frumosul *or* (în loc de *dar*) romanizat în *ori*.

Dar cartea este şi ilustrată, ilustraţiunile sunt însă de o urîţenie copilărească. Nicăiri pe lume nu se mai văd în cărţi cu pretenţii de seriozitate reproduse asemenea mâzgălituri de desemnuri.

Această carte astfel întocmită şi aşà scrisă nu cred că are nici una din calităţile cari pot da drept la un premiu academic

Simion C. Mândrescu, *Influenţa culturei germane asupra noastră. I. Influenţa germană asupra limbei române.* Iaşi 1904 —*Raport de* **I. Bianu.**

Într'o scurtă *introducere* de 12 pagine autorul arată împrejurările istorice şi atingerile culturale ale Germanilor cu Românii, ale căror urme au rămas în limba noastră Urmează apoi un *vocabular* pe 80 pagine şi pe alte 4 pagine se arată *modificările fonetice* suferite de cuvintele germane introduse în diferite timpuri şi ţinuturi în limba noastră.

Întreg studiul influenţei germane asupra limbii române a fost făcut înainte de d-l Mândrescu de Ioan Borcia şi publicat în al zecelea *Anuar al Institutului pentru limba română* (Seminarul românesc) din Lipsca sub direcţia colegului nostru G Weigand, pe paginele 138—253, şi trebue să recunoaştem că în toate privinţele lucrarea d-lui Borcia este mult mai completă şi mai sistematic expusă decât a d-lui Mândrescu Acesta a făcut în introducere o repede şi puţin luminoasă prescurtare a celor spuse de Borcia asupra istoriei influenţei germane asupra Românilor, şi apoi a desvoltat în câtva vocabularul germanismelor româneşti Dar în aceste desvoltări lexice şi etimologice se vede că lucrarea a fost făcută în mare grabă La unele cuvinte nu se

însemnează ţinutul unde sunt întrebuinţate — chiar acolo unde aceasta erà spus de Borcia — cum este la vorbele *beţirc*, *ghiscan*, etc

După izvoare cari nu merită nici o încredere, ca *Dicţionarul universal* de Şaineanu, d-l Mândrescu admite cuvinte ca *burgrav*, cari nu sunt nicăeri întrebuinţate în limba română; dela vreo cronică din *Universul* primeşte *dratbanul* (Drathbahn), care este fabricat în glumă de cronicarul ziarului, fără să fie cunoscut şi întrebuinţat nicăieri de Români. Aşà mai sunt multe, ca *haimatlos*, pl *haimatloşi*, scos tot din·tr'o cronică de ziar şi dat ca *termin juridic* românesc La multe cuvinte se dă explicarea: *provincialism*, fără a se arătà în care ţinut românesc şi de cari meşteşugari este folosit, aşà sunt vorbele *breaşă*, *cărmăjiu;* alte ori se spune despre un cuvânt că este *generic*, fără să dea documentele literare pe cari se întemeează, cum este la *dril*, *gris*, *grisă*, *clampă*, *falt*.

Nu mai trebuesc îmmulţite exemplele spre a ne încredinţà că lucrarea d-lui Mândrescu nu este un progres faţă de cea anterioară a d-lui Borcia; din contra se vede că a fost făcută cu mare grabă, iar îmbogăţirea glosarului este de foarte modestă valoare.

Pentru atâta, lucrarea d-lui Mândrescu nu are dreptul să fie onorată cu un premiu de Academie

General **P. V.** Năsturel, *Manuscris român din secolul XVII. Vieaţa Sfinţilor Varlaam şi Ioasaf, tradusă din limba elenă la anul 1648 de Udrişte Năsturel de Fierăşti al doilea Logofăt.* Bucureşti 1904.— *Raport de* **I. Bianu.**

Se ştie de mult că învăţatul cărturar dela curtea înţeleptului Mateiu Basarab, cumnatul Domnului, fratele Doamnei Elena, Udrişte Năsturel, între alte lucrări literare, a tradus româneşte cartea foarte răspândită încă în evul mediu în toată creştinătatea despre *Viaţa Sfinţilor Varlaam şi Ioasaf*, atribuită S-tului Ioan Damaskin. Este de mirare cum de nu s'a şi tipărit atunci când s'a tradus această carte plină de evlavie, care îşi aveà pereche numai în *Imitaţia lui Hristos*, atât de răspândită în Occident, şi pe care a tradus-o tot Udrişte Năsturel din latineşte în slavoneşte şi chiar a tipărit-o la 1647 în tipografia din Mânăstirea Dealului cu porunca şi cu toată cheltueala doamnei Elena, sora traducătorului. *Viaţa sfinţilor Varlaam şi Ioasaf* nu a avut însă cinstea tiparului, deşi traducerea erà gata la 1649, cum arată cel mai vechiu manuscript, dela 1671, deşi tipografia domnească, mutată la Târgovişte, a continuat a lucrà până la 1652. Traducerea lui Udrişte Năsturel s'a

răspândit mult însă în còpii manuscrise, din cari un număr însemnat au ajuns până la noi.

Pe la 1873—4 Directorul de pe atunci al Bibliotecii Statului din Capitală, Ioan Gârleanu, a început a tipărì cu litere latine traducerea lui Udrişte după o còpie de pe la începutul secolului XIX, în care textul erà simţitor modernizat S'au tipărit însă numai câteva coale şi lucrarea a fost părăsită Mai târziu — pe la 1881 — răposatul A. Odobescu începuse a tipărì, cu oarecare lux, pentru Academie, ediţiunea operei după manuscriptul dela 1671, reproducând textul atât cu cirilice cât şi în transcriere cu litere latine. Dar de astădată s'au tipărit numai 40 pagine şi lucrul s'a oprit

După aceste două încercări neizbutite, traducerea lui Udrişte Năsturel a rămas tot nepublicată, şi erà păcat, căci ea are un deosebit interes istorico-literar, pentrucă este singura lucrare literară în limba românească, care ne-a rămas dela harnicul mare boier literat sau—după vorba de atunci — *slovesnic* şi lucrările de acest fel din întâia jumătate a veacului XVII sunt foarte puţine. Din cauza aceasta de demult erà dorită pentru filologia românească şi pentru istoria literaturii ediţia de două ori încercată fără izbândă a acestei traduceri preţioase. Ştiam că lucrà la pregătirea unei asemenea ediţiuni răposatul G. Dem Teodorescu, fost profesor de limba şi literatura românească la liceul Mateiu Basarab din Capitală

Lucrarea ne vine acum de unde mai puţin o puteam aşteptà, nu dela un filolog, nici dela un preot sau călugăr, nici dela un istoric, ci dela un înalt ofiţer de artilerie: d-l General P. V. Năsturel, «brevetat de Stat-Major, Comandantul artileriei Corpului II armată, Profesor de artilerie la Şcoala de poduri şi şosele»

Cartea d-lui General Năsturel are o prefaţă de 67 pagine, urmată de 298 pagine ocupate de textul traducerii logofătului Udrişte.

Prefaţa — ne spune d-l General — este «alcătuită după notiţele date de amicul Teodorescu». Despre cuprinsul scrierii şi despre însemnătatea şi răspândirea ei în literatura generală, se reproduce ceea ce scrisese Gaster la 1882 în *Literatura populară română.* Se face apoi o scurtă expunere despre S-tul Ioan Damascenul, căruia se atribue paternitatea Vieţii S-ţilor Varlaam şi Ioasaf şi despre traducătorii latini ai scrierii, cari au răspândit-o în occident. Urmează o scurtă notă despre traducerea italiană. În sfârşit se vorbeşte despre trei traduceri române cu totul independente una de alta şi se dă recensiunea manuscriselor destul de numeroase în cari ni s'a păstrat traducerea românească cea mai veche făcută de Udrişte Năsturel. Prefaţa se inchee cu o schiţă despre

familia, viaţa şi activitatea literară şi politico-religioasă a acelui om de litere din sec XVII.

În această prefaţă sunt adunate şi coordonate note interesante şi folositoare strânse de răposatul profesor Teodorescu.

În ea nu se arată însă cuvintele pentru cari editorul afirmă numai în titlu că scrierea a fost tradusă «din *limba elenă*», pe când în titlul manuscriptului dela 1671, copiat după cel original din 1648, se spune lămurit: «Iară acum *de în limba slavonească* întoarsă fu pre rumănească » Dovadă despre traducerea din slavoneşte este şi faptul că în acel manuscris, care are toată probabilitatea de a fi fost copiat după original, sunt copiate pe două coloane faţă în faţă textul slavon cu traducerea română Cari sunt dar motivele cari fac pe d-l Năsturel să afirme că traducerea s'a făcut din text grecesc? Numai pentrucă în manuscrisul dela 1673 scriitorul acestuia, Dumitraşco biv vel Serdar, zice că Udrişte a scos-o «dupre ellinéşte, slovoneşte şi rumânéşte»?

Dacă prefaţa şi numai astfel întocmită ar fi fost urmată de o reproducere exactă a textului, făcută cu pricepere în asemenea materie, s'ar fi făcut totuş lucru bun şi folositor Din nenorocire d-l General Năsturel este cu totul străin de ceeace s'a făcut în această direcţie în literatura şi filologia românească — ceeace nu este de loc de mirat pentru un militar; — dar d-sa nu a căutat pentru reproducerea textului ajutorul unui specialist în asemenea lucrări — şi aceasta este regretabil, căci din această cauză ediţia d-sale este aproape nelizibilă

Problema editorului erà în acest caz simplă de tot:

Avem două còpii bune, din cari cel puţin una foarte probabil directă de pe originalul dela 1648 Toate celelalte còpii posterioare au faţă de acestea o însemnătate cu totul secundară Editorul făceà bine deci sá iea de bază textul còpiei dela 1671, să-l transcrie exact şi să-l îndrepteze cu ajutorul celeilalte còpii dela 1673, dacă ar fi întâmpinat greşeli evidente; ar fi făcut asemenea bine — dacă voià să facă o ediţie utilă pentru studii de istoria limbii — să însemneze în note subliniare deosebirile, schimbările şi înnoirile introduse de copişti în còpiile posterioare

D-l Năsturel însă nu face aşà; d-sa se încurcă între cele două manuscripte mai vechi—dela 1671 şi 1673—şi reproduce alături pe două coloane întâiele opt capitole după amândouă, fără nici o cauză şi fără nici un folos, căci textul este acelaş cu foarte mici deosebiri de copist fără nici o însemnătate

Manuscriptul dela 1671 este scris aproape întreg pe două coloane, în cea dintâi textul slav, în a doua traducerea românească. S'ar fi

putut pune deci editorului întrebarea: dacă să tipărească şi textul slav sau numai traducerea românească? S'a hotărît să tipărească numai traducerea românească şi bine a făcut, mai ales că gândul său pare a fi fost ca ediţia sa să se răspândească în publicul cel mare, nu numai între filologi.

Dar din punctul de vedere al reproducerii, ediţia are o mare scădere: este transcrierea rău înţeleasă şi rău făcută, ceeace face că cetirea este foarte grea Ortografia cirilică obişnuită de Udrişte amestecă semnele ъ şi ь, aşà încât adeseori sunt puse când unul când cellalt pentru vocalele *ă* şi *î* sau pentru *ŭ* sau *ĭ* finale D-l Năsturel, voind să fie exact, face greşala de a voì să urmărească această dezordine ortografică şi transcrie greşit

s*u*nt	în loc de	s*ă*nt	l*ŭ*ngâ	în loc de	l*ă*ngâ
bl*ŭ*nd	» » »	bl*ă*nd	cuv*ŭ*nt	» » »	cuv*ă*nt
d*u*nsul	» » »	d*ă*nsul	lipsasc*ă*	» » »	lipsesc*u*
d*u*nşi	» » »	d*ă*nşii	drept*ă*	» » »	drept*ŭ*
v*u*nat	» » »	v*ă*nat	deprins*ă*	» » »	deprins*u*
umbl*u*nd*ă*	» » »	umbl*ă*nd*ŭ*	el*ă*	» » »	el*ŭ*
înt*u*mplă	» » »	înt*ă*mplă	aruncat*ă*	» » »	aruncat*u*
cr*u*ng*ă*	» » »	cr*ă*ng*u*	duse-l*ă*	» » »	duse-l*ŭ*
păm*î*nt*ă*	» » »	păm*ă*nt*u*	apostol*ă*	» » »	apostol*u*
av*ŭ*nd	» » »	av*ă*nd	boiar*ŭ*	» » »	boiar*ĭ*
sfăr*ŭ*mate	» » »	sfar*ă*mate	etc.		etc.

În transcriere întâlnim însă rămăşiţe din ortografia etimologică, pe *uă* pentru *o* (pp 28, 29)

Rezolvarea prescurtărilor din manuscript se face prin adăogirea între paranteze a literelor cari lipsesc; parantezele erau însà de prisos într'o publicaţie de acest fel, care are de scop de a face textul cât mai uşor de cetit.

Transcrierea astfel făcută nu are nici limpezimea care uşurează cetirea, nici exactitatea filologică.

Ori ce studiu de gramatică şi ori ce glosar lipseşte

Bunăvoinţa d-lui General Năsturel ne-a dat deci deocamdată o slabă ediţie a traducerii Logofătului Udrişte, care va trebuì să fie retipărită într'o altă ediţie îngrijită cu toată competenţa necesară în asemenea lucrări.

Bunăvoinţa depusă de d-l General, ori cât este de laudabilă, nu cred că poate fi distinsă cu un premiu academic.

Luisa I. Neamţu şi Ion G. Neamţu, *Metodul de educaţiune a copiilor mici după sistemul lui Fröbel.* Bucureşti 1904—*Raport de* **A. D. Xenopol.**

Cartea soţilor Neamţu este o bună lucrare de vulgarizare a metodelor aplicate mai ales de pedagogia germană pentru educaţiunea şi instrucţiunea copiilor mici. Autorii spun că ar fi aplicat principiile educative la copii români, ceeace nu se prea vede din lucrare. Este, fără îndoeală, folositor de a se răspândì cunoştinţele pedagogice, mai ales în ceeace priveşte copiii mici, tocmai educaţiunea cea mai importantă, acea care pune temelia vieţii intelectuale şi morale Dar în materie de pedagogie, de mult acuma chestiunile teoretice sunt stabilite şi propăşirea se face mai mult pe tărâmul practic. Şi această parte cere îndrumări teoretice pentru punerea în lucrare a principiilor, dar şi ea este încă studiată şi cercetată în nenumărate publicaţiuni, mai ales germane, şi autorii nu fac decât răspândesc prin o lucrare românească principii şi îndrumări cunoscute.

Deşi lucrarea soţilor Neamţu este meritorie, totuş ea conţinând nu cercetări originale, ci numai vulgarizarea unor lucruri cunoscute, nu o putem recomandà pentru premiu.

Paul Negulescu, *Tratat de Drept administrativ român. — Organizarea administrativă a României.* Bucureşti 1903—1904.— *Raport de* **Gr. G Tocilescu.**

Autorul operei de mai sus, doctor în drept dela Facultatea din Paris, fost judecător şi profesor suplinitor la Facultatea de drept din Bucureşti, este cunoscut prin diferite lucrări de valoare, cu osebire pe tărâmul istoriei dreptului şi instituţiunilor române.

Opera de faţă, care este primul volum din tratatul de drept administrativ ce şi-a propus ca să publice, conţine pe lângă expunerea materiei asupra organizării centrale judeţene şi comunale, o serie de materii generale ale dreptului administrativ ca. materia persoanelor morale, drept administrativ, materia actelor puterii executive şi a organelor administrative, teoria funcţiunilor publice, principii generale de organizare administrativă, despre centralizare şi descentralizare, iar apendicele e consacrat Dobrogei. În scurt, primul volum are de obiect: Organizarea administrativă a României, pe când volumul următor va tratà despre funcţiunile obligatorii şi facultative ale Statului şi despre contenciosul administrativ.

Precum se vede, autorul şi-a propus, prin opera proiectată, şi în parte dată la lumină, de a venì nu numai în ajutorul studenţilor facultăţii de drept, cari vor să studieze legile administrative, dar cartea mai are de scop să statornicească normele, după cari judecătorii au să deslege conflictele dintre administraţi şi administratori, întărind pe cei dintâi în drepturile lor şi fixând pe cei din urmă în datoriile lor.

Însemnătatea unei asemenea opere reiese dela sine, când gândim că mai cu samă la noi dreptul administrativ şi legile lui prezentă mai multă originalitate decât celelalte ramuri ale dreptului, ale căror regule se pot găsì scrise în limbi străine, pe când ale dreptului administrativ român reclamă cercetări proprii şi speciale, atare însemnătate rezultă şi atunci când considerăm sărăcia osebită de care suferă literatura noastră juridică, mai ales în domeniul dreptului administrativ. Într'adevăr, afară de interesantul curs de drept administrativ al d-lui profesor C Disescu, tipărit după notele stenografiate ale elevilor, abià dacă merită a fi menţionate în treacăt şi spre a fi completi nişte lucrări ca «Manualul de drept administrativ» al răposatului G. Urechia, tratatele elementare ale d-lor Sulioti şi Bildirescu, şi atâta tot.

Lucrarea d-lui Negulescu se deosebeşte de operele anterioare atât prin cuprinsul şi metoda expunerii, cât şi prin formularea şi discutarea principiilor dreptului administrativ. Dreptul administrativ, ca ori ce ştiinţă, îşi are regulele sale fixe şi sigure, până când aceste regule nu se află fixate şi expuse în legătura lor logică, nu poate fi vorba de ştiinţă; dar regulele sunt principii deduse din dreptul public roman şi întemeiate pe fapte; deci dreptul public trebue cunoscut, iar faptele trebuesc observate; de acì însemnătatea atât teoretică cât şi practică a operei ce examinăm şi mulţămită căreia dreptul administrativ român a căpătat caracterul unei ştiinţe.

Spre a învederà această însemnătate, vă cer voie să arăt principalele chestiuni elucidate

După o scurtă introducere, în care se expun deosebirile între dreptul public, dreptul privat şi dreptul constituţional şi administrativ, se dă definiţiunea, originea şi rolul statului, şi se indică izvoarele dreptului administrativ

§ 1 tratează despre concepţia administraţiei şi separaţiei puterilor, § următor are de obiect întreaga materie a persoanelor de drept administrativ, nu numai din punctul de vedere al dreptului administrativ, dar mai ales şi al dreptului privat, arătându-se deosebirile dintre per-

soanele de interes privat şi cele de interes public, persoanele morale de interes public fiind de două feluri: stabilimente publice şi stabilimente de utilitate publică. Apoi autorul expune cum se naşte o persoană morală, cum funcţionează, cum ea încetează şi cari sunt efectele încetării, atât în vechia legislaţiune românească, cât şi în cea actuală. După aceea discută controversa celebră asupra răspunderii penale a persoanelor morale în legătură cu chestiunea naturii reale sau fictive a persoanelor morale; trece la controversa dacă mânăstirile mai sunt persoane morale în urma secularizării din 1863; de asemenea dacă o persoană morală străină are trebuinţă a fi recunoscută de statul român, pentruca dânsa să poată sta în judecată sau să exercite drepturi patrimoniale în România, etc.

În § 3 se studiază actele administrative şi caracterul lor, acţiunea administrativă şi cea judecătorească şi responsabilitatea administrativă, fixându se cu mare claritate deosebirea între actele administrative de *autoritate* şi cele de *gestiune.*

Paragraful al patrulea e consacrat teoriei funcţiunilor publice, drepturilor şi datoriilor funcţionarilor, responsabilităţii lor şi naturii dreptului la pensiune, ocupându-se de pensiune, atât în trecut cât şi în legea actuală.

În § 5 se desvoltă centralizarea şi descentralizarea cu tutela administrativă, din punctul de vedere constituţional şi legislativo-administrativ, învederându-se că descentralizarea merge la noi descrescând de câtva timp, astfel încât temelia şi tendinţa legilor noastre sunt cu totul în contra principiului Constituţiunii din 1866, care cere descentralizarea

Paragraful 6 tratează organizarea puterii centrale, explicându-se şi examinându-se atribuţiunile Regelui, ca şef al puterii executive, ale Ministrilor, în ce priveşte atribuţiunile de ordin administrativ. Cu această ocaziune autorul studiază şi vechile dregătorii ale Moldovei şi Ţerii-Româneşti, în comparaţiune cu funcţiunile de astăzi, organizarea fiecărui minister, atribuţiunile fiecărui ministru şi ale Consiliul de ministri, tratând şi chestiunea responsabilităţii ministeriale şi a contenciosului administrativ — acesta din urmă menit a pune un frâu arbitrariului administraţiunii faţă de cetăţean.

In fine §§ din urmă, al 7-lea şi al 8-lea, sunt închinate organizării judeţene şi comunale Acì materia este expusă în chip magistral atât sub raportul istoric cât şi sub al regulelor de drept din legislaţiunea actuală, şi comparativ cu legislaţiile ţerilor culte din Europa · Prusia Anglia, Suedia, Olanda, Belgia, Rusia, Italia, Franţa şi Ungaria, insistându-se

asupra reformelor necesare ce sunt a se introduce la noi în ţară, reforme bine chibzuite şi cam de multă vreme aşteptate.

Cu deosebire aceste două paragrafe le găsim plıne de ınteres, iar rezultatele la cari ajunge autorul merită a face obıectul de preocupare a bărbaţilor noştri politici

Cartea este scrisă într'o formă plăcută şi o limbă corectă; la fiecare paragraf se indică bibliografia (lucrări generale şi lucrări speciale), afară de numeroase citaţiuni pe fiece pagină, toate dovedınd eruditiunea autorului cât şi conştiinţıozitatea şi sılinţele ce el şi-a dat ca să facă din opera sa: o lucrare meritorie, crıtică şı ştıinţıfıcă, practică şi teoretică, a cărei lipsă se simţià în literatura noastră juridică.

De aceea o recomandăm spra a fı premiată cu cel puţin o parte din premiul Adamachi

Teodor V. Păcăţian, *Cartea de aur*, 2 vol., ed. I. Sibiiu, 1904.— *Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

«Cel ce se gândeşte la viitorul neamului nostru (şi care bun Român nu se gândeşte?) trebue să se gândească întâiu la trecutul nostru. Pentrucă trecutul, prezentul şi viitorul stau în legătură strânsă. Trecutul ne-a dat prezentul şi din prezent se naşte viıtorul. E foarte natural deci, că numai cunoscând bine trecutul, putem să ne croim un viitor, care să fie mai bun decât prezentul.» Aşà începe prefaţa la prima ediţiune a *Cărţii de aur* a d-lui Păcăţıan, şi rândurile ce urmează mai departe întăresc acest adevăr prın constatarea îngrijıtoare, mai cu samă pentru fraţii noştri de dincolo că: «prea puţini dintre noi, ales din generaţiunea mea tânără, cunosc trecutul nostru, aşà cum ar trebuì să-l cunoască. Şı nu-l cunosc, pentrucă ne lipseşte o istorie completă şi amănunţită a luptelor noastre politice-naţıonale din trecut. Cartea de faţă nu e menită să umplă acest gol. Nu e istorie critică a luptelor noastre din trecut, ci e numai expunere, istorisire a faptelor întâmplate, e adunare de documente autentıce, adunarea materialului necesar dın care să se poată compune la tımpul său aceea ce ne trebue, istoria adevărată a trecutului nostru polıtic. Materialul îl dau aşà cum l-am adunat, cu bun, cu rău, pentrucă numai aşà se pot face comparaţiunile necesare şi precumpănirıle cerute pentru croirea dreptei judecăţi. Cetitorul, şı cel ce va compune odată istoria critıcă a luptelor noastre naţionale, îl va şti cerne bıne şi va şti alege din el numai aceea ce vrednic este de eternizare şi de a ne servì de îndreptare pentru vııtor.

«Cartea din care supun aprecierii opiniunii publice române acest *prim volum* va aveà o extensiune de opt tomuri, în formatul şi mărimea celui de faţă, şi conţine următoarele:

«1. Descrierea tuturor conferinţelor noastre politice-naţionale din trecut, împreună cu rezoluţiunile votate din partea lor, şi cu vorbirile mai remarcabile rostite cu aceste ocaziuni.

«2. Toate memorandele, petiţiunile şi reprezentaţiunile adresate din partea naţiunii române, prin reprezentanţii ei, monarhului şi guvernelor de pe vremuri.

«3. Vorbirile autentice ale deputaţilor români rostite în dieta ţerii, atât din Ungaria cât şi din Ardeal, împreună cu vorbirile prelaţilor noştri ţinute în casa magnaţilor, şi cu vorbirile senatorilor români, rostite în senatul imperial dela Viena.

«4 Descrierea evenimentelor cari, deşì nu se refer la viaţa noastră publică, au putut să aibă totuş influenţă directă sau indirectă asupra determinării atitudinii noastre din trecut, şi au putut să contribue la precizarea liniei noastre de conduită politică.

«Acesta fiind cuprinsul cărţii mele, e evident şi de sine înţeles, că dela mine e foarte puţin, aproape nimic în ea; ci aproape tot ce dau indulgentului cetitor e dela acei mari luceferi ai trecutului nostru, cari pentru fericirea neamului lor au trăit, purtând lupte titanice şi muncind cu statornicie uimitoare pentru a-i vedeà croită calea care duce spre bine »

Până acì d-l Păcăţian în amintita prefaţă a primei ediţiuni din volumul I. Acest prim volum a avut însă, cum se ştie, darul de a fi băgat în temniţă pe autorul lui, dar să-l lăsăm şi de astă dată singur să ne grăească. Iată ce cetim în prefaţa la ediţia II-a: «Soarta acestui prim volum al cărţii mele indulgentul cetitor o cunoaşte. Pentru expunerea unor fapte istorice, în felul cum le-am aflat fixate la alţi scriitori de valoare, români şi străini, şi mai ales pentru publicarea proclamaţiei lui Simion Bărnuţiu, adresată la 1848 poporului român din Ardeal, apoi pentru publicarea vorbirii sale, rostită cu ocaziunea memorabilei adunări naţionale de pe Câmpul libertăţii din Blaj ţinută tot în 1848, şi a altor acte istorice, am fost dat în judecată, şi declarat vinovat din partea juriului din Cluj, am fost condamnat la şase luni temniţă de Stat, pedeapsă pe care cu ajutorul lui Dumnezeu mi-am îndeplinit-o, în voie bună şi sănătos, în temniţa de Stat din Seghedin De odată cu condamnarea mea a fost decretată însă, prin sentinţă judecătorească, şi nimicirea anumitelor părţi din carte, a tuturor capitolelor în cari se aflau pasage încriminate, şi astfel am fost pus în necesitatea de a

scoate această a doua ediţie a primului volum a cărţii .. Ediţia aceasta nouă e scoasă deci de sub tipar cu unele oglinzi albe, în cari linioarele ţin locul textului condamnat şi nimicit»

Cum vedem «habent sua fata libella», şi când ceteşte cineva actul de acuzare al procurorului regal din Cluj No. 8 399/1902 din procesul de presă intentat volumului prim al «Cărţii de aur» îşi poate da bine sama de natura şi greutatea învinuirilor, pe temeiul cărora d-l Păcăţian a stat şase luni în temniţa dela Seghedin, şi pe ce preţ, şi cu ce jertfe poate cineva scrie Istoria Românilor peste Carpaţi. Şi dacă, în cursul celor 180 zile de temniţă, curajosul luptător va fi avut momente de slăbire sufletească, de căinţă sau desnădejde — apoi primise în acea temniţă, primise pe cale legală şi formală, din parte-mi, la cererea ce mi se făcuse tot pe cale legală şi formală, raportul în copie al colegului Al. Xenopol asupra cărţii învinuite, căci ea fusese prezentată la premii în anul 1903, şi în acel raport putuse dânsul vedeà că dincoace de Carpaţi munca lui e altfel privită, altcum judecată: «Valoarea acestei culegeri, zice raportul, este netăgăduită, deoarece ea pune la îndemâna fiecăruia cele mai de samă acte, cărora a dat naştere înverşunata luptă pentru drepturi şi dreptate, purtată de naţiunea română contra unei apăsări seculare, şi care a devenit mai ascuţită, cu cât timpurile au înaintat, spre dauna tot mai mare a ambelor popoare, Românii şi Maghiarii... Cartea d-lui Păcăţian, reamintind toate amănuntele acestor lupte, este menită a încordà şi mai mult împotrivirea Românilor contra tendinţelor cotropitoare ale poporului conducător; dar această încordare e necesară, căci Românii nu pot renunţà la naţionalitatea lor fără a se sinucide Cartea d-lui Păcăţian are deci o valoare mult mai mare decât simpla culegere de documente. Ea este un steag de luptă pentru fraţii noştri ameninţaţi.

«Este o întreprindere apoi foarte costisitoare, având a formà 8 volume de aproape 1.000 de pagine fiecare. E drept ca Academia Română să vină în ajutorul acestei întreprinderi, încuviinţând premiul d-lui Păcăţian» Şi comisiunea de atunci a primit părerea raportorului, dar cartea n'a mai fost supusă votării plenului Academiei, căci o altă carte, pusă întâiu la vot, obţinuse premiul Năsturel, la care se prezentase *Cartea de aur*. Ceeace nu s'a putut face atunci, socotesc că este cu dreptate a se face acum, mai ales că ediţiunea cea nouă se deosebeşte de cea veche prin adaose ca şi prin indicarea izvoarelor de unde au fost culese actele, aşà încât poate fi considerată ca o nouă lucrare.

«Şi este un steag cartea aceasta — cum zice autorul la finele pre-

feţei sale, — e cartea aceasta în care vine trecută întreaga moştenire rămasă nouă dela cei mai buni şi mai mari ai noştri din trecut, steagul corectităţii noastre politice, steagul curatului nostru patriotism, steagul virtuţii româneşti, steagul cinstei noastre naţionale. Un steag deci sub care se cuvine şi datori suntem să stăm toţi înrolaţi, cei de azi şi cei de mâne dintre luptătorii şi apărătorii sfintei cauze naţionale române »

Sunt de părere a i se acordà o parte din premiul Adamachi.

Teodor V. Păcăţian, *Istoriografi vechi, istoriografi noi.* Studiu critic în chestia vechei metropolii ortodoxe române Sibiiu 1904 — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

D-l T. V. Păcăţian, cunoscut scriitor ardelean, mai ales prin culegerea lui de documente intitulată *Cartea de aur*, apără în noua sa lucrare: *Istoriografi vechi şi noi* părerea susţinută de vechea istoriografie ardeleană, că Transilvania ar fi avut episcopi şi mitropoliţi Români înainte de aşezarea unui mitropolit de către Mihaiu Viteazul în Alba Iulia, în contra scrierilor a doi istorici mai noi, părintele Bunea şi d-l N. Iorga, care sprijină teoria ungurească, adică neexistenţa unei mitropolii băştinaşe a Românilor de peste munţi pentru vremile anterioare lui Mihaiu Viteazul.

Autorul face în această scriere o analiză şi o critică a părerilor protivnice teoriei vechi a părintelui Bunea şi N Iorga; dar sprijinirile d-sale nu se bazează pe material istoric nou descoperit de d-sa, deoarece singur mărturiseşte că va susţineà vechea teorie, nu cu înşirarea de argumente nouă de cari, durere, nu avem, nu cu probe mai convingătoare decât cele vechi, ci numai cu o amănunţită analizare şi reducere la adevărata lor valoare a argumentelor invocate de noua teorie (pag 50)

Şi cu toate acestea asemenea material există. Am descoperit, din întâmplare, ocupându-mă de alte cercetări în biblioteca Muzeului din Budapesta un document, în care se pomeneşte în 1456 de Ioan de Capha ca episcop în Transilvania. Am dat copia acelui document colegului meu Gr. Tocilescu în anul 1890 spre a-l publicà în *Revista pentru istorie arheologie şi filologie*, care în acel an tocmai nu a mai apărut şi manuscriptul s'a pierdut (Vezi nota 8 din vol. III, p. 451 a *Istoriei Românilor din Dacia Traiană).* Eu cred că dacă d-l Păcăţian

şi-ar fi dat osteneala a face nişte cercetări arheologice serioase, n'ar mai fi putut exclamà: *durere, argumente nouă nu avem.*

De aceea cred că lucrarea d-lui Păcăţian, nefiind la înălţimea problemei a cărei deslegare şi-a propus, nu poate fi premiată.

Rădulescu-Codin, *Monografia comunei Priboeni-Muscel.* Câmpulung 1904 —*Raport de* **P. S. Aurelian.**

Înainte de a mă rostì asupra lucrării d-lui Codin, cer voie a da oarecari lămuriri asupra originei lucrărilor cari, sub numele de monografii ale comunelor rurale şi ale meseriaşilor de tot felul, se îmmulţesc pe fiecare an în literatura economiei sociale a Europei occidentale

Un învăţat francez, inginer şi metalurgist la începutul carierei sale, economist social mai la urmă, răposatul F. Le Play, este premergătorul şi întemeietorul acestor fel de studii de monografie socială. Ele fac parte dintr'un întreg sistem de economie socială fundată de Le Play, sistem care îşi are numeroşii săi partizani nu numai în Franţa, dar în toate ţerile civilizate.

Cu altă ocaziune voiu aveà onoare să înfăţişez Academiei o notiţă asupra întregei opere a învăţatului Le Play, operă care a adus însemnate servicii şi care merită să fie cunoscută şi studiată de către toţi acei cari se interesează de chestiunile sociale. Acum voiu arătà numai cum au luat naştere monografiile sociale.

De unde la începutul carierei sale, Le Play se îndeletnicià cu ingineria şi metalurgia, n'a trecut mult şi s'a aplicat în modul cel mai stăruitor cu cercetările sociale, cu observarea amănuţită a vieţii morale şi sociale, cu organizaţiunea muncii

Cele dintâi lucrări în această direcţiune sunt cele treizeci şi şase de monografii ale *Lucrătorilor Europeni,* cari au fost premiate în anul 1856 de către Academia de ştiinţe din Paris. După publicarea acestor monografii, au urmat monografiile *Lucrătorilor din cele două Lumi,* continuate de către *Societatea de economie socială* din Paris, sub direcţiunea lui Le Play. Această mare lucrare de investigaţiune socială se urmează şi astăzi de către mai sus numita societate. În fiecare an apar mai multe monografii privitoare la agricultori şi meseriaşi din toată lumea, a căror viaţă este studiată din punctul de vedere al economiei sociale.

Rezultatul cercetărilor monografice relative la lucrători, cu privire la îmbunătăţirea traiului şi a condiţiunilor morale ale clasei muncitoare, a deşteptat atenţiunea economiştilor şi în altă direcţiune.

Marea *Societate a agricultorilor din Franța*, preocupată de toate chestiunile privitoare la desvoltarea agriculturii, la îmbunătățirea stării populațiunii rurale, a constatat că nu poate să-și dea sama mai cu folos de toate chestiunile cari privesc populațiunea agricolă, decât studiindu-le chiar la obârșia lor, adică în comună. Și pentruca aceste studii să fie folositoare, nu trebue să se mărginească la simple ochiri, la indicațiuni superficiale, ci la studii făcute la fața locului, la cercetări serioase. Dintr'aceasta a luat naștere idea de a se provocà pe cale de concurs monografiile comunelor rurale În acest scop Societatea agricultorilor din Franța a instituit în 1896 un concurs după un program anume întocmit. Acest concurs s'a urmat în 1897, în 1899 și 1904, tot după acelaș program. Premiile acordate monografiilor alese de juriu variază între 100, 200 și 500 lei.

Monografiile premiate au fost tipărite; ele pot servi de model tuturor acelora cari se aplică la cercetările și studiile de felul acesta. Când cineva a cetit una din aceste monografii, dobândește o cunoștință serioasă, nu numai asupra istoriei generale a comunei, dar asupra întregei vieți sociale, economice și morale; vede comuna așà cum a fost aceasta încă din vechime și cum stă astăzi; face cunoștință cu natura fizică a localității, într'un cuvânt învață să cunoască în toate amănuntele sale viața acestui corp care se chiamă o comună rurală. Aceea ce deosebește pe cele mai bune din aceste monografii este conciziunea, mărginirea la indicațiunile progresului, lipsa de fraze și de vorbe nefolositoare, exactitatea datelor și lipsa, pe cât se poate, de ori ce aprețieri, când este vorba de date pozitive.

Am constatat cu mulțumire că s'au făcut și la noi oarecari încercări cu privire la monografiile comunelor rurale. Însumi am căutat să provoc această mișcare, pe când mă aflam la Ministerul de Interne. În acest scop am cerut să se aducă din Franța și Germania cele mai multe lucrări privitoare la chestiune. Am văzut cu mulțumire că s'a dat urmare inițiativei ce luasem.

Pentruca lucrările de felul acesta să răspunză scopului, este lipsă ca să fie făcute după un anume plan și mărginite numai la programul ce s'ar întocmì, căci lăsând pe fiecare să facă cum se pricepe, unii dintre scriitori, crezând să facă mai bine, intră în desvoltări și cercetări, cari oricât de interesate și folositoare ar fi, nu au loc în cadrul monografiei unei comune rurale, așà cum o înțeleg acei ce au alcătuit cele mai complete programe.

Fiindcă Academia este dispusă, și prea bine face, să încurajeze lucrări de asemenea natură, cred că ar trebuì ca însăș să dea un tip,

după care să se povăţuească persoanele cari vor dorì să lucreze în această direcţiune.

Pentru acest sfârşit cred că mijlocul cel mai nimerit este tot acela despre care s'a vorbit în sânul Academiei, adică de a se traduce şi tipărì câteva din cele mai bune monografii germane şi franceze. Cu modul acesta s'ar uşurà sarcina acelora cari au aplecare pentru asemenea cercetări.

Pe lângă aceasta, cred că ar trebuì să se alcătuească, tot prin îngrijirea Academiei, un program tip, cât mai amănunţit, însoţit de oarecari instrucţiuni privitoare la marginile în cari să se mănţină autorii de monografii comunale.

Acestea zise, mă voiu mărginì a vă referì în puţine cuvinte asupra lucrării ce a prezentat d-l Rădulescu-Codin, intitulată «Monografia comunei Priboeni-Muscel.»

Ne pare bine că învăţătorii se aplică la lucrări de asemenea natură, ei poate sunt mai în situaţiune de a face cercetările cele mai precise asupra stării comunelor. Pentru a ajunge însă la bun sfârşit, îmi permit a-i îndemnà ca, înainte de a-şi începe cercetările, să se pregătească ei înşişi printr'un studiu serios asupra materiei. Nu poate fi vorba de a descrie în mod prea sumar, cu aproximaţie, situaţiunea comunelor rurale. Aceea ce se cere este ca lucrarea să înfăţişeze o descriere cât mai completă şi mai exactă a stării trecute şi actuale a comunei. Se mai cere ca să se înlăture tot ceea ce este străin de programul monografiei unei comune

Îmi pare foarte rău că lucrarea înfăţişată de d-l Codin nu însuşeşte condiţiunile cerute. După părerea mea, lucrarea este alcătuită în pripă, şi nu înfăţişează acel caracter de exactitate, condiţiune principală a unei bune monografii. De altă parte, lucrarea este prea superficială, trece prea repede asupra celor mai interesante părţi ale sale.

Cu privire la istoria comunei, autorul însuş ne mărturiseşte că n'a avut documente la îndemână; el crede că la Arhiva Statului s'ar află documente preţioase privitoare la trecutul acestei comune

În lipsă de documente, autorul se mărgineşte a se întemeià pe spusele unor bătrâni, cari spun că satul este de pe timpul lui Negru Vodă, şi pe oarecari legende sau poveşti Nu este de mirare câte vedeţi de Negru Vodă în judeţul Muscel, deoarece tradiţia despre acest descălicător nicăieri nu este mai vie

Descrierea fizică a comunei şi partea demografică sunt tratate în mod prea superficial şi puţin metodic. Ne spune că întinderea comu-

nei are o suprafaţă *de cel puţin* 25 de kilometri pătraţi. Dar întinderea nu poate fi de cel puţin, trebue să se ştie exact.

Vorbind despre *imigraţiuni* şi *emigraţiuni* autorul trece între imigraţi bărbaţi şi femei veniţi în urma căsătoriei şi între aceşti imigraţi «sunt şi preoţii şi învăţătorii. Stabiliţi în comună, mai ales dacă nu au chiag ori mişună, nu sunt tocmai bine priviţi de ceilalţi săteni.»

În paragraful care tratează despre proprietatea funciară, între altele, autorul ne spune şi cetesc textual. «Preţul de vânzare al pământului este între 1 000—8 000 lei hectarul. Venitul la hectar pentru foncieră e socotit 50 lei» Nu există în România şi nu vor există încă multă vreme pământuri cari să se vândă nu cu 8 000 lei hectarul, dar cu mult mai puţin După o informaţiune primită din partea locului, rezultă că hectarul de pământ de bună calitate în comuna Priboeni se poate evaluà între 700 şi chiar 800 lei, fiind pământ de luncă; iar pământul de calitate inferioară se vinde cu 400—450 lei hectarul. Preţurile de locaţiune pentru un hectar variază între 60 şi 70 lei

Aceasta ne dovedeşte cu cât de puţină îngrijire s'au cules cifre atât de interesante, pe cât de uşor de aflat.

Cu privire la agricultură şi industrie, ni se dau aşà de slabe informaţiuni, încât nu ne putem face o idee lămurită despre starea lor. Tot asemenea este tratat şi comerciul. Se spune că sunt bâlciuri, însă nu se arată care este importanţa daraverilor acestor târguri; în schimb autorul ne informează că bâlciurile sunt un mijloc de înfrăţire şi de distracţie sufletească Sunt de un mare câştig moral şi material, adaugă autorul.

Ni se spune că unele case ţărăneşti au până la 10 ferestre, a căror înălţime variază între 0,60 şi 1,80 m, înălţime îndestul de mare pentru o casă ţărănească, însă nu ni se spune din ce material sunt construite acele case, nici cari sunt dimensiunile încăperilor.

Vorbind despre impozite, autorul începe prin a ne spune că «sătenii cred că impozitele vin din ce în ce mai grele, că mai rău o venì, dar mai bine nici odată. Se socotesc tare greu impuşi la foncieră.» Erà locul de a se dovedì cu cifre întru cât plângerea sătenilor este întemeiată, cum stau cu impozitele în mod comparativ.

Într'un paragraf privitor la administraţie şi justiţie, autorul intră în consideraţiuni asupra chestiunii colegiului I la sate, şi arată că sătenii cari votează la colegiul acesta se bucură de toate hatârurile, fie ei cinstiţi sau necinstiţi.

Tratând despre starea morală, culturală şi socială, autorul ne spune că sătenii sunt evlavioşi, că merg la biserică, că preoţii sunt stimaţi

şi ascultaţi de săteni. De altă parte însă, autorul ne spune: «Ţinem să adăogăm că morala creştină e înţeleasă, ca în multe părţi, altfel de cum a predicat-o sublimul Mântuitor Sătenii cred că pot face ori câte rele şi li se vor iertà, dacă cât vieţuesc pe pământ vor da la sărindare ori vor face cruci şi puţuri, şi aşà urmează până la moarte, fără să se lase de *păcate*». Şi ca să ilustreze cele zise de dânsul asupra moralei ţăranilor, autorul crede nemerit să citeze următoarele versuri:

Nu e, finică, păcat!
Are naşu-tău parale
Şi dă la popi sărindare
Şi mai câte o leturghie,
Tot cu finica să fie!

Cred că autorul se puteà dispensà de aprecierile sale riscate şi în parte nedrepte cu privire la moralitatea ţăranilor, cu atât mai mult că cu câteva rânduri mai sus spune că ţăranii respectă pe preoţi, merg la biserică, sunt darnici pentru săraci şi dau de milă până şi celor ce vin să ceară din Asia-Mică şi dela Sfântul Munte. Erà locul poate ca autorul să se întrebe şi să cerceteze cari sunt cauzele stării morale a ţăranilor, cari sunt factorii cari o pot îndreptà, şi acestea pentrucă chestiunea morală este superioară tuturor chestiunilor şi numai de dânsa depinde în mare parte îndreptarea societăţii. În loc de acestea, se citează versuri cari întunecă şi micşorează chestiunea.

Autorul îşi încheie lucrarea cu un paragraf intitulat *Conştiinţa naţională. — Politica*. Despre aceasta autorul se mărgineşte a ne spune că «Vorba de patrie e întrebuinţată rar şi numai de cei ce au trecut prin şcoală de 15 ani încoace; încolo au vorba de Ţară, Valafie sau Ţara-Românească». Se mai concede ţăranilor că-şi mai întind iubirea de patrie şi la locuitorii de pe văile şi dealurile învecinate cu ale lor Ne spune autorul că ţăranii întrebuinţează cuvântul de român în loc de om; că ei, ţăranii, iau drept Român, pe ori ce om, fie de ori ce naţie ori religie.

Ne mai spune autorul că, deşì armata este făcută pentru a apărà ţara de duşmani, totuş ţăranii nu se duc la miliţie cu aşà dragoste.

Cam atât spune autorul despre conştiinţa naţională. S'ar păreà că reiese din cele zise, şi aş dorì să fim înşelaţi, că ţăranii nu ştiu ce este patria şi că de abià de 15 ani încep unii a rostì cuvântul de patrie. Aceea ce ne interesează nu este atât dacă cuvântul de patrie nu există, ci dacă sentimentul există, fie el pentru patrie, fie, după cum zice autorul, pentru Ţară, Valafie ori Ţară-Românească. La mai toate neamurile cuvântul de patrie apare cam târziu; aceasta însă nu vrea să

zică că sentimentul nu există; şi numai mulţumită acestui sentiment se datoreşte păstrarea pământului strămoşesc, păstrarea limbii, a datinelor, a religiunii; înfine acestui sentiment se datoreşte acel eroism cu care soldaţii noştri s'au luptat pe câmpiile Bulgariei

Se înşală autorul, când spune că ţăranii iau drept Român pe ori ce om, fie el de ori ce naţie şi de ori ce religie. Să stea cu dânşii mai mult de vorbă, să caute a-i înţelege şi se va convinge că pentru ţăranul român nu este acelaş lucru Român cu Evreu, cu Neamţ, cu Ungur, cu Muscal; că ţăranul ştie să facă deosebire între păgân şi creştin, între turc şi creştin, între evreu şi creştin, şi el Român nu se crede că este una cu Turcul, cu Evreul, din punct de vedere religios şi naţional.

Despre politică, care nu-mi dau samă ce caută în această cărticică, zice autorul: «Politică în adevăratul înţeles al cuvântului nu se face. Dacă vre unui sătean fruntaş i se aplică legile, acesta şi cu ai săi *se cred de alt partid*, fără a şti ce însemnează cuvântul, sau ce ocupări are partidul de care vorbesc. Pentru asta fac *întruniri*, adică *beau şi sbiară* contra a tot ce e cinstit, într'o cârciumă d'ale lor.» Avem cu totul altă părere despre modul cum ţăranii se consfătuesc între ei, decât aceea că beau şi sbiară.

Acesta este pe scurt cuprinsul cărticelei d-lui Codin. Nu o pot recomandà Academiei, deoarece nu întruneşte condiţiunile cerute pentru lucrări ce au de scop monografia unei comune rurale, şi pentru premiul de 5.000 lei al lui Adamachi.

Ne permitem a recomandà atât autorului, cât şi altor doritori de a se îndeletnicì cu asemenea cercetări, să iea modèle demne de imitat şi-i asigurăm că vor aflà cea mai bună primire din partea Academiei.

Rădulescu-Codin, C. Popescu şi Şt. St. Tuţescu, *Teatru sătesc: Şcoala şi oştirea, Jurămintele strâmbe, Doctorul de plasă* şi *Logofătul Călin.* Câmpulung 1904. — *Raport* de **S. Fl. Marian.**

Teatru sătesc e o broşurică mică de 94 pagine, care face parte din *Biblioteca Muscelului* şi care conţine patru piese şi anume: *Şcoala şi Oştirea*, piesă în 3 acte şi 1 tablou de Rădulescu-Codin; *Jurăminte strâmbe*, piesă în 3 acte şi 2 tablouri, de C. Popescu; *Doctorul de plasă*, piesă în 2 acte de Şt. St. Tuţescu, şi *Logofătul Călin*, piesă în 2 acte şi 1 tablou, asemenea de Şt. St. Tuţescu.

În piesa *Şcoala şi Oştirea* li se dă sătenilor de cunoscut ce foloase pot să-i aducă omului *Şcoala şi Oştirea*, dacă învaţă şi ştie carte; iar când îi soseşte timpul de asentare, se lasă a fi asentat, şi ce fel de ne-

ajunsuri şi ticăloşii pot să se întâmple, când părinţii nu-şi dau sau nu vreau să-şi lase copiii ca să înveţe carte, iar când le soseşte timpul de asentare, caută toate chipurile şi mijloacele, doară-i pot scăpà de oaste.

În piesa *Jurămintele strâmbe* li se dă de cunoscut cât de dăunăcioase şi triste sunt urmările, atât pentru cei ce s'au deprins a jurà strâmb, cât şi pentru întreg satul, în care se află asemenea oameni fără de suflet.

În *Doctorul de plasă*, care e o prelucrare a nuvelei cu acelaş titlu de Em. Părăianu, publicat în Suplementul II dela *Noua Revistă Română*, vol. I, Bucureşti 1900, No. 5, p. 78—80, ni se spune cât de stricăcioase sunt urmările credinţei deşerte şi cât de bine i-ar merge poporului nostru dacă ar aveà mai mare încredere în medici şi nu s'ar lăsà căutat numai de babe cari, în cele mai multe şi mai grele cazuri de boală, nu pot nimica să-i ajute, din care cauză apoi cei mai mulţi inşi mor cu zile, fiindcă n'are cine să-i scape din gura morţii.

Iar în *Logofătul Călin*, care asemenea e o prelucrare a nuvelei *Boer Călin* de Em. Părăianu, publicat în Suplimentul II dela *Noua Revistă Română*, Vol. II, Bucureşti 1900, No. 19, p. 108—111, ni se înfăţişează pe de o parte unul dintre cei mai mari cămătari, un adevărat «*lup în piele de oae*», care a sărăcit un sat întreg prin cametele sale cele ne mai pomenite şi mai neruşinate, iar pe de altă parte ni se dă a înţelege cari sunt mijloacele cele mai potrivite şi mai bune spre a puteà scăpà mai lesne şi mai de grabă din ghiarele unor asemenea oameni fără cea mai mică mustrare de cuget.

Scopul autorilor acestor piese, după cum se vede din cele expuse, e de a arătà poporului nostru pe de o parte unele dintre relele ce-l bântuie mai tare, iar pe de altă parte de a-l abate de pe calea cea rătăcită de până acuma şi a-l face să apuce pe calea cea adevărată, care duce spre binele şi fericirea sa.

Din punctul acesta de privire năzuinţa autorilor e demnă de toată lauda.

Ce se atinge însă de acţiunea dramatică şi de valoarea literară a acestor piese, trebue s'o spun fără înconjur, că ele nu se pot nici de cum numì piese în adevăratul înţeles al cuvântului, ci mai de grabă nişte istorioare simple, luate din viaţa poporului dela ţară şi puse, fără multă bătaie de cap, în scene. De aceea, ele nu pot să producă efectul intenţionat şi dorit asupra ascultătorilor, ci mai de grabă contrariul şi anume dispreţul şi compătimirea unora dintre persoanele cari figurează într'însele — dispreţ bunăoară faţă de *Colonelul recrutor* pentru purtarea lui cea mitocănească şi vorbele sale cele necălite ce

le adresează către recruţi, şi în deosebi către un biet Ţigan şi către un Jidov fricos, cari au tras la sorţi, şi faţă de *Doctorul de plasă* care, vezi Doamne, se interesează de boalele ce există prin comune, nu însă şi de vindecarea bolnavilor, cari mor cu sutele; — iar compătimire pentru *Voicu Plesnilă*, martor mincinos din piesa *Jurămintele strâmbe*, care se spânzură şi-şi lasă pe drumuri soţia şi cinci copii mici, pe când celorlalţi doi consoţi ai săi, anume *Mărin Sârbu* şi *Ion Sărăcilă*, precum şi *Logofătului Iordache*, care i-a pus la cale să jure strâmb, nu li se întâmplă nimic, deşì sunt tot aşà de vinovaţi sau chiar şi mai vinovaţi decât dânsul; şi în urmă compătimire pentru *Logofătul Călin*, care cade dintr'un măr şi-şi rupe un picior, dar nu moare din cauza aceasta îndată, ci mai trăieşte şi se chinueşte încă un an întreg şi abià după aceea... îl ia *sfântuleţul*

Asemenea piese deci nu pot fi recomandate spre premiare.

Ioan Russu Şirianu, *Românii din Statul Ungar.* Bucureşti 1904.—*Raport de* **P. S. Aurelian.**

Înainte de a intrà în cercetarea cărţii d-lui Şirianu, ţin a declarà că o asemenea carte lipseşte nu numai Românilor din Statul ungar, dar nouă Românilor din Regat. Cunoaştem mai amănunţit chestiunile privitoare la populaţiunea din ori care alt Stat din Europa, decât în ţerile locuite de Români şi de cari ne desparte coama Carpaţilor.

Acì dincolo de munţi, locuesc aproape trei milioane de Români, neam de oameni îndurători, deoarece de atâtea veacuri s'au strecurat prin toate nevoile, omeni falnici, iubitori de ţară, fraţi de sânge cu noi, şi cu toate acestea noi cei de aici îi cunoaştem foarte puţin şi cei mai mulţi dintre noi de abià îi cunosc cu numele.

Aceea ce poate explicà şi scuzà până la oarecare punct neştiinţa noastră despre starea Românilor din Statul ungar şi aiurea, este şi lipsa aproape completă de o lucrare de felul aceleia ce ne prezentă d-l Ioan Russu Şirianu.

Lucrarea este împărţită în XI capitole şi anume:

I. Numărul Românilor din Statul ungar.

II. Sporul Românilor între anii 1890 şi 1900

III Maghiarizarea în Ungaria şi în Ardeal.

IV. Cuceriri şi pierderi în fiecare Comitat

V. Amestecul Românilor cu celelalte naţionalităţi.

VI Repartizarea şi mărimea satelor româneşti în comparaţiune cu ale celorlalte naţionalităţi.

VII. Viaţa de familie între Români
VIII. Contingentul militar.
IX. Starea culturală, aşezămintele şi societăţile de cultură.
X Averea Românilor.
XI. Emigrarea.

În lucrarea sa autorul a adunat la un loc toate ştiinţele statistice oficiale privitoare la Români; a cules informaţiuni preţioase din rapoartele oficiale ale eparhiilor române, din rapoartele societăţilor de agricultură.

Într'un volum de 330 de pagine d-l Russu Şirianu a făcut să se oglindeze starea statistică a Românilor din Statul ungar dela 1900; este un inventar statistic social al stării Românilor la începutul veacului XX.

Românii din Statul ungar în număr de 2 799 479 formează 14,5 % din populaţiunea întreagă a regatului, care este repărţită cum urmează între naţionalităţile conlocuitoare:

Unguri	8.749 301 (1)
Români	2.799.479
Germani.	2.135 181
Slovaci	2 019 641
Croaţi	1.678 569
Sârbi	1.052 180
Ruteni	429.447
Diverşi	397.761

Dacă se consideră numai Ungaria propriu zisă (cu Ardealul), adică fără Croaţia, Slavonia şi Fiume, Românii au format la 1900 din populaţiunea întreagă a Regatului 16,7 %.

În cuprinsul lucrării, populaţiunea este indicată după comitate şi după comune, aşà că se va puteà urmărì pe viitor desvoltarea sau darea înapoi a populaţiunii române în fiecare comună, în comparaţiune cu celelalte naţionalităţi.

Se află 9 comitate în Ardeal, în cari Românii sunt în majoritate; acestea sunt:

1. Alba-de-jos.	78,8 %
2 Bistriţa-Năsăud.	69,2 %
3 Cojocna	68,6 %
4. Făgăraş	90,2 %

(1) După indicaţiunea autorului, din aceştia 851 378 sunt Evrei

5. Hunedoara . . . 84,7 %
6. Sibiiu . . . . 66,0 %
7. Solnoc-Dobâca . . . 76,3 %
8. Târnava-Mică . . . . . 50,8 %
9. Turda-Arieş . . . . 72,6 %

iar în Ungaria, Românii sunt în majoritate în comitatele:

Arad . . . . 65,0 %
Caraş-Severin . . . . . . 74,2 %
Sălagiu . . . . 60,6 %

Interesant ar fi ca într'o nouă edițiune autorul să poată înfățișă starea populațiunii române în comparațiune cu celelalte naționalități, la diferite epoce şi cât mai îndepărtate se va puteà.

În materie de populațiune negreşit că numărul însemnează mult; însă aceea ce interesează de aproape este mişcarea populațiunii, sporul sau împuținarea numărului.

După arătările autorului s'au sporit Românii în mod simțitor, astfel că procentul s'a schimbat favorabil față de celelalte neamuri în mai multe comitate.

Pe întreg teritoriul Statului ungar Românii s'au îmmulțit în zece ani cu 210 413 suflete. Sporul este de 8,12%, mijlocie destul de favorabilă, şi cea mai favorabilă după a Ungurilor propriu zişi În adevăr Ungurii s'au îmmulțit cu 18,8%, Românii cu 8,12, Germanii cu 7,3%, iar Slovacii cu 6,4%.

În regatul Ungariei, Românii sunt nu numai cei mai numeroşi după Unguri, dar şi acei cari se îmmulțesc mai mult.

Întru cât priveşte Ardealul la 1890, Românii formau 56,7% din întreaga populațiune, adică peste jumătate. Acest procent a scăzut la 56,5 % la 1900 Această scădere se datoreşte îmmulțirii elementului unguresc.

Dacă procentul sporirii Românilor nu este tot atât de favorabil ca acela al Ungurilor, cauzele sunt felurite. Ne mâhneşte că între acele cauze autorul face să figureze şi deprinderea cu totul condamnabilă de a nu aveà copii mulți, necunoscută Românilor, şi pe cari cei de astăzi au imitat-o dela străinii cu cari sunt în contact.

Norocire că păcatul acesta contra neamului este mărginit la oarecari localități.

O altă cauză, ce este foarte gravă şi amenințătoare, care împiedică sporirea populațiunii române, este alcoolismul. Se pare, după afirma-

rea autorului, că în Banat şi peste tot în satele româneşti din Ungaria se consumă mai mult spirt.

Lipsa de îngrijire medicală şi de măsuri igienice face ca mortalitatea să bântue mai cu samă printre copilaşii mai mici de cinci ani

Autorul cu mare dreptate face un călduros apel către preoţi şi învăţători, aceşti povăţuitori şi conducători ai poporului, să întrebuinţeze toate mijloacele ce le stau la îndemână pentru a înlăturà sau micşorà cauzele cari contribuesc la scăderea populaţiunii.

Se îmmulţesc Românii, şi vin în rândul al doilea după Unguri; din nenorocire în decese stau înaintea tuturor şi aceasta este o dovadă pipăită, că este ceva bolnav în modul de traiu al Românilor.

A trecut un pătrar de secol de când s'a promulgat în Ungaria legea prin care se introduce în mod obligatoriu limba ungurească în toate şcolile naţionalităţilor conlocuitoare în Regatul ungar. Scopul legii ar fi ca treptat, pe nesimţite, să se pună în aplicare maghiarizarea, adică contopirea treptată a celorlalte naţionalităţi în naţionalitatea maghiară

Se plâng naţionalităţile că prin diferite legi, făcute pentru a se atinge acest scop, s'ar fi nesocotit legea asupra naţionalităţilor; că autonomia şcolară şi bisericească au fost atinse în dispoziţiunile lor fundamentale.

Spre a se atinge scopul s'au înfiinţat de cincisprezece ani aşà numitele Kisdedovo-uri, în cari se duc copiii dela trei ani ca să înveţe limba maghiară.

Pe aceste aziluri se pune mare temeiu pentru propăşirea maghiarizării De aceea dela anul 1891, de când s'a promulgat legea Kisdedovurilor, s'a înfiinţat pentru naţionalităţi de patru ori mai multe aziluri de copii decât pentru Unguri.

Se pare însă că dacă acesta a fost scopul înfiinţării azilelor de copii, el n'ar fi fost atins, deoarece după zece ani de aplicare, rezultatul ar fi că din nemaghiari au ştiut ungureşte 16,9% în Ungaria şi 2,1% în Croaţia. Cu alte cuvinte un spor de 3,1% în Ungaria în zece ani şi de 0,6% în Croaţia

Chestiunea aceasta a maghiarizării fiind de mare importanţă pentru naţionalităţile din Ungaria, este firesc ca autorul cărţii de faţă să-şi fi pus întrebarea: dacă în aceşti din urmă ani, de când politica de maghiarizare se face mai cu stăruinţă, Românii din Regatul ungar au dat îndărăt sau merg înainte în mijlocul neamurilor cu cari trăesc; şi în special faţă de Unguri

Nu voiu intrà în amănuntele date de autor şi cari, în treacăt fie

zis, ar fi putut fi înfăţişate în mod mai regulat, mai sistematic. Faptul este că Românii au pierdut şi ei teren în multe localităţi; de altă parte însă au dat o dovadă de rezistenţă, care a atras admiraţia unor scriitori unguri de valoare. Pe Unguri i-a îngrijit şi-i îngrijeşte uşurinţa cu care comune întregi maghiare s'au transformat cu timpul în comune româneşti.

Din această grea încercare, la care a fost şi este supusă naţionalitatea română, Românii cu toate piedecile, tot ei au ieşit învingători; tot ei au dovedit că o naţionalitate atât de veche, care a ţinut piept celor mai grele condiţiuni de viaţă ce se pot închipuì, o asemenea naţionalitate nu se poate desfiinţà şi aceasta mai cu osebire în vremurile de astăzi

Autorul crede că puterea de rezistenţă faţă de maghiarizare ar fi între altele că în Ardeal Românii locuesc compact, mai compact decât toate celelalte naţionalităţi, iar în Ungaria partea cea mare a Românilor populează teritoriul care este presărat numai cu sate române, sau cu sate unde numărul Românilor este covârşitor.

În Ardeal, din cincisprezece comitate, Românii sunt majoritate şi stau compacţi în zece comitate. Sparte sunt numai comitatele dela răsărit.

În Ungaria în trei comitate Românii au majorităţi de 63% până la 74,2%, şi minorităţi importante între 24,2% şi 44,8%.

Aşà dară populaţiunea română este în destul de compactă şi de bine aşezată, pentru a se aveà credinţa nestrămutată în trăinicia neamului

Un cuvânt asupra repărţirii sau aşezării populaţiunii româneşti:

Pe o suprafaţă de 11 450 347 jugăre cadastrale se află repărţite cele 2.981 de comune locuite de Români. Populaţiunea acestor comune se urcă la 1.680 161 suflete; iar restul Românilor locuesc în cele şase oraşe mari române, în oraşele maghiare, germane, precum şi în satele cu populaţiune mixtă.

Majoritatea populaţiunii române locueşte în sate mici. Acestei împrejurări, comune mici, Românii datoresc sumă de neajunsuri atât culturale cât şi sociale şi administrative. Autorul însă observă că micşorimea satelor are avantagiul de a întârzià şi chiar de a împiedecà maghiarizarea; şi spre a dovedì aceasta, arată ca exemple cum oraşe odinioară în majoritate româneşti ori germane s'au populat de Unguri, aşà că astăzi sunt curate cetăţi ungureşti. Între oraşe în cari maghiarismul a făcut progrese însemnate citează Aradul şi Timişoara În aceste două oraşe, nu cu mult timp înainte, Ungurii erau în minoritate pronunţată, iar azi sunt în majoritate

Dela modul cum este înţeleasă şi trăită viaţa de familie atârnă înaintarea, întărirea şi mărirea unui popor, sau retrogradarea, slăbirea şi micşorarea lui.

Autorul nostru ne spune că pavăza neamului românesc este dragostea pentru vatra strămoşească; că în toată monarhia nu este al doilea popor care să ţină mai mult la familie şi satul său, cum ţine Românul.

Pentru Români este cea mai grea suferinţă, când sunt nevoiţi să plece din locul lor. De aceea pe când Ungurii din câmpiile cele mai roditoare ale Ungariei emigrează cu sutele de mii, Românii se mulţumesc a trăi o viaţă de multe ori năcăjită în satele lor sărace.

Această aplecare a Românilor de a se deslipì cu greu de vatra părintească are oarecari neajunsuri; însă a fost şi este folositoare şi întăritoare pentru conservarea naţională. Mai toţi bărbaţii cultivaţi, cu cari am avut prilej de a vorbì despre această chestiune, au recunoscut că în mare parte păstrarea naţionalităţii se datoreşte acestei alipiri a Românilor de locul naşterii lor, de vatra familiei lor.

Se pare că şi în liniştitele şi bine alcătuitele familii române, divorţul a făcut oarecare progres în raport cu trecutul.

Divorţul poate devenì disolvantul familiei, când se abuzează de dânsul. Preoţii şi învăţătorii sunt mai în măsură decât ori cari alţii ca să arate poporaţiei pericolele de tot felul ale divorţului.

Familia română este aplicată mai cu samă la cultura pământului. Pentru multe cuvinte industria străbate cu greu între Români. Străinii se ocupă mai mult cu comerciul şi industria. Este o chestiune care merită toată atenţiunea bunilor Români, deoarece ori cât ar fi de folositoare şi pot zice moralizătoare agricultura, totuş pe vremurile în cari trăim, nu mai poate un popor să rămână în afară de mişcarea industrială.

Este îngrijat, şi cu drept cuvânt, autorul nostru despre sporirea naşterilor nelegiuite şi a căsătoriilor civile, în afară de biserică. Nu mai puţin îngrijitor este şi progresul ce a făcut concubinagiul, traiul în afară de căsătoria religioasă şi civilă.

E dureros de a constatà că o familie atât de solid întemeiată, ca familia română, să înceapă a fi ameninţată de viţiuri cari pustiesc şi distrug societăţile în cari se încuibează

Starea culturală a Românilor este şi dânsa îngrijitoare În Ungaria ştiu carte dintr'o mie de Români greco-ortodoxi 208, iar dintre cei greco-catolici numai 132

Starea de inferioritate a Românilor este şi mai învederată comparată cu aceea a altor naţionalităţi din Ungaria.

Ştiu carte dintr'o mie de

Germani	629
Unguri	537
Slovaci	527
Croaţi	477
Sârbi	319
Români	144
Ruteni	131

Iar după loc, Românii din Ardeal stau mai prejos cu ştiinţa de carte decât cei din Ungaria propriu zisă, pe când în Ungaria dintre 1 000 Români ştiu carte 153, în Ardeal ştiu numai 137.

Sunt multe cauzele cărora Românii datoresc starea lor de inferioritate; ei pe pământul lor au avut să lupte înainte de toate pentru a-şi salvà fiinţa şi apoi s'au gândit la carte şi alte îmbunătăţiri sociale.

De altfel întreg Statul ungar nu este prea ridicat în cultură; mai bine de jumătate din populaţiunea Regatului (520 dintr'o mie) este neştiutoare de carte.

Şi cu toate acestea Românii, dintre toate naţionalităţile au jertfit şi jertfesc mai mult pentru şcoală.

Românii din Statul ungar dispun de următoarele institute culturale: 5 seminarii, 6 şcoli pedagogice, 4 licee cu opt clase, 1 gimnaziu cu patru clase, 4 şcoli secundare de fete, 1 şcoală comercială

Învăţământul primar se predă în 3.279 de şcoale şi, afară de Unguri, Românii au cele mai multe şcoale primare. Această situaţiune este îmbucurătoare, căci ea ne arată câtă silinţă pun Românii, pentruca ştiinţa de carte să fie cât mai împrăştiată în satele lor.

Cu privire la religiune, vom arătà că ambele confesiuni române au un total de 3.546 parohii.

Cheltuelile pentru biserici se urcă la 3 546.000 coroane pe an, iar pentru şcoale la 3.110.370 coroane.

Asociaţiunile culturale sunt puţin numeroase, ceeace dovedeşte că iniţiativa individuală este puţin desvoltată.

Ar fi fost de dorit ca lucrurile să stea într'o stare mai îmbucurătoare; însă faţă cu împrejurările grele prin cari au trecut şi trec Românii, situaţiunea este încă destul de favorabilă şi încurajătoare pentru viitor.

Sub numirea de *Averea noastră* autorul înfăţişează o descriere a stării economice a Românilor din Statul ungar. Foarte înapoiată în trecut, starea economică s'a îmbunătăţit în mod simţitor, mai cu samă în cei din urmă treizeci de ani.

După iniţiativa unui Român cult şi patriot, Visarion Roman, s'au înfiinţat cele dintâi bănci româneşti cari au permis Românilor să scape de camătă şi să-şi îmmulţească averea.

Românii au astăzi 91 de bănci cu un activ de 80 599 386 coroane şi un profit net de 4.697.539 coroane.

Cea mai veche dintre aceste bănci este «Albina» din Sibiiu, fundată în 1872 şi care posedă un capital de 1 200.000 de coroane. «Albina» a servit de tip pentru toate băncile înfiinţate până astăzi.

Capitalul celorlalte bănci variază; câteva au dela 500 mii până la 600 mii coroane capital; multe trec peste 100 000 coroane Mulţumită acestor aşezăminte de credit, Românii şi-au putut pune la o parte economiile lor, şi-au întâmpinat nevoile şi au putut ca foarte mulţi să-şi cumpere pământ.

În bănci şi alte aşezăminte economice se pune toată speranţa, pentru-ca Românii să mai poată ieşì din sărăcia lor. Autorul ne spune că majoritatea Românilor sunt mici proprietari şi mulţi aşà de săraci, în cât în ţara întreagă numai Slovacii sunt mai săraci.

Autorul mai adaugă: E mare numărul Românilor cari nu au nici un fel de avere, afară de căscioara care-i adăposteşte. Chiar într'un comitat cum este al Aradului, marea majoritate a Românilor sunt *jeleri*, oameni cari n'au decât casa şi trăiesc muncind cu palmele. În această nenorocită stare zace, după cum se exprimă autorul, sărăcia Românilor.

Românii au o parte din proprietatea mică şi ca întindere nu stau mai prejos de ceilalţi, din contră sunt mai presus chiar de Unguri. Suprafaţa medie a proprietăţilor mici este de 9,65 jugere cadastrale, iar media pentru ţara întreagă este de 9,06 jugere; deci proprietatea Românilor este peste medie, iar Ungurii stau sub medie, 8,37 jugere. De altă parte însă proprietăţile mijlocii şi mari sunt în posesiunea Ungurilor.

Cu toate acestea, cu privire la proprietatea medie şi mare, autorul ne spune că în cei din urmă douăzeci de ani aristocraţia maghiară a început să dea înapoi; 50 % din moşiile mari au încăput pe mânile Evreilor bogaţi: semn rău pentru ori ce ţară, unde pământul scapă din mâna băştinaşilor şi trece în posesiunea străinilor împământeniţi. Aceea ce se petrece în Ungaria trebue să deştepte şi pe alte neamuri,

cari s'ar aflà în pericol de a le scăpà proprietatea pământului, care este temelia, pot zice singura temelie solidă, pe care se poate întemeià existența unei naționalități.

Îndeletnicirea de căpetenie a Românilor este cultura pământului și economia vitelor. Practică o agricultură mai perfecționată Românii din comitatele sudice ardelene și cei de pe câmpia ungurească.

Se aplică cu multă stăruință și cu succes agricultorii români mai cu samă la economia vitelor. Nu numai comune, dar și comitate întregi, își întâmpină nevoile cu banii ce câștigă din produsul vitelor.

Vitele cornute, boi și vaci, prăsite de Români, sunt reputate pe toate piețele Ungariei și chiar în afară. Așà numitul *soiu ardelenesc*, rasă locală bine păstrată, se bucură de mare căutare

În oi sunt cei mai avuți Românii. Și pentrucă în țara lor nu au în deajuns locuri de pășunat, mulți dintre dânșii își trec vitele la pășune în România, Bulgaria și chiar în Rusia De timp imemorial mocanii au exploatat pășunile de pe câmpiile și munții din România, și lor se poate atribuì meritul de a fi pus în valoare imensele câmpii din țara noastră, precum și bogatele pășuni ale Carpaților.

De câtva timp se desvoltă și se perfecționează între Români cultura pomilor roditori. În multe comitate cultivatorii își fac venituri bunicele din exploatarea pomilor. Această cultură s'a întins și s'a perfecționat mai cu samă în acele localități unde preoții și învățătorii dau pilde ei înșiși îndeletnicindu-se cu pomologia.

Și nu numai în Ardeal, dar în multe țeri din Europa civilizată, preotul și învățătorul au fost adevărații inițiatori ai progresului cultural și economic între țărani De aceea și pentru România n'am încetat în decursul carierei mele de a face apel la preot și învățător pentru a propagà nu numai prin graiu, dar mai cu samă cu fapte progresul agriculturii între țărani.

Cultura viilor este de asemenea foarte îngrijită între Români. Țăranii din comitatul Aradului trec printre cei mai de frunte viticultori și sunt căutați ca vieri în toate părțile Ungariei

Câteva cuvinte asupra emigrațiunii și voiu încheià acest raport.

În Ungaria emigrațiunea a atins proporțiuni îngrijitoare. Autorul nostru ne spune că în anul 1900 ar fi emigrat din întregul regat 210.000 indivizi, cifră foarte mare în raport cu aceea ce se petrece în țerile unde emigrațiunea este veche și unde populațiunea este mult mai deasă decât în Ungaria.

Această emigrare excesivă ar fi îngrijit pe bărbații de stat maghiari și s'ar fi luat dejà oarecari măsuri pentru a o face să se micșoreze.

Ungurii emigrează mai cu samă în America. Românii cari trec Oceanul se urcă la 40 la mie din totalul emigraţilor. Mulţi dintre Români emigrează în România. .

Românii emigraţi în America păstrează strânse legăturile de neam între dânşii; ei au înfiinţat dejà acolo două asociaţiuni şi anume: Societatea Vulturul şi Clubul Românilor; un ziar săptămânal «Tribuna». Departe de ţară ei urmează a sărbătorì cu sfinţenie zilele istorice ale patriei, cultivă limba ei

Cei mai mulţi însă dintre Românii, cari emigrează din Ungaria, trec în România.

Autorul observă că emigrează mai cu samă oameni săraci, dintre cari mulţi se reîntorc la vetrele lor, după ce au făcut oarecari economii în România. Cu toate acestea emigrează în România şi Ardeleni cu oare care avere, precum sunt oierii aşezaţi în Dobrogea şi sumă de meseriaşi şi comercianţi aşezaţi în diferitele oraşe ale ţerii, special în Muntenia şi Oltenia

Cu capitolul privitor la emigrare se încheie lucrarea d-lui Ioan Russu Şirianu privitoare la Românii din Statul ungar. Am căutat să vă înfăţişez o dare de samă pre cât se poate de fidelă de pe cuprinsul acestei cărţi.

Lucrarea aceasta s'ar fi putut face în mod mai sistematic şi mai îngrijit, luându-se ca model atâtea publicaţiuni străine de felul acesta. Cu toate acestea, după cum am lăsat a se înţelege la început, lipsa de o asemenea lucrare se simţià, şi d-l Şirianu a umplut un gol din literatura noastră economică Pentru aceea eu cred că merită a i se acordà o încurajare, pentruca să păşească mai cu râvnă pe calea pe care a apucat.

M. Sadoveanu. *Şoimii*, roman. Bucureşti 1904.
» » *Dureri înnăbuşite.* Bucureşti 1904 —*Raport de* **I. Bianu.**

La concursul premiului Adamachi d-l Sadoveanu a prezentat două volume foarte deosebite prin natura cuprinsului lor: romanul istoric *Şoimii* şi zece povestiri numite de autor *Dureri înnăbuşite.*

Şoimii este povestirea sfârşitului unuia din cele mai sângeroase episoade de lupte ale urmaşilor lui Ştefan cel Mare pentru a nu lăsà să cadă Moldova de tot sub călcâiul Turcului Ioan Vodă supranumit Armeanul căzuse sdrobit la Cahul prin trădarea boierilor. Turcii pusese în scaunul bietei Moldove pe nemernicul Petru Schiopul, păpuşa am-

bițiunilor femeiești ale mamei sale Doamna Chiajna Doi frați ai eroului sfâșiat la Cahul au scăpat din dezastru cu o mână de zece viteji, cu cari au făcut îndrăzneața încercare de au lovit curtea Schiopului ei singuri, vreo zece oameni, voind a pune mâna pe ticăita păpușă domnească și mai ales pe vânzătorul Golia, vinovatul de căpetenie al prăpădeniei dela Cahul Doi frați ai lui Ioan Vodă—Nicoară Potcoavă și Alexandru—șoimii—cu tovarășii lor, lovesc curtea domnească, dar fără ispravă. Oștenii de straja Domnului, mult mai numeroși, îi silesc să fugă spre a se întoarce iar la Cazaci, unde mai fusese și cu cari mai răsboise ei mulți ani, și a se pregătì mai cu temeiu pentru o nouă lovire. Pribegii trec țara pe drumuri neumblate spre Nistru. Dar căpetenia lor, «Stăpânul» Nicoară are în coastă o adâncă rană de lance, care le încurcă drumul, căci tot stolul este nevoit să ceară adăpost la curtea boierului Andreiu Davideanu dela Davideni. Sunt primiți bine de bătrânul boier, bun și ales în toate; el îi recunoaște și-i îmbrățișează, pentrucă și lui îi sângeră inima de căderea lui Ioan Vodă și de ticăloșia Moldovei. Nicoară este pus la pat în căutarea Babei Anița Doftoroaia, ceilalți se dedau la vânători și la traiu bun Lângă figura nobilă și luminoasă a boierului bătrân este însă și un chip de tânără și frumoasă jupâniță, erà nepoata lui, fiica fiicei sale și a vânzătorului Golia.

Povestirea aspră de răsboaie se îndulcește și se luminează de raza încălzitoare a iubirii. — fata este uimită de noblețea de suflet și de frumusețea trupului celor doi frați Șoimi, iar ei sunt muiați în adâncuri de frumusețea și de dulceața întregei ei ființe. Amândoi frații o iubiau, și ei amândoi îi erau dragi. Nicoară simte—îl doare de el și îi este milă de focul mezinului. Dar fata erà fiica lui Golia, vânzătorul lui Ioan Vodă, care fusese ginerele lui Davideanu, și acesta își luase acasă fata și nepoata.

Nicoară se vindecă; ei pleacă și după o grea luptă cu oamenii domniei lăsând morți doi tovarăși, trec Nistrul, merg la Cazaci, se întorc cu cete mari, biruesc, răzbună sfâșierea dela Cahul. În spartul luptei este găsit Golia. Nicoară îi împușcă calul de sub el. Vânzătorul cade și când Nicoară ridică paloșul ca să-i dea plata mișelnicei vânzări, fratele Alexandru îi sare înainte «cu obrazul ca varul» și-l oprește strigând: «stai, ce faci? gândește-te — e tatăl Ilincăi» Nicoară-Potcoavă se întoarce cu fața cumplită: «Calcă-ți pe inimă, nenorocitule». Ucide-mă întâiu pe mine, frate, țipă mezinul, ținând încleștat pumnul fratelui său Petrea Gânj—bătrânul lor viteaz, care le erà ca un tată, răcnind:

«Vai de voinicul cu inima ca de muiere», despică capul lui Golia cu o lovitură de paloş, dar cade şi el fulgerat de paloşul lui Alexandru.

Biruinţa a fost deplină, pedeapsa s'a dat vânzătorului. Nicoară s'a făcut domn, dar a doua zi a lăsat şi tron şi ţară, spre a se întoarce iar şi pentru totdeauna la vitejii stepelor

Ce traiu puteà fi pentru dânsul în ţară, când iubià cu un foc atât de păgân şi când fratele-său ardeà în aceeaş pară mistuitoare pentru minunea dela Dăvideni. Alexandru mai slab erà mai biruit.

El nu a putut trece Nistrul, fără să mai treacă pe la Dăvideni:

«Deodată mezinul îşĭ întoarse ochiĭ arşĭ spre frate-său şi zise cu greutate:

«— Nu trecem pe la Dăvidenĭ?

«Potcoavă tresări, se întoarse şi se uită lung-lung la frate-său. Apoĭ răspunse, cu glas schimbat:

«— Nu.. nu merg... du-te tu singur, frate!..

«Mezinul îşĭ apucă oftînd calul de frîŭ şi se apropiè de frate-său. Amîndoĭ fraţiĭ se privіră tăcuţĭ, cu mîhnire, în luminele roşiĭ ale foculuĭ. Apoĭ mezinul gemu:

«— Iartă-mă, frate! nu, nu maĭ pot răbda!

«Şi Nicoară rosti, amărît:

«— Du-te, Alexandre!

«Fraţiĭ se apropiară, se sărutară în tăcere, mezinul încălecă; se maĭ uită odată cu desnădejde în urmă, apoi trecu printre ramurile lunceĭ şi se şterse.

«Potcoavă rămase în picioare în bătaia foculuĭ, visător, cu ochiĭ plinĭ de o durere de moarte. Vîntul aducea cîntecul codrilor bătrînĭ. toamna îşĭ buciuma mîhnirea în adîncimĭ. Toţĭ stăteaŭ muţĭ, înfioraţĭ de durere

«Deodată Potcoavă îşĭ scutură pletele creţe, păru că se deşteaptă şi strigă cu glas adînc:

«— Haidem, fraţilor! În stepă! la larg!»

«În ochiĭ luĭ ardea o flacără nedomolită; pe obraz îĭ era săpată o hotărîre nestrămutată»

Dar focul dragostei arsese rău şi la Davideni. După plecarea Şoimilor, s'a ofilit, şi încetul cu încetul s'a topit de tot şi jupâniţa Ilinca, şi tocmai pe când o dusese la ţintirim:

«Şi sfinţia-sa părintele Ciotică cînta veşnica-pomenire şi eŭ prăvăleam ţărînă pe sicriŭ, pe cînd boeriĭ plângeau, săraciĭ, de ţi se rupea inima, şi clopotele sunaŭ, — iată că se arată coconul Alexandru, fratele Măriеĭ-tale. Şi cum a văzut, a strigat: «Lăsaţi-mă s'o văd! nu svîrliţĭ ţărîna, lăsaţi-mă s'o văd! «şi se uita cu ochĭ rătăciţĭ la noĭ, stînd încremenit ca o stană pe marginea gropiĭ. Şi popa cînta, şi eŭ prăvăleam plângînd ţărîna. Pe urmă a vorbit din noŭ, rar, ca într'un vis: «De ce-am rătăcit noaptea! de ce n'am venit mai degrabă, s'o maĭ văd odată!» Şi s'a lăsat în genunchĭ şi a

început a geme. Şi-ĭ curgeau lacrămile ca un pîrăŭ. După aceia s'a ridicat încet, s'a uitat rătăcit în jur, a maĭ suspinat odată: oof!, a încălecat, a pornit şi s'a dus!» —

Acesta este romanul istoric al d-lui Sadoveanu. Punctul de plecare este în Ioan Vodă cel Cumplit al d-lui Hasdeu. Dar câtă viaţă a dat Sadoveanu celor morţi de acum 3—4 secole! Cu cât farmec povesteşte el viaţa lor, faptele, gândurile, simţirile lor! Şi ce limbă şi dulce şi plină de putere, şi veche, şi plină de viaţă nouă!

Iată cum ni se arată satul Davideni

«Caiĭ mergeaŭ la pas, în tăcere. Pescăruşĭ se roteaŭ ţipînd pe deasupra. Pe coasta dealului, în fund, plutea fum vînăt şi prin fum se zărea o curte mare boerească. Pe clin, la vale, eraŭ împrăştiate case, sub glugĭ de stuh; de-abia se vedeaŭ din livezile verzĭ Soarele lucea vesel şi tînăr. La poalele dealuluĭ, păştea o cireadă albă de vite; talanga suna melancolic în liniştea cîmpiilor

«Satul era gospodăresc şi săteniĭ păreaŭ cuprinşĭ. Băeţeĭ în durligĭ se hîrjoneaŭ cu cîniĭ, în colbul hudiţelor; cînd vedeaŭ pe fugarĭ răsărind călărĭ, cu săneţele în spate, săreaŭ pe după gardurĭ şi de acolo se uitaŭ la eĭ cu ochĭ marĭ, sperioşĭ; cîniĭ zăpăiaŭ la picioarele cailor Oameniĭ eşeaŭ pe prispele înnalte şi petreceaŭ cu ochiĭ, miraţĭ, pe străinĭ; fete marĭ se iţeaŭ prin crăpătura uşilor; în urmă, nevestele sfătuiaŭ cu mâna la gură.

Iată cum se vede casa cea mare a boierului:

«La jumătatea coasteĭ, pe un podiş, se înnălţa curtea boerească, albă, un zid scund o încingea ca un brîŭ, spre vale, către Moldova, curgea neagră păduricea de frasinĭ, de arinĭ şi de fagĭ, împresurată de jur împrejur, cît bătea ochiul, de un gard înnalt de nuele În vale, către marginea pădurice, sclipea un rîmnic mare, în lumina dimineţiĭ.

«Porţile marĭ, căptuşite cu fier, eraŭ deschise; fugariĭ fusese văzuţĭ de multă vreme şi boerul Andreĭ Davideanu iĭ aştepta în cerdac, fumându-şĭ pipa, în mîngîierea dimineţeĭ. Argaţiĭ stăteaŭ gata să primească şi prietenĭ şi duşmanĭ. Eraŭ cu mînile goale, dar în chimirurĭ se ascundeaŭ junghere tăioase

«Faţa boeruluĭ era luminoasă, într'o coroană de păr alb.

«Curtea boerească e mare şi încăpătoare, cu acareturĭ multe şi cu toate din belşug în acareturĭ. În grajdurĭ bune de vălutucĭ, bat din copite şi sforăe caĭ pietroşĭ moldoveneştĭ. O linişte patriarhală domneşte asupra bătrînelor aşezăminte. Din casele vechĭ, din sălaşurĭ, din parc, izvorăsc, în amurg, acele murmure tainice, rămăşiţele generaţiilor dispărute, care umplu de fiorĭ locul şi fac totdeauna să plutească pe castelele bătrîne negura legendelor.

«Seara, intră pe poarta cea mare vacĭ pline şi lăptoase, iar gospodinele curţiĭ îşĭ suflecă mînecele, spală doniţele şi umblă forfota pe sub vacĭ;

laptele bogat ţîşneşte din ugerele rumene; ţigăncile oacheşe se daŭ în vînt prin curte şi danciĭ se luptă cu viţeiĭ încăpăţinaţĭ. Vacile mugesc, cîniĭ zăpăesc şi fumul vînăt se ridică de pe curte şi de pe sat; cumpenele fîntînilor ţipă, din cîmpiile rodnice şi din satul plin de vieaţă vine zvonul înserăriĭ.

«În şatra din dosul curţiĭ, ciocanele sună, foile suflă greŭ şi cîntice duioase se ridică prin pîlpîirile foculuĭ.

«Încet-încet, cerul roş al asfinţituluĭ, zăbrelit de vîrfurile codrilor bătrînĭ, se întunecă, şi parcul prinde a ofta prin umbrele înserăriĭ. Deodată, în adînca pace care s'a întins, isvorăşte din necunoscut şi vibrează în nemărginire cîntarea tainică de bucium, ca o tînguire seculară.

«În noaptea limpede, se aprind sus stelele nopţiĭ şi jos, în sat, se aprind steluţele caselor de stuh, şi se maĭ aprind stele negre şi inimĭ tinere la pîrleazurĭ.

«În seara plină de pace, ce urmă zileĭ în care fugariĭ noştri sosiră la Dăvidenĭ, boerul Andreĭ şi mezinul stăteaŭ la căpătăiul luĭ Potcoavă.

«O linişte mare plutea în odaia plină de miros de florĭ sălbatice; o candelă ardea înnaintea icoanelor ferecate în argint, care cuprindeaŭ întregul perete dinspre răsărit. Lumînările din sfeşnice vărsaŭ văpăĭ tremurate peste faţa palidă a rănituluĭ şi purtaŭ umbrele boeruluĭ şi mezinuluĭ pe păreţiĭ albĭ.

«Baba Aniţa pregătea legăturile care trebuiaŭ să oblojească rana; umbla ca o umbră prin colţul eĭ de la piciorul patuluĭ, şoptea înnăbuşit şi degetele, tremurînd, amestecaŭ leacurile necunoscute. Boeriĭ stăteaŭ la căpătăiul patuluĭ neclintiţĭ, ca două stane.

Dar vânătoarea de mistreţi! — (pag. 72—89).

Câtă viaţă, câtă mişcare!

Dar mă opresc; ori care raportor ar aveà ca şi mine dorul să vă cetească toată cartea.

Cu câtă cuviinţă sfioasă este povestită dragostea care s'a aprins la Davideni, în cele trei inimi atât de nobile. Plecară dela Davideni vitejii fraţi cu jăraticul în inimă:

«Potcoavă mergea drept pe cal şi cu ochiĭ cerceta zarea. În fundul privirilor luĭ, un foc întunecos ardea. În focul acela se topeaŭ ură vrăjmaşă şi iubire caldă.

«Mezinul tot mîhnit era. Izvorul glumelor secase. Aprinderile se potoliseră, se mistuiseră toate în flacăra dragosteĭ. Strălucirea ochilor pălise, luminile negre se aţinteaŭ în gol, pe cînd gîndurile zburaŭ cine ştie unde, în urmă!

«Adeseorĭ, cînd se înfăşuraŭ în păturĭ şi se întindeaŭ în erburĭ în jurul foculuĭ, — dorurile vechĭ se deşteptaŭ, şi prindeaŭ toţĭ a vorbi de trecutul prăpădit în negura de sînge, chemaŭ umbrele vitejilor şi în pacea luncilor, în rumeneala flacărilor, se închegaŭ şi luaŭ zbor legendele străbunilor.

«Numaĭ mezinul tăcea, cu gîndurile aiurea; se grămădea cu capu 'n palme în pătura luĭ, se învîrtea ca pe un jar ascuns; şi cînd Caraiman prindea

să tragă lin cu arcuşul pe coardele alăuteĭ, oftărĭ grele se auzeaŭ odată cu gemetele strunelor.

«De multe orĭ Nicoară se uita lung-lung la mezin, se cobora cu gîndul în sufletul luĭ şi dădea trist din cap, fără să zică nicĭ un cuvînt. De multe orĭ şi ochiĭ săĭ se mîhneaŭ uşor, se umpleaŭ de melancolia toamnelor tîrziĭ, — dar caiĭ sforăiaŭ şi nechezaŭ în tufişurĭ, vântul se călătorea şoptind prin erburĭ spre inima ţăriĭ, şi privirile adîncĭ luceaŭ iarăşĭ neînduplecate »

Caracterele acţiunii povestite sunt bine lămurite: unul este asprul Nicoară cel neînfrânt de nimic, muiat numai de dragoste, altul este viteazul Alexandru cu inima mai moale, biruită cu totul de focul mistuitor; altul moş Petre Gânj — răsboinicul vechiu, ager şi neînfrânt prototipul viteazului Moldovean din secolul XVI, cântat în balade, ca Român Grue Grozovanul, pentru care toată viaţa are numai scopul de a se răsboì împotriva păgânilor şi a răilor

Nu mai vorbesc de descrierea taberii Cazacilor. (pag. 203).

Poate să fie găsită de unii acţiunea romanului prea puţin complicată, prea săracă de intrigi şi de surprinderi dramatice şi să se zică că este mai mult o nuvelă decât un roman; poate să se găsească elemente în povestire nu întocmai potrivite cu epoca acţiunii; poate iar să nu placă unora întrebuinţarea bogată de repeţiri. Asemenea defecte reale sau numai aparente sunt înecate şi răsplătite cu vârf şi îndesat de calităţile de stil ale autorului.

Nimeni n'a povestit în literatura noastră atât de viu, atât de natural, atât de colorat, cu atâta simţ al armoniei limbii. Dialogul curge, lin, nici prea strâns, nici lăbărţat, atâta şi aşà cum vorbeşte Românul care vorbeşte frumos şi cumpătat.

Durerile înnăbuşite sunt altfel. Într'însele se povestesc într'adevăr amaruri de acelea cari rod pe Român şi-l seacă dela rinichi şi pe înfundate.

Bietul Ioan Ursu pleacă din sat, unde are nevastă şi trei copii, pe cari îi iubeşte ca ochii din cap Pleacă ca să biruească sărăcia de sub greul căreia acasă nu poate răsbì. Merge să lucreze la fabrică la Paşcani, ca să câştige bani mai mulţi. Acolo este Hleba, leahul stricat şi beţiv, cârcime, alăută şi toate ispitele, iar Ioan este naiv, nu ştie să se ferească de ele, şi cade şi cade mereu, până când se pierde cu totul. Bietul Ioan! ţi-e milă de el, precum lui însuş i-e milă de sine.

Cu câtă iubitoare milă şi durere îl urmăreşte Sadoveanu şi cât de simplu şi de natural ni-l arată alunecând tot mai jos, tot mai rău, până merge să se peardă în genunea desnădăjduirii.

În *Petrea străinul* se arată un alt învins al ispitelor şi păcatelor

dela cazarmă El fusese holteiul fruntaş Petrea Vornicul; dragostea lui cu Irina se legase într'o primăvară, când «luncile scuturau flori în calea lor» A fost dus la oaste Viaţa de cazarmă cu umiliri în tăcere şi scrâşniri într'ascuns, beţii noaptea cu gradaţii — îi stricase tot rostul. A căzut tot mai jos:

«În cîrşme murdare, se petrecea pînă la ziuă Femeĭ ameţite răcneaŭ în fumul acru al crîşmeĭ, de gît cu bărbaţĭ vineţĭ la faţă de beţie. Lăutarĭ somnoroşĭ scîrţîiaŭ prin colţurĭ; tromboane străvechĭ hîrîiaŭ, răgeaŭ de-ţĭ spărgeaŭ urechile. Petrea Vorniculuĭ petrecea cu doĭ sergenţĭ, prietenĭ, carĭ ţineaŭ mult la punga luĭ; beaŭ vin cu nemiluita, se prindeaŭ cu femeile pierdute de după cap, pînă ce şi în mintea lor prindea să plutească fumul care umplea crîşma În zorĭ de ziuă, eşeaŭ zgreburiţĭ, clătinduse, se îndreptaŭ pe străzĭ dosnice spre căzărmĭ, pe cînd în urechĭ tot maĭ bubuiaŭ răgetele aspre ale trombonuluĭ. Baniĭ trimişĭ de-acasă şi prietenia cu sergenţiĭ l-aŭ prăpădit.

«A căzut şi maĭ jos. În dosurĭ întunecoase, noaptea, într'o baratcă scundă în dosul uneĭ popicării, se aprindea un felinar sărac. În slaba lumină roşie se grămădeaŭ feţele răvăşite de patimă ale jucătorilor. Banĭ de aramă şi de argint sunaŭ, se strecuraŭ printre degetele tremurătoare. Glasurĭ răguşite gemeaŭ.»

Când s'a liberat din oaste, nu s'a mai uitat îndărăt; vântul l-a dus tot înainte. A început ca dus de nebunie viaţa de haimană.

Se făcuse frate de cruce cu doi stricaţi. Hoţia, crima — ocna urmară repede după viţiile cari se lipiră de el ca iedera şi-l rodeau.

Castelul dela Ocna este descris precum urmează:

«*Castelul* stă pitit sub munţĭ, la marginea orăşeluluĭ. Între cele patru zidurĭ, poporul desmoşteniţilor se mişcă greoiŭ în soarele de vară; dar razele calde nu maĭ pot duce lumină în întunerecul sufletelor. Icĭ, cîţiva condamnaţĭ lucrează. sînt meseriaşĭ. Dincolo, cîţĭva bătrînĭ se încălzesc la soare, cu capetele în piept, ca nişte animale obosite; pe feţele lor tăbăcite, negre, a adormit şi bucuria şi suferinţa; nimic nu-ĭ maĭ mişcă. Maĭ departe, un foc arde supt un ceaun. Cîţĭva maĭ tinerĭ fac mîncare, vorbind.

«Petrea umblă printre eĭ.»

Un dialog admirabil de cinic între nişte ucigaşi făcù pe bietul Petrea să se împrietenească cu ei. Viaţa şi mentalitatea ocnaşilor este prezentată cu un relief plin de viaţă.

Ocna neagră îĭ sorbea în adîncimea eĭ răcoroasă. Parcă intraŭ în altă lume. Bolţĭ răsunătoare se ridicaŭ în toate părţile, ganguri largĭ de sare vînătă. Lumina electrică pîlpîia; şi în creşterile şi scăderile luminiĭ, grupurile ciocănaşilor luaŭ înfăţişărĭ fantastice. Iată un grup de doisprezece. Desprind o stîncă de sare. Ciocanele se ridică odată şi odată cad, cadenţat,

împrăştiind prin bolţi adînci ecouri întreite: *tac*-ta-a-a! *tac*-ta-a-a! se ridică şi cad, se ridică şi cad, regulat, ca purtate de o maşină, deşteptînd răsunetele peşterilor. Deodată, o lampă păleşte, apoi cerne o lumină dulce violetă; şi ciocanele cad, împrăştiind ecouri, în painjenişul violet, în pîlpîirile uşoare, ca palpitările unor aripi de flutur care se odihneşte, umbrele ciocănaşilor cresc, scad, se întunecă, se luminează, ca nişte fantasme în lumi de visuri.

«Ganguri adînci se întind, pline de umbră, iar în fuudul lor licăriri de lămpi se arată, ca răni de lumină. Pe sus, pînă la înnălţimi ameţitoare, ceardacuri săpate în sare, cu stîlpi vineţi şi lucioşi. Pretutindeni, o pulbere măruntă şi moale, ca fulgii de păpădie La margine, o cupolă uriaşă, ca de biserică, se înnalţă, pînă ce se deschide sus, în vîrf, într'un ochiu de lumină mic, alburiu, ca un ochiu de fereastră · acolo-i gura ocnei vechi, în lumina zilei.

«Şi sub bolţile răsunătoare ciocanele cad. Ocnaşii umblă prin lumina rece, es din umbră ca nişte fantome; glasurile răsună ca răcnete, trec unduind ca plîngeri de valuri.

«Muncă amară şi cumplită, fără rază de nădejde! Seara acelaşi convoiu, între aceleaşi baionete, trece pe străzi înguste în sunetul slab şi trist al lanţurilor.

«A-doua-zi, aceiaşi ocnă, aceleaşi figuri rase, cu ochii de oţel, aceiaşi lumină, aceleaşi glasuri trecând prin peşteri ca plîngeri de valuri. Seara aceleaşi convorbiri, aceleaşi blesteme contra societăţii care i-a asvîrlit în întuneric şi osîndă --Primăvara, vara, toamna, iarna, acelaşi soare de care nu se mai poate bucura amărîtul lor suflet.»

Aici şi-a topit Petre tinereţea şi viaţa câtă-i mai rămăsese dela cazarmă, el care fusese odată *Petrea Vornicul*, floarea flăcăilor din satul lui!

În sfârşit:

«Porţile s'au deschis şi i-au dat drumul în lumea care l-a pedepsit. A intrat tînăr şi voinic; a eşit uscat şi îmbătrînit, cu barba căruntă şi sălbatecă. A eşit toamna, cînd cad frunze arămii în lunci. A prins a-şi tîrî picioarele în neştire prin colbul drumului Nici-o mişcare sufletească spre lumină, spre vieaţă. A eşit cu acelaşi suflet pustiit de vînturile desnădejdii, gol ca o peşteră neagră. Îşi tîra încet picioarele atîta vreme prinse în cătuşe. Şi acuma-i păreau strînse de fier, şi cîteodată, se oprea, mirat că n'aude zgomotul lanţurilor.

«Porţile s'au deschis, i-au dat drumul, s'au închis în urma lui. A pornit, a trecut pe străzi pline de lume, priviri piezişe îl săgetau. S'a suit pe culme, s'a uitat fără de scîrbă spre castelul în care zăcea îngropată vieaţa şi tinereţea lui; s'a întors, a pornit înnainte prin colbul drumului, încovoiat, tot cu simţimîntul condamnatului. Castelul a rămas zugrăvit în ne-

gru pe fondul de lumină al apusuluĭ; el păşea străin prin frunzele toamneĭ, maĭ amărît decît oricînd.

«A început cumplita rătăcire a pribeaguluĭ. A dormit pe marginĭ de drum, pe paturĭ de frunze, în luncĭ; noaptea de-asupra luĭ, în albastru, călătorea aceiaşĭ lună a tinereţiĭ, poleind cu argint frunzele bătute de bruma toamneĭ; şi aceleaşĭ cîntece de vînt treceaŭ prin bolţile sărăcite de frunze..... Dar el nicĭ luna n'o vedea, n'auzea nicĭ murmurele vîntuluĭ. În sufletul luĭ gol nu maĭ pătrundea nimic din natură şi nimic din lume

«Purta pe frunte pecetea infamieĭ par'că. Oameniĭ se fereaŭ de el. La poarta satelor, cîniĭ îl lătraŭ, privirile păreaŭ că-ĭ zic. «Ce cauţĭ aicĭ, străinule?» — Nicăerĭ adăpost, nicăerĭ milă!»

În rătăcirile lui pe un viscol grozav fusese adăpostit în stâna unor ciobani. Acolo intră şi popa bogat, care venià cu carele dela târg, i se face milă de Petrea străinul; îl iea din stână şi-l duce la casa lui. Acolo cea din urmă rază i-a încălzit sufletul sfărâmat. Preoteasa Irina erà Irina lui, dragostea lui, care-l aşteptase (după făgăduială) să se întoarcă dela oaste, dar nu s'a mai întors. «L-am aşteptat multă vreme — spunea străinului preoteasa — nu l-am uitat; dar inima îmi spune că Petrea a murit acolo, pe unde s'a sbuciumat, în străini. Cine ştie sub ce brazde şi sub ce cruce zac oasele lui! Cine ştie!...»

«După vorbele acestea, rostite cu jale, două lacrimĭ izvorîră în colţul genelor eĭ castaniĭ. Ochiĭ luĭ Petrea se umplură de foc. În sufletul luĭ, gemînd mărturisirea, *vorba mare*, născu, izvorî prin ochiĭ înfriguraţĭ; buzele tremurară, purtate de un freamăt dureros, — dar vorba rămase în adîncurĭ, se stinse.

«Şi preoteasa îşĭ şterse lacrimile, se ridică şi eşi oftînd.»

Şi ea nici nu visà că acel nenorocit moşneag sgriburit, Petrea Străinul, este rămăşiţa vie din Petrea Vornicul al ei, flăcăul dragostei celei dintâi.

Fiecare povestire din acest volum este o operă de artă literară desăvârşită sau numai schiţată şi reprezentând un colţ din patimile cari frământă, îndulcesc şi otrăvesc viaţa bietei omeniri În toate avem aceeaş analiză fină şi delicată spusă în acel stil colorat, viu, dulce şi sobru, ferit de ori ce exagerare.

Acestea sunt calităţi de scriitor mare, cari todeauna este bine şi trebue să fie distinse de Academie. Propun deci să se acorde d-lui Sadoveanu tot sau cel puţin o foarte mare parte din premiul Adamachi la care a concurat.

Iuliu Scriban, *Patru-zeci de predici populare.* Ploeşti 1904. — *Raport de* **S. Fl. Marian.**

Partea cea mai mare a predicelor, câte au apărut până acuma în limba română, tratează mai mult despre viaţa viitoare şi cu deosebire despre fericirea celor drepţi şi nefericirea celor păcătoşi după judecata de apoi

Afară de aceasta cele mai multe dintre dânsele s'au scris într'o limbă atât de întortochiată şi de împestriţată, cu tot felul de neologisme, că de multe ori nici chiar cei învăţaţi nu le înţeleg cum se cade, dar încă poporul de rând

Părintele Iuliu Scriban însă, autorul colecţiunii de predici despre cari ni-i vorba, în amândouă privinţele acestea se deosebeşte mai cu desăvârşire de înaintaşii Sf. Sale.

Sf. Sa adică a căutat mai nainte de toate să afle şi să cunoască cu deamăruntul cari sunt adevăratele cauze ale decăderii poporului nostru, şi mai ales ale celui din România, atât din punct de vedere al credinţei şi al religiozităţii, cât şi din cel al moralităţii şi al stării sale materiale.

După ce a aflat toate cauzele acestea şi după ce şi-a format o icoană adevărată despre starea actuală a credinţei şi a vieţii poporului român, nu s'a pus, ca mulţi alţii, să-i vorbească despre fericirea raiului şi muncile iadului, ci Sf. Sa şi-a dat toată silinţa posibilă de a-i arătă şi a desrădăcină mai întâiu apucăturile, deprinderile şi faptele sale cele rele, cari îl fac să fie nesuferit şi nefericit aici pe pământ, şi abià după aceea îi vorbeşte şi despre răsplata după moarte, care nu e nimica alta decât numai o urmare firească a faptelor bune sau rele, ce le face omul cât trăieşte în această lume.

Iar modul în care i le arată toate acestea e atât de potrivit şi de convingător, şi limba, în care i le spune, atât de simplă, de poporală şi de curgătoare, că chiar şi cel mai mic copil, ascultându-l cu luare de samă, poate să-l înţeleagă şi să-l priceapă.

Asemenea şi sfaturile ce i le dă prin cele patruzeci de predici, compuse pentru cea mai mare parte a Duminecilor şi a sărbătorilor de peste an, sunt atât de bune şi de înţelepte şi aşà de uşor de urmat, că numai un om cu totului tot stricat şi împietrit la inimă ar fi în stare să nu i le bage în samă.

Deci predicele părintelui Iuliu Scriban, al căror scop e îndreptarea şi îmbunătăţirea poporului nostru atât în privinţa credinţei şi a reli-

giozităţii, cât şi în privinţa moralităţii, a vieţii sociale, a sârguinţei şi a stării sale materiale, fără de cari e absolut cu neputinţă a fi fericit nici în lumea aceasta nici în cea viitoare, merită să fie premiate de Academia Română, dacă nu cu întregul, cel puţin cu o parte din premiul pentru care s'au prezentat

Gh. Silvan, *Bătrînul Dan.* Poveste eroică. Bucureşti 1904.—*Raport de* **A. D. Xenopol.**

O cărticică mică de tot în formatul in-12° de 109 pagine, dar care spune multe prin chipul fermecător în care e întrupată o cunoscută legendă.

Frumuseţea închipuirii care este productul minţii poporului a fost învestmântată de d-l Silvan în un graiu de o bogăţie şi tot odată o curăţenie neîntrecută, împodobit cu toate meşteşugurile cele mai alese ale stilului, dar aşà de firesc aşternute pe măreţele concepţiuni ale povestirii, că nu simţi de loc arta desăvârşită cu care sunt alcătuite.

Astfel autorul descrie în chipul următor nebunia ce-l cuprinse pe Dan la moartea iubitei sale soţii Xana (p 22—23) :

«Xana pieri, fără veste, de sub cerul înstelat al mareĭ Bogdaniĭ. Zadarnic o căută Dan, în sborul roibuluĭ său de Asturia, între hotarele ţăreĭ Zadarnic se isbi fugarul de munţi şi de ape. Anĭ în şir, el răscoli toate cetăţile şi colţurile întunecate dintre Nistru şi Ardeal Cutreeră, ca o umbră, Kilia şi Cetatea Albă, Tighina şi Soroca, Orheiul şi Hotinul, Iaşiĭ şi Suceava, Miroslava şi Baia, Vasluiul şi Bacăul, Ciceiul şi Balta, Bîrladul şi Brăila, Galaţiĭ şi Cahulul... Şi toate fură în deşert! Trecu, peste Nistru, în împărăţia întunecată a Crîmuluĭ, — la Zalpel şi la Kafa, — şi se întoarse înapoì abătut, ca moartea. Se aruncă într'o zi pe cal şi pătrunse prin zăpezĭ cumplite pînă în creerul Mosculuĭ. Şi se întoarse, iarăşĭ, prăpădit!... Porni apoĭ, năuc, împresurat de cîţĭ-va slujitorĭ credincioşĭ, prin crăia leşească, şi Ardeal Trecu repede, ca vîntul, prin Cameniţa, Colomeea, Leopol, Cracovia,— coborî la Viena şi Buda . Şi intră, în sfîrşit, în ţară, hotărît să uite, în sgomotul armelor, visul luĭ pierit.

Sau când descrie cum fata lui Dan, singurul dar ce-i rămăsese dela Xana, nu se mai întorceà dela vânătoare, cu toate că o grea furtună se lăsase asupra pădurii (pag. 29) :

«Copila plecase, ca în tot-deauna, la vînătoare O clipă aŭ răsunat prin huceagurĭ, sunetele de corn. Apoĭ s'a făcut linişte adîncă, — din ce în ce maĭ neagră. Şi nouriĭ urcaŭ mereŭ pe boltă Ploaia ameninţa să cadă, în şiroaie spumegînde. Fulgerile luminaŭ văsduhul întreg, de la răsărit la apus...

«Şi ea nu maĭ venea!...

«Cu paşiĭ largĭ, ca un om chinuit de ideia morţeĭ, bătrânul străbătea coridoarele, sălile mohorîte, polimarele hîţînate de vînt. Şi la fie-care pas ochiĭ luĭ se îndreptaŭ către pădurĭ.

«Sta îngheţat, în loc, şi asculta cu spaimă şi cu grije foşnetul din ce în ce maĭ sinistru al frunzelor răscolite de furtună.

«Slujitoriĭ vegheaŭ, înlemniţĭ, prin uşĭ. Roabele se furişaŭ, amorţite de groază, pe sub umbra bătrînuluĭ. Peste curtea întreagă păreaŭ că plutesc aripile cernite ale morţeĭ!... Ne maĭ putîndu'şĭ înfrîna nelinişteа, bătrînul dădu poruncă şerbilor să încalice şi să plece prin pădurĭ»

Şi văzând că nu mai vine, deşi ploaia începuse a curge gârlă (pag. 30—31):

«Dan eşi pe scărĭ, alb ca varul, tremurînd ca de ger. Din ochii lui desnădăjduiţĭ scăpăraŭ săgeţĭ Cu glasul înfiorat de durere el dădu poruncă feciorilor să pornească spre Calga.

«Feciorii se îmbrăcară în şube negre de păr de capră, şi porniră călărĭ, fără arme, fără şale, în căutarea Doreĭ. Ploaia cădea acum potop. Codrul nu se maĭ zărea Sus era mare, jos înec .

«Bătrânul intră în iatac, şi din iatac în sala cea mare, şi din sala cea mare în spătărie. Prăbuşi un morman de arme în mijlocul săleĭ, şi începu să se ferece. Işi asvîrli conteşul de pe umerĭ şi'şi încheie sub subţiorĭ platoşa grea, de răsboaie. Işi trase apoĭ mînuşile de fier pe braţe, îşĭ acoperi pieptul cu chuirasa luĭ de aramă, îşĭ strînse mijlocul în largă centură de zale; îşĭ acoperi genunchiĭ sub solzĭ uriaşĭ de oţel; încălţă în locul sandalelor, cismele de piele de mosc, apoĭ îşĭ puse coiful de bronz pe frunte Dintre arme îşĭ alese dibuind tot ce era maĭ ascuţit, maĭ greŭ Işĭ luă paloşul încă necurăţit de sînge; îşĭ anină de braţ scutul, încă neşters de rugină; îşĭ potrivi în tocul cismeĭ suliţa cea maĭ lungă, îşĭ prinse la centură alibarda; îşĭ încinse spada... şi eşi înalt, încărcat de fier, în polimar. Acolo sună din corn

«Robiĭ păliră.

«— Calul de Podolia!» strigă răguşit bătrînul.

«Curtea fu în picioare. Şerbiĭ înşăiară calul stăpînuluĭ, îĭ puse între dinţĭ zăbale de argint şi frâne ţintuite cu aur. Apoĭ îşĭ aruncară şi eĭ tarniţele pe caiĭ lor mărunţĭ şi iuţĭ, cu nările răspicate, cu coamele sburlite, şi se îmbulziră toţĭ sub scărĭ.

Sau intrarea lui Ursan, care vestise prinderea Dorei de către Tătarii Nogaî (p. 31—32):

«De odată porţile cetăţiĭ se dădură în lăturĭ; şi Ursan, spaima Nogailor, regele păstorilor, intră călare, prin şuroaele ce desfundaŭ pămîntul. El era acoperit doar de o cămaşe de in, pe umerĭ purta gluga luĭ de piele de cămila. Capul îĭ era acoperit de o căcinlă uriaşe de mioară, mijlocul îĭ era strîns într'un lat chimir, bătut în alămurĭ. Părea un monstru!... Nu era

înalt, dar era aşa de greŭ în cît grebănul surulul pe care sta, părea că trosneşte. Nu era de cît muşchĭ şi os !... El sări de pe cal în mijlocul ogrăziĭ şi se năpusti ca un nebun, cu părul vîlvoĭ, cu ochiĭ înroşiţĭ de sînge, spre treptele intrăreĭ.

«Dan îl privi crunt. Sosirea neaşteptată a groaznicului păstor, iĭ trecură în suflet tot adevărul. Privirile desnădăjduite ale uriaşuluĭ, vorbeaŭ limpede...

«— Stăpâne»! . gemu Ursan, căzînd pe brâncĭ, la picioarele nefericitului bătrân. «Jupîniţa Dora! Jupîniţa Dora»!..

«Şi plînsul iĭ înăbuşi glasul. Dan sta nemişcat, crunt, ca în clipa 'n care'l văzu intrînd.

«Faţa luĭ albă şi lucie, ca de ceară, părea suptă de sânge. In ochĭ se făcu adînc întuneric Buzele i se strînseră de durere. Părea mort. Ursan îşĭ şterse lacrămile, cu mîneca plină de apă, şi reîncepu înecat de sughiţurĭ amare:

«— A fost luată plean, jupîniţa Dora, prea milostive doamne. Nogaiĭ! cîinii de Nogaĭ» !... şi iar nu maĭ putu vorbi».

Cât de splendide sunt descrierile tablourilor naturii, bunăoară pustiile Bugeacului la răsărit de soare (p. 35):

«Deşertul Buceaguluĭ se lumina din ce în ce..

«Părea o mare răscolită de cele din urmă răsuflărĭ ale furtuneĭ, spălată de lumina împăenjenită a luneĭ, pătrunsă de licărirĭ roşiatice. In zărĭ se desfăşuraŭ lacurĭ de foc. Aurora îşĭ întindea purpura orbitoare peste trupul gol şi inert al ţăreĭ moarte. Nicĭ pădurĭ nicĭ rariştĭ vestejite, nicĭ sate stinghere, nicĭ cumpene de fîntînĭ solitare, nicĭ călăreţĭ, nicĭ caravane obosite nu pătaŭ deşertul. Doar pîlcurĭ rare de corbĭ, — şi şoimiĭ luĭ Dan, — sfîşiau aerul pustiit al văzduhuluĭ, încărcat de săgeţĭ albe de lumină..

Însă descrierea, pare c'o vezi cu ochii, a călăririi cetei lui Dan prin Bugeac spre tabără în căutarea jupâniţei Dora (p 35—36).

«Prin noaptea aceasta semi-luminată, trecea în goană bătrînul Dan, urmat de un lung şirag de robĭ, de podanĭ şi de păstorĭ adunaţĭ de pretutindenĭ. Bătrînul avînd în dreapta pe Ursan, iar în stînga pe cel maĭ credincios slujitor al curţeĭ, străbătea stepa ca o vedenie albă.

«Barba luĭ răsfirată de vînt părea o flamură argintie. Armurele sale răsfrînte în razele soareluĭ, ardeaŭ ca jeratecul.

«Alerga bătrînul cu ochiĭ pironiţĭ în zărĭ, cu sufletul răsipit pe vînt. Zelele zuruiaŭ, scutul se isbea, sunînd sonor, de oblîncurile şeleĭ, suliţa tremura ca un fulger, în aer, calul de Podolia sforăia, spulberînd nisipul sub copite.

«In jurul luĭ se legănaŭ, ca pe ape răzvrătite călăreţiĭ de rînd. Scările lor de lemn sunaŭ strident, ca bătăile de toacă; platoşele de os şi scuturile de tablă ruginită, şi tolbele încărcate de săgeţĭ, şi cângile, şi coasele, şi suliţele înfipte în inima soareluĭ trezit în zărĭ, — urlaŭ, zăngăneaŭ, ţăcăneaŭ,

ca o cascadă de fier şi de pietre rostogolite pe prundurĭ. Toţĭ sburaŭ, cu pletele răvăşite, cu zeghile desfăcute, cu ochiĭ înţepenițĭ în răsărit, mînaţĭ de acelaş gînd, de aceiaşĭ adîncă sete de răsbunare.

Ce putere extraordinară în descrierea acestor călăreţi! (p. 37):

«Bătrînul Dan pălea din ce în ce Ochiĭ luĭ scăpăraŭ de fulgere; minerul spadeĭ scîrţîia sub degetele luĭ încovrigate de mînie.

«— In salt, plăeşĭ!... ţipa el trezindu-se cu şir de anĭ înapoĭ, în vremile cînd în fruntea plăeşilor luĭ dragĭ, urca în ropot de furtună culmile Neamţuluĭ şi ale Suceveĭ

«Podaniĭ porneaŭ din noŭ. Şi din noŭ pulberea arzătoare a stepeĭ învăluia lungul stol al fugarilor, în vîrteje de scînteĭ scăpărătoare.

«Aşa alergară pînă spre seară. Arşiţa trecuse peste eĭ ca o răsuflare dogoritoare, de o clipă. Nu simţiseră niciĭ jarul nisipurilor ce se aşterneaŭ pe ochiĭ lor ca spuza ferbinte, nicĭ arsurile platoşelor încinse de flacările soareluĭ, nicĭ sudorile încropite ce şiruiaŭ ca rîuleţe de plumb topit pe obrajii lor supţĭ de neodihnă...

«Fugeaŭ mereŭ, fugeaŭ nebunĭ.»

Pregătirea de luptă, când ceata vede pe Nogai în zare, este scurtă, dar în adevăr omerică (p. 38—39):

«Dan dădu poruncă şerbilor «să se găteze de harţ». Săgeţile fură ţintuite pe strune; arcurile se încovoiară. Bătrînul Dan îşĭ trase spada şi, răsucind-o în lumina soareluĭ căzut în asfinţit, surîse cu drag..

«— La harţ!», strigă el puternic ca în vremile bune

«— La harţ!», repetară podaniĭ aruncînd sulițele înainte.

«— La harţ!», hăuliră păstoriĭ, dînd pintenĭ cailor măruntĭ, pietroşĭ, fără frîne, fără şele.

«Şi călăreţiĭ se năpustiră ca o furtună încărcată de grindină şi de fulgere spre satul ce se mistuia pîrîind în liniştea singurătăţeĭ..

Dacă ar trebuì să sacătuim toate frumuseţile acestei neasemănate povestiri, ar fi să le reproducem toate. Ne mulţumim a mai aduce încă unele locuri din cele multe, ce am puteà împrumutà. Iată bunăoară lupta uriaşă între bătrânul Dan şi Ahmet Gazi, răpitorul Dorei (pag 56—57):

«Incredinţat că prada iĭ era acum scăpată, Ahmet îşĭ scufundă capul între umerĭ, privi fioros de sălbatic în ochiĭ bătrînului, şi se năpusti asupra luĭ făcînd florĭ şi cercurĭ minunate, prin aer cu sabia luĭ de foc... Dar spada luĭ Dan, para loviturile cu o măeştrie rară. Bătrînul se trăgea înapoĭ ascuns sub oblînc, ţinînd în loc sabia gaziuluĭ. Lamele şueraŭ întretăindu-se. O aureolă de fulgere nenumărate, însoţite de zăngăniturĭ ascuţite pluteaŭ în văzduh, pe d'asupra cailor încovoiaţĭ spre pămînt peste coiful abia întrezărit al bătrînuluĭ Dan.

«De odată Ahmed se retrase înapoĭ. Dan îĭ repezise spada cu o lovitură hotărîtoare. Ahmet se apăra acum, Dan lovea... Corpul bătrînuluĭ se ridică semeţ în lumină, braţul luĭ încovoiat de asupra tătaruluĭ, sta nemişcat, ca de fier. Dar spada i se mişca între degete, împresura cu o iuţeală ameţitoare umeriĭ luĭ Ahmet, cădea cu o greutate cumplită pe sabia Gazuluĭ, arcuită de asupra frunţiĭ luĭ înrourată de sudoare. Ahmet para bine, cu îndemînare, cu tact. Dar furia bătrînului îl zăpăcia. Barbarul căuta o clipă, în care bătrînul răpit de mînie să dea greş Căuta momentul în care să'şĭ poată furişa sabia, printre loviturile pripite ale înfricoşatuluĭ ghiaur. Dar clipa aceia nu maĭ sosea... El da mereŭ înapoĭ, din ce în ce maĭ nehotărît, din ce în ce maĭ pierdut.

«De odată Gazıul gemu .. spada luĭ Dan îĭ atinse umărul, burnuzul încărcat cu fireturĭ se înroşi de sînge. In aceiaşĭ clipă Dan scoase un ţipăt fericit.

«Bătrînul întrezărise peste şes, umbra luĭ Ursan, fugind cu ceva în braţe spre Nur-Aga De bună seamă, era Dora ! . In urma luĭ se ţineaŭ şirag tătariĭ despuiaţĭ de pradă Dar Ursan era departe, din ce în ce maĭ departe ..

«— Fugĭ !... pieĭ Ursane !... răcni bătrînul, şi în prada celuí din urmă fior pe care i'l da norocul se aruncă nebun, fără să maĭ ţie seamă de măestria spadeĭ, asupra Gazıuluĭ rănit Calul sări sîngerat de zăbale, peste roibul tătaruluĭ. Ahmed se scufundă sub o ploae de loviturĭ năprasnice.

«— Alah !» gemu el, simţindu-se pierind.

«Dar n'avu timp să maĭ scoată nicĭ-un cuvînt Cázu, străpuns adînc, de sabia luĭ Dan, sub picioarele cailor, în nisipul arzător al stepeĭ. .»

Iată şi îngrozitoarea descriere a lagărului tătăresc, în care fusese dus Dan cel prins de Nogai (p. 72) :

«Corturile tătarilor, făcute din pieĭ netăbăcite, păreaŭ nişte vizuinĭ de fiare mînjite de sînge. Din întunericul lor isvorau şuvoae de fum, amestecate cu miros înţepător de cărnurĭ stricate, de rachiŭ de mastic şi de peşte împuţit Prin ingustele şi gunoioasele maidanurĭ dintre corturĭ se descompuneaŭ sub arşiţa vereĭ grămezĭ de blănurĭ abia jupuite de carne. Vite moarte, înăbuşaŭ văzduhul cu miasme cadaverice. Gunoaele amestecate cu hoiturĭ mîncate de cîinĭ, îşĭ înălţaŭ aburiĭ otrăvitorĭ spre boltă.»

Stilul este marele merit al ori cărui scriitor şi limba aceea este mai poleită şi mai înaltă, al cărei scriitor are un stil mai deosebit. Marii scriitori au fost totdeauna şi mari stilişti, căci stilul este redarea potrivită prin graiu a gândirii, şi cu cât gândirea frământă graiul mai cu putere şi cu cât graiul este o mai credincioasă oglindă a cugetului, cu atâta din această armonie deplină între cuprins şi formă răsare desăvârşirea alcătuirii. E mare lucru a cugetà bine, frumos şi adânc, dar mare este şi darul de a întrupà aceste cugetări în formele nepie-

ritoare ale unei limbi bogate, neaoşe şi curate; căci numai atunci eşti ademenit a-ţi apropià mintea de ele şi a le alipì de sufletul tău

În povestea *Bătrânului Dan* avem una din cele mai frumoase istorii din vremile vechi de vitejie, o povestire înălţătoare de suflet, cum rar întâlnim, o reînoire foarte iscusită a faptelor trecute şi o minunată cărticică pentru mic şi pentru mare. Din acest punct de vedere sunt de părere a i se încuviinţà o parte din premiul Adamachi.

Th. D. Speranţia, *Introducere în literatura populară.* Studiu comparativ. Bucureşti 1904—*Raport de* **I. Bianu.**

Scopul pentru care a făcut această scriere ni-l arată autorul în următoarele cuvinte puse «în loc de prefaţă» :

«Lucrarea mea—zice d-l Speranţia—este numaĭ o îndrumare pentru cercetarea principalelor puncte privitóre la literatura populară.

«Punctele atinse aci, le-am atins numaĭ ca chestiunĭ de cercetat.

«Materialul adunat aci e în mare parte numaĭ ca specimen

«Un *Tratat de Literatură populară* va urma acestuĭ studiŭ introductiv, dacă va vrea Dumnezeŭ »

În acest volum avem deci numai un «studiu introductiv» la un viitor «tratat de literatură populară», pe care d-l Speranţia are de gând să-l scrie,—«dacă va vrea Dumnezeu». *Mare* va trebuì să fie acel tratat, dacă numai introducerea lui are 415 pagine şi această introducere este mai mult numai un plan de lucrare cu împărţire pe capitole şi cu arătarea metoadelor sale de cercetare, pentru acea mare operă plănuită, lucrarea de faţă este «cea dintâi cărare printr'o pădure neumblată.»

Bun lucru ar face cine ar face o asemenea lucrare, căci studiul literaturii noastre poporale de un timp încoace stă locului şi afară de lucrările cele frumoase ale colegului nostru Marian, pe cari le publică Academia, aproape nici un studiu temeinic nu mai apare despre producţiile intelectuale ale poporului român. Multul şi bogatul material adunat şi publicat nu şi-a găsit încă spiritul critic şi metodic care să-l studieze şi să-i clasifice sistematic elementele cari-l compun.

Aproape toate articolele de revistă şi chiar unele cărţi de diletanţi amatori de literatură populară, sunt impresii şi reflexiuni banale, pentru cari eticheta de «studiu» este o firmă falsă. Venind deci cineva, cu gândul serios, să cerceteze *toată* literatura populară, să ne arate cuprinsul şi valoarea ei, folosul ei pentru studiul poeziei, al limbii, al

trecutului şi în general al sufletului poporului, poate fi sigur de simpatiile tuturor

Lucrarea d-lui Speranţia nu corespunde unor asemenea aşteptări; ea nu poate umpleà un asemenea gol.

În loc să studieze întreagă literatura poporală, câtă este publicată, cel puţin culegerile mai însemnate spre a puteà ajunge astfel la generalizări serioase, d-sa se mulţumeşte a se folosì *numai* de culegerea publicată de răposatul G. Dem Teodorescu, din care citează şi reproduce zecimi de pagine. Aceasta este o mare greşală, căci tocmai acea culegere — de altfel foarte bogată — este din toate colecţiile cea mai defectuoasă ca împărţire şi ca mod de publicare, cea mai puţin potrivită pentru cercetări ştiinţifice şi critice de ori ce natură; şi în ori ce caz ea singură nu poate servì de bază la studii generale.

D-l Speranţia ar fi trebuit să facă întâiu un studiu critic asupra izvoarelor literaturii populare, pe care voià s'o examineze şi să aibă orientări exacte şi generale, căci fără acestea nu se pot stabilì norme de cercetare, nici ajunge la rezultate comune

D-l Speranţia numeşte scrierea sa «studiu *comparativ*» şi bine ar fi să fie aşà, căci investigaţiunile temeinice cu rezultate generale asupra literaturii poporale nu se pot face fără a cunoaşte şi literaturile popoarelor străine şi cu deosebire ale popoarelor cu cari ne învecinăm pentru a stabilì influenţa şi împrumuturile dela dânşii şi legătura lor sufletească cu viaţa poporului nostru. Aceasta însă nu se poate face fără cunoştinţa mai multor limbi străine, căci prea puţine traduceri sunt făcute în limba franceză, singura — pe cât se vede — cunoscută d-lui Speranţia.

Din această cauză d-l Speranţia comite o mare greşală fundamentală. Necunoscând decât vre-o 3—4 colecţiuni de literatură populară străină — între cari una *bască*, alta *alsaciană*, a treia din *Gascogne*, deci dintre cele mai îndepărtate de poporul românesc, — d-sa le citează pe acestea, făcând reproduceri în başc, în dialectul german alsacian, şi toată comparaţia d-sale consistă în a le pune alăturea cu texte similare române, pentru a constatà înrudiri *de formă*. În schimb îi sunt absolut necunoscute literatura sârbă şi bulgară, literatura populară ungurească şi săsească din Ungaria şi Transilvania, poezia şi poveştile Rutenilor şi Ruşilor, cu un cuvânt toate elementele de aproape cu cari urmà a comparà creaţiunile poporului român Deci ori ce alta, dar studiu comparativ nu este lucrarea d-lui Speranţia.

Amănuntele ar fi şi mai convingătoare pentru cei ce ar voì să cunoască caracterul şi profunzimea «comparării» d-lui autor. Ne oprim la un singur exemplu.

Vorbind la p. 176 despre «Repeţirea formulelor» scrie: «Repeţirea formulelor se găseşte şi în poezia celorlalte popoare», urmează apoi un § întreg, locul de dovedire a aserţiunii citate, şi acest § (39) conţine în întregimea sa numai următoarele cuvinte:

«Deşì nu putem da acì exemple de repeţire de formule în poezia populară străină, totuş *credem că există.*»

Toate astea ne arată că «*studiul comparativ*» este mai mult cuvinte puse pe titlu ca un epitet de lux al cărţii şi că toate citatele de poezii străine, din Gascogne şi din Alsacia, sunt un material inutil pentru o introducere şi de altfel destul de voluminoasă.

Dar să trecem la alte consideraţii.

Cartea d-lui Speranţia e făcută fără nici un sistem, ceeace e o vină cu atât mai mare, cu cât ea vrea să serve de plan pentru munca viitoare. Lipsa de sistem o vedem în împărţire şi proporţiile inegale ale capitolelor, în trecerile fără legătură dela o chestie la alta, în insistarea asupra chestiunilor de a doua mână şi mai ales nemotivarea teoriilor enunţate.

Fiind vorba de teorii, să ne oprim puţin, căci d-l Speranţia are o deosebită aplecare spre teorii şi definiţii, ceeace nu ar sta rău la o carte de ştiinţă. Am puteà cità aproape din fiecare pagină câte un model de definiţii, din cari vorbeşte atât de elocvent pentru autor şi atât de ciudat pentru noi caracterul «studiului» d-lui Speranţia. Ne vom oprì la câteva.

P 5: «Prin Literatură în genere se înţelege suma acelor creaţiunĭ ale minţiĭ omenescĭ care sunt plăcute, care, adecă represintă frumosul, orĭ, care, sunt creaţiunĭ estetice şi sunt formate prin ajutorul scrisuluĭ.»

Câte lucruri elementare, câte contradicţii, câte banalităţi spuse cu solemnitate! «creaţiuni ale minţii omeneşti cari sunt plăcute . . . . şi sunt formate (în mintea creatoare?!) prin ajutorul scrisului.»

Apoi — p. 6:

«Prin cuvîntul *Literatură* luat cu înţelesul de *literatură scrisă* înţelegem suma acelor producţiunĭ *artistice* care aŭ fost formate prin ajutorul scrisuluĭ. Literatura decĭ este o *artă.*»

Aceeaş afirmare solemnă fără sens, fără documentare!

Ce este opera literară desăvârşită?

P. 7· «În tot cazul *Concertul în luncă* este o *operă desăvârşită* adecă ajunsă la punctul culminant al evoluţiuniĭ, ajunsă tot ce putea să ajungă· *aşa a fost făcută şi aşa va rămâne.*»

Foarte convingătoare şi această afirmare goală!

Dar ascultaţi:

P. 9: «Literatura populară cuprinde prin urmare tóte elementele viĭ ale impresiuniĭ, şi continuă a se desvolta ca o fiinţă vie. Din acest punct de vedere Literatura Populară s'ar puté numi *Literatură vie,* care cuprinde *Opere artistice viĭ.*

«*Literatura scrisă,* de óre-ce e ajunsă la forma desăvârşită se póte numi Literatură mórtă.

«Sînt casurĭ când o bucată de Literatură scrisă *devine Populară,* adică e luată de popor şi pusă în circulaţie. Acésta s'ar puté numi Literatură Înviétă. Poporul punênd'o în circulaţie îĭ aplică şi eĭ schimbările şi adăugirile trebuitóre.

«Literatura Populară se mai deosebesce de Literatura scrisă şi prin cuprinsul ei. *Literatura scrisă cuprinde numaĭ producţiunĭ artistice*: tóte felurile de *poesiĭ, roman, nuvelă, discurs oratoric,* etc .şi lasă de o parte tóte cele-l'alte producţiunĭ ale minţiĭ omenescĭ care au un fond *istoric* saŭ *scientific* sau chiar religios. *Literatura populară* însă *cuprinde tot felul de producţiunĭ ale minţiĭ omenescĭ artistice şi ne artistice*: poesiĭ, basme, miturĭ, superstiţiunĭ, legende, sfărămăturĭ de limbă, ghicitorĭ, descântice, obiceiurĭ, rugăciunĭ, proverbe, prevederea timpuluĭ, ḑicĕtorĭ, lécurĭ, etc »

Avem deci literatură *vie*, *moartă şi înviată.*

Dar ce caută în toată această clasificare fantastică *rugăciunile*, *prevederea timpului*, *leacurile??*

Autorul a luat această enumerare dintr'una din cele 2—3 cărţi franceze pe cari le-a folosit, dar a făcut greşala de a nu deosebì *literatura poporală* de *Folk-Lore.* Acest cuvânt numeşte toate manifestările vieţii poporului, nu numai pe cele literare. Cartea franceză, fiind intitulată *Le Folk-Lore*, aveà dreptate să pună între elementele acestuia şi pe acelea cari nu sunt literare, cum sunt *leacurile*, etc.

Dar iată alte definiţii:

P. 8: «Aceste versurĭ formate de el aŭ fost auḑite de alţiĭ. Aceĭ alţiĭ le-aŭ ţinut minte şi le-aŭ spus şi eĭ altora şi aceĭ alţiĭ altora şi aşa mai departe Şi uniĭ le auḑiaŭ de la alţiĭ şi numaĭ le spuneaŭ altora; iar alţiĭ maĭ adăugiaŭ şi de la dînşiĭ câte ceva pe unde li se mai părea, şi apoi le spuneaŭ altora aşa cu adaos cu tot. Şi din ceĭ ce le auḑiaŭ aşa cu adaosul, uniĭ le spuneaŭ aşa altora, iar alţiĭ mai schimbaŭ orĭ maĭ adăugiaŭ şi eĭ. Aşa, până ce aŭ ajuns, de pildă, versurile acestea la starea în care le găsim, cine scie câţĭ le-aŭ mai schimbat şi le-aŭ adaos; şi nu se scie încă de aci înainte câţi le vor maĭ adauge şi le vor mai schimba. Stadiul de exprimare pentru ele încă nu e sfârşit, orĭ, dacă voiţĭ, e sfârşit numaĭ pentru momentul de faţă, orĭ pentru forma actuală Sau mai bine, am puteà zice că forma lor actuală represintă un moment numaĭ din întréga lor evoluţiune de póesie populară »

P. 18: «*Versurile poporale.* Versurile populare aŭ menirea de a fi păstrate *în minte.*

«Pentru a fi însă păstrate în minte trebue maĭ întâiŭ să fie învĕţate pe din afară.

«Pentru a fi învĕţate pe din afară trebue să fie uşóre de învĕţat.

«Pentru a fi uşóre de învĕţat trebue să fie:

1) scurte,

2) să n'aibă inversiunĭ, ci să aibă construcţiunea dréptă a graiuluĭ obicinuit, a graiuluĭ de tóte dilele.»

Asemenea definiţii luate din întâiele pagine sunt — cred — de ajuns pentru a ne lămurì asupra caracterului absolut elementar şi banal al lucrării şi mai ales spre a arătà uşurinţa cu care autorul operează la stabilirea unor adevăruri, cărora voeşte să le dea valoare de principii generale.

Pentru a vedeà cât de şubrede sunt adevărurile stabilite cu acest sistem de argumentare, ar trebuì să ne oprim la fiecare capitol, căci mai în fiecare se găsesc părţi slabe şi contestabile. Iată câteva:

P. 201 § 51: «Apele cele marĭ se forméză din cele micĭ, din isvóre, din picăturĭ; dar trebue maĭ nainte de tóte să fie apă de unde să vină şi picăturile şi isvórele.

«Ca să găsim origina literaturiĭ culte, pentru timpurile moderne ar trebui să mergem până la invenţiunea tiparuluĭ şi a hârtieĭ, iar în timpurile vechĭ la origina scrieriĭ. Pentru ca să găsim însă origina literaturiĭ populare, ar trebui să mergem până la origina limbiĭ saŭ a vorbiriĭ saŭ a celor dintâiŭ mijlóce prin care ómeniĭ se puteaŭ înţelege între ei pentru a'şĭ comunica ideile şi sentimentele.

«Nu mergem însă până acolo. Nu întrebăm pentru ce s'a născut literatura populară pentru că scim că omul precum are nevoe de hrană, de îmbrăcăminte, de adăpost, aşa are nevoe şi de a gusta frumosul şi de a-l exprima. Nu vorbim nicĭ despre felul cum şĭ-a exprimat omul frumosul la început, ci am voi să scim numaĭ cum şĭ-aŭ luat nascere principalele genurĭ literare care constituesc literatura populară cea nescrisă cea orală.»

Pe cât de naivă este această argumentare, pe atât de nedovedit rămâne şi adevărul la care ar voì să ajungă, căutând originea literaturii populare la originea limbii.

În § 52 tratând despre *clasificarea literaturii populare*, d-l Speranţia îşi întocmeşte schema după forma:

A. Producţiuni populare în proză.

B. » » în versuri.

C. » » în proză şi versuri

Drept este că o clasificare amănuntă şi severă este foarte greu de

făcut, dar autorul puteà cel puţin să combine din cele existente o împărţire mai raţională — nu după partea cea mai externă a formei, ci după *înrudirea genurilor* sau a fondului literar. Într'o asemenea clasificare a literaturii, natural că nu au loc *descripţiunile de obiceiuri, prevederi, leacuri.*

Cu § 54 începe a vorbì despre basme. Partea asta a cărţii este cu totul în disproporţie faţă de celelate Autorul a găsit terenul pregătit şi i-a venit foarte uşor să repete date stabilite de alţii, amplificându-le cu detalii de ale sale, totdeauna elementare.

D-l Speranţia se foloseşte aici de monografia lui Şăineanu asupra basmelor române. De acì împrumută deagata istoricul basmelor şi teoriile asupra lor; *împrumută chiar şi izvoarele citate de Şăineanu* (aşà d. p. citatele 1, 2, 3 din p. 218 şi 2 din p. 219 ale lui Speranţia se găsesc la Şăineanu în p. 53 şi 54), cu singura deosebire că, pe când acesta se mulţumeşte cu indicaţia, d-l Speranţia reproduce pasage lungi.

Trecând la «Producţiunile literare în versuri» (§ 87—§ 95), autorul încetează deodată a mai face teorii. Pe cât de vorbăreţ fusese mai înainte, vorbind despre formă şi semnele ei particulare, pe atât de laconic este acum, când urmà a discutà calităţile de fond ale poeziei, relevând legăturile ei cu sufletul poporului. Acum d-sa se mulţumeşte a reproduce textele poetice din des pomenita colecţie, de data asta însă nu în formă versificată, ci în proză. E foarte greu de ghicit scopul pentru care autorul a întreprins munca asta răpitoare de timp.

Vorbind despre forma poeziei poporale umple 58 pagine (62—120), fără să încerce nici măcar în treacăt să studieze versul poporal românesc în esenţa lui ritmică şi elementele cari îl alcătuesc.

Această parte începe cu consideraţii mistice şi cabalistice despre numărul *trei*, pentrucă adeseori în poezia noastră poporală trei versuri pe rând sunt legate cu aceeaş rimă.

«Numărul *treĭ*: *început, mijloc, sfârşit,* e ceva organic în natura omenească, e o formă a cugetăriĭ minţiĭ omenescĭ, un fel de *raţiune suficientă* pentru înţelegerea saŭ motivarea unor fapte: *a fost odată, a fost de două orĭ, dar dacă a fost de treĭ orĭ atuncĭ s'a isprăvit, nu maĭ e nimic de dis.* De aceea numĕrul treĭ e consacrat în tóte direcţiunile gândiriĭ şi activităţiĭ omenescĭ: Treĭ persóne ale dumnedeiriĭ, treĭ feciorĭ saŭ fete de împĕrat, treí podurĭ, treĭ pădurĭ, treĭ smeĭ, treĭ dile şi treĭ nopţĭ, treĭ păţaniĭ, treĭ încercărĭ.

«E póte acest treĭ resultatul unor antropomorfisărĭ a natureĭ, e născut póte din acéstă antropomorfisare printr'un procedeŭ de abstracţiune, este însă în tot casul *expresiunea uneĭ trebuinţĭ organice a cugetăriĭ omenescĭ, expresiunea trebuinţiĭ de echilibru.*

«Instinctul nostru de conservare a făcut să ni se formeze în minte şi apoĭ să devină organică, trebuinţa de echilibru. Instinctul nostru de conservare nu e satisfăcut de cât în faţa *echilibruluĭ*, fie acest echilibru manifestat prin *număr* saŭ prin *simetrie*. Prin acest echilibru înţeleg orĭ-ce desvoltare regulată a uneĭ acţiunĭ, orĭ-ce stare ce presintă durabilitate şi siguranţă, orĭ-ce ordine. Echilibru este cursul regulat al rîuluĭ, echilibru este desvoltarea regulată a vieţiĭ; echilibru este posiţia verticală şi neînclinată a uneĭ clădirĭ. Lipsă de echilibru orĭ rupere de echilibru este o inundaţiune; rupere de echilibru, mórtea; lipsă de echilibru, posiţiunea înclinată a uneĭ clădirĭ, lipsă de echilibru este bóla, etc.

«*Numĕrul treĭ în sfârşit, cred că este pentru mintea noastră un simbol de echilibru, care satisface instinctul nostru de conservare.*

«Faptul că numĕrul treĭ satisface un instinct aşa de important explică pentru ce numĕrul treĭ e aşa de întrebuinţat ca simbol

«Acésta explică de asemenea pentru ce figura pe care am numit'o *treĭ versurĭ în rimă*, e aşa de întrebuinţată în poesia populară, şi în tóte poesiile populare.»

Înaintea unor astfel de consideraţii întâlnite într'un studiu pretins literar, nu-ţi rămâne decât să te dai la o parte şi să nu stai de vorbă. D-l Speranţia umple apoi 24 pagine cu versuri poporale româneşti rimate câte trei, dar ar puteà umpleà sute de pagine cu cele rimate numai câte două.

O teorie mai largă desvoltă d-l Speranţia (p. 150) într'un paragraf special despre *Intrebuinţarea numărului în poezia populară română*. Teoria este:

P. 150: «Numeralul are puterea de a multiplicà noţiunile pe care le întovărăşesce, adică servesce a determina noţiunele presintându-le minţiĭ nóstre desfăcute în exemplare de acelaş fel. Acéstă analisare, orĭ desfacere în exemplare ne ajută mintea să vadă lucrurile dintr'o dată, ca într'un tabel sinoptic, concretisate orĭ plasticisate, orĭ individualisate. O noţiune întovărăşită de un numeral nu maĭ e ceva abstract ci concret, şi mintea o pricepe aşa de bine pare că ar fi presentată dinaintea ochilor, căcĭ numeralele se rapórtă în deosebĭ la simţul vederiĭ, care e unul din simţurile cele maĭ de încredere. Când ţi se spune o noţiune întovărăşită de un numeral, e ca şi cum ţĭ-ar pune dinaintea ochilor un numĕr de lucrurĭ reale.

«Acesta e rolul pe care numeralele îl aŭ în poesia populară.

«Poporul e serios în sentimentul şi afecţiunile sale, el nu se mişcă de nimicurĭ saŭ de abstracţiunĭ fade şi fără fond, de aceea, după trebuinţele şi preferinţele luĭ, poesia sa, poesia populară a ajuns să întrebuinţeze şi numeralul pentru a concretisa şi plasticisa fondul cugetărilor ce presintă»

Urmează 7 pagine pline cu versuri poporale în cari sunt numere!!

Lipsa desăvârşită de cunoştinţe despre versificaţie în general şi despre

cea românească în deosebi face pe d-l Speranţia să nu înţeleagă că erà o simplă greşală în ediţia Teodorescu de a tipărì versuri rupte în două ca:

La cişméua
    luĭ Boian
Şedea muma
    luĭ Vulcan, etc.

Dacă ar fi înţeles aceasta, nu ar mai fi vorbit de *cezură* şi de *emistih* la versurile acestea mici de 7 şi 8 silabe.

Această carte nu ne aduce o muncă făcută cu temeiu şi cu ştiinţă; ea este o îngrămădire de material şi de reflexiuni făcută fără plan, fără o idee fundamentală şi conducătoare. Nu este nici «*studiu comparativ*», nici cel puţin studiu, căci nivelul expunerii nu se ridică peste nivelul unei expuneri elementare de constatări cunoscute sau de afirmări cari nu se pot susţineà; ea va îmbogăţì numărul încercărilor neizbutite, greşit concepute şi rău executate; nu va puteà servì nici de model, nici de introducere la un tratat mai mare asupra literaturii poporale sau asupra folklorului românesc

Din această cauză lucrarea nu merită onoarea premiului academic la care concurează.

Artur Stavri, *Câte-va clipe.* Poezii. Bucureşti 1904 —*Raport de* **Iosif Vulcan.**

Autorul nu este un om nou în literatură. A început să lucreze în 1888. De atunci şi până acuma revistele ne-au dat adeseori din inspiraţiunile sale poetice. La 1894 a scos la lumină primul său volum de poezii; anul trecut al doilea, cu care se prezentă acuma înaintea Academiei

Cetirea acestuia ne face impresiunea ca şi când ne-am aflà în mijlocul naturii, căci cele mai multe din poeziile cuprinse în acest volum sunt inspirate de dragostea naturii Autorul vede şi simte toate frumuseţile ei; farmecul lor îl inspiră, adorarea lor îi umple inima de bucurie, admirarea lor este fericirea lui.

Amintindu-le poetul zice:

Şi toate, . . .
Bucăţi din inimă ne par;
Iar amintirile răsar
Ca lacrămile de fierbinţi.

Prin aceasta am voit să arăt că autorul simte ceeace cântă. Se manifestă aceasta în deosebi prin poeziile: *La coasă*, *Sara*, *Amiazi*, *Toamnă*, *Sub flori de măr*, şi altele.

Iubirea naturii l-a ferit de boala modernă a pesimismului şi cântă, plin de încredere:

. . . . . Mi-am păstrat comoara copilăriei mele,
Visez idila blândei şi castei turturele;
Şi pentru ori ce luptă stau gata două braţe,
O inimă, un cuget, un tânăr dor de viaţă!

Fire iubitoare de natură, autorul ne conduce în mijlocul poporului unde asistăm la petrecerile şi dansurile lui.

Iată cum descrie o horă:

Ca o cunună de roze'n floare,
Se'nvârte 'n horă stol de fecioare

În lanţ de fete stau lăutarii:
Şi-i trupu 'n zdrenţe, ochii în pară;
Sbârnăe cobza ca 'n roiu bondarii,
Nebun e jocul zis din vioară....

Ca o cunună de roze'n floare,
Se'nvârte 'n horă stol de fecioare.

Pe prispa crâşmei cinstesc bătrânii,
Cu haz li-i gluma la un păhar,
Zărind în horă cum joacă sânii,
Îşi fac cu ochiul şi 'nchină iar . . . !

Câte odată auzim şi acordurile lirei de amor. Dintre aceste voiu cità următoarele strofe:

Numai pentru tine.

Se deschid, în soare cald de primăvară,
Numai pentru tine, toate florile;
Ca să scuturi somnul, încep să răsară
Mai de dimineaţă, pe deal, zorile;
Numai pentru tine toate florile
Se deschid, în soare cald de primăvară.

Vin, se sbat, pe lângă geamurile tale,
Şi tot pentru tine, rândunelele,
Rămân trecătorii locului, în cale,
Când dela fereastră tragi perdelele —
Şi tot pentru tine, rândunelele
Vin, se sbat, pe lângă geamurile tal

Dor, speranţă, visuri, dragoste, avânturi,
Tot ce aprind în suflet primăverile,
Numai pentru tine se preschimbă 'n cânturi
Şi ca desmierdare îţi cânt, serile,
Tot ce aprind în suflet primăverile:
Dor, speranţă, visuri, dragoste, avânturi.

Rezumând impresiunile noastre iată părerea ce enunţ

Autorul este un cântăreţ al naturii, ale cărei frumuseţi îl încântă şi îl inspiră. Gândiri înalte nu-l îmbată, cugetări profunde nu-l îngreunează, rămâne jos pe pajiştea verde a naturii, în mijlocul vieţii omeneşti

Cu idei nouă nu ne prea surprinde, dar ceeace ne prezentă are corectitatea formei, versificaţia uşoară şi frumuseţea limbii.

De aceea — şi dacă nu-l putem propune pentru premiare — merită un cuvânt de recunoştinţă.

Alexandru Ştefulescu, *Mînăstirea Tismana* Ed. II. Bucureşti 1904.— *Gorjul istoric şi pitoresc.* Târgul-Jiului 1904. — *Raport de* **Gr. G Tocilescu.**

D l Alexandru Ştefulescu, vechiu institutor în oraşul Târgu-Jiu şi fost revizor şcolar al judeţului Gorj, este poate unicul membru din corpul nostru didactic primar, care şi prin serioasele sale cunoştinţe şi prin sârguincioasele şi neîntreruptele sale studii şi ocupaţiuni şi prin dorul continuu de a se instruì, merită toată lauda, sprijinul şi încurajarea. Prima monografie, consacrată uneia din cele mai vechi mânăstiri ale ţerii, conţine un preţios material epigrafic şi arhivalic, reunit şi reprodus cu grijă. Ea ne procură o idee clară şi pe deplin sigură despre ce a fost odinioară Tismana, despre fundatorii ei, despre privilegiile şi odoarele sale sacre. Osebită luare aminte trebue dată studiului introductiv asupra istoriei bisericii române până pe la finele secolului XIV şi a relaţiunilor bisericii noastre cu muntele Atos, şi în particular asupra Sf. Nicodim, a cărui activitate monastică în Ţara-Românească este pe larg şi cu competenţă expusă; vreo 40 ilustraţiuni ne procură diferite vederi ale mânăstirii: portrete murale, obiecte, inscripţiuni şi facsimile, iar în apendice se vorbeşte de câteva schituri ce au aparţinut mânăstirii în chestiune.

A doua carte: *Gorjul istoric şi pitoresc* ne înfăţişează pentru prima oară localităţile şi monumentele cele mai însemnate din acest judeţ, după mânăstirea Tismana şi după Târgul-Jiu, cărora autorul le a în-

chinat monografii deosebite. Astfel trec pe dinaintea noastră, cu toate amintirile istorice, epigrafice, legendare monumentele din timpii cei mai vechi şi până astăzi, cum şi cu frumuseţile lor pitoreşti, localităţi ca Baia de Fier, Bălceştii, Bengeştii, Crasna, defileul Jiului, Novaci, Orlea şi Tismana, Polovraci, Runcu, Săcelul, Stăneştii, Strâmba, Şomăneşti, Tismana (satul), Vaidii, Vădeni, Vladimiru, Zorleştii, Schitul Logreşti-Birnici şi bisericile Măgherilor din Bârzeiul de Gilort. Frumoase stampe fototipice reproducând vederi de biserici, schituri şi mânăstiri, case şi cule, picturi parietale, porţi de biserici, cruci şi diferite vederi, completează descrierile adeseori frumoase şi ajută mult la cunoaşterea celui mai interesant poate judeţ al Ţerii-Româneşti din punctul de vedere istoric şi arheologic.

Izvoarele documentale şi epigrafice, pe lângă tradiţiunile şi legendele culese la faţa locului de autor, alcătuesc şi aci temelia serioasă a cuprinsului cărţii şi ne fac a găsi osebită plăcere şi a simţi o particulară datorie ca să o recomand, împreună cu cealaltă monografie, spre a fi premiate cel puţin cu o parte din premiul Adamachi, la care ambele au fost prezentate.

S. M. Stempo, *Ultima lovitură.* Dramă în patru acte. Bucureşti 1904 — *Raport de* **Iosif Vulcan.**

Autorul acestei drame aparţine şcoalei naturaliste. Lucrarea sa ne zugrăveşte o viaţă socială, în care nimica nu e frumos, ci totul murdar. Tabloul ce ni se prezentă e zugrăvit în colori atât de urîte, încât bunul gust se îngreţoşează. Aici destrăbălarea, desfrâul, adulterul îşi joacă orgiile.

Admit că autorul a avut intenţiune bună punând în faţa spectatorilor nişte scene imorale, spre a stârnì prin ele desgustul, aversiunea şi dispreţul. N'a avut însă cumpătul trebuincios şi astfel, în loc de a corige moravurile, le distruge cu desăvârşire.

În faţa noastră se petrec scene şi acte, cari ne revoltă bunul simţ. Şi drept doctrină, nu vedem triumful virtuţii. Singurul om cinstit moare nevinovat

În o bună societate nu poate fi cetită. Cu atât mai puţin poate dar să reclame premiul unei corporaţiuni, cum este Academia.

S. Teodorescu-Kirileanu, *Amintiri ale poporului despre Ştefan-cel-Mare.* Bucureşti 1904 — *Raport de* **A. D. Xenopol.**

Carte foarte interesantă prin cuprinsul ei, care redă amintiri, legende, anecdote poporane asupra lui Ştefan cel Mare şi dovedeşte deci cât de

adâncă şi de trainică a fost întipărirea lăsată de marele viteaz asupra sufletului poporului său Nu cred însă ca Academia să premieze o culegere, ori cât de trudnică şi de interesantă ar fi, ci numai lucrări originale.

Susţin deci respingerea premierii.

Grigore Gh. Tomida, *Dreptul constituţional.* Studiu controversat.— Ploeşti 1904 --*Raport de* **Gr. G. Tocilescu.**

Dacă este o materie a dreptului, care trebue a fi cunoscută de ori ce cetăţean într'o ţară cu regim reprezentativ, este de sigur dreptul constituţional, căci studiul lui procură fiecăruia cunoştinţa legii fundamentale a ţerii sale.

Autorul lucrării de mai sus are modestia de a recunoaşte că nu prezentă cetitorilor o operă originală, căci zice în prefaţă: «Silinţele mele au avut de scop de a îndeplinì exigenţele unui studiu, din cele mai folositoare societăţii, cu ideile unor jurişti cei mai însemnaţi şi ale noastre». Operele cu cari s'a servit, deşì nu sunt anume înşirate într'o bibliografie, ceeace uşor ar fi putut face, dar se vede că sunt numeroase şi că din scrierile în limba românească i-a servit drept preţioasă călăuză cartea de Drept Constituţional a d-lui profesor Disescu, pe care autorul o urmează de aproape, izbutind a ne da într'o formă uşoară, rezumativă şi clară, un mănuchiu de cunoştinţe asupra dreptului constituţional în genere şi asupra dreptului constituţional român în deosebi.

Cartea este divizată în două părţi: prima se ocupă de noţiunea filozofică a omului şi societăţii, despre suveranitate şi puterile publice ce se află într'însa, despre puterea constituitoare şi puterile constituite, despre forma guvernelor în genere, organizarea puterilor Statului cu atribuţiunile lor şi cu raporturile dintre ele, organizarea puterii legiuitoare şi, în fine, constituirea şi atribuţiunile puterii executive, iar partea a doua tratează despre drepturile garantate de constituţiune, precum: egalitatea înaintea legii, libertatea individuală şi inviolabilitatea domiciliului, dreptul de proprietate, libertatea învăţământului, libertatea cultului şi libertatea presei

Sub titlul de *Noţiunea filozofică a omului şi a societăţii*, după un şir de consideraţiuni asupra facultăţilor, simţimintelor şi atributelor omului, cari demonstră că el e menit a trăì într'o societate permanentă în necesitatea şi existenţa sa, că omul izolat este necomplet şi nefericit, că societatea civilă ca şi cea umană, ca şi familia, nu este

pentru om o stare de *alegere*, ci una din nevoile existenţei sale, autorul cercetează diferitele sisteme asupra originii societăţii omeneşti şi anume: sistemul filozofului Hobbes şi al lui Rousseau, precum şi teoria şcoalei raţionaliste reprezentată în Franţa prin Montesquieu, — urmată de o privire generală asupra constituţiunii vechilor popoare, începând cu Roma, trecând la Atena şi Sparta, luând apoi pe rând pe Indieni, Egipteni, Perşi şi Evrei, Cretani şi Cartaginezi, spre a se întoarce la Lacedemonieni, până să nu expună constituţiunea statelor moderne: imperiul German, Anglia, America, Franţa, Italia, Austro-Ungaria, Elveţia, Belgia şi România. După această expunere introductivă, autorul se ocupă de Suveranitate, definiţiunea şi natura ei, exerciţiul suveranităţii cu referinţă la vechile relaţiuni ale Principatelor române cu Poarta Otomană şi cu Rusia, drepturile ce decurg din tratatul şi convenţiunea din Paris pentru situaţiunea politică a României. Acest studiu dă apoi loc expunerii în ordine sistematică a principiilor şi drepturilor prevăzute în constituţiune drepturile Românilor, inviolabilitatea domiciliului, dreptul de proprietate, libertatea religioasă, libertatea învăţământului şi a presei, libertatea politică cu diferitele elemente ale sale, desvoltarea puterilor Statului şi diverselor forme de guverne, interpretarea legilor, reprezentaţiunea naţională cu atribuţiunile Camerei şi Senatului, şi cu procedura parlamentară, şi în fine puterea executivă şi cea judecătorească. Un § final şi cu totul scurt se ocupă de revizuirea constituţiunii din 1866

Acesta este cuprinsul cărţii ce analizăm şi care, judecată ca lucrare de vulgarizare, nu este lipsită de interes şi merită a fi recomandată atenţiunii d-voastre spre a decide dacă e cazul de a i se acordă o parte cât de mică din premiul Adamachi la care a fost prezentată.

I. A. Velichi, *Studiul naturei şi şcóla.* Galaţi 1903. — *Raport de* **P. Poni.**

D-l Velichi expune în cartea sa metodica ştiinţelor naturale într'o serie de capitole consacrate «învăţământului intuitiv ca pregătitor în studiul naturii», Zoologiei, Botanicei, Mineralogiei şi Geologiei, Fizicei, Chimiei, şi în sfârşit Istoriei naturale geografice şi Geografiei, d-sa arată modul cum trebue predate copiilor în şcoală toate aceste ştiinţe.

Este evident că într'o asemenea materie nu ne putem aşteptà ca să găsim în cartea sa lucruri nouă, căci chestiunile de cari se ocupă au fost studiate şi desbătute într'un mare număr de manuale, în congrese didactice şi chiar în instrucţiuni oficiale date de către diverse auto-

rităţi şcolare. Ceeace putem însă cere d-lui Velichi este ca expunerea chestiunilor ce tratează să fie făcută cu claritate, cu metodă, cu preciziune şi cu exactitate. Aceste condiţiuni le găsim îndeplinite în unele părţi ale lucrării sale. Sunt însă alte părţi în cari domneşte o regretabilă confuziune, aşà este, spre exemplu, capitolul relativ la învăţământul Fizicei. Câte odată chiar comite greşeli neiertate. Vom cità, în această privinţă, următorul exemplu:

D-l Velichi voeşte să arăte prin ce experienţe se poate explicà copiilor combinaţiunea oxigenului conţinut în aer cu metalele. «Aşà, zice d-sa, este încălzirea unei plăci lustruite de cupru, de fier ori de zinc, deasupra unei flacări sau într'un tub deschis. Observăm modificările. Prin cântărire vedem creşterea în greutate a acestor plăci.» Până aici lucrul este perfect exact şi experienţa se poate realizà. Nu mai este însă tot aşà cu ceeace urmează: «Invers, adaugă d-l Velichi, încălzim corpurile nouă depuse pe acele metale sub formă de pulbere, avem posibilitatea să constatăm, în mod elementar, că ele sunt compuse din metal şi dintr'un gaz, care nu este decât oxigenul». Aceasta este absolut neexact, căci oxizii de cupru, de fier ori de zinc nu sunt descompuşi prin căldură

Concluziune: Nu pot propune la premiare cartea d-lui Velichi

Augustin Vucol, *Din higiena moravurilor*. Conferinţă. Focşani 1903.— *Raport de* **Gr. G Tocilescu.**

Conferinţa d-lui medic veterinar Vucol Augustin, ţinută la Ateneul din Craiova, începe prin definiţia cuvântului educaţiune, după Rousseau, Kant şi Spencer. Deşi previne că se va ocupà numai de educaţia morală, se ocupă însă excluziv de raporturile sociale dintre om şi animale, începând cu timpurile mai vechi, cu animalele sacre în Egipt, obiceiurile din trecut, cultul lor, şi până în zilele noastre. După aceea vorbeşte de datoriile omului către animale, despre metempsicosă; pedeapsa, în evul mediu, a animalelor, cari comiteau câte o crimă: de ex. condamnările unor porci cari mâncaseră nişte copii, etc.—Asemenea detalii de sigur că autorul le-a cules pentru a ne face să protejăm animalele—căci acesta în definitiv e subiectul conferinţei sale, care în ce priveşte alegerea ar fi foarte folositoare, — pe când ar fi fost mai nemerit să scoată în relief faptul că şi animalele au o sensibilitate comună cu a oamenilor. Chiar de n'ar fi cu totul în acelaş grad de desvoltare sensibilitatea animalelor şi a noastră, suntem convinşi că ele au simţirea proporţională cu gradul lor de desvoltare in-

telectuală: cu cât un animal e pe o treaptă mai sus în desvoltarea inteligenţei sale, cu atât va fi mai sensibil şi deci cu atât va suferì mai mult nedreptăţile şi răul tratament Prin urmare e o cruzime, natural, a nesocotì sensibilitatea animalelor. Şi aceasta a dat naştere societăţilor de protecţiune. Începuturile şi istoricul lor este subiectul conferinţei, care păcătueşte prin prea multe enumărări de toate legile cari s'au dat în privinţa asta, toate circulările dela Minister către şcoli—în toată a lor amănunţime: legi şi circulări, cari prin cetirea lor nu vor fi distrat prea mult pe publicul ce a ascultat pe d-l Dr Veterinar

În treacăt d-sa vorbeşte despre vivisecţiuni—iar o cruzime, dar care e cerută de ştiinţă,—apoi că vânatul ar trebuì să fie oprit—şi trece la luptele cu taurii. Spune că-şi «trag originea din antichitate şi sunt rămăşiţele acelor sângeroase spectacole în care oamenii şi animalele erau actorii acelor oribile reprezentaţii» Şi adaugă: «Am avut ocazia să asist şi eu odată la aceste lupte». Apoi revine la congresele internaţionale ale societăţii de protecţiune—şi trece la pasări.

În fine ultima parte a conferinţei sale — partea cea mai tristă, cum zice d-sa: Nepăsarea noastră, care nu e mai proverbială, căci nu o mai putem numì nici orientală, ci e culpabilă (Copiii se joacă cu cuiburile, omoară puii şi nu-s pedepsiţi, oamenii maltratează animalele şi deşì se prevăd articole cu pedepse, dar ele nu se aplică).—De acì dorinţa de o reacţiune morală, pe care trebue să o facă părinţii, corpul didactic, şi cu ajutorul acestora administraţia: «Făcând această educaţie morală copiilor, pe lângă că vor ieşì oameni de inimă, vom realizà şi idea mare: amelioraţiunea animalelor şi a agriculturii». Această conferinţă nu aveà nevoie să fie pusă la premiu, după cum nici atâtea alte conferinţe, cu subiecte mai înalte şi cu expunere mult mai frumoasă, nu au fost puse, căci o conferinţă e o lucrare, e o muncă, incontestabil, dar prea scurtă lucrarea, prea puţină munca pentru a cere răsplată alta decât satisfacerea de a fi dat câteva sfaturi bune societăţii şi de a fi fost ascultat cu atenţie.

Apelul şi statutele societăţii române pentru protecţiunea animalelor sunt mult mai clare şi mai frumos expuse, şi totuş ele n'au fost aduse la premiu.

Prin urmare dacă scopul şi *tendinţa* urmărite de conferenţiar trebuesc lăudate şi încurajate, conferinţa însăş nu poate fi recomandată la premiul Adamachi.

BIBLIOTECA ACADEMIEI ROMÂNE

Cărţi şi alte materiale intrate în 1904.

(Cu † sunt însemnate cele dăruite sau primite în schimb, cu * cele cumpărate, iar celelalte sunt primite conform legii)

Academice Enciclopedie.

† *Academia (Real) de ciencias y artes* Año académico de 1903 á 1904 Nómina del personal académico. Barcelona.—In-8°.

† *Académie des inscriptions et des belles lettres.* Comptes rendus des séances de l'année 1903. Tom. I, II. Paris 1903.—In-8°.

* *Académie des sciences.* Comptes rendus hebdomadaires des séances. Tom. CXXXVIII, CXXXIX. Paris 1903—4.—In-4°.

† *Académie des sciences de Cracovie* Bulletin international. Classe de philologie. Classe d'histoire et de philosophie. 1903 Cracovia.—In-8°.

† » Classe des sciences mathématiques et naturelles. 1903. Cracovia —In-8°.

* *Académie des sciences morales et politiques* Séances et travaux. LXIV année. Nouvelle série. Tom. LXI, LXII Paris 1904.—In 8°.

† *Académie royale des sciences, des lettres et des beaux arts de Belgique.* Annuaire 1904. LXII année. Bruxelles 1904.—In-8°.

† » Bulletins de la classe des lettres et de sciences morales et politiques et de la classe des beaux-arts. Bruxelles 1903.—In-8°.

† » Bulletins de la classe des sciences Bruxelles 1903.—In-8°.

† » Mémoires couronnés et autres mémoires. Collection in-8°. Tom. LXIII, LXVI. Bruxelles 1903—4.—In-8°.

† » Mémoires couronnés et mémoires des savants étrangers. Tom. LXII. Bruxelles 1903—4.—In-4°.

† *Academy of sciences (California).* Third series. Botany. Vol. II, No. 70. San Francisco 1903.—In-4°.

† » Third series. Math.-Phys. Vol. I, No. 8 San-Francisco.—In-4°.

† » Third series. Theology Vol II, No. 1. San-Francisco —In-4°.

† » Third series Zoology. Vol. III, No. 5, 6 San-Francisco.—In-4°.

† *Academy of sciences of St Louis.* Transactions. Vol. XII, XIII. St Louis 1902—4.—In-8°.

† *Academy of sciences, arts and letters (Wisconsin).* Transactions. Vol. XIII, part. II, 1901, XIV, part I, 1902 Madison, Wisconsin 1902—3 In-8°.
† *Accademia dei Lincei (Reale).* Annuario. 1904 Roma. In-8°.
† » Atti Anno CCC. 1903. Serie V. Classe di scienze morali, storiche e filologiche. Vol. XII Parte 2-a. Notizie degli scavi. Vol. XI. Roma 1903. In-4°.
† » Atti Anno CCC. 1903. Serie V. Rendiconti. Classe di scienze fisiche, matematiche e naturali. Vol. XII Roma 1903 In-4°.
† » Atti. Anno CCCI. 1904. Rendiconto dell'adunanza solenne del 5 Giugno 1904. Vol. II. Roma 1904. In-fol.
† *Accademia della Crusca (R.).* Atti. Anno accademico 1902—3. Adunanza pubblica del di 27 Dicembre 1903. Florenţa 1904. In-8.
† » Vocabolario. Quinta impressione. Vol. IX, fasc. 3. Florenţa 1903. In-fol.
† *Accademia delle scienze di Torino (R.).* Atti. Vol. XXXVIII, XXXIX, 1902—1904 Turin 1903—4. In-8°
† » R. Observatorio astronomico di Torino. Osservazioni meteorologiche fatte nell'anno 1903. Turin 1904. In-8°.
† *Accademia di scienze, lettere ed arti degli Zelanti (R).* Rendiconti e memorie. Serie III Vol. II, 1902—3 Memorie della classe di scienze. Acireale 1904. In-8°.
† *Akademie (Kaiserl.) der Wissenschaften in Wien* Mitteilungen der Erdbeben-Kommission. Neue Folge. No XVI--XXI Viena 1903. In-8°.
† » Philosophisch-historische Classe. CXLVI Band Jahrg. 1902—3. Viena 1903. In-8°.
† » Sitzungsberichte Mathematisch-Naturwisenschaftliche Klasse. CXI Band. Jahrgang 1902. Abteilung I, II a, II b Viena 1903. In-8°.
* *Akademie (Königl. bayerische) der Wissenschaften.* Abhandlungen der historischen Klasse. XII Band. München 1903 In-4°.
* » Plan eines Corpus der griechischen Urkunden des Mittelalters und der neueren Zeit München 1903 In-4°.
† » Sitzungsberichte der philosophisch-philologischen und der historischen Klasse. 1903 München 1903. In-8°.
* *Akademie (Königlich Preussische) der Wissenschaften* Sitzungsberichte. I—II Halbband. Berlin 1904. In-4°.
† *Akademie (Koninklijke) van Wetenschappen te Amsterdam* Proceedings of the section of sciences. Vol. VI Amsterdam 1903—4. In-8°.
† » Afdeeling letterkunde Nieuwe reeks. Deel. IV—V. Amsterdam 1904. In-8°.
† » Eerste sectie. Deel VIII Tweede sectie. Deel X Amsterdam 1904. In-8°.
† » Verslag van de gewone vergaderingen der wis-en natuurkundige Afdeeling. Deel XII. Amsterdam 1904 In-8°.

† *Akademiens Månadsblad (Kongl Vitterhets historie och antiqvitets)* 1898 och 1899, 1901 och 1902. Stockholm 1904. In-8°.
† *Akademii umiejętności w Krakowie.* Archiwum do dziejow literatury oświaty w Polsce. Tom. X Cracovia 1904. In-8°.
» Materialy i prace Komisyi jezikovej. Tom. II. Zeszyt 1 Cracovia 1903. In-8°.
» Rocznik Rok. 1902—3 Cracovia 1903. In-8°
» Rozprawy. Wydział historycznofilozoficzny. Serya II. Tom. XIX Cracovia 1903 In-4°.
† *Академија (Српска Краљевска)* Годишњак XVII 1903. Belgrad 1904. In-8°.
» Глас. LXVII. Перви разред, 26 т.—Други разред, 42 Belgrad. In-8°.
† *Akademije znanosti i umjetnosti (Jugoslavenska).* Ljetopis za godinu 1903. 18 Svezak. Agram 1904 In-8°.
† » Rad. Knijka 153—156. Agram 1903. In-8°.
† » Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika. Dio V. Agram 1898—1903. In-4°.
† » Zbornik za narodni život i običaje juznih slavena. IX Agram 1904. In-8°.
† *Академия Наукъ (Императорская).* Извѣстія постоянной центральной сеисмической Коммиссіи. Том. I. St. Petersburg 1904. In-4°.
† » Сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности Том. 74—75. St Petersburg 1903—4 In-8°
† *Danske (Det kongelige) Videnskabernes selskabs sckrifter.* Sjette raekke. Naturvidenskabelig og mathematisk afdeling. Tolote Bind. Copenhaga 1904 In-4°.
† » Oversigt over Forhandlinger. 1903. Copenhaga 1903. In-8°.
* *Enciclopedia română,* publicată din însăcinarea și sub auspiciile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român de Dr. C. Diaconovich. Tomul III, fasc. 33. (2 ex). Sibiiu 1904 In-8°.
† *Gesellschaft der Wissenschaften zu Gottingen* Nachrichten. Philologisch-historiche Klasse. 1903. Mathem -physik. Klasse 1903.—Geschäftliche Mitteilungen 1902.—Gottingen 1902—3. In-8°.
† *Goteborgs (Kungl) Vetenskaps-och Vitterhets-samhalles Handlingar.* Fjarde foljden, V—VI Goteborg 1903. In-8°.
* *Jewish Encyclopedia (The).* A descriptive record of the history, religion, literature, and customs of the Jewish people from the earleist times to the present day. Volume VI—VIII. New-York și Londra 1904. In-8°.
* *Minerva.* Jahrbuch der gelehrten Welt. Herausgegeben von Dr. K. Trübner. XIV. Jahrg 1904—5 Strassburg 1905. In-8°.
† *Societa retoromantscha.* Annalas XVIII annada. Coira 1904. In-8°.

Bibliografie.

Andronescu (Doctorul C I), Memoriu de titlurile, publicaţiunile şi lucrările ştiinţifice. Buc 1904. In-8°

* *Apponyi* (Graf Alexander), Hungarica. Ungarn betreffende im Auslande gedruckte Bucher und Flugschriften. I, II Band. Munchen 1903. In-8°.

* *Athenaeum (The)*. Journal of English and foreign literature, science, the fine arts, music and the drama. 1904. Londra. In-4°.

† *Bengesco (G.)*, Bibliographie franco-roumaine du XIX-e siècle. Tome I. Bruxelles 1895 (2 ex.). In-8°

* *Bibliographe moderne (Le)*, publié sous la direction de M. Henri Stein VIII année, 1904 Paris In-8°.

† *Biblioteca Nacional.* Guid da Exposiçao permanente. Rio de Janeiro In-8°.

Biblioteca Societăţii «Steaua». Dare de samă. 1904. Buc. In-8°

† *Bibliothek der kónigl. ung Reichsanstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus* im Jahre 1903. 2-tes Verzeichniss. Budapesta 1904. In-8°.

† *Bibliothek des kónigl ung meteorologischen und magnetischen Observatoriums zu Ó-Gyalla.* Liste des Zuwachses. 1903. Budapesta 1904. In-8°.

* *Blatter für Volksbibliotheken und Lesehallen*, herausgegeben von Prof Dr. Erich Liesegang. 5 Jahrgang, 1904. Lipsca. In-8°.

† *Boletin dela Biblioteca-Museo-Balaguer.* Revista mensual. Epoca 3-a. Año III, IV. 1902—3. Villanueva y Geltru 1902—3. In-4°.

Bolintineanu (Dr Al), Titluri şi lucrări ştiinţifice. Buc 1903. In-8°.

† *Bollettino delle pubblicazioni italiane.* 1903. Florenţa 1903 In-8°

† *Bulletin of the New-York public library.* Vol. VI—VII. New-York 1902-3. In-4°.

† *Călugăreanu (D)*, Expunere de titluri şi lucrări. 1903. In-8°

† *Carnet bibliographique édité par la Cronique de France.* Les grands éditeurs français en 1904, leurs plus récentes publications, leurs revues et principaux périodiques In-8°.

* *Catalogo generale della libreria Italiana* dall'anno 1847 a tutto il 1899. Puntata N. 24—29. Milano 1904. In-8°.

† *Catalogue of the London library St. James's Square London* Supplement 1 (1902 & 1903) by C. T Hagber Wright, LL. D. Londra 1904 In-4°.

Crăiniceanu (Dr. G), Memoriu de titluri şi lucrări Buc. 1903. In-8°.

Danielopolu (G. G), Memoriu de titlurile şi lucrările ce prezintă Senatelor universitare din Bucureşti şi Iaşi. Buc. 1904. In-8°

Dimitrescu (M.), Bibliografia generală a istoriei constituţiei poporului englez în veacul de mijloc. Buc 1904. In-8°.

* *Finkel (Dr. Ludwik)*, Bibliografia historyi Polskiej. Czésć III. Zeszyt I—II. Cracovia 1904 In-8°

† *Fischer (Gustav)*, Grundzüge der Organisation des deutschen Buchhandels. Inaug.-Diss. Halle pe S. 1903. In-8°.
† *Florescu (N)*, Expunere de titluri și lucrări științifice. Buc. 1904. In-8°.
† *Fundațiunea Universitară Carol I.* Raport despre mersul instituțiunii dela 1 Aprilie 1903 — 31 Martie 1904 către M S Regele. Buc. 1904 In-8°.
† *Γεδεὼν (Μανουὴλ Ἰ)*, Νέα Βιβλιοθήκη ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, ἰδίᾳ τῶν καθ' ἡμᾶς. T. I, 2. (2 ex.). Constantinopol 1903. In 8°.
* *Georgs (Karl)*, Schalgwort-Katalog. Verzeichniss der im deutschen Buchhandel erschienenen Bücher und Landkarten in sachlicher Anordnung. IV Band 1898—1902. Hanovra 1903—4. In-8°.
* *Grassauer (Dr. Ferdinand)*, Generalkatalog der laufenden periodischen Druckschriften. Viena 1898. In-8°.
* *Hinrichs* Halbjahr-Katalog der im deutschen Buchhandel erschienenen Bücher, Zeitschriften, Landkarten usw. 1903, II Lipsca 1904 In-8°.
Iorga (N), Două biblioteci de mănăstiri, Ghighiu și Argeș. Catalog și extrase. Buc. 1904. In-8°.
* *Jahrbuch der Gesellschaft der Bibliophilen.* V Jahrgang, 1903. Weimar In-8°.
† *Katalog literatury naukowej polskiej.* Tom. III. Rok 1903. Zeszyt III. Cracovia 1903. In-8°.
Liceul «Sf-ții Petru și Pavel.» Catalogul bibliotecii Regulamentul bibliotecii. Ploești 1904. In-8°.
* *Literarisches Zentralblatt für Deutschland.* LV Jahrg, 1904. Lipsca. In-4°.
* *Lorenz (Otto)*, Catalogue général de la librairie française. Continuation. Tome XV (Période de 1891 à 1899). 3—4 fasc Paris 1903—4. In-8°.
Ministerul lucrărilor publice. Catalogul bibliotecii. Buc. 1904. In-8°.
* *Mittheilungen des österr. Vereins für Bibliothekswesen.* VIII Jahrgang. Viena 1904. In-8°.
† *Mommsen (Theodor) als Schriftsteller* Verzeichniss seiner bis jetzt erschienenen Bücher und Abhandlungen zum 70. Geburststag am 30 November 1887, überreicht von Karl Zangemeister. Heidelberg 1877 In-8°.
Negulescu (D.), Memoriu asupra titlurilor și lucrărilor. Buc. 1904. In-8°.
† *Νέος Ἑλληνομνήμων*, Τριμηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα συντασσόμενον καὶ ἐκδιδόμενον ὑπὸ Σπυρ. Π Λάμπρου Τόμος I Atena 1904. In-8°.
* *Payer (Hugo)*, Bibliotheca Carpatica. A Magyarországi Kárpátegylet megbízásából osszeállitotta Igló 1880. In-8°.
* *Polybiblion.* Revue bibliographique universelle. *Partie littéraire* II série. Tom. LIX, LX. *Partie technique.* II série Tom XXX. Paris 1904. In-8°.
† *Pret (C. A)*, Bibliographie péruvienne. (Études américanistes Bibliothèque américaine A Lesouef. Tom. II, partie I). Paris 1903. In-8°.
† *Rebello (Dr. Pedro Velloso)*, Publicaçaos da Archivo Publico Nacional. IV. Rio de Janeiro 1903. In-4°

* *Revue critique d'histoire et de littérature.* Recueil hebdomadaire XXXVIII année. Tom. LVII, LVIII Paris 1904 In-8°.

† *Скерлић (Јован),* Јаков Игнатовић Књижевна Студија Belgrad 1904 In-8°.

† *Silva (Dr. Manoel Cicero Peregrino da),* Bibliotheca Nacional. Relatorio. 1901. Rio de Janeiro 1903. In-8°.

† *Simoens (G),* Réponse aux critiques formulées par M. Emm. de Margerie au sujet de la Bibliographia Geologica. Bruxelles 1904. In-8°.

† *Списокъ книгъ пріобрѣтенныхъ библіотекою Императорскаго С.-Петербургскаго. Университета* въ 1903 году. No 1 съ 1 Января по 30 Іюня. St. Petersburg 1903. In-4°.

Ştefănescu-Galaţi (Dr), Expunere de titluri şi lucrări. Buc. 1904. In-8°.

Stoenescu (Dr. N), Expunere de titluri şi lucrări. Bucureşti 1904. In-8°.

† *Sviriges offentliga Bibliotek.* Accessions-Catalog 17, 1902. Stokholm 1904. In-8°.

* *Zentralblatt fur Bibliothekswesen* XXI Jahrgang. Lipsca 1904. In-8°.

Teologie. Istorie şi Administraţie bisericească

Administraţia Casei Bisericii. Câteva cuvinte asupra bisericilor Sf. Nicolae Domnesc şi Trei Ierarhi din Iaşi Buc 1904. In-8°.

» Şapte biserici cu averea lor proprie. Buc. 1904. In-4°.

Arşic (Şt), Materialismul şi originea vieţii Teză. Ploeşti 1904 In-8°.

† *Auner (Ch.),* La Moldavie au concile de Florence Paris In-4°.

Badaşcă (I. I), Cunoscibilitatea lui Dumnezeu. Iaşi 1904 In-8°.

Bărbulescu (I.), Necesitatea revelaţiunii supranaturale Buc. 1904 In-8°.

* *Berger (Prof. Dr. E H),* Mythische Kosmographie der Griechen (W. H Roscher, Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie Supplement). Lipsca 1904. In-8°.

* *Biblia* sau Testamentul vechiu şi nou Buzău 1854. I—V. In-8°.

Biserica Sf. Spiridon-Nou din Bucureşti cu actele de fondaţie şi proprietate Buc. 1904 In-4°.

* *Βλάχου Διακόνου (Κόσμα),* Ἡ Χερσόνησος τοῦ ἁγίου ὄρους Ἄθω καὶ ἐν αὐτῇ μοναὶ καὶ οἱ μοναχοὶ πάλαι τε καὶ νῦν. Μελέτη ἱστορικὴ καὶ κριτική Volo 1903. In-8°.

Boroianu (Dr. D. G) şi *Vasile Oiaga,* Noţiuni de istoria sfântă a vechiului şi noului Testament pentru clasa I-a secundară. Buc. 1904. In-8°.

Bukaresti (A) ev. ref Egyház 1902 évi értesitoje. Kiadja a presbyterium. Buc. 1903. In-8°.

Caion, La rivalité de Jésus et de Saint Jean Baptiste. Buc. 1904. In-8°.

Călinescu (Econ St) Teologia dogmatică. Ploeşti 1903. In-8°.

Camilli (Episcop Nicolae Iosif), Epistolă pastorală. Buc. 1904. In-8°.

Cărticică de rugăciuni. Buc. In-8°.

† *Casamento (O)* no estado e na igreja, per um brasileiro, catholico romano. Rio de Janeiro 1858. In-8°.
† *Catavasier*. Iaşi 1782. In-8°.
Catehismul prescurtat al Eparhiei catolice de Iaşi. Ed V. Iaşi 1903 In-8°.
† *Catihisis* mic — Kleiner Katechismus. Carloviţ 1774. In-8°.
Chirilescu (V), Judecata viitoare. Buc. 1904 In-8°.
* *Ciasoslovŭ*, după rânduiala sfintelorŭ Mânăstirĭ ale Ierusalimuluĭ. Acum a treia oară tipăritŭ. Râmnic 1753 In-4°
Cipolloni (Fr. Ulderic M.), Istoria vechiului şi noului Testament. Roman 1904. In-8°.
Constantinescu (A), Stindardul Societăţii clerului român «Solidaritatea» din Eparhia Dunărei de jos Galaţi 1904. In-8°.
Cuvinte două pentru tot creştinul ale Sfântului Antonie cel Mare şi descoperiri ale Sf. Macarie Eghipteanul Buc. In-8°.
† *Czegledi (Paulus)*, Exercitationis theologicae pars secunda, quae est: De sacerdotio Christi. Franequerae 1681. In-8°.
† *Dan (D.)*, Monofizitismul în biserica armeană-orientală Adaos la publicaţiunea «Armenii orientali din Bucovina». Cernăuţi 1902 In-8°.
† » Patronatul în biserica ortodoxă din Bucovina. Cernăuţi 1904. In-8°.
† » Proiect privitor la salarizarea preoţilor din Bucovina. Cernăuţi 1904. In-8°.
Dimitrescu (Diaconul Ene), Sulpiciu Sever. Viaţa şi operele sale. Ploeşti 1904. In-8°.
† *Dioszegi (Samuel)*, Disputatio theologica de nomine novo. Franeqverae 1698. In-8°.
Dumitrescu (Al. T), Arrubium şi Mitropolia din Măcin Cercetări istorice. Buc. 1904. In 8°.
Dumitrescu (H), Dogmele religiunii creştine. Ediţia II. Câmpulung 1904. In-8°.
† *Edmunds (Albert)*, Buddhist and Cristian Gospels. Second edition Philadelphia 1904. In-8°.
† *Φωτίου*, Λόγοι καὶ ὁμιλίαι, ἐκδίδοντος Σ. Ἀριστάρχου Constantinopol 1901. Tom. I, II. In-4°.
Georgescu-Săruleşti (G.), Leon I-iu cel Mare, episcopul Romei Buc. 1904 In-8°.
Ghenadie (Mitropolit), Scrisoarea către Patriarhul ecumenic. Buc 1904 In-4°.
† *Hantzsch (E)*, Die Aramaismen im alten Testament. I Lexikalischer Teil. Halle p. S. 1902. In-8°.
Humulescu (E), Paraclis către sfântul prea cuviosul părintele nostru Dimitrie cel nou. Buc. 1904. In-8°.
Iliescu (Iromonah E.), Carte de rugăciuni. Iaşi. In-8°.
Inocenţiu, Arhiepiscopul Odessei, Şase cuvântări despre natură Trad. de Arhimandritul Nicodem Munteanu. Buc 1904. In-8°.

† *Ioan Gură de aur*, Cartea ce se numeşte Împărţirea de grâu. Buzău 1833 In-fol.

† » Cartea ce se numeşte Puţul Buzău 1833 In-fol.

Ionescu (N U), Universalitatea credinţei în Dumnezeu Buc. 1903. In-8°.

Ionescu (Pr. Nicolae), Carte morală-religioasă. Meditaţiuni creştine. Craiova. In-8°

Ionescu (St), Despre existenţa lui Dumnezeu. Buc. 1903. In-8°.

† *Janssen (Radulphus)*, Evangelium Johanneum. Halis Saxonum 1902. In-8°.

* *Lanzone (Ridolfo)*, Dizionario di Mitologia egizia. Disp. 1 — 5. Torino 1881—6 In-4°

Lettre pastorale de Son Excellence Monseigneur l'Archevêque de Bucarest à l'occasion du carême de 1904. Buc. 1904. In-8°.

Lupu (Ilie), Ne-am lepădat de legea sfântă. (Conferinţă populară). Călăraşi 1904. In-8°

† *Macholz (Waldemar)*, Spuren ainitarischer Denkweise im Abendlande seit Tertullian. Inaug-Diss. Jena 1902 In-8°.

Mandrea (G), Biserica din Fundenii-Doamnei. Buc 1904 In-8°.

Mangâru (B.), Sistemul dogmatic al lui Tertulian. Buc. 1904 In-8°.

* *Mari (Sac. Dr. Francesco)*, Il Codice di Hammurabi e la Biblia Roma 1903. In-8°.

Marinescu (I), Existenţa sufletului omenesc. Buc. 1904. In-8°.

Martinescu (D), Cuvântări la sărbătorile împărăteşti. Buc. 1904. In-8°.

† *Michalcescu (I.)*, Darlegung und Kritik der Religionsphilosophie Sabatiers. Inaug.-Diss. Berna 1904. In-8°.

† » Explicarea evangheliilor duminicale. Buc. 1904. In-8°.

† » Studii asupra raportului dintre religiune şi moralitate. Buc. 1904. In-8°.

» şi *Victor Puiu*, Biserica ortodoxă română. Buc 1904 In-8°.

Minunile S-tului Sisoe Bucureşti. In-8°.

Miron (Arhimandrit Gherasim), Discurs ţinut în Capela Seminarului Central din Bucureşti, cu ocazia deschiderii anului şcolar 1904—5. Buc. 1904. In-8°.

† *Motte (Vital)*, Scala divini amoris Inaug.-Diss. Halle p. S. 1902. In-8°.

† *Netzhammer (P. R.)*, Creştinătatea în vechea Tomi, traducere românească. Baia Mare 1904 In-4°.

* » Nach Grottaferrata. Ein Besuch im Kloster der Basilianer (Separatabduck aus «Katholische Kirchenzeitung.» Salzburg 1904) In-4°.

* *Netzhammer (P. R)*, Unsere Stellung zur griechisch-orthodoxen Kirche («Katholische Kirchenzeitung.» Salzburg, 19 Maiu 1903). In-4°.

* *Octoihŭ* acumŭ într'acestaş chipŭ tălmăcitŭ pre limba românească spre înţélégerea de obşte, şi tipăritŭ Buc. 1709. In-4°.

* » Buc. (1746) In-4°.

Oiaga (V.), Istoria bisericească alcătuită în vederea programei analitice din 1902 pentru seminarii. Ediţia I. Buc. 1903. In-8°.

† *Orologhion*, adică Ciasoslov bogat. Braşov 1805. In-8°.

Panaitescu (*T.*), Viaţa şi activitatea Sfântului Dionisie cel Mare al Alexandriei. Buc. 1904. In-8°.

Paşcan (Dr. I. V.), Viaţa prea cuvioasei Maicei noastre Parascheva. Cernăuţi 1904. In-8°.

* *Păstoriceasca Poslanie* sau Dogmatica învăţătură a bisèricii Răsăritului către cuvântătoarea turmă. Blaj 1760 In-8°.

Paveliu (N. V.), Carte de rugăciunile zilnice. Constanţa. In-8°.

Pimen (Episcop al Dunărei de jos), Enciclică pastorală dată cu prilejul sfintelor Paşti din anul mântuirii 1904 In-4°.

Pişculescu (Gr), Minunea din drumul Damascului Buc. 1903. In-8°.

Ploeşteanu (Ieromonahul Paisie Lambru), Vederea sfântului munte Atos sau călăuza de conducere pentru sf. munte Atos Buc. 1904 In-8°.

Pocitan (Pr. Ec V), Notiţe istorice asupra bisericii Sf. Voevozi din Bucureşti Buc. 1904. In-8°.

Popescu (Economul Dr. Const), Explicarea Evangheliilor.... pentru şcoalele secundare de fete de gradul I-iu. Ediţiunea I. Buc. 1904. In-8°.

» Explicarea Evangeliilor Duminecale pentru şcoalele normale şi profesionale. Ediţiunea II Buc 1904 In-8°.

» Explicarea Psalmilor mesianici (Traducere după textul original). Buc. 1904. In-8°.

» Istoria Bisericei Române... pentru clasa VI-a de liceu şi clasa II-a a şcoalelor secundare de fete gradul al II-lea. Ediţiunea II. Buc. 1904. In-8°

» şi *I Constantinescu-Lucaci*, Dogmele religiunii creştine ortodoxe. Ediţiunea I. Buc. 1904. In-8°.

» Istoria sfântă a vechiului şi noului Testament. Ediţiunea II. Buc 1904 In-8°.

» Morala creştină. Ediţiunea I. Buc. 1904 In-8°.

Popescu (*Dr. Johann*), Die Erzahlung oder das Martyrium des Barbaren Christophorus und seiner Genossen. Lipsca 1903 In-8°.

Popescu Bărbuleţ (I), Biserica creştină ortodoxă de răsărit este adevărata biserică a lui Iisus Hristos. Buc. 1904. In-8°

Popescu Gorgota (Preotul I), Tradiţiunea ca izvor al credinţei. Ploeşti 1904. In-8°.

Predeanu (Economul V), Credinţa şi necredinţa. Buc. 1904. In-8°.

» Datoria preotului de a şti carte şi necesitatea conferinţelor pastorale. Conferinţă pastorală rostită în adunarea generală a societăţii clerului «Frăţia» din Argeş în ziua de 30 Iunie 1903, Piteşti. Buc. 1903. In-8°.

» Ştiinţa, credinţa şi postul. Conferinţă ţinută la 30 Iunie 1903 în Piteşti, în adunarea generală a preoţilor din judeţul Argeş. Buc. 1903. In-8°.

* *Protocoalele* sinoadelor eparhiale ale diocesei gr. or. rom a Caransebeşului, 1871/2, 1876, 1878, 1884, 1891, 1892, 1894—1896. Sibiiu, Lugoş, Caransebeş. In-8⁰

* » sinoadelor eparhiale extraordinare ale diocesei Aradului. 1870—1903. Pesta, Arad. In-8⁰.

* *Psaltirea,* acum a şaptea oară tipărită. Blaj 1809. In-8⁰.

Puiu (V.), Câteva cuvântări bisericeşti Buc. 1904. In-8⁰.

» Creştinism şi naţionalitate. Buc. 1904. In-8⁰.

† *Radu (Dr. Demetriu..* Episcop gr. catol. de Oradea Mare), Epistola pastorală dată din incidentul ântâiei Sale vizitaţiuni episcopeşti la Roma în toamna anului 1903 Oradea Mare 1903. In-4⁰

Radulescu (Gh), Starea religioasă a Dobrogei în decursul vremurilor. Buc. 1904. In-8⁰

Rădulescu (S. I.), Rândueala îmmormântării laicilor. Buzău In-8⁰.

† *Romstorfer (K. A),* Das alte griechisch-orthodoxe Kloster Putna Cernăuţi 1904 In-4⁰.

* *Roscher (W. H),* Ausfuhrliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie 51 Lief Lipsca 1904. In-8⁰

Ρωσῆ (Ζήκου Δ), Σύστημα δογματικῆς τῆς ὀρθοδόξου καθολικῆς ἐκκλησίας Τόμος I Atena 1903. In-8⁰.

Rusescu (C.), Studiu introductiv asupra cărţii Ester Buc. 1904 In-8⁰

* *Schmidtke (Alfred),* Das Klosterland des Athos Lipsca 1903 In-8⁰.

Scriban (I.), Patru-zeci de predici populare Ploeşti 1904. In-8⁰

† *Simion (Episcopul Tesalonicului),* Voroavă de întrebări şi de răspunsuri întru Hristos. In-fol.

Slujba şi minunile sfintei icoane a maicei Domnului numită «Prodromita». Cărticica I şi II Buc. 1903. In-8.

Slujba şi viaţa prea cuvioşilor părinţi din Sf Munte Atos Cărticica III şi IV. Buc. 1903 In-8.

* *Târnosanie,* ce s'au scosŭ de pre elenie în limba românéscă. (Iaşi) 1752. In-4⁰.

Tasian (M.), Sfântul Grigorie cel Mare Dialogul. Buc. 1904 In-8⁰.

† *Testament (Noul).* St.-Petersburg 1817. In-4⁰.

† » Neamţul 1818. In-8⁰.

Theodorescu (M), Sf. Atanasie al Alexandriei. Cuvânt în contra neamurilor. Traducere precedată de o schiţă biografică. Ploeşti 1904 In 8⁰

Vasilescu (N. D), Doctrina religioasă şi morală a lui Zoroastru. Buc 1904. In-8⁰

Viaţa şi minunile S-tului Dimitrie. Buc. In-8⁰

Vieţele sfinţilor pe cari-i prăznueşte Biserica creştină ortodoxă de răsărit. Vol. IV. Luna Decemvrie. Buc. 1904 In-8⁰

Visul Născătoarei de Dumnezeu înainte de răstignirea Domnului nostru Isus Hristos Buc In-8⁰.

Zota (Preotul Theodor), Despre graţia divină Ploeşti 1904. In-8⁰.

Filozofie. Pedagogie Instrucţiune publică.

Alexandrescu (Gh), Contribuţiuni didactico-literare pentru îmbunătăţirea stării morale şi intelectuale a sătenilor. Buc 1904. In-8°.

Anuarul Gimnaziului «Alexandru cel Bun» din Iaşi pe anul şcolar 1903—4. Iaşi 1904 In-8°.

» » din Craiova. Anul şcolar 1903—4 Craiova 1904. In-8°

» » «Dinicu Golescu» din Câmpulung pe anul 1903—4. Câmpulung 1904 In-8°

» » «Enăchiţă Văcărescu» din Târgovişte. Anul şcolar 1903—4. Târgovişte 1903. In-4°.

» Institutului liceal de domnişoare «Humpel» din Iaşi Anul XXXII. 1903—4. Iaşi 1904. In-8°.

» Liceului «Carol I» din Craiova Anul şcolar 1903—4 Craiova 1904 In-8°.

» » «Codreanu» pe anul şcolar 1903—4. Bârlad 1904 In-8°.

» » «I. C. Massim» din Brăila pe anul şcolar 1903—4. Brăila 1904 In-8°

» » Naţional din Iaşi pe anul şcolar 1903—4. Iaşi 1904. In-8°.

» » «Traian» din Turnu-Severin. Anul şcolar 1903—4. Turnu-Severin. In-8°.

» » «Unirea» din Focşani pe anul şcolar 1903—4. Focşani 1904. In-8°.

† » şcoalei civile de fete cu internat şi drept de publicitate a «Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului român» din Sibiu, pe anul şcolar 1903—4, publicat de Dr Vasile Bologa Sibiu 1904. In-8°.

» şcoalei normale din Buzău la finele anului şcolar 1903—4. Buzău 1904 In-8°.

» » » «Principele Ferdinand» din Bârlad pe anul şcolar 1903—4. Bârlad 1904. In-8°.

» seminarului musulman al Statului din Megidia pe anul şcolar 1903—4. Buc. 1904. In-8°.

* *Archiv fur Philosophie.* I Abteilung: *Archiv für Geschichte der Philosophie.* XVII Band.—II Abteilung: *Archiv fur systematische Philosophie.* X Band. Berlin 1904 In-8°.

Athanasiu (Dr S. C), Geologia şi Mineralogia în şcoală. Buc. 1904. In-8°.

† *Bologa (Dr. Vasile),* Studii pedagogice şi discursuri. Sibiu 1905. In-8°.

C. P., Importanţa studiului comerţului şi a biuroului comercial în şcoalele de comerţ. Buc. 1904 In-8°.

† *Cărticica* năravurilor bune pentru tinerime Întâia oară de pe nemţie pe românie întoarsă Sibiu 1819 In-8°.

Cercul profesorilor secundari Congresul profesorilor secundari. I. Acte pregătitoare II Desbateri şi rezoluţiuni. Buc 1903—4. In-8°.

† *Christescu (Ştefan)*, Energia universală, electricitatea şi viaţa Buc 1904 In-8°.

Ciocârlie (I) şi *M. Marinescu*, Anuarul Congresului corpului didactic primar din 1903 Buc. 1903. In-8°.

† *Coculescu (N)*, În chestiunea nouălor programe şcolare Învăţământul astronomiei şi examenul de capacitate Buc. 1901 In-8°

Communauté évangélique de Bucarest. Programme de l'école allemande supérieure de filles et de son pensionnat. Buc 1904 In-8°.

Comunitatea evangelică din Bucureşti. Prospect al pensionatului de băieţi. Buc. 1904. In-8°.

Conta-Kernbach (Ana), Şcolare. Iaşi 1904. In-8°.

Cosăcescu (*N*), Direcţia ce trebue dată învăţământului nostru public. Buc. 1904 In-8°.

* *Deutscher Universitats-Kalender.* 66-te Ausgabe Sommer-Semester 1904, Winter-Semester 1904/5 Lipsca 1904. In-8°.

Dragomirescu (R.), Noua metodă practică pentru a învăţă cu înlesnire legile privitoare pe toţi oficerii de poliţie judiciară. Alexandria 1904. In-8°.

Ἑλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον «Ἡ Πρόοδος» ἐν Βραΐλᾳ. Ἱδρυθὲν ὑπὸ Π Δόγκα καὶ Κ. Παπαζαχαρίου, 1898 Brăila In-8°.

Erbiceanu (Vespasian), Sistemul american de educaţie forţată a deţinuţilor. Buc. 1904 In-8°.

Evangelische Gemeinde zu Bukarest Prospekt der deutschen hoheren Màdchenschule. Buc 1904. In-8°

» Prospekt des Knaben-Pensionates. Buc. 1904. In-8°.

Examenele de înaintare din 1903 ale învăţătorilor Memoriul prezentat d-lui Ministru al Cultelor şi Instrucţiunii publice de învăţătorii cari au reuşit, dar n'au fost înaintaţi Buc. In-8°

† *Gimnaziul superior fundaţional din Năsăud.* Raportul al XLI-lea pentru anul scolastic 1903—4, publicat de Ioan Ghetie Bistriţa 1904. In-8°.

Gimnaziul Tudor-Vladimirescu şi şcoala ceramică din Târgu-Jiu. Raport anual pe anul şcolar 1903 -4. T -Jiu 1904. In-8°.

Grigorcea (N. R.), Două cuvântări Buc 1904. In-8°.

† *Gymnasium in Suczawa (Gr or. Ober-)*, Jahres-Bericht, 1903—4, von Stefan von Repta. Suceava 1904. In-8°

Haret (Sp. C), Discursul rostit în şedinţa Camerei deputaţilor dela 20 Decemvrie 1902 cu ocazia desbaterii bugetului acelui Minister Buc. 1903. In-8°.

» Rapport adressé à Sa Majesté le Roi de Roumanie sur l'activité du Ministère de l'Instruction publique et des Cultes. Buc. 1904. In-8°.

† *Hentsch (Alice A.)*, De la littérature didactique du moyen âge. Dissertation inaug. Halle p. S. 1903 In-8°.

Idieru (N. E.), Situaţiunea materială şi morală actuală a corpului nostru didactic. Buc. 1904. In-8°.

Institutele de învăţământ gr.-cat din *Blaş*. Raport pe anul scolastic 1903—4. Blaj 1904. In-8°.

Institut (nou liceal de domnişoare) sub direcţiunea D-nei Laura Em. Constantinescu. Iaşi 1904. In-8°

Institutul de băieţi Clinciu-Popa. Prospect. Buc. In-8°.

» de domnişoare «Bolintineanu». Prospect. Buc. 1903 In-8°.

» » Champalbert-Herovanu. Regulament interior. Iaşi 1904 In-8°.

» » «Despina-Doamna». Prospect. Anul şcolar 1904—5. Buc. 1904. In-8°.

» Mircea-Vodă Prospect. Constanţa 1904. In-8°.

» model de fete din Turnu-Severin T.-Severin 1904. In-8°.

» nou de domnişoare. Directoare d-na Miller Verghy. Program-Prospect Buc. 1904. In-8°.

» pedagogic de băieţi. Prospect. Buc. 1904. In-8°.

Ioan (Şt. C), Cestiunea învăţământului public Discurs Buc. 1903. In-4°.

Ionnescu-Gion (Prof.), Lămuriri respectuos cerute d-sale d-lui C Dumitrescu-Iaşi. Buc 1904. In-8°.

* *Istoria Syndipii filosofului*, din limba elinească prefăcută în românească. Sibiu 1902 In-8°.

Κανονισμός τοῦ ἐν Βραΐλᾳ ἑλληνικοῦ Παρθεναγωγείου Νίνας Π. Δόγκα, ἱδρυθέντος ἐν ἔτει 1899. Brăila 1904. In-8°

Kiriţescu (Const.), Învăţământul elementar al ştiinţelor naturale în şcoalele noastre secundare. Buc. 1904. In-8°.

Liceul de băieţi «Lolliot». Anul şcolar 1904—5. Buc. 1904 In-8°.

» Sf-ţii Petru şi Pavel. Situaţiunea şcolară pe anul şcolar 1903—4. Ploeşti 1904. In-8°.

Longinescu (S. G), Programa cursului de drept roman dela Facultatea juridică din Iaşi. Partea a treia. Iaşi 1904. In-8°.

Lycée français. Calea Moşilor 142. Directeur: M. C. A. Léautey. Buc. 1904. In-8°.

» » de Bucarest. Année scolaire 1902—3. Distribution solennelle des prix. In-8°.

† *Macedo (Dr. Ioaquim Texeira de)*, Breves apontamentos para o estudo das questoes relativas as ensino normal primario e a educaçao popular. Rio de Janeiro 1877. In-8°.

† » Escolas normaes, escolas industriaes e jardins da infancia. Novos apontamentos de origem allema para o estudo das questoes relativas a educaçao nacional. Rio de Janeiro 1880. In-8°.

Ministerul Cultelor şi al Instrucţiunii publice Examenul pentru absolvirea cursului secundar la finele anului şcolar 1902—3. Buc. 1904. In-8°.
» Lege asupra învăţământului primar şi normal primar Buc. 1904. In-8°.
» » asupra învăţământului secundar şi superior din 23 Martie 1898. Buc 1904. In-8°.
» Programa analitică pentru şcoalele elementare de comerţ Buc 1904. In-8°.
» » analitică pentru şcoalele superioare de comerţ. Buc. 1904 In-8°.
» » pentru şcoalele inferioare de meserii pentru fete (gradul I şi II). Buc. 1904. In-8°.
» » pentru şcoalele de băieţi clasa V. Secţia comercială. Buc. 1904. In-8°.
» » serbării şcolare ce se va ţineà în sala Teatrului naţional în ziua de 10 Maiu 1904. Buc. 1904. In-8°.
» Programe şi instrucţiuni stabilite prin decretul dela 1 Aprilie 1899 pentru gimnazii. Buc. 1904. In-8°.
» » » stabilite prin decretul dela 1 Aprilie 1899 pentru licee. Buc. 1904. In-8°.
» » » stabilite prin decretul dela 1 Aprilie 1899 pentru şcoalele secundare de fete de gradul I şi II. Buc. 1904. In-8°.
» Proiect de regulament pentru organizarea şcoalei de arhitectură. Buc. 1904. In-8°.
» Raportul Direcţiunii Liceului Naţional din Iaşi. Buc. 1904. In-8°.
» Regulament pentru administrarea interioară a şcoalelor normale de învăţători şi învăţătoare Buc. 1904. In-8°.
» » pentru administraţia interioară a şcoalelor primare rurale. Buc. 1905. In-8°.
» » pentru administraţia interioară a şcoalelor primare urbane. Buc 1904 In-8°.
» » pentru aplicarea legii asupra învăţământului primar şi normal-primar. Buc. 1904. In-8°.
» › pentru concursuri de muzică corală între elevii şi elevele şcoalelor secundare din ţară. Buc. 1904. In-8°.
» » pentru Facultăţile de medicină. Buc. 1904. In-8°.
» » pentru internatele liceelor şi ale şcoalelor secundare de fete din 1903. Buc. 1904. In-8°.
» » pentru internatele liceelor şi internatele şcoalelor secundare de fete Iaşi 1904 —In-8°.
« » pentru numirea institutorilor şi institutoarelor la şcoalele inferioare de meserii Buc. 1904. In-8°.

Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii publice. Regulament pentru numirea profesoarelor la școalele secundare de fete de gradul I și II și la școalele normale primare de fete. Buc 1904. In-8°.

» » pentru numirea profesorilor și maeștrilor secundari și asupra art. 46 din legea din 1898 Buc. 1904 In-8°

» » pentru școalele elementare de comerț. Buc 1904 In-8°.

» » pentru școalele secundare din 1901. Buc. 1904. In-8°.

» » pentru școalele superioare de comerț din 1903. Buc. 1904. In-8°

» Regulamentul, deciziunile și înștiințările privitoare la cercetarea cărților didactice de învățământ secundar cum și numele membrilor comisiunii de cercetare. Buc. 1903. In-8°.

» » Facultății de filozofie și litere de la Universitățile din București și Iași. Iași 1904. In-8°.

» » Facultăților de drept din București și Iași 1904 In-8°

» » interior al seminariilor din 1901 Buc. 1904. In-8°.

» » învățământulni farmaceutic Buc 1904 In-8°.

» » școalei de menaj externă din Capitală Buc 1904. In-8°

» » școalelor elementare de meserii. Buc 1904. In-8°.

» » școalelor profesionale de fete de gradul I din anul 1902. Buc. 1904. In-8°

» » seminariilor din 1901. Buc. 1904. In-8°.

» Școalele de agricultură la expoziția Societății Agrare din anul 1904 Buc. 1904 In-8°.

Neamțu (Luisa I. și *Ion G),* Metodul de educațiune a copiilor mici după sistemul lui Fröbel. Buc 1904. In-8°

Nicolescu (D), Rezultatul examenului de abilitare ca docent pentru boale de dinți și gură la Facultatea de Medicină din Buc. In-8°.

Novian (R), Școala și biserica în Norvegia. A doua ediție Buc. 1904. In-8°.

Omagiu lui C Dimitrescu-Iași. Buc. 1904 In-8°

Pârvu (G), Disertațiuni filozofice religioase asupra scopului vieții. Prelucrare după diferiți autori Galați 1904 In-8°.

† *Pellico (Silvio),* Despre îndatoririle oamenilor Tradus de Ermiona Asaki. Iași 1843 In-8°.

Pensionatul protestant anglo-german din București Prospectul școalei superioare de fete. Buc. 1904 In-8°

Petrovici (I.), O problemă de filozofie cu un cuvânt de d-l Titu Maiorescu. Buc. 1904. In-8°.

† *Pleșoianu (G),* Cele dintâi cunoștințe. Sibiu 1828. In-8°

Poboran (G.), Două discursuri ținute la Slatina în ziua de 2 Iulie 1904. Slatina 1904. In-8°.

Popa-Liseanu (G.), Învățământul limbii latine în gimnaziu și liceu Buc. 1904. In-8°.

† *Rackschanus (Matthaeus)*, Laurea philosophica. Regiomonti 1640 In-8°.
* *Rein (Dr. W.)*, Aus dem padagogischen Universitats-Seminar zu Jena XI Heft. Langensalza 1904. In-8°.
» Pedagogie Piatra-N. 1904. In-8°
* *Revue internationale de l'enseignement*, publiée par la Société de l'enseignement supérieur. 24-e année. Vol. XLVII—XLVIII. Paris 1904 In-8°.
* *Revue philosophique de la France et de l'étranger.* 29-e année. Tom. LVII, LVIII Paris 1904. In-8°.
Săghinescu (V.), Memoriul Săghinescu-Xenopol adresat d-lui Ministru de Culte şi Instrucţiune, însoţit de cererea anchetei asupra Istoriei Românilor de A. D. Xenopol şi asupra altor fapte ale d-sale. Iaşi 1904. In-8°
Săveanu (N. N.), Şcolile rurale din judeţul Putna. Focşani 1904 In-8°.
Schmidt (Dr. Fr), Deutsche Schulanstalten der evanghelischen Gemeinde zu Bukarest. Bericht uber das Schuljahr 1903—4 Bucureşti 1904. In-4°.
Şcoala comercială superioară din Iaşi. Situaţia elevilor pe anul şcolar 1903—4 Iaşi. In-8°.
» comunităţilor israelite din Craiova Regulament interior, 1903—4. Craiova 1903 In-8°.
» de cântăreţi bisericeşti din Câmpulung Libret personal. In-8°
» ortodoxă de fete «Sânta Elena». Prospect. Buc. 1902. In-8°.
» profesională de fete de gr. I din Focşani Anuarul pe anul şcolar 1903—4 Focşani 1904. In-fol.
» » din Huşi Situaţiunea generală şi individuală pe clase a elevelor la finele anului şcolar 1903—4. Huşi 1904. In-8°.
» » Ion, Maria şi Constantin Teiuleanu. Anuarul şcolar pe anul 1903—4. Piteşti 1904. In-8°.
† *Şcoalele* capitale ort. or. române de băieţi şi fetiţe din Lugoj. Raportul VII pe anul scolastic 1903—4 Elaborat de George Joandrea Lugoj 1904. In-8°.
Sinişteanu (A. B.), O scurtă dare de samă despre înfiinţarea cantinelor şcolare, scopul şi avantajele lor şi situaţiunea financiară a cantinelor din Bucureşti pe anul 1903—4. Buc 1904. In-8°.
» Darea de samă despre mersul şezătorilor săteşti. Buc. 1904 In-8°.
Školski vjesnik Struc̈ni list zemaljske vlade za Bosnu i Hercegovinu. Urednik Ljuboje Dlustuš. X, 1903 Sarajevo 1903. In-4°.
Societatea femeilor române. Cursuri pentru domnişoare şi conferinţe academice. Buc 1904 In-8°.
» «*Lumina*» Darea de samă a şcoalei populare de menaj dela Aprilie 1901—Septemvrie 1903. Galaţi 1904. In-8°
† *Spineanu (G. D)*, Surmenagiul intelectual în şcoală şi societate. Buc. 1901. In-8°.
† *Stoica (P E)*, Expunerea situaţiunii învăţământului primar din judeţul Bacău pe anul şcolar 1903—4. Bacău 1904. In-8°
Stroescu-Alexandria (Elena şi *Petre)*, Începutul şi sfârşitul lumii. Alexandria 1904. In-8°.

Tăbăcaru (Gr Al), Caracterul. Bacău 1903 In-8°

Teodorescu (Sublocotenent C.), Principii de educaţie şi disciplină militară. Buzău 1904 In-8°.

Teodoru (D. A), Lectura extraşcolară. Societăţile de lectură. Buc. 1904. In-8°.

Tolstoi (L), Desmeticiţi-vă! Buc. 1904. In-8°.

† *Turner (Eduardus)*, Quaestiones criticae in Platonis Lachetem. Dissertatio Halis Saxonum 1903 In-8°.

United States. Raport of the Secretary of the Interior ended June 30, 1902. Report of the Commissioner of education. Vol. I, II. Washington 1903. In-8°.

Universitatea Bucureşti. Facultatea de drept. Caiet pentru constatarea frecventării cursurilor In-8°.

» » Supliment la Darea de samă prezentată de Senatul universitar Consiliului profesorilor universitari din Bucureşti, asupra administraţiunii averii universitare pentru anii 1898/99—1903/904. Raport prezentat de Rectorat Consiliului universitar în şedinţa din 26 Octomvrie c. In-4°.

† » *Cernăuţi* Die feierliche Inauguration des Rektors für das Studienjahr 1903—4. Cernăuţi 1904. In-8°.

† » » Uebersicht der Akademischen Behörden, im Studienjahre 1904—5. Cernăuţi. In-8°.

† » » Verzeichniss der öffentlichen Vorlesungen, Sommersemester 1904, Wintersemester 1904/05. Cernăuţi In-8°.

† » *Halle-Wittenberg.* Chronik fur das Universitätsjahr 1901—2, 1902—3. Halle p. Saale. In 8°.

† » Amtliches Verzeichniss des Personals und der Studierenden für das Sommerhalbjahr 1903. Halle p. S. In-°.

» *Iaşi.* Anuarul pe anii şcolari 1899—1900, 1901 2. Iaşi. In-8°.

† » *Juriev.* Acta et commentationes imp. Universitatis Jurievensis (olim Dorpatensis) Iuriev 1902. In-8°.

† » *Lille* Tableaux de cours et conférences de l'année scolaire 1904—5 Renseignements généraux. Lille 1904. In-8°.

† » *Montana* Annual report of the president ... to the state board of education, 1902—3. Montana 1903. In-8°

† » *Upsala,* Årskrift, 1903 Upsala. In-8°.

† *Vais (Colon. de)*, Prinţipii filozofice, politice şi morale. Trad din limba franceză de Comisul Costachi Gane Tom. I, II. Iaşi 1846—7. In-8°.

† *Vaschide (N)*, Considérations pathologiques sur certaines monstruosités à propos d'un cas de monstre anencéphale. Paris In-8°.

† » De l'audiométrie Paris 1901. In-8°.

† » Experimental investigations of telepathic hallucinations In-8°.

† *Vaschide (N),* La mesure du temps de réaction simple des sensations olfatives. In-8°.
† » L'amnésie antérograde émotive Paris. In-8°.
† » La rétine d'un anencéphale. In-8°.
† » Les recherches expérimentales sur les rêves. Paris. In-8°.
† » Recherches expérimentales sur le rapport de la sensibilité musculaire et de la sensibilité tactile In-8°.
† » Recherches expérimentales sur les hallucinations télépathiques Buc. In-8°.
† » Recherches expérimentales sur l'imagination créatrice chez l'enfant. In-8°.
† » Recherches sur la structure anatomique du système nerveux chez un anencéphale en rapport avec le mécanisme fonctionnel. Paris. In-8°.
† » Un cas de agnésie. Paris 1903 In-8°
† » et *D. Drăghicesco,* La psychologie de l'alcoolisme. 1903. In-8°.
† » et *L. Marchand,* Contribution à l'étude de la psycho-physiologie des émotions à propos d'un cas d'érenthophobie Paris. In-8°
† » » Ufficio che le condizioni mentali hanno sulle modificazioni dela respirazione e della circolazione periferica. Reggio Emilia 1900 In-8°.
† » et *P. Meunier,* La mesure de la pression sanguine dans l'alitement thérapeutique des maladies mentales. Paris 1900 In-8°.
† » » Projection du rêve dans l'état de veille. Paris. In-8°.
† » et *M-lle Pelletier,* Contribution expérimentale à l'étude des phénomènes télépathiques. Tours 1902. In-8°
† » et *H. Pierron,* Influence du travail intellectuel sur la température du corps In-8°.
† » » L'analyse de la pulsation cardiaque humaine Paris 1903 In-8°.
† » » Le rêve prophétique dans les croyances et les traditions des peuples sauvages Paris In-8°
† » et *Dr. Toulouse,* Classification des phénomènes psychiques pour la recherche expérimentale. Paris 1903 In-8°.
† » et *P Rousseau,* Contribution expérimentale à la psychologie de la perception de l'espace. Paris. In-8°.
† » » Recherches expérimentales sur une nouvelle forme de la sensibilité tactile. la hichestésie. In-8°.
† » et *Cl Vurpas,* Contribution à la psycho-physiologie des mourants. Deux cas de chorée chronique. In-8°.
† » » Contributions expérimentales à la psycho-physiologie des hallucinations Bruxelles. In-8°.
† » » De la vitesse des temps de réaction auditive simples ou de choix en rapport avec le coefficient mental. In-8°
† » » Du rôle de l'image motrice dans l'automatisme psychologique. Paris 1901. In-8°.

† *Vaschide (N)* et *Cl. Vurpas,* Essai sur la psycho-physiologie du sommeil. Paris In-8°
† » » La structure et le fonctionnement du système nerveux d'un anencéphale In-4°.
† » » Le rêve prophétique dans les croyances et les traditions des peuples sauvages. Paris In-8°.
† » » Le vertige psychique. Paris In-8°.
† » » Quelques données expérimentales sur l'influence de l'excitation sexuelle sur l'effort musculaire. 1903 In-8°.
† » » Recherches expérimentales sur la psycho-physiologie du sommeil. In-4°.
Vasco, Adevărata teorie a cauzei Pitești 1904. In-8°
* *Zeitschrift fur Psychologie und Physiologie der Sinnesorgane.* Band 34—36 Lipsca 1904. In-8°
† *Землтченскій (П. А.),* Отчетъ о состояніи и дѣятельность Императорскаго С.-Петербургскаго Университета за 1903 годъ. Съ приложеніемъ рѣчи Д А. Айналова St Petersburg 1904 In-8°.

Drept Legislație Administrație

Act de expertiză (în procesul Tache P. Anastassiu) In-4°
» pentru evaluarea averii rămase dela defunctul I. Alexandrescu. Buc. 1904 In-fol.
Acte d'expertise dans le procès en cause: la ville de Ploesci contre la Société anonyme roumaine d'électricité Ploești 1903. In-8°
Acte privitoare procesului existent între epitropia bisericii Madona-Dudu și arhitectul Th Dobrescu. Craiova 1903 In-8°
Adamescu (M), Jurământul Buc 1904. In-8°.
† *Administrațiunea* Casei Obștei moșnenilor Câmpulungeni. Dare de samă pe 1903. Câmpulung 1904 In-4°.
Alexandresco (D.), Explicațiune teoretică a dreptului civil român Tomul VII, fasc 1—2. Iași 1902—3. In-8°.
» O sentință a tribunalului jud Botoșani și jurământul *more iudaico,* cu o observație. Buc 1904 In-8°.
Alexandrescu (C. I), Mandatul în dreptul roman și român Buc 1904. In-8°.
Alexandrescu (I. I), Copii naturali. Buc. 1903 In-8°.
Alexandrescu (Th) (Puiu), Contract de locațiune în dreptul roman și civil românesc Buc 1904 In-8°
Alexandrescu (Tr), Imoralitatea delictuoasă și nedelictuoasă Buc 1904. In-8°.
Alfonce de Saint-Omer (St. J), Utilitatea jurământului. Buc. 1904. In-8°.
Aman (Aristia A.), Testamentul defunctei. . Craiova 1904. In-8°
Anastasescu (Dr. S), Memoriu asupra alimentării orașului Constanța cu apă. Constanța 1904. In-8°

Anastasiu (G. V.), Instituţiunea Ministerului public. Buc. 1904. In-8°.
[Anastasiu (Tache)]. Expertiza grafică In-8°
Andreescu (D G), Despre naturalizarea în dreptul civil şi în dreptul internaţional. Buc. 1904. In-8°.
Antonescu (M), Adresa No. 515 din 9 Ianuarie 1904 a d-lui Decan al advocaţilor din districtul Ilfov... către d-l Ministru de Justiţie Buc. 1904. In-8°.
» *Al Djuvara, C Lecca*, Succesiunea Momolo-Cardini Buc 1904. In-8°.
Antoniade (Cezar), Calităţile cerute pentru a moşteni în dreptul roman şi român. Iaşi 1903. In-8°.
Antoniu (I. C), Punerea în întârziere în dreptul roman şi român Iaşi 1903 In-8°.
† *Anuarul magistraturii* 1 Ianuarie 1904 Buc 1905 In-8°
Anuarul Ministerului Lucrărilor publice pe 1904—5. Buc. 1904. In-8°.
Apateanu (N. I), Mandatul Buc. 1904 In-8°.
Apostolescu (M. C), Proba testimonială. Buc. 1904. In-8°.
Apotecher (V), Girul şi efectele sale Iaşi 1904 In-8°.
Arapu (Gr I), Societăţile cooperative Buc. 1904. In-8°.
* *Archives diplomatiques* Recueil mensuel international de diplomatie et d'histoire. 1900, tom. 73—76; 1901—2, tom 77—84, 1903, tom. 85—88; 1904, tom 89 —92. Paris In-8°.
Arfa (Prince)—Ud Dovleh Mirza Riza Khan Daniche, Echos de la conférence de La Haye. Constantinopol 1903. In-8°
Aslan (G), Acţiunea oblică sau subrogatorie în dreptul roman şi român Buc 1904 In-8°
Asociaţiunea generală farmaceutică din România. Memoriu referitor la modificarea legii sanitare în ceeace priveşte farmacia Buc. 1903 In-8°.
August (E), Mandatul în dreptul roman şi român Buc 1904. In-8°
Aurelian (G P S), Despre fidejusiune. Buc 1904. In-8°.
Axentie (T I), Contractul de societate Buc 1904 In-8°.
Babeş (Prof Dr. V.), Lupta pentru sănătatea publică în România Buc. 1904. In-8°.
Bădulescu (G. St.), Legea şi procedura electorală pentru Cameră, Senat şi Consiliul comunal. Ediţia II. Buc 1904. In-8°
Bădulescu (I), Regimul dotal în dreptul roman şi civil român. Buc. 1903. In-8°.
Balaşiu (I), Dota şi regimul dotal în dreptul roman şi român. Buc 1904 In-8°
Bălteanu (Fag), Curtea cu juraţi şi pretorul peregrin Buc. 1904 In-8°.
Bănescu (Cr. V), Despre schimb. Buc. 1904. In-8°.
† *Barroso (Dr Sabino junior)*, Relatorio apresentado ao Presidente da Republica dos Estados Unidos do Brazil. Rio de Janeiro 1902. In-8°.
Bellu (I. N), Puterea paternă asupra persoanei şi bunurilor copiilor legitimi în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Bellu (Tr St), Căsătoria. Buc 1904 In-8°

Bergeanu (M. G), Situaţia juridică a copiilor naturali Buc 1904. In-8°.
* *Berner (Albert Fr),* Lehrbuch des deutschen Strafrechtes. XVIII Auflage Lipsca 1898 In-8°.
* *Beseler (Dr G),* Kommentar uber das Strafgesetzbuch fur die Preussischen Staaten und das Einführungsgesetz von 14 April 1851. Lipsca 1851. In-8°.
Bilse (Locotenentul), Adevăratul proces al lui. ... judecat de Consiliul de răsboiu din Metz Buc. In-8°.
Birenberg (G. G), Despre fidejusiune în dreptul roman şi dreptul român. Buc. 1904 In-8°.
Boată (T.), Reorganizarea comunelor rurale Buc. 1904. In-8°
Bogdan (Dem. C), Teoria privilegiilor în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Bogdănescu (St), Despre persoane morale Buc. 1904. In-8°
Boldur Kostaki (M), Dreptul de succesiune al văduvei sărace. Buc. 1904. In-8°.
Bordeianu (V Gh), Adulterul în dreptul roman şi român. Iaşi 1904. In-8°.
Bortnovski (Vl), Suplement No 1 la Indicatorul alfabetic al legilor, regulamentelor, înaltelor decrete, deciziilor, ordinelor şi instrucţiunilor ministeriale militare publicate prin Monitorul Oastei. Buc. 1904. In-8°.
Bosie (St. C), Societăţile comerciale Buc. 1904. In-8°.
Botez (Corneliu), Lege asupra taxelor de timbru şi înregistrare Botoşani 1904 In-8°
Brif (Andrei), Evoluţiunea ideilor penale şi condiţiunea juridică a uniunii ilegale în dreptul roman. Buc 1904 In-8°.
† *Bulletin (Monthly)* of the International Bureau of the American Republics. Washington 1903—4 In-8°.
† *Bureau* international de la Cour permanente d'arbitrage. Compte des dépenses relatives à l'exercice 1903 In-fol.
† » Recueil des actes et protocoles concernant le litige entre l'Allemagne, l'Angleterre et l'Italie d'une part et le Venezuela d'autre part. Haga 1904. In-fol.
† » international permanent de la paix Correspondance bi-mensuelle. VIII-e année, 1903. In-8°.
Burg (Şt), Proba testimonială. Buc. 1904. In 8°.
Butescu (D), Responsabilitatea locatarului în caz de incendiu. Piatra-N. 1904. In-8°.
Butter (Al), Vânzarea în dreptul roman şi român Buc. 1903. In-8°.
Caiet de sarcine pentru executarea clădirii Muzeului de istorie naturală din Bucureşti. Buc. 1904. In-fol.
Căile Ferate Române. Caiet de sarcine pentru furnituri de pietriş şi piatră spartă, necesară la lucrări de balastare. Buc. 1904 In-8°.

Căile Ferate Române. Comptul general de gestiune, comptul bugetar și bilanțul administrațiunii C F. R pe exercițiul 1902—3 Buc. 1904 In-4°.
» Condițiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice și furnituri de materiale Buc 1904 In-8°
» Prozess der Herrn von Kaufmann wider die Rumanischen Eisenbahnen-Actien-Gesellschaft nebst einer Einleitung, bearbeitet von der Fürstlichen Direction in Berlin Berlin In-8°.
» Regulament pentru ținerea comptabilității în administrația C. F. R și pentru justificarea veniturilor și cheltuelilor către Înalta Curte de conturi. Ed. II Buc. 1904. In-8°.
» Regulament și tarif pentru biletele de abonament. Valabil dela 1 Iunie 1904. Buc. 1904. In-4°.
» Statul personalului pe grade prezent la 1/14 Iunie 1904. Buc. 1904. In-8°.
» Tariful de mărfuri pentru traficul între Căile Ferate Române de o parte, Căile Ferate Austriace, Ungare și Germane de altă parte. Partea I. Secțiunea A—B Valabil dela 1 Martie 1904 Buc 1904. In-4°.
» Tariful local. Partea I. Valabil dela 1 Nov. 1900. Partea II. Valabil dela 15 Iunie 1900. Buc. 1904. In-8°.
Călăuza sergenților de oraș Buc. 1903. In-8°.
Călinescu (N St), Colecțiune de legi. Edițiunea I Buc. 1904. In-8°.
Camera de comerț și industrie Bucureşti. Legea și regulamentul asupra burselor de comerț Buc 1904 In-8°.
» *Craiova.* Expunere de motive cu proiectul de regulament pentru înființarea Cassei de ajutor și pensiune a funcționarilor Camerei de comerț și ai corporațiunilor de meseriași din circonscripție. Craiova 1904 In-8°.
Câmpulung (Comuna urbană). Lista definitivă de toți d-nii alegători ai colegiului I și II de Cameră și de Senat, ai colegiului I și II comunal pe anul 1904. Craiova In-8°.
Cananău (N), Acțiunea Pauliană în dreptul roman și român. Iași 1903. In-8°.
Căpățînă (Aureliu), Donațiunile între soți. Buc. 1904 In-8°.
† *Caragea (Io Ioan Gheorghie Vv),* Legiuire Buc. 1818 In-fol.
Carianopol (A), Despre adopțiune. Buc. 1904 In-8°.
Carianopol (I C), Condițiunea juridică a copiilor naturali în dreptul roman și român Buc. 1904. In-8°.
Carp (D. A), Clauza penală Iași 1904. In-8°.
* *Carpzov (Benedict),* Practicae novae imperialis Rerum criminalium pars I—III. Editio nona. Lipsca și Francfurt 1695. In-fol.
* » Practicae novae imperialis Saxoniae Rerum criminalium pars I-III .. Variis observationibus aucta a Joanne Samuele Friderico Bohmero. Francfurt p. Main 1758. In-fol.

Casa M. S. Regelui. Regulament pentru întocmirea şi organizarea Orfelinatului agricol «Ferdinand». Buc. 1903. In-8°.
Casan (Gh.), Dreptul de proprietate. Buc. 1904 In-8°.
Casanescu (Cesar Gr), Fidejusiunea în dreptul roman şi român Craiova 1904 In-8°.
Castano (Căp. St Em), Tutela femeilor în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Cătuneanu (G. C), Tutela în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°
† *Causes célèbres* de tous les peuples. Tome I-VII. Paris 1858—1867. In-4°
Celebidache (P. N.), Despre condiţiunea juridică a străinilor în România. Buc. 1904 In-8°.
Cerban (Al), Studii de drept Buc. 1904 In-8°.
Cesărescu (I. N), Câteva cestiuni de procedură civilă. Buc. 1904. In-8°.
» Contestaţiuni şi incidente de procedură la urmăririle imobiliare (Art 525 Pr. civ) Buc. 1904. In-8°.
» Lex commissoria. Buc. 1904. In-8°.
Chiţu (I I), Despre complicitate. Buc. 1904 In-8°.
Chiuţescu (Gr), Despre inalienabilitatea dotei în dreptul roman şi român Buc. 1904 In-8°.
Christodorescu (A.), Ipotecile convenţionale. Buc. 1904. In-8°.
Ciomac (Chr.), Copiii naturali. Buc. 1904. In-8°.
Clinceanu (G Al), Societatea anonimă. Buc. 1904 In-8°.
Cocea (N), Asupra fundamentului pedepsei. Buc. 1903. In-8°.
Codreanu (I. S), Capacitatea femeii măritate în dreptul român. Buc. 1904 In-8°.
Colibăşianu (N), Mandatul în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Colintineanu (C. C), Reprezentaţiunea în materia succesorală. Buc. 1904. In-8°.
Colis postaux (Echange des) entre pays non limitrophes. Avril 1904. In-4°.
† *Commissao* central Brazileira de permutaçaos internacionaes. Relatorio apresentado ao Ministro e Secretario de estado dos Negocios do imperio. .. pelo presidente da Commissão Dr Ioquino Iosé de Campos da Costa de Medeiros e Albuquerque em 31 de Março de 1888. Rio de Janeiro 1888 In-8°.
† *Commission* Européenne de Danube. Plan No 1 Eclairage du bras de Soulina. Mai 1904. No 2. Levé entre 40 et 42 milliaires No. 3. Embouchure de Soulina No. 4—6. Port de Soulina. 1—2, 2—3, 4—5 milliaires. No. 7 Tchibouchi. 6—7 milliaires
† » Projets pour l'amélioration de la navigabilité du Bas-Danube. In-8°.
† » Protocoale (1857—1904). In-4°.
† » Schiffahrts- und Polizei-Reglement. Buc. 1904. In-8°.
† *Commission* mixte de Pruth. Protocoles, 1866—1903. In-4°.
Comptul cheltuelilor şi preluărilor din Casa domeniului Brăilei fie în sar-

cina generală a moștenirii lui G O Bassarabeanu, fie în sarcina particulară a vreunui moștenitor. Buc. 1904. In-4°.

Concluziuni depuse de Carol Ehrenfreund în proces cu Bessler, Waechter și Co. In-4°.

» depuse de Maria Zerlendi în procesul cu Statul elen. In-fol.

» scrise din partea d-lor D. Hernia și N. Chrisoveloni în procesul cu Albert Lamarche pendinte la C de Apel, S. II. In-fol

» » din partea d-lui Arhitect D. Maimarolu în procesul său cu Ministerul de Interne pentru monumentul palatului legislativ. In-fol

» » din partea Generalului Năsturel în procesul cu firma Socecu et Co și alții. In-fol.

» » din partea Societății «The Putna forests and sawmils Company limited». In-fol.

» *(Suplement de)* prezentate Curții de Apel, Secția I, din Galați, din partea Academiei Române în procesul cu d-l Alecu Anastassiu și Primăria orașului Tecuciu. In-fol

* *Condici* criminalicești. (Partea întâia și a doua). Iași 7254 (1826) In-4°.

† *Conescu (Maria)*, Cele două școli. clasică și pozitivistă penală. Criticile lor. Buc. 1904. In-8°.

† *Conférence de la Haye* pour le droit international privé. Actes de la quatrième conférence. Haga 1904 In-fol

† » Documents relatifs à la quatrième conférence. Haga 1904. In-fol

Congresul farmaciștilor Desbaterile urmate la 15 și 16 Noemvrie 1903 asupra modificărilor ce trebuesc aduse legii sanitare Buc. 1903 In-8°.

Constantinescu (A B), Recidiva în vechiul și actualul drept penal român. Buc. 1904. In-8°.

Constantinescu (N), Cambia. Buc 1904. In-8°.

Constantinescu (St M), Societățile anonime. Craiova 1904. In-8°.

Consultațiune juridică dată Epitropiei Așezămintelor «Nifon Mitropolitul» de Take Ionescu, C. G. Disescu, Al Djuvara, Petre Missir, Petre Grădișteanu. Buc. 1904. In-8°

Convention de commerce (Concordance des articles de la) entre la Roumanie et l'Allemagne du $^{9}/_{21}$ Octobre 1893 avec ceux des conventions conclues par l'Allemagne avec l'Autriche-Hongrie, la Russie, la Serbie, l'Italie, la Suisse et la Belgique. 1891—1904. In-4°

† » *télégraphique internationale* et règlement et tarifs y annexés. Révision de Londres (1903) Buc 1904 In-8°

† *Convențiune* încheiată la Paris la 19 August 1858, atingătoare de reorganizarea Principatelor Unite Moldavia și Valahia. Buc.. In-8°

» de extrădare între România și Marele Ducat de Luxemburg. In-fol.

» între România și Italia asupra protecțiunii mărcilor de fabrică și de comerț, încheiată la București la 24 Maiu (6 Iunie) 1903. In-4°.

Corpul I de Armată. Serviciul de Stat-Major. Biuroul II Ordinul No. 14 din 30 Maiu 1904. Craiova. In-8°.

Corpul II de Armată. Înaltele ordine de zi ale M. S. Regelui, din 10 Maiu 1902 şi 29 Oct. 1903 Buc. 1904. In-8°.

Coşereanu (Iacob D.), Tutela în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Coşoiu (I. C), Simularea actelor juridice în dreptul roman şi român. Buc. 1903 In-8°

Costăchescu-Marinoiu (Dr), Spitalul judeţean din Târgovişte. Târgovişte 1904. In-8°

Costea (N.), Recursul în Casaţie Buc. 1904. In-8°.

Costescu (E P.), Obligaţiuni solidare în dreptul roman şi român Buc. 1904. In-8°.

Costin (Al.), Mandatul în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Costinescu (E.), Expunere de motive la proiectul asupra legii generale a vămilor. In-4°.

Costopol (Vintilă), Despre mandat în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.

† *Cour permanente d'arbitrage* (Conseil administratif de la). Séance du 30 Mars, du 10 Juin 1904 1 foaie+in-fol.

† » Liste des membres. Haga 1904. In-fol.

† » Rapport du Conseil administratif sur les travaux de la Cour pendant l'anée 1903. In-fol.

Craiova. Alimentarea cu apă a oraşului. Caiet de sarcini pentru contractul No. 1. Furnitură de tuburi de fier pentru apă Craiova 1904. In-fol.

» » Contract No. 5. Caiet de sarcine pentru paza conductei de aducţiune şi a conductei de presiune principală. Craiova 1904. In-fol.

» » Contractul No. 5. Serie de preţuri şi metreul pentru paza conductei de aducţiune şi a conductei principale de presiune. Craiova 1904. In-fol

» Alimentation en eau de la ville. Contract No 1—3. Craiova 1904 In-fol.

» Contractul încheiat între Primăria oraşului şi d-nii Herman Lux, Moor Blum şi Bernhardt Ratzimorer pentru darea în antrepriză a serviciului salubrităţii publice cu începere dela 1 Octomvrie 1904. Craiova 1904. In-fol

» Wasserversorgung der Stadt Craiova. Kontrakt No. 1—5. Craiova 1904. In-4°.

» Waterworks of Craiova (Roumania). Contract No. 1, 2. Supply and Deliveryy of iron waterpipes. Craiova 1904. In-4°.

Creditul agricol. Legea băncilor populare săteşti şi a cassei lor centrale. Buc. 1904 In-8°

Cristea (Gh. Th), Ipoteci. Buc. 1904. In-8°.

Curtea de apel din Iaşi. Secţiunea I. Deciziunea No. 36 (Başota). Buc. 1904. In-fol.

Damaschin (C. G.), Divorţul în dreptul roman şi român. Iaşi 1904. In-8°.
Damian (N. N), Contractul de locaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Dănăricu (C. C), Interdicţiunea în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Daniel (A. D), Societăţile în nume colectiv Buc. 1904. In-8°
Danielopolu (G. G), Introducţiune la studiul evoluţiunii succesiunilor testamentare la Romani. Buc. 1904 In-8°.
» Studii de drept Buc. 1904 In-8°.
† *Datorinţele* supuşilor către monarhul lor. Buda 1806 —In-8°.
Delladecima (C), Despre servituţi în dreptul roman şi român Buc. 1904. In-8°.
† *Delavrancea*, Inocent! Pledoarie... în procesul N. Socolescu. Buc. 1904 In 8°.
Demetrescu (Al. M.), Condiţiunea juridică a străinilor la Romani şi la Români. Craiova. In-8°.
Demetrescu (G. M), Despre dotă în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°
Demetrescu din Brăila (Doctor Th), Mutarea mea. Memoriu de protestare prezentat d-lui Ministru de Interne. In-8°.
† *Demetriade (Ioan G)*, Înfierarea politicei Cinculiste. Pledoarie ţinută în faţa Curţii cu juraţi din Tecuciu cu ocazia procesului de presă intentat ziarului «Scutul Tecuciului», 8 Decemvrie 1903. Tecuciu 1904. In-8°.
Deziderate asupra unor modificări ce ar trebuì de introdus în legea meseriilor.... 1904. In-8°.
† *Dianu (Gr. I)*, Raport general asupra închisorilor centrale şi aresturilor preventive, prezentat d-lui Ministru de Interne Buc. 1903. In-8°.
Dimitrescu (Chr. N), Adopţiunea în dreptul roman şi român. Buc. In-8°
Dimitrescu (Gr. Gr), Condiţia rezolutorie la contracte Buc. 1904. In-8°.
Dimitrescu (M.), Trăsurile caracteristice ale constituţiunii poporului englez în veacul de mijloc. Buc. In-8°.
Dimitriu (M C), Locatio conductio operarum et operis (Închirierea de servicii). Iaşi 1904. In-8°.
Dinescu (Const. I), Mandatul în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°
Direcţiunea generală a poştelor. Statul personalului pe grade prezent la 1/14 Iunie 1904 Buc. 1904 In-8°.
Diţescu (Şt. I), Cotitatea disponibilă şi rezerva în dreptul roman şi român. Buc 1904 In-8°.
Djuvara (Radu T.), Dreptul de a încheià tractate şi a declarà răsboiu la Romani şi la moderni. Buc. 1904 —In-8°.
Dobrovici (I), Despre obligaţiunile solidare în dreptul roman şi român. Buc In-8°.
Donici (N N.), Cum se contractează şi cum se dovedeşte căsătoria în dreptul roman Iaşi 1903. In-8°.
Dornescu (C.), Contractul de mandat în dreptul roman şi român. Buc 1904. In-8°.
Dorobanţu (V. I), Condiţiunea juridică a copiilor naturali în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Drăgoescu (V T.), Puterea paternă în dreptul roman şi român Buc. 1903. In-8°

Dramba (V I), Puterea paternă în dreptul roman şi român Buc. 1904 In-8°.

Drossino (Em M), Naturalizarea în dreptul roman şi român. Brăila 1904 In-8°

Duchiade (G. T), Mandatul în dreptul roman şi român. Buc 1904. In-8°.

Dumitrescu (Ath C), Acţiunea Pauliană în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.

Dumitrescu (C I), Căsătoria în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.

Dumitrescu (Fl Procopie), Mandatul în dreptul roman şi român Buc. 1904 In-8°.

Dumitrescu (Gr), Mandatul în dreptul roman şi român Buc 1904. In-8°

Dumitrescu (M A), Codul de comerţ comentat Vol. I, art. 1—60 Buc. 1904 In-8°.

» Dreptul constituţional şi administrativ Rezumat Buc. 1904 In-8°.

» Dreptul roman Anul I. Buc 1904. In-4°.

» Noţiuni uzuale de drept civil pentru şcoalele superioare de comerţ. Buc 1904 In-8°

Dumitrescu-Balş (Şt), Mandatul în dreptul roman şi civil român Buc. 1904. In-8°.

† *Dunărea.* (Colecţie de acte şi documente) In-4°

Economu (M. N), Divorţul în dreptul roman şi român. Buc 1903 In-8°.

Economu (Şt. N), Proprietatea din punct de vedere economico-social. Buc. 1904 In-8°.

Eforia spitalelor civile. Compt de gestiune al depozitului de medicamente pe exerciţiul financiar 190 .—190 Buc. In-fol.

Eftimie (D. C.), Raportul în materie de succesiune. Buc 1904 In-8°.

Emanoil (N V), Copiii naturali. Buzău 1904. In-8°.

Epure (C. I.), Acţiunea în dezavuare în dreptul civil român. Buc. 1904. In-8°.

Erbiceanu (V.), O nouă concepţie a dreptului de proprietate al imaginei. Buc. 1904. In-8°.

Examenul de aptitudine şi capacitate pentru funcţiunea de secretar la comunele rurale. Deciziune. Buc. 1904 In-8°.

Fara (Rafail A), Autoritatea lucrului judecat în dreptul roman şi civil român. Buc. 1904 In-8°

* *Feuerbach (Dr Anselm Ritter v)*, Lehrbuch des gemeinen in Deutschland gultigen peinlichen Rechts, herausgegeben von Dr. C J A. Mittermeier. XIV. Originalausgabe Giessen 1847. In-8°

Filoti (Z), Rezumat de concluziuni prezentate Curţii de Apel din Galaţi, secţia II, din partea societăţii de asigurare «Providentia» din Viena. Galaţi 1904 In-8°.

Filotti (V), Despre relaţiunea ce există între art. 77 din legea pentru jud.

de pace şi art. 58, 59 şi urm. Pr. civ. în materie de competinţă ratione loci. Buc 1904 In-8°.

Florescu (C.). Contractul de închiriere în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Fortunescu (N D), Adulterul. Craiova 1904. In-8°.

Fotescu (Al. C.), Raportul succesoral Buzău 1904. In-8°.

Fotino (J), Ministerul public. Buc. 1904 In-8°.

Frangulea (D.), Notiţe asupra revocaţiunii testamentului defunctului..... din 12 Martie 1896. Buc. 1904 In-8°.

Friedman (Hugo), Contractul de locaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Furtună (I. St), Raport asupra aplicării legii pentru organizarea comunelor rurale cu privire la serviciul veterinar rural Buc. 1904 In-8°

» Raport general asupra serviciului sanitar veterinar în România pe anii 1898 şi până la 1904 Buc 1904. In-8°

Gafencu (C. N.), Acţiunea cambială recursorie. Iaşi 1904 In-8°.

Gâlcescu (N), Autoritatea lucrului judecat. Buc. 1904. In-8°.

Gancevici (G P.), Raportul succesoral Buc 1904 In-8°.

Gănescu (Aurel S.), Formele testamentului în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Gavrilescu (G. I), Regimul dotal la Romani şi comunitatea de achiziţiuni în dreptul civil român. Iaşi 1904. In-8°.

† *Gaze (Otto),* Die rechtliche Folge der Anfechtung im Konkurse. Halle p. S. 1903 In-8°.

Georgescu (A), Despre succesiunile legitime în dreptul civil român. Buc. 1904 In-8°.

Georgescu (I. B), Asupra fundamentului dreptului de a pedepsi. Craiova In-8°.

Georgescu (I. C.), Ministerul public Buc. 1904 In 8°.

Georgescu (Dr. N), Raport general asupra igienei publice şi asupra stării sanitare a capitalei pe anul 1903 Buc 1904 In-8°

Georgescu (V), Vânzarea în dreptul roman şi român Buc. 1904 In-8°.

Gernescu (G. Dem), Dreptul roman: Medicii şi responsabilitatea lor. Dreptul român: Secretul profesional Buc 1903 In-8°.

Gheorghiţă (I. G.), Căsătoria în dreptul roman şi român vechiu şi modern. Iaşi 1903. In-8°.

Gheorghiu (Xenofon), Rolul şi condiţia femeilor. Buc 1905. In-8°

Ghermănescu (M I), Chestiunile prejudiciale în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Ghimpeţianu (M I), Praelegatum în liberalităţile testamentare. Legatele cu preciput Buc. 1904. In-8°.

Ghiorghiu (I Ap), Regimul dotal în dreptul roman şi român. Piteşti 1904 In-8°.

Gogan (I.), Dreptul de azil în porturile neutre Buc. 1904. In-8°.

Graçoski (Dr.), Călimănești-Căciulata Dare de samă asupra stagiunii din 1903. Buc. 1904. In-8°

† *Grădișteanu (P)* și *D N. Comșa,* Cestiunea obligativității uniformei pentru advocați Buc 1904 In-8°.

Grămescu (I. M), Rezerva Buc 1904. In-8°.

Grigoriu (G. G), Condițiunea juridică a străinilor în România. Buc 1904 In-8°.

Grün (S. A), Adopțiunea în dreptul roman și român. Craiova 1904. In-8°.

Grunau (P. A), Necesitatea modificării dispozițiunilor penale ale codului silvic. Buc 1902 In-8°.

» Prescripțiunea în materie forestieră. Buc. 1901 In-8°.

» Proiect de cod silvic, cu o expunere de motive. Buc. 1903. In-8°.

Guliotti (O. I), Despre extradiție Buc. 1904 In-8°.

Gustav (V. Gr), Divorțul. Buc. 1904. In-8°

Gutter (C. G), Recidiva. Buc. 1904. In-8°

Haraga (C), Fidejusiunea în dreptul roman și român. Buc 1904. In-8°.

Haritonovici (I), Despre dobândă Buc 1904. In-8°.

Herescu (D), Despre proprietate. Buc. 1904. In-8°.

Hociung (N), Despre copiii naturali. Buc 1904. In-8°.

Holban (N. G), Femeia avocat. Studiu juridic, sociologic și filozofic. Buc. 1904. In-8°.

Hulubei (V), Cererea de moștenire și actele eredelui aparent. Iași 1904. In-8°.

Iacobini (C. P), Despre uzufruct în dreptul roman și român. Buc. 1904. In-8°.

Iacovescu (A. I), Evoluția proprietății funciare la Romani și Români. Buc. 1904. In-8°.

* *Jahrbuch* der internationalen Vereinigung fur vergleichende Rechtswissenschaft und Volkswirtschaftslehre zu Berlin. I—VII 1 Abt. (1895—1903), Berlin. In-8°.

* *Jahrbuch* fur Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reich. Herausgegeben von Gustav Schmoller. XXVIII Jahrg. Lipsca 1904 In-8°.

Iannescu (Colonel G.), Mutualitatea în armată Buc. 1904. In-8°.

Iepurescu (B.), Reînoirea tratatelor de comerț. Buc. 1904. In-8°.

Ignat (C. N), Presumpțiunea Muciană în dreptul roman și român. Iași 1904. In-8°.

Iliescu (T.), și *C Stoenescu.* Regulamentul hotărnicilor adnotat. — Codul Caragea adnotat (Partea referitoare la hotărnicii) — Diferite legiuiri vechi relative la hotărnicii. Buc. 1903. In-8°.

Institutul de Chimie din București. Raportul către d. Ministru de Interne, relativ la calitatea apelor cu cari se alimentează orașele noastre reședințe de județ. Buc. 1904. In-4°.

Instrucțiuni pentru alegători. Buc. 1904 In-8°.

Instrucțiuni relative la aplicarea Regulamentului pentru organizarea serviciului polițienesc în orașe, afară de București, Iași, Galați, Craiova și Brăila. In-fol.

Ionescu (C.), Dota în dreptul roman şi român Buc. 1904. In-8°.
Ionescu (C. P), Studiu asupra reorganizării Comisiunii de experţi prevăzuţi prin art 19 din Legea generală a vămilor. Buc. 1904. In-8°
Ionescu (Dr. Trifan), Darea de samă asupra funcţionării spitalului rural Târgu-Suliţa pe anul 1903. Botoşani 1904 In-8°.
Ionescu (I. S), Acţiunea Pauliană în dreptul roman şi dreptul civil român. Buc. 1904. In-8°.
Ionescu (I. T), Despre adjudecaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1903. In-8°.
Ionescu (L), Judeţul Tulcea. Darea de samă prezentată Consiliului judeţean. Buc. 1903 In-8°.
Ionescu (M. A), Bugetul comunal. Buc 1904. In-8°.
Ionescu (Pandele), Ipoteca legală a femeii măritate. Buc. 1904. In-8.
Ionescu-Pastion (Paul St), Complicitatea în dreptul roman şi român Buc. 1904 In-8°.
Ionescu (Stelian Gh), Contractul de locaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Ionescu (T), Obligaţiunile solidare în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
† *Ionescu (Teodor)*, Studiu asupra constituţiunii Statului roman Buc. 1881. In-8°.
Isecescu (V. I), Despre consuli. Piatra-N 1904. In-8°.
Israil (N.), Copiii naturali şi condiţiunea lor juridică în dreptul roman şi român. Buc. 1903. In-8°.
Istrati (Dr. C. I), Câteva cugetări în raport cu punerea în aplicare a nouăi legi comunale rurale. Buc. 1904 In-8°
Iuca (Sterie N.), Teoria dreptului de retenţiune în dreptul roman şi civil. Buc. 1904 In-8°.
Iuster (I), Adulterul. Buc 1904. In-8°.
Ivanovici (I.), Datio in solutum. Iaşi 1904 In-8°.
Judeţul Dâmboviţa. Expunerea situaţiunii judeţului în 1902—1904. Târgovişte 1904 In-8°.
» *Mehedinţi.* Expunerea situaţiunii judeţului pe anul 1904. T.-Severin 1904. In-8°.
» *Muscel* Expunerea situaţiunii judeţului din 15 Octomvrie 1904. Câmpulung In-8°.
» » Raport de situaţiunea şi modul întrebuinţării veniturilor comunelor rurale. Câmpulung 1904. In-8°.
» *R.-Sărat.* Libret de executarea zilelor de prestaţie In-8°.
† *Канчевъ (Георги Ив)*, Присуда на Държавния Судъ по обвинението на бившитѣ министри отъ кабинета на Т. Иванчовъ — Д-ръ В Радославовъ Sofia 1903 In-8°.
» Судевното дѣло на бившитѣ министри отъ кабинета на Т Иванчовъ — Д-ръ В Радославовъ прѣдъ Държавния Судъ I, II Sofia 1903. In-8°.

† *Knott (Heribert)*, Die Bestimmungen des burgerlichen Gesetzbuches über die Haftung des Verkaufers fur Mangel der verkauften Sachen. Inaug - Diss Halle p S. 1904. In-8°.
† *Kopf (Franz)*, Das Rechtsverhaltniss zwischen der offentlichen Hinterlegungsstelle und den an der Hinterlegung beteiligten. Berlin 1903 In-8°.
† *Kun (Emil)*, Sozial-historische Beiträge zur Landarbeiterfrage in Ungarn. Halle p. S 1902. In-8°
Lalu (P. D), Contractul de societate în dreptul roman, civil și comercial. Buc. 1903. In-8°.
† *Laurent (F)*, Avant-projet du code civil Tom I-VI. Bruxelles 1882-1885. In-4°.
Lege (Noua) a licențelor. Buc 1904 In-8°.
» asupra procedurii electorale Buc. 1904. In-8°
» asupra regimului apelor In-8°.
» pentru înstrăinarea unor părți din bunurile statului și răscumpărarea embaticurilor. Buc 1904 In-4°.
» pentru licența de băuturi spirtoase Buc 1904 In-8°.
» pentru organizarea comunelor rurale Buc. 1904 In-8° +1 In-fol
› pentru organizarea comunelor rurale. Tablouri. Comunele rurale cu satele și cătunele lor. Buc 1904 In-4°.
pentru organizarea meseriilor. Târgu-Jiu 1904 In-8°.
» pentru regularea și consolidarea drepturilor de a exploatà petroleul și ozocherita pe proprietățile particulare. In-8°
» privitoare la adăogirea unor aliniate la art. 74 și 514 din Codul de procedură civilă Ediție oficială. Buc. 1904. In-8°.
» și *Regulament* pentru organizarea și administrarea teatrelor și cafenelelor-concerte din România. Buc 1904. In-8°.
Leon (C), Pedeapsa cu moarte. Iași 1903. In-8°.
Leonescu (N. V), Societăți de patronagiu pentru deținuți și liberați. Buc. 1904. In-8°
Lepădătescu (Aurelian), Acceptarea și repudierea eredității în dreptul roman și român. Buc. 1903. In-8°.
Lindley (V. H), Raport explicativ la proiectul general al alimentării orașului Craiova cu apă din izvorul Runcu. Craiova 1904 In-fol.
* *Liszt (Dr. Franz v)*, Lehrbuch des deutschen Strafrechts. XII u XIII Auflage. Berlin 1903. In-8°.
Lohan (Gr. C), Condițiunea juridică a străinilor la diferite popoare, la Romani și Români. Buc. 1904. In-8°
Longinescu (D. G), Un plagiat îndrăzneț. Teoria poprirei de Demetru Negulescu. Buc. 1904. In-8°.
Lovinescu (V. V), Lex commissoria Iași 1904. In-8°.
Luca (N), Executarea silită asupra bunurilor nemișcătoare. Cu o prefață de D. Alexandresco. Buc. 1905. In-8°.

Lungu (I M), Cesiunea de creanţă. Iaşi 1904 In-8°.
Lupescu (C M), Societăţile comerciale. Buc. 1904 In-8°.
Lupu (D. Gh), Societăţile cooperative din punct de vedere economic şi juridic Iaşi 1904. In-8°
Lupulescu (Prof. I), Apărarea rostită la Comisiunea de judecată a profesorilor secundari şi superiori în procesul dela 20 Octomvrie 1903. Ploeşti 1903. In-8°.
Macri (Dr. C. A), Raport ştiinţific pe anul 1903 Galaţi 1904. In-8°.
Malaescu (I.), Raportul onor. epitropii a parohiei «Sf. Apostoli» din T -Jiu. Târgu-Jiu 1904. In-8°.
Mamulea (M S), Separaţiunea de patrimonii în căsătorie în dreptul roman şi român Piteşti 1904 In-8°
Mandrea (Th. Şt), Despre integrum restitutio şi acţiunea în anulare sau resciziune. Iaşi 1903. In-8°.
Manoach (E), Raportul succesoral Buc. 1904. In-8°.
Manolescu (Dr. N), Raport către d-l Ministru de Interne asupra serviciului sanitar rural Buc. 1904. In-8°
Marathea (Achille C), Despre contractul de locaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Mărculescu (Eugeniu), Despre societăţi în nume colectiv. Iaşi 1903. In-8°.
Mărculescu (G), Capacitatea juridică a străinilor. Buc. 1904. In-8°.
† *Mărculescu (Naum)*, Răspuns la «Darea de samă» relativă la administraţiunea comunală a oraşului Tecuciu, dela 18 Noemvrie 1902 până la 30 Noemvrie 1903, de d-l Primar Teodor Cincu. Tecuciu In-8°.
Marian (I.), Obligaţiunile ce nasc din quasi-contracte şi quasi-delicte în dreptul roman şi român. Buc. 1903 In-8°.
Marinescu (N.), Puterea paternă în dreptul roman şi român. Buc 1904. In-8°.
Marinescu-Avramin (Ilie), Puterea legiuitoare la Romani şi la Români Buc. 1904. In-8°.
† *Martens (F)*, Recueil de traités et conventions conclus par la Russie avec les Puissances étrangères. St. Petersburg 1878 In-8°.
* *Martens (G. Fr)*, Nouveau recueil général de traités et autres actes relatifs aux rapports de droit international Continuation... par Félix Stoerk Deuxième Série Tom. XXX, XXI Lipsca 1904. In-8°.
Matak (Al), Căsătoria. Buc. 1904. In-8°.
Maurer (M), Autoritatea maritală. Buc. 1904. In-8°.
Meitani (G), Acţiunea diplomatică a Europei faţă de Principatele Române între anii 1821 şi 1834 Buc 1903. In-8°
Memoriul prezentat Înaltei Curţi de casaţie, Secţia II, de d-nii Toma Stelian, I. Lahovary, Take Ionescu şi Vasile Dimitriu, advocaţii d-lor Zwiebel et Wohl în procesul cu W. Ţenov Buc. 1904. In-8°.
Michăescu (St), Anuarul subofiţerilor pe anul 1904 Buc 1904. In-8°.

Miclescu (N), Noţiunea ordinei publice şi a bunelor moravuri în drept. Iaşi 1904. In-8°.

Micodoiu (C. C), Extradiţiunea Câmpulung. In-8°.

Mihalcea (G. M), Jurământul privit din punct de vedere istoric, juridic şi moral. Slatina 1904. In-8°

Minescu (C.), Studii asupra organizării serviciului postal, telegrafic şi telefonic rural Buc. 1904. In-8°.

† *Ministère des affaires étrangères* (France) Documents diplomatiques. Accords conclus le 8 Avril 1904 entre la France et l'Angleterre au sujet du Maroc, de l'Egypte, de Terre-Neuve, etc. Paris 1904. In-fol.

† *Ministerio da Justica e Negocios Interiores* Relatorio apresantado ai Presidente da Republica des Estados Unidos do Brasil pelo Dr J J Seabra, Ministro. Rio de Janeiro 1903 In-8°.

Ministerul Afacerilor străine Listă de bastimentele marinei române aflate înscrise la 1 Ianuarie 1904.—Buc 1904 In-8°.

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerţului şi Domeniilor Condiţiuni de exploatare pentru vânzarea unei porţiuni din pădurea Muşa-Mică. Buc. 1904 In-8°.

» Direcţiunea Agriculturii. Serviciul agronomic. 1904 Sept. 11. In-8°.

» Gesetz von 8/21 Mai 1904 fur die Regelung und Sicherstellung des Exploitationsrechtes fur Petroleum und Ozokerite (Erdwachs) auf Privatterrains. Buc. 1904. In-8°.

» Instrucţiuni sumare Buc. 1904. In-8°.

Lege. Codicele silvic... Regulamentul Buc. 1904 In-4°.

» › pentru organizarea meseriilor Brăila 1904. In-8°.

» Legea Imperiului german a inspecţiunii animalelor de măcelărie şi a cărnurilor, dela 3 Iunie 1900. In-4°.

» Lege şi Regulamentul asupra burselor de comerţ Buc. 1904. In-8°.

» Locul de odihnă sau pătrimea pe moşiile Statului. Buc. 1904 In-8°.

» Loi du 8/21 Mai 1904 pour la régularisation et la consolidation du droit d'exploiter le pétrole et l'ozochérite sur les propriétés particulières. Buc. 1904 In-8°.

» Regulament de aplicarea legii pentru numirea profesorilor şi conferenţiarilor la Şcoala centrală de Agricultură dela Herăstrău şi la Şcoala de Silvicultură dela Brăneşti.—Buc. 1904. In-8°.

» Regulament de licitaţiuni pentru arendarea sau închirierea bunurilor Statului şi darea în exploatare a pădurilor sale. Buc. 1904. In-8°.

Ministerul Instrucţiunii publice. Colecţiunea legilor, regulamentelor, programelor şi diferitelor deciziuni şi dispoziţiuni generale ale acestui departament dela Ianuarie 1901—Iulie 1904. Buc. 1904 In-8°.

» Legea pentru înfiinţarea şi organizarea Casei Sf. Biserici autocefale ortodoxe române. Buc. 1904 In-8°.

Ministerul de Finanţe. Lege pentru modificarea unora din dispoziţiunile legii asupra contabilităţii publice. Buc. 1904. In-8°.
» Proiect de lege pentru fixarea veniturilor şi cheltuelilor Statului pe exerciţiul 1905—6. Buc. 1904. In-4°.
» Regulament asupra călătorilor comerciali precum şi asupra întrebuinţării mostrelor de mărfuri şi modelelor Buc. In-8°.
Ministerul de Interne. Anexa I şi II la proiectul de lege pentru organizarea comunelor rurale. In-fol.
» Aplicarea legii pentru organizarea comunelor rurale 1 Maiu—15 Sept. 1904. Buc. 1904. In-4°.
» Circulara d-lui Ministru de Interne către d-nii Prefecţi de judeţe în vederea aplicării legii pentru organizarea comunelor rurale. Buc. 1904. In-4°
» Direcţiunea generală a Postelor, Telegrafelor şi Telefoanelor. Tarifa telegrafică şi telefonică internă şi internaţională. Buc. 1904. In-8°.
» Direcţiunea Serviciului sanitar. Regulament pentru serviciul veterinar rural. Buc. 1904. In-8°
» Instrucţiuni pentru aplicarea regulamentului asupra serviciului de poliţie la punctele de fruntarie, în porturi şi gări. Buc. 1904 In-8°.
» Instrucţiuni pentru mânuirea serviciului postal de către agenţii postali (notarii). Buc. 1904 In-8°.
» » pentru mânuirea serviciului postal de către factorii rurali. Buc. 1904. In-8°.
» › pentru mânuirea serviciului postal de către împărţitorii postali Buc. 1904. In-8°
» Lege asupra poliţiei vânatului şi Regulamentul de aplicaţiune al acestei legi. Buc. 1904. In-8°.
» Lege pentru consiliile judeţene. Buc. 1904. In-8°.
» Lege pentru organizarea comunelor rurale. Buc. 1904. In-8°
» Ordine circulare şi diferite interveniri relative la aplicarea dispoziţiunilor din legea pentru organizarea comunelor rurale Buc. 1904. In-8°
» Raport asupra aplicării legii de organizare a poliţiei generale a Statului şi asupra serviciului de poliţie şi statistică din Ministerul de Interne. 1 Noemvrie 1904. Buc 1904. In-8°.
» » asupra aplicării legii pentru organizarea comunelor rurale. 1 Maiu—1 Noemvrie 1904. Buc. 1904. In-8°.
» Regulament asupra serviciului de poliţie la punctele de fruntarii în porturi şi gări. Buc. 1904, In-8°
» » asupra serviciului sergenţilor rurali. Buc. 1904 In-8°.
» » pentru funcţionarea autorităţii disciplinare instituite prin lege pentru organizarea comunelor rurale. Buc. 1904 In-8°.

Ministerul de Interne. Regulament pentru liberarea certificatelor de proveniență și de sănătate pentru animale și pentru producte brute dela animale Buc. 1904. In-8°.
» » pentru organizarea serviciului polițienesc în orașe. Buc 1904. In-8°.
» » pentru serviciul sanitar rural. Buc 1904 In-8°
» Regulamentul atelierului de confecționat, reparat și ajustat efectele de îmbrăcăminte și încălțăminte ale gendarmilor și sergenților de oraș ai polițiilor din țară Buc. 1904. In-8°
» » telegrafic internațional Revizuirea dela Londra 27 Iunie (10 Iulie) 1903. Buc. 1904. In-8°
› Tarifa jurnalelor străine cu indicarea prețurilor și condițiunile de abonament. 1 Ianuarie 1905 Buc. 1904. In-4°.
Ministerul de Răsboiu. Anuarul armatei române pe anul 1904. Buc. 1904. In-8°.
» Lege pentru înaintări în armată Lege asupa organizării comandamentelor armatei. Buc. 1904 In-8°.
» » pentru instituirea corpului de grăniceri Buc. 1904 —In-8°.
» Legea și Regulamentul asupra pozițiunii ofițerilor. Buc. 1904. In-8°.
› Regulamentul exercițiilor de cavalerie. Buc. 1904 In-8°.
» » internațional pentru înlăturarea abordajelor. Buc 1904. In-8°.
» › pentru școala militară de infanterie și cavalerie. Buc. 1904 In-8°
Ministerul Lucrărilor publice Caiet de sarcini pentru executarea clădirilor Buc. 1904. In-folio.
» » pentu furnitura, transportul și așezarea tablierelor metalice pentru poduri de șoseă. Buc. 1904 In-fol.
» Condițiuni generale pentru întreprinderi de lucrări publice. Buc. 1904. In-8°.
» Diviziunea I. Poduri și Șosele. Căi ferate Biuroul tehnic și statistic. Expunerea situațiunii Ministerului Lucrărilor publice la începutul anului 1901. Volumul II. Șosele județene, vicinale și comunale. Buc. 1903. In-8°.
Minovici (Dr St), L'examen du sang au point de vue judiciaire. Buc. In-8°.
Mironescu (G. G), Ancheta *in futurum.* Buc. 1904. In-8°.
Missir (B. M), Concluziuni depuse la Curtea de apel din Bucureşti, Secț. II, în procesul dintre Albert Lamarche și C. Vernescu, N. Chrisoveloni și D. Hernia Buc 1904. In-8°
» Consilii depuse la Curtea de Apel din Bucureşti, Secția I, în procesul dintre Banca Națională și frații Jurist pentru revendicare de efecte sustrase. Buc 1904. In-8°.
Diferitele conturi de distribuirea veniturilor între moștenitorii repausatului G. O. Basarabeanu Buc. 1904. In-8°.
» Împărțeala dela 10 și 12 Ianuarie 1904 pentru suma de 1 151 400 lei v. în efecte și 113 468 lei n. 20 bani în numerar din succesiunea lui G. O. Basarabeanu Buc. 1904. In-4°.

Missir (B. M), Memoriu asupra recursului în casaţie făcut de moşnenii Câineni din Argeş în procesul ce-l au pentru codevălmăşie cu moşnenii Câineni din Vâlcea Buc 1904. In-8°

» » prezentat la Curtea de Apel din Bucureşti, Secţiunea II, în procesul dintre Albert Lamarche şi C Vernescu, N. Chrisovelom şi D. Hernia. Buc. 1904 In-8°.

» » prezentat la Curtea de Apel din Iaşi, Secţia I, asupra procesului dintre d-l N. Drossu şi d-l Dr. N Riegler relativ la arendarea moşiei Tupilaţi. Buc. 1904. In-8°.

Mora (N.), Chestiunea rurală. Buc. 1904. In-8°.

Morlova (C. M), Contractul de locaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Morţun (Gh), Despre răspunderea pentru alţii. Buc. 1904. In-8°.

* *Muller (Dr. Dan. Heinr),* Die Gesetze Hammuralis und ihr Verhältniss zur mosaischen Gesetzgebung sowie zu den XII Tafeln. Viena 1903. In-8°.

† *Mumuianu (G),* Din lacunele legilor noastre penale. Reabilitarea condamnaţilor îndreptaţi. Buc 1904. In-8°

Musceleanu (C), Consimţimântul în convenţiuni. Buc. 1903. In-8°.

Muşat (I. G), Ipoteca în dreptul roman şi român Buc. 1904. In-8°.

Nacu (C.), Dreptul civil român. Vol. III. Buc 1903. In-8°.

Nanu (M. A), Pactul de răscumpărare în dreptul roman şi civil român. Iaşi 1904. In-8°

Nasopol (G. C), Teoria riscurilor la contracte Ploeşti 1904. In-8°.

Navigaţiunea fluvială română Regulament şi tarife pentru transportul de călători, bagaje, câini şi mărfuri, colete, cu vapoarele de călători. Valabil dela 1—14 Septemvrie 1904. Galaţi 1904 In-8°

» Regulament şi tarife pentru transportul mărfurilor. Valabil dela 1/14 Ianuarie 1904. Galaţi. In-8°

» Tarife pentru transportul de călători, bagaje şi animale cu vapoarele de remorcă pe linia Galaţi—T -Severin. Valabil dela 1/14 Septemvrie 1904. Galaţi 1904 In-8°.

Nedelcianu (I. N.), Filiaţiunea copiilor legitimi în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Nedelcovici (C. Chr.), Mijloacele de probaţiune în dreptul penal Buc. 1904. In-8°.

Nedelcovici (G. G), Rezerva în dreptul roman şi român Buc. 1904 In-8°.

Nedelcu (G. D), Textul autentic al codicelui civil român şi manuscrisul acestui codice. Buc. 1904. In-8°.

† *Негојска Афера* Отпужење Веље Тодоровића бив министра. Издао Ј. В. Т Belgrad 1904. In-8°

Negruzzi (C L), Act de expertiză (cu privire la moşia din comuna Pătulele din judeţul Mehedinţi). Buc. 1904. In-fol.

Negulescu (D), Legea pentru exploatarea petroleului și reformele ce s'ar puteà aduce. Buc 1904. In-8°.
» Teoria popririi. Buc. 1904. In-8°.
Negulescu (Paul), Tratat de drept administrativ român. Organizarea administrativă a României. Buc. 1903. In-8°.
Nemetescu (G. P), Călăuza divorțului juridică și practică. Buc. 1904. In-8°.
Nichita (N.), Obligațiunile solidare în dreptul roman și român. Buc. 1904. In-8°.
Nicolau (C), Despre declarațiunea de faliment. Focșani 1904. In 8°.
Nicolau (D), Raportul anchetei în cazul neregularităților și funcționării nelegale a farmaciei N. N. Cheladino din Roșiorii de Vede. Buc. 1904 In-8°
Nicolescu (N. N.), Recidiva. Buc. 1904. In-8°.
Nicolescu (V.), Asociațiunile profesionale și în speță breslele la Români. Buc. 1904 In-8°.
Nicoreanu (Gh. N), Condițiunea femeii măritate. București 1904 In-8°.
Niculescu (Stelian), Puterea paternă în dreptul roman și român. Buc. 1904 In-8°.
Nisipeanu (N. N.), Condițiunea juridică a copiilor naturali. Buc. 1904. In-8°.
Observațiuni (Câteva) asupra legii burselor, de un membru al Asociațiunii comercianților de cereale din Constanța. Constanța 1904. In-8°.
* *Oppenhoff (Dr. Friedrich),* Das Strafgesetzbuch für das Deutsche Reich, fortgeführt von Dr. Theodor Oppenhoff. XIV Ausgabe, herausgegeben von Dr. jur. Hans Delius. Berlin 1901 In-8°.
Oprescu (A), Delicte politice. Discurs și răspunsul d-lui prim-președinte Scarlat Popescu. Buc. 1904. In-8°
Ordine de zi (Înalte). Raport anual din 10 Maiu 1902 și 29 Octomvrie 1904. In-4°
Oroveanu (T. T), Divorțul în dreptul roman și român. Buc. 1904. In-8°.
Panco (C. G.), Despre legat în dreptul roman și român. Buc. 1904 In-8°.
† *Pandectes françaises.* Nouveau répertoire de doctrine, de législation et de jurisprudence. Tom. 49—51, 56. Paris 1904. In-4°
Pandelescu (M), Legatul în dreptul roman și român. Buc. 1904. In-8°.
Pantilimonescu-Brănescu (St), Divorțul în dreptul roman și român. Ploești 1904. In-8°.
Paplica (N. S), Condițiunea copiilor naturali. Buc. 1904. In-8°.
Pappazoglu (N.), Obligațiuni quasi-contractuale. Buc 1904. In-8°.
Partenia (C G), Societăți cooperative. Buc. 1903. In-8°.
Patrichi (I. U.), Condițiunea juridică a femeii măritate în dreptul roman și român Buc. 1904 In-8°.
Pavelescu (P), Luxul și legile somptuare Buc. 1904 In-8°.
Pavlid (S), Novațiunea în dreptul roman și român. Buc. 1904. In-8°.

Perieţeanu (I Gr.), I A Dumitrescu, Manual teoretico-practic de poliţie judiciară. Buc. 1904. In-8°
Petrescu (I. Gh), Divorţul în dreptul roman şi civil român Buc. 1904 In-8°.
Petricu (V. Em), Constituirea dotei în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Petrovici (I), Noua şcoală penală Buc. 1903. In-8°.
Pherekyde (M Sc), Despre mandat. Buc 1904 In-8°.
Pilat (L. Chr.), Acţiunea Pauliană în dreptul roman şi civil român Buc 1904. In-8°.
† *Pischel (Fritz),* Der Verlust der Staatesangehörigkeit nach dem Rechte der Gegenwart Halle p. S. 1903. In-8°.
Pogonat (Petru), Copiii naturali. Buc 1904. In-8°
Polihroniade (C. G), Discuţiuni asupra principiului de neextradiţiune al refugiaţilor politici Buc. 1904. In-8°
Popescu (D I), Despre vânzare. Buc. 1904. In-8°
Popescu (Gr.), Regularea proprietăţii în Dobrogea Buc. 1904. In-8°.
Popescu (P. I.), Contractul schimbului în dreptul roman şi român Iaşi 1904. In-8°.
Popescu (Z.), Mandatul în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Popescu-Pasărea (I), Autoritatea lucrului judecat în dreptul roman şi civil. Buc. 1904. In-8°.
Popilian (A C), Căsătoria în dreptul roman şi român Buc. 1904. In-8°
Popovici-Taşcă (A), Despre trusturi. Buc. 1904. In-8°
Popp (G. C), Ministerul public. Buc 1904. In-8°.
Prefectura judeţului Muscel. Ordinele circulare instructive date primarilor comunelor rurale din judeţul Muscel dela 1 Ianuarie 1903 până la 31 Martie 1904. Câmpulung 1904 In-8°.
Presbiterianu (D I), Asociaţiuni agrare săteşti. Buc. 1904. In-8°
Primăria, Bucureşti. Actele de concesiune ale societăţilor de tramway din Bucureşti astăzi în vigoare. Buc 1904. In-fol.
» Regulamentul copiilor orfani şi găsiţi Condicuţă Buc. In-8°.
» *Constanţa* Regulament pentru distribuţia luminei electrice la particulari. Constanţa. In-8°.
» » Regulament pentru distribuţia şi vânzarea apei. Constanţa 1904. In-8°.
» *Craiova.* Regulament relativ la contribuţiunea comunală pentru serviciul apelor. Craiova 1904 In-8°.
» » Regulament relativ la serviciul obligatoriu pentru deşertarea latrinelor, curăţitul gunoaelor, ridicarea lăturilor. Craiova 1904. In-8°.
» *Dorohoiu.* Regulament privitor la perceperea taxelor ca chirie pentru animalele intrate în abatoriul comunei Dorohoiu destinate tăierii. Dorohoiu 1904. In-8°.
» » Supliment la regulamentul general pentru administraţiunea interioară a urbei Dorohoiu. Dorohoiu 1904. In-8°.

Primăria, Odobeşti Regulament pentru construcţiuni şi alinieri. Focşani 1904 In-8°
» *R.-Sărat.* Regulament pentru serviciul deşertării latrinelor. Buc. 1904. In-8°.
» *Târgovişte* Dare de samă asupra administraţiei comunale pe anul 1903. Târgovişte 1904 In-8°.
» » Listele electorale pe anul 1904. In-8°.
» » Regulament pentru constatarea, perceperea şi urmărirea dărilor Târgovişte 1904. In-8°.
Procesul Berman-Juster contra Principelui D. M Sturdza, Marcu şi Calman Fischer pentru contracte, pertractat înaintea Tribunalului Iaşi, Secţia II. Iaşi 1904. In-8°
* » d-nei *Elisa Ghica* pentru separaţiunea patrimoniului dotal (Tribunalul Ilfov. Secţ. I). Buc. In-8°
» Doctorului *Iacobsohn* înaintea Curţii cu juraţi din Prahova. Buc. 1904 In-8°.
» *I Brociner* cu Statul Lichidarea şi restituirea garanţiei înaintea onor. Curţi de Apel, secţiunea I din Craiova. Buc. 1904. In-fol.
Proces verbal No. 4 608. 1904 Iunie 4. Sentinţa civilă No 384. Tribunalul Dolj. Secţia I. In-4°.
» No. 4 859. 1904 Iunie 11. Sentinţa civilă No. 409. Tribunalul Dolj. Secţia I. In-8°.
Prodan (C. I), Despre legile cari privesc ordinea publică Buc 1903. In-8°.
Proiect de convenţiune destinat a fixà frontiera fluvială între România şi Bulgaria In-fol.
Projet de convention destinée à fixer la frontière fluviale entre la Roumanie et la Bulgarie In-fol.
Proiect de lege pentru drumuri. In-8°.
» pentru modificarea legii de încurajare a industriei naţionale. Buc. 1904. In-4°.
» pentru vânzarea viilor şi locurilor sterpe de pe islazul oraşului Giurgiu. Giurgiu 1904. In-8°
» *şi de regulament* relativ la autorizaţia, supravegherea şi controlul distribuţiunilor de electricitate şi a căldărilor cu aburi Buc. 1904. In-8°.
Proiect de regulament pentru administraţia interioară a şcoalelor primare române de băieţi şi de fete din Turcia. Buc. 1904. In-8°.
† *Propriété (De la) en Moldo-Valachie* par B R Buc. 1857. In-8°.
Protopopescu (I. I), Poziţiunea femeii măritate. Buc. 1903. In-8°.
Pşepilinschi (L. S.), Mărginiri în timp ale aplicării dreptului obiectiv, în special despre neretroactivitate în dreptul roman şi român vechiu şi modern. Iaşi. In-8°.

Puțurianu (Dr. I), Memoriu în afacerea de avort din Craiova. Craiova 1904. In-8°.
Quintescu (D), Expunerea situațiunii județului Ialomița. Călărași 1904. In-8°.
Radovici (Anastase D.), Ministerul public Buc. 1904. In-8°.
Rădulescu (Gh P), Adopțiunea. Buc. 1904. In-8°
Rădulescu (T. N), Evicțiunea în dreptul roman și civil român. Buc 1904 In-8°
Rădulescu (T. St), Proprietatea din punct de vedere economico-social. Buc. 1903. In-8°.
Răiciulescu (P. G), Acțiunea indirectă sau subrogatorie în dreptul roman și român. Brăila 1904 In-8°
Rahianu (I), Prescripția în dreptul roman și civil român Buc. 1904 In-8°.
Râmniceanu (G. A), Recidiva. Buc 1904. In-8°.
Ranetescu (D. M), Capacitatea donatarului și a eredelui testamentar. Buc. 1904 In-8°
Rășcanu (Ch St.), Transacțiunea în dreptul roman și român Buc. 1904. In-8°.
Rațiu (V), O controversă. Buc 1904. In-8°.
» și *C. Țunescu*, Drept internațional public, redactat după cursul d-lui profesor V. Ursianu. Buc 1904 In-4°.
» Răsboiul după dreptul ginților Buc. 1904.—In-8°.
Règlement relatif aux voyageurs de commerce, ainsi qu'à l'emploi des échantillons de marchandises et des modèles. In-fol.
Regulament asupra examenului de aptitudine și capacitate pentru funcțiunea de inspector comunal. Buc. 1904 In-8°.
» *(Infamul)* al pensiunilor dela biserica Madona Dudu Studiu critic de un pensionar fără pensie Craiova 1904 In-8°.
Regulamentul corpului advocaților din județul Botoșani. Botoșani 1904. In-8°
» Facultății de științe dela Universitățile din București și Iași Buc. 1904. In-8°.
» interior al Bursei București Buc. 1904. In-8°.
» interior al Senatului. Buc. 1904 In-8°.
» pentru administrarea și exploatarea băilor Statului Călimănești-Căciulata, Govora și Lacul-Sărat Buc 1904 In-8°.
» pentru curățitul gunoaelor din ogrăzile și locurile particularilor din orașul Iași. Iași 1904. In-8°.
» pentru liberarea certificatelor de proveniență și de sănătate pentru animale și pentru producte brute dela animale Buzău 1904. In-8°.
» pentru prevenirea unor boale infecțioase, elaborat de Consiliul comunal din urbea Bârlad. Bârlad 1904. In-8°.
† *République française* L'assistance publique en 1900. Paris. In-fol.
* *Revue critique de législation et de jurisprudence.* 53-e année. Nouvelle série. Tom. XXXIII. Paris 1904. In-8°.
* *Revue d'histoire diplomatique.* Publiée par les soins de la Société d'histoire diplomatique. 13-e année. Paris 1904. In-8°.

* *Revue générale du droit, de la législation et de la jurisprudence en France et à l'étranger.* 28-e année. Tom. XXVIII. Paris 1904 In-8°.
Romanescu (N.), Cestiuni de organizare privitoare la ţara noastră. Buc. 1904 In-8°.
Ropala (O.), Copiii naturali în dreptul roman şi român Iaşi 1903. In-8°.
Rosei (I.), Testamentul în dreptul roman şi român. Buc. 1903. In-8°.
* *Roumanie (La) et la liberté du Danube* Paris 1883. In-8°.
† *Rupennest (Anton),* Durchfuhrung und Erfolge der Agrargesetze im Herzogtum Arenberg-Meppen Inaug.-Diss Halle p S. 1902. In-8°.
Rusu (Const.), Acţiunea Pauliană. Buc. 1904. In-8°.
Rusu (L.), Dreptul cambial român, austro-ungar şi german. Buc. 1904. In-8°.
Rusu (V. I.), Forma testamentului în dreptul roman şi român. Buc 1904. In-8°.
Sachelarie (I. P.), Camera de punere sub acuzaţiune în legislaţiunea noastră Buc. 1904. In-8°.
Sălceanu (V. M.), Şcoala penală pozitivistă. Buc. 1904. In-8°.
Sarafidi (P. C.), Fidejusiunea în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°.
Schilleru (Aristide D.), Vânzarea în dreptul roman şi român. Buc. 1904 In-8°
Schina (Gh. E.), Consideraţiuni asupra organizării judecătoreşti. Buc. 1904. In-8°.
† *Schroeder (I Ulrich),* Zur Lehre von der Gewahrleistung wegen Mangel der Kaufsache nach dem burgerlichen Gesetzbuche (§§ 459—480). Inaug.-Diss. Halle p. S. In-8°.
Şcoala superioară de ştiinţe de stat. Regulament. Buc. 1904. In-8°.
Şeptilici Andrieş (I.), Sinucideri. Iaşi 1904 In-8°.
Serafem (C. I.) Dreptul de proprietate în dreptul roman şi român. Caracal 1904. In-8°.
Şerbănescu (G. Th.), Evicţiunea. Buc. 1904. In-8°.
Serviciul sanitar al judeţului Ilfov Lista medicamentelor ce trebue să conţină farmacia fiecărei comune rurale. Buc. 1904 In-8°.
Serviciul tehnic al judeţului Buzău. Caiet de sarcine pentru executarea clădirilor. Buzău 1904. In-fol.
» *Muscel.* Ordin de serviciu. Câmpulung 1904. In-8°.
Sidor (C. Em.), Despre contractul de societate în dreptul roman şi român Ploeşti 1904. In-8°.
† *Silva (Dr. Manoel),* Relatorio apresentado ao Sr. Dr. Iosé Ioaquim Seabra Ministro da Justiça e Negocios interiores, 1902. Rio de Janeiro 1903. In-8°.
Simboteanu (V. Gr.), Condiţiunea juridică a străinilor în România. Buc. 1904. In-8°.
Simionescu (N. G.), Succesiunile străinilor. Buc 1904 In-8°.
Simonide (N. P.), Teoria condiţiunilor în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Sion (Dr. V.), Asistenţa medicală în România. Buc. 1904. In-8°.

† *Siquera (Antonio de)*, Reforma administrativa. Parecer e projecto. Rio de Janeiro 1883. In-8°.
Slăvescu (D D), Copiii naturali în dreptul roman şi român Buc. 1903. In-8°.
Sorescu (C. Gr), Despre vânzarea unui lucru străin. In-8°.
Şova (I. D.), Novaţiunea în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Spirescu (St), Colecţiune de legi nouă uzuale pentru administraţiunile publice. Buc. 1903. In-8°.
Spitalul de copii «Caritatea» Dare de samă făcută de Epitropie pe anul 1903—4. Iaşi 1904 In-8°.
Şroter (S.), Interdicţiunea. Buc. 1904 In-8°.
» Societăţile în nume colectiv. Craiova 1904. In-8°.
Stanciu (V. N), Hereditatis aditio în dreptul roman şi Sezina în dreptul francez şi român Câmpulung. In-8°.
Stanciu Stănescu (N), Societăţile în comandită prin acţiuni şi anonime în dreptul comercial şi *Societas* în dreptul roman. Iaşi 1904 In-8°.
Stănescu (Gr. M), Despre actele de administraţie ale consiliului judeţean şi ale delegaţiunii judeţene. Buc. 1903. In-8°.
Stănescu (.I), Răspunderea pentru alţii. Buc. 1904. In-8°.
Stătescu (Paul P), Expunerea situaţiunii judeţului Ilfov pe anul 1904. Buc. 1904. In-8°.
Ştefănescu (C.), Despre regulele flagrantului delict. Buc. 1904. In-8°.
Ştefănescu-Est (E), Egalitate. Buc. 1904. In-8°.
Şteflea (D. C), Despre art. 7 § 5 din Constituţie. Buc. 1904. In-8°.
Ştefu (Gr. V.), Chestiunea ţărănească, 1856—1864. Priviri asupra proprietăţii române Buc. 1904. In-8°.
Sticinski (I.), Dota în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
Stinghe (Ionel), Incapacitatea femeii măritate. Buc. 1904. In-8°.
Ştiucan (D), Vânzarea în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.
† *Stoicesco (C C.)*, De l'enrichissement sans cause. Paris 1904. In-8°.
Stoicescu (D.), Act de expertiză Buc. 1904. In-fol.
Stoicescu (Pantele C.), Raportul la succesiune. Buc. 1903. In-8°.
Strâmbianu (I), Consiliul judiciar. Buc. 1903. In-8°.
Stroescu (M), Trecerea proprietăţii lucrurilor mobile. Galaţi 1904. In-8°.
† *Sturdza (D)*, Recueil de documents relatifs à la liberté de navigation du Danube. Berlin 1904. In-8°.
Suicianu (A. A.), Divorţul. Buc. 1904. In-8°.
Tălăşescu (Dr. Al.), Convenţiunea sanitară internaţională dela Paris. Buc. 1904. In-8°.
Tanoviceanu (I), Or închisoare pentru datorii, or faliment pentru civili. Buc 1903. In-8°.
Tătăranu (Al. P), Expunerea situaţiunii judeţului Râmnicu-Sărat pe anul 1903. Buc 1903. In-8°.

Tăzlăuanu (M. V), Condiţia juridică a risipitorilor în dreptul roman şi român. Iaşi 1904. In-8°.

Teodorescu (G), Despre extradiţiune la diferite popoare, la Romani şi în special la Români. Buc. 1904. In-8°.

Teodorescu (I), Minoritatea în faţa legii penale. Buc 1904. In-8°.

Teodorescu (Iulian), Chestiuni de drept penal şi ştiinţă penitenciară. Buc. 1904. In.8°

Theodoru (Ch. D), Dota în dreptul roman şi comparativ în legislaţiile moderne. Galaţi 1904. In-8°.

Theodoru (Gr. N), Emfiteoza (Besmanul, Embaticul) în dreptul roman şi român. Iaşi 1904. In-8°

Theohari (I. I), Expunerea situaţiunii judeţului Roman pe anul 1904. Roman 1904 In-8°.

Titulescu (N. I), Observaţiuni asupra reorganizării Facultăţii de drept. Buc. 1904. In-8°

Tomaziu (Gh G), Studiu asupra băncilor populare şi contractul de societate în dreptul roman. Buc 1903 In-8°.

Tomida (D), Duelul şi teoria culpelor Iaşi 1904 In-8°.

Tomida (Gr. Gh), Dreptul constituţional. Ploeşti 1904. In-8°.

Trancu (Gr Th), Despre proprietate în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Trandafirescu (Dr. M. P.), Duelul. Buc. 1904. In-8°.

Ţunescu (C.), Garanţiile producţiunilor intelectuale Buc. 1904. In-8°.

United States. Annual reports of the Department of the Interior for the fiscal year, ended June 30, 1903. Indian affairs. Part I. Washington 1904. In-8°.

» Annual reports of the War Department for the year ended June 30, 1902 Vol. I. Report of the Secretary of War and reports of Bureau chiefs. Vol VII. Reports of the chief of ordonance and fortification. Vol VIII Miscellaneous reports. Vol. IX Report of the Lieutenant General commanding the army and Department Commanders. Vol X. Report of the Philippine commission. Part 1, 2 Vol. XI. Acts of the Philippine commission. Washington 1902—3. In-8°.

Journal being the second session of the City of Washington. December 1, 1902—November 9, 1903. Washington 1903. In-4°.

» of the Senate being the second session of the fifty-seventh Congress-second session of the fifty-eighth Congress.... held at the City of Washington. Washington 1902—3. In-4°.

» Laws relating to navigation and the merchant marine. Part II of the report of the commission of navigation to the Secretary of commerce and labor, 1903.—Washington 1903. In-8°.

» Papers relating to the foreign relations December 7, 1903. Washington 1904. In-8°.

United States. 1902. Appendix I. Whaling and sealing claims against Russia. Appendix II United States of Mexico. In the matter of the case of the pious fund of the California Washington 1903. In-8°.

» Report of the Secretary of the Interior. Report of the Commissioner of the General Land Office. Miscellaneous reports Part I-III. Washington 1902—3 In-8°.

Uşurell (N. C), Starea generală a comunelor rurale din judeţul Ialomiţa pe anul 1904—5. Călăraşi 1904. In-8°.

Vâlsănescu (V. I), Complicitatea. Piteşti 1904 In-8°.

† *Vârnav (Scarlat),* Situaţiunea generală a judeţului Constanţa la începutul anului 1903 Constanţa 1904 In-4°.

Vasilescu (I. I), Recidiva şi reiteratio în dreptul roman, cu un mic istoric. Buc. 1904. In-8°.

Vasilescu (O), Usucapio et praescriptio longi et longissimi temporis. Buc. 1904 In-8°.

Veruicu (G.), Dreptul de proprietate. Piteşti 1904. In-8°.

Vlădescu (D. T.), Privilegiile în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Voiculescu (N. M.), Adopţiunea în dreptul roman şi român. Buc 1903. In-8°.

Voinescu (R. P), Raport asupra organizării şi modului de funcţionare al serviciilor de poliţie din Franţa, Belgia şi Germania. Buc. 1904. In-8°.

Vrăbiescu (I. C), Expunerea situaţiei jud. Dolj, prezentată Consiliului general la deschiderea sesiunii ordinare a anului 1904. Craiova 1904 In-4°.

Vrăbiescu (I. D), Gagiul în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Vyzanty (P), Raporturi la succesiuni. Buc. 1904 In-8°.

Winkler (A.), Despre raporturi în dreptul roman şi român. Iaşi 1904. In-8°.

† *Wlainatz (Milan),* Die agrarrechtlichen Verhaltnisse des mittelalterlichen Serbiens. Inaug.-Diss. Halle p. S. 1903. In-8°

Zaharia Ermil), Expunerea situaţiunii judeţului Neamţu. Piatra 1904. In-8°.

* *Zeitschrift fur vergleichende Rechtswissenschaft.* XVII Band. Stuttgart 1904. In-8°.

Zguriadescu (C.), Recidiva. Câmpulung In-8°.

Zorileanu (Colonel Dr), Govora în sezonul anului 1903. Buc 1904 In-8°.

Zosin (I), Insinuaţia în dreptul roman şi Transcripţiunea în dreptul român vechiu şi actual Iaşi 1904 In-8°.

Zotta (Sever), Contractul de locaţiune în dreptul roman şi român. Buc. 1904. In-8°.

Politică Economie Sociologie Statistică Finanţe

Administraţia Domeniului Coroanei. Catalogul diferitelor produse prezentate la Expoziţiunea Societăţii agrare. Ed. II completată. Buc 1904. In-8°.

Agricola, Asociaţiuni săteşti. Buc. 1903. In-8°

Alexandria (Primăria comunei). Bugetul pe 1904—5 Alexandria 1904. In-4°.

Alimănişteanu (C), Necesitatea de a se încurajă de către Statul român anumite industrii Buc 1904 —In-8°.

† *Altân (A) şi Al. Volanschi*, Memoriu adresat onor. Corpurilor legiuitoare asupra proiectului de tarif vamal. Buc. 1904 In-8°.

† *American (The) ephemeris and nautical Almanac* for the year 1907. First edition. Washington 1903. In-4°

Angelescu (Dr N. I), În chestia alcoolului denaturat. Buc. 1904. In-8°.

Angelescu (P.), Consideraţiuni asupra cauzelor situaţiei actuale în extremul Orient Buc 1904 In-8°.

† *Annali della r. Scuola di agricoltura in Portici*. Serie seconda. Vol. III, IV. Portici 1903. In-8°.

Antonescu-Rămuşi (P S.), Carte de hotărnicie pentru moşia Grădiştea de jos cu trupul Piciorul Grădiştea, judeţul Vlaşca, com. Grădiştea, proprietatea d-lui Mateiu I. Noica. Buc. 1904 In-4°.

Anuarul statistic al oraşului Bucureşti pe 1900 şi 1901 Buc. 1904 In-8°.

[Armână (Chestia)] Antihrist la patriarhia ecumenică sau singura soluţie a chestiei armâne Iaşi 1904 In-8°.

Assan (G G), Industria faţă de agricultură. Buc 1904. In-8°.

» Raport general asupra bugetului Statului pe exerciţiul 1905—1906. Buc. 1904. In-4°

» 1853—1903 O jumătate de secol dela întroducerea maşinei cu aburi în industria română. Buc. 1904. In-8°.

Baicoyano (C. I), Histoire de notre politique douanière et commerciale depuis le Règlement Organique jusqu'à présent. Buc 1904 In-8°.

» Istoria politicei noastre vamale şi comerciale dela Regulamentul Organic şi până în prezent. Vol. I, partea 1, 2 Buc. 1904. In-8°.

Balbarcu (I. N.), Studiu despre comerţul cu orfevre şi bijuterii în aur şi argint în ţară. Buc. 1904. In-8°.

Българско Княжество. Дирекция на Статистиката Движение на населението прѣзъ 1901 година Часть I Раждания, умирания и женидби по населени мѣста. Sofia 1903 In-4°

Banque générale de Roumanie. Règlement géneral pour la direction In-4°

[Bănci populare] O judecată în mişcarea băncilor populare. Buc. 1904 In-8°.

Băncilă (Căpitan I), Carte de hotărnicie a moşiei Mărăşeşti. Buc 1904. In-fol.

Basarab Brâncoveanu (Constantin), Cuvântare rostită în şedinţa Adunării deputaţilor dela 23 Ianuarie 1904. Buc. 1904. In-8°.

» Discours. Buc. 1904. In-8°.

Boerescu (C), Discursuri politice. 1866—1891. Buc. 1903 In-8°.

Bordianu (I), Conferinţă despre Băncile populare. Roman 1904. In-8°.

* *Bérard (V)*, Pro Macedonia Paris 1904 In-8°.

Bornénu (Antonie), Carte de hotărnicie a trupului de moşia Prăjani. Buc. 1904 In-fol

Boutcoulesco (D. C), Conférence tenue 12/25 Mars 1903 au siège de l'admi-

nistration de l'Exposition royale internationale d'Athènes sous le haut patronage de S. A R. la Princesse Sophie de Grèce Buc. 1903. In-8°.

Brătescu (D), Domnului Director al jurnalului «Adevărul». Buc. 1904 In-8°

Bratiano (Jean I), Discours prononcé à la séance du 9 22 Décembre 1903. Buc. 1904. In-8°.

Brătianu (D N), Carte de hotărnicie pentru moşia Crăciuneştii-Miroaica din comuna Cislău, plaiul şi judeţul Buzău. Buc. 1904. In-fol.

Brătianu (Vintilă I), Raport asupra proiectului bugetului general al Statului pe exerciţiul 1904—5. Buc. 1903. In-4°.

Bresson. Fabrica de liqueruri şi cognac. Distilerie. Buc. 1904—5. In-8°.

Bucovinean (Un), Rutenizarea Bucovinei şi cauzele desnaţionalizării poporului român. Buc. In-8°.

Bucureşti (Primăria comunei). Expunerea situaţiunii financiare la 30 Septemvrie 1903. Buc. 1904 In-4°.

Buescu (P.), Comerţul internaţional şi tarifele vamale. Buc. 1904. In-8°.

Butculescu (N), Studiul comerţului, transportului şi tarifelor de transport Buc. 1094. In-8°.

Buzău (Administraţia financiară a judeţului) Comptul de gestiune pentru operaţiunile de încassări şi plăţi efectuate pe sama Cassei judeţului în luna.... 190.... Exerciţiul 1904—5. Buzău. In-fol.

» *(Judeţul).* Bugetul drumurilor pe 1904—5. Buzău 1904. In-fol.

» › Bugetul general pe 1904—5 Buzău 1904. In-fol.

» › Sumele de venituri şi cheltueli. Buzău 1904. In-4°.

› *(Primăria comunei urbane)* Bugetul pe 1904—5. Buzău 1904 In-fol.

Caile Ferate Române. Buget pe 1904—5. Buc. 1904. In-4°.

› Docurile şi Serviciul maritim. Dare de samă statistică asupra exploatării pe exerciţiul anului bugetar 1902—3 Buc. 1904. In-4°

Camera de comerţ şi industrie Brăila. Al V-lea congres al camerelor de comerţ şi industrie din România ţinut la Brăila în zilele de 24 şi 25 Maiu 1903. Brăila 1903 In-8°.

† » *Braşov* Raportul asupra situaţiunii economice din circumscripţia ei în anul 1900. Braşov 1901. In-8°.

» *Circ. III Ploeşti.* Raportul general pe anul 1902 Ploeşti 1903 In-8°.

› Raportul general statistic pe anul 1904. Ploeşti 1904. In-8°.

› *Circ. VII Focşani* Raport general de finele anului 1903. Focşani 1904 In-8°.

Câmpulung (Comuna). Bugetul pe 1904—5. Craiova 1904. In-fol.

Caranfil (G. A), Comerţul României şi chestiunea zonelor libere. Galaţi 1904. In-8°.

Carol I (S. M. Konig von Rumanien). Vereins-Festcommers zu Ehren des hohen Geburtstages. . (Mittwoch den 7/20 April 1904) Buc. In-8°.

† *Cartelul* în judeţul Muscel. Funestele lui consecinţe politice, sociale şi morale. Buc. 1904. In-8°.

† *Cassa de depuneri, consemnațiuni și economie* Bugetul cheltuelilor pe exercițiul 1904—5. Buc 1904. In-8°.

» Crédit districtuel et communal. Compte rendu sur les opérations pour l'année 1903—4. Buc. 1904 In-8°.

Cassa dotațiunii oastei. Buget pentru 1904—5 Buc. 1904 In-4°.

» Expunerea situațiunii financiare la 30 Septemvrie 1903 Anuarul pensionarilor militari rămași în sarcina acestei Casse la 1 Aprilie 1903 și Tabloul bursierilor acestei Casse pe anul școlar 1903—4 Buc. 1903. In-4°.

Cassa proprietății moșiei târgului Bârlad Bugetul pe 1904—5 Bârlad. In-4°.

Catalog de vițe americane altoite și nealtoite, cu și fără rădăcini, dela renumitele pepiniere din Arad (Ungaria). Buc. In-fol.

Cazzaiti (*P. B*), Le malentendu gréco-roumain en Macédoine Buc. 1904. In-8°.

Chiriac (Șt. D.), Mizeria vieții Târgoviște 1904 In-8°.

Chirițescu (*P*), Lucerna Sfaturi sătenilor. Brăila 1904. In-8°.

Chițu (*G.*), Discursuri parlamentare și alte mici lucrări literare, cu un studiu introductiv asupra vieții și operei sale, de Gr G Tocilescu. Vol. I. Discursuri parlamentare, 1868—1873. Buc 1904. In-8°

Christodorescu (*G.*), Câteva cuvinte în cestiunea târgului de cereale dela Murfatlar. Constanța 1903. In-8°.

» Taxa de jumătate la sută. Constanța 1904. In-8°.

Ciocazan (*C M.*), Cuvântarea dela 24 Martie 1904 la Cameră, cu ocazia împrumutului de 750 000 lei, cerut de comuna Craiova Craiova In-8°.

† *Cobilanski* (*Simion*), Oglinda vieții sociale sau convorbiri economico-publice după «Manuel de l'économie politique morale» de M. I. Rapet. Prelucrat pentru poporul român. Cernăuți 1904. In-8°.

Coltofeanu (*I.*), Reflecțiuni asupra proiectului de tarif general vamal. Galați 1904. In-8°.

Comșa (*D. N.)*, Discurs rostit la congresul agrar în ziua de 7 Martie 1904. Buc. 1904. In-8°.

» Viitoarea politică vamală a României. Buc. 1904. In-8°.

Condiescu (I), Energie, muncă și economie. Trei conferințe asupra economiei industriale. Buc. 1904. In-8°.

Congres (Primul) al Băncilor populare. .. la Focșani. Conferințele rostite, dela 11—13 Ian. 1904. Ploești 1904 In-8°.

Consiliul Miniștrilor. Proiect de buget al Cancelariei pe exercițiul 1905—6 . In-fol.

Consoude fourragère géante d'Araue. Buc. In-4°.

† *Constanța (Comuna urbană reședință).* Bugetul pe 1904—5 Constanța 1904. In-fol.

† » *(Județul).* Bugetul pe 1904—5. Constanța 1904. In-fol.

† *Corcea* (*Avram*), Mijloace de înaintare Conferință. Budapesta 1904. In-8°.

Costandache (*G.*), Carte de hotărnicie No. 75. In-fol

Costinescu (*Emile*), Le tarif des douanes de 1904. Exposé des motifs Buc. 1904. In-4°.

Cotescu (*C G*), Conferinţa ţinută în palatul postelor şi telegrafelor cu privire la exploatarea serviciilor de comunicaţiune. Buc. 1903. In-8°.

Creditul agricol şi Cassa centrală a băncilor populare. Bugetul pe 1904—5. Buc 1904. In-4°

Culoglu (*Em.*), Discurs contra proiectului de reforma legii comunale. Buc. 1904. In-8°.

Cultura tutunului. Buget al veniturilor şi cheltuelilor fondului pentru..... şi asigurări pe exerciţiul 1904—5. In-4°

Curtea de conturi (Înalta) Declaraţia generală asupra situaţiei contului definitiv al tezaurului public pe exerciţiul 1899—1900 Buc. 1903. In-4°.

Dâmboviţa (Judeţul). Bugetul pe 1904—5. Târgovişte 1904. In-fol.

Datoria publică. Bugetul pe exerciţiul 1904—5. Buc. 1904 In-4°.

Delaciulniţa, Alarmă. O altă familie Humbert în România. Seria II Botoşani. In-8°.

Demetrescu (*Sc. I.*), Tablou statistic al judeţului Ilfov (fără oraşul Bucureşti) pe anul 1903. Buc. 1904 In-4° obl.

Demetriade (*I. G.*), Înfierarea politicei Cinculiste. Tecuciu 1904 In-8°

Djuvara (*A. G*), Idei şi tendinţe. Buc 1904. In-8°.

Discursurile rostite de membrii partidului naţional liberal în discuţiunea răspunsului la mesagiul tronului. Sesiunea parlamentară 1903—1904. Buc. 1904. In-8°.

Domeniul Coroanei Catalogul diferitelor produse prezentate la Expoziţiunea Societăţii agrare. Buc 1904. In-8°.

Dissescu (*C G*), Discursuri parlamentare. Sesiunea 1903—1904. Buc 1904. In-8°.

Dolj (Judeţul). Bugetele pe 1904—1905. Craiova 1904. In-4°.

Dorohoiu (Comuna urbană) Bugetul pe 1904—5. In-fol.

Dragu (G. C), Discurs rostit în Adunarea deputaţilor cu prilejul desbaterilor răspunsului la mesagiul tronului Buc. 1904. In-8°

Drama dela Cafeneaua Macedonia din Bucureşti. 14 Iulie 1904. Constanţa 1904. In-8°.

* *Driault (Ed),* La politique orientale de Napoléon, Sebastian, et Gardine (1806—1808). Paris 1904. In-8°.

Duca (I G), Mişcarea băncilor populare în România Buc. 1904 In-8°.

* *Economiste français (L')* Journal hebdomadaire. 32 année, 1904 Paris. In-4°.

Eforia spitalelor civile şi Ospiciul Mărcuţa. Buget pe 1904—5. Buc. 1904. In-4°.

Eforia spitalului «Caritas.» Dare de samă şi gestiunea financiară pe anul 1903—1904. In-8°.

Eisenmann (Louis), Le compromis Austro-Hongrois de 1867. Paris 1904. In-8°.

Ene (Ilie), Anuarul Societăţii centrale agricole a proprietarilor şi cultivatorilor din România pe anul 1903 Buc. 1904. In-8°.

* *Escayrac de Lauture (Le Comte d'),* De la Turquie et des Etats musulmans en général Paris 1858 In-8°.

Expoziţia Societăţii agrare, 1904. Catalogul obiectelor şi lucrărilor expuse în pavilionul Ministerului Agriculturii. Buc. 1904. In-8°.

Farinha (Dr. Ioão Pires), Relatorio sobre as prisões da França e da Italia em 1889. Rio de Janeiro 1890. In 8°.

Fehér (Nicolae şi C-ia). 1904. Catalogul ilustrat de maşini agricole. Buc. In-8°.

Ficşinescu (C. V.), Emanciparea femeii. Botoşani 1904 In 8°.

Filip (N), Contribuţiune la studiul lânurilor din Ţara-Românească. Buc 1904. In-8°.

» Studiul asupra domeniului Mezöhegyes din punctul de privire zootehnic Buc. 1904. In-8°.

Filipescu (N.), Discursul asupra proiectului de tarif vamal, rostit în şedinţa Camerei dela 11 Martie 1904. Buc. 1904. In-8°.

* *Finanz-Archiv.* Zeitschrift fur das gesamte Finanzwesen. Herausgegeben von Georg Schanz. XXI Jahrgang. Stuttgart şi Berlin 1904 In-8°.

Focşani (Primăria comunei). Bugetul pe 1904—5. Focşani 1904. In-4°.

† *Funke (Alfred),* Die Besiedlung des ostlichen Sudamerika. Halle p. S 1902. In-8°.

Gahan (Dr. D), Despre Banca populară sătească. Focşani 1904. In-8°.

» Monografia comunei rurale Mărăşeşti după programul Ministerului de Interne din anul 1903. Focşani 1903. In-8°.

Gahan (Dr. D.), Monografia comunei rurale Năneşti, plasa Gârlele-Bilieşti, judeţul Putna. Focşani. In-8°

Galleriu (Th.), C Al. Orăscu, P. Chihaia, Act de expertiză asupra exploatării de lemne din pădurea Glogova de către d-l Albert Lamarche. Buc 1904. In-8°.

Georganta (St), Carte de hotărnicie a moşiei Şerbăneşti-Domneşti din judeţul Olt. Buc. 1904. In-fol.

Georgescu (G. S.), Băncile populare săteşti. Buc. 1904 In-8°.

Georgescu (I.), Raporturile publice şi private între Iudei şi Români. Buc. 1904 In-8°.

Gheorghiu (D. I.), Tranzitul de lemne prin România în raport cu producţia pădurilor ţerii şi desfacerea lemnului nostru Buc. 1904. In-8°.

Ghica (Ed), Avem vite pentru export? Buc. 1901. In-8°.

Gîdei (A. V.), Monografia comunei rurale Bragadiru-Bulgaru din judeţul Ilfov, plasa Sabaru. Buc. 1904. In 8°.

Giuan (E), Anuarul Ministerului de Finanţe pe anul 1904—5 Buc 1904. In-8°.

† *Godet (Marcel),* Das Problem der Zentralisation des Schweizerischen Banknotenwesens. Halle p. S 1902. In-8°.

† *Goldschmit (Paul Waldemar),* Rentabilitätsrechnung Halle 1903. In-8°.

† *Goliger (R.)*, O singură măsură 1903 In-8°.
† *Grabenstedt (Karl)*, Woher bezieht die Stadt Halle a. S ihre wichtigsten Lebensmittel Halle 1903. In-8°.
† *Grădina Botanică a Universităţii din Bucureşti.* X. Catalog de seminţe recoltate în anul 1903. Buc. 1903. In-8°
† *Grambow (Ludolf)*, Die deutsche Freihandelspartei zur Zeit ihrer Blüte. Halle 1903. In-8°.
Guyot (Yves), Les conflits du travail et leur solution Paris 1903. In-8°.
† *Haito (Franţisc)*, Învăţătură pentru prăsirea porcilor. Buda 1812. In-8°.
† *Haraga (V.)*, Carte de hotărnicie a moşiei Voroveni-Uluba din judeţul Muscel, plasa Râurile-Argeşel, comuna Voroveni, proprietatea d-lui Iancu Stănescu, 1903 Buc. 1903. In-fol.
Hârşova (Comuna urbană) Bugetul general de veniturile şi cheltuelile pe exerciţiul 1904—5. Constanţa 1904 In-fol.
* *Henry (René)*, Questions d'Autriche-Hongrie et questions d'Orient, avec préface de M. Anatole Leroy-Beaulieu. II édit Paris In-8°.
Hristescu (I.), Discursul rostit în şedinţa Camerei din 6 Aprilie 1904, cu ocazia discuţiei la legea comunală. Muşeteşti-Argeş. In-8°
Hulubei (Valeriu), Comerţul şi industria la oraşe. Iaşi 1903. In-8°.
Huşi (Comuna urbană) Bugetul general de veniturile şi cheltuelile pe exerciţiul 1904—5. Buc 1904. In-fol.
Ianolescu (L A), Exploatările de lignit dela mina Mărgineanca. Brăila 1904. In-8°.
Iaşi (Judeţul). Bugetul de veniturile şi cheltuelile pe exerciţiul 1904—5. Iaşi 1904 In-4°.
Igiroşanu (S P), Căile ferate universale. Buc. 1904 In-8°.
Ignat (V.), Carte de hotărnicie pentru moşia Pastiasca-Bolboaca din jud. R.-Sărat, plasa Marginea, com Măicăneşti, proprietatea d-lui C. G. Fotin. 1904. In-8°
* *Învăţătură* pentru lucrătorii de tăbacă în Ţara Ungurească şi în Galiţia. Buda 1823 In-8°.
Ionescu (B. G), Carte de hotărnicie pentru curelele de moşie, proprietatea d-lui Ilie Bălănoiu din comuna Scrada, cătunul Gâlceşti, şi comuna Tăndăleşti, plasa Gilort-Gorj T -Jiu 1904 In-fol.
Ionescu (Take), Discursuri politice. III, IV (1896—1900). Buc. In-8°.
Iorgulescu (A), Briciul, barba şi meseria de bărbier. (Note istorice). Buc. 1904. In-8°.
* *Istrati (Dr. C. I)*, De ce suntem conservatori ? Buc. 1904. In-8°.
* *Journal des économistes.* 6-e série Tom. I—IV. Paris 1904 In-8°
Judenfrage. Statistisches... Von K. H In-8°
Judenmission—Winke zur Reform... von W. L H. Galaţi. In-8°.
Kraus (D-ra Emilie), Catalogul seminţeriei «La Crinul alb». Buc. 1904. In-8°.

† *Kún (Emil)*, Sozial-historische Beitrage zur Landarbeiterfrage in Ungarn. Halle 1902. In-8°.
† *Kronstadt* Bericht der Handels- und Gewerbekammer .... fur die Jahre 1878—1879, 1880—1884, 1889—1894, 1898, 1901—1903. Braşov. In-8°.
Lahovari (I N), Discurs rostit în şedinţa Senatului dela 15 Aprilie 1904 asupra tarifului vamal Buc. 1904 In-8°
«*La Muza*». Catalog pe 1904 Noua seminţerie şi florărie română. Buc. In-8°
Lascar (V), Raport asupra proiectului de buget al cheltuelilor Ministerului de Interne cu direcţiunile dependinte de acel Minister pe exerciţiul 1905—1906. In-4°
Le Clerc (J Arthur), Untersuchungen uber Gehalt und Zunahme der Futterruben. Halle 1903. In-8°.
Lupescu (V. I.), Impozit fonciar. Buc 1904. In-8°.
Lupus (Iustin), Magazinile de rezervă ca mijloc de combaterea foametei. Buc. 1904. In-8°.
Macovei (N), Act de expertiză al pădurii Glogova din judeţul Mehedinţi. Buc. 1904. In-8°.
Mandrea (R N.), Încercare asupra noului tarif vamal. Buc. 1904 In-8°.
» Încercări economice asupra României. Buc. 1903 In-8°.
Matac (D), Discurs rostit în Cameră ... asupra tarifului vamal. Buc 1904. In-8°.
* *Medinger (Dr. Wilhelm)*, Wirtschaftsgeschichte der Domäne Lobositz. Viena 1903. In-8°.
Mehedinţi (Judeţul) Bugetul general de veniturile şi cheltuelile pe exerciţiul 1904—5. T.-Severin 1904. In-fol
Melbert (Em), Anuarul naţional al României, 1903 B uc 1903 In-8°
Memoriul alegerilor judeţene din Bucureşti din ziua de 11 Maiu 1903. Buc 1903. In-8°.
» fabricilor de frânghierie, sforărie şi împletituri asupra noului proiect de tarif vamal. Iaşi 1904 In-8°.
† *Mihăescu (P. E)*, Călăuza cultivatorului de tutun. Buc 1902. In-8°.
Mihail (Gh), Soia. Buc 1904 In-8°
Mihăilescu (M. I.), Cunoştinţe comerciale Partea întâia Buc 1904. In-8°.
Ministerul Afacerilor străine. Buget pentru cheltuelile Ministerului pe exerciţiul 1904—1905. Buc. 1904. In-4°.
» Proiect de buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—1905, 1905—1906. Buc 1903—1904. In-4°.
Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerciului şi Domeniilor. Buget pentru venituri şi cheltueli pe exerciţiul 1904 — 1905. Buc. 1904. In4°.
» Proiect de buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—1905, 1905—1906. Buc. 1903—4 In-4°
» Instrucţiuni pentru completarea şi despoiarea buletinelor statistice de mişcarea populaţiunii Buc. 1903. In-8°.

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerciului și Domeniilor. Mișcarea populațiunii României pe anii 1896 și 1897, 1903. Buc 1903 In-4°.
› Serviciul pescăriilor. Proiect de buget pentru venituri și cheltueli pe exercițiul 1904—1905. Buc. 1904. In-8°.
› Serviciul Statisticei generale. Ancheta industrială din 1901—1902. Vol. I, II. Buc. 1903—4. In-fol.
† › » Mișcarea populațiunii României în anul 1903. Date provizorii. Buc. 1904. In-4°.
› Statistica agricolă Întinderea culturilor făcute în toamna anului 1903 și primăvara anului 1904. Buc. 1904 In-4°.
† *Ministerul de Finanțe.* Ante-proiect de tarif vamal al României. Buc. 1903. In-4° obl.
› Bugetul general de venituri și cheltueli pe 1904—5. Buc 1904 In-4°.
› Bugetul Serviciului pensiunilor pe 1904—1905. Buc 1904 In-4°
» Comerțul exterior al României și mișcarea porturilor în 1903, pe lunile Iunie-Septemvrie 1904 Buc. 1904. In-4°.
» Proiectul de buget al Serviciului pensiunilor pe 1904—1905. Buc. 1903. In-4°.
» Anuarul statistic al României. Buc. 1904. In-8°.
» Proiectul de buget al Datoriei publice pe 1903 — 1904, 1905—1906. Buc. 1903—4. In-4°.
» Proiectul de buget al Serviciului pensiunilor pe 1905—1906. Buc 1904. In-4°.
› Proiectul de buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—1905, 1905—1906. Buc 1903—4. In-4°
› Proiectul de buget pentru fixarea veniturilor și cheltuelilor fondului comunal pe 1904—1905, 1905—1906. Buc. 1904—5. In-4°.
› Proiectul de tarif vamal I—IV. Buc. 1904 In-4°.
» Repartițiunea fondului comunal între comunele urbane și rurale pe 1904—5 și 1905—6. Buc. 1904—5. In-4°.
» Situațiunea financiară a comunelor rurale înainte și după reforma accizelor. Buc. 1904. In-4°
› Situațiunea operațiunilor efectuate din impozitele asupra spirtoaselor, zahărului și petroleului pe anul 1903 — 1904 la 30 Iunie 1904. Buc. In-4°.
» Situațiunea tezaurului public la 30 Sept, 31 Oct. 1903, 29 Fevr, 30 Apr., 31 Maiu, 30 Iunie, 31 Iulie, 31 Aug, 30 Sept, 31 Oct 30 Noem. 1904. Buc. 1904—1905. In-8°+4°.
* › Tablou general indicând comerciul României cu țerile străine în anul 1889. Buc In-8°.
Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice Bugetul cheltuelilor pe 1904—5. Buc 1904 In-4°.
» Bugetul Cassei bisericii pe 1904—5. Buc. 1904 In-4°

Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice. Bugetul Cassei școalelor pe 1904—5 Buc. 1904. In-4⁰.
» Statistica învățământului primar rural și urban pe anul școlar 1901—2. Buc 1904. In-4⁰.
» Proiect de buget al veniturilor și cheltuelilor Cassei școalelor pe 1904—5, 1905—6. Buc. 1903—4. In-4⁰.
» Proiectul de buget al Cassei bisericii pe 1904—5, 1905—6. Buc. 1903—4. In-4⁰.
» Proiectul de buget al cheltuelilor Ministerului pe 1904—5, 1905—6. Buc. 1904—5. In-4⁰.
» Statistica învățământului privat pe anul școlar 1901—2, 1902—3. Buc. 1904. In-4⁰.
» Statistica învățământului secundar, profesional, universitar și special pe anul școlar 1901—2,1902—3. Buc. 1904. In-4⁰.
» Tabele statistice de sumele bugetare ale comunelor necesare școalelor primare, conform art. 76 din legea învățământului. Buc. 1904. In-4⁰

Ministerul de Interne. Buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—5. Buc 1903. In-4⁰.
» Proiect de buget pe 1904—5, 1905—6. Buc. 1903—4. In-4⁰
» Programul monografiei unei comune rurale. Buc. 1903 In-8⁰.

Ministerul Justiției. Bugetul fondului portăreilor pe 1904—5. Buc 1904. In-4⁰
» Proiect de buget al fondului portăreilor pe 1905—6. Buc. 1904. In-4⁰.
» Proiect de buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—5, 1905—6. Buc. 1904—5. In-4⁰.

Ministerul Lucrărilor publice. Buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—5 Buc. 1904. In-4⁰.
» Buget pentru fondul de pensiuni și ajutoare al cantonierilor, șefilor de cantonieri și celorlalți impiegați inferiori pe 1904—1905. In-4⁰.
» Buget pentru veniturile și cheltuelile Serviciului navigațiunii fluviale române și șantierului naval din Turnu-Severin pe 1904—5. Buc. 1904. In-4⁰
Bugetul veniturilor și cheltuelilor posturilor pe 1904—5. Buc. 1904. In-4⁰.
Proiect de buget pentru cheltuelile Ministerului pe 1904—5, 1905—6 Buc. 1903—4 In-4⁰.
Lucrările Comisiunii însărcinate cu studiul regiunilor petrolifere din România Vol. I. Buc. 1904. In-4⁰.
» Situațiunea creditelor extraordinare și bugetare în 1904—5. In-4⁰.

Ministerul de Răsboiu. Bugetul cheltuelilor pe 1903—4, cu tabela efectivelor corpurilor și serviciilor. Buc. 1903. In-8⁰.
» Bugetul pentru cheltuelile pe 1904—5. Buc. 1904 In-4⁰.
» Proiectul de buget al cheltuelilor pe 1905 — 6 Buc. 1904. In-4⁰.

Ministerul de Răsboiu Statistica medicală a recrutaţiunii tinerilor pentru formarea contingentului 1902. Buc. 1904. In-8°
Minovici (Prof Dr. St), Discurs. Buc. 1904. In-8°.
Missir (B M), Discurs pronunţat în şedinţa dela 13 Martie 1904 în Adunarea deputaţilor, cu ocaziunea discuţiunilor asupra proiectului de tarif general vamal. Buc 1904. In-8°.
* *Mitteilungen* des statistichen Landesamtes des Herzogtums Bukowina. X Heft. Cernăuţi 1904. In-8°.
Mizil (Primăria comunei). Buget pe 1904—5. Buzău 1904. In-4°.
Moga (N.), Îmbunătăţirea cailor şi vitelor în România şi păşunile artificiale. Brăila 1904 In-8°.
* *Moroiu (Căpitan),* Cestiunea Românilor subjugaţi în faţa Congresului masonic din Bruxelles. Buc. 1904. In-8°.
† *Most (Otto),* Der Nebenerwerb in seiner volkswirthschaftlichen Bedeutung. Halle 1903. In-8°.
† *Müller (Gust H),* Rapport consulaire sur l'année 1903. Rotterdam 1904 In-4°.
Murgescu (Paul), Tăierea vitelor în campanie. Buc 1904. In-8°.
Muscel (Judeţul). Bugetul drumurilor pe exerciţiul 1904—5. Câmpulung. In-fol.
» Bugetul pe 1904—5. Câmpulung. In-fol.
Neamţu (Judeţul) Bugetul pe 1904—5. Piatra 1904. In-fol.
Negruzzi (C), Carte de hotărnicie a moşiei Baseşti din judeţul Tutova Buc. 1904. In-fol.
» Carte de hotărnicie a moşiei Zaboloteni, proprietatea d-nei Elena General Cerkez. Buc. 1904. In-4°.
Neniţescu (D. S), Carte de hotărnicie a moşiei Dobrenii-Ghica-Lotul B Buc. 1904. In-fol.
* *Neubert (Otto),* Die Mietsverhaltnisse verschiedener Berufsklassen am Ende des 19-ten Jahrhunderts Halle 1904. In-8°.
Nichita (V), Carte de hotărnicie a proprietăţii Brăiloiu sau Brezoaia a d-lui Nicolae Dobrescu. 1903 Octomvrie Târgovişte 1904 In-4°.
Nicolau (A), O îndrumare spre organizaţia raţională, culturală şi economică. Buc. 1904. In-8°.
Nicolescu (G D), 1866—1901. Parlamentul român. Buc. 1903. In-8°.
Niţescu (M. G), Carte de hotărnicie pentru moşia Perii-Râioşi situată în judeţul Teleorman, plasa Târgului, comuna Perii-Râioşi. Buc. 1903—4 In-fol.
† *Olanesco (Gr. P.),* La statistique internationale des dettes hypothécaires. 1903. In-8°.
* *Ollivier (Emile),* L'empire libéral. Etudes, récits, souvenirs. Tome IX. Paris 1904. In-8°.
† *Oncken (Hermann),* Lassalle. Stuttgart 1904. In-8°.

Oncken (Hermann), Politiker und Nationalökonomen. Sammlung... herausgegeben von G. Schmoller und O. Hintze, II. In-8°.

* *Panţu (I. C),* Curs complet de corespondenţa comercială. Ed. II Braşov 1904. In-8°.

Partidul conservator din Craiova. Monopolul morţilor şi birul murdăriilor, de un Craiovean. Craiova. In-8°

Pătrăşcoiu (I), Pagini din istoricul băncilor populare şi un proces de demascare T-Jiu 1904 In-8°.

Pella (V. I), Expunerea stării financiare a comunei R.-Sărat. Buc. 1903. In-8°.

Petrescu (I. D.), O judecată în mişcarea băncilor populare. Buc. 1904 In-8°.

Philippescu (Lt Eugen), Carte de hotărnicie a moşiei Funia Domnească din judeţul Argeş, plasa Cotmeana-Gălăşeşti, comuna Teiu .. Ploeşti 1903. In-8°.

Piatra (Comuna urbană reşedinţa). Bugetul pe 1904—5. Piatra 1904 In-fol.

» Comptul de gestiune al cassieriei comunale pe luna.... din anul 1904—5. Piatra 1904. In-fol.

Pildner Casa cea mai veche de seminţerie. Buc. 1904. In-4°.

† *Plugărie.* Deosebite băgări de samă. 1831. In-8°

Pogonat (P. A.), Viaţa ţăranului român. Buc. 1903. In-8°.

Polizu-Micşunescu (D. V), Discursul asupra proiectului de lege pentru organizarea comunelor rurale 26 Fevruarie 1904. Buc. 1904. In-8°.

Popescu (Gh), Monografia comunei rurale Peştişani Plaiul Ocolul-Vulcan, judeţul Gorj. Buc. 1904. In-8°.

Popovici (A A), Din economia noastră naţională. Buc. 1904. In-8°.

Popovici (Dr. Max.), Uscarea prunelor şi altor fructe, fabricatul magiunului. Buc. 1904. In-8°

Popovici (G), Ein Beitrag zur Kenntniss des romänischen Petroleums (Erdöl). Buc. 1904. In-8°.

Popovici Lupa (Dr. N. O), Studiu asupra domeniului Mezohegyes din punctul de privire economic. Buc. 1904 In-8°.

Porumbaru (R. C.), Discurs cu ocaziunea discuţiunii generale a tarifului general vamal. Buc. 1904. In-8°.

Onitzow (Wilhelm), Die Wische, insbesondere deren Bodenbau und Bewasserung. Halle 1902. In-8°.

Radianu (S P.), Monografia comunei Văleni, plasa Şerbăneşti, judeţul Olt. Buc. 1904. In-8°.

Rădulescu-Codin, Monografia comunei Priboeni-Muscel Câmpulung 1904 In 8°.

Rădulescu-Motru (C.), Cultura română şi politicianismul. Buc 1904. In-8°.

Raftopol (D.), Discursul ţinut în întrunirea meseriaşilor de încălţăminte. Buc 1904. In-8°.

Râmnicul-Sărat (Comuna de reşedinţă) Bugetul pe 1904—5. Buc. 1904. In-fol.

» *(Judeţul).* Bugetul pe 1904—5. Buc. 1904. In-fol.

» » Comptul definitiv al bugetului pe 1902—3. Buc 1903. In-fol.

* *Revue politique et littéraire. Revue Bleue.* 5-e série. Paris 1904. In-8°.

† *Roman (C)* şi *I. Enescu,* Experienţe cu diferite varietăţi de cartofi pe Domeniile Coroanei. Buc 1904. In-8°.

† *Roman (N),* Chestiuni de organizare privitoare la ţara noastră. Buc. 1904. In-8°.

Saegiu (N), Carte de hotărnicie a moşiei Petreşti, numită în vechime şi Popescu, din judeţul Ilfov Buc. 1904. In-fol.

Sava (Ed), Economia industriei transporturilor şi evoluţia agriculturii, industriei şi comerţului în România, 1859—1902 Vol. I. Broş No. 1—6. Buc. 1904. In-8°.

Schiel (C. & S.). Din istoricul fabricei de hârtie din Buşteni. Buşteni 1903. In-8°.

Şcoale şi biserici române din străinătate. Bugetul pe 1904—5. In-8°.

Seceleanu (Fraţii D. şi N), Economie agricolă şi de vite Buc. 1904. In-8°.

Smântânescu (C), Monografia comunei Romaneşti (judeţul Gorj). Buc. 1904 In-8°.

Solomon (C.), Monografia comunei rurale Avrămeşti din plasa şi judeţul Tutova. Buc. 1904 In-8°.

Spitalul «Caritas» Bucureşti Dare de samă şi gestiunea financiară dela 1 Aprilie la 30 Septemvrie 1904. Buc 1904. In-8°.

Spitalul israelit din Iaşi. Dare de samă şi bilanţul de venituri şi cheltueli al Spitalului israelit din Iaşi pe anul 1903—1904. Iaşi 1904 In-8°.

Ştefănescu (V. D), Dudul şi creşterea viermilor de mătase. Dorohoiu 1904. In-8°

Ştefănescu-Galaţi (A), Mediul social şi criminalitatea în România. Buc 1904 In-8°.

Ştefănescu-Luica (Th), Plugarul. Buc. 1904 In-8°

Ştefu (C. D), O repede privire asupra libertăţii presei Craiova 1904 In-8°.

Stelian (Toma), Discurs rostit în şedinţa Camerei dela 3 Decemvrie 1903 Buc. 1903. In-8°.

Străinescu (M C.), Sfaturi contra luxului şi concubinajului. Buc. 1903. In-8°.

Strajanu (M), Rolul Ligei în cestiunea naţională. Buc 1904. In-8°

Sturdza (D), Petrolul României. Discurs rostit la Buştenari. Buc. 1904. In-8°.

» Trei cuvântări rostite în Corpurile legiuitoare în Noemvrie şi Decemvrie 1903. Buc. 1904 In-4°

Târgovişte (Comuna urbană reşedinţă) Bugetul pe 1904—5. Târgovişte 1904. In-fol.

Târgu-Jiu (Comuna urbană reşedinţă). Bugetul pe 1904—5. T.-Jiu 1904. In-fol

Tarif des douanes de Roumanie, 1904. In-4°.

» *general vamal al României,* 1904. In-8°.

Teodorescu (C. T), Convenţiuni comerciale sau tarif autonom ? Buc 1903. In-8°.

Tezaurul public. Situațiunea la 31 Octomvrie 1903—31 Martie 1904, 31 Maiu—31 August 1904 Buc. 1903—4. In-8°

† *Towne (Ezra Thager),* Die Auffassung der Gesellschaft als Organismus, ihre Entwickelung und ihre Modifikationen Halle 1903 In-8°.

Turnu-Severin. Bugetul pe 1904—5. T.-Severin 1904 In-fol

Tuțescu (Stan), Monografia comunei rurale Catanele, plasa Balta, județul Dolj. Buc. 1904. In-8°.

† *United States.* Abstract of the twelfth census, 1900 Washington 1902. In-8°

† » Annual report of the Commissioner general of immigration, for the fiscal year ended June 30, 1903. Washington 1903 In-8°.

† » » of the Commissioner of internal revenue for the fiscal year ended June 30, 1902, 1903. Washington 1902—3. In-8°.

† » » of the Comptroller of the currency to the second session of the fifty-eighth Congress. December 7, 1903. I, II. Washington 1903. In-8°.

† » » of the Department of agriculture for the fiscal year ended June 30, 1902, 1903 Report of the Secretary of Agriculture. Washington 1902—3. In-8°.

† » » of the Navy Department for the year 1902, 1903. Report of the Secretary of the Navy Miscellaneous reports. Washington 1902—3. In-8°.

† » » of the Post-office Department for the fiscal year ended June 30, 1902. Washington 1902. In-8°.

† » » of the Secretary of the Treasury on the state of the finances for the fiscal year ended June 30, 1902, 1903. Washington 1902—3 In-8°.

† » » of the War Department for the fiscal year ended June 30, 1903. I—VIII, XIV. Washington 1903—4. In-8°.

† » Census reports Twelfth census, taken in the year 1900. I—X. Washington 1901—2. In-4°.

† » Commercial relations with foreign countries during the year 1902. I, II. Washington 1903. In-8°.

† » Commission of fish and fisheries. Part XXVIII. Report of the Commission for the year ending June 30, 1902 Washington 1904. In-8°.

† » Consular reports. Vol. LXXI No. 268—271. Vol. LXXII No. 272—275. Washington 1903. In-8°.

† » Department of commerce and labor. Bulletin of the Bureau of labor. No. 44—45, 47—53 Washington 1903—4. In-8°.

† » » Bureau of navigation Annual report. Octomber 1903. Washington 1903. In-8°.

† » » Bureau of statistics Vol. XXVII — XXX. Special consular reports. Markets for agricultural implements and vehicles in foreign countries. Washington 1903—4. In-8°.

† *United States.* Department of commerce and labor. Monthly consular reports. Vol LXXIII—LXXV. Washington 1903- -4. In-8°.

† » » Special reports Occupations at the twelfth census. Washington 1904. In-8°.

† » » Statistical abstract, 1903. Washington 1903—4. In-8°.

† » Exports declared during the four quarters of the fiscal year ended June 30, 1902, returns from consular districts for quarter ended September 30, 1902, ended March 1903 Washington 1903. In-8°.

† » House of representatives Vol. LXXIII Consular reports. Commerce, manufactures, etc Washington 1903. In-8°.

† » Report of the Director of the Mint upon the production of the precious metals during the calendar year 1901, 1902. Washington 1902—3. In-8°.

† » Special consular reports XXIV, XXVI Washington 1902—3 In-8°.

† » Statistical atlas. Washington 1903 In-4°.

† » The foreign commerce and navigation for the year ending June 30, 1903. Vol II. Washington 1903. In-4°.

† » Treasury Department. The foreign commerce and navigation for the year ending June 30, 1902, 1903. I, II. Washington 1902—3. In-8°.

† » Twelfth census 1900. Special reports. Employees and wages. Washington 1903. In-4°.

† » Year book of the Department of Agriculture, 1902. Washington 1903. In-8°.

† » XV & XVII Annual report of the interstate commerce Commission December 15, 1902, 1903. Washington 1902—3. In-8°

Vasilescu (G), Carte pentru bunul traiu. Craiova 1904. In-8°.

» Vorbe bune la necazurile noastre Ediția II. Craiova 1904. In-8°.

† *Vasilescu (Ştefan),* Studiu economic asupra comerțului general al României. Buc 1891 In-8°.

Vasluiu (Comuna urbană de reşedință). Bugetul pe 1904—5 Bârlad 1904. In-fol.

Verax, La Roumanie et les Juifs. Edition abrégée. Buc. 1904. In-8°

» Roumania and the Jews Buc. 1904 In-8°.

Vlădescu (M), Discursul rostit în şedința Camerei dela 14 Martie a c, la discuția proiectului de lege asupra băncilor populare Buc 1903. In-8°.

Vucol (Augustin), Expozițiunile sau concursurile de animale şi alergările de cai Craiova 1904 In-8°.

» Un raport cu privire la câteva interveniri făcute pentru încurajarea producțiunii şi ameliorațiunii rasselor animalelor domestice în 1904. In-4°.

† *Voye (Ernst),* Ueber die Hohe der verschiedenen Zinsarten und ihre wechselseitige Abhängigkeit Halle 1902. In-8°.

† *Vagon (Ed),* Die finanzielle Entwicklung deutscher Actiengesellschaften

von 1870—1900 und die Gesellschaften mit beschränkter Haftung im Jahre 1900 Halle 1903 In-8°.

Willinger (Martin de) Zomba (Comitat Tolna, Ungaria). Catalogul pepinierelor de viţe americane. 1904—1905 Buc. In-8°

Zarifopol (G. P), Câteva consideraţiuni generale relative la interpelarea guvernului privitoare la politica vamală a Regatului român Buc. 1904. In-8°.

Zolltarif. (Der neue Rumanische) Herausgegeben von der deutschen Handelskammer in Rumänien. Buc. 1904. In-8°

Filologie. Literatură.

Academia Română, Regule ortografice. Buc. 1904. In-8°.

Achimescu (I), Din sferi senine Buc 1904. In-8°.

Adamescu (Gh.) şi *M. Dragomirescu*, Retorica pentru cl. V secundară. Ed. III-a. Buc 1904. In-8°.

Ahn (F), Noua metodă practică pentru a învăţă cu înlesnire limba engleză, urmată de noţiuni de gramatică şi de un vocabular alfabetic, de M. Rudinescu Buc. 1904. In-8°.

Alecsandri (V), Opere complete Poezii. Vol. I Ediţia II-a. Buc. 1904. In-8°.

» Scrisori. I. Către T Maiorescu, I. Negruzzi, Al Papadopol-Callimach şi Pauline Alecsandri. Publicaţie îngrijită de H. Chendi şi E. Carcalechi. Buc 1904 In-8°.

» Teatru Buc. 1904. In-8°

Alexandrescu, Poezii. Elegii şi Fabule. In-8°.

Alencar (Mariode), Ode civica ao Brasil, 1903. In-4°

Alexandri's (V.), Pastelle. Aus dem Rumanischen ubertragen von Konrad Richter. Buc. 1904. In-8°.

† *Alphabetum latinum* Mosquae 1777. In-8°.

* *American (The) Association* to promote the taching of speech to the deaf. June 1904 Philadelphia. In-8°.

Andriescu (N), Răspuns la o prefaţă. Galaţi 1904. In-8°.

Annunzio (G. d'), Poeme din volumul «Poema paradisiaco». Traduse de Alexandrescu-Dorna. Buc. 1904. In-8°.

Anuarul Ateneului Român pe anii 1902—3, 1903—4, de Tr G. Djuvara. Buc. 1904. In-8°

Apostolescu (N.) I, Studii. Buc. 1904. In-8°.

Arătare (Scurta) întoarsă de pre slovenească pre românească la 1784 în Temişoara. Viena. In-8°.

* *Archiv für slavische Philologie.* Herausgegeben von V. Jagić. XXVI Band. Berlin 1904. In-8°.

* *Archivio glottologico italiano*, fondato da G. I. Ascoli. Vol XVI. Puntata seconda Turin 1904. In-8°.

† *Arinos (Alfonso),* Pelo Sertao Historias e pairagens. Rio de Janeiro 1898 In-8°.
Asdrén, Rézé djélli Buc. 1904. In-8°.
Augustini, De civitate Dei. Capitole alese. Text însoţit de o întroducere şi note explicative de I. N. Dianu. Buc 1904. In-8°
Aventură (O) de voiaj. In-8°.
Bacalbaşa (I), Dela oaste Dramă în 3 acte. Buc 1904 In-8°.
† *Baese (Guilelmus),* De canticis terentianis Capita tria. Halle 1903 In-8°.
† *Baican (E),* Anecdote populare Pomanarii dracului. No. 1. Buc. 1898. In-8°.
† » Dialogurile morţilor monarhi ai Romanilor. Ediţia II Focşani 1894 In-8°.
† » Limba metaforică sau graiul cârâitor la Români. Focşani 1892. In-8°.
† » Strigările precupeţilor din Bucureşti şi Iaşi. Buc 1884. In-8°.
† *Balzac (de),* Scene din viaţa privată Tradus din franţuzeşte de K. Gane. Iaşi 1832 In-8°
Bărbulescu (I.), Fonetica alfabetului cirilic în textele romàne din veacul XVI şi XVII în legătură cu monumentele paleo- sârbo- bulgaro- ruso- şi româno-slave. Buc 1903. In-8°.
Bârsan (Z), Visuri de noroc Buc. 1903. In-8°.
Basilescu (N. I), Visele şi tâlmăcirile lor populare. Iaşi 1904. In-8°.
Baţaria (N.), Părăvulii (anecdote populare) Buc. 1904. In-8°.
Bazavan (M I.), Lacrămi şi suspine. T.-Jiu 1904. In-8°.
Becescu-Silvan (Gh), Ştefan cel Mare sau atletul lui Hrist. Buc. 1904. In-8°
* *Beck (Friedrich),* Dantes vita nova. Kritischer Text unter Benutzung von 35 bekannten Handschriften. Munchen 1896 In-4°.
* *Beitrage zur Kunde der indogermanischen Sprachen* Herausgegeben von Dr. Ad. Bezzenberger und Dr. W. Prellwitz. XXVIII Band. Gottingen 1904. In-8°.
Bejan (D), Ce a păţit d-nul Ioan Deleanu după moarte Ploeşti 1904. In-8°
Bengescu (G), Alecsandri patriot. Buc. 1904 In-8°.
* *Berliner philologische Wochenschrift.* Herausgegeben von O Seyffert und K. Fuhr 24 Jahrg. 1904. Berlin. In-8°.
* *Bertana (Emilio),* Vittorio Alfieri studiato nel pensiero, nella vita e nell'arte Turin 1904. In-8°.
* *Bertoni (Dr. Giulio),* I Trovatori minori di Geneva Dresda 1903 In-8°.
Bianu (I), Momente culturale Buc. 1904. In-8°.
Biblioteca hazlie No. 3, 6, 10 Buc. 1904. In-8°.
† *Biblioteca literară a ziarului «Libertatea»* No. 6. Poezii şi Nuvele Orăştie 1904. In-8°
* *Bibliotecă (Noua) română,* T. II. No 1. Braşov 1885. In-8°.
† *Biblioteka pisarzow polskich.* No. 47—48. Cracovia 1903. In-8°.
* *Biblioteca graeca medii aevi.* Nunc primum edidit Constant. Sathas Vol. VII. Paris 1894. In-8°.

Bilac (Olavo), Poesias. Nova edição Rio de Janeiro-Paris In-8°
Bilse, Mica garnizonă Buc. 1904. In-8°.
Bistrițeanu (I. C), Cuib de şoimi. Bârlad 1904. In-8°.
* *Bodnărescul (Leonidas)*, Einige Weihnachts- und Neujahrs-Bräuche der Rumanen Cernăuți 1903. In-8°
Boian (Maiorul Octav), Din virtuțile ostășești. Buc. 1904 In-8°.
* *Boissier (G)*, Tacite. Paris 1903. In-8°.
* *Boissière (P)*, Dictionnaire analogique de la langue française. Paris. In-8°.
Bolintineanu (D), Manoil, roman. Buc. 1903 In-8°.
* *Bonazzi (Dr. Giuliano)*, Il Condaghe di San Pietro di Silki. Testo Logudorese inedito dei secoli XI—XII Sassari-Cagliari 1900 In-4°.
Bonhomme toujours, La princesse Lumière, conte de Fées. In-8°.
Bosnief-Paraschivescu (N), Gânduri uitate. Poezii. Buc. 1903 In-8° mic
† *Bougand (Episcopul Emil)*, Cartea durerii. Tradusă de Iacob A. Nicolescu. Cluj 1904 In-8°.
Bouleanu (Stan), Istoricul marşului de onoare. Buc. In-8°.
† *Brun (Jules)*, La veillée. Douze contes traduits du roumain. Paris. In-8°. (în 2 ex.).
† » Sept contes roumains. Paris 1894. In-8° (în 2 ex.).
» şi *N Papa-Hagi*, Moșneagul dela munte. Buc 1904. In-8°.
* *Bulletin de la Societé de linguistique de Paris* Tom. I—XII. Paris 1869—1903 12 vol. In-8°.
Burnett (Fr. H.), Lordul cel mititel. Buc 1904 In-8°.
* *Byzantinische Zeitschrift.* Herausgegeben von Karl Krumbacher. XIII Band. Lipsca 1904. In-8°.
Caion, Triumful crucii. Buc 1904. In-8°.
Cair (G.), Din lumea gândurilor. Versuri. Buc. 1905. In 8°.
» Urmaşii Romei. Nuvele şi schițe. Buc 1904 In-8°
Calinescu (Economul St), Dialog între Moş Dragne şi Logofătul Stoica Calineanu, explicând întregul organism liturgic. Buc 1904 In-8°.
Calligari-Valsamachi (D.), Dicționar englez-român. Buc. 1903 In-8°.
* *Campus (Prof G.)*, Fonetica del dialetto Logudorese. Turin 1901. In 8°.
* » Sulla questione dell'intacco del C latino. Turin 1901 In-8°.
Candrea (I. Aureliu), Din elementele latineşti ale limbii române. Seria I. Buc. 1904. In-8°.
Cantilli (C.), Aripi de vis. Buc. In-8°.
Carmen Sylva, Pe Dunăre 17 Aprilie (3 Maiu) 1904. Buc In-4°.
» Poezii. Cu biografie. Traduse şi publicate cu înalta autorizare a M. S. Reginei de Elena Poenaru Buc 1904. In-8°.
Carol al II-a (Lui) de A. C. Buc. 1904. In-8°.
† *Carte de cetire* sau lecturariu românesc pentru a doua clasae din scoalele poporale. Viena 1873. In-8°.
† *Celso (Alfonso)*, Porque me ufano do meu paiz Rio de Janeiro 1901 In-8°.

Cervantès, Don Quijote Buc. In-8°.
† *Chateaubriand (F. A. de)*, Atala-Rene. Tradus de Nestor Heruvim. Buc. 1839. In-8°.
Chendi (I), Foiletoane. Buc. 1904 In-8°.
Christescu (L), Istoria şi literatura poporului israelit dela căderea templului al II-lea până în zilele noastre. Buc 1903. In-8°.
Coatu (Gr. N.), Din viaţa ţărănească. Buc. 1904 In-8°.
Coburg (Prinţesa Luisa de), Fiica unui rege în casa de nebuni. Buc. In-8°.
Coengiopol (Florica), Maria din Mangop. Buc. 1904. In-8°
Columb (Th. Th), Amurguri. Poezii. Vol. I Galaţi 1904 In-8°.
† *Conan (Doyle)*, Duett. Roman tradus de Dr. Victor Onişor. Bistriţa 1905 In-8°.
† *Constantin (Pavel)*, Hasdeu-Petriceicu Bogdan mint nyelvész. Tanulmány a román philologia-tortének koréból. Oradea Mare 1904.—In-8°
Coppée (François), Poveste tristă. Roman tradus din limba franceză de Dumitru Stăncescu. Buc. 1902 In-8°.
† *Corneil*, Eraclie, împăratul Constantinopolei. Tragedie. Tradusă de D. I Roset 1831 In-8°.
Coşbuc (G), Cântece de vitejie. Buc. 1904. In-8°.
Cosmovici (V.), Goana după gineri, comedie în 4 acte. Buc. 1904. In-4°.
Critil şi Andronius. Iaşi 1794. In-fol
Croitoru (Gh), Dezertorul. Nuvelă militară. Buc. 1904. In-8°
Curiţa (I V.), Originea limbii române. T.-Jiu 1904 In-8°
† *Dan (D.)*, Obiceiuri şi credinţe armene. Cernăuţi 1904. In-8°.
* *Decurtins (Dr. I)*, Ratoromanische Chrestomathie VI Band Oberengadinisch, Unterengadinisch. Das XVII Jahrhundert Erlangen 1904 In-8°. (2 ex.).
Decusara (Natalia I.), Nuvele. Iaşi 1904 In-8°.
Deleanu (I. I.), Vechi şi noi. Poezii. Buc. 1904. In-8°.
* *Del Lungo (Isidore)*, Beatrice nella vita e nella poesia del secolo XIII. Milano 1891 In-8°.
† *Dencker (Hermann)*, Ueber die Quellen von Nathanniel Lee's Alexander the Great Halle 1903. In-8°.
Densuşianu (N.), Sistema ortografică a limbii romîne. Buc. 1904. In-8°
† *Densuşianu (O)*, Notes de lexicologie roumaine. Paris 1904. In-8°.
Dicescu (Toma), Carte de citire germană pentru clasa VII secundară. Buc. 1904. In-8°.
» Leacul beţiei şi povestea basamacului. Câmpulung 1904. In-8°.
* *Dimand (Dr. Bernhard)*, Zur Rumanischen Moduslehre (2 ex.). Viena 1904 In-4°.
* *Dirr (A.)*, Theoretisch-praktische Grammatik der modernen georgischen (grisinischen Sprache). Viena şi Lipsca. In-8°.
Dissescu (C. G), Alexandru Depărăţeanu. Discurs Buc. 1904 In-8°.

* *Dositheos (Geistl),* Schriften (Духъ списанія Доситеевы, отъ Г М Тротковъ Матице Србске) Buda 1830. In-8°.
* *Doulcat (Monseigneur),* Dictionnaire italien-bulgare-français I Partie Paris 1903 In-8°.
Dragescu (Dr I. C), Desmoşteniţii Nuvele. Buc 1903 In-8°.
Drăghicescu (Locot A. C), Bătălia dela Călugăreni (13 August 1595) Poemă istorică Buc 1902 In-8°.
Драгомановъ (M.), Розвидки .. про украінську народную словесность и письменство. Томъ II (Зборник фильольогичноі секціи Наукового Товариства имени Шевченка. Т. III)
Dragomir (State), Ştefan cel Mare Dramă în trei acte, în versuri Iaşi. In-8°.
Dragomirescu (M), Carte de citire şi compoziţiune pentru cl IV gimnazială (Cartea profesorului). Buc. 1904. In-8°.
» Carte de citire şi compoziţiune pentru cl. IV gimnazială Buc 1904 In-8°.
» Poetica. Ediţia III Buc 1904. In-8°
Dragomirescu (I.), Solare. Buc. 1904. In-8°.
Drăgulescu (M), Poezii. 1903—4. Craiova, Calafat 1904 In-8°.
Dryada, Muzicale. Poezii. Buc. 1903. In-8°.
Duţescu-Duţu (T), Avem cu ce să ne mândrim. Buc. 1903. In-8°
Ebeling (Rudolf S.), De tragicorum poetarum graecorum canticis solutis Pars prior, quae est de Aeschylo et Sophocle. Halle. 1903. In-8°.
Ecaterina II, Învăţătura .. 1773 In-8°.
Eliade (I), Căderea dracilor Buc. 1840 In-8°.
» Gramatică românească 1828. In-8°.
† *Eminescu (M.),* Der arme Dionis Aus dem Rumänischen übersetzt von H Sanielevici und W. Majerczik Buc. 1904.
» Geniu pustiu. Buc. 1904. In-8°.
Est de Alven, Poezii. Buc. 1903. In-8°.
Evolceanu (D.) şi *C. Litzica,* Carte completă de limba latină pentru cl III—IV gimnazială Ediţia III Buc 1904. In-8°.
* *Febvre (C. M A. Michele),* Teatro della Tvrchia. Milano 1681. In-8°
Florantin (I P), Tinereţea luĭ Ştefan cel Mare. Nuvelă istorică Buc. 1904 In-8°.
Florescu (I. Th), Drama din Costeşti Buc 1904. In-8°.
Florini (Alex), Poveşti populare Buc. 1904 Iu-8°
Floru (G), Răsunet la aniversarea patruveacului dela moartea lui Ştefan Vodă cel Mare. Buc. 1904. In 8°.
† *Freiburg (Otto),* Die Quelle des Eckenliedes Halle 1903 In-8°.
Frollo (H), Inimă de student Poezii. Buc 1904 In-8°.
Frueber (Henricus), De hymno in Venerem homerico. Halle 1903. In-8°
Gane (N), Păcate mărturisite. Iaşi 1904. In-8°.
* *Gartner (Theodor),* Darstellung der romänischen Sprache. Halle. In-8°.

Georgescu (I), Suflete otrăvite Nuvele. Ed. II Buc. 1904 In-8°.
Gheorghiu (X. C), Praecepta insigniora litteraria Iaşi 1904 In-8°.
Gheorghiu-Cristeşti (I), Gând pustiu. Versuri. Buc. 1904 In-8°.
† *Гнатюк (Володимир)*, Галицько-руськi народнi легенди Зiбрав. Lemberg 1902. In-8°
* *Gilliéron (J)* et *E Edmond*, Atlas linguistique de la France. Fasc. 9-e—14-e Paris 1903—4. In-fol
* *Giornale storico della letteratura italiana.* Diretto e redatto da Francesco Novati e Rodolfo Renier. Vol. XLIII, XLIV. Turin 1901. In-8°.
» Supplemento. No 6—7. Turin 1903—4. In-8°.
Gold (A S), Abecedar ebraic pentru uzul şcoalelor israelite din ţară. Ed IV. Craiova 1904. In-8°.
» Elementele limbii ebraice pentru uzul şcoalelor israelite din ţară. Partea I. Craiova 1904. In-8°.
Gogol (Nicolaus), Revizorul. Comedie în cinci acte, tradusă de M Wechsler. Botoşani 1904. In-8°.
Gorki (Maxim), Azilul de noapte (La fund). Piesă în 4 acte, tradusă de Iosif Nădejde. Buc. 1904. In-8°.
Grama (I), Carte de limba latină Partea II-a pentru clasa III-a gimnazială Ed. I Buc. 1904. In-8°.
† *Grangagnage (Ch.)*, Vocabulaire des noms wallons d'animaux, de plantes et de minéraux. II éd. Liége 1857. In-8°.
† » Dictionnaire étimologique de la langue wallonne. Liége 1847, 1850. Bruxelles 1880. In-8°.
Grecianu (St. D.), Scrierile lui Radu Logofătul Cronicarul. Buc 1904 In-8°
Gribincea (Laurenţia), Din lume. Nuvele şi schiţe. Iaşi 1904. In-8°.
Grigorescu (G.), Cucoana Marghioala, spălătoreasă din Bucureşti, la băile Constanţa. Constanţa 1904. In-8°.
Grigorescu Elvir (V.), Naţional. Note critice Craiova 1904. In-8°.
» Nuvele. Craiova 1904. In-8°.
» Unde duce băutura Craiova 1904. In-8°.
Grigorovitza (Em) şi *W. Ghiul*, Dicţionar complet germano-român. Ediţia I. Buc. In-8°.
* *Grimm (Jacob und Wilhelm)*, Deutsches Wörterbuch IV Band 1 Abt. 3 T. 5 Lief. X Band. 13—14 Lief. Lipsca 1904 In-8°.
* *Gross (Charles)*, The sources and literature of English history from the earliest times to about 1485. Londra, New-York, Bombay 1900. In-8°
Haneş (P. V.), Literatura română modernă Buc. 1904. In-8°.
Hasdeu (Julie), Bourgeons d'Avril. Nouvelle édition. Buc 1904. In-8°.

† *Hauff* (*W.*), Cântăreaţa. Novelă. Traducere de Dimitrie Danu. Gherla 1889. In-8°.
* *Hecker* (*Max*), Schillers Persönlichkeit. I Theil. Weimar 1904 In-8°.
Hedicke (*Karl*), Caspar Scheits Frölich Heimfahrt Halle 1903 In-8°
† *Heinrich* (*G. A*), Le Parcival de Wolfram d'Eschenbach Paris 1855. In-8°.
Herzl (*Th.*), Noul Gheto. Piesă în 4 acte. Traducere de S. Grosman Buc. In-8°.
Hétrat (*J. B*), Textes choisis de littérature française XIX siècle. Pour les élèves des lycées, classe V. II éd. Buc. 1904. In-8°.
Hirsch Roman. Mişmaşuri. Roman 1904. In-8°.
Hodoş (*Constanţa*), Aur. Dramă în 4 acte. Buc 1903. In-8°.
* *Hofmann* (*Gustav*), Die logudoresische und campidanesische Mundart. Marburg 1885. In-8°.
* *Holder* (*Alfred*), Alt-Celtischer Sprachschatz. 16 Lief. Lipsca 1904 In-8°.
Houssay (*A*), Lacrimile Jeanei. Piatra-N. 1843. In-8°.
† *Hrisoverghi* (*A*), Poezii. Ediţie completă. Iaşi 1843 In-8°.
Hristescu (*N.*), Ghimpi. Târgovişte 1904. In-8°.
† » Versuri Buc. 1902 In-8°
† *Iacobcats*, Huralt. Aus dem Niederländischen übersetzt Hamburg 1711. In-8°.
* *Jahresbericht* über die Fortschritte der klassischen Altertumswissenschaft. Begründet von Conrad Bursian Bd CXVI, CXXVII. Lipsca 1903—1904. In-8°.
Ianculescu de Reus (*Eugenia*), Pentr'o idee. Buc. 1904. In-8°.
Ianko (*Dr Ioser*), Soustava dlouhých slabik koncových v staré germánštině Praga 1903. In-8°.
† *Jensen* (*Kr. Sandfeld*), Die nichtlateinischen Bestandteile im Rumänischen Strassburg 1904. In-8°.
Iez (*T. T.*) (Z. Milovski), Pe viaţă şi pe moarte (O byt). Roman istoric albanez. Luptele pentru independenţă ale lui Skanderbeg—Gheorghe Kastriota Traducere după originalul polonez de Rusa dela Jiu. In-8°
Iliescu (*L.*), Majora Canamus. Buc. 1904 In-8°.
* *Indogermanische Forschungen.* Herausgegeben von Karl Brugmann und Wilhelm Streitberg. XVI Band. Strassburg 1904. In-8°.
Întrebătoare răspunsuri Neamţul 1876. In-8°
Ioan Chrysostomul Bucăţi alese Text grec publicat şi adnotat de Iuliu Valaori. Buc. 1904. In-8°.
» Comentariile sau explicarea epistolei către Filippeni. Buc 1903. In-8°
Ianescu (*Serafim*), Ştefan Vodă Piesă şcolărească în 2 acte Fălticeni 1904. In-8°
Ionnescu-Gion (*G. I*), Liceul Ţepeluş Vodă. Buc 1904 In-8°
» Manuel de lecture Troisième année. Craiova 1904. In-8°.
» Şezătoarea lui Ştefan Vodă. Buc 1904 In-8°.

Ionnescu-Gion, Borgovanu, Stoinescu, Costescu şi *Dima*, Carte de citire pentru clasa III primară urbană Buc. 1903. In-8⁰.

» *Costescu, Grigorescu, Popescu,* Exerciţii de Gramatică şi compuneri pentru clasa III—IV primară urbană Ed. III Buc. In-8⁰.

» pentru divizia III rurală, anul I—II. Ed. III, IV. Buc. 1904—5. In-8⁰.

» *G. N Costescu, G. Stoicescu, G. A. Dima, G. D Scraba, V. Gr. Borgovan* şi *A. I. Odobescu,* Carte de citire pentru divizia II şi III rurală. Ed. III. Buc. 1903- 4. In-8⁰.

» şi *Const. Şăineanu,* Chrestomathie française Classe V, II éd; classe VI, n-elle éd.; classe VII, II éd. Craiova 1904. In-8⁰.

Iorga (N.), Cuvinte adevărate. Buc. 1904. In-8⁰.

» Istoria literaturii religioase a Românilor până la 1688. Buc. 1904. In-8⁰.

» Pe drumuri depărtate. Buc. 1904. In-8⁰.

» Socoteală definitivă cu d-l Pompiliu Eliade. Buc. 1903. In-8⁰.

Isecescu (Zulnia C.), Şezătoarea lelicăi Catrinii. Un sfat bun şi meşteşug nu slujbă. Piatra 1904. In-8⁰.

Istoria populară a literaturii române. Ediţia II. Buc. 1904 In-8⁰.

† *Jung (J.),* Constantin Jireček. Die Romanen in den Städten Dalmatiens wahrend des Mittelalters. In-8⁰.

Ivanovici (S.), Maniacii condeiului. No. 2. Iuliu Dragomirescu. No. 3. Ilarie Chendi. Buc. 1904. In-8⁰.

† *Karlowicz (Jan),* Slownik gwar polskich. Tom III. Cracovia 1903. In-8⁰.

† *Kretzer (Maximilianus),* De Romanorum vocabulis pontificalibus Halle 1903 In-8⁰

* *Kòhler (Reinhold),* Kleinere Schriften. Herausgegeben von Johannes Bolte. Weimar 1898—1900. In-8⁰

† *Kongress (Orientalisten).* Verhandlungen des XIII, internationalen ... Hamburg September 1902. Leiden 1904. In-8⁰.

Korolenko (V.), Muzicantul orb. Piatra-N. 1905. In-8⁰.

† *Koţebue,* Uniforma feldmarşalului Veligton. Comedie. Iaşi 1835. In-8⁰.

* *Kritischer Jahresbericht* über die Fortschritte der romanischen Philologie. Herausgegeben von Karl Vollmoller. II Band, 2 Heft. Erlangen 1904. In-8⁰.

† *Kurschner (Joseph),* Deutscher Literatur-Kalender auf das Jahr 1902, 1904. Lipsca. In-8⁰.

Lahovary (J A.), Obole, revue en deux actes. Buc. 1904. In-8⁰.

† *Lazăr (Victor),* Îndreptar pentru învăţarea limbii engleze. Ediţia II. Sibiiu 1904. In-8⁰.

Lecca (H. G.), Octava. Buc. 1904. In-8⁰.

» Poezii. A noua. Buc 1904. In-8⁰.

Lecţiune (O) de înaltă morală pe terenul literar şi ştiinţific. Ploeşti 1903. In-8⁰.

Lesto (M. M), Legenda «Nu mă uità», surora legendei mărgăritărelului, tradusă. T.-Severin 1904. In-8°

† *Leuschner (Bruno)*, Ueber das Verhaltniss von The Two Noble Kinsmen zu Chancers Knightes Tale Halle 1903. In-8°.

* *Levy (Emil)*, Provenzalisches Supplement-Worterbuch. Berichtigungen und Ergánzungen zu Raynouards Lexique roman I—IV Lipsca. 1894—1904. In-8°.

† *Lieutaud (V.)*, Le poil. Canton de Séuez, arrondissement de Castelane. Gisteron 1903. In-8°

* *Literaturblatt* fur germanische und romanische Philologie. XXV Jahrg. 1904. Lipsca In-8°.

Litzica (C.), Limba franceză pentru clasa II gimn Ed III. Buc 1904 In-8°.

» şi *T Alesseanu*, Limba franceză pentru clasa III gimn. Ed. I Buc 1904. In-8°.

* *Livii (Titi)*, Ab urbe condita liber XXIX. Für den Schulgebrauch erklärt von Prof. Wilhelm Wegehaupt. Gotha 1896 In-8°.

* » Ab urbe condita libri. Erklart von W Wessenborn. VII Band—X Band (Buch XXXI—XXXV) 2-te Auflage Berlin 1873—1885 In-8°.

* » Ab urbe condita libri I—X, XXI—XXVI, XXIX, XXX. Für den Schulgebrauch erklärt von Dr. Moritz Müller, Franz Luterbacher, Eduard Wolfflin, Dr. F. Friedersdorff. Lipsca 1878—1892. In-8°.

Locusteanu (N) şi *Popa-Liseanu*, Carte de citire şi exerciţii de limba latină. Partea I—II pentru clasa III gimn. Ed. III Buc. 1904. In-8°.

» Noţiuni elementare de versificaţiune latină Buc 1903 In-8°.

Lovinescu (Prof. E.), O chestie de sintaxă latină. Buc. 1904. In-8°.

» Pronunţarea latină în epoca clasică Buc. 1904. In-8°.

Lupu Antonescu (A), Exerciţii gradate de gramatică pentru divizia II rurală. Ed. IX. Divizia III. Ed. XIII Buc 1904. In-8°.

» Exerciţii gradate de gramatică şi compoziţiuni pentru cl. III urbană. Ed XIII Clasa IV. Ed X. Buc 1904. In-8°.

» Etimologia pentru elevii clasei II secundare Ed. II.—Sintaxa pentru elevii clasei III secundare. Ed. IV. Buc 1904. In-8°

Macri (P), Sărbătoarea poporului. Buc. In-8°

» Tainele căsniciei, roman original. Buc 1904. In-4°.

Madan (G), Cântece şi versuri alese din cei mai buni scriitori români. Buc. 1904. In-8°.

Mândrescu (S C), Influenţa culturii germane asupra noastră. I. Influenţa germană asupra limbii române. Iaşi 1904 In-8°

Manoil (Ana), Istorioare morale pentru clasa I şi II primară. Ed. III. Buc 1904 In-8°.

Mardare (S I), Povestea lui Moş Dumitrache beţivanul. Giurgiu 1904. In-8°.

Marinescu (C.), Ore consumate. Seria I—II. T-Severin 1904. In-8°.

Măzăreanul (V), Cuvânt de pomenire vechiului Ştefan Voevod cel Mare. Buc. 1904. In-8°.

Mayoux (Henri), Deuxième année de la langue française. Lectures et conversations à l'usage des lycées et gymnases de Roumanie. I-ère édition. Buc. 1904. In-8°.

* *Meillet (A),* Introduction à l'étude comparative des langues européennes. Paris 1903. In-8°.

† *Melville Bell (Alexander),* English visible speech and its topography elucidated. Washington 1904. In-8°.

* *Mémoires* de la Société de linguistique de Paris. Tome XIII. 1—4 fasc. Paris 1904. In-8°.

* *Meyer (Lübke W),* Grammaire des langues romanes. Tom. IV. Tables générales par Auguste Doutrepont et Georges Doutrepont. Avec la collaboration de M. Albert Counson. I. Livr. Paris 1904 In-8°.

Michăescu (N), Witz and Humour. Buc. 1904. In-8°.

Michăescu (P.), Culise cernite. Proză. Buc 1904. In-8°.

Michăilescu (A E.), Crâmpee din viaţa ţăranului român. Buc. 1904. In-8°.

* *Millien (Achille),* Ballades et chansons populaires tchèques et bulgares. Paris 1904 In-8°

Ministerul Cultelor şi Instrucţiunii publice Discuţiunile, conferinţele şi lecţiunile cari au avut loc cu ocaziunea Congresului limbilor clasice, ţinut la Liceul «Lazăr» în zilele de 22—25 Aprilie 1904. Buc. 1904. In-8°

* *Murray (Dr. James A. H),* A new English dictionary on historical principles (Vol. VI—VIII). Oxford. In-4°.

Năsturel de Fiereşti (Udrişte), Viaţa lui Varlaam şi Ioasaf. Tradusă din limba elenă la anul 1648... Tipărită pentru prima oară de Generalul P. V. Năsturel Buc 1904 In-8°.

Naum (A A), Traduceri Iaşi 1904 In-8°.

Nedelschi (P I), Intime. Poezii. Iaşi 1904. In-8°.

† *Negrea (Gr.),* Ghiuilom Tel sau Elveţia slobodă Tradus... No. 1. Buzău. In-8°.

† *Negruţţi (C),* Aprodul Purice. Iaşi 1837. In-8°.

* *Nestle (Wilhelm),* Euripides der Dichter der griechischen Aufklarung. Stuttgart 1901. In-8°

Niculiţă (Gh), Şezătoare Piatra-N 1903. In-8°

† *Nordiska Studier.* Tillegnade Adolf Noreen. Upsala 1904. In-8°.

* *Nuova Antologia.* Rivista di lettere, scienze ed arti Quarta serie. Anno 39. Vol. CIX CXIV. Roma 1904 In-8°.

Nuvele umoristice şi satirice Piatra-N. 1904. In-8°.

Obedeanu (O. V), Textul relativ la epopea pictorală a lui Ştefan cel Mare. Buc. 1904. In-8°.

* *Obradovici (Dositeiu),* Цѣлокупна Дѣла препечатана и издала народна књигопечатна Дан Медаковића. Книга 1—8. Semlin 1850. In-8°.

Oraţiuni ţinute la nunţile ţărăneşti Buc In-8°.

Orleanu (Maiorul Al G) Adevăratele forme ale terminaţiunilor de declinare română Focşani 1904. In-8°.

Otrăvirea Prinţului coroanei sau Lidia. No 1 Buc In-8°.

Păcală Năzdrăvăniile .. cu toate întâmplările lui. Buc In-8°

† *Pann (Anton)*, Fabule şi istorioare auzite şi versificate. Cartea I, II. Tipărirea a doua. Buc 1847. In-8°.

† » Noul Erotocrit. Tom I Sibiu 1837. In-8°.

» O şezătoare la ţară sau povestea lui Moş Albu. Ed II Buc. 1903. In-8°.

† » Proverburi sau povestea vorbii. Partea II. Buc 1853. In-8°.

† » Spitalul amorului. Ediţia II broş. II, III, V. Ed I broş II. Buc. 1850—52. In-8°

† *Papadopolu (N)*, Cărticică îndemânatecă. Iaşi 1819. In-8°.

* *Paris (Gaston)*, Poèmes et légendes du moyen-âge. Paris In-8°.

Pârvan (V), Un vechiu monument de limbă literară românească, 1639—1668. In-8°.

Paul (Luca), Sfada satului cu învăţătorul Piteşti 1904. In-8°.

† *Paulescu*, Despre styl în physiologie. Buc 1904 In-8°.

Pavlov (P. I), Monologuri în versuri. Buc 1904. In-8°.

† *Perşoiu (I. C)*, A ieşit semănătorul să arunce sămânţa. Brăila 1904. In-8°.

* *Petzet (Christian)*, Die Blutezeit der deutschen politischen Lyrik von 1840 bis 1850. Munchen 1903. In-8°.

Pinon, Cobe rea. Poemă satirică. T-Jiu 1904. In-8°

† *Piur (Paul)*, Studien zur sprachlichen Würdigung Christian Wolffs. Halle 1903 In-8°.

† *Pleşoian (G.)*, Canarul. Istorie morală şi religioasă. Tradusă din franţuzeşte. Craiova 1840. In-8°.

Podeanu (V), Cântece. Vol. IV 1903—1904. Buc. 1904. In-8°.

† *Poetice cercări* ale unui anonim Buc 1837. In-8°.

* *Pologne (La)*. Annales contemporaines, politiques, religieuses et littéraires des peuples de l'Europe orientale Publication de la Société slave de Paris. Tom. I. Années 1848 et 1849; 1850 et 1851 (No. 1) Paris In-8°.

Popescu (Dr. C), Gramatica limbii ebraice Buc 1904. In-8°.

Popescu (I), Limbile semitice Buc. 1904. In-8°

» Viaţa în vis şi visul în viaţă Buc. 1904. In-8°.

Popescu (Maria), Fiori de toamnă Versuri. Ploeşti 1903. In-8°.

Popescu-Frăţileşti (G), Paulin dela Nola. Buc. 1904. In-8°

Popescu-Polyclet (I), Viorele Versuri. Craiova 1904. In-8°.

Popovici (A C), Curs complet de limba germană. Carte pentru cl II-a secundară, ed II şi IV, cl. III-V, ed. II şi III, cl. VIII. Buc. In-8°.

* *Popovici (Iosef)*, Roumaenische Dialekte. I Halle 1905. In-8°.

* *Popp (Vasilie)*, Către cinstit dumné-lui Ioan Prale, autorul Psaltirei în versuri. In-4°

Prasin (S.), şi *Gh. Volenti*, Mioara. Comedie în trei acte. Iaşi 1903. In-8°.

† *Pressler (Bruno),* Quaestionum ovidianarum capita duo. Hal 1903. In-8°.
Pretorianu (Preot I.), Despre beţie. Craiova In-8°.
Psichosa şi *Iuliu Dragomirescu,* Vederea lui Baltazar. Buc 1904 In-8°.
Rădulescu-Codin şi *Şt Şt Tuţescu,* Dăfii, Snoave şi Poveşti. Craiova. In-8°.
Ranetti (G), Eu râd, Tu râzi, El râde .. Buc. 1903 In-8°.
Răsbunătorul săracilor. Mare roman popular. Buc. 1904
Recigidiul din Belgrad. Asasinarea regelui Alexandru şi a reginei Draga. Fasc No. 104—153, 188—205. Buc. In-8°.
† *Reinmold (Franz),* Beaumont und Flechter's «The Triumph of honour» und seine Quelle. Halle 1903. In-8°.
* *Renaissance latine (La).* 3-e année. Tom. I—IV. Paris 1904. In-8°.
Reţeanu (D. T), Picături de rouă. Botoşani 1904. In-8°.
* *Revue* de philologie, de littérature et d'histoire anciennes Tom. XXVII, XVIII Paris 1903. In-8°.
* *Revue* des deux mondes Paris 1904 In-8°.
† *Revue des langues romanes.* Tom. XLVI Montpellier 1903. In-8°.
* *Revue* d'histoire littéraire de la France Paris 1904. In-8°.
† *Revue* orientale et américaine.... publiée par Léon de Rosny. Tom. II. No. 8. Tom. IV. No. 13, 14. Paris 1878—1890. In-8°.
† *Ritter (Otto),* Neue Quellenfunde zu Robert Burns. Halle 1903. In-8°.
Riureanu (I M), Istorioare pentru copii. Ed V. Buc. 1903. In-8°.
* *Rivista* di filologia e d'istruzione classica Turin 1904. In-8°.
* *Roget (Peter Mark),* Thesaurus of English words and phrases. Londra New-York şi Bombay 1904. In-8°.
* *Rolland (Eugène),* Flore populaire ou histoire naturelle des plantes dans leurs rapports avec la linguistique et le folklore Tom. V. Paris 1904. In-8°.
* *Romania.* Recueil trimestriel consacré à l'étude des langues et des littératures romanes. Tom. XXXIII. Paris 1904 In-8°.
Rosenfeld (M.), Cântece din Ghetto, traduse din jidoveşte, cu învoirea autorului, de M. Rusu Iaşi 1904. In-8°.
Rosetti (Radu D), Din toate. Poezii. Buc. 1905 In-8°.
» Printre picături Ploeşti 1904. In-8°.
Rosetti-Max (D. B), Între Capşa şi Palat. Buc. 1904. In-8°.
† *Rosny (Léon de),* Cours pratique de langue japonaise. Paris 1903. In-8°.
† » Fa-tzien, «Les billets doux». Poème cantonais du VIII-e des tsaïtsze modernes. Fragments traduits en français. Paris 1876. In-8°.
† *Sadée (Leopoldus),* De Boeotiae titulorum dialecto. Halle 1903. In-8°.
Sadoveanu (M), Dureri înnăbuşite. Buc. 1904. In-8°.
» Povesiri. Buc. 1904. In-8°.
» Şoimii. Buc. 1904 In-8°,
* *Salai (Emeric),* Gramatica ungurească. pe cea (limba) romînească întoarsă prin Petru Maller. Buda 1832. In-8°.

* *Samarow (Gregor),* Plewna. Roman I—III Band Stuttgart şi Lipsca 1884. In-8°.
* *Samfiresco (Elvire),* Ménage polémiste, philologue, poète. Paris 1902. In-8°.
Sandu (C). Drum şi popas. Buc. 1904. In-8°.
Săvulescu (N), Romanul unei iubiri. Buc 1904 In-8°.
Sbiera (Dr. R I.), Fiziologia vocalelor româneşti ă şi î. Buc 1904. In-8°.
† *Сборникъ* за народни умотворения, наука и книжнина, издава Българското Книжовно Дружество. Книга XIX. Нова редица книга първа Sofia 1903. In-8°.
Scânteie (V.) Anecdote trăite Iaşi 1904 In-8°.
* *Schischmanoff (Lydie),* Légendes religieuses bulgares traduites. Paris 1896. In-8°.
* *Schlessing (A),* Deutscher Wortschatz oder der passendeAusdruck III Auflage. Stuttgart 1903. In-8°.
† *Schmidt (Reinhold),* Die Lieder des Andrien contredit d'Arras. Halle 1903. In-8°.
* *Schmidt (Wilhelm),* Der Zug nach Valea alba. Dramatisches Gedicht Cernăuţi In-8°.
† *Schneider (Walter),* Ueber das Verhältniss von David Garricks «Florizel and Perdita» zu Shakespeare's «The Winters Tale» Halle 1902. In-8°.
† *Schneider (Wilhelm),* Das Verhältniss von Colley Cibbers Lust-Spiel «The Non-Juror» zu Molières «Tartuffe». Halle 1903. In-8°
† *Schrader (Otto),* Die germanischen Bestandteile des russischen Wortschatzes und ihre kulturgeschichtliche Bedeutung. Berlin 1903 In-8°.
Schroff (M. W), Bilder aus Rumanien II—III Band Buc 1903—4. In-8°.
† *Scriban (August),* Hiatus, Elision und Synalephe im rumanischen Vers. Halle 1903. In-8°.
† *Scrieri* de D. R. Iaşi 1845. In-8°.
Scurtu (I), Portretele lui Eminescu Buc 1903 In-8°.
Şerbănescu (Th), Inaugurarea monumentului poetului... (31 Octomvrie (1904) Cuvântări şi dări de samă Buc. 1904. In-8°
Şeşefschi (A), Lecţiuni de limba germană întocmite pentru clasa IV liceală. Ed. I. Buc. 1904. In-8°.
Sfârlogianu (D.), Poezii regale. Piteşti. In-8°.
Sfinx, Căsnicie modernă Buc. 1904. In-8°.
Sienkiewicz (Henryk), O noapte de Crăciun (Surmenatul). Din memoriile unui preceptor. Tradus de Atanasie Ionescu Buc. 1904. In-8°
» Quo Vadis. Roman din timpurile lui Nerone. Vol. I. Buc 1904 In-8°.
» «Să-l urmăm!» Tradus de T. D Protopopescu. Ed. II şi III. Ploeşti 1905. In-8°.
† *Şiler,* Cornetul Comedie. Tradusă de M. Vitlimescul Iaşi 1839 In-8°.
† *Silva (Tecxeira),* Via-Sacra, versos. Rio de Janeiro 1901. In-8°.
Silvan (Gh), Din vremea lui Ştefan cel Mare. Bătrânul Dan. Poveste eroică. 1504—1904. Buc. 1904. In-8°.

Silvan (Gh), Ştefan cel Mare pe patul morţii. 1504—1904 Ploeşti 1904 In-8°.
Simionescu (G), Gramatica română pentru divizia II şi III rurală; cl II prim urb., cl. III. şi IV; cl. IV Edit. III şi IV. Buc. In-8°.
Sinigaglia (L. E), Nouvelles lectures commerciales éd Craiova 1904. In-8°.
Skowronnek (R.), Dragoste şi datorie. Piatra-N. 1904. In-8°.
Smara, Dorul de ţară. Ploeşti 1905. In-8°.
† *Sonza (C. Fr. Bern. de),* Lembranças e curiosidades de valle do Amazonas 1873. In-8°.
† *Şpan (Dr. Petru),* Călăuza noului abecedar. Sibiiu 1904 In-8°.
» Noul abecedar Sibiiu 1904 In-8°.
Speranţia (Th. D), Anecdote împănate. Buc. 1903. In-8°.
» Călătoriile lui Enache Cocoloş. Buc 1904 In-8°.
† *Sprachlehre* in deutscher und walachischer Sprache. Cernăuţi 1810. In-8°.
Stamatescu (Gr.), Poezii. Vol. I. Buc. 1904. In-8°
« Poezii. Vol. I—II. Ediţia II Buc 1904 In-8°
Stavri (Artur), Câteva clipe. Poezii. Buc. 1904. In-8°.
Stempo (S M), Ultima lovitură, dramă. Buc. 1904. In-8°.
Stoica (G.), Schiţe din popor. Cluj-Gherla 1903. In-8°.
* *Studj romanzi,* editi a cura di E. Monaci. II. Roma 1904. In-8°.
Stymphel, La focul rampei. Bârlad 1904. In-8°.
Suchianu (I), Carte de citire şi compoziţie pentru clasa IV secundară. Ed. I. Buc. 1903. In-8°
† *Suciu (P.),* Păcatele noastre. Cluj-Gherla 1903 In-8°.
* *Tabet (Elie),* Dictionnaire français-arabe des termes juridiques accompagnés des principes du droit français et du droit musulman qui s'y rapportent Tom. I. Alger 1903. In-8°.
† *Tacit,* Dialogul oratorilor. Traducere. Buc 1905. In-8°.
Târzianu (D.), Şcolarul leneş şi somnoros Giurgiu 1904. In-8°.
† *Tasso (Torquato),* Goffred abo Ieruzalem wyzwolona .. Przekladania Piotra Kochanowskiego Wydal Dr. Lucyan Rydel Tom. II. Cracovia 1903. In-8°.
Teatrul Naţional Sinziana şi Pepelea In-8°.
Teatrul sătesc . de trei învăţători Câmpulung 1904. In-8°.
Teleor (D), Din juneţea lui C. A. Rosetti. (Anecdote). Buc. 1903. In-8°.
» Eminescu intim Buc. 1904. In-8°
Therer (L), Victima tradiţiei, dramă într'un act. 1903. In-8°.
* *Thesavrvs lingvae latinae* editvs avctoritate et consilio Academiarvm qvinqve Germanicarvm. Vol I, fasc. 7, Vol. II, fasc 6, 7. Lipsca 1904. In-8°.
† *Thieme (Wilhelm),* Peele Edward I und seine Quellen. Halle 1903. In-8°.
* *Tiersot (Julien),* Chansons populaires recueillies dans les Alpes françaises (Savoie et Dauphiné). Grenoble, Montiers 1903 In-4°.
* » Histoire de la chanson populaire en France Paris 1889. In-8°.
† *Thomas (M),* Atlas linguistique. Paris 1904. In-8°.
Thorand (I), Poezii. Buc. 1904. In-8°.

† *Thornton (William)*, On the mode of teaching the surd, or deaf and consequently dumb to speak. Philadelphia 1904. In-8⁰.
† *Tiedge (Adolf)*, Sebastian Brants Freidank-Bearbeitung. Halle 1905. In-8⁰
Timotescu (Al), La noi în sat Mușetești-Argeș 1904. In-8⁰.
Tolstoi (L), Romanul căsătoriei. Piatra-N. 1904. In-8⁰.
Trandafirescu (Dr. M. P), Impresiuni din viață. Buc 1904. In-8⁰.
» Legenda soldatului român. Buc. 1904 In-8⁰.
» Poezii populare române. Buc 1904. In-8⁰.
» Poezii rusticane Buc. 1904. In-8⁰
» Reminiscențe din viață Buc. 1904 In-8⁰
† *Trausch (Joseph)*, Schriftsteller-Lexicon I—IV Band. Brașov, Sibiiu 1868—1902. In-8⁰.
† *Trueber (Henricus)*, De hymno in Venerem Homerico. Halle. 1903 In-8⁰.
* *Ulrich (Jakob)*, Trubert, Altfranzösischer Schelmenroman des Douin de Lavesne. Dresda 1904 In-8⁰.
Urechiă (V. A), Legende române I. Buc. 1904 In-8⁰
† *Văcărescul (Marele Logofăt I)*, Grădinarul cel orb, comedie tradusă Buc 1836 In-8⁰
Valaori (I), Caracternl limbii grecești și ideile străine culturii elenice din noul Testament. Buc. 1904. In-8⁰.
» Pronunțarea limbii grecești. Buc 1904. In-8⁰
Vanic, Carmil și Venus, poem original. Câmpulung 1904 In-8⁰.
Varlam (Dr), Spre țară—Spre popor ! Pitești 1905. In-8⁰
Verlaine (Paul), Traduceri de d-nii Anghel și St. O. Iosif. Buc. In-8⁰.
† *Verne (Jules)*, Castelul de Carpați. Traducere autorizată, de Victor Puișor. Sibiiu 1897. In-8⁰
* *Vilmsen (G. P)*, Prietenul tinerimii. Tradus din limba germană de I C. P. II ed. Buc. 1848. In-8⁰.
Violett (P. R. de), Adorate Buc 1904. In-8⁰.
Virgiliu, Bucolicele și Georgicele Traducere cu un studiu biografic și cu note de M. Strajanu. Buc. 1904. In-8⁰.
† *Vogt (Adolf)*, Ben Jonsons Tragödie Catiline his conspiracy und ihre Quellen. Halle 1903.
Voicu (T.), Dobrogene, versuri Tulcea 1904. In-8⁰.
† *Voltaire (de)*, Candide ou l'optimisme. Traduit de l'allemand de M-r le Docteur Ralph. Geneva 1761. In-8⁰.
* *Voretzsch (Carl)*, Epische Studien. Beiträge zur Geschichte der franzosischen Heldensage und Heldendichtung. I Heft. Halle 1900 In-8⁰
† *Weigand (Prof. Dr. Gustav)*, Die Dialekte der Bukowina und Bassarabiens. Lipsca 1904 In-8⁰.
† » Linguistisches Atlas des dacoromanischen Sprachgebietes. Lief 4—5. Lipsca. In-fol.
† » Zehnter-Elfter Jahresbericht des Instituts fur rumänische Sprache zu Leipzig. Lipsca 1904. In-8⁰.

† *Wernike (Arthur)*, Das Verhaltniss von John Lacys, «The Dumb Lady, or the Farrier made Physician» zu Molières «Le Médecin malgré lui» und «L'Amour médecin». Halle 1903. In-8°
* *Zeitschrift* des Vereins für Volkskunde XIV Jahrg. Berlin 1904. In-8°
* *Zeitschrift* fur romanische Philologie Herausgegeben von Dr Gustav Grober. XXVIII Band Halle 1904. In-8°.
* *Zeitschrift* für vergleichende Sprachforschung aus dem Gebiete der indogermanischen Sprachen Band XXXIX Gutersloh 1904 In-8°.

Istorie.

* *Abraham (Władysław.)*, Powstanie organizacyi Kościoła łacińskiego na Rusi. Tom. I. 1904. In-8°.
† *Academia Cracoviensis.* Collectanea ex archivo Collegii historici. Tom. X. Cracovia 1902. In-8°
Academia Română. Informațiuni asupra trecutului și membrilor ei, de ***. Buc. 1903. In-8°.
Adamescu (Gh.), Istoria seminarului «Veniamin» din Iași. Buc. 1904 In-8°.
Aguletti (Th Avr.), Manual de Istoria Românilor pentru clasa IV-a secundară. Buc. 1903 In-8°.
› Scrisoare publică adresată d-lui Gr. G. Tocilescu. Buc. 1903 In-8°.
* *Alexandrului* celui mare din Macedonia (Istoria) și a lui Darie din Persida Împăraților Sibiiu 1794. In-8°.
† *Alimenti (Ugo)*, La Romania. Turin-Roma 1903. In-8°.
† *Almanach de Gotha*, 1904—5. Gotha. In-8°.
Angelescu (Dr. N I), Acte și documente din trecutul farmaciei în țerile românești. Buc 1904. In-8°.
Angelescu (I. El), Din corespondența bavareză și saxonă (1691—1739). Târgoviște 1904. In-8°.
Anul 1848 în Principatele Române Acte și documente. Tom IV. Buc. 1903. In-8°.
* *Arătare (Scurtă)* despre luarea Parisului și alte întâmplări, dela un iubitor de pace. Budapesta 1814. In-8°.
† *Archaeologiai Értesitö* Szerkeszti Hampel József Budapesta 1902. In-8°.
† *Archiv* des Vereins fur siebenburgische Landeskunde Neue Folge. XXX Band. Sibiiu 1903 In-8°.
* *Archiv* fur osterreichische Geschichte. XCIII Band. Viena 1904. In-8°.
† *Archivio* della R. Società Romana di Storia Patria. Vol XXV, XXVII Roma 1903—1904. In-8°.
Arginteanu (Ion), Istoria Românilor Macedoneni. Buc. 1904. In-8°.
* *Arkiv* zo povĕstnicu Jugoslavensku Knijka I, II. Uredio Ivan Kukuljević Sacinski. Agram 1851—1854 In-8°.

† *Auner (Carl)*, Geschichte der Bukarester Baratzie Buc. 1904. In-8°.
† *Бібліотека (Русска історична)*. Видае науковое Товариство імени Шевченка Tom XXIV. Lemberg 1904. In-8°
† *Bidlo (Iaroslav)*, Iednota bratrská v prunín vyhnanství. Část II (1561—1572). Praga. 1903. In-8°
† *Bogdan (I)*, Ueber die rumanischen Knesen. Berlin. In-8°.
Bogdan (N. A), Orașul Iași Schițe istorice și administrative. Iași 1904 In-8°.
* *Boulay de la Meurthe (Le C-te)*, Correspondance du Duc d'Enghien, 1801—1804 et documents sur son enlèvement et sa mort. Tom. I Paris 1904. In-8°.
† *Briefe* eines Staatsministers uber Aufklarung. Strassburg 1789. In-8°.
* *Bulletin* de correspondance hellénique XXVII, XXVIII année, 1903—1904. Paris In-8°
† *Bullettino* dell' Istituto storico italiano No. 23—24 Roma 1902. In-8°.
Buțureanu (Gr. C), Spătarul Gheorghe Burada. Schiță biografică Iași 1904 In-8°
Buzoianu (G T), În jurul războiului din extremul-orient Buc 1904. In-8°
† Βυζαντινὰ χρονικά Византійскій Временникъ Tom IX, X. St.-Petersburg 1902—1903. In-8°.
* *Caetani (Leone)*, Annali dell'Islam Vol. I. Milan 1904. In-4°
Căile ferate. Istoricul Broșura II Buc 1904. In-8°.
† *Calafat (Orașul.)*, Actul de fundațiune 1855. In-8°.
Calmuschi (C), Excursiunea «Ștefan cel Mare». In-8°.
† *Canadian (The)*, Antiquarian and Numismatic Journal. Published by the Numismatic and Antiquarian Society of Montreal Vol. IV April, July, Oct. 1902. Montreal. In-8°.
† *Cantemir (Dimitrie)*, Al Hronicului-Romano-Moldo-Vlahilor T. II. Iași 1836 In-8°.
Carol I (M. S.), Cuvântarea la serbarea centenarului seminarului «Veniamin Costache» din Iași în 4 Octomvrie 1904 Iași 1904. In-8°.
» Nicopole. Cuvântare rostită în Academia Română Buc 1904 In-8°.
† *Časopis* Moraského Musea Zemského. Ročník III, IV. Brunn 1903—4. In-8°.
† *Catalogue* de pendules et montres anciennes de la collection Colonel Alexandre A. Budisteanu. Buc 1904. In-8°
* *Chronicle (The) of Morea.* Τὸ χρονικὸν τοῦ Μωρέως A history in political verse . Edited by John Schmitt Londra 1904 In-8°.
† *Chronique (La)* de France. 4-e année, 1903 In-8°.
* *Cichorius (Conrad)*, Die romischen Denkmaler in der Dobrudscha. Berlin 1904 In-8°.
Cihan (C.), Drumul la Putna. Iași 1904. In-8°
Clinciu (I.), Manual de istorie universală pentru clasa I-a secundară (Partea I Ed. V), II-a (Partea II Ed. V), III-a (Partea III. Ed II). Buc. 1903—1904 In-8°.
Constantinescu-Râmniceanu (G), Sentimentul dinastic la Români —Hunyadi Korvin János și Mátyás Király. Două conferințe. Buc. 1903. In-8°.

* *Corpvs* inscriptionvm latinarvm consilio et avctoritate Academiae litterarvm regiae Borvssicae editvm. Vol. XIII, part. I, fasc. 2 Berlin 1904 In-fol.
* » Vol VIII suppl. Pars III. Inscriptionvm Mavretaniae latinarvm, miliariorvm et instrvmenti domestici in Provinciis Africanis repertorvm svpplementvm. Edidervnt Iohannes Schmidt, Renatvs Cagnat, Hermannvs Dessav. Berlin 1904 In-fol

Costăchescu (Maior I), Din viața lui Ștefan cel Mare. Dorohoiu 1904 In-8⁰.

Cujbă (S), Viața și luptele lui Ștefan cel Mare Buc 1904 In-8⁰.

† *Däianu (Dr. Elie)*, Supplex libellus Valachorum. 1791. Text original și traducere. Sibiiu 1901 In-8⁰

† *Dan (Dimitrie)*, Comuna Straja și locuitorii ei. Studiu istoric, topografic și folkloric. Cernăuți 1897 In-8⁰.

† » Die Juden in der Bucowina 1890 In-8⁰.

† » Die orientalischen Armenier in der Bukowina Cernăuți 1891. In-8⁰.

† » Die Zigeuner in der Bukowina. Cernăuți 1893. In-8⁰.

† » Din scrierile lui Cernăuți 1902. In-8⁰.

† » Evreii din Bucovina Studiu istoric, cultural, etnografic și folkloric. Cernăuți 1899 In-8⁰

† » Împăratul nostru Francisc Iosif I, 1848—1898 Cernăuți 1898 In-8⁰.

† » Persecutarea Armenilor din Moldova în anul 1551. Cernăuți 1896. In-8⁰

† » 4 evanghelii armene din Moldova și Bucovina Cernăuți 1896 In-8⁰.

* *Daremberg (Ch), Edm. Saglio et Edm. Pottier,* Dictionnaire des antiquités grecques et romaines 35, 36 fasc. Paris 1904 In-4⁰.

* *De Gubernatis (Comte Angelo)*, La Roumanie et les Roumains. Florența 1898. In-8⁰.

* *Delaville Le Roulx (J)*, Les Hospitaliers en Terre Sainte et à Chypre (1100—1310). Paris 1904 In-8⁰

Densușianu (Nic.), Aniversarea de patru secole dela moartea lui Ștefan cel Mare (2 Iulie 1504). Buc 1904. In-8⁰.

† *Deutsche (Der) Herold* Zeitschrift fur Wappen- Siegel- und Familienkunde XXXIII, XXXIV. Jahrgang 1902—1903. Berlin 1902—3 In-4⁰.

† *Diehl (Charles)*, Théodora Impératrice de Byzance. Paris. In-8⁰

* *Discours* de ce qui c'est passé en Transilvanye, de l'vnion des Princes de Moldauye et Duc de Valachie, avec le Vvaiuode pour la deffence de la Chrestienté contre le Turc. Paris 1595. In-8⁰.

Dumitrescu (Al T), Pelerinagiul dela mânăstirea Putna Buc. 1904 In-8⁰

† *Dumitrescu (Marin)*, Întâmpinare adresata d-lui Ministru Spiru C. Haret privitoare la raportul d-lui A D. Xenopol. . Buc. 1904 In-8⁰.

» și *Clinciu (I.)*, Manual de istorie universală pentru clasa V-a liceală. Buc. 1903 In-8⁰.

* *Ehwald (R)*, Mirabilia Romae Text u Facsimile. Gotha-Berlin 1904 In-8⁰.

† *Eitner (Theodor)*, Erfurt und die Bauernaufstände im XVI Jahrhundert Halle 1903 In-8°.

* *Enlart (Camille)* Manuel d'Archéologie française depuis les temps Mérovingiens jusqu'à la Renaissance. I, II. Architecture Paris 1904 In-8°.

* *Erasmus von Rotterdam (Desiderius)*, Briefe an. Herausgegeben von Joseph Forstemann und Otto Gunther. Lipsca 1904. In-8°.

* *Erweis*, dass die Walachen nicht romischer Abkunft sind .. in die walachische Sprache ubersetzt durch S. T. Buda 1827 In-8°

† *Esop*, Viața și pildele prea înțeleptului . . Sibiiu 1834 In-8°.

† *Εὐεργεσίαι* τῶν Ῥωμούνων ἐν τῷ ὄρει Ἄθῳ In-8°

* *Exuviae sacrae Constantinopolitanae* Fasciculus documentorum minorum, ad byzantina lipsana in Occidentem saeculo XIII translata et historiam quarti belli sacri imperiiq gallo-graeci illustrantium, I-II. Geneva 1876—1878. In-8°

† *Fabricatore (Carlo)*, Il 15 Novembre 1889. La Revoluzione del Brazile Rio de Janeiro 1889. In-8°.

Filipescu (Nathalia), Istoria evului mediu și modern pentru clasa II secundară Ed. II Buc. 1904 In-8°

† *Filitti (Jean C)*, Les principautés roumaines sous l'occupation russe (1828—1834) Buc. 1904 In-8°

Fischer (Ed), Răsboiul din 1497 dintre Ștefan cel Mare și regele polon Ioan Albrecht. Buc 1904 In-8°.

* *Fontes rerum Austriacarum*. Osterreichische Geschichts-Quellen. I Abt Scriptores IX Band II Abt.. Diplomataria et acta. LVII. Band Viena 1904 In-8°.

* *Freschot B. (R D. Casimiro)*, Ristretto dell'historia d'Vngheria. Neapol 1687. In-4°

* *Friedrich's des Grossen* Politische Correspondenz 29 Band. Berlin 1903 In-8°.

* *Furtwangler (A)*, Das Tropaion von Adamklissi und provinzial-römische Kunst Munchen 1903 In-4°

* *Gelzer (H.)*, Vom heiligen Berge und aus Makedonien Lipsca 1904. In-8°.

Georgescu (M G), 24 Ianuarie 1859. Buc. 1904. In-8°.

Ghibanescu (Gh), Opt urice slavone (1459—1502). Iași 1904 In-8°.

† *Glasnik* zemaljskog Muzeja u Bosni i Hercegovini. XIV, 1902. XV, 1903. Sarajevo 1902—3. In-4°.

Gorgos (J N), Cuza O scurtă, dar glorioasă domnie Buc. 1904 In-8°.

† *Gorog Ferencz*, A két Rákóczy Gyorgy fonhatósági joga a két oláh vajdaság folott. Budapesta 1904

Grecianu (St. D.), Actele privitoare la stabilirea armarielor oficiale. Buc. 1900. In-8°.

Gribincea (Laurenția), Povestea lui Ștefan cel Mare pentru poporul român. Ediția II, III. Buc. 1904 In-8°

* *Grotefend (Dr H)*, Taschenbuch der Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit Hanovra, Lipsca 1898. In-8°.

* » Zeitrechnung des deutschen Mittelalters und der Neuzeit II Band, 1, 2 Hanovra, Lipsca 1892—1898. In-8°

† *Hackmann (Friedrich)*, Die Schlacht bei Gaugamela. Halle 1902 In-8°.

* *Howe (Georgius)*, Fasti Sacerdotum P. R publicorum aetatis imperatoriae. Halle 1903 In-8°

* *Howorth (Henry)*, History of the Mongols from the 9th to the 19th century. I—III. Londra 1876—1888. In-8°.

* *Hubner (Comte de)*, Neuf ans de souvenirs d'un ambassadeur d'Autriche à Paris, dans le second empire, 1851—1859 Paris 1904. In-8°.

Hurmuzaki (E. de), Documente privitoare la Istoria Românilor. Vol. XII, cuprinzând documente adnotate și publicate de N. Iorga. Buc 1903. In-8°.

* *Jahrbuch* des Bukowiner Landes-Museums. XI Jahrg., 1903. Cernăuți 1904. In-8°.

* *Jahresberichte* der Geschichtswissenschaft. Im Auftrage der historischen Gesellschaft zu Berlin, herausgegeben von E. Berner. XXV Jahrg, 1902 Berlin 1904. In-8°

Jahresbericht des Vereins für siebenburgische Landeskunde fur das Vereinsjahr 1903. Sibiu 1904. In-8°.

† *Jahreshefte* des österreichischen archäologischen Institutes in Wien Band VI Viena 1903. In-4°.

Jianu (Ilie), 5 și 24 Ianuarie sau Alegerea lui Al. I. Cuza. Piesă istorică în 3 acte și 4 tablouri. Craiova. In-8°.

Iorga (N.), Contra tânguirilor d-lui Tocilescu. Buc. 1903. In-8°.

» Corespondența lui Știrbei Vodă Vol. I Corespondența politică. Buc. 1904 In-8°.

» Documente privitoare la familia Callimachi. Vol. II Buc 1903. In-8°

» Drumuri și orașe din România. Buc. 1904. In-8°

» Istoria lui Ștefan cel Mare. Buc. 1904 In-8°.

» Istoria lui Stefan cel Mare povestită neamului românesc. Tipărire din nou. Buc. 1904. In-8°.

† » Mărunțișuri istorice culese în Ungaria. Budapesta 1904 In-8°

» Răsboiul din Extremul-Orient. Buc. 1904. In-8°.

» Sate și mânăstiri din România Buc 1905 In-8°.

» Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul ca intemeietorii bisericii Românilor din Ardeal. Buc. 1904 In-8°.

» Studii și documente cu privire la istoria Românilor. Vol. VI, VII. Cărți domnești, zapise și răvașe Partea II, III Buc 1904 In-8°

* *Journal* des savants Paris 1904. In-4°

† *Istrati (Dr. C. I.)*, Theodor Aman. Biografie Buc. 1904. In-8°.

Kalinderu (I), Viața la Romani Buc 1904. In-8°

† *Korrespondenzblatt* des Vereins fur siebenburgische Landeskunde XXIV—XXVI Jahrgang Sibiiu 1901—1903. In-8°

† *Kozak (Dr. Eugen A.)*, Die älteste Urkunde des Klosters Putna. Cernăuţi 1904. In-8°.

Kremnitz (M), Regele Carol al României. Buc 1904. In-8°

* *Kritische Sammlungen* zur Geschichte der Deutschen in Siebenbürgen. I Stuck. Urkunden Göttingen 1795. In-8°.

† *Krupp (Friedrich Alfred)* und sein Werk. Braunschweig 1904. In-8°.

† *Kwartalnik historyczny* Organ towarzystwa historycznego Rocznik XVII. Lemberg 1903. In-8°

* *Lamprecht (Karl)*, Deutsche Geschichte 2-te Abteilung. Neuere Zeit. II, III Band. 1, 2 Auflage Freiburg im Breisgau 1904—5 In-8°.

* *Lanciani (Rodolfo)*, Storia degli scavi di Roma e notizie intorno le collezioni romane de antichità Vol. II (A. 1531—1549). Roma 1903 In-4°.

Lăpĕdatu (A), Documentele istorice din arhivele Braşovului. Buc. 1903 In-8°.

» Stefan cel Mare Buc. 1904 In-8°.

† *Lazăr (Victor)*, Icoane din istoria Grecilor vechi. Partea I. Sibiiu 1904. In-8°.

† *Левицкій (Г. В)*, Біографическій словарь профессоровъ и преподавателей Императорскаго Юрьевскаго, бывшаго Дерптскаго Университета Том. II. Iuriev 1903. In-4°.

* *Leypolt (Paulus)*, Chronica der alten Sachsen in Siebenbürgen. Lubeck 1582. In-4°.

† *Loffler (Klemens)*, Die westfälischen Bischöfe im Investiturstreit und in den Sachsenkriegen unter Heinrich IV und V. Halle 1903. In-8°.

Luţescu (I), Discursurile pronunţate la statuia lui «I. C Brătianu» şi «Capela română dela Griviţa» în amintirea «eroilor români» morţi la 1877—78 pe câmpiile bulgare pentru patrie şi cruce. Buc. 1904. In-8°.

† *Майковъ (Л Н)*, Матеріалы для біографіи Кн. А. Д Кантемира Съ введеніемъ и примѣчаніями Проф. В Н Александренко. St. Petersburg 1904. In-8°.

† *Maiolichinus (Liber)* de gestis Pisanorum illustribus. Roma 1904. In-4°.

* *Mansi (Joannes Dominicus)* Sacrorum Conciliorum nova et amplissima Collectio. Tom XXVI (Ann. 1344—1409), XXVIII (Ann. 1414—1431) Ed. H. Welter. Paris, Lipsca 1903. In-fol.

† *Manu*—Genealogia familiei . 1 foae.

† *Marienescu (Atanasie)*, Întru memoria lui George Bariţiu. Sibiiu 1904. In-8°.

* *Marquardt (J)*, Osteuropaïsche und ostasiatische Streifzüge Lipsca. In-8°

† *Marsigli (Conte de)*, Stato militare dell'Imperio ottomano Haga 1732. In-fol.

* *Mély (F. de)*, Excuviae sacrae Constantinopolitanae. La croix des premiers croisés. La sainte lance. La sainte couronne. Paris 1904 In-8°.

Mihăilescu (V.), Cum povestesc istoricii despre marii străbuni. 1. Ştefan cel Mare de N Iorga Buc. 1904 In-8°.
* *Mitteilungen* des Instituts fur osterreichische Geschichstforschung Band XXVI+VII Erganzungsband, 1 Heft Innsbruck 1904 In-8°.
* *Mitteilungen* des kaiserlich deutschen archaeologischen Instituts *Athenische Abteilung*, Band XXIX, 1—2, 1903 *Roemische Abteilung*, Band XIX, 1—2, 1904. Atena, Roma 1904. In-8°.
† *Mitteilungen* des Vereins für Geschichte und Altertumskunde in Hohenzollern, XXXVI Jahrgang, 1902—3. Sigmaringen In-8°.
* *Molinier (Auguste)*, Les sources de l'histoire de France des origines aux guerres d'Italie (1494). II—V Paris 1902—1904 In-8°.
† *Monatsblatt* der numismatischen Gesellschaft in Wien. V Band (1900—1902). Viena. In-8°.
† *Monumenta* historico-juridica Slavorum meridionalium Vol. IX. Agram 1904. In-8°.
† *Moriolles (Comte de)*, Le voyage en Moldavie (1809), publié avec une introduction par Nerva Hodoş. Buc. 1903 In-8°.
* *Morley (John)*, The life of William Ewart Gladstone. I—III. Londra 1903. In-8°.
Moschuna (A.), Câteva cuvinte din viaţa intimă a marelui Ion C. Brătianu. Buc In-8°.
* *Muratori (L A)*, Rerum italicarum scriptores Nuova edzione di Giosue Carducci e Vittorio Fiorini. Tom III. Part 16; IX. Part. 9, XXII. Part. 3, XXIII, Part 3. Città di Castello 1904. In-8°.
† *Museo Nacional de Montevideo* Annales. Sección históríco-filosófico I Montevideo 1904. In-4°
† » Serie II. Entrega I Montevideo 1904. In-4°.
Musicescu (Gavril) Iaşi 1904 In-fol
* *Nesselrode (Chancelier Comte de)*, Lettres et papiers 1760—1850 I—II (1800—1804). Paris. In-8°.
Nicolaide (D A.), Faptele şi serviciile aduse «elenismului» de către d-l director al Institutului «Progresul» din Brăila Panait Dongas pe timp de 6 ani. Focşani 1904. In-8°.
† *Nitzsch (Karl)*, Die havensbergische Territorialverfassung im Mittelalter. Halle 1902 In-8°
* *Новаковић (Стојан)*, Срби и Турци XIV и XV века Belgrad 1893 In-8°
† *Numismatische Zeitschrift.* Herausgegeben von der Numismatischen Gesellschaft in Wien XXXIV Band, 1902. Viena. In-8°.
Obedeanu (V.), Aga Constantin Bălăceanu în politica Ţerii-Româneşti cu Impărăţia Germanică. Buc. 1904. In-4°.
* *Obergermanisch-raetische Limes (Der) des Roemerreiches.* Im Auftrage der Reich-Limeskommission Lief XX—XXIII Heidelberg 1903—1904. In-4°.

Obogianu (Em.), Ştefan cel Mare şi Ungurii T.-Severin 1904 In-8°.
† *Onciul (Dimitrie)*, Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul. Buc. 1904. In-8°
Păcăţian (Teodor V), Istoriografi vechi, istoriografi noi. Studiu critic. Sibiiu 1904. In-8°.
* *Papée (Dr. Fryderyk)*, Polska i Litwa na przełomie wieków średnich. Tom. I. Cracovia 1904 In-8°.
Pârvan (V), Alexandrel Vodă şi Bogdan Vodă. (1449—1455). Buc 1904 In-8°.
» Câteva date nouă cu privire la familia Cuza. Buc. 1904. In-8°.
† *Павловић (Др M)*, Србја и Српски покрет у Јужној Угарској 1848 и 1849. Belgrad 1904 In-8°.
* *Peter (Dr. Hermann)*, Die geschichtliche Litteratur uber die römische Kaiserzeit bis Theodosius I und ihre Quellen I, II Band Lipsca 1897. In-8°
Petri Mór (Dr), Szilágy vármegye monographiája. 1901—1904. In-8°.
Πετρώφ (Ἰωάννου), Μακεδονία Tom. I Lipsca 1903. In-4°.
* *Pollak (Ludwig)*, Klassisch-antike Goldschmiedarbeiten im Besitze Sr Excellenz A J von Nelidow. Lipsca 1903. In-4°.
Popescu (I), Pentateucul, studiu istorico-critic Buc. 1904 In-8°.
† *Popescu (N. D.)*, Istoria răsboiului Româno-Ruso-Turc. Partea V, VI. Buc 1903 In-8°.
† *Popovici (Dr. Teol. George)*, Istoria Românilor bănăţeni. Budapesta 1904. In-8°
† *Popovici Dori.* Discurs istoric pentru popor, rostit la serbarea naţională pe mormântul lui Ştefan cel Mare Suceava 1904 In-8°.
Puşcariu (I), Despre boierii din ţara Făgăraşului. Sibiiu 1904. In-8°.
Recordon (F), Lettres sur la Valachie. Paris In-8°.
Regesta diplomatica nec non epistolaria historiae Thuringiae. III Band, I Theil. Jena 1904. In-4°.
* *Revue archéologique.* 4-ème série Tom. III, IV. Paris 1904 In-8°.
* *Revue historique* Tom LXXXIV—LXXXVI. Paris 1904. In-8°.
* *Revue numismatique* 4-e série Tom. VIII. Paris 1904. In-8°
* *Revolutions-Krieg in Siebenburgen* (*Der Winter-Feldzug des*) in den Jahren 1848 und 1849. Von einem osterreichischen Veteran. Lipsca 1861. In-8°.
* *Roepell (Dr. Richard), Dr Iacob Carol*, Geschichte Polens. I-V, 1, 2 Theil. Hamburg, Gotha 1840—1888 In-8°
* *Roersch (Alphonse)*, La correspondance de Nicolas Olahus. Gand 1904. In-8°.
† *Romstorfer (K. A)*, Das alte Furstenschloss in Suczawa. Cernăuţi 1904. In-4°.
† *Rostowzow (M.)*, Tesserae plumbeae urbis Romae et suburbis Tabulae I—XII. St. Petersburg 1903. In-fol.
Ruda, Răsboiul ruso-japonez. Fascicula I Japonia şi puterea sa militară. Buc 1904. In-8°.

* *Ruhl (Franz),* Chronologie des Mittelalters und der Neuzeit. Berlin 1897 In-8°.

Ruso-Japonez (Răsboiul). Fascicula I. Primele patru lupte dintre Ruşi şi Japonezi. Buzău 1904. In-8°

» No 13–39 In-8°.

» Tratativele diplomatice între Japonia şi Rusia în ajunul războiului Buc. 1904. In-8°.

Ruso-româno-turc (Răsboiul) din 1877—78 Buc. 1904. In-8°.

Russu Şirianu (I), Românii din Statul ungar. Buc. 1904 In-8°.

* *Rüstow (W.),* Der orientalische Krieg in seiner neuesten Phase In-8°.

Savin (Economul P), Câteva cuvinte asupra înfiinţării şi activităţii Seminarului «Veniamin Mitropolitul» din Iaşi. Buc. 1904. In-8°.

* *Сборникъ Харьковскаго историческо-филологическаго Общества.* Tom. 12 Harcov 1900 In-8°.

† *Schatte (Walter),* Die thüringischen Siedlungsnamen in ihrer Bedeutung für die altdeutsche Landes- und Volkskunde Halle 1903. In-8°

* *Schiemann (Theodor),* Geschichte Russlands unter Kaiser Nicolaus I Band I Berlin 1904 In-8°

* *Schulthess,* Europaischer Geschichtskalender. 1903. Herausgegeben von Gustav Roloff. München 1904. In-8°

* *Sebestyén Ede,* A romániai magyarok élete. A romániai magyarok történetébol. Budapesta 1904 In-8°.

Sevastos (Elena D O), Ştefan cel Mare în munţii Vrancei. Galaţi 1904. In-8°

† *Siragusa (G B),* La historia o liber de regno Sicile e la epistola ad Petrum Panormitane... di Ugo Falcando. Roma 1904. In-8°.

Sîrbu (Dr. I), Istoria lui Mihai Vodă Viteazul, Domnul Ţerii-Româneşti I Răsmiriţele şi politica lui din afară. Buc. 1904. In-8°.

† *Société* d'histoire contemporaine. Quatorzième assemblée générale, tenue le 8 Juin 1904. Paris 1904. In-8°.

† *Société* d'histoire des antiquaires du Nord. Mémoires 1903. Copenhaga. In-8°.

† *Society (Royal historical)* Transactions. New series. Vol. XVII, XVIII. Londra In-8°.

† *Sociwizca (Captain),* The life and extraordinary adventures of. . To which is added Valachia. The second edition Londra. In-8°.

† *Sprawozdania komisyi do badania historyi sztuki w Polsce.* Tom. VII. Zeszyt III Cracovia 1903. In-4°.

Staatsarchiv (Das) Sammlung der officiellen Aktenstücke zur Geschichte der Gegenwart. Band LXVIII. Lipsca 1903. In-8°.

† *Stammtafel* der Vorfahren und aller Nachkommen der beiden Ehepaare Dehms—Nischelski und Marssel—Kohler Berlin 1904 In-4°.

Ştefulescu (Alex), Gorjul istoric şi pitoresc T-Jiu 1904. In-8°.

Sturdza (A. A. C), La Roumanie n'appartient pas à la péninsule balcanique proprement dite ni comme sol, ni comme race, ni comme état. Buc 1904.

† » La terre et la race roumaines depuis leurs origines jusqu'à nos jours. Paris 1904. In-8°.

» Pre-istoria română. Conferinţă. In-8°.

† *Sturdza (Démètre A)*, Charles I-er, Roi de Roumanie. Tom. II, 1876—1877 Buc. 1904. In-8°

† » Recueil de documents relatifs à la liberté de navigation du Danube Berlin 1904. In-8°

† *Σβόρωνου (Ἰωάννου Ν.)*, Τὰ νομίσματα τοῦ κράτους τῶν Πτολεμαίων. Μέρος I—III Atena 1904. In-fol.

* *Századok*. A magyar történelmi társulat közlönye XXXVIII-ik évfolyam. Budapesta 1904 In-8°

Ţapu (Hristian N.), Din trecutul nostru şi stejarul dela Carpat Cuvântări festive Focşani 1904. In-8°.

Teodoru (D. A), Zece Maiu Conferinţă. Buc. 1904. In-8°.

† *Theatru românesc*. Preambulul hronico-istoricesc cu numele Şincai şi Samuil Klain. Buda 1844 In-8°.

Theodorescu-Kirileanu (G), Amintiri ale poporului despre Ştefan cel Mare. Buc. 1904. In-8°.

» Ştefan Vodă cel Mare şi sfânt Focşani 1904. In-8°.

* *Thouvenel (L.)*, Pages de l'histoire du second Empire d'après les papiers de M. Thouvenel, ancien Ministre des affaires étrangères (1854—1866). Préface de M Albert Vandal. Paris 1903. In-8°.

* » Trois années de la question d'Orient, 1856—1859, d'après les papiers inédits de M Thouvenel Paris 1897 In-8°.

† *Thüringische Geschichtsquellen*. Neue Folge III Band. II Teil Urkundenbuch der Stadt Jena und ihrer geistlichen Anstalten II Band, 1406—1525. Iena 1903 In-8°.

Tocilescu (Gr. G.), Analiza unui raport asupra manualului de istoria Românilor. Întâmpinare adresată d-lui Ministru al Cultelor şi al Instrucţiunii publice Buc. 1903. In 8°.

» Cuvântarea rostită la parastasul marelui patriot Gheorghe Chiţu în ziua de 24 Oct. 1904. Craiova 1904. In-8°.

» În ajunul serbării lui Ştefan cel Mare. Buc. 1904. In-4°.

» Manual de istoria Românilor pentru clasa IV gimn. şi şcoalele secundare de fete. Ed. I. Buc. 1904.

* *Todleben (Le Général)*, Plevna et son défenseur Osman-Pacha. Paris In-8°

* » Vor Plewna 1877. Aus dem Russischen, von O. Heyfelder. Cassel 1887. In-8°.

† *Történelmi és régészeti társulat (A Hunyadmegyei)* tizenharmadik évkonyve. Szerkeszti Dr Veress Endre. Deva 1902. In-8°.
* *Történelmi tár*, 1904 évi folyam. Budapesta 1904. In-8°.
† *Turkey*. No 1 (1903). Correspondence respecting the affairs of southeastern Europe. Londra. In-fol.
† *Universitatea din St Petersburg*. Записки историческо-филологическаго Факултета. Часть LXV—LXXIV. St. Petersburg 1902—3. In-8°.
Vârtejanu (Intendant-Colonel I. T), Notițe istorice asupra îmbrăcămintei în general și în particular a armatei și țesutul mecanic în România. Buc. 1904. In-8°.
Věstník královské, české společnosti náuk Třída filosoficko-historicko-jazykozpytná. 1903. Praga 1904 In-8°.
† *Vierteljahrschrift* fur Wappen-, Siegel- u Familien-Kunde. XXXI Jahrgang. Berlin 1903. In-8°.
† *Vjesnik hrvatskoga Arheološkoga Društva.* Nove Serije, Sveska VII, 1903/4. Agram 1903/4. In-4°.
* *Villari (Luigi)*, The Republic of Ragusa, an episode of the Turkish conquest. Londra 1904. In-8°.
* *Wippermann (Prof. Dr. Karl)*, Deutscher Geschichtskalender für 1903, I—II Band; 1904, I Band. Lipsca 1904. In-8°.
Zaharia (Căp. Ștef.), Rapoartele relativ la nedreptățile ce i s'au făcut în răsboiul din 1877—78. Buc. 1903. In-8°.
† *Записки Императорскаго Одесскаго Общества Истории и Древностей.* T. XXV. Odesa 1904. In-4°.
† *Zeitscrift des Mahrischen Landesmuseums* III, IV Band. Brünn 1903—1904. In-8°
† *Zeitschrift* des Vereins für Thüringische Geschichte und Altertumskunde. XIV Band. Iena 1904. In-8°
* *Zieglauer (Prof. Dr V)*, Geschichtliche Bilder aus der Bukowina zur Zeit der österreichischen Militärverwaltung. Cernăuți 1904. In-8°.

Geografie. Etnografie.

† *Albrecht (Dr. Th)*, Neue Bestimmung des geographischen Längenunterschieds Potsdam-Greenwich. 1904. In-8°.
Alexandrescu (C.) și *Gr. Teodossiu*, Geografia județului Ilfov pentru clasa II prim. Ed. IV. Ploești 1903. In-4°
† *Athanasie (Loct. Napoleon)*, Dobrogea și gurile Dunărei. Buc. 1896. In-8°.
* *Benjamin von Tudela (R.)*, Die Reisebeschreibungen, nach drei Handschriften aus dem 13. und 14. Jahrhundert stammend, und ältern Druckwerken ediert und ubersetzt... von Dr. L. Grünhut und Markus N Adler. I, II Teil. Francfort—Ierusalem 1903—4. In-8°.

Besteley (Maria), Geografia judeţului Dâmboviţa pentru clasa II primară Târgovişte. In-4°.

* *Bordeaux (Albert)*, La Bosnie populaire Paris 1904. In-8°.

Brătianu (Generalul C I), Cadastrul României. IV ed. Buc. 1904 In-8°.

Buzoianu (G T.), Globul pentru clasa IV primară urbană şi divizia III, anul II, a şcoalelor rurale. Ed IX Buc. 1903—4. In-4°.

» Globul. Text-atlas pentru clasa IV primară urbană. Ed. X. Buc 1904—5 In-4°.

» Judeţul Botoşani pentru clasa II primară urbană. Ed. VI. Buc. 1904—5 In-4°.

» Judeţul Ilfov pentru clasa II primară urbană. Ed. V. Buc. 1904—5. In-8°.

» Primele noţiuni de Geografie şi România Text-atlas pentru divizia II, anul II, a şcoalelor primare rurale. Ed. X. Buc 1904. In-4°.

» România şi ţerile vecine. Text-atlas pentru clasa III primară. Ed. X. Buc. 1904 In-4°.

« România şi ţinuturile vecine pentru cl. III primară urbană Buc 1904—1905. In-4°

Calmuschi (Const), Lucrările geografice ale elevilor, în 1903—1904 (Şcoala normală «Costache Negri» din Galaţi) In-8°.

Cantuniar (N.), Asia şi Africa pentru clasa I a şcoalelor superioare de comerţ Ed I. Craiova 1904 In-8°

Chiriţescu (P. I), Geografia judeţului Brăila. Text-album pentru clasa II primară urbană şi divizia II (clasa II şi III) a şcoalelor rurale. Ed II Brăila 1904. In-8°

* *Döbel (E Ch)* Des Wagnergesellen, Wanderungen im Morgenlande. Herausgegeben von Ludwig Storch. IV Auflage, I, II Band Gotha. 1843. In-8°

* *Estrees (Marguerite d')*, A travers l'Egypte et la Grèce Les jeux olympiques anciens et modernes. Paris In-8° (2 ex.).

† *Етнографічный Збірник*. Видає етнографічна комісия наукового товариства імени Шевченка. T. XIV, XV. Lemberg 1903. In-8°

† *Fischer (Emil)*, Die Gebirgs- und Bergnamen in Siebenbürgen. In-8°.

Găleşescu (Al. G), Sinaia Buc 1903. In-8°.

Gheorghiu (C. D), Ape minerale, locuri istorice, monastiri, staţiuni balneare şi climaterice, etc. din judeţul Neamţ. Vol. I Piatra-N 1904. In-8°.

Hoitan (R. N), Cetatea din codru «Sinaia». Ed. III, adăogată. Ploeşti 1901. In-8°.

† *Jahrbuch* des Ungarischen Karpatenvereines. XXXI Jahrgang, 1904. Iglau. In-8°.

Ioneanu (G S.), Judeţul Prahova pentru clasa II primară Ed. V. Ploeşti 1904. In-4°.

Ionescu (Căpitanul M D), Dobrogea în pragul veacului al XX-lea. Geografia matematică, fizică, politică, economică şi militară Buc. 1904. In-4°.

† *Kohl (I. G)*, Die Donau von ihrem Ursprunge bis Pesth. Triest 1854 In-4°.

* *Konig (Theodor)*, Lebens- und Reisebilder aus Ost und West. Breslau 1852 In-8°.

* *Löher (Franz von)*, Die Magyaren und andere Ungarn. Lipsca 1874 In-8°.

Mehedinţi (S), Continentele (fără Europa) pentru clasa II secundară Ed II. Buc. 1904. In-8°.

» Europa şi câteva lecţii de Cosmografie pentru clasa III secundară. Ed. I. Buc. 1904. In-4°.

» Geografia judeţului Ilfov pentru clasa II primară. Buc 1904 In-8°.

» Introducere în studiul Geografiei Buc. 1904 In-8°.

» România şi ţerile locuite de Români, pentru clasa III primară urbană. Text-atlas. Ed. II Buc 1904. In-4°.

» România Text-atlas pentru divizia II, anul II al şcoalelor rurale. Ed I Buc 1904 In-4°.

* *Mer aegée (Description de la)* qu'on nomme à présent l'Archipel. In-fol.

Mihăilescu (N), Curs elementar de Geografie. Europa şi noţiuni de Cosmografie pentru clasa III secundară. Ed IV Buc 1904. In-8°.

Ministère des travaux publics Ports maritimes de la France Notice sur le port de la Pallice par M Viennot, mise à jour par M. Eugène Mayer. Paris 1902. In-8°.

Mircea (C R), Geografia economică a văii Prahovei Buc. 1904. In-8°.

Mumuianu (M. S.), Geografia judeţului Ilfov cu vederi şi desemnuri în formă de album pentru cl. II prim. urbană şi divizia II anul I a şcoalelor rurale. Ed XXIV/IX. Buc. In-4°.

» şi *Ioan Cernat*, Geografia judeţului Dorohoiu. Carte-atlas pentru clasa II primară urbană Ediţia VII. Buc. 1903 In-4°

† *Nehmer (Albert)*, Beitrage zur Landeskunde des Eichfeldes Halle 1903. In-8°.

Nicolaescu (N) şi *G Stoinescu*, Carte de Geografie pentru cl. IV primară urbană. Ed. XIII. Buc 1904. In-4°.

* *Partsch (Dr. I)*, Mitteleuropa Die Länder und Volker von den Westalpen und dem Balkan bis an den Kanal und das Kurische Haff. Gotha 1904. In-8°

* *Petermanns (Dr A)* Mitteilungen aus Justus Perthes geographischer Anstalt Herausgegeben von Prof. Dr. A Supan. 50 Band + XXXI Erganzungsband (Erganzungshefte No 145—148). Gotha 1904. In-4°

* *Philippson (Alfred)*, Das Mittelmeergebiet. Seine geographische und kulturelle Eigenart. Lipsca 1904 In-8°.

Popescu-Ciocănel (Gh) şi *Dem. Abeleanu*, Geografia judeţului Vlaşca pentru cl. II primară urbană. Ed. I Giurgiu 1904. In-4°.

Prefectura jud. Constanța, Pe Dunăre. Note din călătoria familiei regale. Constanța. In-8°.
Rădulescu (P), Geografia județului Romanați. Ed IV. Buc 1904. In-4°.
* *Revue de Geographie.* 1904. Paris. In-4°.
† *Rosny (Léon de),* San-tsai-tou-hoci Les peuples de l'Indo-Chine et des pays voisines. Poissy 1874. In-8°
† *Société d'ethnographie.* 2-e série Tom. I No. 2—4. Paris 1901—2. In-8°.
† » Mémoires du Comité Sinico-Japonais, Tartare et Indo-Chinois Tom XX. Partie 3—4. Paris 1903 In-8°.
Stoinescu (G) și N. Nicolaescu, România și ținuturile locuite de Români. Ed. V. Buc 1903—4. In-4°.
Tincu (C), Județul Fălciu. Pentru cl. II primară urbană Craiova. In-4°.
» Județul Roman. Pentru cl II primară urbană. Craiova. In-4°.
» Județul Suceava. Pentru cl. II primară urbană. Craiova. In 4°.
» Județul Vasluiu Pentru cl. II primară urbană. Craiova. In 4°.
» Noțiuni elementare de Geografie generală. Județul Iași. Text-atlas pentru trebuința clasei II din școalele urbane și divizia II, anul I, din școalele rurale. Ed IX. Iași. In-4°.
Tomescu (C), România și țerile vecine pentru clasa III urbană. Ed. VII și VIII. Tecuciu 1903—4. In-4°
* *Tour du Monde (Le).* 1904 Paris In-4°.
Țuțuianu (B.), D. Bârzotescu și *C. J Mielcescu,* Geografia județului Argeș pentru cl. II primară urbană și divizia II rurală. Buc. 1904. In-4°.
» Geografia județului Muscel pentru cl. II primară urbană și divizia II rurală. Buc. 1904. In-4°.
» Geografia județului Olt pentru cl. II primară urbană, divizia II rurală. Buc. 1904 In-4°
» Geografia județului Vâlcea pentru cl. II primară urbană și divizia II rurală Buc. 1904. In-4°.
Vârcol (Vasile), Privire etnografică asupra județului Mehedinți. T.-Severin 1904. In-8°.
Vasiliu (I.), Județul Tutova pentru uzul clasei II-a primară urbană și divizia II, anul I, a școalelor rurale Bârlad 1904 In-4°.
Zorileanu (Colonel Dr.), Govora. Ed. III. Buc. 1904. In-8°.

Științe.

† *Abderhalden (Emil),* Der Arten-Begriff und die Arten-Constanz auf biologisch-chemischer Grundlage. In-8°.
† » Die Bedeutung der Verdaung der Eiweisskorper. In-8°.
† » Die Monoaminosauren des Salmius. In.-8°.
† » Die schwefelhaltigen Abbauprodukte der Eiweisskorper und deren Konstitution. In-8°

† *Abderhalden (Emil),* Neuere Forschungen auf dem Gebiete der Eiweisschemie In-8°.
» und *A. Schittenhelm,* Die Abbauprodukte des Elastins. Berlin 1904. In-8°.
† » und *P. Rona,* Bildung von Zucker aus Fett. Berlin 1904. In-8°.
† » Die Abbauprodukte des Thymusthisons. Strassburg 1904. In-8°.
† » und *Peter Bergell,* Zur Kenntniss des Epinephrins (Adrenalins). Berlin 1904. In-8°.
† » » und *Theodor Dorpinghaus,* Die Kohlehydratgruppe des Serumglobulins, des Serumalbumins und des Eieralbumins. Strassburg 1904. In-8°.
† *American Museum Journal (The).* Vol I, II (No. 1—9), III (1—5), IV (1). New-York 1900—4. In-8°.
† *American Museum of natural history (The).* Memoirs. I (1—8), II—VII. New-York 1893—1903. In-8°.
† » Annual report of the President. Treasurer's report List of accessions. Act of incorporation, constitution. By-laws and list of membres for the year 1903. New-York 1904. In-8°.
† » Primitive art. Supplement to American Museum Journal Vol. IV No. 3. In-8°.
† › Central Park, New-York city. Annual report for the year 1893—1902. New-York 1894—1903. In-8°.
† *Analele Institutului Meteorologic al României* de St. C. Hepites şi I St. Murat. Tom. XVI Anul 1900. Buc. 1903. In-4°.
* *Annales de chimie et de physique* par MM. Berthelot, Mascart, Moissan. 1904 Tom. I—III. Paris. In-8°.
† *Annales de l'Alliance scientifique universelle* Tome VI (1896—1900). In-8°.
† *Annales de l'Observatoire physique central Nicolas,* publiées par M. Rykatchew. Année 1901. St.-Petersburg 1903. In-4°.
* *Annales des sciences naturelles. Botanique.* 8-ème série. Tome XIX, XX Paris 1904. In-8°.
* » *Zoologie.* 8-ème série. Tom XIX, XX Paris 1904. In-8°.
† *Annals of the South African Museum.* Vol. IV. Part I—III. Londra 1903. In-8°.
* *Année biologique (L').* Comptes rendus annuels des travaux de biologie générale publiés sous la direction de Yves Delage. VI, VII année, 1901—1902 Paris 1903. In-8°.
† *Annuaire astronomique de l'Observatoire Royal de Belgique,* 1901—1905. Bruxelles 1901—1904. In-8°.
† *Архивъ біологическихъ наукъ, Archives des sciences biologiques.* Tom. IX. S.-Petersburg 1903. In-4°.
† *Asociaţiunea* română pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor. Ordinea de zi a Congresului. Buc. 1904. In-4°.

† *Association (L') géodésique internationale.* Comptes rendus des séances de la quatorzième conférence générale réunie à Copenhague du 4 au 13 Août 1903 I. Procès-verbaux et rapports des délégués sur les travaux géodésiques accomplis dans leurs pays Berlin 1904 In-4°.

† » Bureau central. Rapport sur les travaux en 1903 et programme des travaux pour l'exercice de 1904. Leida. In-4°.

Babeş (Dr. A), Fapte şi observaţiuni. Buc. In-8°.

† *Babeş (Prof. V),* Sur certaines anomalies congénitales de la tête, déterminant une transformation symétrique des quatre extrémités (acrométogénèse). In-4°

† » Ueber bakteriologische Untersuchungen an der menschlichen Leiche. Berlin 1903 In-8°.

Baican (E), Doctorii Babeş şi Vitzu salvaţi dela moarte. Buc 1902. In-8°.

Bălescu (C), Acţiunea drojdiei de bere în stafilococia experimentală. Buc 1904. In-8°.

Basilescu (N. I), Despre ereditate faţă de variaţiune şi selecţiunea naturală. Iaşi 1904. In-8°.

Belinschi (Gh. D), Pasările folositoare. Piatra-N. In 8°.

† *Bernstein (Felix),* Ueber den Klassenkorper eines algebraischen Zahlkorpers Halle 1903 In-8°.

† *Blan (Georg),* Oxydation von Ammoniakderivaten mit Permangansaure. Halle 1903 In-8°

Bogdan (St), Emploi du byoxide de plomb dans l'analyse In-8°.

† *Borcea (I),* Des différences de structure histologique et de sécrétion entre le rein antérieur et le rein postérieur chez les élasmobranches mâles. Paris 1904. In-4°

† » Quelques considérations sur l'appareil urinaire des élasmobranches. Paris 1904 In-8°

† » Sur la glande nidamentaire de l'oviducte des élasmobranches. Paris 1904. In-4°.

† » Sur le développement du rein et de la glande de Leydig chez les élasmobranches Paris 1904 In-4°.

† » Sur les entonnoirs segmentaires du Centrina Risso Salviani Rennes 1904 In-8°

Borgovan (V. Gr), Carte de aritmetică pentru cl I—II primară urbană. Ed. VII. Craiova. In-8°.

Broşteanu (D. N), Carte de aritmetică pentru cl. II—III primară urbană. Ed. III. Craiova 1904 In-8°.

» Carte de aritmetică pentru divizia II rurală, anul I şi II Ed. III. Craiova 1904 In-8°.

† *Bruhann (Ewald),* Ein Beitrag zur Kasuistik und Arsenbehandlung der Mycosis fungoides Halle 1903. In-8°

† *Bulletin* de la Société géologique de France. 4-ème série Tom IV. Paris 1904. In-8°.

† *Bulletin* du Muséum d'istoire naturelle. Année 1902 Paris 1903. In-8°

† *Bulletin* of the American Museum of natural history Vol II—XVI, XVII. Part I—II, XVIII. Part. I, XIX. New-York 1887—1903. In-8°.

† *Bulletin* of the University of Montana No 22. Biological series. No 8 Missoula, Montana 1904. In-8°

† *Bungers (Ernst)*, Ueber die Bewegung eines schweren Punktes auf einem Kegelschnitt Halle 1902. In-8°

Cădere (D), Radium, radioactivitatea și noile ipoteze asupra constituției materiei. Iași 1904. In-8°.

» și *V Popescu*, Noțiuni elementare de chimie și mineralogie .. pentru școalele secundare Ed. II Iași 1903 In-8°.

Călugareanu (D), Etudes physiologiques et histologiques sur la compression des nervs. In-8°

† » Phénomènes de plasmolyse observés dans la cellule cartilagineuse. Paris. In-8°.

† » Recherches de physiologie expérimentale et de chimie physique sur l'hématolyse. Tours 1902. In-8°.

† » Rezistența globulară Conferință. Buc 1903. In-8°.

† » Rolul microbilor în digestiunea intestinală. Buc 1904. In-8°.

» Sur le pouvoir anticoagulant du fluorure de sodium. Buc 1904.

» Suture croisée des nerfs de différentes sortes. Buc. 1903. In-8°.

† *Campos (Rodrigues)*, Corrections aux ascensions droites de quelques étoiles de Berliner Jahrbuch, observées à Lisbonne (Tapada) Kiel 1902. In-4°.

† » *F. Om* et *Teixeira Bastos*, Observations d'éclipses de lune à l'Observatoire Royal de Lisbonne (Tapada) Kiel 1904 In-4°.

† *Cape of Good Hope* Department of agriculture Annual report of the Geological Commission. 1903. Capetown 1904. In-8°.

† *Circolo matematico di Palermo*. Rendiconti Tom. XVIII. Anno 1904. In-8°.

† *Coculesco (N)*. Sur les expressions approchées des termes d'ordre élevé dans le développement de la fonction perturbatrice. Paris. In-4°.

» Teoria refracțiunii astronomice Buc. 1894 In-8°.

† » Tratat elementar de Astronomie. Buc. 1903. In-8°

Constantinescu (G P.), Elemente de Trigonometrie pentru licee. III ed. Craiova 1904. In-8°.

» Elemente de Trigonometrie pentru licee. III ed Craiova 1904 In-8°

† *Corbu (I)*, Neue Theorie über die Bildung der Nervensysteme und den Bau des Universums Bistrița 1904. In-8°.

Cosăcescu (N), Aritmetica Exerciții pentru divizia I, II. Buc. In-8°

Cosăcescu (N), Aritmetica Exerciţii şi probleme pentru clasa III primară urbană. Buc. In-8°.

» Aritmetica pentru clasa I primară. Exerciţii pentru şcolar. Buc. In-8°.

* *Delage (Yves)* et *Edgard Hérouard,* Traité de Zoologie concrète Tom. III. Les Echinodermes. Paris 1903 In-8°.

† *Dima Pătraşcu (Ion),* Ceva din ştiinţele naturale. Conferinţă. Botoşani 1903. In-8°.

† *Dost (Karl),* Beiträge zur Kenntnis der Oxydationsprodukte der Thioharnstoffe Halle 1903. In-8°.

Dulfu (P.), C Georgescu, Ioan Ghiaţă, Carte de aritmetică pentru clasa. I—IV primară urbană. Ed. I Buc. 1904. In-8°.

» Carte de aritmetică pentru divisia I—III primară rurală. Ed. I. Buc 1904. In-8°

† *Eckhardt (Walther),* Beitrage zur Kenntniss der Beziehungen zwischen chemischer Constitution und Wirkung der Antipyretika. Halle 1903. In-8°.

Emmanuel (D), Sur les intégrales pseudo-elliptiques Buc 1904 In-4°.

† *Ergebnisse der meteorologischen Beobachtungen* an den Landesstationen in Bosnien-Hercegovina im Jahre 1900. Viena 1903. In-4°.

Ficşinescu (C V), Aritmetică şi geometrie pentru divizia III a şcoalelor primare rurale Ed IV Ploeşti 1904. In-8°

Flammarion (C), Tainele cerului, tradus de Haralamb G. Lecca Buc 1904. In-8°

† *Florescu (N),* Lucrări originale Buc 1904.

Fortunescu (Gr V.), Note asupra stării timpului şi diferitelor accidente, începând din anul 1886 până la 1900. Brăila 1904 In-8°

Gavrilescu (Prof. C.), Cestionar asupra părţilor exterioare şi semnalamentelor animalelor. Buc 1904 In-8°

Georgescu (C), Aritmetică raţionată pentru clasa V secundară. Ed I. Buc 1904. In-8°

† *Giornale* di scienze naturali et economiche. Anno 1904. Palermo. In-fol.

* *Γοβδέλα (Δ Π),* Στοιχεῖα Ἀριθμητικῆς. Iaşi 1818. In-8°.

Grintzesco (Dr. I), La vie des plantes dans les Alpes. Buc. 1903 In-8°

† *Groebel (Paul),* Ueber die Addition von Natriummalonester an ungesattigte Verbindungen. Halle 1903. In-8°.

† *Grzybowski (Dr Iozef),* Atlas geologiczny Galicyi. Text do zestytu czternastego (Zeszyt XIV+Atlas). Cracovia 1903. In-8°+fol

† *Haid (M),* Bestimmung der Intensität der Schwerkraft durch relative Pendelmessungen in Karlsruhe, Strassburg, Leiden, Paris, Padua, Wien und Munchen Berlin 1904 In-4°.

† *Hepites (St. C),* Climatologia Bucureştiană. Anul 1900. No 6. Buc. 1904. In-8°.

Hurmuzachi (C), Troisième catalogue des coléoptères récoltés par les membres de la Société des Naturalistes de Roumanie. In-8°.

† *Huth (Fritz)*, Ueber die Unipolarerscheinungen Berlin. In-8°.

† *Jägerskiold (L. A.)*, Results of the Swedish zoological expedition. Part I. Upsala 1904 In-8°.

† *Jahrbücher* der k. k. Central-Anstalt für Meteorologie und Erdmagnetismus. 1902. Viena 1904. In-4°.

Ioachimescu (A G.), Culegere de probleme de algebră (Teoria ecuaţiilor). Buc. 1904. In-8°.

† *Ihle (Curt)*, Bestimmung von Formaldehyd und Acetaldehyd. Halle 1904. In-8°.

* *Journal* des mathématiques pures et appliquées 1904. Paris. In-8°

† *Jung (Edwin)*, Ueber den Zeitpunkt des Eintrittes der Widalschen Reaktion bei Typhus abdominalis. Harsleben-Halberstadt 1903. In-8°.

† *Koitzsch (H Georg)*, Ueber die Einwirkung von aromatischen Aldehyden auf Methylchinoline Halle 1903 In-8°.

† *Körbrich (Georg)*, Ueber Anus praeter naturalis vaginalis et vestibularis. Halle 1903. In-8°.

* *Kothner (Franz)*, Ueber die Anlagerung von Malonester an Pulegon. Halle 1902. In-8°.

Laboratoriul lucrărilor practice de anatomie descriptivă. Raport asupra mersului lucrărilor în anul 1903—4, adresat d-lui Ministru al Instrucţiunii publice de Prof Dr Petrini Paul Buc. 1904. In-8°

Leon (Dr. N.), Contribuţiuni la studiul lăcustelor din Delta Dunărei. Buc 1904 In-8°.

† *Lindow (Martin)*, Die Nullstellen des allgemeinen Integrals der Differentialgleichung für die zugeordneten Kugelfunctionen. Halle 1902. In-8°

† *Magyar botanikai lapok, Ungarische botanische Blätter* I, II Jahrgang, 1902—1903. Budapesta 1902—3. In-8°.

† *Manea (André)*, Sur les acides gallotannique et digallique Geneva 1904, In-8°.

Manicatide (Al), Elemente de algebră pentru clasele V şi VI clasică şi modernă Ed I. Buc. 1904. In-8°.

Marinescu (M.), Carte de aritmetică pentru şcoalele primare rurale, divizia II (anul I şi II). Ed III. Buc. 1904. In-8°.

» Carte de aritmetică şi geometrie pentru cl. IV primară urbană. Ed. III. Buc. 1904. In-8°

† *Markowski (Hermann)*, Die innere Reibung von Sauerstoff, Wasserstoff und ihre Aenderung mit der Temperatur. Halle 1903. In-8°.

† *Mehliss (Otto)*, Die Wärmeleitung des Argons. Halle 1902. In-8°

* *Mémoires de la Société Géologique de France.* Paléontologie Tome XI—XIII. Paris 1903—4 In-4°.

Miresciu (D), Curs elementar de aritmetică propus prin probleme Partea I—IV Buc 1904 In-8°.

† *Missouri Botanical Garden* XIV annual report St Louis 1903—1904 In-8°.

† *Mourlon (Michel),* Encore un mot sur les travaux du Service géologique en Belgique Bruxelles 1904 In-8°.

† *Muller (Johannes),* Ueber eine eigenartige Form mechanischer Behinderung der Wendung auf den Fuss durch eine untere Extremitat. Halle 1903. In-8°

† *Muller (Julius),* Beitrage zur Morphologie des Harzgebirges Halle 1903. In-8°.

Murgoci (Dr G. M.), Două prelegeri inaugurale Buc. 1904 In-8°

† *National Physical Laboratory (The).* Report for the year 1903 Londra 1904. In-8°

† *Negreanu (D),* Cercetări electrice asupra flacării. Buc. 1904 In-8°.

† » Relations entre les forces élastiques des vapeurs saturantes et les températures absolues Buc 1904 In-8°.

Nicolaescu (N), Elemente de geometrie pentru cl. IV secundară Ed II. Buc 1904. In-8°.

» *G Stoinescu* și *G. A Dima,* Carte de aritmetică pentru cl. I primară, ed VIII; cl II prim, ed IX, cl. III prim, ed VIII; cl. IV prim, ed. IX; divizia I rurală, ed IX; divizia II rurală, ed. X; divizia III rurală, ed. VII Buc. 1904. In-8°

† *Niemeyer (Oskar),* Das Verhaltnis der specifischen Wärmen von Argon und seine Aenderung mit der Temperatur. Halle 1902 In-8°.

† *Observatoire d'Alger.* Catalogue photographique du ciel. Coordonnées rectilignes. Introduction par M. Ch Trépied (Tom. V—VII, 1-er fasc). Paris 1903. In-4°.

† *Observatoire de Paris.* Rapport annuel sur l'état pour l'année 1904. Paris 1904 In-4°.

† *Ó Gyalla,* Beobachtungen angestellt am konig ung. Meteorologisch-magnetischen Observatorium in Ó-Gyalla 1903 Budapesta In-4°.

† » IV Bericht uber die Thatigkeit im Jahre 1903. Budapesta 1904 In-8°.

† *Országos (A m. kir) meteorologiai és foldmagnességi intézet* évkönyvei. XXXI, 4, XXXII 1, 3; XXXIII, 2. Budapesta 1904 In-fol.

* *Palaeontographia italica.* Memorie di paleontologia pubblicate per cura di Prof. Mario Canavari. VIII, IX. 1902—3. Pisa 1902—3 In-4°.

Pascu (Radu), Studii geologice și miniere în județul Tulcea (Dobrogea) Buc 1904. In-4°

† *Paulesco (Dr N C.),* Définition de la physiologie. Paris 1901. In-8°

† » Despre acțiunea sărurilor metalelor alcaline asupra substanței vicțuitoare. In-8°.

† *Paulescu (Dr. N C)*, Generaţiunea spontanee şi Darwinismul. Răspuns d lui Dr N Leon Buc 1904. In 8°.
† » La méthode de la physiologie ou méthode expérimentale. Paris 1892 In-8°.
† » Metoda experimentală aplicată. Generaţiunea spontanee şi Darwinismul Buc. 1902.
Petrescu (D. Th.), Un proteu patogen la peşti. Buc 1904 In-8°.
Pfeiffer (Dr. Gr), Analiza sumară a apelor minerale din Olăneşti. Buc. 1904 In-8°.
Popescu (V) şi *D. Cădere*, Noţiuni elementare de fizică pentru şcoalele secundare Ed. III Iaşi 1903. In-8°
† *Potts (Georg)*, Zur Physiologie des Dictyostelium mucoroides Halle 1902 In-8°
† *Reichenbächer (Ernst)*, Ueber Transformation unendlicher Reihen. Halle 1903 In-8°.
† *Reineke (Wilhelm)*, Die Grundlagen der Geometrie nach Kant und neueren Autoren. I Teil. Halle 1903. In-8°.
† *Reinstein* (*I H.*), Beteiligt sich die vordere Irisfläche an der Absonderung des humor aqueus? Halle 1903. In-8°.
* *Revue* générale des sciences pures et appliquées. 1904. Paris. In-4°.
* *Revue scientifique (Revue rose)* 1904. Paris In-4°
* *Richet (Charles)*, Dictionnaire de Physiologie. Tom. VI, fasc. 2, 3. Paris 1903—4 In-8°.
† *Richter (Paul)*, Zur Kenntnis des Guajakharzes Halle 1903. In-8°
Riegler (Dr. E), Chimia, fiziologia şi patologia urinei umane. Iaşi 1904. In-8°
† *Róna (Zsigmond)* és *Frannhoffer Lajos*, Magyarország hömérsékleti viszonyai. Budapesta 1904 In-4°.
† *Rosny (Léon de)*, L'alliance scientifique universelle. L'idée qui a présidé à sa fondation. Paris 1903 In-8°.
† *Seeger (Alfred)*, Ueber die Dauer der Rontgenstrahlung Halle 1903. In-8°.
† *Ševčenko-Gesellschaft der Wissenschaften* in Lemberg. Chronik. 1903. Maiu—August. In-8°.
† » Записки Mittheilungen Band. LI, LVI Lemberg 1903. In-8°.
† *Silloway (Perley Milton)*, Additional notes to summer birds of Flathead Lake, with special reference to Swan Lake. Montana 1903. In-8°
† *Simionescu (Dr I)*, Ueber einige tertiäre Saugetierreste aus der Moldau. Viena 1904. In-4°.
Spineanu (G. D.), Cercetări experimentale asupra aconitinei amorfe Buc. 1902. In-8°
» Cercetări experimentale asupra secreţiunii interne a rinichilor Buc. 1899.
† » Descoperirea circulaţiunii sângelui Buc 1899. In-8°.
» Memoriu adresat Ministerului de Răsboiu asupra a trei comunicări

originale prezentate la al V-lea Congres internațional de fiziologie din Turin, precum și comunicarea d-lui Prof. Dr. Al N. Vitzu, prezentată la acest Congres. Buc. 1902. In-8°.

† *Spineanu (G. D),* Recherches expérimentales sur l'aconitine amorphe 1902. In-8°.

† » Recherches expérimentales sur l'action eupeptique du chlorure d'acétyle. Paris. In-8°.

† *Staudinger (Hermann),* Anlagerung des Malonesters an ungesättigte Verbindungen. Halle 1903. In-8°.

Ştefănescu (Gr.), Rămășițe de dinotherium în România găsite încă de pe la începutul secolului trecut. Buc. 1904 In-4°.

Stoicescu (St), Curs de aritmetică raționată și noțiuni de contabilitate pentru cl. III de licee Ed. IV. Buc 1903 In-8°.

† *Theilemann (Richard),* Ein Fall von Kohlendunstvergifung. Halle 1903 In-8°

Toroceanu (Virgile), Les gisements pétrolifères de la Roumanie Buc. 1904. In-8°.

† *Trautmann (Curt),* Veronal und sein Einfluss auf die Stickstoffausscheidung beim Menschen. Halle 1903 In-8°.

Tutuc (I.), Aritmetica practică pentru cl. I de licee Ed. IV, Cl II—IV Ed II. Craiova 1904. In-8°.

† *United States.* Geological Survey. Twenty-fourth annual report 1902—3 Washington 1903. In-4°.

† » » Bulletin No. 208, 218—232. Washington 1904. In-8°.

† » Department of the Interior Monographs. Vol. XLVI. Washington 1904. In-4°.

† » Mineral ressources Calendar year 1902. Washington 1904 In-8°.

† › Professional papers. No. 11-12, 16-20, 21-23, 28. Washington 1903-1904.

† » Water-Supply and Irrigation Paper. No. 88-95 Washington 1904. In-8°.

Velichi (I), Asupra chimiei muschilor netezi. Galați 1904. In-8°

† *Vestnik královské české Společnosti náuk* Třída mathematicko-přírodiedecká 1903. Praga 1904. In-8°.

Vlădescu (M), Noțiuni de zoologie și botanică pentru cl. I secundară Ed. III și IV. Cl II secundară. Ed III. Buc. 1903-1904. In-8°.

Vraciu (A), Despre eterii pentaclorfenolului. Buc. 1904. In-4°.

† *Výroční zpráva královské české Společnosti náuk* za rok 1903 Praga 1904. In-8°.

† *Wallstabe (Friedrich),* Untersuchungen über die Emanation des Radiums. Halle 1903

* *Wurtz (Ad),* Deuxième supplément au Dictionnaire de chimie pure et appliquée. Publié sous la direction de Ch. Friedel. 46—47 fasc. Paris. In-8°

† *Записки Кіевскаго Общества Естествоиспытателей* Tom. XVIII. Kiev 1904. In-8°.

† *Zentralanstalt (K. k) für Meteorologie und Erdmagnetismus.* Beobachtungen. 1903. Viena. In-8°.

Ştiinţe aplicate

† *Abderhalden (Emil)* und *Peter Bergell,* Ueber das Epinephrin (Epirenan) 1904. In-8°.
† *Albineţ (Ioan T.),* Macroviotica. Iaşi 1838. In-8°.
Alexiu (Locot. Al), Principiile fundamentale «Economia Forţelor» şi «Libertatea de acţiune». Roman. In-8°.
Almanach du High-Life. Buc 1903. In-8°.
Almanah Hygiea de Aurel Scurtu. Anul III. Buc 1904. In-8°.
Almanah militar pe anul 1905, întocmit de Bortnowski Wladimir. Buc. 1904 In-8°.
Almanah tipografic de C. Filip Anii VI, VII. 1903—4. Buc 1903—4.
* *Almanahul Statului* pe anul 1844 Buc. 1844. In-8°.
Amargo, Introducţie la gimnasticologie (sau religia corpului) Buc. 1904 In-8°.
* *Amicul poporului.* Anul VII (1867), XX (1880), XXII (1882), XXIV (1884), XXVI (1886), XXIX (1889), XXXIII (1893), XLII (1902), XLIII (1903). Sibiiu. In-8°.
Angelescu (Dr. N. I.), Fabricarea şi comerţul cu esenţe Buc. 1904. In-8°.
Angelescu (General Alex.), Timpul de instrucţie al infanteriei şi idei de reorganizarea ei 1904. In-8°.
Angelescu (Victor), Contribuţiuni la studiul anesteziei chirurgicale prin injecţiuni intra-peritoneale de cloral hidrat. Buc 1904. In-8°.
Antonescu (V. I), Contribuţiuni la studiul clinic al şancrelor sifilitice extragenitale. Buc. 1904. In-8°.
Antoniu (Dr. I), Impresiuni dela al XIV-lea Congres internaţional de medicină Buc. 1904 In-8°
Anuarul medical şi farmaceutic român pe anul 1904. Craiova 1904. In-8°.
Apostolide (Dr. D) şi *Dr. St. Predescu,* Apele minerale de Cozla din oraşul Piatra, districtul Neamţu Memoriu. Piatra 1903. In-8°
Assaky (Loc E), Importanţa şi necesitatea aerostaţiei la armate Conferinţă. Buc. 1904. In-8°.
Averescu (Colonel Al), Călăuza ofiţerului Buc. 1904. In-8°.
Baican (E.), Noţiuni de articulaţiune Buc. In-8°.
† *Baican (N),* Câteva cuvinte asupra teratologiei. Buc. 1879. In-8°.
Băile minerale Sărata-Monteoru (judeţul Buzău) Buc. 1904. In-8°.
Băiulescu (Dr. G), Idroterapia medicală. Buc. 1904. In-8°
Bălescu (Căpitan Comandor C.), Reflexiune asupra filozofiei răsboiului. II. Firea şi rostul armatei. Buc. 1904 In-8°.
Bassarabescu (Maior Gr), Tactica cavaleriei. Târgovişte 1905. In-8°.
Bastaki (Dr T), Studiu clinic asupra băilor Lacul-Sărat. Buc 1903. In-8°.

Becherescu (P), Consideraţiuni asupra acţiunii farmacodinamice a medicamentelor organice Buc. 1904 In-8°.
Bejan (Ioan), Resecţia ganglionului Gasser în nevralgiile trigemenului. Buc. In-8°
Bejan (Prof. Dr), Curs prescurtat de obstetrică. (Litografiat). In-4°.
† *Bertram (Curt)*, Ueber die Einpflanzung des verletzten Ureters in die Blase Halle 1902 In-8°
† *Beu (Dr. I)*, Igiena şcolară. Sibiiu 1904 In-8°.
† *Bial (Arthur)*, Ansnutzung von Pepton- und Pepton-Alcohol-Klysmen Halle 1903 In-8°.
Boantă (G. I), Tuberculoza ganglionară, forma pseudo-leucemică. Buc 1904. In-8°.
Bocescu (Dr. V. C.), Activitatea serviciului medico-hirurgical al spitalului din târgul Ştefăneşti, jud. Botoşani, în 1904. Iaşi 1904. In-8°
† *Boeck (Hans)*, Ueber die Wirksamkeit des Antistreptococcenserums bei septischen Puerperalerkrankungen. Halle 1903 In-8°.
Boerescu (Colonel C Z), Manevrele brigadei a 17-a infanterie din toamna anului 1903 Buc 1904. In-8°.
Boerescu (Lt-Colonel N.), Diferite propuneri. Roman 1904. In-8°.
† *Boerner (Fritz)*, Ueber Kuhornverletzungen des Auges. Halle 1902. In-8°
Bogdan (St), L'importance des méthodes physico-chimiques pour les sciences médicales. Buc. 1903 In-8°.
» La viscosité comme moyen de contrôle du lait. Buc 1904. In-8°.
Bolintineanu (Dr. Al), Fracturile supra-condiliene cu probe radiografice Buc 1903 In-8°.
Brătianu (General C I), România militară. Buc. 1904 In-8°
Bravicianu (Căpitanul D), Carte de teorii pentru toate armele. Buc. 1904. In-8°.
Buescu (Pană), Lecţiuni elementare de chimie agricolă. Fascicula I. Buc. 1905. In-8°.
† *Bunau (Heinrich von)*, Statistische Untersuchungen über das Auftreten des Altersstares. Halle 1903 In-8°
Bungeţianu (Gr. D), Tratamentul scabiei ovine din «Oeria Constanţa.» Buc 1904. In-8°.
* *Bulletin de l'Académie de médecine* Paris 1904 In-8°.
† *Bulletin médical (Le)*. 17-e année. No 88. Paris. In-4°.
Bulletins et mémoires de la Société de chirurgie de Bucarest Tom VI, 1904. No. 6, Tom. VII. No. 1—4. Buc. In-8°.
Burghele (Vasile N), Cercetări asupra acţiunii dezinfectante interne a helmitolului Buc. 1904. In-8°
Buttescu (Locot. M), Metoadele nouă pentru instrucţia practică a recruţilor. Buc In-8°.
Căile ferate române Descrierea frânei automatice cu aer comprimat şi ac-

ţiune repede sistem Westinghouse şi instrucţiune pentru întrebuinţarea ei. Buc 1903. In-8°

Căile Ferate Române. Serviciul de ateliere şi de tracţiune. Descrierea uzinei de creozotat traverse Buc. 1904 In-8°.

» Tabele de sarcinele ce pot fi remorcate de locomotivele C. F. R. la diferite iuţeli de mers şi pe diferite rampe. Buc. 1904 In-8°

* *Calendar,* (XCVII), 1889 (CXI) 1903 Sibiiu. In-8°.

* *Calendar.* Anul IV (1883), VIII (1887)—XII (1891), XIV (1893)—XIX (1898), XXI (1900), XXIII (1902). Arad (1883—1902). In-8°

Calendar bisericesc ortodox pe anul visect 1904 Anul VI, de Arhiereul Sofronie Vulpescu Craioveanu Buc In-8°.

* *Calendar* pe anul 1844. Buda. In-8°.

* *Calendar* pe anul 1853. (II) Sibiiu In-8°.

Calendar pe anul bisextil 1904 pentru Romano-catolicii de ritul latin în Moldova. Bacău 1903—1904. In-8°.

Calendar pe anul visect dela Hristos 1904. Întocmit după gradurile şi clima Ungariei şi a României Anul LIII. Sibiiu In-8°

Calendar oferit de Casa Adolphe Muntz pe anul 1904. Bârlad. In-8°.

* *Calendar* român pe anul 1860, 1861 (I, II). Compus de Moisi Bota. Arad, Viena In-8°.

* *Calendarul babelor.* Calendar prost pentru oameni cu minţi pe anul ordinar 1871. Compus de Mircea B. Stănescu. An. VII. Arad. In-8°.

Calendarul căilor ferate pe anul 1904 Anul XIX. Buc 1904. In-8°.

* *Calendarul Calicului* pe anul 1890 (V). Sibiiu. In-8°.

* *Calendarul Caraş-Severinului* pe anul 1882. Compus de Iosif Tempea Anul I. Lugoj. In-8°.

* *Calendarul Cocoşului Roşu* 1876 In-8°.

* *Calendarul cultivatorilor de viermi de mătase* pe anul de cultivare 1900—1901. Budapesta. In-8°.

Calendarul gospodarilor săteni pe anul 1904, alcătuit de mai mulţi feciori de gospodari. Bârlad 1904 In-8°.

Calendarul Gutenberg pe anul dela Hristos 1905. Buc. In-8°

Calendarul Magazinului de încălţăminte, pielărie şi tăbăcărie Grigore Alexandrescu pe anul 1904 Buc. In-8°

Calendarul Marelui magazin de librărie şi papetărie Nicolai A. Petroff pe anul 1905. Bârlad. In-8°.

Calendarul «Minervei» pe anul 1905. Buc. 1904. In-8°

* *Calendarul «Poporului Român»* pe anii 1903, 1904. (Anul I, II). Budapesta. In-8°.

* *Calendarul Românului* Anul II (1890), IV (1892), V (1893), XIII (1901) Caransebeş 1889—1900. In-8°.

* *Calendarul Umoristului,* pe anul 1866. Compus şi editat de Iosif Vulcan. Anul II. Pesta 1866 In-8°.

Caracostea (G), Baze de calcul în comerţul de cereale Buc. 1904. In-8°
Caragea (I. D), Strongiloza ovină în Ţara-Românească Buc. 1904. In-8°
Carnetul agricultorului portativ, pentru uzul zilnic şi consultare în tot timpul anului 1905. Director N. N. Andronescu. Buc In-8°.
Cernat (N G), Tratamentul fracturilor claviculei prin proteza metalică. Buc. 1904 In-8°.
† *Charton (Richard)*, Ueber Veranderungen der Akkommodationsbreite in fieberhaften Krankheiten. Northeim 1903. In-8°.
Christodulo (Dr V. S), Curs elementar de medicină şi farmacie domestică Buc. 1904. In-8°.
Cioroianu (M), Contribuţiuni la studiul operaţiunii de cură radicală a herniilor crurale. Buc. In-8°.
Ciudin (Olympia), Despre raporturi urinare în nefrite Iaşi 1904. In-8°.
† *Ciuperciescu (P)*, Tabele pentru analiza chimică minerală. 1903 In-8°.
† *Clausewitz*, Principii esenţiale pentru conducerea răsboiului. Traducere de Lt -Colonel Ştefan Stoika. Focşani 1897 In-8°.
† *Coculescu (N)*, Cestiunea calendarului. Conferinţă Buc 1898. In-8°.
Conferinţa despre automobilism. (Litografiat). In-8°.
Constantinescu (C. D), Contribuţiuni la studiul reumatismului plămânului şi pleurei. Buc 1904. In-8°.
† *Constantinescu (N)*, Epidemie de coree isterică. Buc. 1904. In-8°.
Cornăţeanu (Căp. Alex), Formaţiunile de luptă ale infanteriei şi de marş ale cavaleriei sub focul artileriei cu tragere repede. Buc. 1904. In-8°.
Corpul I de armată. Manevrele de cadre Instrucţiuni şi directive, ordinul No. 6 863 din 11 Iulie 1904. Craiova. In-8°.
† *Corpul II de armată.* Directive pentru exerciţiile de luptă şi manevrele în concentrările din toamna anului 1902. Buc 1902. In-8°
† » Instrucţiuni generale pentru manevrele regale din toamna anului 1902, privitoare ambelor partide. Buc. 1902. In-8°
Costescu (D M), Teocina şi tratamentul idropiziilor. Buc. 1904. In-8°.
Cotter (*M.*), Tratamentul extrofiei vezicale. (Procedeul lui Maydl). Buc. 1904. In-8°.
Crăinicianu (Dr. G), Oftalmoscopia practică. Buc. 1904. In-8°.
Curhanschi (Simion I), Contribuţiuni la studiul conservării laptelui prin formol Buc. 1904. In-8°.
* *Curs de agricultură* (Litografiat) In-4°
Curs de nataţiune şi navigaţiune. R. 2 C. Caracal. 1904 In-8°.
† *Dallmann (Erich)*, Ueber Mesenterialtumoren. Halle 1903. In-8°.
Damnanescu (T), Etiologia pelagrei. Buc 1903. In-8°.
Dan (G. I.), Sanitaria. Iaşi 1903. In-8°.
† *Decius (Hugo)*, Desinfectionsversuche mit chemisch reinem Wasserstoffsuperoxyd. Halle 1902. In-8°.
Demetriade (Dr), Întâmpinare relativă la comunicarea făcută de d-l Dr. B.

Stenner intitulată «Iodipina ca tratament în boalele de piele şi sifilis». Iaşi 1904. In-8°.

Demetriade (Dr.), Sifilisul la oraşe Buc. 1904. In-8°.

† *Dicescu (Toma)*, Leacul beţiei şi povestea basamacului. Câmpulung 1904 In-8°.

† *Dieck (Theodor)*, Ueber die diagnostische Bedeutung und Verwendung des Iodipin bei Ascites chylosus Halle 1903. In-8°.

Dimitrescu Parepa (C), Cultura şi recolta plantelor medicale ce cresc în România. Buc. 1904. In-8°.

Dobrescu (Dr. M.), Noţiuni asupra boalelor contagioase Buzău 1904. In-8°.

Dobrotescu (Gr), Jejunostomia în cancerul stomacului. Buc. 1904. In-8°.

Dudumi (Dr. V.), Câteva consideraţiuni asupra sifilidelor gomoase ulcerate şi neulcerate ale limbii. Buc. 1904. In-8°.

» Trei cazuri de pitiriasis rubra pilar (Besnier) sau lichen ruber acuminatus (Kaposi) Buc 1904. In 8°.

Durak (V. Gh.), Cuvinte morale-militare ţinute trupelor din garnizoana T-Severin în 1903. T-Severin 1904. In-8°.

Elefterescu (Dr Em.), Câteva cuvinte despre îmbrăcăminte şi lux Muşeteşti-Argeş 1904. In-8°.

Enăchescu (N), Glaucomul. Iaşi 1904. In-8°.

Eremia (D), Consideraţiuni asupra metoadelor de a diagnostică starea funcţională a rinichilor. Buc. 1904. In-8°.

Fabricarea vinului din stafide Buc 1904 In-8°.

Felix (Dr. I.), Laptele, puterea sa ca hrană şi producerea lui Buc. 1904. In-8°.

» Medicul poporului. Partea II. Buc. 1903. In-8°.

† *Fischer (Hermann)*, Zwei Fälle von Symphysiotomie. Halle 1902 In-8°.

Flotila (Ioan), Studiu medico-legal asupra morţilor subite observate în Institutul medico-legal. Buc. 1904. In-8°.

Focşaner (Dr M), Cryogenina în tratamentul febrei tuberculoase. Buc 1904. In 8°.

Frangopol (C), Raport între pelagră şi alcoolism Iaşi 1904. In-8°

† *Fresse (Dr. Otto)*, Experimentelle Beitrage zur Frage nach der verschiedenen Vulnerabilität der Recurrensfascen. Berlin 1902. In-8°.

Frumuşianu (Dr), Câteva cuvinte asupra tratamentului blenoragiei la bărbaţi şi rezultatele obţinute cu Gonosanul Riedel. Buc. In-8°

Frunzescu (Locot. T), Tunuri cu tragere repede. Experienţe şi armament în diferitele state europene. Tunul român cu tragere repede Piteşti 1904. In-8°.

Galian (Dr. D), Câteva observaţiuni practice publicate în revista «Spitalul». Focşani 1904. In-8°.

» Contribuţiuni la studiul igienei rurale. Focşani 1903. In-8°.

† *Geinitz (Hans Ernst),* Beiträge zu Lebererkrankungen im Kindesalter. Halle 1903. In-8°

Georgescu (C. I,), Contribuţiuni la tratamentul furburei cronice prin procedeul «Joly». Buc. 1904 In-8°.

Georgescu (G), Reguli de administraţie raţională pentru exploatări de moşii în regie Buc. 1904 In-8°.

Georgescu (Maiorul T), Instrucţiunea şi educaţiunea în corpurile de trupă Buc. 1904. In-8°.

Gheorghieff (N), Bacillolul şi întrebuinţarea lui în tratamentul plăgilor în general Buc 1904. In-8°.

† *Goering (Karl),* Die in der Universitäts-Augenklinik zu Halle behandelten Augenverletzungen. Halle 1903. In 8°.

† *Goldmann (Adolf),* Ueber Dunndarmresektion bei tuberkulösen Geschwüren Halle 1903. In-8°.

Grigoriu (I N.), Catarul auricular la câine Buc. 1904 In-8°.

Grosi (Al), Responsabilitatea medicală Iaşi 1904. In-8°.

† *Grulich (Curt),* Ueber die vorzeitige Ablosung der normalsitzenden Placenta Halle 1903. In-8°

Grunberg (H.), Leziunile traumatice ale organelor genitale la femeie concomitente primelor raporturi sexuale din punctul de vedere clinic şi medico-legal. Buc. 1904. In-8°.

† *Hagemann (Gustav),* Ueber die Resultate der blutigen Reposition bei veralteten Luxationen. Halle 1903. In-8°.

† *Hagemann (Richard),* Ueber Tumoren der Bauchdecken Halle 1903. In-8°

† *Harbuz (Ion I),* Contribuţiuni la tratamentul sifilisului. Buc 1904 In-8°.

† *Heimerdinger (Kurt),* Ueber das uterine Flimmerepithel bei Erkrankungen der Gebärmutter Halle 1902 In-8°.

† *Herrmann (Fritz),* Beiträge zu den Erkrankungen der Herzklappen. Halle 1903. In-8°.

† *Hicke (Martin),* Wie verhält sich die Zuckerausscheidung, wenn ein Diabetiker ein gleich grosses Quantum Brot auf einmal am Tage oder auf den Tag verteilt verzehrt. Halle 1903. In-8°

Hilbringhaus (Dr) şi *Dr. Heilmann,* Studiu asupra noului alcaloid Yohimbine Spiegel. Iaşi 1904. In-8°.

Hofmeier (Dr), Phorxalul. Buc. In-8°.

† *Hovel (Paul Clemens),* Ueber ulcus serpens corneae, seine Ursachen und seine Folgen. Halle 1902 In-8°

† *Hristian,* Învăţătură pentru facerea pâinii. Iaşi 1818 In-8°.

† *Hubner (Karl),* Hat das Fett einen Einfluss auf die Zuckerausscheidung beim Diabetes melitus? Halle 1903 In-8°.

Iacobsohn (S), Contribuţiune la studiul alienaţilor criminali din punctul de vedere medico-legal Iaşi 1904 In-8°.

Iancovescu (I), Conferință despre unitățile de infanterie. T.-Jiu 1904. In-8°.
Iarca (Colonel Al.), Instrucțiuni tactice. Buzău 1904 In 8°.
Iarca (Colonel Al), Precepte asupra apărării și staționării infanteriei. Buzău 1904. In-8°
Igienă, sănătate, frumusețe Buc 1904. In-8°
Jitianu (Căpitan I), Conflictul ruso-japonez. Buc. 1904 In-8°
Instrucția pentru instalarea și serviciul etuvei locomobile J. Le Blanc et fils, Paris Câmpulung 1904 In-8°
Instrucții pentru aflarea punctului de inflamabilitate a petrolului cu aparatul lui Ahel Pensky Buc. 1904 In-8°.
Instrucțiuni asupra modului de manipulare a aparatelor telefonice din rețelele județene. Buc 1903. In-8°.
» pentru serviciul de pilotagiu și hidrografie expeditivă al marinei militare Buc 1904. In-8°.
† *Învățătura* pentru ferirea și doftoria boalelor ale vitelor celor cu coarne, cailor, oilor și a porcilor Buda 1826. In-8°.
Ioachimescu (Gh), Rectita stenozantă și proliferantă. Buc. 1904 In-8°.
Jocu (G), Povețe populare pentru cunoașterea câtorva boale molipsitoare la animale. Buc 1904. In-8°.
Ionescu (Mihail), Aparatul de sulfatat grâul construit de ... (Prospect) In-8°.
Ionescu (T), Tratat de exploatarea rețelelor telefonice județene și a serviciului postal rural. Buc 1903. In-8°
» Tratat de exploatarea serviciului telegrafic, postal și telefonic Buc. 1903 In-8°.
Isăcescu (Zulnia C), Cultura viermelui de matase. Ed II Piatra-N. 1904 In-8°.
† *Jung (Edwin),* Ueber den Zeitpunkt des Entrittes der Widalschen Reaction bei Typhus abdominalis Halberstadt 1903 In-8°.
† *Kaiserling (Paul),* Ueber ektopia vesicae Halle 1903. In-8°
Kaulbars (General), Instrucția recruților. Traducere. Buc. 1904. In-8°.
† *Kausch (Gustav),* Casuistische Beitrage zur Lehre vom Diabetes mellitus. Halle 1903. In-8°.
Kiriac (Dr. J), Travaux originaux. Sur le traitement de l'infection puerpérale aigué et l'hystérectomie. In-8°
† *Kiriacopul (N.),* Douăsprezece învățături folositoare pentru femeile îngrecate. Iași 1827 In-8°.
† *Köbrich (Georg),* Ueber anus praeternaturalis vaginalis et vestibularis. Halle 1903. In-8°.
† *Kohler (Max),* Beobachtungen über Vorliegen. und uber Vorfall der Nabelschnur in der koniglichen Universitats-Frauenklinik und Poliklinik zu Halle a. S. in den Jahren 1890—1901. Halle 1902. In-8°.
† *Koitzsh (H George),* Ueber die Einwirkung von aromatischen Aldehyden auf Methyldinoline. Halle 1903. In 8°.

† *Kongress* (I-er Internationaler) für Schulhygiene Nürnberg 1904. In-8°.
† *Kreutzkamp (August)*, Ergebniss der Credéschen Prophylaxe. Halle 1903. In-8°.
† *Krienitz (Walter)*, Ein Fall von Adenom der Lunge. Halle 1903. In-8°.
Ladico (E), Laminectomie Iaşi 1904 In-8°.
Lampadaride (E), Fracturile extremităţii inferioare a osului umeral la copii. Buc. 1904. In-8°.
Lappner (Adolphe), Serodiagnostie în medicina legală. Iaşi 1904. In-8°.
† *Lascaris (Anastasius Joanes)*, Aneurysmatis aortae descendentis. Historia cum epicrisi Lipsca 1832 In-8°
† *Le Gendre (Paul)*, Société médicale des hopitaux de Paris Comptes rendus des travaux de 1903. In-8°.
Leon (Dr. N), Obiectul şi însemnătatea zoologiei pentru studiul medicinei. Iaşi 1903. In-8°.
Macri (X), Încercări de seroterapie în tratamentul scarlatinei Iaşi 1904. In-8°.
† *Malcoci (B)*, Curs de desemn industrial Partea I Buc 1904. In-4°.
Manevrele executate în divizia I-a în toamna anului 1903. Buc 1904. In-8°.
Manolescu (Prof. Dr. N), Apărătorul sănătăţii, coprinzător de cunoştinţe de higienă şi de medicină populară Buc. 1904. In-8°.
» Raport asupra lucrărilor congresului al XIII-lea internaţional de igienă şi demografie ţinut la Bruxelles în Septemvrie 1903. Buc. 1904. In-8°
† *Manualul subofiţerului* din miliţia Moldovei Iaşi In-8°.
Mărgăritescu (Căp M.), Şefii armatei române Buc. 1904. In-8°
Mârzescu (C Gh), Contribuţiuni la tratamentul hirurgical al ascitelor cirotice. Iaşi 1904. In-8°.
Mateescu (Sub-Locot Radu), În jurul reglementelor sau un metod pentru aprecierea distanţelor. Piteşti 1904 In-8°
Mayer (Levy), Hemoptiziile tuberculoase în raport cu presiunea atmosferică. Buc. 1904. In-8°
Ministerul de Răsboiu. Caiet de sarcine aplicabil la toate lucrările de construcţiune ale geniului militar Partea II Condiţiuni generale şi speciale tehnice Buc. 1904 In-8°.
» Instrucţiuni şi programe pentru instruirea echipagelor marinei la bord şi la uscat. Buc. 1904. In-8°.
Minovici (Dr N), Afecţiuni pulmonare consecutive traumatismelor capului. Buc 1904 In-8°.
» Comunicări făcute la Societatea de anatomie Buc. In-8°
» Manual tehnic de medicină legală, cu o prefaţă de profesorul Brouardel. Buc. 1904. In-8°
» Moartea subită la epileptici. Buc. In-8°.
Minovici (Dr St), Otrăvirile alimentare şi poliţia sanitară. Buc. 1903. In-8°.

Mitulescu (Dr. I), Tuberculoza (Oftica) Prefaţa de Prof Ernst von Leyden. Buc. 1904 In-8°.
Mladoveanu (Dr. C.), Câteva consideraţiuni asupra medicamentelor vaso-constrictoare ca directive în ciroze Buc. 1903. In-8°.
» Despre theocină Buc. 1903. In-8°.
» Sistem de flacon pentru lichidele medicamentoase de injecţiuni. Buc. 1903 In-8°.
» Un nou mod de aplicare a electricităţii asupra vezicei şi uretrei. Buc. 1904. In-8°
» Un nou sphigmometru Buc. 1903 In-8°
Moga (V S), Sistemele de cultură sau asolamente şi rotaţiuni. Ed. III. Buc. 1904 In-8°.
» Suplement la ediţia III a cursului practic de agricultură Buc. 1904. In-8°
Motăş (Prof. C S), Contribution à l'étude de la piroplasmose ovine Buc. 1904. In-8°.
Munteanu (V), Melasa în alimentaţiunea cailor Buc. 1904. In-8°.
* *Nature (La)*. Revue des sciences et de leurs applications aux arts et à l'industrie. 1904 Paris In-4°
Naumescu (Doctor D), Lacul Sărat. Observaţiuni clinice. Buc. 1904. In-8°.
Nedelcovici (G), Oephoro-salpingo-scapsie (Operaţia Dr. Kiriac Ionescu). Buc. 1904. In-8°.
Negreanu (Locot. N), Armata rusă. Caracal 1904 In-8°.
Nemetescu (G. P), Călăuza comerciantului juridică şi practică în afaceri privitoare la cambii. Buc 1904. In-8°
Neruja II, Înaintarea în armată. (Şcóla comandamentului). Participarea oficerului la vot. In 8° obl.
† *New-York State Hospital*. Report for the care of the crippled and deformed children, 1901—3 Albany In-8°.
Nicolau (Dr G), Studii şi observaţiuni asupra apei de Căciulata în vara anului 1903. Buc. 1904. In-8°
» Studii şi observaţiuni medicale asupra staţiunii balneare climaterice Călimăneşti şi cu deosebire a apei de Căciulata pe anii dela 1900 până la 1905. Focşani 1904 In-8°.
Nicolicescu (I), Tratamentul erisipelului Buc. 1904 In-8°.
Niculescu (Dr. D D), Stomatitele Buc. 1904. In-8°.
Niculescu (G.), Contribuţiuni la studiul toxidermiilor în general şi în special toxidermia buloasă. Buc. 1904. In-8°.
Oceanu (P.), Noţiuni elementare de poliţie sanitară veterinară. Buc 1904. In-8°.
Ogrezianu (H), Instrucţiuni asupra modului de manipularea aparatelor telefonice din reţelele judeţene. Buc. 1904 In-8°.

Panaitescu (Sc.), Învăţământul cursului de topografie la Şcoala militară de infanterie şi cavalerie Buc. 1903. In-8°.
Panaitescu (V.), Serul artificial în chirurgie. Buc 1904 In-8°
Pârvulescu (G. G.), Contribuţiune la studiul pulberilor fără fum din punctul de vedere medico-legal. Buc. 1904. In-8°.
Paşcanu (Gh. D), Sifilisul şi femeile gravide. Iaşi 1904. In-8°.
Petra (A), Specialităţile medicamentoase înaintea congresului farmaciştilor. Buc. 1903 In-8°.
Petraureanu (I), Călăuza forestierului Cubatul copacilor printr'o singură îmmulţire. Buc. 1904. In-8°.
» Cotitul putinelor şi rezervoarelor prin liquidometru Buc. 1903. In-8°
» Sistem practic pentru cotitul vaselor Vol. I. Ed. IV. Buc 1903. In-8°
Petrescu (Dr G Z.), Dispensarul din Câmpina. Buc. 1904 In-8°.
» Tuberculose et syphilis Buc. 1903 In-8°.
Petrescu (S), Calculatorul mediilor şcolare Alexandria 1904 In-8°.
Pinath (S), Calendar de buzunar pe anul dela Hrist 1905. Buc. 1904. In-8°.
† *Piscupescu (Şt V.)*, Oglinda sănătăţii şi frumuseţii omeneşti. Buc. 1829. In-8°.
Poitaş (A), Este zona Zoster o maladie infecţioasă şi epidemică? Buc. 1904. In-8°.
Poligonul de experienţe al artileriei «Mihai Viteazul». Directive. Buc 1904. In-8°.
» Serviciul interior al şcoalei de tragere pentru artilerie. Buc. 1904 In-8°
Polingher (Dr. N.), Boalele sexuale Ed. VIII Iaşi 1904. In-8°.
» Cauzele şi tratamentul raţional al boalelor cronice (învechite) Ed. IV. Iaşi 1904 In-8°.
Pomescu (Al. G), Descrierea muşchilor motori ai globului ocular la animalele domestice. Buc. 1904. In-8°.
Popescu (Gr. N), Contribuţiuni la studiul tratamentului pneumoniei prin badijonări cu gaiacol. Buc. 1904. In-8°.
† *Popp (Max)*, Ueber die Bildung von Indotyl-Derivaten. Halle 1902. In-8°.
Potârcă (Inginer O.), Găsirea unei surse de apă arteziană. Piteşti 1904. In-8°.
» Studiul înzăpedirilor pe căile ferate. Craiova 1903. In-8°.
Preda (G.), Contribuţiuni la studiul adenitelor cronice ale gâtului şi în special al tratamentului lor. Buc. 1904. In-8°.
Prejbeanu (Elena M), Clorurul de sodiu şi patogenia edemelor brightice. Buc 1904. In-8°.
Pristăvescu (G N), Ostesamele musculare traumatice ale cotului. Buc. 1904. In-8°.
Protopopescu (T. C.), Asepsia în general. Buc In-8°
Racowitză (Emulsia cu lactofosfat de calciu). Părerile somităţilor medicale asupra valoarei terapeutice Iaşi In-8°.
Rădulescu (D), Cum se taie viile altoite? Craiova 1904. In-8°.

† *Reichert (Martin)*, Beitrage zur Symptomatologie der Kleinhirnerkrankungen. Halle 1903. In-8°

† *Reinstein (I H)*, Beteiligt sich die vordere Irisflache an der Absonderung des humor aqueus? Experimentelle Untersuchungen mit kritischer Würdigung der bisherigen auseinandergehenden Ansichten. Halle 1903. In-8°.

† *Richter (Paul)*, Zur Kenntniss des Guajakharzes. Halle 1903. In-8°

Rîmniceanu (Maior Th), Gramatica elementară de fotografie practică. Buc. 1904. In-8°.

Romano (G), Precipitinele cu aplicare la sero-diagnosticul cărnurilor. Buc. 1903. In-8°

† *Roskowski (Wilhelm)*, Muskelverknocherung nach Traumen und Entzundungen bei Syringomyelie. Halle 1903 In-8°.

Şaabner-Tuduri (Dr. Al), Lacurile şi bălţile sărate din România. Techir-Ghiol. Buc. 1904. In-8°.

Saidac (I Gr), Fermenţii alimentari şi rolul lor în alimentaţia copiilor Buc. 1904. In-8°.

† *Sauer (Gerhard)*, Ueber Perforationen des Darms oberhalb von Stricturen. Halle 1902. In-8°.

Sava (V), Instalarea soneriilor electrice de casă. Craiova 1904. In-8°.

Savu (M), Contribuţiuni la studiul sialoreei în tabes Buc. 1903. In-8°

Saxu (I), Măsurile de poliţie sanitară veterinară în combaterea brâncei infecţioase Buc 1904 In-8°

† *Schauerte (Franz)*, Dystopie der Nieren und Hydronephrose. Halle 1903. In-8°.

† *Schikorowski (Erich)*, Die Verbreitung des Trachoms in der Provinz Sachsen. Halle 1903. In-8°.

† *Schmalzl (I)*, Câteva cuvinte asupra erisipelului. Buc. 1903. In-8°.

† *Schultze (Hans)*, Ueber die Behandlung des Empyems der Pleura in der koniglichen chirurgischen Universitätsklinik zu Halle a. S. Halle 1902 In-8°.

† *Schulze (Hermann)*, Zur Casuistik der malignen Adenome des Uterus. Halle 1903. In-8°.

Seidmann (S), Tratamentul ulcerului de stomac prin suprimarea alimentaţiei bucale. Buc 1904. In-8°.

Severeanu (G. C.), Despre circulaţiunea arterială a emisferelor cerebrale. Buc. 1904. In-8°

† *Siegel (Otto)*, die Resultate der Saumennaht in der Halleschen chirurgischen Universitats-Klinik in den Jahren 1895—1902 Halle 1902 In-8°.

Sion Moschuna (Dr. Lucreţia), Sfaturi pentru sănătatea pruncilor date sătencelor. Buc. 1904. In-8°.

Slăvcescu (D-ra Eufrosina M.), Tratamentul chirurgical al fistulelor vezicovaginale Metoda de dedublare Ploeşti 1904. In 8°

† *Spineanu (G. D),* Action pharmaco-dynamique de la thermodine dans le paludisme et autres maladies fébriles. Buc. 1904. In-8°.
† » Efectele tutunului asupra fumătorilor. Buc 1896 In-8°.
† » Prăbușirea corpului omenesc din cauza alcoolismului Buc. 1901. In-8°.
Ștefănescu (Dobre), Cultura legumelor sau zarzavaturilor Buc. 1904 In-8°.
Stefănescu-Galați (Dr), Contribuțiune la studiul prostatitelor. Buc. 1904 In-8°.
Stelian (St), Contribuțiuni la studiul vaccinului. Buc. 1903. In-8°.
Stenner (Dr B. Th), Răspuns la broșura d-lui agregat Dr. C Demetriade Iași 1904 In-8°
Sterian (Dr. E), Medicina populară Buc 1904. In-8°
Stoicescu (G), Considerațiuni asupra sarcomului primitiv clavicular. Buc. 1904 In-8°.
Strominger (Dr L), Boalele nervoase la Evrei. Buc. 1904. In-8°.
Sturdza (Căp Al), Dare de samă asupra manevrelor executate de compania elevilor școalei militare de infanterie și cavalerie în Aprilie—Maiu 1904 Buc. 1904. In-8°
» Instrucția teoretică a gradelor inferioare și a soldaților în armata română. Buc. 1904 In-8°
Șunda (A.), Grafica reacțiilor verbale în unele psicoze. Buc 1904. In-8°.
Țaranu (Dr. Gr A), Observațiuni medicale culese în stațiunea balneară Govora în stagiunea anului 1903. Buc. 1904 In-8°.
Tatușescu (Dr. D), Neurastenie la rurali. Buc. 1903 In-8°
Tauber (Doctor E), Despre rolul revărsărilor pleurale în mecanismul asystoliei Buc. 1904. In-8°.
Teodorescu (Dr. I.), Importanța materiei medice în studiul farmacologiei. Iași 1904 In-8°.
Teoriile soldatului de artilerie. Craiova 1903 In-8°.
Theiner (Fr. Paulus), Directorium ad usum FF. Min Ser. P. S. Francisci conventualium in Rumania ad stylum Julianum pro anno Domini communi MCMV. Roman 1904. In-8°.
Tițescu (R), Măsurătoarea proprietăților mici în ectare, pogoane și fălci. Ed. II Buzău 1904. In-8°.
† *Tobben (Heinrich),* Die Schrift des Dr R. Forsten uber die Cantharinden. Halle 1903. In-8°.
Turtureanu (Locot. Em), Luptele de noapte Buc 1903. In-8°.
* *Tutti frutti* Almanacu comicu, cu ilustratiuni redigétu de Bucuru Risulea Tom I Broș I Pesta 1861. In-8°.
Udrischi (G.), Eventrație, splenocol, operație. Buc. 1904 In-8°.
› Hernie ventrală dublă Buc. 1904. In-8°.
» Parafimoză, cistită calculoasă hemoragică. Buc. 1904. In-8°.
† *United States* Report of the superintendent of the coast and Geodetic Sur-

vey showing the progress of the work from July 1, 1901 to June 30, 1903. Washington 1903. In-4°.

Urbeanu (Dr. A.), Sur la question de la qualité hygiénique des boissons. II. Essences et impuretés. Buc 1904. In-8°.

Vasiliu (C. N), Contribuţiuni la studiul razelor X aplicate în clinică Iaşi 1904. In-8°.

Vlădescu (Gh. M), Studiu comparativ al actualelor regulamente de infanterie. Buc. 1904 In-4°.

Voiculescu (Toma), Valoarea diagnostică a permeabilităţii seroaselor în starea patologică prin albastru de methylen Buc. 1904 In-8.

† *Vonessen (Joseph)*, Ueber Contracturen und Ankylosen im Kniegelenk Halle 1903 In-8°.

† *Vorkastner (Willy)*, Beitrage zur Frage der Operabilitat der Hirntumoren. Halle 1903 In-8°.

Vucicovici (Gh) şi *Fr. K. Jahn*, Carte de reţete. Buc. 1904 In-8°.

† *Wald (Fritz)*, Die operative Behandlung der Gallensteinkrankheit und ihre Erfolge. Halle 1903 In-8°.

† *Westwoeb*, Lettre à Son Excellence le Ministre de l'Agriculture, du Commerce et des Travaux publics, concernant le projet d'irrigation en Roumanie 1875. In-8°.

* *Weyl (Dr Th)*, Handbuch der Hygiene. IV Supplement-Band Jena 1904 In-8°

Wolff (I), Serviciul de patrulare şi stafetagiu Traducere. Galaţi 1904 In-8°

Wortmann (A.), Localizările leziunilor rabice în raport cu etiologia turbării. Buc 1903. In-8°.

† *Zabel (Arnold)*, Ueber Blennorrhoea neonatorum ohne Gonococcen. Halle 1903. In-8°.

Zamfirescu (Dr. C), Asfixia locală şi simetrică a extremităţilor maladiei lui M Raynaud. Buc 1904. In-8°.

» Despre leucemia acută. Buc. 1904. In-8°.

» Despre o formă specială de cianoză însoţită de hiperglobulie excesivă şi persistentă. Buc. 1904 In-8°

» Semiologia aparatului respirator şi renal Buc. 1904. In-8°

Zanne (D. Al), Originea şi istoricul sistemului metric. Barem de măsuri şi greutăţi. Buc 1904 In-8°

Zanné (Emile), Calculator de dobânzi Buc 1904. In-8°

† *Zehmisch (Fritz)*, Ausnutzung von Nahrklystieren Halle 1903 In-8°.

† *Zietzschmann (Rudolf Walter)*, Ueber die Vergiftung durch salpetrigsaure Salze. Halle 1903. In-8°.

† *Ziegelroth (Helene)*, Ueber den Einfluss der schlaflokalen Warme und Kälteapplication auf die motorische Function des Magens Halle 1902. In-8°.

† *Zisul (D. Conoflu)*, Descriere pentru boala vărsatului celui mare. Buc. 1833. In-8°.

Zottu (St. C.), Influenţa temperaturii asupra oboselii muşchilor curarisaţi. Buc. 1904. In-8°.

Zwillinger (Isidor), Sfigmomanometria şi aplicaţiunile ei în clinică. Buc. 1904 In-8°.

Societăţi

Anker (Kranken-Unterstützungs-Verein). Bericht und Jahres-Rechnung uber das abgelaufene XXIX Vereinsjahr, 1902—3 (şi româneşte). Buc. 1904. In-8°.

Asociaţia «Doctorii şi licenţiaţii în ştiinţe de Stat.» Cerc de înalte studii sociale. Bibliotecă a tuturor Românilor Act constitutiv. Buc 1903. In-8°.

Asociaţiunea comercianţilor din Brăila. Statute şi regulamente. Buc. 1904. In-8°

» » *de cereale* din Constanţa Regulamentul Camerei arbitrale şi de conciliaţiune. Constanţa 1904. In-8°.

» Statute. Constanţa 1904 In-8°.

» *doamnelor române «Furnica».* Darea de samă a comitetului de administraţiune pe anul 1902. Buc 1903. In-8°.

» *învăţătorilor şi învăţătoarelor* din România. Statute. Buzău 1904. In-8°.

» *pentru înaintarea şi răspândirea ştiinţelor* Ordinea de zi a congresului. Buc. 1904 In-8°.

Ateneul din Roşiorii de Vede Statute şi regulament 1904 In-8°

Aurora-(Verein). Jahres-Bericht des gegenseitigen Kranken-Leichen-Unterstutzungs . uber das Vereinsjahr 1903—4. Buc. 1904. In-8°

Banca agricolă Raportul consiliului de administraţie şi al censorilor către adunarea generală ordinară şi extraordinară din 8 Fevruarie 1904 Buc. 1904. In-fol

» » Rapports du conseil d'administration et des censeurs à l'assemblée générale ordinaire et extraordinaire du 9 Février 1903 et 8 Février 1904. Buc 1903—4. In-fol.

comerţului din Craiova. Actul constitutiv şi statutele. Craiova 1904. In-8°.

» *de scont* din Bucureşti. Darea de samă a consiliului de administraţie şi raportul consiliului de censori către adunarea generală ordinară din 7 Martie 1904. Buc. 1904. In-8°.

» » Memoriu privitor la darea de samă a consiliului de administraţie către adunarea generală a acţionarilor din 7 Martie 1904. In-8°

» » Regulament de ordine al consiliului de administraţie. Buc. 1904. In-8°.

» » din Constanţa Raporturile consiliului de administraţiune şi con-

siliului de censori către adunarea generală a acţionarilor din 21 Martie 1904. Constanţa 1904. In-8°.

Banca Drăgăneşti-Olt din Drăgăneşti Statute şi act constitutiv. Slatina 1904 In 8°

» *Drăgoeşti* din comuna Geamăna-Olt. Darea de samă a consiliului de administraţie către prima adunare generală ordinară din 22 Fevruarie 1904. Buc 1904. In-4°

» *generală română* Rapports du conseil d'administration et des censeurs sur l'exercice 1903. Buc. 1904. In-4°.

» » Statute. In-4°.

» » Statuten In-4°

» » Statuts. In-4°

» *Mehedinţului*, Societate cooperativă de credit şi economii. T.-Severin. Darea de samă a consiliului de administraţie şi raportul consiliului de censori către adunarea generală din 7 Martie 1904. Exerciţiul 1903. T-Severin 1904 In-4°.

» *naţională a României.* Raporturile consiliului de admiuistraţiune şi consiliului de censori către adunarea generală a acţionarilor din 15 Fevruarie 1904. Buc. 1904. In-4°.

» *Oltului-Slatina.* Darea de samă a consiliului de administraţie şi raportul censorilor către adunarea generală ordinară din 29 Fevruarie 1904. Buc. 1904. In-4°.

» *populară*..... care lucrează cu cassa centrală. (Formular de statute) In-4°

» » care nu lucrează cu cassa centrală. (Formular de statute) In-4°.

» » «*Albina*» din cătunul Docuzol, comuna Alacaj, judeţul Constanţa. Statute In-8°.

» » «*Albina*» din comuna Ciacu, plasa Borcea, judeţul Ialomiţa. Statute. Călăraşi In-8°.

» » «*Albina*» din comuna Jideni, judeţul R Sărat Statute. R-Sărat 1904. In-8°

» » «*Alexandru Ghica*» din Alexandria. Statute şi libret Alexandria. In-8°.

» » «*Amaradia*» din comuna Hurezanii de sus—Pegeni, Gorj. Statute. T-Jiu 1904 In-8°.

» » «*Amutria*» din comuna Zagujani, judeţul Mehedinţi Statute şi libret. T.-Severin 1904. In-8°.

» » «*Aurora*» din comuna Măneşti, judeţul Buzău Livret. Statute Buzău. In-8°.

» » «*Banul săteanului*» din comuna Iveşti, plasa Ghidigeni, judeţul Tutova. Statute. Bârlad 1904. In-8°.

» » «*Bâsca-Penteleu*» din comuna Gura-Teghi, plaiul Buzău Statute şi libret. Buzău. In-8°

Banca populară ‹*Bechetu*» din comuna Bechet, plasa Jiu de jos, judeţul Dolj. Statute. Buc. 1904. In-8°.

» » ‹*Blăjanca*› din comuna Blăjani, plaiul Slănic, judeţul Buzău. Statute Buzău. In-8°.

» » ‹*Buna Vestire*», comuna Licuriciu, judeţul Teleorman. Statut şi libret. Alexandria 1904. In-8°.

» » «*Buna Vestire*› din comuna Podul Iloaei, judeţul Iaşi. Statute Iaşi 1904. In-8°.

» » ‹*Buta*› din comuna Gâldău, judeţul Ialomiţa. Statute. Libret. Călăraşi In-8°

» » «*Călceşti*› din comuna Călceşti, judeţul Gorj. Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Caritatea*» din comuna Cândeşti, judeţul Buzău. Libret şi statute. Buzău In-8°.

» » «*Cartiu*» din comuna Cartiu, judeţul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» › «*Constantin Brâncoveanu*» din comuna Doiceşti, judeţul Dâmboviţa. Statute. Libret şi act constitutiv. Târgovişte 1904. In-8°.

» » ‹*Constantin Brâncoveanu*» din comuna Popeşti, plasa Singureni, judeţul Vlaşca Statute In-8°.

» » *cooperativă* «*Agonisala ţăranilor*», comuna Berezeni, judeţul Fălciu. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°

» » » «*Carol II*», comuna Orzeşti, plaiul Cloşani, judeţul Mehedinţi Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » › «*Catanele Cieşti*», comuna Pădureţi-Cieşti, judeţul Argeş. T.-Jiu 1904. Statute. In-8°.

» » » «*Cerna*» cu sediul în Bătăşani. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°.

» » » ‹*Cioara-Doiceşti*›, comuna Cioara-Doiceşti. Libret şi statute T-Jiu. 1904. In-8°.

» » » «*Cometa*›, comuna Pielea, judeţul Teleorman. Statute şi libret. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » › ‹*Cloşca de aur*» din comuna Pietroasa de sus, judeţul Buzău. Statute Buzău In-8°.

» › › *de credit şi economie* «*Munca spornică*›, comuna Valea Dragului, judeţul Ilfov Statute. In-8°

» » » » «*Privighetoarea*» din comuna Suşanii de sus, judeţul Vâlcea. Statute. T.-Jiu In-8°

» » › » ‹*Stupina*› din comuna Făureşti, judeţul Vâlcea. Statut. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*D-rul Arsaky*», comuna Arsache, judeţul Vlaşca. Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Dunărea*», comuna Stăncuţa, judeţul Brăila. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Durău*», comuna Hangu-Răpciune, judeţul Neamţ Statute. T.-Jiu. In-8°.

Banca populară cooperativă «*Eraclea*», comuna Enisala, județul Tulcea. Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Frăția*», cătunul Principele Ferdinand, județul Teleorman. Libret. T.-Jiu 1904. In-8°

» » » «*Frăția*», comuna Jârlău, plasa Grădiștea-Râmnicul de jos, județul R.-Sărat. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Gropeni*» din comuna Gropeni, județul Brăila Statut. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Înălțarea*», comuna Rugi, județul Gorj Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Înălțarea*», comuna Zâmbreasca, județul Teleorman Statute. T.-Jiu. 1904. In-8°.

» » » «*Izvorul*», comuna Smulți, județul Covurluiu Statute. T.-Jiu 1904. In-8°

» » » «*Izvorul*», comuna Vetrișoaea, județul Fălciu Statute T.-Jiu 1904 In-8°.

» » » «*Izvorul Muncii*» din comuna Glâmbocelu, plasa Podgoria, județul Muscel. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Lumina*», comuna Risipiți, județul Dolj Statute. 1904. In-8°.

» » » «*Mircea*», comuna Lipnița, plasa Silistra Nouă, județul Constanța. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Muntele Sboiu*», comuna Colți, plaiul și județul Buzău Statute și libret. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Preda Buzescu*» din comuna Vlădaia, județul Mehedinți. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°

» » » «*Principele Carol,*» comuna Tâmboești, județul Râmnicu-Sărat Libret și statute. T.-Jiu 1904 In 8°.

» » «*Principele Carol*» din comuna Gogoșiu, județul Mehedinți. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°

» » » «*Prosperitatea*» din comuna Mărășești, județul Mehedinți. Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Prundul*», comuna Prundeni, județul Vâlcea Statute T.-Jiu 1904 In-8°.

» » » «*Regina Elisabeta*», comuna Priboeni, județul Muscel Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Sfântul Ilie*», comuna Cârniceni, județul Iași Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Sfântul Nicolae*», comuna Balaci, județul Teleorman. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°

» » » «*Sfântul Petru și Pavel*», comuna Crețeștii-Sintești, județul Ilfov. T.-Jiu 1904 In-8°.

Banca populară cooperativă «*Sfinţii Voivozi*», cătunul Vlah-Chioiu, comuna Rasova, plasa Megidie, judeţul Constanţa. Statute T.-Jiu 1904 In-8°.

» » » «*Steaua Olteniei*» din comuna Vierşani, judeţul Gorj Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Ştefan cel Mare*», comuna Oancea, judeţul Covurluiu. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Unirea*» din comuna Izvoru, plasa Oltu-Vedea, judeţul Olt. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°

» » » «*Viorica*» din satul Viorica, comuna Salcia, judeţul Teleorman Statute T.-Jiu 1904 In-8°.

» » » «*Zăbala*», comuna Năguja, plasa Vrancea, judeţul Putna. Statute T.-Jiu 1904 In-8°.

» » «*Coroana*» din comuna Rovinari, plasa Jiu, judeţul Gorj Statute T.-Jiu 1904 In-8°

» » «*Crucea*» din comuna Ţiclenii, judeţul Gorj Statute. T.-Jiu 1904 In-8°

» » «*Cuza-Vodă*» din comuna Borduşani, judeţul Ialomiţa. Libret şi statute. Călăraşi. In-8°.

» » «*Dealul Cireşelui*» din comuna Hodoreasca, judeţul Gorj Statute T.-Jiu 1904. In-8°

» » *de credit şi economie* «*Alexandru Ion Cuza*» din comuna Goldeanu-Cârlig, judeţul Buzău. Statute T.-Jiu 1904. In-8°

» » » «*Argişelu*» din comuna Davideşti, judeţul Muscel Statute. T.-Jiu 1904. In 8°.

» » » «*August Treboniu Laurian*» din comuna Drăgăneşti, judeţul Vlaşca. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » «*Avântul*» din comuna Beoca, judeţul Teleorman. Statute. T.-Jiu In-8°.

» » » «*Avuţia Săteanului*» din comuna Brădiceni, judeţul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°

«*Baia de Aramă*», comuna Baia de Aramă», judeţul Mehedinţi. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°.

» » «*Bujorescu*», comuna Roşiuţa, judeţul Mehedinţi Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Buna Vestire*» din comuna Broşteni, judeţul Suceava. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°.

» » «*Cătina*» din comuna Cătina, judeţul Buzău Statute T.-Jiu 1904. In 8°.

» » » «*Cetăţuia Negru-Vodă*», comuna Bădeni-Pământeni, judeţul Muscel. T.-Jiu 1904 In-8°.

» » «*Chivernisirea Muncii*» din comuna Băeşti, judeţul Buzău. Statute. T.-Jiu 1904 In-8°

Banca populară de credit şi economie «Constantin Dragomirescu» din comuna Slobozia, plasa Cotmeana-Gălăşeşti, judeţul Argeş. Statute. T.-Jiu. In-8⁰.

» » *«Culmea Bradului»* din comuna Isverna, judeţul Mehedinţi. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Dorobanţul»* din comuna Costeşti, judeţul Argeş Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Dragoş Vodă»*, comuna Cristeşti, judeţul Suceava. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Economia»* din comuna Grindeni, plasa Jiul de jos, judeţul Dolj. Statut. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Înainte cu Dumnezeu»*, comuna Bobiceşti, judeţul Romanaţi. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Învierea»* din comuna Călineşti, plaiul Cozia, judeţul Vâlcea. Statute T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Izvoarele»* din comuna Izvoarele, judeţul Olt. Statute.T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Izvorul Jaleşului»*, comuna Runcu, judeţul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Leacul cametei»* din comuna Ţigăneşti, judeţul Teleorman Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰

» » » *«Măceşul»* din comuna Măceşul de sus, judeţul Dolj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰

» « *«Măgura»*, comuna Bumbeşti-Piţic, plasa Amaradia-Novaci, judeţul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Mlădiţele Ruşaveţului»* din comuna Ruşaveţu, plasa şi judeţul Bacău. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Munteanu»*, comuna Obârşia, judeţul Mehedinţi. Statute T.-Jiu. In-8⁰.

» » *«Nimira»* din comuna Dofteana, judeţul Bacău. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Palanca»* din comuna Măgura, plaiul Pârscov, judeţul Buzău. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Parângul»*, comuna Miluta, judeţul Mehedinţi. Statute T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Principele Carol»* din comuna Calvini, plaiul şi judeţul Buzău. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Principele Nicolae»* din comuna Comăneşti, plasa Tazlăul de sus, judeţul Bacău Statute. T-Jiu 1904. In-8⁰.

» « *«Sf. Gheorghe»*, comuna Sibiciu de sus, judeţul Buzău. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

» » *«Sporul»* din comuna Godineşti, judeţul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰.

Banca populară de credit şi economie «*Tătaru*» din comuna Tătaru, judeţul Brăila. Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Ţăranul*» din comuna Meteleu, judeţul Buzău Statute T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Uzu*» din comuna Dărmăneşti, judeţul Bacău Statut. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Victoria*», comuna Bălteni, plasa Jiu, judeţul Gorj. Statute T.-Jiu 1903. In-8°.

» » «*Viitorul*», comuna Răducăneni, judeţul Fălciu. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Viitorul Săteanului*» din comuna Tismana, judeţul Gorj Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Desrobirea Căluenilor*» din comuna Căluiu, plasa Olteţu, judeţul Romanaţi. Statute şi libret. Muşeteşti-Argeş 1904 In-8°.

» » «*Desrobirea economică*» din comuna Dudeşti, judeţul Ialomiţa. Statute şi libret. Călăraşi In-8°.

» » din Piteşti. Darea de samă a consiliului de administraţiune şi raportul censorilor asupra exerciţiului anului 1903, prezentate adunării generale din 22 Fevruarie 1904 Piteşti 1904. In-4°.

» » «*Dragostea*» din comuna Creţeni, plasa Oltul-Olteţul de jos. judeţul Vâlcea. Statute. In-8°.

» » «*Dunărea*» din comuna Nedeia, judeţul Dolj. Statute şi libret. Muşeteşti-Argeş 1904. In-8°.

» » «*Dunărea*» din comuna Spanţov, plasa Olteniţa, judeţul Ilfov. Statute. Buc. 1904 In-8°.

» » «*Fericirea*» din comuna Slătioarele, plasa Piteşti, judeţul Argeş, Statute. Piteşti 1904. In-8°.

» » «*Floreşti*», din comuna Floreşti, plasa Bolintinu din vale, judeţul Ilfov. Statute. Buc. 1904. In-8°

» » «*Florica*» din cătunul Florica-Glodeanu-Sărat, judeţul Buzău Statute. Buzău. In-8°.

» » «*Florile*» din comuna Netoţi, plasa Târgul, judeţul Teleorman. Statute. Alexandria 1904. In 8°.

» » «*Frăţia*» din comuna Sudiţi, plasa Balta-Ialomiţa, judeţul Ialomiţa. Călăraşi. In-8°.

» » «*Frăţia*» din comuna Voineşti, judeţul Dâmboviţa Act constitutiv şi statute Târgovişte 1904 In-8°

» » «*Glogova*» din comuna Glogova, judeţul Mehedinţi. Statut. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » «*Govora*» din comuna Govora, judeţul Vâlcea. Statute-libret. In-8°.

» » «*Grigore N Micşunescu*» din comuna Văraşti-Obedeni, plasa Sabaru, judeţul Ilfov. Statute. In-8°.

Banca populară «Ioan Eliade-Rădulescu» din comuna Iazu, județul Ialomița. Statute-libret. Călărași. In-8°.

» » *«Înălțarea Sf. Cruci»* din comuna Dărăști, plasa Clincenii-Slobozia, județul Ilfov. Statute. Buc. 1904. In-8°.

› › *«Înflorirea Ciupercenilor»* din comuna Ciuperceni, plasa Ocolu-Vulcan, județul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In 8°.

» » *‹Înfrățirea»* din comuna Mânzălești, plaiul Slănic, județul Buzău. Statute Buzău. In-8°

› » *«Întâmpinarea Maicii Domnului»* din comuna Nenciulești, județul Teleorman. Statut și libret. Alexandria 1904. In 8°.

› » *«Învierea»* din comuna Vulcana-Pandele, județul Dâmbovița. Statute. Târgoviște 1904. In-8°.

» » *‹Izlaz-Libertatea»* din comuna Izlaz, județul Romanați. Statute. In-8°.

› » *«Izvorul»* din comuna Izvorul Bărzii, plasa Ocolul, județul Mehedinți Statute. T.-Severin. In-8°.

» » *«Lissa»* din comuna Lissa, județul Teleorman. Statute și livret. Mușetești-Argeș 1904. In-8°.

» *«Lumina»* din comuna Colanu, județul Dâmbovița. Statute. Târgoviște 1903 In-8°.

» » *«Măgura Șearpelui›* din comunele Tufești și Mozăceni, județul Teleorman. Statut și libret Giurgiu 1904 In-8°.

› » *«Mihai Bravul»* din comuna Podul-Bărbierului, județul Dâmbovița. Statute. Târgoviște 1904. In-8°.

» » *‹Mihai și Călăul»* din comuna Stănești, județul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » *«Milcovățul-Ghimpați»* din comuna Ghimpați, județul Vlașca. Giurgiu 1904 In-8°

» › *‹Miroslovení»* din comuna Albeni-Gorj. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » *«Muntele Cărbunele»* din comuna Cărbunești, județul Gorj. Statut. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » *«Mușetești»* din comuna Mușetești, județul Argeș Statut și livret. Mușetești-Argeș 1904 In-8°.

» » *‹N. Bălcescu»* din comuna Stoicănești, plasa Șerbănești, județul Olt Statute. Buc. 1904 In-8°.

» » *«Opinca»* din comuna Popeni, județul Tutova. Libret și statute. In-8°.

» › *«Păstorul›* din comuna Lucieni, județul Dâmbovița Statute. Târgoviște 1903. In-8°.

» » *«Peret»*, comuna Peret, județul Teleorman. Statut și libret Alexandria 1904. In-8°.

» › *«Piatra»*, comuna Piatra, județul Teleorman Statut și libret. Alexandria 1904. In-8°

Banca populară «*Piscu*» din comuna Vânători, județul Teleorman Statute. Mușeteștı-Argeș 1904. In-8⁰.

» » «*Plugarul român*», comuna Măgura, județul Vlașca. Libret și statute. Alexandria. In-8⁰.

» » «*Prevederea*» din comuna Bolintinu din vale, județul Ilfov. Statute. Buc 1904. In-8⁰.

» » «*Prevederea viitorului*» din comuna Peșteana, județul Gorj Statute. T.-Jiu 1904. In-8⁰

» » «*Regina Elisabeta*» din comuna Maxenu, plasa Câmpu, județul Buzău. Statute. Buzău. In-8⁰

» » «*Salvarea*» din comuna Cacoti, plasa Dumbrava-Motru de jos, județul Mehedinți. In-8⁰.

» » «*Salvarea*» din comuna Strâmba, plasa Jiu, județul Gorj. Statute. T -Jiu 1904. In-8⁰.

» » «*Salvarea noastră*», comuna Lăceni, județul Teleorman. Statut. 1904. In-8⁰.

» » «*Samarineanca*» din comuna Măruntiș, plaiul și județul Buzău. Buzău. In-8⁰.

» » «*Sf Petru*», din comuna Albeștı, plasa Roșiori, județul Teleorman. Statute. In-8⁰.

» » «*Sfântul Gheorghe*», care nu lucrează cu cassa centrală, comuna Amaru, județul Buzău. Statute. Buzău. In-8⁰.

» » «*Sfântul Nicolae*», comuna Pârlita-Sărulești, județul Ilfov. Statute. Buc. 1904 In-8⁰.

» » «*Sf. Nicolae*» din comuna Ștefănești, județul Ialomița. Statute. Buc. 1904. In-8⁰

» » «*Sfinții Împărați Constantin și Elena*» din comuna Năeni, plasa Sărata-Tohani, județul Buzău. Buzău. In-8⁰.

» » «*Sfinții Împărați Constantin și Elena*» din comuna Saclele, județul Teleorman. Statute și libret. Mușeteștı-Argeș 1904. In-8⁰.

» » «*Simbolul*» din comuna Ghineștı, județul Romanați. Statute. In-8⁰.

» » «*Slujitori*» din comuna Grindași, județul Ialomița Libret și statute. Călărași. In-8⁰.

» «*Speranța*», comuna Militari, județul Ilfov Statute. Buc. 1904. In-8⁰.

» » «*Spicul*» din comuna Spătărei, plasa Marginea, județul Teleorman. Statute Alexandria 1904. In-8⁰.

» » «*Spiru C. Haret*» din comuna Avrămeni, plasa Manoleasa, județul Dorohoiu. (Societate cooperativă de credit). Statute. Dorohoiu 1904. In-8⁰

» » «*Spiru C. Haret*» din comuna Găgeni-Vintileanca, cătunul Săhăteni, județul Buzău. Statute Buzău 1904. In-8⁰.

» » «*Ștefan Iancu*» din comuna Târgușorul-Nou. Statute. Ploești 1904. In-8⁰.

Banca populară «Stejarul» din comuna Stejerei, județul Gorj 1904. In-8°.
» » *«Traian»* din comuna Vlăduleni, plasa Jiu, județul Gorj. T.-Jiu 1903. In-8°
» » *«Tudor Vladimirescu»* din comuna Rovinari, plasa Jiu, județul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.
» » *«Unirea»* din comuna Budeștii-Ghicăi, județul Neamț. Libret și statute. Călărași. In-8°.
» » *«Unirea»* din comuna Mogoșești, județul Iași. Statute. Iași 1903 In-8°.
» » *«Unirea»* din comuna Valea-Rea, județul Vasluiu. Statute. Giurgiu 1904. In-8°.
» *«Unirea Țăranilor»* din comuna Star-Chiojd, județul Prahova. Libret și statute. In-8°.
» » *«Vadul Repede»* din comuna Văcărești, județul Dâmbovița Statut și libret. Târgoviște 1904. In-8°.
» » *«Valea Jegălia»* din comuna Jegălia, județul Ialomița Statute și libret Călărași In-8°.
» » *«Viitorul»* din comuna Găești, județul Dâmbovița. Statute. Târgoviște 1904. In 8°.
» *«Viitorul»* din comuna Gageni-Vintileanca, județul Buzău. Statute. In-8°
» *«Viitorul Agricultorului»* din comuna Glodeanu-Siliștea, plasa Tohani, județul Buzău. Statute Buzău. In-8°.
» » *«Viitorul Arcanilor»* din comuna Arcani, județul Gorj. Statute. 1904 In-8°.
» » *«Viitorul Becenilor»* din comuna Beceni, plaiul Slănic, județul Buzău. Statute Buzău. In-8°.
» » *«Viitorul Sătenilor»* din comuna Niculești, plaiul Slănic, județul Buzău. Buzău. In-8°.
» » *«Vrednicia Săteanului»* din comuna Unțești, județul Tutova. Statute. In-8°.
» » *«Voivodul»* din comuna Voivoda, județul Teleorman. Statute și libret. Mușetești-Argeș 1904. In-8°.
» » *«Zorile»* din comuna Peșteana de sus, județul Gorj. Statut. 1904. In-8°.

Bukarester Turn-Verein. Jahresbericht über das 37 Vereinsjahr 1903—4 Buc 1904 In-8°

Cassa de ajutor a lucrătorilor fabricei de mașini, cazangerie și turnătorie Carol Klein și Co. Ploești. Statute. In-8°
» de economii, credit și ajutor a ofițerilor. Dare de samă asupra mersului și operațiunilor cassei în anul 1903. Buc 1904. In-8°

Cercul cultural-administrativ «Vasile Lascar» din plasa Silistraru, județul Brăila. Statute. Brăila 1904. In-8°.

Cercul didactic din Iași. Statute Iași 1904 In-8°.
» *intim de vânători* din Bucureşti. Statute. Buc. 1904. In-8°.
» *militar* din București. Dare de samă asupra mersului administrațiunii cercului în anul 1903. Buc. 1904. In-8°.
» » din Cernavoda. Statute. Cernavoda 1904. In-8°.
» » din Constanța. Statute. Constanța 1904. In-8°.
» » din Piatra-N. Statute. Piatra-N. 1904. In-8°.
Club (Kegel) «Bukarest». Jahres-Bericht über das XXX Vereins-Jahr 1903 Buc 1904. In-8°.
» *(Tennis)*. Statuts. Brăila 1904. In-8°.
» » Statuts. Buc. In-8°.
Clubul comercial, industrial și agrar «Intim». Statute. Buc. 1904. In-8°.
» » » din Târgoviște. Statute. Târgoviște 1903 In-8°.
» *(Jockey)* Adresele Domnilor membri. Buc. 1904. In-8°.
» » din Craiova Statute Craiova 1904. In-8°.
Clubul meseriașilor români din România. Statutele votate la 1 Maiu 1904. Buc. 1904. In-8°
» *mixt comercial* din Focșani. Statute Târgoviște 1903. In-8°.
» *ofițerilor în rezervă*. Statute. Buc. 1904. In-4°.
» *pensionarilor*. Regulament pentru aplicarea statutelor. Buc. 1904. In-8°.
» » *civili și militari* din București. Statute. Buc. 1904 In-8°.
» *Tinerimei*. Anul XXXVII. Dare de samă. Buc. 1904. In-8°.
» » Lista membrilor clubului. Buc. 1904. In-8°.
» *«Unirea»* din Caracal. Statute. Caracal 1903. In-8°.
» *vânătorilor* din Iași. Statute. Iași 1904 In-8°.
Comunitatea catolică din Craiova Rechnungs-Ausweis der romisch-katholischen Kirchengemeinde Craiova und Verzeichniss für das Jahr 1903. Craiova. In-8°.
» » din T.-Severin. Jahres-Bericht der röm. katholischen Kirchen- u. Schulgemeinde in T.-Severin pro 1903. T.-Severin 1904. In-8°.
» cimitirească a riturilor creștine neortodoxe din Giurgiu. Statute. Giurgiu 1904. In-8°.
» *evangelică* din București. Bericht und Jahres-Rechnung über die evangelische Kirche und Schule in Bukarest an die Gemeinde-Versammlung, den 16/29 Maiu 1904 Buc. 1904. In-8°.
» » *a Diaconeselor* din București 1903. Jahresbericht uber das unter dem Protektorat Ihrer Majestat der Konigin Elisabeth von Rumänien stehende evangelische Bukarester Diaconissenhaus. Buc. 1904. In-8°.
» » *germană* din Craiova. Jahres-Rechnung der deutschen evangelischen Gemeinde zu Craiova fur die Zeit vom 1 Januar bis 31 Dezember 1903. Craiova 1903. In-8°.

Comunitatea evangelică din T.-Severin. Statuten der deutschen evangelischen Gemeinde zu T.-Severin. 1904. In-8°.
Conferința Vincențiană «Sf. Iosef» din București Darea de samă anuală, dela 1 Ianuarie—31 Decemvrie 1903. Buc 1904. In-8°.
» Jahres-Bericht vom 1 Januar bis 31 Dezember 1903. Buc. 1904. In-8°.
Corporația artelor grafice din București. Statute. In-4°.
» *breslelor unite* din Constanța Statute Constanța 1903. In-8°.
» *cismarilor* din Turnu-Măgurele. Statute T.-Măgurele 1904. In-8°.
» *constructorilor* din orașul Turnu-Severin. Statute T.-Severin 1904 In-8°
» *dogarilor,* scărarilor, parchetarilor și rotarilor din București. Statute. Buc. 1904. In-8°.
» *dulgherilor* din București. Darea de samă pe anul 1903. Buc. 1904. In-8°
» *grupa I-a a meseriașilor...* din orașul Galați și județul Covurluiu. Statute Galați 1903. In-8°.
» › *III-a a meseriașilor* din orașul Galați și județul Covurluiu Statute. Galați 1903. In-8°.
» *mecanicilor,* tâmplarilor, croitorilor, etc., din Turnu-Măgurele. Statute T.-Măgurele 1904. In-8°
» *meseriașilor constructori* din Târgoviște. Statute. Târgoviște 1904. In-8°.
» › de îmbrăcăminte și încălțăminte și ale comisiei de arbitri din Târgoviște Statute. Târgoviște 1904. In-8°.
» › *de încălțăminte* din București. Buc. 1903 In-8°.
» › *de încălțăminte* din județul Ilfov. Darea de samă a comisiunii provizorii, adresată Adunării generale dela 27 Iunie 1904. Buc. 1904. In-8°.
» › din Alexandria Statute Alexandria 1904. In-8°
› din Câmpulung Statute. Câmpulung 1904. In-8°
» » din Mizil. Statute. Ploești 1904. In-8°.
» › *în fier și metal* din Constanța. Statute Constanța. In-8°
» *meseriilor unite* din comuna Balș. Statute. Craiova 1904. In-8°.
» » din orașul Hârșova. Statute. Buc 1904. In-8°.
» » din Roman. Statute Roman 1904.
» › *«St. Treime»*, Cernavoda, Constanța Statute In-8°
» » sculptorilor și strungarilor în lemn, cioplitorilor și sculptorilor în piatră, poleitorilor și încadratorilor de tablouri din București Statute Buc. 1903. In-8°.
Creditul agricol Raportul Directorului general către d-l Ministru al Finanțelor pentru gestiunea anului 1902—1903 Buc. 1904 In-4°.
» *și cassa centrală* a băncilor populare sătești. Instrucțiuni asupra întrebuințării cambiei. Buc. 1903 In-8°.
«Eintracht» (Gesang-Verein). Statute. Buc. 1904. In-8°.
Fabrica de hârtie «Bușteni» Statute și actul constitutiv Buc 1904. In-8°

Fabricele române unite de băuturi găzoase şi acid carbonic lichid. Convocare. In-4°.

» Raportul consiliului de administraţiune către adunarea generală ordinară şi extraordinară din 1 Fevruarie 1904. Buc. 1904. In-4°.

Federaţia Zioniştilor din România. Secţiunea B'nei Zion Kadimah din Galaţi. Regulament interior. Galaţi 1904. In-8°.

«*Fondation Carnegie*» Statuts. In-fol.

Gârbeanu (A. I. C.), Un cuvânt la timp faţă de nouăle modificări ce se propun pentru preschimbarea statutelor societăţii funcţionarilor publici din Bucureşti. Buc. 1904. In-8°.

Germania (Krankenunterstutzungs- und Begräbnisskassen-Verein). Bericht des Vorstandes an die General-Versammlung über die Thätigkeit im abgelaufenen XIII Vereinsjahre 1903. Buc. 1904. In-8°.

† *Herold* (*Verein*) zu Berlin. Verzeichniss der Mitglieder, 1904 Görlitz In-8°.

Home international sous l'Auguste patronage de Sa Majesté la Reine. 11-ème rapport. Buc. 1904. In-8°.

Institutul de binefacere «Providenţa» din Bucureşti. Darea de samă a consiliului de administraţiune pentru adunarea generală din 8 Fevruarie 1904. Buc 1904 In-8°

Liedertafel (Bukarester deutsche). Bericht uber das 51. Vereinsjahr 1903—4. Buc. 1904. In-8°.

» Sänger-Ordnung und Satzungen der Sänger-Reisekasse. Buc. 1904. In-8°.

Liga pentru unitatea culturală a Românilor în anul 1903, sub conducerea d-lui Petre Grădişteanu şi Liga din Ploeşti sub conducerea d-lui Preşedinte Luca Elefterescu. Ploeşti 1903. In-8°.

† *Reuniunea română de agricultură* din Sibiiu. Al XVI-lea raport general al comitetului central pentru anul 1903. Sibiiu 1904. In-8°.

Sindicatul agricol al judeţului Covurluiu. Statute Galaţi 1904 In-8°.

» *Ziariştilor* din Bucureşti Statute. Buc. 1904. In-8°.

† *Società* nazionale zootechnica. Primo concorso ippico internazionale. 9—17 Giugno 1902. Turin. In-fol.

Societatea agrară. Darea de samă a comitetului către adunarea generală, 18 Ianuarie 1904. Buc. In-4°.

» » a marilor proprietari. 1904. Expoziţiunea. Program general. Clasificarea. Buc. 1904 In-8°.

» » » Statute. Buc. 1904. In-8°.

» *agronomilor* din România. Statute. Buc. 1904. In-8°

» «*Ajutorul*» a micilor funcţionari din oraşul şi judeţul Iaşi. Statute. Iaşi 1903. In-8°.

» «*Ajutorul elevilor săraci*» din Capitală. Darea de samă asupra mersului societăţii pe anul 1903. Buc. 1904 In-8°.

Societatea anonimă a fabricelor române unite de băuturi gazoase şi acid carbonic lichid. Proiect de modificarea statutelor. In-8°
† » » *«Albina»*. Institut de credit şi economii în Sibiiu A treizeci şi una adunare generală ordinară. Sibiiu 1904. In-8°
» » *«Economia»* din Focşani. Dare de samă din 15 Fevruarie 1904. Focşani 1904. In-8°
» » *«Ialomiţa»*. Statute. In-fol.
» » de credit şi economie «Frăţia». Darea de samă a consiliului de administraţiune şi raportul censorilor către adunarea generală a acţionarilor din 8 Fevruarie 1904. Focşani 1904 In-8°.
» » *pe acţiuni «Banca Olteniei»* din Craiova Craiova 1904. In-8°
» » » *«Sanitas»* pentru fabricarea şi comerciul de băuturi gazoase. Raporturile consiliului de administraţie şi consiliului de censori către adunarea generală a acţionarilor din 2 Martie 1903. Buc. 1903 In-4°.
» » pentru exploatarea de păduri cu herestrae cu vapor, mai înainte P. et C Goetz et C-nie. A douăzeci şi una dare de samă. Buc. 1904 In-4°
» » română pentru fabricarea hârtiei «Câmpulungul» Dare de samă a consiliului de administraţiune către adunarea generală a acţionarilor din 4 Aprilie 1904. Buc. In-4°.
» › *«Speranţa»* pentru explorarea şi exploatarea solului şi subsolului. Rapoartele consiliului de administraţiune şi consiliului de censori către adunarea generală din 30 Ianuarie 1904 Buc. 1904 In-4°.
» *«Apărarea Sănătăţii»* din Târgovişte Statute. Târgovişte 1904. In-8°
» asistenţilor droghişti. Statute. Buc 1904 In-8°.
» austro-ungară de ajutor reciproc din T.-Severin. Jahres-Bericht fur das Jahr 1903. T.-Severin. In-8°.
» *‹Avântul»*. Croitorie cooperativă română. Convocare. Statute. In-8°
» birjarilor din capitală «Fulgerul›. Proiect de statute. In-4°
» *«Buştenarii»*. Petroleums-Industrie A. G. Dritter Jahresbericht des Verwaltungsrates an die am 17/30 Juni 1904 stattgehabte ordentliche General-Versammlung. Buc. 1904 In-4°
» *«Câmpina-Moreni»*. Actul constitutiv şi statutele Buc. 1904. In-8°.
» *«Cantina şcolară şi ajutorul elevilor săraci›* din judeţul Neamţ Statute. Piatra 1904. In-8°.
› centrală agricolă din România. Regulamentul pentru vizitarea sălilor societăţii şi regulamentul pentru jocurile de cărţi Buc. 1904. In-8°.
» *Chowewe Zion Jehuda* şi regulamentul bibliotecii Jehuda. Statut Focşani 1904 In-8°
» cismarilor şi pantofarilor din Bucureşti. Dare de samă pe timpul dela 1 Aprilie 1903 până la 31 Martie 1904. Buc. 1904. In-8°.

Societatea comercială «Montefiore». Bârlad. Statute. Iaşi 1904 In-8°.
» cooperetivă «Albina Carpaţilor». Bilanţul şi compturile respective pe anul 1903—1904 Buc. 1904. In-8°.
» » Banca populară «Gilortul», comuna Novaci, judeţul Gorj. Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.
» » de credit şi economie a Băncei populare «*Cornul de aur*» din comuna Turcenii de sus Statute. T.-Jiu 1904. In-8°.
» » «*Cultura*» din comuna Ibăneşti, plasa Herţa, judeţul Dorohoiu Statute. Dorohoiu 1904. In-8°.
» » » ‹*Fântâna*› din comuna Turcenii de jos, judeţul Gorj. Statute T.-Jiu 1904 In-8°.
» » » ‹*Independenţa economică*› din comuna Dersca, plasa Berhometele, judeţul Dorohoiu. Statute. Dorohoiu 1904 In-8°
» » » ‹*Înflorirea săteanului*» din comuna Coţuşca, plasa Başeu, judeţul Dorohoiu. Statute. Dorohoiu 1904 In-8°.
» » » «*Propăşirea agricolă*» din comuna Târgu-Rădăuţi, plasa Başeu-Prutul de jos, judeţul Dorohoiu. Statute. Dorohoiu 1904. In-8°.
» » *Săteanului* «*Piatra-Olt*» din comuna Piatra-Olt, Romanaţi. Statute. Caracal 1904 In-8°.
» » » «*Severinul*» din Turnu-Severin Statute T-Severin 1904 In-8°.
» » » «*Steaua*» din comuna Ioneşti, judeţul Gorj. Statute T.-Jiu 1904. In-8°.
» » » ‹*Suhaia*» comuna Suhaia, judeţul Teleorman. Libret şi statut. Alexandria. In-8°
» » » «*Tovărăşia sătească*› din comuna Ştiubieni, plasa Başeu-Prutul de jos, judeţul Dorohoiu Statute Dorohoiu 1904 In-8°.
» » «*Comoara Văilor-Unite*› din comuna Tutova, judeţul Argeş Statute. Piteşti 1904.
» » » *Creditul*› a corpului didactic şi clerical din Mehedinţi. Statute. T.-Severin 1904. In-8°.
» » » ‹*Mircea cel Mare*› din comuna Ostrov, plasa Hârşova, judeţul Constanţa. Act constitutiv. In-8°.
» » » *Motru*» Darea de samă pentru anul expirat 1903. T.-Severin 1904. In-8°.
» ‹*Podgoria-Nouă*› din comuna Jariştea, judeţul Putna Act constitutiv şi statute. Focşani 1904. In-8°.
» » » «*Progresul*», înfiinţată în comuna Ştefăneşti-V.-Mare în anul 1903. Libret-statut. Piteşti 1904. In-8°.

Societatea cooperativă de credit şi economie «Sfântu Nicolae» din comuna Panceşti, judeţul Putna. Act constitutiv şi statute. Focşani 1904. In-8°.

» » *economie şi filantropie «Biruinţa»* din comuna Boghicea, judeţul Roman. Statute. Roman 1904 In-8°.

» » » *«Frăţia»* din comuna Potlogii, judeţul Dâmboviţa. Actul constitutiv. Târgovişte 1904 In-8°.

» » » *Titu*, comuna Titu, plasa Bolintin, judeţul Dâmboviţa. T.-Jiu 1904. In-8°.

» » » *şi împrumut «Ajutorul Muncii»* din comuna Obedeni, judeţul Vlaşca. Giurgiu 1904. In-8°.

» » » *«Clejani»*, comuna Clejani, judeţul Vlaşca. Statute. Giurgiu 1904. In-8°.

» » » *«Desrobirea»* din comuna Bâca, plasa şi judeţul Teleorman. Statute. Giurgiu 1904 In-8°.

» » » *«Dunărea»*, comuna Luciu, judeţul Ialomiţa. Statute. Giurgiu 1904. In-8°.

» » » *«Emil Costinescu»*, comuna Orbeasca de sus, judeţul Teleorman. Statute. Giurgiu 1904. In-8°

» » » *«Izbânda»* din comuuna Tangâru, judeţul Vlaşca. Statute. Giurgiu 1904. In-8°.

» » » *«Izvorul de argint»* din comuna Stioborani, judeţul Vasluiu. Statute Giurgiu 1904. In-8°.

» » *«Izvorul Zeletinului.* Statute Giurgiu 1904. In-8°.

» » » *«Macrina»* din comuna Aliman, judeţul Constanţa Statute. Giurgiu 1904. In-8°

» » » *«Orion»*, comuna Tâmpeni, judeţul Olt. Statute. Giurgiu 1904. In-8°.

» » » *«Reduta»*, comuna Gura Padinei, judeţul Romanaţi Giurgiu 1904. Statute. In-8°.

» *«Speranţa»* din comunele Băduleşti, Crângurile şi Glâmbocata (Dâmboviţa). Statute. Giurgiu 1904. In-8°

» » » » » *«Unirea»* din comuna Slobozia-Trăsnitu, judeţul Teleorman. Statute Giurgiu 1904 In-8°.

» » » *«Vulturul»*. Raportul consiliului de administraţie către adunarea generală ordinară a societarilor din 11 Maiu 1903. Târgovişte 1903. In-8°.

» » de import, export, agentură şi comision. Statute. Buc. 1904. In-8°.

» din Bârlad Al V-lea raport al consiliului de administraţie. Bârlad 1904. In-4°

» » pe acţiuni «Librăria naţională» Statute şi act constitutiv de societate. In-fol.

Societatea cooperativă pentru comerţul de băuturi spirtoase Dare de samă pe 1903. Buc. 1904. In-4°

» » sătească numită «Clăniţa» a muncitorilor plugari din comuna Gălăteni. Statute. Muşeteşti-Argeş 1903. In-8°.

» » *«Solidaritatea.»* Statute. Buc. 1904. In-8°

» » *«Trainiselul»* din comuna Jupâneşti, judeţul Muscel. Muşeteşti-Argeş 1904 In-8°.

» corală română «Carmen.» Statute Buc. 1904. In-8°.

» corpului telegrafo-postal Darea de samă a consiliului de administraţie despre mersul operaţiunilor societăţii corpului telegrafo-postal în cursul anului al VI-lea societar. Buc. 1904. In-8°.

» » Statute. Buc. 1903. In-8°.

» *Creditului funciar urban* din Bucureşti. Dare de samă a consiliului de administraţie pentru gestiunea anului 1903. Buc. 1904 In-4°.

» » din Iaşi. Dare de samă a consiliului de administraţie pe anul 1903. Iaşi 1904. In-4°.

» *«Cultura.»* A XIII-a dare de samă şi bilanţul general pe 1903—1904. Buc 1904. In-8°.

» *de ajutor «Furnica»* a meseriaşilor din Focşani. Focşani 1904. In-8°.

» » în caz de boală şi îmmormântare «Ancora.» 1875. Statute Buc. 1904 In-8°.

» » reciproc a funcţionarilor C. F. R. Bilanţul anului 1903. Buc. 1904. In-8°.

» » a meseriaşilor şi comercianţilor români din urbea Bârlad. Statute. Bârlad 1904. In-8°.

» » a meseriaşilor tăbăcari din Bucureşti Dare de samă pe anul social 1903—1904 Buc. 1904. In-8°.

» » *«Colosul» a mecanicilor din C. F. R.* din întreaga ţară. Bilanţ general pe anul 1903—1904. Buc 1904 In-8°.

» *«Hercules.»* Statutul şi regulamentul. Buc. 1904 In-8°.

» » *«Mitropolitul Filaret»* Raportul şi darea de samă pe anul al IV-lea expirat. 1903. Buc. 1904. In-8°.

» » » Statutele secţiei de mariagiu Buc. 1904. In-8°.

» » şi binefacere a lucrătorilor de arta culinară. Statute. Buc. 1904. In-8°.

» » şi economie a meseriaşilor din România *«Desvoltarea.»* Dare de samă anuală şi bilanţul general pe anul societar 1903—1904. Buc. 1904. In-8°.

» de ajutoare a emigranţilor. Darea de samă a gestiunii comitetului central. 1902—1903. Buc 1903. In-8°.

» de asigurare asupra vieţii şi de rente «Anker» în Viena. A patruzeci şi cincea dare de samă pe anul financiar 1903. Buc. 1904 In-8°.

Societatea de binefacere a coaforilor din București «*Umanitatea*». Bilanțul pe anul 1903. Buc. 1904. In-8°.

» » «*Ajutorul*» din R.-Sărat. Statute Buc 1903. In-8°.

» » «*Alinarea*» din Galați. Dare de samă. Galați 1904 In-8°

» » din Iași. Dare de samă pe anul 1903—4 de Aneta D Rosetti. Iași 1904 In-8°.

» » «*Fraterna română*» din Iași. Statute. Iași 1904. In-8°.

» » «*Lupta pentru pâine*» a lucrătorilor brutari din Craiova. Statute Craiova 1904. In-8°.

» » «*Munca*» sub înaltul patronagiu al M. S Reginei. Schiță de constituire. Buc. 1904. In-8°.

» » «*Principesa Maria*» Statute. Buc. 1904. In-8°.

» » «*Regina Elisabeta*». Dare de samă pe exercițiul 1903—4. Buc. 1904. In-4°

» de credit și economie a funcționarilor Ministerului de Finanțe Statut Buc. 1904. In-8°.

» » «*Speranța*» a funcționarilor creditului agricol Statute. Buc. 1904. In-8°.

» » sub numirea de *Banca populară «Ajutorul țăranului»* din comuna Văgiulești, județul Mehedinți. Statute și libret. T.-Severin. In-8°.

» de cultură și educație națională «Sprijinul» Statut. Craiova 1904 In-8°.

» de dare la semn «București». Darea de samă pe anul 1903 Buc. 1904 In-4°

» de domnișoare «Cornelia» Statute. Buc. 1904. In-8°.

» de economie și ajutor «Viitorul» a funcționarilor publici din județul Putna. Statute Focșani 1904 In-8°.

» » și avansuri «Mișcarea» a funcționarilor C. F. R. din gara Galați. Statute. In-8°.

» » împrumut și ajutor reciproc din București-Lucaci. Statute. Buc. 1904. In-8°.

» » împrumut și sprijin reciproc «Comoara muncii». Statut. Buc. 1903. In-8°.

» » și împrumut «Izvorul Juravețului» din comuna Obârșeni, județul Tutova Statute. In-8°.

» de gimnastică, scrimă și lectură «Aurora». Darea de samă pe anul 1903—4. Buc. 1904. In-8°.

» de împrumut și păstrare Ghironia-Lița comuna Băneasa, județul Covurluiu. Statute. Giurgiu 1903 In-8°.

» » «*Învierea Săteanului*», comuna Ciortești, județul Vasluiu. Statute. In-8°.

» » «*Salvarea*», comuna Merișani, județul Teleorman Statute. Giurgiu 1904. In-8°.

Societatea de îmmormântare din Ploeşti. Dare de samă anuală pentru anul XXV. Ploeşti 1903. In-8°.

» de încurajare pentru îmbunătăţirea rassei cailor din ţară. Alergări la Bucureşti. Întrunirea de toamnă 1904. Buc. 1904 In-8°.

› » Întrunirea de primăvară, 1904. Buc 1904 In-8°

› » Réunion de printemps 1904. Buc. 1904. In-8°.

› de lectură «Alexandru Odobescu», fondată de elevii gimnaziului «Gh. Şincai». Statute. Buc 1904. In-8°.

› de medicină-veterinară. Buc. 1904. In-8°.

» de păstrare şi împrumut «Speranţa» din comunele Sârbii Vlăsineşti, plasa Başeu-Prutul de jos, judeţul Dorohoiu. Statute. Dorohoiu 1903 In-8°.

† › doamnelor române din Bucovina. Raportul anual al comitetului. Anul XIII. Cernăuţi 1904. In-8°.

» «*Dreptatea*» a lucrătorilor din atelierul B. M. al C. F. R. Statute. Buc 1904. In-8°.

» economică Bughea de jos. Statut şi libret. Câmpulung. In-8°

» » «*Buna Vestire*». Statut şi libret. Câmpulung 1904. In 8°.

» » cooperativă «Cândeşti», comuna Albeşti, plasa Godeni, judeţul Muscel. Libret şi statute. In-8°.

» » «*Măţău*», comuna Măţău, plasa Văleni, judeţul Muscel. Statute şi libret. In-8°.

» › «*Retevoeşti*», comuna Retevoeşti, plasa Stăneşti, judeţnl Muscel. Libret şi statute. In-8°.

» › «*Vulturul*» din Câmpulung. Darea de samă pe anul 1903—4. Câmpulung 1904. In-8°.

» » *de împrumut şi păstrare* «*Comoara Rătezenilor*». Statute Giurgiu 1904. In-8°.

» › ‹*Ioan Ghica*», comuna Cucuruzu, judeţul Vlaşca. Giurgiu 1904. Statute. In-8°.

» «*Muncitorul român*» din comuna Bresniţa, Strehaia, judeţul Mehedinţi. Statut şi libret. T.-Severin 1904. In-8°.

» » «*Principele Alexandru B. Ştirbei*» din comuna Gruia, judeţul Mehedinţi. Statut şi libret. T.-Severin 1904. In-8°

» › din comuna Buneşti. Statute. In 8°.

» › «*Furnica*». Statut şi libret. Câmpulung 1904 In-8°.

» › «*Înălţarea*», cu sediul în comuna Stâlpeni. Livret şi statute Câmpulung 1904. In-8°.

» » «*Înfrăţirea*». Statut şi livret. Câmpulung 1904. In-8°.

» » «*Luceafărul*», cu sediul în comuna Ciulniţa-Eustatiade, plasa Podgoria, judeţul Muscel. Livret şi statute. In-8°.

» » «*Malul cu florile*». Statut şi livret. Câmpulung. In-8°

» » «*Mânăstirea Valea*». Statut şi livret. Câmpulung. In-8°.

Societatea economică «Muncitorul», cu sediul în comuna Leurdeni. Livret și statute. Câmpulung 1904. In-8°.
» » *«Nucșoara»* Statut și livret. Câmpulung. In-8°.
» » *«Piscul Mânăstirii»*, cu sediul în comuna Rucăr, plaiul Nucșoara-Dâmbovița, județul Muscel. Livret și statute. In-8°.
» » *«Prietenia»* din comuna Cocărezeni, județul Argeș, fondată în anul 1900 Statute Pitești In-8°.
» » *«Sf Voivozi»*, cu sediul în comuna Lerești, plaiul Nucșoara-Dâmbovița, județul Muscel Livret și statute. In-8°.
» » *«Speranța»*. Statut și livret Câmpulung. In-8°.
» » *«Stupina Vâlsanului»* din comuna Cacaleți-Zărnești, plasa și județul Argeș Pitești 1904. Statut. In-8°.
» *«Egalitatea»* A 18-a dare de samă pe anul 1903. Buc. 1904. In-8°.
» farmaciștilor din România Statute. In-8°.
» femeilor catolice maghiare.—A bukaresti *magyar kath. nok Mária-egyletének értesítoje* az 1904 évrol. Buc 1904. In-8°.
» » protestante maghiare —A Bukaresti *magyar protestáns nöegylet* értesitoje és számadása, 1903—1904. Buc 1904. In-8°.
» » *române*. Statute Buc. In-8°.
» » *«Dâmbovița»* din Târgoviște. Statute. Târgoviște 1903. In-8°.
» » *israelită «Achwah»* din Piatra-N. 1904 In-8° Statute.
» » *«Junimea meseriașilor israeliți»* din Galați. Statute. Galați 1904. In-8°.
» » *«Sântul Ion Botezătorul»* din Satul-Nou, comuna Lucienii, județul Dâmbovița. Statute Târgoviște 1904 In-8°.
» *filarmonică* din Craiova. Statute. Craiova 1904. In-8°
» *«Frăția» de Bohosceni* din Macedonia. Dare de samă dela înființare până la 1 Ianuarie 1904. Buc. 1904. In-8°.
» *«Frăția română» pentru înmormântări, căsătorii și economii* din Turnu-Severin. Statute. T.-Severin 1904. In-8°.
» funcționarilor Băncii agricole «Economia». Statute. Buc. 1903. In-8°.
» » *C. F R.* Modificarea statutelor. Buc. 1904 In-8°.
» » *comerciali* din Iași Dare de samă a comitetului către adunarea generală din 14 Martie 1904. Iași 1904. In-8°.
» » *publici* din România Darea de samă și proiectul de modificarea statutelor. T.-Severin 1904. In-8°.
» » *și pensionarilor* Primăriei orașului București pentru *economie, credit și ajutor*. Proiect de statut, 1904 Maiu. Buc. 1904 In-4°.
» » Statut. Buc. 1904 In-8°.
» *generală a funcționarilor comerciali* Dare de samă pe 1903. Buc 1904. In-8°.
» » Statutul Buc 1904 In-8°.

Societatea generală de ajutor reciproc a lucrătorilor tipografi «Gutenberg». Dare de samă pe anul 1903—1904. Buc. 1904. In-8°.
» » de asigurare «Naţionala» în Bucureşti. Cap. II. Tarifa fixă de prime pentru asigurări de stabilimente industriale în contra daunelor de incendiu. Ed III. 1904. Buc. In-8°.
» » 22-ème compte rendu. Buc. In-4°.
» germană de ajutorare din Bucureşti. Rechenschafts-Bericht über die Tatigkeit des *Bukarester deutschen Unterstutzungsvereines* im 40 Vereinsjahre, 1903. Buc. 1904 In-8°.
» » Statute Buc. 1904. In-8°.
» » de cântări din România —Deutscher Sangerbund in Romänien. Bericht der Bundesleitung über die Verwaltungsperiode vom 2 Jun 1901 bis zum 11 April 1904. Buc 1904. In-8°.
» de înmormântare. Rechnung des Bukarester *Sterbe-Kassen-Vereines* für das 52. Vereinsjahr, 1903 Buc. 1904. In-8°.
» » din Piteşti. Jahresberechnung des Piteşter *Bestatung-Vereines,* 1903—1904. Piteşti 1904. In-8°.
» «*Gloria*». Dare de samă de mersul ei în anul 1903, de V. Georgescu. In-8°.
» «*Înfrăţirea a funcţionarilor*» din Roman. Statute. Roman 1904. In-8°.
» institutorilor şi institutoarelor cu sediul în Bucureşti. Statute. Buc. 1903. In-8°.
» internaţională a chelnerilor din Bucureşti Darea de samă şi gestiunea financiară pe anul 1903—1904. Buc. 1904. In-8°.
» «*Ion Cucuzel*». Darea de samă a consiliului de administraţie despre mersul operaţiunilor societăţii dela 1 Aprilie 1903 până la 31 Martie 1904. Buc. 1904 In-8°.
» «*Irina*» de ajutor a lucrătorilor din Institutul de Arte grafice «Carol Gobl». Dare de samă de veniturile şi cheltuelile Societăţii pe anul 1903. Buc. 1904 In-8°.
» israelită «Cantina şcolară» din Roman. Statute Roman 1904 In-8°
» «Izvorul» al masseurilor (băiaşi) din Bucureşti. Statute Buc 1904. In-8°
» «Leagănul Sfânta Ecaterina». Dare de samă. 25 Noemvrie 1901—24 Noemvrie 1902. Buc. 1903 In-8°.
» licenţiaţilor în drept Statute. Buc 1904. In-8°
» lucrătorilor cofetari din România. Dare de samă despre mersul societăţii dela 4 Iunie 1903 la 31 Martie 1904. Buc. 1904. In-8°.
» » în fier şi lemn. Dare de samă despre mersul societăţii dela 1 Ianuarie şi până la 31 Decemvrie 1903. Buc. 1904. In-8°.
» mecanici din România «*Mina şi Pădurea*». Dare de samă anuală pe timpul dela 1 Aprilie 1903 până în sara de 31 Martie 1904. Buc 1904. In-8°

Societatea maghiară de ajutoare — A Bukaresti Magyar beteg-segélyező, temetkezési és közmüvelodési egylet 1903—1904 évi értesitője. Buc. 1904.

» ‹*mecanicilor agricoli*» din România Darea de samă anuală dela 30 Noemvrie 1903—21 Noemvrie 1904 Buc 1904. In-8°.

» «*Melcul*» din Turnu-Severin. T.-Severin 1904 Statute. In-8°.

» meseriaşilor pentru întreţinerea «Azilului de bătrâni». Dare de samă pe anul 1902—3 şi 1903—4. Iaşi 1904. In-8°.

» minieră Albota. Erläuterung zu dem Marmor- und Kupfererz-Vorkommen der Albota Buc. 1904. In-8°.

» » Vertrag zwischen dem konigl.-ungar. Aerare und der Bergbau-gesellschaft «Albota». Buc. 1904. In-8°.

» minieră-petroliferă «*Izvorul*». Darea de samă din 4 Aprilie 1904. Buc. 1904. In-8°.

» muncitorilor căruţaşi din Bucureşti. Dare de samă dela 1 Maiu 1900 până la 30 Aprilie inclusiv 1904. Buc. 1904. In-8°.

» muzicală filantropică «*Mugur*. Statut Buc. 1904. In-8°.

» «*Oltul*» (Alexandru Maxim, D. N. Simian, T Raux, Gt. Gaillac). Memoriu relativ speculatoarei exploatări a pădurilor de reşinoase de pe valea Lotrului de către Societatea forestieră «Lotru». In-8°.

» «*Peleşul şi Vârful cu dor*». Darea de samă a consiliului de administraţie pe 1903—1904. Buc. 1904. In-8°.

» pentru întreţinerea spitalului «*Caritas*» din Bucureşti. Statute. In-fol.

» pentru profilaxia tuberculozei şi asistenţa tuberculoşilor săraci din Capitală. Dare de samă asupra gestiunii financiare pe anul 1903 de Dr. Luca. In-8°.

» pentru protecţiunea animalelor. Statute. Regulament. Înştiinţări. Buc. 1904 In-8°.

» *(Prima)* a lucrătorilor sculptori «*Unirea fraternă*». Statute. Iaşi 1903. In-8°

» » cooperativă de credit din Vasluiu, transformată în societate anonimă sub firma «Cassa de credit din Vasluiu». Statute. Buc. 1904. In-8°.

» » de binefacere a lucrătorilor de mobile. Statute. Iaşi 1903. In-8°.

» » de credit funciar român din Bucureşti. Darea de samă a consiliului de administraţiune pe anul 1903. Buc 1904. In-4°.

» » Lucrări pregătitoare cu privire la înfiinţarea creditelor funciare în România. Vol. IV. Buc. 1904. In-8°.

» » Rechenschafts-Bericht des Verwaltungs-Rathes für das Jahr 1903. Buc. 1904. In-4°.

» » Regulament pentru pensiunile funcţionarilor. Buc. 1904. In-8°.

» » de economie din urbea Iaşi. Raportul comitetului de administra-

ţiune şi al comisiunii de control şi alegerea dividendului pe anul 1902—3. Iaşi 1903. In-8°.

Societatea (Prima) fraternă, fondată în Iaşi, suburbia Păcurari, la 15 Aprilie 1875. Statutele prelucrate de comitetul în funcţiune al anului 1903—4. Iaşi 1903. In-8°

» «*Progresul*» pentru ajutarea junimei studioase lipsite de mijloace Gestiunea anului 1903. Buc 1904. In-8°.

» «*Progresul silvic*» la Expoziţia Societăţii «Agrare» Buc. 1904 In-8°.

» » Patru conferinţe ţinute în 1903 la sediul societăţii. Buc. 1904. In-8°.

» «*Prosperitatea*» din T.-Severin Statute T.-Severin 1904. In-8°.

» română de ajutor reciproc «*Armonia*». Memoriu la proiectul de modificarea art. 20, 33, 38, 39 şi 40 din statutele societăţii. Buc. 1904. In-8°.

» » de asigurări generale din Bucureşti «*Generala*». A şasea dare de samă şi raportul consiliului de administraţie către adunarea generală din Aprilie 1904 Buc. 1904 In-fol

» » » Tarifa pentru asigurări contra incendiului în Muntenia şi Dobrogea. Ed. II. 1904. In-8° obl.

» » » Tariful şi clasificarea riscurilor pentru asigurări individuale contra accidentelor corporale. Buc. 1902 In-8°.

» » de literatură si artă. Statute In-8°.

» » de tricotage. Raporturile consiliului de administraţiune şi al cenzorilor prezentate adunării generale a acţionarilor din 4/17 Aprilie 1904. Buc. 1904. In-4°.

» » filantropică «*Gloria*». Statute Buc. 1904 In-8°.

» » pe acţiuni «*Electrica*», *fost Lahmeyer,* Bucureşti Rapoartele consiliului de administraţiune şi al censorilor, citite în adunarea generală din 24/6 Iunie 1903. Buc. 1903 In-fol.

» » pentru industria şi comerţul petroleului. Darea de samă a consiliului de administraţiune către adunarea generală ordinară a acţionarilor din 4/17 Iunie 1904. Buc. 1904. In-8°.

» » pentru protecţiunea animalelor. Apel şi statute. Iaşi 1904. In-8°.

» «*Sănătatea săteanului*» din Câmpulung. Câmpulung 1904 In-8°

» «*Sf. Ştefan*» din Târgovişte. Libret. Târgovişte 1903. In-8°

«*Sf George*» de economie, împrumuturi şi ajutor special de înmormântare din Bucureşti. Statute. Buc. 1904 In-8°.

» slavă de înmormântare «*Svornost*» Statute. Buc. 1904. In-8°.

» «*Steaua Română*», societate anonimă pentru industria petroleului. Statute. Buc. 1904. In-8°.

» Tinerimea filantropică «*Lumina*». din T.-Severin. Statute. 1904. In-8°.

» turiştilor din România Publicaţie anuală de Dr. Urechiă. Buc. 1904 In-8°.

» «*Unirea*» cicliştilor excursionişti din România. Statute. Buc 1904. In-8°.

Societatea «Unirea» lucrătorilor constructori români din Bucureşti. Bilanţul anului 1903. Buc. 1904 In-8°.

» veteranilor grade inferioare «*Coroana de Oţel*» a României din răsboiul 1877—1878. Statutul Buc. 1903 In-8°.

» «*Viaţa Nouă*» pentru ajutorarea şi îngrijirea membrilor săi. Statutul şi regulamentul. Buc. 1904. In-8°.

» voiajorilor comerciali din România. Proiect pentru desfiinţarea medicamentelor, prezentat şi susţinut de d-l Isac Koffler în adunarea generală din 26 Decemvrie 1903. Buc. 1904. In-8°

» «*Zion — Meseriaşi*» Zilele abnegaţiunii Bârlad. In-8°.

Société «Câmpina-Moreni.» Société anonyme roumaine pour l'industrie du pétrole Statuts. Buc 1904. In-4°.

» *coopérative «Mercur»*. Bucarest. Compte-rendu . du 15 Mai 1904. Buc. In-8°.

» *pour l'industrie textile.* Rapports du conseil d'administration et des censeurs présentés à l'Assemblée génerale ordinaire des actionnaires du 18/1 Mai 1904. Buc 1904. In-fol.

» *suisse de Bucarest* XXX-ème rapport annuel. In-8°.

Spitalul israelit din Iaşi. Statute. Iaşi 1904 In-8°

† *Souvenir Society (The roumanian christian).* Constitution New-York 1904. In-8°.

St. Elisabeth-Verein in Bukarest Jahres-Bericht vom 1 Ianuar bis 31 Dezember 1903. Buc 1904. In-8°.

«*Transilvania*» (Verein der Siebenbürger Sachsen in Bukarest). Bericht über das XVII Vereinsjahr, 1903—4 Buc 1904. In-8°.

» » Sänger-Regeln des Gesangklubs In-8°.

Union amicale des Français de Roumanie. Assemblée générale du 6/19 Janvier 1904. Rapport du comité. Buc. 1904. In-8°.

Uniunea studenţilor români. Statut. Buc. 1904 In-8°.

«*Vorwärtz*» *(Gesangverein).* Bukarest. Statuten für den Reisefond In-8°.

Arte

† *Albert (Dr. Hermann),* Die ästhetischen Gründsätze der mittel-alterlichen Melodiebildung Halle 1902. In-8°.

* *Bulletin* de l'art ancien et moderne (Le) 6-e année, 1904. Paris. In-4°.

Burada (Teodor T).—Serbarea jubileului artistic. Iaşi. In-4°

Catalog de toate obiectele de artă lucrate şi rămase dela Teodor Aman. Buc. 1904. In-8°.

Ciocârlie (I.) şi *G. A. Antonescu,* Curs nou de caligrafie oblică pentru şcoalele primare. Clasa I—IV. Buc. In-4° obl.

Cuţarida (N), Răspuns la memoriul arhitecţilor Buc. 1904 In-8°.

Expoziţia de pictură. Palatul Ateneului. Rotonda pinacotecei Catalog. In-fol.

Expoziția Kimon Loghi (Palatul Ateneului). Buc. Noemvrie 1904. In-8°.

* *Furtwangler (A.)*, Intermezzi. Kunstgeschichtliche Studien Lipsca și Berlin 1896. In-4°.

Grigorcea (R N.) și *G. Niculescu*, Caiet de caligrafie Clasa I și IV, No. 1. Buc In-4°.

* *Grimani* (Das Breviarium) in der Bibliothek von San Marco in Venedig. Vollständige photographische Reproduction. Herausgegeben durch Scato de Vries und S. Morpurgo. I, II Lief. Leiden, Lipsca. In-fol.

† *Hyde (Gualtherus)*, De olympianicarum statuis a Pausania commemoratis. Halle 1902. In-8°

* *Jahrbuch* der k. k. Zentral-Kommission für Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. Neue Folge. I Band. Viena 1903. In-4°.

Ionescu (P.), Curs de scriere cursivă pentru uzul școalelor comerciale, profesionale și al gimnaziilor. Buc. 1904 In-fol.

* *Kunstgeschichtliche Anzeigen*. Beiblatt der «Mittheilungen des Institutes für osterreichische Geschichtsforschung». Jahrgang 1904 Innsbruck In-8°.

Michăileanu (M. I.), I. Vălcănescu. Caiet pentru caligrafie oblică. Buc. In-4°. obl.

* *Mitteilungen* der k. k. Zentral-Kommission fur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale. Dritte Folge. Band III. Viena și Lipsca 1904 In-4°.

Negulescu (St.), Caiet de caligrafie. Clasa I No. 0, II—IV, No. 1. Buc. In-4° obl.

Rădulescu (Th.), Arta vopsitoriei Buc. 1904. In-8°.

* *Revue* (La) de l'art ancien et modern. Tom. XV, XVI. Paris 1904. In-4°

Scriban (T. R.), Originea și importanța artelor-frumoase în România. Iași 1904. In-8°.

Societatea arhitecților români. Memoriu asupra situațiunii corpului arhitecților români și a necesității unei legi de organizare a acestui corp, din 23 Decemvrie 1903 Buc. 1904 In-8°.

Tzigara-Samurcași (Al.), Fragment din «Ustavul sau Erminia zugrăviei». Buc. 1904. In-8°.

† *Winter (Gustav)*, Das neue Gebäude des k. und k Haus-, Hof- und Staatsarchivs zu Wien. Viena 1903 In-fol

Muzică.

Brătianu (G.), Curs teoretic-practic de muzică vocală Clasa II, IV. Buc. 1904. In-8°.

Costescu (I), Mnemonica pentru studiul intervalelor, al gamelor și al tonurilor relative. Buc. 1904. In-8°.

Costin (Capitaine Miron), A la chasse à couvre Valse. Buc. In-4°.

Decker (Carol), Viaţa e un vis (Das Leben ist wie ein Traum). Vals pentru piano. Buc. In-4°.
Dragomir (G. S.), Muzica vocală. Teorie şi solfegii. Buc. 1903. In-8°.
Emandy (Marguerite A.), La Valse Secession pour piano ²/m. 5 Ed. Buc. In-4°.
† *Ioanninu (Hrist.)*, Tilinca sau culegere de mai multe cântece naţionale din ambele Principate. Partea II. Buc. 1859. In-8°.
Kiriac (D. G.), Coruri şcolare pentru 2 şi 3 voci de copii. Buc. 1904. In-8°.
«*La harpă*». Catalogul cântecelor naţionale şi străine pentru fonograf al magazinului general de muzică... Buc. 1904. In-8°.
Paschill (J.), Rendez-vous. Valse pour piano Buc. In-4°
Popov (Aglae) şi *Natalia Eufrosina Ionac*, Muzica şi muzicanţii. Iaşi 1904. In-8°.
† *Sannier (E.)*, Sonatinelles. Danses Paris. In-8°.
Severeanu (Maria N.), 20 cântece pe două voci egale pentru uzul şcoalelor primare şi secundare. Buc. 1904. In-8°.
Societatea muzicală «Hora». Programul serbării populare din sala şi grădina Oppler pentru Sanatoriul dela Tismana al corpului didactic din România. Buc. In-8°.
Ştefănescu (G.), Imnul agrarienilor. Buc. 1904. In-4°.

Diverse

Albo (P. V.), Manualul înotătorului. Buc. 1904. In-8°.
Brucăr (Dr O.), Date şi fapte din Argentina. Bacău 1904. In-8°.
Carnet de lucrător. In-8°.
Carte de explicarea semnelor. In-8°.
Chestionar. In-fol.
Demetriade (Th. C.), Probarul de caracterele din tipografia .. Galaţi. In-8°.
Epitropia generală a Cassei Sf Spiridon. Băile Slănic (Moldova) 1904. In-8°.
Feder (Jean), Marele magazin de muzică. Catalogul general de instrumente muzicale, 1904. In-8°.
» Catalogul general de note muzicale. Buc. In-8°.
«*Fortuna*». Cărţi postale ilustrate cu evenimentele la ordinea zilei din Belgrad. Buc 1903. In-8°.
» Preţul curent al celui mai mare depozit şi editură din ţară de cărţi postale ilustrate. Buc. 1904. In-8°.
Gheorghiu (Inginer I. V.), Două scrisori. In-8°.
Gobl (Carol), Anuarul Bucureştilor pe anul 1904. Ediţia XVI. Buc. 1904. In-8°.
Godowsky (Leopold), Kritiken uber... Buc. 1903. In-8°.
Gonosan. In-8°.
Ioanin (D. V.), Răspuns la o întrebare. Piteşti 1904. In-8°.
Ionescu (C.), Memoriu asupra sistemului cum s'a îmbogăţit avocatul Nae Ştefănescu-Goran. Buc. 1904. In-8°.

Joinville, Annuaire mondain de «La Roumanie». Buc. 1903. In-8°
Jubileu (Un). Piatra-Neamţ 1904. In-8°.
Livret de serviciul militar Buc 1904 In-8°.
Lista abonaţilor la reţeaua telefonică din Buc. 1 Maiu 1904 Buc In-8°.
» Supliment.. cu data de 1 Maiu 1904. Buc. 1904 In-fol.
Pădeanu (Dem), Ofertă gratuită a biuroului psihic şi mnemotehnic.. Buc. 1904. In-8°
«Remington». Maşine de scris. In-8°.
Serbarea dela Cotroceni. 22 Maiu 1904 Program. Buc. In-4°.
Societatea pe acţiuni «Alfa-Separator». Reprezentant pentru România W. Staadecker Buc 1904 In-8°.
Tabloul abonaţilor la reţeaua telefonică din Galaţi 1904—1905. Buc. 1904. In-8°
Teodorescu (Maior C), Prima excursiune a turiştilor militari la Brăila-Măcin. Buc. 1904 In-8°.
Török (I), Preţul curent al primului stabiliment special în România pentru reproducţiuni fotografice mărite în platinotipie. 1904. In-8°.
Uzinele de acetilenă Ulm-Offenhausen. Fabrică specială de aparate pentru iluminat cu acetilenă. Reprezentant general Adolf Schweitzer. Piteşti. In-8°.
Zeitungs-Catalog und Insertions-Tarif Rumänien. 1904. In-8°.

Periodice.

Acţiunea Ziar conservator. Director politic Victor Ionescu. An. III (1904). Buc. In-fol.
Activitatea Director-proprietar Doctor A. Munteanu. An V (1904). Orăştie. In-fol.
Actualitatea Ziar conservator. An. I (1904), No. 1—10. Roşiorii de Vede. In-fol.
* *Actualitatea* Ziar politic, literar, comercial şi ştiinţific. An. I (1865), No. 1—5. Buc. In-fol
Adevărul. Ziar politic. Director politic C. Mille. An. XVII (1904). Buc. In-fol
Adevărul de dimineaţă (Dimineaţa) Ziar politic. Director C. Mille. An I (1904). Buc In-fol
Adevărul la sate. Ziar politic. Director C Mille An. III (1904) Buc. In-fol
Administraţia publică Revistă administrativă. Director St. Georgescu-Carpen. An. II (1904), No. 1—15. Buc. In-4°
* *Adunarea naţională.* An. I (1869), No. 54—57. Buc. In-fol.
* *Advocatul poporal.* Foaie juridică administrativă. An. I (1903), No. 1—6 Timişoara. In-8°.
Agrarul. Organul Societăţii agrare a marilor proprietari. (Agricultură şi viticultură). An. IV (1904) Buc. In-fol.

Agrarul Organul Societăţii agrare a marilor proprietari. Suplement la revista cu acelaş nume. An. I (1904), No. 1—10. Buc. In-fol.

* *Agricultorul şi Economul român.* An. I (1889—90), No. 1—8. St. Nicolaul Mare. In-8°.

Alarma Organ conservator An. VI (1904), No. 121—139. Craiova. In-fol.

Alarma. Organ naţionalist. An. VII (1904), No. 103—115. Buzău. In-fol.

Alarma Argeşului Ziar al comerciului şi meseriei. An. XIII (1904), No. 1—5. Piteşti In-fol.

* *Albina* An. I (1866), lipsă No. 30, 38, 42; II (1867), No. 2—5, 7—18, 20, 23—29, 31—78, 80—83, 85—142, III (1868), No. 1—4, 8—24, 26—28, 30—47, 49—64, 66—70, 72—128, 130, IV (1869), lipsă No. 50, 58, 68; V (1870), No. 2, 29, 30, 52, 54, 55, 64, 69, 73, 76, 84, VI (1871), No. 7, 38, 78; VII (1872), No. 1—22, 24, 25, 27—70, 77—79, 91, 99; VIII (1873), No. 1, 4, 7, 22, 49, 77: IX (1874), No. 6, 18, 29, 42, 47, 76, 85, 92; X (1875), No. 13, 14, 17, 22, 23, 34, 40, 42, 44, 47, 49—58, 66, 68, 71, 74, 75, 78, 82; XI (1876) No 1—176 Viena şi Pesta. In-fol.

Albina Revistă populară. An. VII (1904), No. 15—52; VIII (1904), No. 1—13. Buc. In-8°.

* *Alliance (L') latino-russe.* Journal politique, littéraire, scientifique et commercial An. I (1872), No. 2—6, 8, 10—20, 22—24, 28, 29, 31—69, 71, Buc. 1872. In-fol.

Amicul Agricultorului. Revistă agricolă An XV (1904). Buc. In-4°.

* *Amicul Familiei* An I (1878), No 2, 3, II (1879), No. 3, 4, 5, 7, 9; IV (1880), No. 1—3, 9, 12, 14, 22, 23, 32, 34, V (1881), VI (1882), No. 1—3, 6, 7, 9—24; VII (1883), No. 1—22 Gherla. In-4°.

* *Amicul Literaturii române.* Foaia literară, comercială şi agronomică. No 1. Buc. 1860. In-4°.

* *Amicul Poporului.* An I (1867), No 1—12, 14—22, 24, 33—36; II (1868), No. 1—8, 11—16. Pesta. In-4°.

Amicul Poporului. Revista Societăţii economice culturale «Lumina» An. IV (1904), No. 1—5. T -Jiu. In-8°.

Amicul Progresului român Revistă lunară ilustrată Director-fondator I. Nancovici. An. XI (1904). Buc. In-4°

* *Amicul Şcoalei.* Redigiat de V. Roman Anii I-VI (1860—1865). Sibiu. In-8° fol.

Amicul Tinerimei. Revistă pentru educaţia tinerimei. Director I. Moisil. An. II (1904) T.-Jiu. In-4°.

Amorul. Ziar umoristic. An. I (1904), No. 1—2. T -Severin. In-fol.

* *Amvonul.* An. II (1871), pag. 1—48, 53—64, 117—120, 129—132; II (1881), No. 2. Oradea Mare. In-8°.

Amvonul Organul Societăţii clerului român «Ajutorul». Revistă bisericească An VII (1903—1904). Buc. In-8°

Anale literare, politice şi ştiinţifice. Revistă literară, politică şi ştiinţifică. An. I (1904). Buc. In-8°.
Analele medicale române. An V (1885), No. 2—6. Buc In-8°.
Antialcoolul Organul ligii antialcoolice. Director M Minovici. An. V (1904). Buc. In-8°.
Anunţătorul Ziar de anunciuri. Proprietar: N Pandelescu. An X (1904), No. 328—334. Giurgiu. In-fol.
Apărarea meseriaşilor. Ziar al meseriaşilor. An. I (1904), No. 1—4. Buc. In-fol.
Arhiva. Organul Societăţii ştiinţifice şi literare din Iaşi. An. XV (1904). No. 1—12. Iaşi In-8°
Arhiva veterinară Publicaţiune a corpului profesoral al şcoalei superioare de medicină veterinară. Vol. I (1 Martie—Decemvrie 1904). Buc In-8°.
Aurora. Revistă pentru literatură, ştiinţă şi artă. An. II (1904), No 10—16 Craiova. In-8°.
* *Aurora română.* An. I (1863), II (1864), No 3. Pesta In-8°.
Avântul. Organ poporanist săptămânal. An I, ser. II (1904), No. 32—38. Galaţi. In-fol.
* *Balaurul.* An. I (1887), No. 4, 7. In-4°.
Balcanul. An. I (1904), No. 1—10. Buc In-fol.
Balul Presei. Ziar. (1904). Număr unic. Galaţi. In-fol.
* *Bănăţeanul.* An. I (1904). No 1, 2. Făget. In-fol
Bazarul Foaia magazinului N D. Miloşescu. An V (1904), No. 1—9. T.-Jiu. In-fol.
Belgia Orientului. Ziar. An II (1904), No. 1—48. Buc In-fol.
Binele Omenirii. An. I (1904), No. 1—9 Buc In-fol.
Biserica ortdoxă română Revistă periodică eclezıastică. An. XXVII, No. 10—12; XXVIII, No. 1—9. Buc. 1904 In-8°.
* *Biserica şi Şcoala.* An. V (1881), No. 22, VI (1882), No. 48; VIII (1884), No. 1—53, IX (1885), No. 51; X (1886), No. 1—5, 46, XI (1887), No. 4, 34, 52; XII (1888), No. 4; XVII (1893), No. 21; XX (1896), No. 47, XXI (1897), No. 22, (†) XXVIII (1904). Arad. In-4°.
Bolletino mensile della Camera italiana di arti, commercio ed industria in Romania (şi româneşte). An. I (1904), No. 1—2. Buc. In-4°.
Bomba. Ziar. An. XX (1904), No. 803—841. Brăila In-fol.
Botoşani. Ziar naţional-liberal. An. V (1904), No 1—52 Botoşani In-fol
Bufonul sau Pericolul amorezaţilor. An. I (1904), No. 1—3. Craiova. In-fol.
Bukarester Gemeindeblatt. Suplement la ziarul *Nachbar,* ce se tipăreşte în Germania. An. I (1904), No. 1—24. Buc. In-fol.
Bukarester Tagblatt. Unabhängig freisinniges Organ. An XXV (1904), No 1—296 Buc. In-fol.
Bukaresti magyar ujság An. III (1904), No. 1—51 Buc. In-fol.

Buletin. (Societatea geografică română) An. XXV (1904), 1 fasciculă semestrială. Buc. In-8°.
Buletinul Asociaţiunii farmaceutice din România. An VI (1904), No. 1—6. Buc. In-8°.
Buletinul Camerei de comerţ, Bucureşti An. XV (1904), No. 1—3 Buc. In-8°.
» » Constanţa. An. XIV, (1903) No. 19—24, XV, No. 1—18. Constanţa. In 4°
» » Craiova. An XV (1904), No 1—22 Craiova. In-4°.
» » Focşani. An. XVII (1904), No 387—410. Focşani In-4°.
» » Galaţi. An. VII (1904), No. 1—24. Focşani. In-4°.
» » Iaşi. An. XIII (1903), No. 19—24, XIV (1904), No. 1—6 Iaşi. In-fol
» » Ploeşti. An. XIII (1904), No. 374—397. Ploeşti. In-4°.
» *Comitetului Federaţiunei Zioniştilor din România.* An. I (1904), No. 1—7. Galaţi. In-8°.
» *Corporaţiei meseriei unite* din Slatina şi judeţul Olt. An. I (1904), No. 1—14. Slatina. In-8°.
» *Direcţiunii generale a Serviciului sanitar.* An. XIV (1904), No. 1—24. Buc. In-fol.
Buletinul farmaceutic, sub direcţia Farmaciştilor· A. Altân şi Al. Volanschi An. XIII, număr unic. Buc. In-8°.
Buletinul Gorjului. An. XXI (1904), No. 1—52 T-Jiu. In-fol.
Buletinul industrial. An. VI (1904), No 1—12. Buc In-4°.
Buletinul judeţului Vlaşca. An. XII (1904), No. 33—38, XIII, No. 1—25. Giurgiu. In-fol
Buletinul lunar al observaţiunilor meteorologice din România. An. XIII, XIV (1903—1904). Buc In-4°
Buletinul Ministerului Agriculturii, Industriei, Comerţului şi Domeniilor An. XV, No. 10—12; An XVI, No 1—10 Buc In-4°.
Buletinul oficial al Asociaţiunei generale a librarilor din România. An. I, No. 4—12; II, No. 1—6. Buc. In-4°.
Buletinul oficial al judeţului Putna. Foaia publicaţiunilor oficiale An VIII (1904), No. 1—52. Focşani. In-fol
Buletinul oficial al Ministerului Cultelor şi Instrucţiunii publice. An. VIII, No. 221—224, an. IX, No 225—238. Buc. In-8°.
Buletinul oficial al Ministerului de Interne An. X (1904). No 1—12. Buc. In-8°.
Buletinul oficial al Primăriei urbei Odobeşti. An. V (1904), No. 1 -12 Odobeşti. In-8°.
Buletinul oficial al tâmplarilor, periérilor şi cufărarilor din judeţul Ilfov. An. I, No 2—3, II, No 4—5 Buc. In-fol
Buletinul oficial al urbei Focşani. 1904, No. 1—3 Focşani. In-4°.
* *Bulletin international (Le).* An I (1868—9), No 1—6 Buc. In-fol
Buletinul Sindicatului agricol din judeţul Covurlui. An. I (1904), No. 1. Galaţi. In-4°.

Buletinul Societății Codrul a studenților forestieri. An. I (1904), No. 1—2. Buc. In-8°.
Buletinul Societății de medici și naturaliști din Iași An XVIII (1904), No. 1—5, în românește și franțuzește. Iași. In-8°
Buletinul Societății de științe din București An XIII (1904), No 1—6 Buc In-4°.
Buletinul Societății funcționarilor publici An. XVI (1904), No. 426—449. Buc In-8°.
Buletinul Societății institutorilor și institutoarelor, cu sediul în Bucureștı. (1904), No 1—3. Buc In-4°.
Buletinul Societății numismatice române. An. I (1904), No 1—8. Buc. In-fol
Buletinul Societății politehnice. An. XX (1904), 3 fascicole trimestriale. Buc. In-4°
Buletinul Societății științelor medicale. An I (1904), No 1—2 Buc In-8°.
Buletinul statistic. (Primăria Comunei Bucureștı). (1904), No 1—12. Buc. In-fol.
Buletinul statistic al României. Publicat de Serviciul statisticei generale. An. VII, ser. 2 (1903—1904) No. 1, 2. Buc In-8°
Buletinul telegrafo-postal An. XXXIV (1904), No. 1—24. Buc In-8°
† *Bunul Econom* Revistă pentru agricultură, industrie și comerț. An. V (1904), No. 1—52 Orăștie In-4°
Bursa și Creditul Revistă economică, financiară, comercială, etc. An III (1904), No. 78—130 Buc In-4°
Călăuza sanitară și igienică An VI (1904), No. 1—24 Buc. In-4°.
Calea vieții Revistă bisericească populară a Societății clerului «Apostolul» din județul Olt An I (1904), No 1—12 Pitești. In-8°.
* *Calicul.* Humor și satiră An V—VII (1885—1887), X (1890), No. 12, XII—XIV (1892—1894), XV (1895), No. 1, 2, 4—6; XVI (1903), No. 1—10. Sibiu. In-8°.
Câmpina Ziar independent. An. XIV. Ser. III, No. 1—3 (1904) Câmpina In-fol.
Câmpul. Organul Societății agronomice An III (1904), No 1—12 Buc In-4°.
Candela Foaie bisericească literară An. XXIII Cernăuți 1904. In-8°.
* *Carnetul veterinar.* 1904, No. 1—2. Buc. In-8°.
* *Cărțile săteanului român.* An I (1876—1878); VII (1882), VIII (1883), No. 1—2, 5—6, 11—12. Cluj. In-8°
Cărțile săteanului român pentru toate trebuințele poporului român Cartea I, II. Gherla. In-8°.
Catulle Mendès Număr unic apărut cu ocazia conferinței ținute în Iași (1904). Iași. In-fol
Cercul studiilor militare (Dela Martie. *Buletinul armatei și marinei).* An. XV (1904), No 89—99. Buc. In-8°
Chanuka. Ziar festiv cu ocaziunea serbării Macabeilor. Număr unic. Galați In-fol.
Chrysanthema Revistă literară-lunară. An I (1904), No. 7—12. Focșani. In-8°.

Ciocârlia. Revistă umoristică-literară (Continuă cu titlul. *Tămâia).* An. I (1904), No. 1—5 Buc. In-4°.
Citirea. Revistă. An. I, No 11—12; II. No 1. Craiova. In-8°.
Climatologia Bucureşteană de Ştefen C. Hepites. No 6—7 (1904). Buc. In-8°.
* *Cocoşul roşu* An. IV (1878), No 2, 4; V (1881), No 1 Braşov. In-4°.
* *Concordia.* Jurnal politic şi literar. An II (1862) No. 23—108; III (1863), No. 1, 7—58, 60—108; IV—VI (1864—1866); VII (1867), No 1—3, 5—95, Pesta. In-fol.
Conservatorul. An. IV (1904), No 1—286. Buc. In-fol.
Conservatorul Brăilei. Organ al partidului conservator An. III, No. 16—52, IV, No. 1—57. Brăila. In-fol.
Constanţa. Ziar An. XIV (1904), No. 444—447. Constanţa. In-fol
* *Constituţionalul.* An. I (1876), No. 4—11, 13, 15—23, 25—34. Buc In-fol.
* *Controla.* An I (1895), No. 2, 50, 58, 59, 64, 66, 67; II (1896) No. 1—95; IV (1898); V (1899), VI (1900), No. 1—96, VII (1901), No 1—97, VIII (1902), No 1—59, 61—99; IX (1903), No. 1—20, 22—81. Timişoara. In-fol.
Convorbiri didactice. (Continuare la *Noua Revistă pedagogică).* Revistă pusă în serviciul Societăţii institutoarelor din Bucureşti. An. X (1904), No. 1—7 Buc. In-8°.
Convorbiri literare. An. XXXVIII (1904) Buc In-8°.
* *Convorbiri pedagogice* An. I (1886), II (1887), III (1888—lipsă No 3, 4). Panciova. In-8°.
Cota Bursei. (Banca Agricolă). 1904, No. 64—221 Buc. In-fol.
Cota oficială a Bursei din Bucureşti 1904, No 1—70 Buc. In-fol.
Courier des Balkans. An. I (1904), No. 1—29 Buc In-4°.
Creditul. Revistă economică-financiară. An VI (1904), No. 289 (1)—299 (11). Buc In-8°.
Cri (Le) de Bucarest An. I (1904), No 1—2 Buc. In-fol
Cronica. Director politic Profesor N. Basilescu. An. IV (1904), No. 772—1 056 Buc. In-fol.
Cronica israelită. An IV (1904), No 1—50 Buc. In-fol.
Curierul. An I (1904), No. 1—3 Botoşani. In-fol.
Curierul comercial. Cel mai mare şi cel mai complet ziar special al industriei şi al comerţului. An VII (1904), No. 271—302. Buc. In-fol.
Curierul dela Bancă Număr unic (1904). Bârlad. In-fol.
Curierul financiar. Director M. Minovici. An. XXXI (1904) Buc. In-4°.
Curierul Iarmarocului din Roman Ziar de ocazie. Număr unic. Roman. In-fol
Curierul judiciar. Doctrină, jurisprudenţă, legislaţie, economie politică, finanţe. An. XIII (1904), No. 1—87 Buc. In-4°.
Curierul justiţiei şi comerţului. An I (1904), No 1—31. Brăila. In-fol
Curierul Olteniei Ziar independent An. XIV (1904), No 576—598. Craiova. In-fol.

Curierul român. Organ politic, social, economic şi literar. Director Scipione Bădescu. An XIX (1904), No. 1—30. Botoşani. In-fol.
* *Curierul românesc.* An. III, No. 2, 17, 45, 47, 48, 78. Buc. (1831), In-4°
Curierul Săptămânei. An. I (1904), No. 1—3. Brăila. In-fol
Curierul Slănicului (de Moldova). Seria III (1904), No. 1—7. Slănic. In-fol.
Curierul Tipografiei Al. Georgescu, Buzău. No 2 (1904). Buzău. In-fol.
Curierul Zionului. Ziar zionist independent An. I (1904), No. 1—20. Buc. In-fol.
Cuvântul. Revistă literară independentă Director Iuliu Dragomirescu. An. I (1904), No. 1—8. Buc. In-8°.
Cuvântul Adevărului. An. II, No. 18—24, III, No. 1—17. Craiova. In-4°.
* *Cuventu'lu.* An. I 1869, No. 10—19. Buc. In-4°.
* *Danubius.* Organ fur den Verkehr und für die wirtschaftlichen Interessen der Donaulander. 1898, 1899. Viena. In-3°
* *Deşteptarea.* An. I (1880), No. 2, II (1881), No. 15. Lugoş. In-fol.
† *Deşteptarea.* An. I (1904), No. 1—86. Cernăuţi In-fol.
Deşteptarea comerţului şi industriei române Director I. N. Polyhroniade. An. XXIII (1904), No. 1—10. Buc. In-fol.
Deşteptarea Ialomiţei. Ziar al partidului conservator. An. V, No. 25—52 ; VI, No. 1—8. Călăraşi. In-fol.
† *Deşteptarea Poporului.* An. III (1904), No. 1—6. Cernăuţi. In-4°.
Deşteptarea Putnei. Ziar naţional-liberal. Au I (1904), No. 3—7. Focşani. In-fol.
Deşteptarea Satelor. Ziar. An. I (1904), No. 1—8 Cuza Vodă. In-fol.
Diana Revista vânătorilor. An. I, No 9—12 ; II, No 1—8. Buc. In-4°.
Dobrogea. An V (1904), No. 112—141. Tulcea In-fol
Domnişoara. An. I (1904), No. 1—5 Buc In-4°.
Dorul Românului. Organ-naţional independent. An. V (1904), No. 1—7. Craiova. In-fol.
* *Drapelul.* An. I (1901), No 1—103; II (1902), No 1—6, 8—57, 59—61, 65—74, 76—79, 83—115, 117, 119—130, 132—145, 147, 150, 151; III (1903), No. 1—14, 16—32, 34—38, 40—44, 46—49, 51—58, 61, 65—99, 101—127. Lugoş In-fol
* *Dreptatea* An I (1894), No 26, 27, 39, 40, 41, 44, 74, 75, 98, 114, 116, 139—143, 206, II (1895), No. 1, 36, 40, 52, 55, 66—69, 71—73, 75—77, 87, 92 98, 103, 110, 111, 113, 118, 119, 135, 147, 148, 150, 153, 169—175, 177, 178, 179, 181, 207, 209, 211, 214, 219, 221, 223, 228, 229, 232, 245, 252, 264, 267, 275—277, 281, III (1896), No. 31, 62—64, 68, 74, 77, 79, 82, 84, 87, 89, 90, 107, 120, 125, 126, 137, 152, 153, 157, 200—203, 210, 245, 249, 251, 255; IV (1887), No. 9, 22, 25, 33, 55, 56, 69, 85, 110, 111, 116, 117, 120, 165, 166, 169, 178, 182, 187, 202, 204—206, 223—225, 241—243, 266, 267, 279. Temişoara. In-fol.
Dreptatea. An. I (1904), No. 1 Craiova In-fol.
Dreptatea Director-proprietar Al. C Vrăbiescu An XII (1904), No 512—547. T.-Severin In-fol.

* *Dreptatea.* Foaia intereselor poporului. An II (1869), No. 101—104, 106—125, 127—133, 135—186. Iaşi. In-fol.

Dreptatea. Ziar independent An. I (1904), No. 1—20 Iaşi. In-fol.

Dreptul. Legislaţiune, doctrină, jurisprudenţă, economie politică. Director C. G. Disescu. An. XXXIII (1904), No 1—84. Buc. In-4°.

† *Echos d'Orient.* 6-ème annee (1903). Constantinopole, Paris. In-4°

* *Eco de Romania* Ziar de notiţe politice, muzică, bele-arte, teatru şi varietăţi. An. II, No. 14—20 Buc 1871. In-fol.

* *Eco muzicale di Romania.* Ziar de muzică, bele-arte, teatruri şi varietăţi. An. I (1869—70), No. 1—15, 17—21, 23—27, 29—36, II (1870), No 1, 3, 5 —7, 9—11. Buc. In-fol.

Economia naţională. Revistă economică, statistică şi financiară Fondator P. S Aurelian. Director C I. Băicoianu. An. XXVIII (1904) Buc. In-8°.

* *Economul.* Organ pentru ramii de economie, industrie şi comerciu An. IV (1876), No 5, 11—12, 22; VI (1878), No 13, 17, 19, 22—24 Blaj. In-4°.

Ecoul Dunărei. Organ al intereselor comerciale An I (1904), No. 1—18 Brăila In-fol.

Ecoul Macedoniei. Organ naţionalist. An. II (1904). Buc. In-fol.

Ecoul meseriaşilor din Oltenia. An. I (1904). No. 1—2. Craiova. In-fol.

Ecoul Moldovei. Ziar. An. XIII, No. 26—52; XIV, No 1—16. Iaşi. In-fol.

Ecoul Romanului. An. V (1904), No 111—162. Roman In-fol.

Ecoul Vrancei. Organ conservator, independent. An VIII, No. 18; IX, No 1—54. In-fol.

Egalitatea. Director M. Schwarzfeld. An XV (1904), No 1—51. Buc. In-4°.

* *Elevul patriot.* Jurnal politic şi literar An. I (1866), No 1 Buc. In-fol.

Epoca. An. X (1904), No. 1—356 Buc. In-fol

* *Europe orientale (L').* Journal politique international. An. III (1875), No. 87—103, 105, 106, 108—110, 112—117, 119—127. Paris, Buc. In-fol.

Evenimentul. Ziar conservator. An XI, No. 260—293, XII, No. 1—260. Iaşi. In-fol.

Evenimentul de Duminecă. An I (1904), număr unic Iaşi. In-fol.

* *Familia.* An XI (1875), No. 42, XIII (1877), No. 48; XVII (1881), No. 76, XVIII (1882), No. 25; XIX (1883), No. 29; XXIII (1887), No. 24, 29, XXIV (1888), No. 5, XXVII (1891), No 12, 32; † XL (1904). Oradea Mare In-4°.

Farul. Organ al intereselor Dobrogei An. I (1904), No. 1—49. Constanţa. In-fol.

Farul Constanţei Monitorul judeţului Constanţa. An. XXIII (1904), No. 1—38. Constanţa In-fol.

Făt-Frumos. Revistă literară. An I (1904), No. 1—19 Bârlad In-8°.

* *Federaţiunea.* Jurnal politic, literar, comercial şi economic An. II (1869), No. 95, 106, 110, 111, 147; III (1870), No. 1, 3—5, 7, 9, 10, 26—28, 30, 33, 34, 67, 92, 108, 130; IV (1871), No. 1, 11, 29, 38, 97, 98, 114—116; V (1872),

No 1; VI (1873), No 1, 2, 54; VII (1874), No 58, 69, VIII (1875), No 1—2; IX (1876), No. 1—2

Fermecătorul. An. II (1904). Buc. In-8°

* *Foaia administrativă arhidiecesană* An. I (1867), No 15, 16. Blaj In-4°.

* *Foaia de Duminică.* An. I (1894), No. 4, 8, 16, 18, 19, 21, 22, 33, 35, 40, 42, 46, II (1895), No 1—47; III (1896). Timişoara In-fol.

* *Foaia diecezană.* Organ al eparhiei Caransebeşului. An IX (1894), No. 9; X (1895), No 2, 16, 25, 42, 51, 52; XI (1896), No 1—16, 18—28, 30—53, XIII (1898), XIV (1899), No. 21, 34, 48, XV (1900), No 1, 5, 53; † XIX (1904). Caransebeş. In-4°.

* *Foaia Duminecii.* Braşov 1837 In-4°

* *Foaia ilustrată română.* Pesta An. 1901—1903 (3 n-re) In-4°

† *Foaia literară.* 1858 Braşov In-4°.

* *Foaia literară* 1897, No. 1—30. Oradea Mare In-4°.

* *Foaia pentru minte, inimă şi literatură.* An XV (1852), No 21, XVI (1853), No. 31; XVIII (1854), No. 15—19, 22—25, 27, 29, 37; XVIII (1855), No 27, 29; XIX (1856), No. 1—30, XX (1857), No. 1—7, XXI (1858), No. 32 Braşov. In-4°

* *Foaia scolastică.* Adaus la «Economul». 1873, No. 1—5, 7, 8. Blaj. In-8°.

† *Foaia scolastică.* Organ al reuniunii învăţătorilor greco-catolici din arhidieceza greco-catolică din Alba-Iulia şi Făgăraş. Redator Ioan F. Negruţiu. An. VI (1904) No. 1—21. Blaj In-4°.

* *Foişoara pentru răspândirea cunoştinţelor folositoare.* An. I (1886), No. 1—7. Sibiiu In-4°.

Freamàtul An. I (1904), No. 1—4. T.-Severin. In-8°.

* *Fulgerile Occidentului.* An. I (1868), No. 3. Buc In-4°.

Funcţionarul An. XXIII, No. 18—52, XXIV, No. 1—18. Buc. In-fol.

Furnica. Directori Gh. Ranetti şi N. D. Ţăranu An. I (1904), No. 1—15 Buc. In-4°.

Fusta. Revistă umoristică An I (1904), No. 1—6 Buc. In-4°

Galaţii. An XXIII (1904), No. 1—284. Galaţi In-fol

Gârbăceala. An. I (1904), un număr. Buc. In-fol.

Gazeta An. II (1904), No. 14—43. Ploeşti In-fol.

Gazeta Brăilei. Ziar independent An I (1904), No 1—28. Brăila. In-fol.

Gazeta Craiovei. Publicaţiuni oficiale din resortul Curţii de apel. An. XXXIV (1904), No. 1—106 Craiova. In-4°.

Gazeta de Galaţi Foaia publicaţiunilor oficiale din resortul Curţii de apel. 1904, No. 1—104. Galaţi. In-fol.

Gazeta de Iaşi. Foaia publicaţiunilor oficiale din resortul Curţii de apel (1904), No. 1—156. Iaşi In-4°

* *Gazeta de Iaşi.* Ziar politic, literar şi comercial An I (1867), No. 1—33, 69—72, 74—81. Iaşi. In-fol.

Gazeta de Râmnic. An. XXVI (1904), No. 27—43. Buc. In-fol.
* *Gazeta Economului.* An. I (1892), No 1. Şiria In-8°.
Gazeta Ialomiţei. Ziar naţional-liberal An. VII, No 15—18, VIII, No. 1—15 Călăraşi. In-fol.
* *Gazeta ilustrată* sau foaie universală de petrecere şi instrucţiune, cu un suplement: «Jurnal de modă» An. I, fasc 2 — 6, 8, 9, 12 — 16, 18 — 22, 24. Viena 1882—83. In-fol.
Gazeta matematică An. IX, No. 5—12; X, No. 1 —4. Buc. In-fol
Gazeta Moldovei. An. II (1904), No. 55—106. Iaşi. In-fol
* *Gazeta naţională* Ziar politic, economic şi literar An. I (1871), No 1—3, 6—13, 17, 22—25 Iaşi 1871 In-fol.
* *Gazeta Poporului.* An. II (1886), III (1887), IV (1888), V (1889); VI (1890); VII (1891); VIII (1892). Timişoara. In-fol.
Gazeta Săptămânei. Ziar independent. An. I (1904), No 1—3. Craiova. In-fol
Gazeta Studenţilor. An. I (1904), No. 1—9. Buc. In-fol.
Gazeta Ţăranilor. Jurnal pentru săteni An. XI (1904). Muşeteşti-Argeş. In-fol.
* *Gazeta Transilvaniei.* An 1851, No. 100, 103, 1854, No. 1—15, 17—38, 40—67, 71, 76, 77, 79; 1856, No. 14, 52, 53, 80, 86, 89, 90, 97, 1857, No. 67, 1858, No. 1, 6, 30, 38, 69, 1860, No. 1—44, 46—62, 1861, No 66; 1862, No 47, 52; 1863, No. 25, 51, 95 — 101, 103, 105, 108, 109, 117, 1865, No. 1, 2, 5; 1868, No. 28, 51, 52, 54, 56, 57, 59—64, 67, 69, 70, 75, 77, 83, 85, 86, 88—91, 94, 97, 98, 1871, No. 93, 1877, No 80; 1888, No 39, 83, 1885, No 161, 248, † 1904, No. 1—289. Braşov. In-fol.
Generaţia nouă Ziar enciclopedic-naţional-literar. An. I (1904), No. 1—10. Buc. In-8°.
Gimnasticul român. Pentru propagarea gimnasticei în şcoale, societăţi şi armată. Redactor-proprietar D. Ionescu. An. VI, No 5 — 10; VII, No. 1—4 Buc. In-8°
* *Gura Satului.* Jurnal glumeţ, social-politic-toc. An I (1863), V (1867), No. 1, 14, 15, 38, VI (1868), No. 3—8, 10—16, 18—22, 24, 28, 30—32, 34, 35, 37—39, 42, 44; VII (1869), No. 2, 4, 6, 10, 12, 13, 18, 20, 21, 23; VIII (1870), No. 1, 7, 9, 11, 13—28, 30, 33, 34, 39, 43—49, XI (1871), No. 1, 3, 4, 10—16, 19—25, 27—33, 35—52; XII (1872), No 1—23, 25—52; XIII (1873), No. 1—41, 43—52, XIV (1874), No. 1—53; XV (1875), No 1—23, 25—39, 44—52, XVI (1876), No. 1—2, 6—8, 12 — 34, XVIII (1878), No 20 — 22, XIX (1879), No. 6, 12, XX (1880), No 1, 11, 18—21, 26; XXI (1881), No 1, 4, 5. Pesta. In-4°.
Guriţa. Ziar umoristic. An. I (1904), No. 1—4. Câmpina. In-fol.
Gutenberg. Organ oficial al lucrătorilor tipografi din România An VII (1904), No. 12—18. Buc. In-4°
* *Gutinul.* An. I (1889), No. 20, 24, 29 Baia Mare. In-4°.
Haor. Ziar evreesc An. I (1904), No. 1—5. Roman. In-4°
Hanuka Ziar festiv al Cercului de propagandă zionistă din Bucureşti sărbătoarei Macabeilor. Număr unic (1904) Buc In-4°.

Hazul Satelor. Revistă glumeață An. IV (1904), No. 1—12. Mușetești-Argeș In-fol.
* *Higiena și Școala*. Foaia pentru sănătate, educațiune și instrucțiune. An I (1876)—IV (1879), V (1880), No. 1, 2 Gherla. In-4°.
Hipodromul. Ziar sportiv. An I (1904), No. 1—9 Buc. In-fol
Idea liberă. Revistă enciclopedică. An II (1904), No. 7—8. Iași. In-8°
* *Încercări literare*. An. I, No. 1—6. Cernăuți 1892 In-4°.
Indépendance (L') roumaine. An. XXVIII (1904), No. 8 358—8.695. Buc In-fol
Independența Teleormană. Ziar național-liberal. An. I (1904), No. 1—4 T-Măgurele. In-fol
Independența tipografică. An. II (1904), No. 1—6. Buc. In-4°.
În ore libere. Litere, științe, arte, etc An I (1904), No. 1—2. Bacău. In-4°.
* *Journal de Francfort*, politique et littéraire LXII—LXV année (1854—57) Francfort. In-fol.
'Ιρις 1904, No. 1 446—1 512. Buc In-fol.
† *Junimea literară*. Revistă literară științifică. Editor și redactor responsabil Iancu I. Nistor. An. I (1904) Cernăuți. In-4°.
* *Junimea română*. An. I (1890), No. 1, 3. Beregseu. In-4°.
Jurnalul Femeii. Educație, recreație, mode. Ser. I (1904), No 1—4 Buc In-4°.
Jurnalul Societății centrale agricole Sub direcțiunea d-lui S. P Radianu An. XI (1904), No. 1—24. Buc. In-8°.
Krik-Krak. Revistă umoristică ilustrată. An. I (1904), No. 1—5. Buc In-4°.
Lanterna. Număr ocazional unic Focșani In-fol.
Liberalul. Ziar național-liberal. An IV, No. 242—292, V, No. 1—2 Iași. In-fol.
† *Libertatea*. An. III (1904). Orăștie. In-fol.
Libertatea. Ziar liberal An. I (1904), No. 1—2. Craiova. In-fol.
Linia dreaptă. Revistă literară An. I (1904), No. 1—5. Buc In-8°.
Literatorul Director Al. Macedonski An XXIV (1904), No 1—2. Buc. In-8°
Literatură și Artă română. An VIII (1904). Buc. In-4°
* *Lloyd de Bucureşti*. An II (1871)—53 numere fără numerotație.
* *Luceafărul*. An. III (1904). Budapesta. In-4°.
Luceafărul. Ziar săptămânal. An. I (1904), No. 1—8 Buzău In-fol
* *Lucrătorul român*. An. I (1872). Buc. In-fol.
Lucrătorul tipograf An. I (1904), un număr. Buc. In-fol.
* *Ludimagister*. Organ pentru trebuințele învățătorilor An I (1886), No 1—24 Reșița. In-8°.
Lumea israilită. Revistă pentru cultura poporului evreu An II (1904). Buc. In-4°
* *Lumea nouă*. Gazetă serioasă și voioasă An. I (1876), No. 1—8, 10. Cluj. In-4°.
Lumea ortodoxă. Organ naționalist-ortodox An. II (1904), No. 34—36. Buc. In-4°.

Lumea ortodoxă. Organul interesului bisericii ortodoxe şi clerului român. (Continuă sub numele: «Vocea ortodoxă»). An. I (1904), No. 1. Buc. In-fol
Lumina An. I, No. 18—40; II, No. 1 Alexandria. In-fol.
* *Lumina.* Organ eclesiastico-didactic, social şi literar. An. I (1894 — 95). Giula. In-4°
Lumina. Organ naţional-liberal. An II (1904), No. 46—49. Brăila. In-fol.
Lumina. Revistă populară a Românilor din Imperiul otoman. An. II. Monastir-Macedonia. In-fol
Lumina. Ziar naţional-liberal. An. VII (1904), No. 379—397. Ploeşti. In-fol.
* *Lumina şi Adevărul.* An. I, No. 1—17, 21—25. Arad 1903 In-fol
* *Luminătorul* Organ pentru politică, literatură, etc. An. II (1881), No. 54, 104; III (1882), No 60, 65, 70, V (1884), No 1—24, 26, 27, 32—34, 36; VI (1885), No. 18, 120, VII (1886), No. 78; VIII (1888), No 78, 83, X (1889), No. 9, XI (1890), No. 12, 17, 25, 67, 81, 85 Timişoara. In-fol.
Lupta medicală. Revistă medicală An. I (1904), No. 1—4. Buc. In-8°.
Lupta pentru binele poporului An. I (1904), No 1—40 Focşani. In-fol
Marafetul. An. I (1904), No. 1. Iaşi. In-4°.
Mărgăritarul. Revistă pentru arte, litere şi ştiinţe. An. I (1904), No. 1 — 4. Buc. In-4°.
Mehedinţul. Organ al partidului conservator. An I (1904), No 53—84 T.-Severin. In-fol.
Mercurul Brăilei Ziar al operaţiunilor din portul Brăilei An. II (1904), No. 106—306 Brăila. In-fol.
Mercurul român. Ziar popular de finanţe şi de tragere la sorţi. An. XVI (1904), No. 309—332 Buc. In-fol
Mesagerul Brăilei. Ser. VII (1904), No. 1—15. Brăila. In-fol.
Meseriaşul român. Organ independent al clubului meseriaşilor. Delegat responsabil Tache Georgescu. An. VI (1904), No 1—11. Buc. In-fol.
Mevasereth Zion. Revistă zionistă. An. III (1904), No 6—21 Buc. In-8°.
Mihail Eminescu. Literatură. An I (1904), No. 1—9. Iaşi. In-8°.
Milcovul. Foaie literară şi ştiinţifică An I (1904), No. 1—3 Focşani. In-8°.
* *Minte şi inimă* Organ al reuniunii învăţătorilor. An. I (1877), No. 1—4, 6, 7; II (1878), No. 1—5. Arad. In-8°.
Moda nouă ilustrată An. II (1904), No 1—26. Buc. In-4°.
Moldova. Organ politic, social, economic şi literar An. I (1904), No. 1 — 3. Botoşani. In-fol.
Moniteur du pétrole roumain În româneşte şi franţuzeşte. An. V (1904), No. 1—26. Buc. In-4°.
* *Moniteur roumain (Le)* An I (1868), No 1, 2, (III) 1870, No. 138—142, 144, 145, 147—155, 167—174. Buc. In-fol.
Monitorul. Organ conservator. An. I (1904), No. 1—8. Craiova. In-fol.
Monitorul comunei Bucureşti. An XXIX (1904). Buc. In-4°.
Monitorul comunei Buzău. An. V (1904), No 77—90. Buzău. In-fol.

Monitorul comunei Craiova An XXXIV, No. 40—50, XXXV, No. 1—35 Craiova In-4°.

Monitorul comunei Iaşi 1904, No 1—8 Iaşi In-8°.

Monitorul Ialomiţei Foaie oficială a judeţului Ialomiţa An X (1904), No. 38—52. Călăraşi. In-4°

Monitorul judeţului Argeş Ziar oficial An. XVII (1904), No 49—130. Piteşti. In-fol.

Monitorul judeţului Covurluiu An XV (1904), No 1—56. Galaţi. In-fol

Monitorul judeţului Dâmboviţa An XVII, No 89—115; XVIII, No. 1—108. Târgovişte In fol.

Monitorul judeţului Dolj. An XXII, No 39—51; XXIII, No 1—40. Craiova. In-4°

Monitorul judeţului Mehedinţi An XIII (1904), No. 1—49. T-Severin. In-fol.

Monitorul judeţului Olt An IV (1904). Slatina In-fol

Monitorul judeţului Romanaţi. An XII, No 71—85, XIII, No. 1—46. Caracal In-fol

Monitorul judeţului Vâlcea. An III, No 1—39. R-Vâlcea. In-fol.

Monitorul judeţului Vasluiu An XIV (1904), No. 658—659. Vasluiu. In-fol.

Monitorul licitaţiunilor Organ al intereselor materiale An XV (1904), No. 1—24 Buc. In-4°.

Monitorul Oastei. 1904. No. 1—50 Suplement, No 1—29. Buc. In-8°.

Monitorul oficial. 1904 Buc. In-4°

Monitorul oficial al comunei urbane Constanţa An. VI (1904), No 1—25. Constanţa In-fol

* *Monitorul Primăriei Bucureşti.* 1877, No. 2—10, 12—20, 22—33, 36—40 Buc In-4°.

Monitorul sanitar Revistă de medicină populară ilustrată Director Dr. Eracli Sterian. An. II (1904), No. 6—24 Buc. In-8°.

Mouvement (Le) économique. Vol I (1904), No. 1 Buc. In-8°

Munca literară şi ştiinţifică. An I (1904), No. 1—4 Piatra-Neamţu. In-4°.

Munca Poporului pentru susţinerea meseriaşilor, comercianţilor, industriaşilor şi agricultorilor. An. II (1904), No 1—2. Buc. In-4°.

* *Nepărtinitorul.* Jurnal politic şi literar. An I (1867), No. 6, 13, 14, 19, 20, 21, 24 Craiova. In-fol

Noua Revistă Olteană ştiinţifico-literară Director N. Popescu-Gorgota. An. I (1904), No. 1—9. Craiova In-8°.

* *Noul Curier român.* An. I (1872) Buc In-fol.

* *Observatoriul* Ziar politic, naţional, economic şi literar An. IV (1881), No. 103, 104 Sibiiu In fol.

* *Opinca* Foaia pentru interese culturale şi economice. An. I (1885), No. 1—26 Reşiţa. In-4°.

Opinca Gazetă ţărănească. An. I (1904), No. 1—6. T-Severin. In-fol.

Orfanul. Apare la epoce nedeterminate. 1904, No 1. Focşani. In-fol.
Orientarea. Ziar naţional-liberal. An I (1904), No. 1. Brăila. In-fol
Orientul. An I (1904), No. 1—6. Iaşi. In-fol.
* *Orientul latin.* Ziar politic, literar, social şi economic. An. I (1874), No. 49 Braşov In-fol.
Opinia publică. Revistă politică, economică, financiară, literară, etc An. II (1904), No. 1—8. Buc. In-4°.
Ostaşul român. Revistă militară literară An I, No. 10—12. (No. 1- 9 sub titlul «Cazarma»). Iaşi In-8°.
Ovidiu Prima revistă literară Dobrogeană. Director Petru Vulcan An. III, No. 11—12; IV, No 1—10 Constanţa In-4°
Pacostea Amorezaţilor. Ziar umoristic. An. I (1904), No. 1—2 T.-Severin. In-fol.
Palestina 1904, No. 1—2. Buc. In-8°.
Paloda. An. XXIII (1904) Bârlad In-fol.
Paloda literară. An I (1904), No. 1—12. Bârlad In-4°
Panamaua Ziar umoristic. An. I (1904), No. 1—2. Buc In-fol
Părerea An. I (1904), No. 1—12 Iaşi. In-fol.
Păstorul. Organ al Societăţii «Frăţia» a clerului din judeţul Argeş An. I (1904), No. 1—12. Piteşti In-8°
Patria An. III, No 21—36; IV, No 1—11. Craiova In-fol.
* *Patria* An. I (1871), No. 1, 7, 13, II (1872), No. 5, 8, 14, 45, 69, 71—92, 94—96. Pesta. In-fol.
Πατρίς No 3 798—4 092. Buc In-fol.
* *Pedagogul român.* Organ pentru trebuinţele învăţătorilor An. II (1887), No. 23, An III (1888), No. 1—6, IV (1889), No 1—6; V (1890), No 1, VI (1891), No. 1—6. Reşiţa In-8°
Pentru copii An. II (1904), No 1—7 Buc. In-fol.
Perdaful An. I (1904), No. 1—2. Buc. In-fol
Plânsul. 1904, No. 1 Buc. In-8°.
Pleiada. An. I (1904), No. 1—2. Buc In-8°
Plugarul. Revista sătească. An. I (1904), No. 1 Comuna Boteşti-Fălciu In-8°.
* *Poporul.* An I (1871), No. 1—10, 13—38, III (1873), No. 123—160, 162—171, 173—176, 178, 179—186, 188—194. Buc. In-fol
* *Poporul.* Foaie economică. An IV (1897), V (1898), No 1—11, 13—17, 19—52, VI (1899); VII (1900), No 1—3, 5—7, 9, 13, 16—30, 33, 34, 36—52; VIII (1901), No. 1—13, 15—18, 20—25, 27—29, 31, 33—36, 39—52; IX (1902), No. 1—52. Budapesta In-4°.
Poporul Organ al partidului naţional-liberal VI (1904), No. 1—23 Focşani. In-fol.
* *Poporul român* An. I (1870), No. 11. Buc In-fol.
* *Poporul român* An. I (1901), No 1—30; II (1902), III (1903). Budapesta In-fol.

Porțile de fier Revistă populară An. I (1904), No. 1. Buc In-4⁰
* *Poşta română.* An. I (1870), No. 4—8 Buc. In-fol
Prahova. Ziarul partidului conservator din Prahova. An. VIII (1904), No. 53—100. Ploeşti. In-fol.
Praştia. An. I (1904), No. 1—2. Buc In-4⁰.
* *Predicatorul.* 1878, No. 4 In-8⁰.
* *Predicatorul săteanului român.* Scriere periodică pentru predici şi alți articoli din sfera bisericească. An II (1876); III (1877); IV (1878) — lipsă No. 4; V (1879), No. 1. Gherla In-8⁰.
* *Preotul român.* Ziar bisericesc An. VIII (1882); IX (1883); XII (1886), No. 9. Gherla. In-8⁰.
Presa. Cu prilejul festivalului ziariştilor din Iaşi. 1904, No. 1. Iaşi. In-fol.
Presa. Ziar național-liberal. An. I (1904), No. 1—24. Buc. In-fol.
Presa nouă An. I (1904), No 1—3 T.-Severin. In-fol
Prietenul poporului. Organ popular săptămânal. Director Gh. Butnian. An. IV, No 16—51, V, No. 1—15. Iaşi. In-fol
* *Privighetoarea.* Foaia română pentru luminare şi distracție. An. I (1882), No. 1—6; II (1883), No 1—17. Reşița. In-4⁰.
* *Privitorul* 1902, No 2—6. Brunn In-4⁰.
Progresul medical român. An. XXVI (1904), No 1—52 Buc. In-4⁰.
Progresul ştiinței. 1904, No. 1—12. Buc. In-4⁰.
Propaganda, fosta «Gazeta Brăilei.» An. II (1904), No. 29—32. Buc. In-fol.
Propaganda literară. An. I (1904), No 1—3 Buc In-fol.
* *Proprietarul român.* Jurnal politic, literar şi comercial An I (1861), No. 1—3, 5—7, 10, 21, 22, II (1862), No. 3, 4, 9—13. Buc. In-fol
Psicologia pentru toți 1904, No 1—10. Buc. In-8⁰.
* *Radicalul.* Foaie politică, literară şi ştiințifică. An. I (1865), No. 1. Craiova In-fol.
Râsul 1904, No 1—7. Buc In-8⁰
† *Răvaşul.* Redactor resp. Dr. Iuliu Florian An. I (1903), No. 1—39; II (1904), No. 1—53. Cluj In-fol.
* *Regenerațiunea.* Ziar politic, ştiințific, literar, comercial şi industrial. An. I (1864), No. 3, 4. Buc. In-fol
Renaşterea Ziar național-liberal. An V (1904), No. 10—12. Râmnicul-Sărat. In-fol.
Repaosul duminical An. I (1904), No. 1—3. Brăila In-fol.
Reporterul financiar-comercial-industrial-politic. An. I (1904), No 1—27. Buc. In-4⁰
Reporterul Moşilor. An. I (1904), No 1—6. Buc. In-fol.
* *Revista.* An. I (1884), No. 1—13 Reşița 1884. In-fol.
Revista administrativă. An. I (1904), No. 1—5. Galați. In-8⁰.
Revista armatei. An. XXII (1904). Buc In-8⁰.
Revista artileriei. An. XVIII (1904) Buc. In-8⁰.

Revista bibliografică. An. II (1904), No. 1—6. Buc. In-8°.
* *Revista Bistriței.* An. I (1903), No. 1—42. Bistrița. In-fol.
Revista de chirurgie. Director Toma Ionescu An. VIII (1904) Buc. In-8°.
Revista de drept, sociologie și economie politică An. VI (1904), No. 1—6. Buc. In-8°.
Revista de medicină veterinară An XVII (1904). Buc. In-8°.
† *Revista economică.* Director Dr. Cornel Diaconovich. An. VI (1904) Sibiiu. In-4°
Revista Farmaciei. An. XVI (1904) Buc. In-8°.
Revista Expoziției Societății agrare An. I (1904), No. 1—2 Buc In-4°.
Revista folositoare. (Carte de aur) După autori străini An I (1904), No. 1—24. Buc. In-8°.
Revista generală de administrație. Director Matei I Petrescu. An. I (1904) Buc In-4°.
Revista geografică a României. Redactor Const D. Gheorghiu. 1904. Vol. I. Buc In-8°.
Revista horticolă-agricolă și economică An VI (1904) No. 1—11. Buc. In-8°.
Revista idealistă. Literatură, artă, știință, sociologie. Director M. G. Holban. An. I, No. 11—12, II, No. 1—12 Mogoșești-Dorohoiu. In-8°.
Revista Ideii. 1904, No. 1—10 Buc. In-4°
* *Revista ilustrată* Foaie enciclopedică An I (1898), No. 2—13; V (1902). Bistrița In-fol.
Revista Infanteriei. An VIII (1904), No. 85—96. Buc In-8°.
Revista Învățătorilor și Învățătoarelor din România. An. IV, No. 8—12, V, No 1—7 Buzău In-8°
Revista istorică româno-elenă An. I, No 1—17. Buc. In-4°.
* *Revista Lipovei* Foaie socială, economică și literară. An I (1895), No 1—9 Lipova. In-fol.
Revista literară. Director Th. M Stoenescu. An XXV, No 1—5. Buc. In-8°.
Revista muzicală și teatrală An I (1904), No. 1—3 Buc In-8°.
Revista Pădurilor Organul Societății «Progresul silvic». An XVIII (1904). Buc In-8°.
Revista Poporului Director Petru Vulcan An XIII (1904) Buc. In-4°
Revista România. Arte, științe, litere comerț An. XXIV (1904), No. 1—8. Buc. In-4°.
* *Revista școlară.* Foae pedagogico-școlară pentru educațiune și instrucțiune An I (1897), No. 1—2. Arad. In-4°.
Revista Tinerimei. An. I (1904), No. 1 Iași. In-8°.
Revista viticolă, horticolă și agricolă An VIII, No. 19—24. An. IX, No. 1—18 Buc In-8°.
* *Revue de la Roumanie.* An I (1867), No. 2, 13, 14. Galați In-4°.
Revue économique et financière. Director I. Pictorian. An I (1904), No. 1—42. Buc In-4°.

România. An I (1904), No. 1—162. Buc. In-fol.

România economică. (Das wirthschaftliche Rumänien). An. VI (1904). Buc In-4°.

România financiară. Ziar al comerțului, industriei, domeniilor și finanțelor din România În limbile: română, franceză și germană. An I (1904), No. 1—30 Buc. In-4°.

România medicală și Presa medicala română. An. IX (1904), No. 7—24. Buc In-8°.

România militară An VII. Vol XIII, No. 1—6; VII. Vol. XIV, No. 1—6 Buc In-8°.

România muzicală. Revistă artistică-literară. Director C. M. Cordoneanu. An. XV (1904), No 1—22 Buc In-4°.

România ortodoxă An. I (1904), No 1—3. Buc In-4°.

Românul. An XLVIII (1904), No. 1—46. Buc. In-4°.

Românul dela Pind. Organ național al Românilor din dreapta Dunărei. An. II (1904), No. 1—50. Buc. In-fol.

Roumanie (La). Journal conservateur cotidien. An. VI (1904), No. 1.511—1.795. Buc In-fol.

* *Roumanie (La).* Journal politique, commercial et littéraire. An. I (1860), No. 3 Buc. In-fol.

* *Roumanie (La) politique, commerciale,* etc. 2-e Série. 1873, No. 20—32, 34—36, și 11 numere fără numerotație. Buc. In-fol.

* *Rumanische Post.* 1871, No. 1—37, 39—41, 42—57; 1872, No. 58—80, 82—86, 88. Buc. 1871—2. In-fol.

Rumanischer Lloyd. An XXI (1904), No. 4.981—5.276. Buc. In-4°.

Sămănătorul Revistă literară-săptămânală. An III (1904) Buc. In-8°.

Sănătatea. Revistă bilunară ilustrată de medicină populara. An. III, No. 21—24, IV, No 1—20. Buc. In-4°.

Sănătatea ilustrată. Revistă de medicină populară ilustrată Sub direcția Doctorului Eracli Sterian. An. II (1904), No. 1—24. Buc. In-4°.

Sanitarul. An I (1904), No. 1—7. Ploești. In-fol.

Săptămâna Scrisă de G. Panu. An. III (1904), No. 58—90. Buc. In-8°.

* *Săteanul.* An. I (1891), No. 1—17. Beregseu. In-fol.

* *Școala.* Foaie pedagogico-didactică și economică. An. I (1875), No. 1—13; II (1876), No 1—3, 5—15. Gherla. In-4°.

* *Școala practică.* Magazin de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară de Vasile Petri. Tom. I (1882—83), No. 3—12; IV (1885—86). Năsăud. In-8°.

* *Școala română.* Foaia pedagogică și didactică. Edată și redigiată de Ioan Candrea și Basiliu Petri. An I (1876), No. 1—4, 6—52; II (1877), No. 1—10, 17—19, 21, 40, 44—47, 51; III (1878—79), No. 1—10, V (1881), No. 1—17. Sibiu. In-4°.

Şcoala română Organ pedagogic şi literar. An II, No. 9—12, III, No. 1—6. Buc In-4°.
Şcoala şi Biserica. An. VII (1904) Buc In-4°
† *Şcoala şi Familia.* Foaia pedagogică literară. Redactor resp. Ioan Dariu. An. III (1904), No 1—20. Braşov In-8°.
* *Scrânciobul.* An II (1869), No 10. Buc In-fol
Scutul Tecuciului Ziar naţional-liberal An I, No. 29—52, II, No. 1—29. Tecuciu. In-fol.
Secolul. Organ naţional-liberal. An V, No 1.362—1.430; VI, No. 1 431—1 644. Buc In-fol.
Sentinela. Ziar naţionalist-săptămânal Director-proprietar Tiţa G. Pavelescu. An. IV, No. 29—36; V, No. 1—15. Focşani. In-fol
† *Septămâna* Foaie sătească An. I (1854) Iaşi. In-4°.
Şezătoarea Director Artur Gorovei. An. XI Vol VIII, No. 11—12; XII. Vol IX, No. 1—7 Fălticeni In-8°.
Şezătoarea Săteanului Proprietar G. Dumitrescu-Bumbeşti. An. VI (1904). T.-Jiu. In-8°.
Sfătuitorul. An II (1904), No. 3—5 Brăila In-fol.
Sfaturi Revistă pentru igienă alimentară. An. II (1904), No. 1—10. Buc In-4°.
* *Siedietoarea* Foaia poporului român An. I (1875); II (1876), No. 1—4, 6—12, III (1877), No. 6—12, IV (1878), No. 1—2, 4, 13, 16—18, V (1879), No. 1—10, 12, 13, 15, 16, 20, 22, VI (1880), No 1—4, 6—8, 10—13, 15, 19—24. Budapesta. In-4°.
Sinaia An. VII Ser. II (1904), No 1—5 Sinaia. In-fol
* *Sionul românesc* Foaia bisericească, literară şi scolastică. An. I, No. 12; IV (1872), No. 1—17 Viena. In-fol.
Solidaritatea Buletinul Corpului didactic din Dolj An. I (1904) Craiova. In-8°.
* *Speranţa.* Foaia literară bisericească. An. I (1869), II (1871), No 1—20, 22, 24, III (1872), No. 1, 2, 4, 5, 7—12. Arad. In-4°.
Spiritul. Revistă umoristică An. I (1904), No. 1—4 Buc In-4°
Spitalul. Revistă medicală. An. I (1904) Buc. In-8°.
Spre ideal An I (1904). Buc. In-8°
Spre lumină. Revistă lunară. An I, No. 4—5; An. II (1904), No. 1. Iaşi. In-4°.
Ştafeta Prahovei An. III. Ser. II (1904), No. 1—8. Ploeşti In-fol.
* *Steaua* An. I (1901), No. 6; II (1902), No. 1—3. Panciov. In-4°.
Steaua Organ al intereselor generale. Director Mihail Nicolau. An. II (1904), No 29—42, III (1904), No. 1—4 Dorohoiu. In-fol
Steaua Olteniei. Organ conservator. An. IV (1904), No. 75—79. Craiova. In-fol.
Ştefan cel Mare Număr apărut ocazional cu ocaziunea serbării în amintirea Voevodului 1904 Număr unic Iaşi. In-fol.
Steluţa Revistă literară. An I (1904), No 1—14 Buc In-4°.
Ştiinţă şi Artă. 9 Decemvrie 1903, In-8°.

* *Stindardul liber.* Ziar politic, literar și comercial An II (1869), No. 5. Craiova 1869. In-fol.

Suveranitatea națională Ziar politic, comercial, industrial și literar. An. I (1871), No 1—17; II (1872), No. 18—20. Buc. In-fol.

Tabloul de Cambii An X (1904), No 1—53. Buc In-fol.

Tămâia Revistă umoristică. An I (1904), No. 1. Buc In-8°.

Țara. An. II (1904), No. 293—602. Buc. In-fol.

* *Teatrul.* Foaie beletristică literară. An. II (1867), No. 1. Buc. In-4°.

Teișanii. An. I (1904), No. 1—2 Teișani-Prahova. In-fol.

Teleormanul. Buletinul oficial al județului. An. XVIII, No. 44—59 ; XIX, No. 1—49. T.-Măgurele. In-4°.

Telegraful român. An. (1853), No. 6, 23, 30, 31, 36, 39—54, 58, 61—64, 66—71, 102; III (1855), No. 1—27, 29—38, 40, 41, 43, 44, 46—103; IV (1856), No 1, 2, 4—27, 29—38, 45—50, 53—57, 59, 61—65, 68—73, 76, 78—87, 89, 92—101, V (1857), No. 1—5, 7, 8, 10—13, 15—33, 36—40, 42, 61, 63, 64, 66—69, 71, 73—75, 78—86, 89—102; VI (1858), No 1, 3, 5, 6, 8—10, 13—24, 26—37, 40—52, VII (1859), No. 7—22, 25—35, 37—40, 42—45, 47—52, VIII (1860), No. 1—27, XIII (1865), No. 20, 26, 34, 35, 37, 40, 42, 43, 51, 69; XIV (1866), No. 33, 36, 57, 59, 71, 77, XV (1867), No. 1—45, 47—51, 53, 61, 62, 67—71, 81, 90, 102, XVI (1868), No. 52—57, 61—64, 66—83, 85—98, XVII (1869), No. 81—86, 89—103; XVIII (1870), XIX (1871), No. 72, 75, 100, XX (1872), XXI (1873), No. 1—30, 32, 34—104, XXII (1874), XXIII (1875), No. 1—102, XXIV (1876), No. 1—53, 77, 91, 98, 102, XXVI (1878), No. 98; XXXI (1883), No. 69, 70, 120; † XLII (1904), No. 1—141. Sibiu In-fol.

† *Țeranul român.* Jurnal. An. II (1863), No. 26—50. Buc. In-fol.

Theodor Herzl. Număr unic, în memoria lui Th. Herzl. 1904. Buc. In-fol.

Tifla. An. I (1904), No. 1. Galați In-fol.

* *Timișiana.* An I (1885) Timișoara In-fol.

* *Timpul.* Jurnal politic și comercial. An. II (1861), No. 71—73. Buc. In-fol.

Tinerimea. An. II (1904), No. 6—15. T.-Severin. In-fol.

Tipograful român. Organ al intereselor lucrătorilor artelor grafice. An. I (1904), No. 1—4. Buc. In-4°.

Tipuri și Figuri universitare 1904. Număr unic. Buc. In-fol.

† *Transilvania.* Analele Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român. Director Dr C. Diaconovich. An. XXXV (1904), No. 1—6. Sibiiu. In-4°.

† *Tribuna.* An. VIII (1904), No. 1—246. Arad In-fol.

Tribuna An IX (1904), No. 331—360. Craiova In-fol.

* *Tribuna* An XII (1895), No. 196, XIII (1896), No 91, 226. Sibiiu. In-fol

Tribuna Familiei. Revistă ilustrată pentru literatură, artă și știință popularizată. Director M. I Toncescu. An VI, No. 12—32; VII, No. 1—12. Buc. In-4°.

Tribuna liberală. Ziar național-liberal. An. V (1904), 978—1 046. Galați. In-fol
Tribuna Sănătății. Revistă de medicină populară. An. II (1904), No. 1—8. Buc In-4°.
Tulcea. An. I (1904), No. 1. Tulcea In-fol.
* *Umoristul.* Foaia glumeață An. I (1863), No 1, 3—8, II (1864), No. 1, 5, 9, 13—15, 17, 19, 20, 25, 26, 31, 33, 35, 36, III (1865), No. 1—11, 13—29, 32, 33, 36; IV (1866), No. 1—6, 8—10, 14, 15, 17, 18, 33, 35, 39, 40. Pesta. In-4°
* *Ungaria.* Revistă socială-științifică-literară. An. II (1892—93), No 9. Cluj. In-4°.
† *Unirea* Foaie bisericească-politică. An. XIV (1904) Blaj In-fol
Universul. Fondator Luigi Cazavillan An. XXII (1904), No. 1--358 Buc. In-fol.
Universul literar. An. XXI (1904), No. 1—35. Buc. In-4°.
* *Urzicătorul.* An. X (1870), No. 50, 51 Buc. 1870. In-fol.
* *Veselia* An I (1900), No 1—17 Arad In-4°
Veselia. Ziar umoristic An. XIII (1904) Buc In-4°.
Viața gratis An. I (1904), No. 1. Buc. In-4°.
* *Vigilența.* Jurnal politic, economic și literar, etc. An. I (1865), No 1. Buc. In-fol.
Viitorul. Organ al partidului conservator din R.-Sărat An. II (1904), No 2—4, 25 R.-Sărat. In-fol
Viitorul. Revistă bisericească și didactică. Director Dr. D. G. Boroianu. An. VI, No. 9—24; VII, No. 1—10. Buc. In-4°.
* *Viitorul.* Ziar politic, economic și literar. An. I (1884), No. 3—7, 11—13, 17—19, 21—49, 52—117, 119, 121, 123, 126—142; II (1885), No. 1—31, 33, 34, 36, 37 Budapesta In-fol
Vlașca Ziar conservator An I (1904), No 1—2. Giurgiu. In-fol.
Vocea comunei Militari An. I (1904), No. 1. Buc In-fol.
Vocea Jiului Ziar independent literar și economic An. I (1904), No. 1—39. T.-Jiu In-fol
Vocea Panciului. Organ al partidului conservator. An. I (1904), No. 1 — 10. Focșani In-fol.
Vocea Târgului Ocna. Politic, independent. An. I, No. 16—24, II, No. 1— 15 Focșani. In-fol
Vocea Tutovei. Organ naționalist. An IX, No. 42—52 , II, No. 1—41. Bârlad. In-fol.
Vocea Veteranilor «Coroana de oțel». An. I, No. 7—12 ; II, No. 13—14. Buc. In-fol
Voința. An. I (1904), No. 1—71. Brăila. In-fol
Voința Argeșului Organul partidului național-liberal. An. I (1904), No. 1—4. Pitești. In-fol.
Voința Craiovei Organ național-liberal. An. IX, No. 279—281, II, No. 282—303 Craiova. In-fol.
Voința Meseriașilor. An. I (1904), No. 1—3 Iași. In-fol.

Voința națională Ziar național-liberal An XXI (1904), No. 5.621—5.909. Buc. In-fol

* *Voința Poporului român.* Foaie pentru poporul muncitor An. I (1903). Budapesta. In-4°

Voința Prahovei. Ziar național-liberal. An I (1904), No. 1—2. Ploeștı In-fol

* *Voix de la Roumanie (La).* Bulletin politique, scientifique, littéraire et commercial. An. I (1861), No 1—3. Buc. In-fol.

Vorbe bune Revistă pentru cultură poporană. An. I (1904), No 1. Craiova. In-8°.

* *Votul poporului* An. I (1903), No. 1—32. Budapesta. In-fol.

Vremea. Ziar naționalist-ortodox An. II (1904), No. 191—438. Buc. In-fol.

* *Vulturul.* An. I (1892), No. 1, 7, XII (1903). Oradea Mare. In-4°.

Wahre (Der) Hajoetz. 1904, No. 720—900 Buc. In-fol.

Zece Maiu 1904. Un număr festiv. Iași In-fol.

Ziarul călătorilor. An. VIII (1904), No. 347—398. Buc. In-4°.

1 Maiu. Ziar socialist. 1904 Număr unic. Buc. In-4°.

Foi volante

* *Asaki (G),* Descrierea cadrului I și II din istoria Moldovei.—2 foi.

† *Coștianul* (Moștenitorii răposatului *Clucer Gheorghie).* O suplică onoratului Minister al Dreptății. 1859.

† *Lazăr,* Înștiințare De toată cinstea vrednică tinerime. 1818 August.

† *Ypsilant (Alexandru),* Către norodul ţerii Moldaviei. Iași, 23 Fevr. 1821.

* *1810—1865* Proclamațiuni, afișe, etc —40 foi.

Hărți geografice.

* *Atlas topografic* Litogr Minister. de Răsboiu. Desemnat de Căpitan Carcaleţeanu 1874. In-fol. obl.

† *Carte des écoles chrétiennes* de la Macédoine.

* *Danielow (Iwan),* Carte des Europaisch- und eines Theils des asiatisch-russischen Reichs nach den neuesten astronomischen Ortsbestimmungen, dem grossen Atlas und andern Karten des russisch-kaiserl. Karten-Depots, in Gouvernements eingetheilt, die Grentzen nach den letzten Friedensschlussen berichtiget, dann die Post- und andere Hauptstrassen mit Bemerkung der Ortsentfernungen eingetragen. Viena. 1812 — 12 foi.

* *Diewaldt (Josephus),* Mappa specialis Valachiae ex melioribus mappis et plurimis delineationibus special. deducta In officina Tranquillo Mollo. Viena 1810.

Dolj (Harta județului) Lucrată de serviciul tehnic al județului și împărțită în plăși de C Alexandrescu. Buc

* *Fallon (Oberst),* Das oesterreichische Kaiserthum mit betrachtlichen Theilen der angrenzenden Staaten. 1822.

Frederic cel Mare — Teatrul răsboiului de 7 ani.
† *Karte (Neue)* von den gegenwärtigen Kriegs-Schauplatze zwischen den kayserl. konigl. oder Oesterreichischen, Russisch-käyserl. und Türkischen Arméen.
† *Kilia nova* am Ausfluss der Donau, 3 Stunden vom Schwarzen Meer.
Lăzărescu (A.), Europa. Hărţi pentru studiul geografiei. Buc. 1904 In-4°.
* *Liesganig*, Koenigreich Galizien und Lodomerien, herausgegeben im Jahre 1790, nach den vorzüglichsten neurn Hulfsquellen vermehrt und verbessert von dem k. k. oest. Generalquartiermeisterstabe im Jahre 1824. — 8 foi.
† *Nova et accurata Poli Arctici et terrarum Circum Jacentium descriptio.* Amstelodami apud Joannem Janssonium.
† *Polus Antarcticus.* Ioannes Iansonius excudit.
* *Rizzi Zannoni (J. ab)*, Carte dela Pologne divisée par provinces et palatinats et subdivisée par districts, construite d'après quantité d'arpentages, d'observations et de mesures prises sur les lieux. 1872.—8 foi.
* *Ruhedorf (F. Jos.)*, Mappa specialis Walachiae ex accuratissimis singulorum districtuum iconographis collecta, delineata, et dedicata..... in Offic. Caes. Reg ad suprem. Armor. Praefecturam. Hier. Benedicti scrip. Kil. Ponheimer scul 1788.
Schiţa oro-idrografică a teatrului de răsboiu ruso-japonez.
† *Tablou al şcoalelor* elene, bulgare, române şi sârbeşti din Vilaetul Salonicului
† *Цвијић (С. Г.)*, Геолошки Атлас Македоније и Старе Србије. Belgrad 1903.—8 foi.

Stampe.

* *Ab-Dul Hamid Khan (Sultan).* 1774—1789. Young, Portraits of the Emperors of Turkey. Des orig. în tuş şi peniţă.
* *Achmet Khan III (Sultan)* 1703—1730. Young, Portraits of the Emperors of Turkey. Des orig în creion şi tuş.
* *Album oriental*· La Colombe, Le Café; La Perruche, Le Chibouc, La Musique. Desandré del. Worms lith Paris, Massard et Combette. Imp. Lemercier, Paris Cromolitografie.—5 foi.
* *Albumul Carelor simbolice* dela serbarea încoronării Maiestăţilor Lor Regele şi Regina României. Buc 10—11 Maiu 1881. 15 foi
† *Alexandru Ioan I* (Sosirea Domnitorului Prinţipatelor Unite) în catedrala capitalei Bucureşti... 1860 Fevruarie 29. Editor M D Pappasoglu. C Danielis lith.
* *Amurat II.* 1421—1451. IX. Sultan der Türken. Nach Herm. Ricaut, Neu eröffnete ottomanische Pforte Des. orig. în tuş şi creion.
* *Anmarsch des Grosveziers* mit der Armée Bey Löschenkohl in Wien. Cromolitografie

\+ *Aşezarea pergamentului comemorativ la baza geodezică* de M. S. Regele Carol I. 26 Maiu 1895.

* *Bataille bey Fokschan* zwischen dem Gen. der Caval. Prinţ Fried v. Sachsen Coburg u dem Dervisch Mehmet Bascha Seraskier von 3 Rosschweifen am 1, 2 und 3-ten Aug. 1789 Bey Lòschenkohl in Wien Cromolitografie.

* *Batalionul al 2-lea de vânători* condus de Maiorul Candiano-Popescu la atacul şi luarea redutei Griviţa în ziua de 30 August, anul 1877. Fotogr.

* *Biserica greco-românească din Viena* Stampă pe mătase reprezentând altarul. 1877.

* *Blajevici (Teoctist)* Fotogr.

* *Candiano-Popescu (Maiorul)* închinând în faţa Plevnei, la picioarele M. S. Domnitorului Românilor Carol I, drept semn de izbândă, steagul cucerit dela Turci, de batalionul al 2-lea de vânători, în ziua de 30 August, anul 1877. Fotogr.

* *Carol I* — călare Fotogr.

* *Carol Domnitorul.* Gravură alegorică reprezentând pe Domnitorul Carol şi Doamna Elisabeta, cu fiica lor Domniţa Maria Autor I. Pangrati Des. de G Venrich. Litogr

† *Carol I M S Regele.* 77 fotografii din călătoria M S Regelui la Iaşi şi serbările dela sfinţirea bisericilor Trei Ierarhi şi Sf. Nicolae în 1904.

* *Charles, Prince de Roumania.* Berlin. F. Sala et Co Cromolitografie.

† *Constantin cel Mare* (Cel întru sfinţii Împărat al Romanilor) la anul d. H 332 Editor M D Pappasoglu. C. Danielis lith.

* *Cuza (Doamna Elena).*

* *Davila* Dauthage Kunst-Verlag des Heinr Geldzahler. Druck v. L. Schilling Viena Litogr.

* *Davila (Anica).* Dauthage. Kunst-Verlag des Heinr. Geldzahler Druck v. L Schilling Viena. Litogr.

† *Deschiderea Camerei naţionale din România*... la 29 Fevruarie 1860. Editor M D. Pappasoglu. C. Danielis lith.

* *Elisabeth,* Princesse de Roumanie. Berlin. F. Sala et Co. Cromolitografie.

* *Ghiga (Alexander Demeter),* Kaimakam der Walachai, geb. 1795. Des orig. în tuş şi creion

* *Gloska-Horiac.* Wahrhaffte Abbildung des . Urheber der Rebellen von Transsilvani, abgezeignet in der Gefagnuss zu Carlssburg, nachdem sie seynd gefangen worden in dem Radackerwald zu Carlssburg Bey Abraham Kauffman, sculp Litogr.

* *Horia* (Portraits véritables de) ou Nicolas Vrtz de Nagy Arányosch—Klotzka Juon de Kerpen Jesch envoyés de la Transilvanie Litogr.

* *Iaşi* (Aducere aminte dela). Souvenir de Jassy. Imp lith. roy. priv. d'Edouard Sieger, Vienne, dessinée d'après nature et litografiée par E. Zschermack de Berlin. Litogr

* *Ilfov (Judeţul).* 40 fotografii mari reprezentând « *Vederi... din 1899*».

* *Iosif Naniescu*, Mitropolitul Moldovei şi Sucevei. (Cu subscriere autografă). Fotogr.

* *Ismail*. (Plan du siège). Litogr

* *Koburg* (Merkwürdiger, kuhn gewagter, mit römischen Heldenmuth erkampfter Sieg des k k. Feldmarschalls Prinz v.) vereiniget mit dem russ kais Komandirenden General v Souwarow.. Am Rimnikfluss in der Wallachey den 22 September 1789. Q. Mark sc. Cromolitografie

* *Koprili (Achmet)*, Grossvezier, 1674 Nach Herm Ricaut, Neu eröffnete ottomanische Pforte. Des. orig în creion şi tuş

* *Mahmoud-Khan II*, Empereur des Turcs 1839 Peint par Schlesinger. Diagraphe et pantographe Gavard. Des. orig. în creion şi tuş.

* *Mahomed II*, der Eroberer, 1430—1481. Nach Herm Ricaud, Neu eröffnete ottomanische Pforte Des orig în creion şi tuş

* *Mahomed III*, geb. 1565, Sultan 1595—1603. XVI Sultan der Türken. Nach Herm. Ricaut, Neu eröffnete ottomanische Pforte Des. orig în creion şi tuş

* *Mavrojeni* errinnert sich an sein Schloss in Bukarest Litogr

* *Mavrojeni* (Flucht des Fürsten) aus Bukarest bei Annäherung der k. k. Truppen am 9-ten Nov 1789 Gezeichnet von Paulus Pitritsch in Bukarest Cromolitografie.

* *Mommsen (Theodor)*. Berlin 15/5 90 W B. Richmond fec. Berlin Litogr

† *Monumentele* ridicate în judeţul Vlaşca în amintirea eroilor din răsboiul pentru independenţă din 1877—78 —4 fotogr.

† *Monumentul* ridicat în amintirea reanexării Dobrogei —2 fotogr

* *Movilă (Grigorie)* Fotogr.

* *Mustafa Bairaktar (Grosswesir)*. Des orig în creion.

* *Mustafa Khan IV (Sultan)*. 1807—1808. Young, Portraits of the Emperors of Turkey. Des orig în tuş şi peniţă

* *Mustapha III*. 1757—1774 XXVI Sultan. Young, Portraits of the Emperors of Turkey Des orig. în creion şi tuş.

* *Nifon (Mitropolitul Ungro-Vlahiei)*. Fotogr.

* *Nifon* (pe jeţul mortuar) Fotogr

* *Observatoriul astronomic al armatei* Cu ocaziunea vizitei d-lui General Lahovary, Ministrul de Răsboiu 5 Septemvrie 1900 Fotogr.

* *Oczakoff* (Wahre Abbildung der von den russischen keyserl. Waffen am 13 Jul. 1737 mit Sturm eroberten Vestung) Litogr

* *Okzakow* (Die Einnahme von) unter dem Comando des G. F. Fürsten v. Potemkin am 17 Dec 1788 Bey Loschenkohl in Wien Cromolitografie.

* *Otman Khan III (Sultan)* 1754—1757 XXV. Sultan. Young, Portraits of the Emperors of Turkey. Des. orig. în tuş şi creion

† *Rareş (Petru)* Inscripţie de pe mormânt (1535). Fotogr.

† *Ruso-Japonez (Răsboiul)* — 24 cromolitografii.

* *Sachsen Coburg* (Einzug des Prinzen Friederich von) in Bukarest, am 10-ten Nov. 1789. Cromolitografie.

* *Sachsen Coburg* (K. K. General Feldmarschall *Fried. Iosias Herzog von).* Bey Löschenkohl in Wien. Cromolitografie
* *Şaguna (Andreiu),* Episcop al Bisericii drept credincioase răsăritene în Ardeal. P Mateescu. 1851 Litogr.
* *Said Pascha,* Vice König v. Aegypten. Des. orig. în creion.
† *Sanatoriul* pentru tuberculoşi dela Filaret —4 fotogr.
Sărata-Monteoru. Album. Souvenir. In-8° obl
* *Selim III* MDCCXCIX Sultan. Des. orig în creion.
* *Soliman III.* XXIII Sultan der Türkei. Nach Ricaut, Neu eröffnete ottomanische Pforte. Des orig. în creion şi tuş.
† *Steaua română* Societate anonimă pentru industria petroleului Schela Câmpina.—9 fotogr.
* *Ştirbei Vodă* Des. orig. în tuş.

Manuscrise

— cumpărate —

Aidin, Împăratul Indiei—Istoria înţeleptului, şi alte istorioare. Sec. XIX. In-fol.
Alecsandri (Ioan), Traduceri din Horaţiu, făcute pe la 1854.—2 foi
Alecsandri (Vasile), Murad Gazi Sultan şi Becri Mustafa, 1639. Autograf.
Alexii sau casuţa din codru. Sec XIX. In-fol.
Anegdoturi (Oareşcare) folăsătoare pentru giunime, aflate într'un poem din învechime tipărit. 1848. In-8°.
Arătăre (pre scurtŭ) pentru Dumnezeu An 1786. In-4°.
Arithmetică Scris de Constantin Măilescu la Ruginoasa. An. 1837. In-4°.
Ἆσμα τοῦ Ἀγγελάκη Sec. XVIII. In-4°.
Balş (Casa logof. Teodor) Condică de bani ce intră în casă 1841—50. In-fol
Balş (Proprietat. Logof. Teodor). Socoteli pe 1828 In fol
Barac (Ioan), Jalnice moraliteturi pentru coleră, în stihuri alcătuite. 1837. In-8°.
» Istoria pre frumosului Arghir şi a pre frumoasei Elena. 1818. In-8°.
» Naşterea, viaţa şi peirea lui Iuda Iscarioténul, acum în stihuri cu învăţături moralnice. (Prin Andron Symonn, absolut Praeparand în Arad, 10 Iunie 1837) In-8°.
Belascu (Nicolae) (=Nifon Bălăşescu). Caiet, cuprinzând lucrări şcolare, versuri şi alte însemnări. Arad şi Pesta. 1827—1830. In-4°.
Beldiman (A.), Tragodia, scrisă de Vasile Popescu Scriban. 1837. In-fol.
Botanică populară. Sec. XIX. In-8°.
Călugări cei dela muntele Sinaie (Pentru părinţii) Sec. XIX. In-4°.
Cantacuzino (Stolnicul Constantin), Istoria Ţerii-Româneşti (fără început şi sfârşit) (Legat împreună cu altele). Sec. XVII –XVIII. In-4°.

Carte (mântuitoare), cuprinzând învățături morale Sec. XVIII. (Legată cu altele) In-4°.
» de desfăcut de jept, de dat și de aruncat Învățătură când vei vedeà lună noao. 1838.— 2 foi
» pentru posturile bisericii a răsăritului de legea grecească neunită. Scrisă de Arcadie Arnovlévici în Aradul vechiu. 1835. In-8°.
Catagrafia țiganilor din Trifești 1809. In-fol
Catastif de cheltuelile sf Mitropolii din București pe 1819—1821 In-fol.
» de socoteli mărunte casnice. 1813—1818 In-fol
Colecțiune de canoane bisericești, desbateri dela sinoade, scrisori dela diferiți episcopi Grec. Sec. XII—XIII In-fol.
» de poezii. Sec XIX In-fol
» de rețete. 1824. In-8°.
» de versuri Sec. XIX In-8°.
Condica casei biv vel Postelnicului Filip Lenj pentru case, vii, țigani, etc 1825. In-fol
» *criminalicească*, tipărită la Iași, 1826, part I In-8°.
» de hrisoavele i cărțile și zapisele, ce se găsiră, de moșiile răpos. Pitar Alexi Niculescu. 1791. In-fol.
» de lucruri și mobile de casă dela Dărăbani. 1838, 1839. In-fol.
» de toate lucrurile bisericii din Dărăbani. 1840. In-fol.
» de venituri și cheltueli pe an. 1846—49 și 1892—93. In-fol
» moșiilor Cojoceanca și Pribeagul (județul Brăila) ale sf Mitropolii din București. Sec. XIX. In-4°.
Constantin (A marelui împărat) porunca cea împărătească. (Legat cu altele). In-4°
Critilu și Androniu (Istoria), tălmăcită din limba nemțească în limba românească Tom. II 1827. In-fol.
Culegere de legile și Vasilicalele Împăratului Justinian Grec. Sec XVIII. In-4.
Cuza (Arghirie). Condica de zapise și alte scrisori privitoare la casa Banului 1805. In-fol.
» Corespondență, 1792—1809, însemnări de gospodărie. Sec. XVIII și XIX. In-fol.
Cuza (Iordache) Condica de hârtiile casei răposatului Aga 1850—54 In-4°.
Cuza (Familia). Catastih de cheltueli pe 1785—1826. In-fol.
» Catastif de însemnări genealogice și de gospodărie, an. 1758 - 1765, scris de Spătarul Ioniță Cuza (1758—1776). In-fol.
» Însemnări de gospodărie și altele, cu începere dela 1774. In-8°.
» Catastif cu însemnări începând din Martie 1776 până la Noemvrie 1835 (scris de Spătarul Ioniță Cuza, de fiul său Banul Arghirie și de nepotul său Aga Iordache Cuza). In-4°
» Condică pentru socotelile cheltuelilor de casă, 1841—1861. [Scris de unul din fiii lui Iordache Cuza Aga]. In-fol.

Dachia. Descrierea istorică făcută până la 1813. In-4⁰
Damaschin (Prea cuviosul Petru), Cuvinte scurte 24. Scris de Daniil Ieromonah, 1795 In-4⁰.
De la Port (Abat.) A toată lumea călătorie, tălmăcită în limba rusă la 1780 în St.-Petersburg, scoasă pe limba românească la 1 1788. Tom. 4. Scris la anul 1817 de G. Velichi. In-4⁰
Descoperirile Portughezilor· «Pentru descoperirea a multor împărăţii şi locuri cari s'au descoperit şi s'au aflat de Portugali». Sec XVIII. In-fol.
Dosar, cuprinzând cercetarea moşiei Căminăreşti sau Ţigăneşti din ţinutul Iaşi, după cartea de blestem. 1833 In-fol.
Doxostar, grecesc Sec. XVIII In-4⁰.
Dritul canonic sau legile canoniste Sec. XIX. In-4⁰.
Ecaterina al doile Adunată istorie a Rusăştii împărăţii... tălmăcită la 1788. Scris an. 1797. In-4⁰
Epistolia Domnului nostru Is. Hs. Sec. XIX. In-4⁰.
Evanghelie cu învăţături, scrisă de Popa Mihai din Roşcani (Ungaria), 1729 In-fol
Evstratie Logofătul, Pravilă aleasă (Copie după manuscrisul aflător în biblioteca Cipariu din Blaj, făcută în 1904).
Floarea darurilor Scrisă de Manoil Teodoru. 1848. In-8⁰
Ghiţăscu (Sama Banului Ioan). Venitul moşiei Dărăbani pe anul 1834. In-fol
Glanelopulo (Const.), Gramatică a limbii ottomane Sec. XIX In-fol
Γνωμικὰ καὶ σύντομοι φράσεις. Brăila 1865 In-fol.
Goldoni (C), Servul de doi patroni sau Camarierul de doi stăpâni. Comedie în 3 acte. 1845. In-4⁰.
Handuca (Ioan). Condica de cheltueli, rămăşiţuri şi datorii a casei răposatului .. An. 1809 In-fol.
Heirografon, adecă mânuscrisu dela Sfânta Elena Din franţozéscă cu însemnările ce s'au dat de Scufu, în Minihia la lét 1818. Iar acum introdusă în limba românéscă de d-lui Slugerul Grigorie Stoenescu, 1828. In-8⁰.
Hotărnicia moşiei Măcreşti şi Friguroasa, ce-i zice şi Minda, din judeţul Brăila. 1852 Maiu 20. In-fol.
» şi planul moşiei Deagul din judeţul Argeş, a Căpit Scarlat Lăzureanu, scris de G. Pleşoianu. An 1846. In-fol.
Hrismos, adecă prorocii a fericitului Ieremonah Agathanghel a monahiceştii stări a marelui Vasilie, tălmăcită în limba română la 1818, prefăcut şi tipărit în târgul Bârladului Sec. XIX. In-4⁰.
Hronograf, începând dela zidirea lumii, scris de Silvestru Ieromonah, cu cheltuiala jup. Preda Vornicul ot Câmpulung 1736 In-fol.
Infruntarea Jidovilor Scris la 1835 de Ştefan Popovici In-4⁰
Întâmplările din Moldavia la an 1821 şi 1822, după răsvrătirea Grecilor. In-8⁰.

Întrebări și răspunsuri despre zidirea lumii și crearea omului (Legat cu altele) Sec. XVIII. In 4°.

Învățătură pentru târnosirea besereceii Scris de Ierodiaconul Benedict Rădăucianu. Sec. XVIII. In-4°

Ioan Zlatoust, Arhiepiscop Țarigradului, Patru cuvinte. Sec XVIII. In-4°

Istoria lui Enric Prinţipului și a pre iubitei sali amorezate *Iulie* S'au scris de Nicolai Hristea. 1823. In-4°

Istoria Rușilor și *Viața marelui Petru* Sec. XIX. In-4°.

Istoria sau povestea bisericească. Sec XIX In-4°.

Letopisețul Moldovei, coprinzând: Cartea de descălecatul dintâi al Moldovei de *Neculai Costin* și continuarea Letopisețului *Vornicului Gri gorie Urechi* Sec. XVIII. In-4°

Létopisăț. Cartea ce să chiamă létopisăț ce scrie într'însul, spune cursul anilor și discălicarea țărăi Moldovei și viiața Domnilor. Sec. XVIII In-4°.

Librecht (Cezar) — Procesul Directorului poștelor și telegrafelor. In-fol

Mavrodi (Le Hetman), Extraits de lectures pendant son émigration à Hotyne en Bessarabie, 1822—1826 In-4°.

Meitani (Procesul dintre casa) cu Prințul Miloș. 1848 In-fol

Minunile Maicii Domnului. Scris pe la 1700 în Ungaria. In-8°.

Miscellanea Versuri grecești și românești, Cazania lui Lefterie filozoful pentru cele 12 Vineri mari, *Tâlcul semnelor* la om. Sec. XIX. In-8°.

Nedespărțită soție Împăratului să fie dreptatea (Legat cu altele) Sec XVIII In-4°.

Negri (Const), Scrisoare către comis. Dimitrie Burduja în afaceri familiare. Ocna 1837.

» Scrisori 1860 — 3 bucăți.

Notitia Principatului Transilvanii. Sec XIX In-8°.

Numa Pompiliu Scris de Lazăr Ștefan la 1807. In-4°.

Octoih, scris de Ion Dascălul ot Ardeal în școala gospod ot Eși Sec. XVIII In-8°.

» scris de Stoian dela Anthim. 1758 In-4°.

Pateric grec Sec XVIII In-4°

Pomelnic slavon. An. 1678 In-fol.

Povestirea lui Eudor la curtea lui Costansie. Sec XIX In-8°.

Psaltichie grecească Sec XIX. In-4°.

» grecească. Sec XVIII In-4°.

» greco-română. Sec XIX. In-8°

» grec.-român. Sec. XIX. In-4°

» română Sec. XIX. In-4°.

» română. Sec XIX. In-4°

Psaltichie română, având sfârșitul scris de Ioan Popescu din comuna Dobrogostea. 1864 In-4°.

Psaltichie română, scrisă de Radu Proşteanu. 1863. In-8°.
» românească Sec XIX In-4°.
Règlement sur les écoles 1833. Copie scoasă de C. de Coulin. In-fol.
Reţete (Feluri de). Sec. XIX. In-8°.
» de vreo câteva doftorii. Sec. XIX. In-4°
Şcolare şi bisericeşti. Sec. XIX. In-4°.
Sinaxar pe 12 luni, scris în zilele Craiului «Liopoldoş Iosif» (an 1699 şi 1700) de Pătru Diiac dela Bâcăinţi (Comit. Hunedorei). In-4°.
Sion (Paharnicul Constantin), Arhondologia Moldovei (publ. Ghibănescu, Iaşi 1892). In-8°.
Slujba sfântului ierarh Mitrofan Sec XIX. In-8°.
Socoteli casnice 1831—1858. In-fol.
Socotelile moşiilor Boţăşti şi altele, căutate cu Stol Manole Habu. 1825 In-fol.
Statachi (Colonel Costachi), Jalbă către Caimacamul Moldovei 1855 In-fol.
Στοιχεῖα Ἀριθμητικῆς 1804. In-4°.
Teatru. Repertoriul *actorului Iorgu Carageali* compus din următoarele piese
Alboize et Fouché, El Gihano Dramă în 5 acte, trad de N Zahariad.
Alexandru Lăpuşneanu. Dramă în 4 acte
Amor plouat. (Fragment)
Autorii fluieraţi de ***
Barbara Ubrich Piesă în 4 acte şi 8 tablouri.
Bătălia dela Sfachia Epizodă în 4 acte şi 4 tablouri mari de resbel, compusă de un student elen din Atena 1868
Beţia de politică Piesă în 2 acte.
Biletul de invitaţie, trad de S. Giunsberg.
Bujoreanu (I M). Capriciile unei femei
» Doi dascăli pricolici.
Buimăcilă sau pisica şi şoarecele.
Carageale (Costache), Îngâmfata plăpumăreasă Piesă în 2 acte
Carageali (G), Clopoţelul fermecat Comedie
Carageali (I), Artistul dramatico-corist Şansonetă.
» Aspirant la deputăţie Şansonetă
» Baba Cloanţa Şansonetă
» Chelnerul dela Otelul Patriei.
» Clencea avocatul Şansonetă.
» Criza, lucrul şi progresul.
» Filip Toti Dramă în trei acte, compusă la 1867 şi prescrisă la 1873 de P Radulian, sufleur In-8°
» La bal masché sau o sară de carnaval
» Neagu Pescaru Şansonetă
Păcatele unui corist
» Polsette et Bamboche Trad. de Niculescu, versuri de I. Carageali
» Revizorul fără leafă (2 ex)
» Robul, sau ce e alb nu e negru

Teatru.—Repertoriul lui Iorgu Caragiali.

Carageali (I), Serviciul de bună voie

» Umbra lui Ştefan cel Mare (2 ex)

» Voiajorul Şansonetă

Coarda simţitoare Scris de Victoria A Constantinescu Buc 1879, Aug. 20

Cognard, Două despărţenii Tradus de Demetriad

» Furcile magice

Contesa Margho Comedie

Controbonţu de Galaţi Piesă în 2 acte

Corbul român (Craiu nou de Alecsandri).

Dama cu camelii

Do diez (Incomplet)

Doi feţi logofeţi

Două fete pe un flăcau

Ducesa de Raslin Dramă în 5 acte

Dumanoir şi Clairville, 33 333 franci 33 centime pe zi. Vodevil în trei acte, tradus de Teodor Porfiriu. 1872

Fata Aerului Traducere de S Mihălescu 1872

Filip Toti.

Fiul bravului Comedie vodevil într'un act, tradus din franţuzeşte In-8°.

Fluerul fermecat Vodevil

Friseta Comedie-vodevilă într'un act, tradusă de Ioan Nacu.

Furiosul

Georgescu (P), Pe timpul balului

Henrieta. Piesă în 2 acte

Însurăţeii

Înţelepţii şi nebunii Vodevil

Jianul. Dramă originală

Jidovul rătăcitor

Jocris şi papagalul

Lucas (Hippolite), Smeul nopţii. Comedie într'un act, tradusă de P I Georgescu Copiat de Mihail Eminescu

Lumea pe dos

Lumpaţiu Vagabund

Mama din popor.

Marc Michel et Claconer, Năbădăile Cleopatrei

Margo (Contesa) Vodevil într'un act, tradus din franţuzeşte de T. Porfiriu Copiat de Mihail Eminescu

Millo (M), Duelistul. Vodevil Sec. XIX

Mireasa nebună. Dramă.

Moartea lui Loris Episod

Nacu (I), Vineria Paştelui Dramă

Nobleţă fără merit. Comedie (2 ex)

O despărţenie Tradus de T Porfiriu

O pălărie sburătoare Comedie într'un act

O palmă sau *Voinicos, dar fricos* Comedie într'un act, tradusă de d-l Porfiriu Copiat de Mihail Eminescu.

Teatru—Repertoriul lui Iorgu Caragiali.

Orbul şi bastonul Tradus N. P B

Orbul şi nebuna Dramă în 5 acte Prescrisă de mine X Protopopescu, 20 Octomvrie 1872, în urbea Caracal

Otrăviţii sau Nenorocirile unui băiat frumos Tradus de Obreja

Păcatele unui copist Traducere de E Carada

Papagalul împăiat

Papură Vodă

Paradisul perdut

Pascaly, Bătaia, din raiu Comedie

» Vrăjitorul Feerie, prelucrată

Penescu (I), Meşterul Manole

» Stanciu Bratului Melodram în 3 acte 1849 Prescris de L(eonida) Georgescu, din repertoriul d I Caragiali 1871 Ploeşti

» Umbra lui Mihai Viteazul 1869.

Perderea jartierei Tradus de I. Gârleanu

Pop, Omul care îşi ucide femeia 1849

Porfiriu şi *Parteniu,* Toanta de la Gugumăneşti

Portărelul de Paris

Prânzul Madelenei

Preţiosa Melodramă în 5 acte

Pupinul Comedie (Incomplet)

Rigatul femeilor sau lumea pe dos În două acte. I Bottea sufflior Botoşani, 4 Maiu 1869 In-8°

Rigoleto Dramă în 5 acte

Romeo şi Mariel Comedie

Sacrificiul lui Avraam Dramă istorică cu mare spectacol în 5 acte şi 1 tablou

Samsarii de voturi Comedie

Samson şi Marieta Piesă în 3 acte, scrisă la 1867 de P I Georgescu.

Scrob (Carol), Sf Dumitru Alegorie

Soldatul şi plăeşul

Somnambulul sau pactul cu Satan

Spânzuratul

Spânzuratul sau englezul năbădăios Comedie

Stănescu, Vlăduţul mamei Olteniţa 1875.

Teulescu, Ferora sau Orfelina Melodram

Tragodie lui Lentor. Scrisă de Costache Carp An 1827 In fol

Tragodie lui Sapor In fol

Trei fete pe un flăcău

Tudu cerşetorul sau boerul paf-puf Comedie-vodevilă în 2 acte Copiată de Alexandru Gritty, 1872 Oct. 17/29 Caracal.

Turnul Babilonului Trad de C Bălănescu (2 ex)

Un bal la Luvru

Un dinte pentru amor

Urîta satului Comedie.

Văduva cu cameli Trad de I Niculescu.

Văduva şi advocatul

Teatru.—Repertoriul lui Iorgu Ceragiali.
Vicleniile lui Scapin
Vulcan (Iosif), Chiriaşul fugit

Theofylact, Arhiepiscop Bulgariei, Tâlcuire la Evanghelia lui Mateiu Sec. XVIII In-fol

Tocmirea capetelor de învăţătură, carea iaste scrisă de Agapie diaconul. (Legat cu altele) Sec XVIII. In-4°.

Vasile Împăratul Grecilor (Ale lui) Cuvinte de învăţătură către fiu său Leon. (Legat cu altele) Sec. XVIII In-4°

Velini (Doct. A), Istoria filozofiei. Curs predat. Scris de studentul Thomas Savescu. An 1844—1845. In-4°.

Viaţa părintelui nostru *Stareţ Gheorghie* din ostrovul Cernica. Sec XIX. In-4°.

Viaţa şi petrecerea mucenicilor şi a muceniţelor. Scris de Popa Ion Duhovnicul din Telega. Sec. XVIII In-4°.

Vieţile sfinţilor şi altele scrise de Nedelcu sin Bratoinovici în Ploeşti. 1816. In-4°.

Zăbăvi a fandaziei (Douăsprezece). Sec XIX. In-4°.

Manuscrise

— dăruite —

Acatistul Fecioarei Mariei. Sec. XIX. In-4°.

Albumul D-nei Alexandrina Ion Ghica cu autografe de ale poeţilor Alecsandri, Bolintineanu şi G. Creţianu. Sec. XIX. In-4°

Album de poezii sub titlul «Floricele rătăcite» cuprinzând poezii autografe de ale lui Alecsandri şi transcrieri din diverşi poeţi, de d na Maria G. Sturdza, cu 60 ilustraţiuni în culori In-4°.

Alecsandri (Vasile), «Boerii şi ciocoii. Comedie în 5 acturi, dedicată amicului meu M. Cogălniceanu. Mirceşti 1874» In-fol
» Scrisoare «către d-lor domnii alegători din ţinutul Bacăului» Paris 1857

Alecsie sau căsuţa din codru Sec. XIX. In-4°

Ἀναστασιματάριον Sec XVIII. In-8°

Anastasimatariu grecesc. Sec. XVIII. In-8°.

Ἀνοιξαντάρια τοῦ κυρίου Ἰωσὴφ μοναχοῦ ἀπὸ μοναστήρη Νέμτζου ş a., scris de Hristofor Hiu la 1831. In-4°.

Apologhia Apostolului Pavel. Sec. XIX. In-4°.

Calist Catafyghiotul (Dintru ale lui). 1873. In-4°.

Cărţăliie grecească cu prohoade, scrisă de Costandie Arhidiaconul. 1803. In-4°.

Carte a cuviosului nostru Petru Damaschin. Sec. XVIII. In-4°.

Carte folositoare de suflet Sec. XVIII. In-4°.
Cartea, adecă învăţăturile.. lui Efrem Sirianul. 1780. In-fol.
» preacuviosului Dorothei, tălmăcită din slavoneşte de Vartolomeiu Arhimandritul Putnei, la 1766. In-fol.
«*Cărticică* care are nume de trimetere». Sec. XVIII. In-4°.
Cazanii la sărbătorile de peste an Sec. XVII. In-fol.
» şi altele, scrise de Dascălul Nichita din Dorna. 1790. In-8°.
Condică de pricazuri, pe an. 1841—1845. In-fol.
Cuvinte duhovniceşti Sec. XVIII In-fol.
Cuvintele cuviosului Efrem Sirul 1805 In-fol
» lui Efrem Sirul. Sec XVIII In-fol.
» lui Efrem Sirul 1811 In-fol.
«*Delă* de slobozirea banilor în pricina îndestulării politii (Bucureşti) cu carne pe luna lui Iulie şi August. 1834. In-fol.
Epitafii (două) sau prohoade. 1814 In-4°
Epitafiion sau punerea în mormânt la adormirea Maicii Domnului. Scris de Ioniţă Pralea. 1810. In-4°.
Evanghelie cu tâlcuirea lui Teofilact, scrisă de Floru Ierei, dascălul slavonesc. Sec XVIII. In-fol
Evanghelie slavonească, scrisă în timpul domniei lui Vlad Vvod Rom, fiul Radului Vvod. Sec. XVI In-fol.
» » Sec. XVI In-fol.
Gentz (de) Corespondenţă. 1819—1820 In-fol.
Geografie. Sec. XIX. In-4°.
Ghica (Ion), Convorbiri economice Bucureştiu industrial şi politic. Cu nota «Suvenir dela Ioan Ghica, 1876». In-fol.
» Scrisori, 1854—60, 1861—69, 1863—77, 1878—82. In-8°
Hepites (Constantin), Însemnări asupra pietrelor meteorice şi asupra puţurilor arteziane. Brăila 1835.
» Predări asupra jupuirii, umplăturii şi conservaţii păsărilor şi mamaliilor, alcătuită şi întrebuinţată după arătările d-lui Ioan Gerhard Brasart, pentru înmulţirea colecţiilor la Muzăul Naţional din Bucureşti». In-fol.
Χεροβηκὰ Sec XIX. In-8°
»*Împărăţia lui Octavie Chesar*», etc. Învăţături creştineşti. Sec. XVIII. In-8°.
Înfrânare (pentru) şi alte învăţături morale ale sf. părinţi. Sec. XIX. In-4°.
Însemnări de gospodărie. Sec. XIX. In-8°.
Întrebări blagosloveşti. 1792. In-4°.
Învăţătură pentru cel ce va să primească călugăria. 1798 In-4°.
Învăţătură pentru cel ce va să primească călugăria. Sec. XIX. In-4°.
Ioan Scărariul . . . Învăţătură călugărească. 1798. In-fol
Ioannu Léstvicinic, tălmăc. din slavoneşte de Arhimandritul Vartolomeiu Mazerian la 1766 Sec. XVIII In-fol.

Irmologhion. Sec. XVIII In-4°.
» M-rea Râşca 1814 In-4°.
Isaac Sirul. Cuvinte postniceşti. 1811 In-fol.
Καταβασίκη Sec XIX. In-8°.
«*Litopiseţul Ţării Moldovei,* prescris întocmai după Letopiseţul m-rei Slatina» de Teofan monahul la 1832. In-fol.
Manual a militarului moldovan, anul 1845 Iaşi. In-8°, tipărit, aparţinând subofiţerului Neculai Năstasă. Cu însemnări din 1851—52.
Mărturii pentru sfântul Calist 1785. In-4°.
Melhisedec Ştefănescu. Discurs de felicitare către Filaret Scriban. 1843 Iul. 10. Seminariul Socola. In-fol
Mineiu slavonesc. Fragment. Sec XVI. In-fol.
Miscellaneu: a) Învăţătură pentru cel ce va să primească călugăria; *b)* Epistoliea a. ... stareţului m-rii Némţului şi a Sácului chir Paisie către Agaton ... 1809. In-4°.
» *a)* Învăţătura dulce, tălmăcire «de pe serbiia pe moldoveniia» de Arhimandr. Vart Mazăreanul M-rea Solca, — *b)* «Arătare în scurt pentru domnii Moldovii şi pentru Ţara Moldovii». Sec XVIII. In-4°
» *a)* «Rânduiala pentru osfeştania cia mică cum să face după Paşti»; *b)* Ale cuviosului părintelui nostru Isaie pusnicul porunci celor ce s'au lepădat de lume. M-rea Râşca. 1795. In-4°.
Molitvenic slav. Sec XVI In-4°.
Movilă (Petru), Trebnic, rugăciuni tălmăcite din slavoneşte de Arhimandritul Vart Mazăreanul. M-rea Neamţul, 1789 In-4°.
» Trebnic, tălmăcit din slavoneşte de Vartolomeiu Mazăreanul la 1776, August. In-fol.
Nichita Stithat. Suta dintâi a capetelor lucrătoare. Sec. XIX In-8°.
Nil, Cuvânt postnicesc. 1806 In-fol
Octoih slav. Sec. XVI In-8°.
» Sec. XVIII. In-4°.
» 1805. In-fol.
» scris de monahul Ghedeon. 1808 In-4°
Παροιμίαι συλλεγεῖσαι ἀπὸ διαφόρων βιβλίων ὑπὸ Παρθενίου Ἱερομονάχου Κατζιούλη τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων Sec XIX In-4°.
Pateric. 1788. M-rea Hangul. In-4°.
» 1809. In-fol.
» adecă graiurile sfinţilor .. scris de Mitrofan ieromonahul dela Bisericani 1803. In-fol.
» pe alfavita. Sec. XIX In-4°.
» scris de Ioan ieromonahul dela Râşca. Sec. XVIII. In-fol.
Petru Damaschin, Cuvinte 24. M-rea Râşca 1843. In-4°.
Poezii lirice diferite, scrise între 1854—1857 In-4°.
Polizu (Dr. G) Dicţionar român-german. 1884. In-fol.

Pomelnicul M-rei Bistrița (Moldova), tradus după originalul slavon la 7258 (1750). In-fol

» *M-rei Râșca* Sec XIX In-4°.

Pomenirea sfintei Filothei fecioarii... Rânduiala chipului celui mare al îngerilor. Sec. XIX. In-4°.

Pravila sfinților apostoli. Sec. XVIII. In-4°.

Programa învățăturilor Seminariei Veniamine, împărțite pe cinci ani, 1842—1843.

«*Protocoll* aufgenommen im Grunde der hohen Erlasse der Bukowinaer k k. Landesregierung vom 23 September und 16 November 1856 u. Zl 15 140 und 19. 357 über die Eröffnung der Grabstatten in der Putnaer gr. n. u Klosterkirche » In-fol.

Psaltichie cu tâlc. Sec. XVIII In-fol.

» grecească Sec. XVII. In-4°.

» grecească Sec. XIX. In-4°.

» grecească. Sec. XIX In-4°

» grecească Sec. XIX. In-4°.

» grecească. Sec. XIX. In-8°.

» grecească, cu compoziții de ale lui Grigorie Lambadarie. Sec XIX. In-4°.

» grecească, cu compoziții de ale lui Ioan, maistorul lui Cucuzel. Sec XIX. In-4°.

» româno-grecească cuprinzând· Heruvicile pe 8 glasuri, facerea D. Dimitrie Sucevanu, protopsaltul sf. Mitropolii a Moldovei, ș. a. Sec XIX. In-8°.

» scrisă de Costandin vtori orfan Popi Florii, dascălul slovenesc, 1755 In-fol

» Text grec. Sec. XIX In-4°.

» Text grec. Sec. XIX. In-8°.

» Text. rom.-grec Sec. XIX In-8°

Psaltire românească. Sec XVI. In 8°

Psaltire slavonească, scrisă de Macarie părintelui său, Arhiepiscopului Chir Theoctist al Moldovei, la 1523 (7031) In-8°.

Sbornic românesc, cuprinzând· *a)* Psaltirea românească, 1798, *b)* Irmologhion, 1800, etc. In-4°.

» slavon, cuprinzând, între altele, Cazania la Dumineca Florilor făcută de Grigorie Țamblac, Mitropolitul Chievului. Scris la 1441 (6949) de Gavriil. In-4°.

Scriban (Neofit) și alții. Scrisori, 1838—1842.—28 buc.

Scrieri literare diferite. Sec XIX. In-4°.

Semnele venirii lui Antihrist. Sec. XVIII. In-4°.

Slujbele Dumnezeești din săptămâna patimilor. 1834. In-4°.

Socoteli de gospodărie. 1833, 1850 52 In-fol

Stanley de Alderley (Lord Henry), 10 scrisori adresate d-nei Alexandrina Ion Ghica

Στιχηράριον. Sec XIX In-8°

Sturdza (Visternicul Alexandru), Scrisori către nepotul său marele Comis Costache Iamandi. Iaşi 28 Sept şi 25 Oct. 1837 —2 buc

Theodorit, Episcopul Chirului. Tâlcuire la cântarea cântărilor. Scris de Ioan Ieromonahul. Râşca. 1843. In-4°.

Typicon. Tălmăc. din slavoneşte la 1801 de Gherasim Ierodiacon. In-fol.

Urmare de rugăciune pentru izbăvirea celui ce pătimeşte de bântuiala şi asupreala duhurilor celor necurate. 1853. In-4°.

Varia. (Colecţiunea General Pencovici)

a) «*Dunărea*», Colecţ de msse şi imprimate privitoare la chestiunea Dunărei, din 1846—1883, 1894—1896 In-fol

b) «*România*» Colecţ de documente, imprimate, portrete, planşe, fotografii, etc din 1521—1884, 1531—1888, 1552—1897, 1600—1800, 1635—1898, 1642—1900, 1679 - 1893, In-fol.

c) «*România Politică contimporană 1—3*» Colecţiune de msse, imprimate, planşe, fotografii, foi volante, etc din anii 1818—1896, 1830—1881, 1831—1877 In-fol

d) Un volum cuprinzând scrisori, ziare, articole de ziare româneşti, hârtii relative la armată şi la fruntaria ţerii, scrisori politice şi diferite broşuri imprimate Sec XIX In-fol

Vederea lui Chir Daniil 1763 In-4°.

Veniamin, Mitrop. Moldovei. Poruncă. 1813 Ianuarie 4.

Viaţa prea cuviosului Vasile cel nou. Sec. XIX. In-4°.

Documente

— cumpărate —

1445 (6954) Dec. 18. Suceava — Hrisov dela Ştefan Vvod Mold. — Orig, slav, perg. Rupt Pecetea căzută

[1459—1830] —73 cărţi domneşti Copii şi trad. rom.

1546 (7054) Huşi. —Hrisov dela Petru Vvod. Mold. — Orig, slav, perg.

1566.—Hrisov dela Alexandru Vvod. Mold. — Orig, slav.,

1587 (7095) Mart 7. — Hrisov dela Petru Vvod. Mold. — Orig, slav., perg

» — Hrisov dela Petru Vvod. Mold — Orig, slav,

[1597—1650] — 9 zapise, cărţi de judecată, etc. — Orig, slav. şi rom,

[1527—38] Vasluiu. — Hrisov dela Petru Vvod. Mold.— Orig., slav, perg.

[1602—1605] —5 hrisoave dela Eremia Moghilă Vvod Mold.—Orig., slav.

1607 —Hrisov dela Mihail Moghilă Vvod Mold. — Orig., slav.

[1609—1610] — 3 hrisoave dela Constantin Moghilă Vvod. Mold. — Orig, slav

[1609—1830] 141 zapise. — Copii, rom.

(1616—1618) Iași — Hrisov dela Radu Vvod. Mold —Orig, slav, perg., cu traducere
1618.—Hrisov dela Radu Vvod Mold — Orig, slav
[1619—1620] —3 hrisoave dela Gaspar Vvod Mold — Orig, slav
1620 (7128) Maiu 3. Târgoviște. —Hrisov dela Gavriil Moghilă Vvod Rom.— Orig, slav, perg
1620 (7128) Maiu 22 Târgoviște —Hrisov dela Gavriil Moghilă Vvod. Rom.— Orig, slav., perg.
1627 —Hisov dela Miron Barnovski Moghilă Vvod Mold.—Orig, slav.
1631.—2 hrisoave dela Moisi Moghilă Vvod. Mold.— Orig, slav.
1632.—hrisov dela Alexandru Iliaș Vvod Mold.—Orig, slav.
1634 (7143) Sept 6 București —Hrisov dela Mateiu Basarab Vvod rom.— Orig., slav, perg
[1634—1646] —4 hris dela Vasilie Vvod. Mold — Orig, slav. și rom
1641 (7149) Fevr 22 —Zapisul călugăriței Dionosia.—Orig, rom.
1642 (7150) Maiu 22 —Carte de alegere.—Orig, rom.
[1651—1700] —37 zapise, cărți de judecată —Orig, slav și rom
1655.—Hrisov dela Gheorghe Ștefan Vvod. Mold.—Orig., slav.
1660.—Hrisov dela Ștefan Vvod Mold.—Orig rom.
[1662—1665] —4 hrisoave dela Evstratie Dabija Vvod. Mold.—Orig. rom.
1662 Oct 12 —Carte de judecată —Orig, rom.
1665 (7174) Noemv. 26. București.— Hrisov dela Radu Leon Vvod Rom. — Orig., slav, perg.
1667 (7175) Ianuar. 12 —Cartea lui Radu Leon Vvod Rom —Orig, slav.
› Iun. 15 —Zapis.—Orig, rom
[1670—1800] —4 zapise —Orig., rom.
[1671—1672].—2 hrisoave dela Duca Vvod. Mold —Orig., rom.
[1674—1675]. — Hrisov dela Dumitrașco Cantacuzino Vvod. Mold — Orig, rom.
1675 (7183) Maiu 30 — Porunca Dvorniciei —Orig., rom
1677 —Carte dela Alexandru Beizade, fiul lui Antonie Ruset Vvod. Mold. — Orig, rom
1679 —Hrisov dela Duca Vvod. Mold.—Orig, rom
1680 (7189) Octomvr. 22. — Hrisov dela Șerban Vvod Rom. — Orig, rom.
[1680—1707] —8 zapise.—Orig., rom
1681 (7189) Iul 11 —Carte de alegere —Orig, rom.
1685 —Hrisov dela Dumitrașco Cantacuzino Vvod. Mold —Orig, rom.
[1689 —1692] —Hrisov dela Constantin Cantemir Vvod Mold. — Orig, rom,
[1693—1696] — 4 hris dela Constantin Duca Vvod. Mold — Orig., rom
1694 (7202) Mart. 1 Iași —Hrisov dela Constantin Duca Vvod. Mold. — Copie, rom
› Hrisov dela Constantin Duca Vvod. Mold.—Orig, rom.
[1701—1800].—335 zapise, cărți de judecată.—Orig., rom și grec.

]1706—1800] —28 zapise, cărţi domneşti. — Orig., rom.
[1710—1800] —9 zapise —Orig., rom
1711.—Hrisov dela Dimitrie Cantemir Vvod. Mold. — Orig., rom.
[1712—1713]. — 2 hris dela Nicolae Alexandru Vvod. Mold — Orig., rom.
1720 (7228) Iul 10 —Zapisul lui Apostul Chichirce.— Copie, rom.
[1720—1726]. — 7 hrisoave dela Mihaiu Racoviţă Vvod. Mold — Orig., rom
1723 Maiu 17. — Hrisov dela Mihail Racoviţă Vvod Mold. – Orig., rom.
1725 (7233) Iun 26. — Hrisov dela Mihail Racoviţă Vvod. Mold. — Orig , rom.
[1725—1801]. — 7 zapise. — Orig , rom
1728.—Carte domnească —Orig , rom
[1729—1732] — 3 hris. dela Grigore Ghica Vvod. Mold —Orig., rom.
[1733—1734].—4 hris. dela Constantin Nicolae Vvod Mold.—Orig , rom.
1738.—Hrisov dela Grigore Ghica Vvod. Mold.—Orig , rom.
1739 (7247) Ianuar. 23.—Carte dela Grigorie Ghica Vvod. Mold —Orig., rom.
1741 (7249).—Carte dela Grigorie Ghica Vvod Mold. — Orig , rom.
[1742—1800]. — 33 scrisori diverse particulare.
[1745—1746] —2 hrisoave dela Ioan Nicolae Vvod. Mold. — Orig , rom.
[1745—1803] — 6 zapise. — Orig., rom.
1750 (7258).—Cartea lui Constantin Nicolae Vvod Mold. — Orig , rom
1752. — Hrisov dela Constautin Cehan Racoviţă Vvod. Mold. — Orig. rom.
1752 (7260) Aug 8.—Zapisul lui Toadir Pohribu — Orig , rom.
[1754—1756].—4 hrisoave dela Mateiu Ghica Vvod. Mold.— Orig , rom.
1755 (7264) Sept. 5 —Zapisul Clucerului Costandin Grecul.—Orig , rom.
1756 — 3 hrisoave dela Constantin Cehan Racoviţă Vvod. Mold — Orig , rom.
1757 (7265) Iun 24 — Hrisov dela Scarlat Ghica Vvod. Mold — Orig., rom.
1758 Mart. 22.—Carte de alegere.—Orig., rom.
1759.—Hrisov dela Ioan Teodor Vvod. Mold.—Orig., rom.
[1762—1763].—2 hrisoave dela Grigorie Ioan Vvod. Mold.—Orig., rom
1763 (7271) Iulie 1.—Carte dela Grigorie Ioan Vvod. Mold —Orig., rom.,
[1764—1765]. —3 hris. dela Grigorie Alex. Ghica Vvod Mold —Orig , rom.
1765 Iul. 9.—Jalba lui Sterie epitropul Colţei.—Orig., rom.
[1767—1768]. — 3 hris. dela Grigore Ioan Calimah Vvod. Mold. — Orig., rom.
1768 Noemv. 12 —Zapisul Catrinei.—Copie, rom.
[1775—1777].—8 hris. dela Grigore Alex. Ghica Vvod. Mold.—Orig , rom.
[1775—1813].—3 documente în limba turcă
1776 Mart. 1. — Zapisul lui Ştefan fiul lui Toader Grosul — Orig , rom.
1777 April. 8.—Zapisul Lupului Hagimă —Copie, rom.
[1777—1818]. — 11 zapise — Orig., rom.,
[1778—1782]. — 8 hris. dela Constantin Muruz Vvod Mold. — Orig , rom.

1779 Aug 6. — Hotărnicie. — Orig., rom.
1780 Noemvr 21 — Carte de mărturie — Orig, rom.
[1780—1800] — 21 zapise. — Orig, rom.
1781 Mart 26. — Hrisov dela Constantin Muruz Vvod. Mold. — Orig, rom.
» Iul 15 — Hrisov dela Constantin Muruz Vvod Mold. — Orig, rom.
» Iul. 19 — Hrisov dela Constantin Muruz Vvod. Mold — Orig, rom.
» Iul. — Carte de judecată — Orig, rom,
1784 Fevr 17. — Zapisul lui Gheorghi Toader Grecu — Orig, rom.
» Iun 2 — Zapisul Șetrariului Toma Arion. — Copie, rom.
» — 10 hris dela Alexandru Constantin Vvod Mold — Orig, rom.
» — Cartea lui Alexandru Const Vvod. Mold — Orig, rom
1785 Mart 29. — Zapisul lui Constandin Grecu Căpit din Vasluiu. — Orig., rom
» Aug 1. — Zapisul lui Andreiu Bălădrui. — Orig, rom.
[1785—1786] — 10 hris dela Alex. Ioan Mavrocordat Vvod. Mold — Orig, rom
1789 — Diploma de nobilitare a lui Ștefan Suciuveanu. — Orig, lat.
1792 — Hrisov dela Alexandru Const. Muruz Vvod. Mold. — Orig., rom.
[1793—1795] — 8 hris. dela Mihail Constantin Suțu Vvod Mold — Orig, rom
1795 Dec. 22 — Jalbă, la un loc cu trei anaforale — Orig., rom.
[1796—1798]. — 9 hris dela Alex Ioan Calimah Vvod Mold. — Orig, rom.
1797 Ianuar. 4. — Zapisul lui Constantin Hagi Petru Pulizi. — Orig., rom.
» Mart 5 — Zapisul Hatmanului Costache Ghica. — Orig, rom.
» Sept 8. — Zapisul Hatmanului Costache Ghica — Copie, rom.
[1799—1801] — 7 hris. dela Constantin Alex Ipsilant Vvod Mold — Orig, rom
[1700—1799] — 7 zapise — Copii, rom
[1700—1899] — 162 scrisori particulare
[1800—1814] — 9 zapise — Orig, rom.
[1800—1830] — 68 chitanțe, hârtii de afaceri. — Orig., rom
[1800—1830] — 52 zapise — Orig, rom
[1801—1814] — 3 zapise — Orig, rom
[1801—1830]. — 622 scrisori particulare — Orig., rom.
[1801—1830]. — 598 zapise, cărți de judecată. — Orig, rom și grec
1802 Mart 17 — Zapisul lui Ștefan Țicău biv vel Jicnicer. — Orig., rom.
» » 29 — Zapisul Hatmanului Costache Ghica — Orig, rom.
1803 Ianuar. 26. — Zapisul feciorilor lui Ghigoraș Gheuca. — Orig, rom.
» Mart. 18 — Zapisul lui Ion Grecu — Orig, rom
» Sept 10 — Hrisov dela Alex. Const. Muruz Vvod Mold. — Orig, rom
» Dec 16 — Zapisul lui Iordache Ghica biv vel Stolnic — Copie rom.
[1803—1806] — Hrisov dela Alex Const Muruz Vvod Mold. — Orig, rom.
1804 Apr 16. — Hrisov dela Alex Const. Muruz Vvod. Mold. — Orig., rom.

[1804—1856].—10 scrisori particulare. — Orig, rom
1805 Fevr 23. — Zapisul Elencăi Hangeri Comisoaia. — Orig, rom
» Aug. 18 — Scrisoarea lui Iordache Căminarul. — Orig., rom.
1806 Fevr. 1. — Zapisul lui Popa Radu Berhă — Orig, rom
» Maiu 14 — Hrisov dela Alex Const Muruz Vvod Mold — Orig, rom.
» Iul. 30. — Hrisov dela Alex Const. Muruz Vvod. Mold. — Orig., rom.
1807 Mart 18 — Zapisul uncheașului Toader Gaman — Orig., rom
» Iul. 25. — Hrisov dela Alex. Ipsilant Vvod Rom — Orig, grec.
» Aug. 9 — Hrisov dela Const Alex. Ipsilant Vvod. Mold. — Orig., rom.
» Aug. 24 — Hrisov dela Const. Alex. Ipsilant Vvod. Mold — Orig, grec.
1808 Ian. 1. — Jalba surorilor Stolnicului Vasile Boteanu — Orig, rom.
» — Izvod de fălcile de pământ ce a luat Gr Cuza — Orig., rom
1810 Noemvr. 23 — Zapisul lui Neofit egumenul dela Zoodoh—Pighi. — Orig, rom
1811 Sept. 12. — Zapisul lu Popa Berha. — Orig, rom.
» Noemvr. 1. — Zapisul lui Ioniță Streche mazîlul. — Orig, rom
» Noemvr 9.—Jalba Păharnicului Hristodor Niculescu. — Orig., rom.
1812 Fevr. 4 — Zapisul lui Ilie Gheuca Postelnicul — Orig, rom.
» » 23. — Cartea Divanului Valahiei — Orig, rom
» — Zapis — Orig., rom.
1813 Apr 23. — Hrisov dela Ioan George Caragea Vvod. Rom. — Orig, rom.
» Maiu 26 — Jalba Păharnicului Hristodor Niculescu — Orig., rom.
» Iul 28. — Chitanța Căpitanului Ion — Orig, rom
[1813—1819] — 26 hris. dela Scarlat Alex. Calimah Vvod. Mold — Orig, rom.
1814 Apr 9. — Zapisul lui Velicu și al soției sale Ivana — Orig, rom.
» Iul. 6 — Zapisul lui Ivanciu Constantin. — Orig, rom.
» Aug 4 — Zapisul lui Arsenie Loxanul — Orig, rom.
» Noemvr. 13. — Zapisul lui Ioniță Panaetescu — Orig, rom.
1815 Ian. 20. București — Foae de zestre a Elenei, fiica lu Vasilachr Ioan — Orig., rom
» Fevr. 20 — Zapisul Neacșei, fiica lui Ion Gurguiu. — Orig., rom.
» Dec. 10. București — Zapisul lui Dobre Porumbarul — Orig., rom
» — 2 jalbe. — Orig., rom.
1816 Fevr. 1.—Carte a Carvasaralei Craiovei.—Orig, rom.
» Noemvr 12.—Zapisul Arhimandritului Macarie. — Copie, grec.
» — 11 acte dela exarhiceasca dicasterie a Mitropoliei Chișinău — Orig, rom.

1816 Maiu 15.—Jalba lui Simion Cardaş din Fălciu.—Orig, rom.
1817 Ianuar. 4 —Foae de zestre a Catincăi, soţia marelui Comis Gheorghe Cuza. —Orig., rom.
› Aug 30. — Hrisov dela Scarlat Alex Calimah Vvod. Mold — Copie, rom
› Dec 18. — Zapisul lui Stoicea holteiu — Orig., rom.
1818 Iun. 2 —Zapisul lui Vasilie Ioan Theodoru.—Copie, grec.
1819 Ianuar. 26 —Zapisul lui Diamandi.—Copie, Grec.
» Apr. 15.—Zapisul lui Necula sin Stoicu din Gabrova. — Orig, rom.
» Maiu 1 —Carte dela Scarlat Alex. Calimah Vvod Mold —Orig, rom.
1820 Iun. 25.—Zapisul Mariuţei Crupenschi —Orig., rom.
» Dec 22. — Carte de judecată în pricina lui Simion Cardaş — Orig, rom.
» — Hrisov dela Mihail Grigore Suţu Vvod. Mold.—Orig, rom
1821 Sept. 22.— Zapisul Bănesei Smaragda Racoviţoaia.—Orig, rom.
» Noemvr. 19.—Scrisoarea Banului Dimitrie. —Orig, rom
1822 Maiu 15.—Cartea Vorniciei de aprozi.— Orig, rom
» Maiu 16.—Anaforà în pricina Comisului Iord. Cuza.—Orig, rom.
› Oct. 5.—Jalba Comisului Iordache Cuza.—Orig, rom.
» Oct.—Însemnare de cheltueli.— Orig., rom.
› —Foaie de socotelile moşiilor boereşti dela ţinutul Vasluiului.— Orig., rom.
1823 Fevr. 10.—Hrisov dela Grigorie Dim. Ghica Vvod Rom. — Orig, rom.
» Iun. 2. — Cartea Vistieriei către ispràvnicia de Vasluiu. — Orig., rom.
» Oct. 15.—Hrisov dela Ioan Sandu Sturza Vvod. Mold. — Orig, rom
[1823—1828] — 11 hris. dela Ioan Sandu Sturza Vvod. Mold.—Orig., rom.
1824 Ianuar. 14.—Zapisul lui Hristea Ierei —Orig., rom.
» Maiu 1.—Hrisov dela Grigore Ghica Vvod. Rom. — Orig., rom.
» Iun 16.—Zapisul Pitarului Dobre Porumbaru.—Copie, rom.
» Noemvr. 8. — Carte dela Grigorie Dim Ghica Vvod. Rom — Orig., rom.
1825 Mart. 1. — Hrisov dela Grigorie Dim. Ghica Vvod. Rom. — Orig., rom.
» Iul. 28.—Zapisul Pitarului Dobre Porumbaru.—Orig., rom.
» Sept. 7/19. Sadagura — Scrisoare de danie a baronului Teodor von Mustatza — Copie, rom. şi germ.
1826 Ianuar. 1. — Zapisul lui Iord. Porumbaru. — Orig., rom.
» Fevr. 12.— Cartea Cămării gospod — Orig., rom.
» Dec. 15.—Zapisul lui Iord. Porumbaru. — Copie, rom.
» Dec. 21.—Scrisoarea Mar(iei) Par(aschivescu). — Orig., rom.
1827 Aug. 20.—Cartea lui Ioan Sandu Sturza Vvod. Mold.—Orig., rom.
» Noemvr. 30 —Jalba lui Costandin Kreţulescu. — Orig., rom
1828 Dec. 25 —Cartea Caimăcămiei Craiovei.—Orig., rom.

1830 April. 28—Bucureşti.—Zapisul lui Dinu Logofătul.— Orig, rom.
[1830—1850] —22 hârtii de afaceri judecătoreşti.
[1830—1865] — Hârtii de afaceri, adrese oficiale, hotărîri judecătoreşti.— Orig, rom.
[1830—1870] —Zapise, cărţi de judecată, etc, legate în 15 volume.
[1830—1875] —60 scrisori particulare, adrese oficiale, chitanţe.— Orig., rom.
[1830—1895].—Acte oficiale, adrese, însemnări de gospodărie, etc, legate în 4 volume.
(după 1830).—Scrisori familiare — Orig., rom.,
[1831—1839].—248 scrisori particulare.— Orig., rom.
1837 Apr. 6 — Scrisoarea lui Mih Ghica — Orig., rom
[1837—1844] —Trei diplome de ranguri ale lui Mateiu Giani Persiceanu.
1838 —Zapis —Copie, rom.
[1839—1841].—6 zapise.—Orig., rom
[1840—1849].—Scrisori particulare —Orig, rom
1842 Apr. — Sentinţă dela Curtea apelativă a Ţerii de jos — Orig, rom.
[1850—1872].—68 scrisori particulare.—Orig, rom
1857.—Paşaportul lui Jaques Albert din Galaţi
[1858—1864].—Trei diplome de studii ale lui Dimitrie Giani.
[1800—1899].—38 scrisori particulare fără dată
Opisul documentelor lui Anastasie Başotă pentru casele sale din Iaşi.

Documente

— dăruite —

1415 (6923) Iun. 10 Argeş —Hrisov dela Mircea Vvod. Rom.— Orig., slav. perg.
1456 (6964) Fevr 11. Suceava —Hrisov dela Petru Vvod. Mold —Trad., rom
1541 (7050) Oct. 6 Târgovişte—Hrisov dela Radu Vvod Rom—Orig, slav., perg.
1567 (7075) Apr. 22. Bucureşti.—Cartea lui Petru Vvod. Rom.—Trad., Rom.
[1569—1850] —89 doc. originale şi copii privitoare la moşiile Cârligi, Bereşti, Boşoteni ş. a. din jud. Neamţ şi Bacău.
1592 (7100).—Zapisul Radului Postelnicul—Orig., rom.,
1600 (7108) Apr. 14 —Zapisul jupâniţei Zamfira—Orig., rom.
1601 (7109) Ianuar. 26. Târgovişte.—Carte dela Simeon Moghilă Vvod Rom — Orig., slav, cu trad. rom.
1605 (7113) Aug 20. Târgovişte.—Hrisov dela Radu Vvod. Rom —Orig., slav., perg.
1606 (7115) Oct. 10. Târgovişte. — Hrisov dela Radu Vvod Rom, — Orig, slav., perg.

1609 (7117) Iun. 30 — Târgovişte. Hrisov dela Radul Vvod. Rom.— Orig, slav, perg
1619 (7127) Iul. 8. Târgovişte. — Hrisov dela Gavriil Moghilă Vvod Rom. — Orig, slav, perg.
» (7128) Sept 3 Târgovişte —Hrisov dela Gavriil Moghilă. Vvod Rom — Orig., slav
[1619—1830] —104 doc. privitoare la moşia Mlinăuţii, jud. Dorohoiu.—Orig rom, trad şi còpii.
1623 (7131) Iul. 15. Târgovişte — Zapisul lui Nedelco Postel. — Orig, rom
» (7132) Sept 6. Târgovişte — Hrisov dela Alexandru Vvod Rom.—Orig., slav, perg
» (7132) Oct. 19. Târgovişte —Hrisov dela Alexandru Vvod Rom —Orig, slav, perg
1625 (7133) Iun. 27 Târgovişte —Carte dela Alexandru Vvod. Rom —Trad rom.
1628 (7136) Iun 15. Bucureşti.—Hrisov dela Alexandru Vvod Rom —Orig, slav, perg.
1632 (7140) Aug. 15 — Zapis.—Orig, rom.
1642 (7150) Iun. 28.—Cartea Mitropolitului Teofil al Ungro-Vlahiei —Orig., rom.
1645 (7153) Mart. 10 Târgovişte.—Hrisov dela Mateiu Basarab Vvod Rom — Orig., slav.
1649 (7157) Mart. 30. Târgovişte —Zapisul lui Mateiu Basarab Vvod. Rom.— Orig., rom
» (7157) Iul. 26. Târgovişte —Hrisov dela Mateiu Basarab Vvod Rom — Orig, slav.
1725 (7233) Iul. 26 —Zapisul megieşilor din Reacea.—Orig., rom.
1739 (7247) Ianuar. 31 —Foaie de împărţeală.—Copie, rom.
» (7248) Dec. 3.—Zapisul lui Grigorie Brătăşanu fost Ceauş de aprozi — Orig, rom.
1740 (7248) Maiu 8 —Zapisul lui Grigorie Brătăşanu fost Ceauş de Aprozi.— Orig., rom.
1741 (7249) Iun 12. Iaşi —Carte dela Grigorie Ghica Vvod Mold —Copie, rom
1742 (7250) Iun —Socoteala hotarului Ciorănilor.—Orig, rom.
1777 Iun. 16.—Zapisul lui Negoiţă Ganţea Cazacu —Orig, rom.
1779 (7287) Iun 22 — Hotărnicia moşiei Necoreşti —Copie, rom.
1785 Dec. 15 Carte dela Mihail Suţu Vvod. Rom.—Orig., rom.
1786 Ianuar. 18.— Hotarnica moşiei Necoreşti —Copie, rom.
1798 Apr. 10.—Carte dela Constantin George Hangeri Vvod. Rom —Orig, rom
1803 Iun. 9.—Carte dela Constantin Alex. Ipsilant Vvod Rom.—Orig, rom.
» Aug. 15 —Carte dela Constantin Alex. Ipsilant Vvod Rom —Orig., rom
» Dec 12.—Foaie de împărţeala unor bani.—Orig, rom.
[1812—1848] 100 còpii de doc din Arhivele de Stat dela Viena, privitoare la relaţiunile Austro-Ungariei cu Principatele române.

1813 Fevr. 26.— Carte dela Ioan Gh. Caragea Vvod. Rom.— Orig, rom.
1814 Noemv. 30.—Carte dela Scarlat Calimah Vvod. Mold.—Copie, rom.
[1818—1861].—15 acte privitoare la Ioan Triancu Antonowitz Armeanul.
1820 Sept. 14—Zapisul unor oameni din Măluşteni.— Orig., rom.
1821 Fevr. 16—Carte de jurământ.—Copie, rom.
» Iunie 5. Chişinău.—Chitanţa Spăt. Teodor Balş.—Orig., rom.
1822 Ianuar. 4—Scrisoare—Orig., rom.
» Maiu 20—Chitanţa lui Negel Vornicul.—Copie, rom.
1827 Sept. 15 Iaşi.—Zapisul Vornicesei Smaranda Bogdan—Copie, rom.
1828 Sept. 14.—Zapisul lui Vasile Tatarusi.—Orig, rom.
[1830—1857].—Documente privitoare la moşia Mlinăuţi, jud. Dorohoiu.
[1833—1899].—52 acte diverse, cu şi fără dată.

Diverse

— dăruite —

Medalie aurie şi argintie şi în celuloză, făcute de librăria Şaraga cu ocaziunea centenarului al patrulea dela moartea lui Ştefan cel Mare.
Medalii din colecţiunea Generalului Pencovici,—146 bucăţi.
Pecetea mijlocie a lui Radu Paisie (1535—1546).
Plachetă bătută pentru jubileul de 200 ani (1700—1900) al Academiei Regale de ştiinţe din Berlin.
Plachetă de bronz reprezentând palatul Prefecturii Vlaşca, 1903

Peceţi

— cumpărate —

Pecetea lui «Ctansul Ioan», de aramă, având în mijloc bustul Domnitorului Alexandru Ioan I Cuza, la dreapta vulturul, la stânga bourul iar pe deasupra inscripţia «Principatele Românii 1865» şi dedesubt numele proprietarului
Sigil. eccles. tractus Albens. Pecete ovală, de argint, cu mâner de fier, găsită în comuna Mitreni, plasa Olteniţa, jud. Ilfov, sub brazda plugului.

COMISIUNEA FINANCIARĂ.

I — Raportul Cassierului-comptabil asupra operaţiunilor cassei şi asupra stării fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezentà situaţiunea comptabilităţii şi a cassei pe exerciţiul 1903—4 până la 31 Maiu 1904.

A. *Din veniturile înscrise în buget*, în sumă de			L. 364 303,08
se scad următoarele sume			
1 Excedent votat din 1901—2 . . .		L. 10 207,29	
2. Marele premiu Năsturel-Herescu din 1905, saldul din 1901—2 şi 1902—3 a L. 3 000 . .		» 6 000,—	
Suma . . .		L. 16 207,29	
3 Suma adăugată din capital pentru întregirea *premiului Cuza* . .	L. 13.754,50		
4 Idem a *premiului Bodescu*	» 1 143,—	» 14 897,50	
5 Saldul înscris la *Fondul Agarici*, din 1902—3	» 115,19		» 31 219,98
şi rămân venituri de incassat de . .			L 333 083,10
din cari s'au incassat până acuma, după cum se vede din situaţiunea de cassă, suma de			» 309 580,33
şi au rămas venituri de incassat de			L. 23 502,77

şi anume:

I. Sume incassabile:

1. Fondul Macinca, chiria casei din Craiova pe 23 Aprilie 1904	L 3 250,—
2 Fondul Donici, rest din arenda moşiei Radiana pe câştiul 23 Aprilie 1904 . . .	» 2 386,25
3. Dotaţiunea Statului pentru premiile G. Lazăr şi Eliade-Rădulescu din 1903—4 .	» 10 000,—
Transport .	L. 15.636,25

	Report . . L.	15.636,25		
4. *Fondul Agarici,* rest din arenda moșiei Moara Grecilor pe trimestrul 1 Aprilie 1904 . . . . L. 66,15				
și arenda pe trimestrul 1 Iulie 1904. » 7 000,—	»	7 066,15	L	22.702,40
II. Sume neincassabile, și cari s'au acoperit din excedent:				
1. *Fondul Economiilor,* suma ce nu s'a putut incassà din vânzarea publicațiunilor, conform prevederilor bugetare	L.	195,37		
2. *Fondul Maria General I. Carp,* suma ce nu s'a putut incassà din arenda moșiei Olteni (dela d-l C. Atanasiu), conform prevederilor bugetare, pe câștiul 26 Octomvrie 1903.	»	605,—	»	800,37
În total ca suma de mai sus			L.	23 502,77

B. Saldurile rămase neincassate cu încheierea anului bugetar 1902—3 s'au incassat toate, afară de:

Fondul Năsturel-Herescu, dela moșia Lămotești, din câștiul de 26 Octomvrie 1900 . . . . L 249,—

C. Situațiunea bugetului de cheltueli este următoarea

		Votat	Cheltuit	Rămas
Art.	1	L. 20.000,—	L. 19 570,—	L. 430,—
»	2	» 14 000,—	» 14 000,—	» —,—
»	3	» 1 000,—	» 1.000,—	» —,—
»	4	» 2.400,—	» 2.400,—	» —,—
»	5	» 3.300,—	» 3.300,—	—,—
»	6	» 83 160,—	» 83.120,—	» 40,—
»	7	» 600,—	» 497,25	» 102,75
»	8	» 10 000,—	» 9 182,72	» 817,28
»	9	» 400,—	» 400,—	» —,—
»	10	» 12.000,—	» 12.000,—	» —,—
»	11	» 2 000,—	» 2.000,—	» —,—
»	12	» 501,20	» 501,20	» —,—
»	13	» 500,—	» 184,30	» 315,70
»	14	» 1.500,—	» 562,—	» 938,—
»	15	» 2.000,—	» 1.938,50	» 61,50
»	16	» 2.500,—	» 2 462,45	» 37,55
»	17	» 5.000,—	» —,—	» 5.000,—
»	18	» 5.000,—	» —,—	» 5.000,—
»	19	» 4 000,—	» —,—	» 4.000,—
»	20	» 9 000,—	» —,—	» 9 000,—
Report. .		L 178.861,20	L. 153.118,42	L. 25.742,78

Transport.	L. 178 861,20	L. 153.118,42	L. 25.742,78
» 21	» 1.500,—	» —,—	» 1.500,—
» 22	» 16 500,—	» —,—	» 16.500,—
» 23	» 467,50	» 467,50	» —,—
» 24	» 552,50	» 552,50	» —,—
» 25	» 6 000,—	» 6.000,—	» —,—
» 26	» 14.560,—	» 14 560,—	» —,—
» 27	» 3 000,—	» 1.243,15	» 1 756,85
» 28	» 14.000,—	» 5 366,75	» 8 633,25
» 29	» 17.000,—	» 17.000,—	» —,—
» 30	» 1 000,—	» 430,65	» 569,35
» 31	» 1.500,—	» 1 200,—	» 300,—
» 32	» 3.000,—	» 3 000,—	» —,—
» 33	» 1.000,—	» —,—	» 1 000,—
» 34	» 1.500,—	» 1 500,—	» —,—
» 35	» 8.703,15	» 2.836,25	» 5.866,90
» 36	» 3 500,—	» 3 500,—	» —,—
» 37	» 3 000,—	» —,—	» 3 000,—
» 38	» 9.096,85	» 7.055,95	» 2 040,90
» 39	» 3.000,—	» 3.000,—	» —,—
» 40	» 850,—	» 850,—	» —,—
» 41	» 11.300,—	» 11.082,02	» 217,98
» 42	» 1 000,—	» 1.000,—	» —,—
» 43	» 6.000,—	» 5 343,17	» 656,83
» 44-45	» 11 585,19	» 11.585,19	» —,—
» 46	» 5.881,90	» 5 881,90	» —,—
» 47	» 5.000,—	» 2 212,55	» 2 787,45
» 48	» 3 744,—	» 3 744,—	» —,—
» 49	» 280,—	» 280,—	» —,—
» 50	» 15 000,—	» —,—	» 15 000,—
» 51	» 2.000,—	» 2 000,—	» —,—
» 52	» 2.000,—	» 2.000,—	» —,—
» 53	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
» 54	» 500,—	» —,—	» 500,—
» 55	» 3.066,65	» 3 066,65	» —,—
» 56	» 2 333,35	» —,—	» 2 333,35
Total	L. 359.282,29	L. 269.876,65	L. 89 405,64

Din suma rămasă necheltuită de . . . . L. 89 405,64
se scad .
1. Premiul G Lazăr, nedat şi trecut la fond . L. 5.000,—
2. » *Eliade-Rădulescu*, idem . . . » 5 000,—
Report . . L. 10.000,— L. 89.405,64

Transport. . .		L. 10 000,—	L. 89 405,64
3. *Premiul Năsturel-Herescu*, nedat şi trecut la fond		» 4 000,—	
4 *Premiul Bodescu*, idem. , .		» 1 500,—	
5 » *Cuza*, idem		» 16 500,—	
6. *Documente tipărite din Fondul Princesa Alina Ştirbei*, suma necheltuită şi trecută la capitalul fondului		» 5 866,90	
7. *Anuitatea moşiei Moara Grecilor*, suma necheltuită şi trecută la *Fondul Agarici*	L. 217,98		
8 *Asigurări, fonciera şi pădurari* (moşia Moara Grecilor), idem.	» 656,83	» 874 81	
9 *Marele premiu Năsturel-Herescu*, de dat în 1905.		» 9.000,—	
10. *Material pentru catalogul bibliotecii*, suma necheltuită şi trecută ca sald pe 1904—5. .		» 1.756,85	
11. *Dicţionarul limbii române*, idem. . . .		» 8 633,25	
12 *Reparaţia ecaretelor dela moşia Olteni*, idem . . . . » 15 000,—			
13 *Şcoala din comuna Olteni*, idem » 1 000,—			
14 *Întreţinerea bisericii din comuna Olteni*, idem . . » 500,—			
15. *Premiul* ce se va da în 1906 din Fondul Carp, a 3-a parte pe 1903—4 care s'a trecut ca sald pe 1904—5 . . . L 2 333,35		L. 18 833,35	» 76 965,16
Rest			L 12.440,48

Această sumă este formată din resturile următoarelor articole

a) *Diurnele sesiunii generale*. . .	L	430,—
b) *Remunerarea funcţionarilor*	»	40,—
c) *Serviciul Băncii Naţionale*. . . .	»	102,75
d) *Spese de cancelarie* . .	»	817,28
e) *Spese de procese*	»	315,70
f) *Mobilier* . . .	»	938,—
g) *Spese neprevăzute*	»	61,50
h) » *de expediţiune*	»	37,55
i) *Erodot* (pentru tipar) . . .	»	569,35
j) *Titus Livius*	»	300,—
k) *Catalogul monumentelor epigrafice* .	»	1.000,—
l) *Documente interne*	»	3.000,—
m) *Cărţi de şcoală* (Fondul I Fătu) .	»	2.040,90
n) *Fondul Donici*, fonciera, reparaţiuni, etc	»	2 787,45
Suma ca mai sus	L	12 440,48

care se va trece la comptul excedent, după cum se arată sub *D.*

D. Comptul excedent este următorul:

Excedentul arătat în raportul anului trecut a fost de			L. 18.362,39
lângă care se mai adaugă dela:			
Excedentul votat pentru a. c			» 447,99
1. *Suma incassată* conform procesului verbal No. 6 157, care se dăduse mai mult pentru publicațiunea *Monumentele epigrafice și sculpturale*		L. 1 000,—	
2. *Fondul G Lazăr*, sporul din cupoanele dela efectele 5% de nominal L. 6.000 capitalizate, pe ½ an	L. 150,—		
Spor la 2½ cupoane de Banca Națională a L. 2,05	» 5,15	» 155,15	
3. *Fondul Eliade-Rădulescu*, spor 4½ la cupoane de Banca Națională a L. 2,05		» 9,25	
4. *Fondul Hagi-Vasile*, spor din cupoanele dela efectele 5% de L 3.000,— capitalizate, pe ½ an		» 75,—	
5. *Fondul Neuschotz*, idem de nom. L. 8 000, pe ½ an		» 200,—	
6. *Fondul Ioan Fățu*, idem de nom. L. 2.000, pe ½ an	L. 50,—		
Spor la 86 cupoane de Banca Națională a 2,05	L. 176,30	» 226,30	
7. *Fondul Năsturel-Herescu*, spor la 15 cupoane de Banca Națională a L 2,05 . . .		» 30,75	
8. *Fondul Donici*, moșia Radiana, suma incassată din dobânzi pentru întârzierea plății câștiurilor	L. 732,65		
Idem din vânzarea fânului . . .	» 74,—	» 806,65	
9. *Suma* rămasă din salariul rândașului N. Tomuța, congediat la 18 Aprilie c. . . .		» 98,05	
Suma . . .		L. 2.601,15	
10. *Suma necheltuită* din bugetul cheltuelilor, arătată sub C.		» 12 440,48	» 15 041,63
		Total . .	L. 33.852,01
de aci se scad:			
a) *Excedent votat* în bugetul pe 1903—4		» 10.207,29	
b) *Fondul Economiilor*, suma incassată mai puțin din suma prevăzută pentru vânzarea publicațiunilor		» 195,37	
c) *Fondul Carp*, suma neincassată din arenda			
Report . . .		L. 10.402,66	L. 33.852,01

Transport . .	L.	10.402,66	L.	33.852,01	
moşiei Olteni pe 26 Octomvrie 1903 (dela d-l C. Atanasiu)	L. 1.000,—				
Minus sporul din arenda pe 23 Aprilie 1904	» 395,—	»	605,—	»	11.007,66
Rămâne excedent curat pe 1904—5 . . .				L.	22.844,35

E. Fondurile Academiei în efecte, arătate în raportul anului trecut, au fost

	Nominal	Peste nominal	Total
în valoare totală de . . .	L 1 371.500,—	L. 294.417,05	L 1.665.917,05
lângă care se adaugă următoarele capitalizări făcute în cursul anului 1903—4:			
a) Fondul Anastasie Fătu, capitalizarea premiilor şi procentelor în efecte de . . .	L. 5.000,—	L. —,—	» 5.000,—
b) Fondul G. Chiţu, idem procente	» 1 000,—	» —,—	» 1.000,—
c) Fondul G. Lazăr, premii şi spor din efecte ieşite la sorţi şi înlocuite	» 6 000,—	» —,—	» 6.000,—
d) Fondul San-Marin, capitalizarea premiilor şi procentelor în efecte . . .	» 4.000,—	» —,—	» 4.000,—
e) Hagi-Vasile, idem	» 3 000,—	» —,—	» 3.000,—
f) Neuschotz, idem .	» 8.000,—	» —,—	» 8.000,—
g) Bodescu, idem . .	» 1 000,—	» —,—	» 1.000,—
h) Ioan Fătu, capitalizarea sporului provenit din efectele ieşite la sorţi şi înlocuite .	» 2 000,—	» —,—	» 2.000,—
i) Fondul Lecomte du Noüy, capitalizarea premiilor şi sporului provenit din efecte ieşite la sorţi şi înlocuite. .	» 1 000,—	» —,—	» 1 000,—
Totalul efectelor este de	L. 1.402 500,—	L 294 417,05	L. 1.696.917,05

Situaţiunea fondurilor este astăzi următoarea:

1. Fondul Zappa.

			Nominal	Peste nominal
58 titluri rentă amortiz. de 5%	a L.	5 000,—	L. 290.000,—	
4 » » » » 5%	» »	500,—	» 2 000,—	
164 acţiuni de Banca Naţională	» »	500,—	» 82 000,—	L. 217.946,80
		Total	L. 374 000,—	L. 217.946,80

2. *Fondul Cuza:*

				Nominal		Peste nominal
6	titluri rentă amortiz. de 5% a	L.	5 000,—	L.	30.000,—	
1	scris funciar rural » 5% »	»	1.000,—	»	1.000,—	
2	» » » » 5% »	»	100,—	»	200,—	
6	» » urbane » 5% »	»	5.000,—	»	30 000,—	
3	» » » » 5% »	»	1 000,—	»	3.000,—	
4	» » » » 5% »	»	100,—	»	400,—	
			Total	L.	64.600,—	

3. *Fondul Economiilor:*

18	titluri rentă amortiz de 5% a	L.	5 000,—	L.	90.000,—		
3	» » » » 5% »	»	500,—	»	1 500,—		
4	scris. funciare urbane » 5% »	»	5.000,—	»	20.000,—		
3	» » » » 5% »	»	1.000,—	»	3.000,—		
3	» » » » 5% »	»	100,—	»	300,—		
1	acțiune de Banca Națională »	»	500,—	»	500,—	L	600,—
			Total	L.	115 300,—	L.	600,—

4. *Fondul Năsturel-Herescu:*

2	titluri rentă amortiz. de 5% a	L.	5 000,—	L.	10 000,—		
4	» » » » 5% »	»	500,—	»	2.000,—		
6	scris. funciare urbane » 5% »	»	5.000,—	»	30.000,—		
1	» » » » 5% »	»	1 000,—	»	1 000,—		
7	» » » » 5% »	»	100,—	»	700,—		
15	acțiuni de Banca Națională »	»	500,—	»	7 500,—	L	17 027,75
			Total	L.	51 200,—	L.	17.027,75

5. *Fondul Chițu:*

2	scris. funciare urbane de 5% a	L	1 000,—	L	2 000,—		
1	acțiune de Banca Națională »	»	500,—	»	500,—	L	912,50
			Total	L.	2 500,—	L.	912,50

6. *Fondul Daniel:*

6	titluri rentă amortiz. de 4% a	L.	2 500,—	L.	15.000,—
1	scris funciar urban de 5% »	»	1.000,—	»	1.000,—
			Total	L.	16 000,—

7 Fondul Anastasie Fătu

	Nominal	Peste nominal
2 titluri rentă amortiz de 5% a L. 5 000,—	L. 10.000,—	
1 » » » » 4% » » 5 000,—	» 5.000,—	
2 scris funciare urbane » 5% » » 5.000,—	» 10.000,—	
1 » » » » 5% » » 100,—	» 100,—	
Total	L. 25.100,—	

8 Fondul G. Lazăr.

6 scris funciare rurale de 5% a L. 1 000,—	L 6 000,—	
13 » » urbane » 5% » » 5 000,—	» 65 000,—	
1 » » » » 5% » » 1 000,—	» 1 000,—	
6 » » » » 5% » » 100,—	» 600,—	
2½ acțiuni de Banca Națională » » 500,—	» 1.250,—	L 3.998,10
Total	L. 73 850,—	L 3 998,10

9. Fondul Eliade-Rădulescu

6 scris funciare rurale de 5% a L. 1.000,—	L 6.000,—	
5 » » urbane » 5% » » 5 000,—	» 25 000,—	
5 » » » » 5% » » 1.000,—	» 5 000,—	
2 » » » » 5% » » 100,—	» 200,—	
4½ acțiuni de Banca Națională » » 500,—	» 2.250,—	L 5 198,10
Total	L. 38.450,—	L. 5.198,10

10 Fondul G. San-Marin:

2 titluri rentă amortiz de 5% a L. 5.000,—	L. 10 000,—
1 scris funciar urban » 5% » » 5 000,—	» 5 000,—
4 » » » » 5% » » 1 000,—	» 4 000,—
4 » » » » 5% » » 100,—	› 400,—
Total	L. 19.400,—

11 Fondul D Hagi-Vasile

4 scris. funciare urbane de 5% a L. 5.000,—	L. 20.000,—
6 » » » › 5% » › 1 000,—	» 6 000,—
9 » » » » 5% » › 100,—	» 900,—
Total	L. 26.900,—

12 Fondul Neuschotz:

											Nominal		Peste nominal
7	scris	funciare	urbane	de	5%	a	L.	5 000,—	L.	35.000,—			
5	»	»	»	»	5%	»	»	1 000,—	»	5 000,—			
8	»	»	»	»	5%	»	»	100,—	»	800,—			
								Total	L	40.800,—			

13. Fondul Bodescu:

1	scris	funciar	urban	de	5%	a	L.	5.000,—	L.	5 000,—
4	»	»	»	»	5%	»	»	1 000,—	»	4 000,—
4	»	»	»	»	5%	»	»	100,—	»	400,—
								Total	L	9.400,—

14 Fondul Ioan Fătu:

47	scris.	func.	urbane	Iași	de	5%	a	L.	1 000,—	L	47 000,—	
13	»	»	»	»	»	5%	»	»	100,—	»	1.300,—	
13	»	»	»	Bucur.	»	5%	»	»	5 000,—	»	65 000,—	
6	»	»	»	»	»	5%	»	»	1 000,—	»	6 000,—	
5	»	»	»	»	»	5%	»	»	100,—	»	500,—	
86	acțiuni de Banca Națională						»	»	500,—	»	43 000,—	L 47.533,80
									Total	L	162 800,—	L. 47.533,80

15 Fondul Princesa Alina Știrbei:

5	titluri	rentă	amortiz	de	5%	a	L.	20 000,—	L.	100 000,—
3	»	»	»	»	4%	»	»	2 500,—	»	7.500,—
100	»	»	»	»	4%	»	»	1 000,—	»	100.000,—
2	»	»	»	»	4%	»	»	500,—	»	1 000,—
1	»	»	»	»	4%	»	»	100,—	»	100,—
3	scris.	funciare	urbane	»	5%	»	»	5 000,—	»	15.000,—
1	»	»	»	»	5%	»	»	1 000,—	»	1.000,—
19	»	»	»	»	5%	»	»	100,—	»	1 900,—
								Total	L.	226.500,—

16 Fondul Ioan Scorțeanu.

4 scris. funciare rurale 5% a L. 5 000,— L 20 000,—

17. Fondul Ioan Lecomte du Nouy·

	Nominal	Peste nominal
2 scris. funciare urbane de 5% a L 5 000,—	L. 10.000,—	
2 » » » » 5% » » 1.000,—	» 2.000,—	
Total	L. 12.000,—	

18. Fondul Elena Dr. N. Turnescu·

4 scrisuri funciare rurale 5% a L. 5 000,—	L. 20.000,—

19. Fondul Asociațiunii Craiovene.

10 titluri rentă amortiz de 5% a L 500,—	L 5 000,—	
1 scris funciar urban » 5% » » 1 000,—	» 1 000,—	
2 acțiuni de Banca Națională » » 500,—	» 1 000,—	L 1.200,—
Total	L. 7.000,—	L. 1 200,—

20. Fondul Dr C Istrati.

4 scris. funciare urbane de 5% a L 100,—	L 400,—

21 Fondul Maria General I Carp·

11 scris. funciare rurale de 5% a L. 5.000,—	L 55 000,—
21 » » » » 5% » » 1 000,—	» 21 000,—
17 » › » » 5% › » 100,—	› 1 700,—
3 » » urbane » 5% » › 5 000,—	» 15.000,—
3 » » » › 5% » » 1.000,-	» 3.000,—
6 » » » » 5% » » 100,—	» 600,—
Total	L. 96.300,—

Rezumatul fondurilor aci notate·

		Nominal	Peste nominal	Total
1. *Fondul Zappa* . .	efecte de	L. 374.000,—	L. 217 946,80	L 591.946,80
2 » *Cuza*	» ›	» 64.600,—	» —,—	» 64 600,—
3. » *Economului* .·	› ›	» 115.300, —	» 600,—	» 115.900,—
4. » *Năsturel-Herescu* .	» ›	› 51 200,	› 17 027,75	» 68 227,75
Transport .		L. 605.100,—	L. 235 574,55	L. 840 674,55

	Raport . .	L. 605.100,—	L. 235.574,55	L. 840.674,55
5.	*Fondul Chițu* . . . . . » »	» 2 500,—	» 912,50	» 3.412,50
6.	» *Daniel* . . . . . » »	» 16.000,—	» —,—	» 16.000,—
7	» *A. Fătu* . . . . » »	» 25.100,—	» —,—	» 25.100,—
8.	» *G. Lazăr* . . . . » »	» 73,850,—	» 3 998,10	» 77.848,10
9.	» *Eliade-Rădulescu* . » »	» 38 450,—	» 5.198,10	» 43.648,10
10.	» *G. San-Marin* . . » »	» 19 400,—	» —,—	» 19 400,—
11.	» *D. Hagi-Vasile* . » »	» 26 900, —	» —,—	» 26 900,—
12.	» *Neuschotz* . . . » »	» 40 800,—	» —,—	» 40 800,—
13.	» *Bodescu* . . . . » »	» 9.400,—	» —,—	» 9.400,—
14.	» *Ioan Fătu* . . . » »	» 162 800,—	» 47 533,80	» 210 333,80
15.	» *Princesa A. Știrbei* » »	» 226.500,—	» —,—	» 226.500,—
16.	» *I. Scorțeanu* . . . » »	» 20.000, —	» —,—	» 20.000,—
17.	» *I. Lecomte du Nouy* » »	» 12 000,—	» —,—	» 12.000,—
18.	» *Elena Dr. Turnescu* » »	› 20.000,—	» —,—	» 20 000,—
19	» *Asociaț. Craiovene* » »	» 7 000,—	» 1 200,—	» 8 200,—
20.	» *Dr. C. Istrati* . » »	» 400,—	» —,—	» 400,—
21.	» *Maria General Carp* » »	» 96 300,—	» —,—	» 96 300,—
	Totalul efectelor	L. 1.402.500,—	L. 294 417,05	L. 1 696 917,05

Academia posedă astăzi următoarele efecte dela 21 fonduri

				Nominal	Peste nominal	Total
5	titluri rentă amort de	5%	a L. 20.000,—	L. 100 000,—	L. —,—	L. 100.000,—
88	» » » »	5% »	» 5 000,—	» 440 000,—	» —,—	» 440.000,—
21	» » » »	5% »	» 500,—	» 10.500,—	» —,—	» 10.500,—
19	scris. func. rur. »	5% »	» 5 000,—	» 95 000,—	» —,—	» 95.000,—
34	» » » »	5% »	» 1.000,—	» 34 000,—	» —,—	» 34.000,—
19	» » » »	5% »	» 100,—	» 1.900,—	» —,—	» 1 900,—
70	» » urb. B »	5% »	» 5 000,—	» 350 000,—	» —,—	» 350.000,—
48	» » » » »	5% »	» 1.000,—	» 48 000,—	» —,—	» 48.000,—
82	» » » » »	5% »	» 100,—	» 8.200,—	» —,—	» 8.200,—
47	» » » Iași »	5% »	» 1.000,—	» 47 000,—	» —,—	» 47.000,—
13	» » » » »	5% »	» 100,—	» 1.300,—	» —,—	» 1.300,—
1	titlu rentă amort. de	4% »	» 5.000,—	» 5.000,—	» —,—	» 5.000,—
9	» » » »	4% »	» 2 500,—	» 22 500,—	» —,—	» 22.500,—
100	» » » »	4% »	» 1.000,—	» 100.000,—	» —,—	» 100.000,—
2	» » » »	4% »	» 500,—	» 1.000,—	» —,—	» 1.000,—
1	» » » »	4% »	» 100,—	» 100,—	» —,—	» 100,—
276	acțiuni Banca Națională »	»	500,—	» 138 000,—	» 294.417,05	» 432 417,05
835	bucăți în valoare de			L 1.402.500,—	L. 294 417,05	L. 1.696.917,05

Notă. — La *Fondul Daniel*, saldul arătat în raportul anului trecut de L. 31,05 nu s'a schimbat întru nimic.

F. Afară de efectele acestor 21 fonduri, mai sunt efectele cu nudă proprietate dela *Fondul Obedenaru*.

						Nominal	Peste nominal	Total
2	scrisuri funciare rurale	de 5%	a L	5.000,—	L.	10 000,—	L. —,—	L 10 000,—
7	» » »	» 5%	» »	1.000,—	»	7 000,—	» —,—	» 7 000,—
7	» » urbane	» 5%	» »	5 000,—	»	35 000,—	» —,—	» 35.000,—
3	» » »	» 5%	» »	1.000,—	»	3 000,—	» —,—	» 3 000,—
5	» » »	» 5%	» »	100,—	»	500,—	» —,—	» 500,—
10	titluri rentă amortiz	» 4%	» »	5 000,—	»	50 000,—	» —,—	» 50 000,—
1	» » »	» 4%	» »	2 500,—	»	2.500,—	» —,—	» 2 500,—
3	» » »	» 4%	» »	500,—	»	1 500,—	» —,—	» 1 500,—
3	» » »	» 4%	» »	100,—	»	300,—	» —,—	» 300,—
40	acţiuni de Banca Naţională		» »	500,—	»	20 000,—	» 32 548,60	» 52 548,60
81	efecte în valoare de. . .				L	129 800,—	L. 32 548,60	L 162.348,60

Pe lângă aceste efecte, fondul mai are şi moşia Obedeni, tot cu nuda proprietate

G. Fondul de pensiuni şi ajutor al personalului de serviciu al Academiei, care s'a format din suma adunată şi rămasă necheltuită dela legatul Maria General I. Carp, pe tot timpul cât a durat procesul dintre Academie şi moştenitorii de sânge ai răposatei, conform deciziunii luate în şedinţa plenară dela 25 Martie 1904 şi procesului verbal al Delegaţiunii No 6.753, de L. 86.081,10, care s'a capitalizat în următoarele efecte.

4	scrisuri funciare rurale	4%	a L	5 000,—	L. 20 000,—
20	» » »	4%	» »	1.000,—	» 20 000,—
8	» » urbane	5%	» »	5 000,—	» 40 000,—
8	» » »	5%	» »	1.000,—	» 8.000,—
5	» » »	5%	» »	100,—	» 500,—
6	titluri rentă amortiz.	4%	» »	1.000,—	» 6 000,—
51	bucăţi în valoare de			. . . .	L 94 500,—

şi a mai rămas un sald în numerariu ce s'a trecut pe 1904—5 . . L. 519,40

Pe viitor acest fond va creşte anual, conform menţionatei deciziuni

1) prin cupoanele dela efectele capitalizate;

2) prin 1% din venitul brut al tuturor fondurilor administrate de Academie;

3) prin 5% din retribuţiunile întregului personal, prin întreg sporul de leafă pe întâia lună, prin economiile rezultate din vacanţe de posturi şi din diferite donaţiuni, legate, ajutoare, etc.

H. Lângă aceste 23 fonduri mai sus arătate, adăugăm şi următoarele trei fonduri fără efecte:

1 *Fondul Ioan Costache Agarici:*
cu moşia *Moara Grecilor*, cu arendă anuală de . . . . L 28 000,—
2. *Fondul Donici:*
cu moşia *Radiana*, cu arendă anuală de . . L. 14 600,—
plus salariul pădurarilor pe 1 an . . » 150,— » 14.750,—
3. *Fondul Maria General I. Carp:*
cu *moşia Olteni*, cu arendă anuală de . . . . » 31 000,—
Suma . L. 73 750,—

I. *Dicţionarul limbii române.*
Saldul din 1902—3 a fost . . . . . . L. 5 717,03
Se adaugă
suma votată pe anul curent:
1 *Dotaţiunea M. S Regelui* . . . L 10 000,—
2 » *Administraţiunii Domeniului Coroanei* . . . . » 4 000,— » 14 000,—
3. *Vânzarea Etymologicului în 1903—4* . » 73,50
L. 19.790,53
Se scade suma cheltuită . . . . » 11.157,28
Rămâne suma de . . L 8 633,25
care se trece ca sald de cheltuit pe 1904—5.

J. *Din Marele premiu Năsturel-Herescu*, ce se va da în 1905, s'au trecut ca sald pe anul viitor 1904—5 sumele votate în 1901—2, 1902—3 şi 1903—4 a L. 3 000,—. . . . . L. 9 000,—

K *Din Marele premiu General Ioan Carp şi Maria Carp*, ce se va da în 1906, s'a trecut ca sald pe anul viitor 1904—5 suma votată în 1903—4 de . . . . L. 2 333,50

L *Şcoala Ioan Costache Agarici.*
Suma votată pe anul 1903—4 a fost de . . . . L. 11.585,19
care s'a cheltuit cu:

1. Personalul pe Iunie 1903—Maiu 1904 . .	L.	4 240,39		
2. Atelier şi cheltueli de cultură . . .	»	1 086,80		
3 Îmbrăcămintea şi încălţămintea elevilor .	»	1.591,—		
4. Iluminat.	»	205,40		
5. Întreţinerea personalului şi elevilor. .	»	3 277,60		
6. Cheltueli de cancelarie şi furnituri de şcoală	»	122,—		
7. Medic şi medicamente	»	246,20		
8. Întreţinerea şi reparaţiunea clădirilor, etc	»	298,80		
9. Nutreţ pentru vite.	»	305,—		
10. Tipărirea broşurii «Ioan Costache Agarici»	»	212,—	L.	11,585,19

M Fondul publicării Documentelor istorice Hurmuzaki:

1. Sald din anul trecut 1902—3	L.	7 876,51
2 Incassaţi dela Stat	»	10 000,—
3. Din vânzarea publicaţiunii	»	330,02
Total	L.	18 206,53

de unde s'au făcut următoarele cheltueli:

1) Tipăritul	L.	8 719,98		
2) Corecturi şi formarea indicelui .	»	9 050,—		
3) Expediţiunea publicaţiunii	»	436,55		
În total ca sus . .			L.	18 206,53
Numerarul cassei la 31 Maiu 1904			L.	84 994,78

II — Raportul Comisiunii financiare asupra administrațiunii cassei și asupra situațiunii fondurilor Academiei dela 1 Iunie 1903 — 31 Maiu 1904.

Domnilor Colegi,

Comisiunea financiară însărcinându-mă cu examinarea gestiunii Academiei pe anul bugetar începător dela 1 Iunie 1903 până la 31 Maiu 1904, am procedat la verificarea veniturilor și cheltuelilor, precum și a mandatelor de plată, a actelor justificative și a scriptelor.

Mă grăbesc cu mulțumire a vă aduce la cunoștință că pe toate acestea le-am găsit în regulă și conforme cu bugetul aprobat de D-voastre

Țin de asemenea să adaug că toate scriptele Academiei sunt ținute cu regulă și curățenie, astfel încât ele fac cinste și instituțiunii noastre și persoanelor însărcinate cu această lucrare

După cum rezultă din raportul d-lui Cassier-comptabil și din verificările ce am făcut, situațiunea fondurilor Academiei este următoarea:

A Venituri.

Din veniturile înscrise în buget în sumă de . .	L	364 303,08
se scad sumele afectate în mod special din capital pentru întregirea premiului Cuza și Bodescu, precum și un sald din 1902—3 la Fondul Agarici și excedentul votat în 1901—2 .	»	31 219,98
și rămâne de incassat numai suma de . .	L.	333 083,10
Din aceste venituri s'au incassat	»	309 580,33
rămânând venituri neincassate în valoare de	L.	23 502,77

Adică au rămas neincassate 7,05% din sumele prevăzute, față cu 10%, cum se prezentă situațiunea în anul precedent, sau cu 17% pentru cel penultim, ceeace este bine a se constată.

B. Salduri.

Saldurile rămase neincassate la închiderea anului bugetar 1902—3 s'au incassat în total, afară de un rest din câștiul Octomvrie 1900 al moșiei Lămotești a Fondului Năsturel-Herescu, de . . . . L. 249,—

La aceasta ar urmă să se adauge suma de Lei 23 502,77, rămasă neincassată la încheierea anului financiar 1903—4, și care se împarte în modul următor.

1. Sume incassabile dela:

a) Fondul Macinca (Casa din Craiova) . .	L	3.250,—		
b) » *Donici* (moşia Radiana)	»	2 386,25		
c) Dotaţiunea Statului	»	10.000,—		
d) Fondul Agarici (moşia Moara Grecilor) . .	»	7.066,15	L.	22 702,40

2. Sume neincassabile şi cari s'au acoperit din excedent:

a) Fondul Economiilor	L	195,37		
b) » *Carp*	»	605,—	»	800,37
În total			L.	23 502,77

C. Cheltueli.

Sumele înscrise în buget pentru cheltueli au fost de . .	L.	359 282,29
Din cari s'au cheltuit de fapt	»	269.876,65
rămânând necheltuiţi	L.	89 405,64

Din această sumă s'a trecut la capital valoarea

premiilor nedate	L	37 866,90		
S'a trecut la Fondul Agarici	»	874,81		
S'a trecut ca sald pe 1904—5	»	38 223,45	L.	76 965,16
Suma rămasă din bugetul cheltuelilor şi care s'a trecut la excedent, după cum se arată sub D . . .			»	12 440,48
În total ca sus .			L	89 405,64

D. Comptul excedent şi deficit.

Excedentul arătat în raportul pe 1902—3			L.	18 362,39
La care se adaugă următoarele excedente:				
Excedent votat pentru a.c.	L.	447,99		
Suma incassată pentru *Monumentele epigrafice*, conf. procesului verb No. 6 157	L	1.000,—		
Fondul G Lazăr, spor din cupoane .	»	155,15		
» *Eliade-Rădulescu*, idem	»	9,25		
» *Hagi-Vasile*, idem	»	75,—		
» *Neuschotz*, idem	»	200,—		
» *Ioan Fătu*, idem	»	226,30		
» *Năsturel-Herescu*, idem . . .	»	30,75		
» *Donici*, din dobânzi, etc	»	806,65		
Remuneraţiunea funcţionarilor . .	»	98,05		
Suma necheltuită din bugetul cheltuelilor, arătată sub C.	»	12 440,48	»	15 489,62
Transport .			L	33 852,01

Din care sumă urmează să se scadă.

		Report . . L.	33 852,01
1. *Excedentul* votat în bugetul pe 1903—4 . .	L	10.207,29	
2 *Fondul Economiilor,* suma ce s'a incassat mai puţin din vânzarea publicaţiunilor . .	»	195,37	
3. *Fondul Carp,* suma neincassată din arenda moşiei Olteni.	»	605,—	» 11 007,66
De înscris în bugetul anului 1904—5		L.	22 844,35

E Fondurile în efecte, arătate în raportul anului trecut, sunt tot aceleaşi, însă au crescut prin capitalizarea de premii, procente şi sporuri din alte efecte ieşite la sorţi şi înlocuite, la următoarele fonduri:

Fondul	*Anastasie Fătu*	nominal	L	5 000,—	
»	*G. Chiţu*	»	»	1.000,—	
»	*G. Lazăr*	»	»	6 000,—	
»	*San-Marin*	» . .	»	4 000,—	
»	*Hagi-Vasile*	» . .	»	3.000,—	
»	*Neuschotz*	»	»	8 000,—	
»	*Bodescu*	» . .	»	1 000,—	
»	*Ioan Fătu*	»	»	2 000,—	
»	*Lecomte du Noüy*	» . . .	»	1 000,—	L. 31 000,—

Starea actuală a acestor fonduri este următoarea.

					Nominal		Peste nominal		Total
1	Fondul	Zappa	de	L.	374 000,—	L	217.946,80	L.	591 946,80
2.	»	Cuza	»	»	64 600,—	»	—,—	»	64 600,—
3.	»	Economiilor	»	»	115 300,—	»	600,—	»	115 900,—
4	»	Năsturel-Herescu	»	»	51 200,—	»	17.027,75	»	68 227,75
5.	»	Chiţu . . .	»	»	2 500,—	»	912,50	»	3.412,50
6.	»	Daniel	»	»	16 000,—	»	—,—	»	16 000,—
7.	»	A. Fătu	»	»	25 100,—	»	—,—	»	25 100,—
8.	»	G Lazăr .	»	»	73.850,—	»	3 998,10	»	77.848,10
9	»	Eliade-Rădulescu	»	»	38 450,—	»	5.198,10	»	43.648,10
10.	»	G. San-Marin	»	»	19 400,—	»	—,—	»	19 400,—
11.	»	D. Hagi-Vasile	»	»	26 900,—	»	—,—	»	26.900,—
12	»	Neuschotz	»	»	40 800,—	»	—,—	»	40 800,—
13.	»	Bodescu . . .	»	»	9 400,—	»	—,—	»	9.400,—
14.	»	Ioan Fătu .	»	»	162 800,—	»	47 533,80	»	210 333,80
15.	»	Princesa A Ştirbei	»	»	226 500,—	»	—,—	»	226.500,—
16	»	Ioan Scorţeanu	»	»	20 000,—	»	—,—	»	20 000,—
17.	»	I. Lecomte du Noüy	»	»	12 000,—	»	—,—	»	12.000,—
18.	»	Elena Dr. Turnescu	»	»	20.000,—	»	—,—	»	20.000,—
19	»	Asoc. Craiovene	»	»	7 000,—	»	1.200,—	»	8,200,—
20.	»	Dr. C. I. Istrati	»	»	400,—	»	—,—	»	400,—
21.	»	Maria G-ral Carp	»	»	96.300,—	»	—,—	»	96.300,—
			Total	L	1 402 500,—	L.	294 417,05	L	1 696 917,05

Cele 246 acţiuni de Banca Naţională, cari au fost cumpărate cu suma de lei 432 417,05, valorează la 31 Maiu 1904, după cursul zilei, a L 2 290,— suma de Lei 632 040,—, prin urmare adăugând lângă suma efectelor de mai sus diferinţa de lei 199 622,95, valoarea efectelor în total este de lei 1.896 540,—; aceasta conform deciziunii Academiei dela 6 Martie 1904

F. Fonduri cu nuda proprietate

Fondul Obedenaru are 81 efecte în valoare de . . . . L. 162.348,60

Şi la Fondul Obedenaru, ca şi la fondurile Academiei, valoarea celor 40 acţiuni de Banca Naţională, după cursul zilei, la 31 Maiu 1904 este de lei 91 600,—; deci adăugând lângă totalul efectelor arătate mai sus diferinţa de lei 39.051,40, avem efecte în total de lei 201.400,—

Pe lângă aceste efecte, fondul mai are şi moşia Obedeni, tot cu nuda proprietate.

G. Afară de aceste fonduri, în anul curent s'au pus bazele unui alt fond şi anume:

Fondul de pensiuni şi ajutor al personalului de serviciu al Academiei, format din suma adunată şi rămasă necheltuită dela legatul *Maria General I. Carp*, pe timpul cât a durat procesul succesiunii, conform dispoziţiunii luate în şedinţa plenară dela 25 Martie 1904 şi procesului verbal al Delegaţiunii No 6 753, de L. 86 081,10, şi cu care s'au capitalizat efecte în valoare de nominal . . . . L 94 500,—
rămânând în numerar suma de . . . . . . » 519,40
Total . . L. 95 019,40

Pe viitor acest fond va creşte anual, conform menţionatei dispoziţiuni, din cupoanele dela efectele capitalizate, din prelevările de 1% la venitul brut al fondurilor, din 5% reţineri la remunerarea funcţionarilor, din donaţiuni, din legate, etc

H. Fonduri diverse

a) Fondul Ioan Costache Agarici, cu arenda anuală a moşiei Moara Grecilor de . . L 28 000,—
b) Fondul Donici, cu arenda anuală a moşiei Radiana de. . . . . » 14 750,—
c) Fondul Maria General Carp, cu arenda moşiei Olteni de . . . . » 31 000,— L. 73 750

Pe lângă aceste sume mai sunt şi următoarele salduri ce se trec pe anul viitor 1904—5.

a) Suma rămasă necheltuită dela Dicţionarul limbii române. . . . . L 8.633,25

Transport . . L. 8 633,25

	Report. . L	8 633,25	
b) Marele premiu Năsturel-Herescu ce se va da în 1905, sumele votate în a. c . .	»	9 000,—	
c) Marele premiu General Ioan Carp de dat în 1906, idem	»	2 333,50	L 19 966,75

Trebue să menţionăm de asemenea că pentru publicarea *Documentelor istorice Hurmuzaki* a fost sald din anul trecut L. 7.876,51

S'au incassat dela Stat.	»	10 000,—	
Din vânzarea publicaţiunii	»	330,02	
În total		L	18 206,53

Din care sumă s'a plătit pentru tipăritul publicaţiunii, remunerări pentru corecturi, formarea indicelui alfabetic şi cheltueli de expediţie.

Se constată de asemenea că numerarul în cassă la 31 Maiu 1904 a fost de . . . . L. 84 994,78

Toate documentele fondurilor depuse la Banca Naţională, precum şi cele relative la garanţia Cassierului-comptabil, s'au constatat că sunt în regulă şi păstrate în cassa Academiei

Faţă cu aceste constatări relative la verificarea gestiunii bugetare pe anul 1903—4, vă rugăm, Domnilor Colegi, ca luând act de conţinutul prezentului raport, să-i daţi cuvenita aprobare.

Raportor, *Dr C I Istrati*

Membri, *Gr Ştefănescu, St C Hepites*

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1905—1906

I	**Excedent** din 1903—4					14 689 25	
II	**Marele Premiu General Ion Carp și Maria Carp din 1906** sald din 1903—4 și 1904—5 câte a 3-a parte din L 7 000					4 666 70	19 355 95
III	**Fonduri cu destinațiune generală :**						
1	*Subvențiunea dela Stat* (legea dela 29 Martie 1879) .					20 000 —	
2	*Subvențiunea dela Stat pentru Bibliotecă* (legea dela 11 Aprilie 1902) . . .					25 000 —	
3	*Fondul Zappa*						
	Cuponul rentei amortiz 5% .	L 14 600,—	292 000 —				
	» dividend la 164 acțiuni de Banca Națională a L 115,35 . . .	» 18 917,40	82 000 —	217 946 80			
	Total	L 33 517,40					
	minus 1% pentru pensiuni	» 335,15				33 182 25	
4	*Fondul Economulor*						
	Cuponul rentei amortiz si func urban 5%	L 5 740,—	114 800 —				
	» dividend la 1 acțiune Banca Națională	» 115,35	500 —	600 —			
	Produsul din vanzarea publicațiunilor	» 1 000,—					
	Total .	L 6 855,35					
	minus 1% pentru pensiuni .	» 68,55				6 786 80	
5	*Fondul Ioan Fătu* (fond general)						
	Din venitul anual de . .	L 15 910,10					
	După scăderea 1% pentru pensiuni	» 159,10					
	Rămane .	L 15 751,—					
	După scăderea rentei viagere de . . .	» 3 000 —					
	Rămane . .	L 12 751,—					
	După scăderea a 15% prelevați la 4 părți	» 1 530.10					
	Rămâne .	L 11 220,90					
	Scăzând 4 părți la fondul special . . .	» 8 976,70				2 244 20	
6	*Fondul rentei viagere a d-nei Ecaterina Fătu* . . .					3 000 —	
7	*Fondul Macinca* Chiria caselor din Craiova	L 6 500,—					
	minus 1% pentru pensiuni . . .	» 65,—				6 435 —	
8	*Fondul Elena Dr N Turnescu*						
	Cuponul funciar rural 5% .	L 1 000,—	20 000 —				
	minus 1% pentru pensiuni	» 10,—				990 —	
9	*Fondul Donici*						
	Arenda moșiei Radiana pe 1 an . . .	L 20 000,—					
	minus 1% pentru pensiuni	» 200,—			19 800 —		
	plus concesiunea podului Pătrășcani-Radiana pe a c				1 500 —	21 300 —	
10	*Casa din calea Victoriei No 133*						
	Chiria de la Ministerul Justiției pe 1 an	L 12 000,—					
	minus 1% pentru pensiuni	» 120,—				11 880	
	De transportat .		509 300 —	218 546 80		130 818 25	19 355 95

CHELTUELI

	I Capitalizări pe 1905—1906 .						
1	*Procentele Fondului Neuschotz*				1 716 65		
2	» » *Craiovean*				446 60		
3	» » *Chițu*				213 20		
4	» » *Dr C Istrati* . . .				19 80		
5	» » *Princesa Alina Știrbei* după scăderea premiului de L 8 500				116 10	2 512 35	
6	*Procentele Fondului de pensiuni al personalului* plus prelevările de 1% dela fonduri și rețineri din salariul funcționarilor de 5%					15 782 60	18 294 95
	II, Cheltueli proprii ale Academiei						
	A *Personal*						
1	*Diurnele sesiunii generale*				21 000 —		
2	» *ședințelor ordinare*				12 000 —		
3	» *a 4 membri delegați* .				1 000 —		
4	» *Secretarului general pe 12 luni a L 200* . . .				2 400 —		
5	» *a 3 Secretari de Secțiuni pe 11 luni a L 300* .				3 300 —	39 700 —	
6	**Remunerarea funcționarilor .**						
	a — Din bugetul Academiei						
	1) *Cancelaria Secretarului general*						
	1 Secretar-arhivar și advocat . .	a L 480,—	L 5 760,—				
	1 Secretar-corector al publicațiunilor	» » 400,—	» 4 800,—				
	1 Ajutor-corector . . .	» » 250,—	» 3 000,—				
	1 Scriitor	» » 350,—	» 4 200,—	17 760 —			
	2) *Cassieria*						
	1 Cassier-comptabil	a L 550,—	L 6 600,—				
	1 Ajutor	» » 350,—	» 4 200,—				
	1 Scriitor . .	» » 150,—	» 1 800,—				
	1 Magaziner al publicațiunilor	» » 120,—	» 1 440,—				
	1 Îngrijitor al imobilelor . .	» » 350,—	» 4 200,—				
	1 Brigadier silvic	» » 120,—	» 1 440,—	19 680 —			
	3) *Biblioteca*						
	1 Bibliotecar	a L 550,—	L 6 600,—				
	1 Ajutor de Bibliotecar .	» » 400,—	» 4 800,—				
	2 » » » a 250 .	» » 500,—	» 6 000,—				
	1 Scriitor	» » 250,—	» 3 000,—				
	1 »	» » 220,—	» 2 640,—				
	2 Scriitori a L. 150	» » 300,—	» 3 600,—				
	2 Scriitori a L 120 . . .	» » 240,—	» 2 880,—				
	1 Ajutor-paleograf	» » 250,—	» 3 000,—	32.520 —			
	4) *Personalul de serviciu*						
	1 Servitor	a L. 110,—	L 1 320,—				
	4 Servitori a L 100	» » 400,—	» 4 800,—				
	1 Servitor	» » 80,—	» 960,—				
	2 Randași a L 70	» » 140,—	» 1 680,—	8 760 —	78 720		
	De transportat . . L				78 720 —	39 700 —	18 294 95

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1905—1906.

	Transport L		509 300 —	218 546 80		130.818 25	19 355 95
11	*Prelevaţi 15 %₀ din venitul.*						
	Fondului Adamachi .	din L 118 978,85			17 846 80		
	» *Otteteleşanu* . .	» » 119 407,—			17 911 05		
	» *Tache P. Anastassiu* .	» » 110 033,59			15 005 05		
	» *Cuza* . . .	» » 3 197,70			479 65		
	» *Năsturel-Herescu* . .	» » 26 012,50			3 901 85		
	» *Daniel*	» » 642,50			96 50		
	» *Anastasie Fătu* .	» » 1 192,95			178 95		
	» *G. Lazăr* .	» » 4 077,15			611 55		
	» *Eliade-Rădulescu* .	» » 2 503,80			375 45		
	» *San-Marin*	» » 960,30			144 05		
	» *Neuschotz* . .	» » 2 019,60			302 95		
	» *Bodescu* .	» » 465,30			69 80		
	» *Ioan Fătu* .	» » 10 200,80			1 530 10		
	» *Princesa Alina Ştirbei* .	» » 10 136,60			1 520 50		
	» *Craiovean* .	» » 525,40			78 80		
	» *I Lecomte du Nouy* .	» » 594,—			89 10		
	» *I Scorţeanu* . .	» » 990,—			148 50		
	» *Agarici*	» » 11 920,—			1 788 —		
	» *Hagi-Vasile* .	» » 1 331,55			199 75		
	» *Maria General Carp*	» » 37 228,95			4 939 35	67 217 75	198 036 —
12	**Fonduri cu destinaţiune specială şi cu cheltueli anuale**						
	Dotaţiunea M S Regelui pe 1905—6 pentru Dicţionar				10 000 —		
13	*Dela Administraţiunea Domeniului Coroanei*, idem				4 000 —	14 000 —	
	Dotaţiunea Statului Premiile Lazăr şi Eliade din 1906					10 000 —	
14	*Fondul Năsturel-Herescu.*						
	Venitul moşiei Năsturel, arenda pe 1 an,	L 17 750,—					
	» » *Lămoteşti*, idem	» 4 450,—					
	Cuponul rentei amort. şi func urban 5%	» 2 185,—	43 700 —				
	» » » 4% .	» 160,—	4 000 —				
	» divid la 15 acţ de Banca Naţională a lei 115,35 . . .	» 1.730,25	7 500 —	17 027 75			
	Total .	L. 26 275,25					
	minus 1% pentru pensiuni .	» 262,75					
	Rămâne .	L. 26 012,50					
	minus 15% prevelaţi . .	» 3 901 85				22 110 65	
15	*Fondul Daniel*						
	Cuponul rentei amortizabile 4%	L. 600,—	15 000 —				
	» funciar urban 5% .	» 50,—	1 000 —				
	Total	L 650,—					
	minus 1% pentru pensiuni .	6,50					
	Rămâne	L. 643,50					
	minus 15% prelevaţi	» 96,50				547 —	
16	*Fondul Ioan Fătu* (fond special)						
	Cuponul func urban Bucureşti şi Iaşi 5%	L 5 990,—	119 800 —				
	» dividend la 86 acţiuni de Banca Naţională a L 115,35 .	» 9 920,10	43 000 —	47 533 80			
	Transport L Total .	L. 15 910,10	743 300 —	283 108 35		46 657 65	217 391 95

CHELTUELI

	Transport . L			78 720 —	39 700 —	18 294 95
	b — Din subvenţiunea Statului de Lei 25 000					
	3 Scriitori a L 200 . . . a L. 600,—	L 7 200,—				
	1 » . . . . » » 150,—	» 1 800,—				
	1 Servitor . . . . . . » » 90,—	» 1 080,—				
	2 Servitori a L 70 . . . . . . » » 140,—	» 1 680,—		11 760 —	90 480 —	
7	*Serviciul Băncii Naţionale.*			600 —		
8	*Spese de cancelarie*		2 200 —			
	Imprimate		2 000 —			
	Combustibil		3,000 —			
	Iluminat, diverse		2 800 —	10 000 —		
9	*Ajutorul Epitropiei Sf Vineri* . .			400 —		
10	*Intreţinerea şi repararea localelor Academiei* . . .		8 000 —			
	Fonciera şi asigurarea		4 500 —	12 500 —		
11	*Amortismentul Fondului Macinca* din împrumutul de L 8 024,10 la Fondul Adamachi în 1902		2 000 —			
12	*Dobânda 5% dela Fondul Macinca* la Fondul Adamachi la L 6 024,10 pe 1 an . :		301 20	2 301 20		
	B *Material*					
13	*Spese de procese*		500 —			
14	*Mobilier*		500 —			
15	*Spese neprevăzute*		5 400 —		—	
16	» *de expediţiune*		2 500 —	8 900 —	34 701 20	164 881 20
	III **Premii, achiziţiuni, publicaţiuni şi tipărituri.**					
	A *Premiile din 1906*					
17	*Premiul G Lazăr*			5 000 —		
18	» *Eliade-Rădulescu*			5 000 —		
19	» *Năsturel-Herescu*		4 000 —			
20	*Marele Premiu Năsturel Herescu* din 1909 a 4-a parte . . .		3 000 —	7 000		
21	*Premiul Princesa Alina Ştirbei*			8 500		
22	*Marele premiu General Ion Carp şi Maria Carp* . . .			7 000		
23	*Premiul Lecomte du Nouy*			504 90		
24	» *Cuza* pentru «Irigaţiuni» .		6 000 —			
	» » «Istoria Românilor»	L 10 000				
	plus procent 5% dela 1891/2 până la 1905 6—14 ani	» 7 000	17 000 —	23 000 —		
25	*Premiul Anastasie Fătu* .			3 000 —		
26	» *G San-Marin* . . .		2 000			
	plus procentele 5% dela 1895/6 pană la 1905/6 inclusiv, — 11 ani .		1 100	3 100 —		
27	*Premiul Bodescu* . . .			1 500 —		
28	» *Hagi Vasile*			5 000 —	68.604 90	
	B *Achiziţiuni*					
29	*Monete, hrisoave, etc* (Fondul Daniel)			547 —		
30	*Cărţi şi legatul lor* de fiecare Secţiune L. 2 000,— . . .			6 000 —		
31	» » » » din subvenţiunea Statului de L 25 000,— .			13 240 —		
32	*Material pentru catalogul Bibliotecii*			500 —	20 287 —	
	De transportat . L			—	88 891 90	183 176 15

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1905—1906.

	Transport . L		15 910,10	743 300 —	283 108 35	46 657 65	217.391 95
	minus 1% pentru pensiuni	L 159,10					
	» renta viageră .	» 3 000,—					
	» a 5-a parte . . .	» 2 244,20					
	» 15% prelevați .	» 1 530,10	L 6 933,40			8 976 70	
17	*Fondul I Lecomte du Nouy*						
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.		600,—	12 000 —			
	minus 1% pentru pensiuni . . »		6,—				
	Rămâne . L		594,—				
	minus 15% prelevați »		89,10			504 90	
18	*Fondul Ioan Scorțeanu*						
	Cuponul funciar rural 5% . L		1 000,—	20 000 —			
	minus 1% pentru pensiuni . . »		10,—				
	Rămâne L.		990,—				
	minus 15% prelevați »		148,50			841 50	
19	*Fondul Agarici*						
	Venitul moșiei Moara Grecilor pe 1 an L		28 000,—				
	minus 1% pentru pensiuni . . »		280,—				
	Rămâne L		27 720,—				
	minus 15% prelevați la L. 11 920,— »		1 788,—				
	Rămane . . L.		25 932,—				
	Sald cu aproximațiune din 1904—5 . . . »		500,—				
	Burse dela Fondul Adamachi pentru 10 elevi la Școala Agarici pe a c a L 360,—		3 600 —			30 032 —	
20	*Fondul Princesa Alina Știrbei*						
	Cuponul rentei amortizabile 4% . L		4 344,—	108 600 —			
	» » » și func urb 5% »		5 895 —	117 900 —			
	Total . . L		10.239,—				
	minus 1% pentru pensiuni . . »		102,40				
	Rămane . L		10 136,60				
	minus 15% prelevați »		1 520,50			8 616 10	
21	*Fondul Maria General I Carp*						
	Venitul moșiei Olteni pe 1 an. . . . L.		32 790,—				
	Cuponul funciar rural și urban 5% . »		4 815,—	96 300 —			
	Total L		37 605,—				
	minus 1% pentru pensiuni . . »		376,05				
	Rămâne . L		37 228,95				
	minus 15% prelevați la L. 32 928,95 »		4 939,35			32 289 60	
22	*Fondul de pensiuni al personalului Academiei*						
	Cuponul funciar urban 5% . . L		2.425,—	48 500 —			
	» » rural, rentă amortiz și obligațiuni comunale București 4% . »		2 080 —	52 000 —			
23	*5% din salariul funcționarilor Academiei*						
	1) funcț Academiei la L 83 760,—	L 4 188,—					
	De transportat .	L. 4 188,—	L 4.505,—	1.198 600 —	283 108 35	127 918 45	217 391 95

CHELTUELI

	Transport . . . L			88 891 90	183 176 15
	C *Publicațiuni*				
33	*Dicționarul limbii române*			14 000 —	
	D. *Tipărituri.*				
34	*Anale* { tipar și stampe (datorie L 3.723,12) . . .	12 000 —			
	remunerarea autorilor pentru memorii 75 coale (25 de fiecare secție) a L 50 (art 61 Reg)	3 750 —	15 750 —		
35	*Erodot*		1 000 —		
36	*Titu Liviu*		2 500 —		
37	{ *Bibliografia românească* . . . . { *Catalogul manuscriptelor și documentelor*		3 000 —		
38	*Catalogul monumentelor epigrafice*		1 000 —		
39	*Atlas linguistic Weigand*		1 500 —		
40	*Legendele Maicii Domnului de S Fl Marian* datorie . .		200 55		
41	*Basmele Macedo-Române de Papahagi* datorie . . .		3 911 30		
42	*Documente interne*		2 000 —		
43	*Țăranul român*		2 000 —		
44	*Dicționarul Macedo-Român* de Dalametra		2 000 -		
45	*Putna* de Dan		2 000 —		
46	*Ajutor pentru muzeul limbii române*, (d-lui Iosif Popovici) . .		1 000 —	37 861 85	140 753 75
	IV **Cheltueli din Fondul Ioan Fătu**				
47	*Cărți de școală*			8 976 70	
48	*Renta viageră a d-nei Ecaterina Fătu*			3 000 —	11 976 70
	V **Cheltueli din Fondul I. Scorțeanu**				
49	*Cărți religioase*				841 50
	VI **Cheltueli din Fondul Agarici**				
50	*Anuitatea moșiei Moara Grecilor*			11 300 —	
51	*Legatul Mihoc pe 1 an*			1 000 —	
52	*Asigurări, foncieră, pădurari*, etc			6 000 —	
53	{ *Școala «Ioan Agarici»*		8 132 —		
	{ *Burse dela Fondul Adamachi* pentru 10 elevi pe a c, a L. 360,—		3 600 —	11 732 —	30 032 —
	VII. **Cheltueli din Fondul Donici**				
54	*Amortisment* din împrumutul dela Fond Adamachi de L. 116 000			3 000 —	
55	*Dobânda* 5% la împrumutul dela Fondul Adamachi de Lei 113 000,— pe 1 an			5 650 —	
56	*Foncieră, reparațiuni, călătorii*, etc			6 000 —	14 650 —
	VIII **Cheltueli din Fondul Maria General Carp**				
57	*Fonciera moșiei Olteni*		4 100 —		
58	*Pădurari pe 1 an*		280 —		
	De transportat . . L		4 380 —		381 430 10

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE

Transport L 4 188— L 4 505,—	1 198.600 —	283 108 35		127 918 45	217 391 95
2) profesorii dela Institutul Otteteleşanu . L 15 840,— L 792,—					
3) idem dela Şc. Agarici L. 2 400,— » 120, – L 5 100,—			9 605 —		
Prelevaţi 1% din venitul					
Fond. Adamachi . din Lei 120,786,65 L 1 207,85					
» *Otteteleşanu* » 148 457,65 » 1 484,55					
» *Elena Dr N Turnescu* » 1 550,— » 15,50					
» *Tache P Anastassiu* » 130 145,39 » 1 301,45					
» *Zappa* » 33 517,40 » 335,15					
» *Economiilor* . . » 6 855,35 » 68,55					
» *Macinca* » 6 500,— » 65,—					
» *Elena Dr N Turnescu* » 1 000,— » 10,—					
» *Donici* . » 20 000,— » 200 —					
» *Imobilul din Calea Victoriei 133* . » 12.000,— » 120,—					
» *Năsturel Herescu* » 26 275,25 » 262,75					
» *Daniel* . » 650,— » 6,50					
» *Ioan Fătu* » 15 910,10 » 159,10					
» *I Lecomte du Nouy* » 600,— » 6,—					
» *Ioan Scorţeanu* . » 1 000,— » 10.—					
» *Agarici* » 28 000,— » 280,—					
» *Principesa Alina Ştirbei* » 10 239,— » 102,40					
» *Maria General Carp* . » 37 605,— » 376,05					
» *Cuza* . » 3 230,— » 32,30					
» *Anastasie Fătu* » 1 205,— » 12,05					
» *San-Marin* » 970,— » 9,70					
» *Neuschotz* » 2 040,— . » 20,40					
» *Bodescu* . » 470,— » 4,70					
» *Craiovean* . . » 530,70 » 5,30					
» *Chiţu* » 215,35 » 2,15					
» *G Lazăr* . . » 4 118,35 » 41,20					
» *Eliade-Rădulescu* . » 2 529,10 » 25,30					
» *Hagi-Vasile* » 1 345,— » 13,45					
» *Dr C Istrati* » 20,— » 20			6 177 60	15 782 60	143 701 05
V Procentele fondurilor speciale şi cu cheltuieli periodice					
23 *Fondul Cuza*					
Cuponul rentei, funciar rural şi urban 5% L 3 230,—	64 600 —				
minus 1% pentru pensiuni . L 32,30					
Rămâne 3 197,70					
minus 15% prelevaţi 479,65			2 718 05		
Rest pană la împlinirea sumei de L 6 000 — premiul pentru «Irigaţiuni» înscris la cheltueli, din 1906 .			3281 95		
Idem valoarea premiului pentru «Istoria Românilor» ce se va da în 1906, conform dispoziţiunilor luate prin Procesul-Verbal No 6 748, de . . . . . . L 10 000,—					
plus procentele 5% dela 1891 până la 1905 6 inclusive 14 ani a L 500 — anual . . L 7 000,—			17 000 —	23 000	
De transportat L	1 263 200 —	283 108 35		23 000 —	361 093 —

PE ANUL 1905–1906. — CHELTUELI

	Transport . . L	4 380 —		381 430 10
59	*Reparaţiunea ecaretelor dela moşia Olteni* . . .	8 000,—		
60	*Cheltueli neprevăzute* . .	500 —	12 880 —	
	Cheltueli după testament			
61	*Copii săraci dela şcoalele din Giurgiu* .	2 000 —		
62	» » » » » *Bucureşti* . . .	2 000 —		
63	*Şcoala din comuna Olteni* (cărţi, instrumente, haine)	1 000 —		
64	*Întreţinerea bisericii din comuna Olteni*	500 —		
65	*Bursă în străinătate pe 1 an* .	4 600	10.100 —	22 980 —
	Suma L			404 410 10
	Excedent pe 1906/7			273 10
	De transportat . .			404 683 20

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMÂNE PE ANUL 1905—1906 — CHELTUELI

	Transport L		1 263 200 —	283 108 35		23 000 —	361 093 —
24	*Fondul Anastasie Fetu*						
	Cuponul func urban și rentă amortiz 5% L	1 005,—	20 100 —				
	» rentei amortizabile 4% . . . . . »	200,—	5 000 —				
	Total L	1 205.—					
	minus 1% pentru pensiuni . . »	12,05					
	Rămâne »	1192,95					
	minus 15% prelevați »	178,95			1 014 —		
	Rest până la împlinirea sumei de L 3,000 — premiul din 1906 înscris la cheltueli.						
					1 986 —	3 000 —	
25	*Fondul G San-Marin*						
	Cuponul rentei amortiz și func. urban 5% L.	970,—	19.400 —				
	minus 1% pentru pensiuni »	9,70					
	Rămâne »	960,30					
	minus 15% prelevați »	144,05			816 25		
	Rest până la împlinirea sumei de L 2 000 — premiul din 1906 înscris la cheltueli . . . . . . L.	1 183,75					
	plus procentele 5% dela 1895/6 până la 1905 6 inclusiv pe 11 ani a L. 100 »	1 100 —					
					2 283 75	3 100 —	
26	*Fondul Neuschotz*						
	Cuponul funciar urban 5% . . . L.	2 040,—	40 800 —				
	minus 1% pentru pensiuni »	20,40					
	Rămâne »	2 019,60					
	minus 15% prelevați »	302,95				1 716 65	
27	*Fondul Bodescu*						
	Cuponul funciar urban 5% . . . . L.	470,—	9 400 —				
	minus 1% pentru pensiuni . »	4 70					
	Rămâne . »	465,30					
	minus 15% prelevați »	69.80			395 50		
	Rest până la împlinirea sumei de L 1 500 — premiul 1906 din înscris la cheltueli				1 104 50	1 500 —	
28	*Fondul Craiovean:*						
	Cuponul rentei amortiz și func. urban 5% L.	300,—	6.000 —	1 200 —			
	» divid la 2 acț de Banca Naț. a L 115,35 »	230,70	1 000 —				
	Total L.	530,70					
	minus 1% pentru pensiuni . . . »	5,30					
	Rămâne . . L.	525,40					
	minus 15% prelevați »	78,80				446 60	
29	*Fondul Chițu:*						
	Cuponul funciar urban 5% L	100,—	2 000 —				
	» dividend la 1 acț de Banca Naț »	115,35	500 —	912 50			
	Total L	215,35					
	minus 1% pentru pensiuni . . »	2,15				213 20	
	De transportat L.		1 367 400 —	285.220 85		32 976 45	361.093 —

Transport L		404 683 20
De transportat L.		404 683 20

VENITURI — BUGETUL ACADEMIEI ROMANE PE ANUL 1905—1906 — CHELTUELI

	Transport . L		1 367 400	—	285 220	85			32.976	45	361 093	—
30	*Fondul G. Lazăr.*											
	Cuponul funciar rural şi urban 5°/₀ . . . L	3 630,—	72.600	—								
	» rentei amortizabile 4°/₀ . . »	200,—	5 000	—								
	» divid la 2½ acţ. Banca Naţ a 115,35 »	288,35	1 250	—	3 998	10						
	Total L	4 118,35										
	minus 1°/₀ pentru pensiuni . . »	41,20										
	Rămâne L	4 077,15										
	minus 15°/₀ prelevaţi »	611,55							3 465	60		
31	*Fondul Eliade-Rădulescu*											
	Cuponul funciar rural şi urban 5°/₀ . . . L	1 810,—	36 200	—								
	» rentei amortizabile 4°/₀ . .	. 200,—	5 000	—								
	» divid la 4½ acţ Banca Naţ a L 115,35 »	519.10	2 250	—	5 198	10						
	Total L	2 529,10										
	minus 1°/₀ pentru pensiuni . . »	25,30										
	Rămâne L	2 503,80										
	minus 15°/₀ prelevaţi »	375.45							2 128	35		
32	*Fondul Hagi-Vasile*											
	Cuponul funciar urban 5°/₀ . . . L	1 345,—	26 900	—								
	minus 1°/₀ pentru pensiuni . »	13,45										
	Rămâne L	1.331,55										
	minus 15°/₀ prelevaţi »	199,75					1 131	80				
	Rest până la împlinirea sumei de L 5 000,— premiul din 1906 scris la cheltueli						3 868	20	5 000	—		
33	*Fondul Dr C Istrati*											
	Cuponul funciar urban 5°/₀ . . . . . . Lei	50,—	400	—								
	minus 1°/₀ pentru pensiuni . . Lei	—,20							19	80	43 590	20
			1 517 000	—	294 417	05					404 683	20

Transport . . L.	404 683	20
	404 683	20

FUNDAŢIUNEA VASILE ADAMACHI

1. — *Raportul Cassierului-comptabil asupra gestiunii Fundaţiunii Adamachi dela 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904*

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezentà situaţiunea comptabilităţii şi a cassei Fondului V. Adamachi pe exerciţiul 1903—4 până la încheierea definitivă a anului budgetar, 31 Maiu 1904.

A. Din veniturile înscrise în buget de	L.	139 634,07
se scade *excedentul* votat pe 1903—4 de	»	21 534,32
rămân venituri de incassat de	L.	118 099,75
din cari s'a incassat până acum suma de	»	113 049,95
rămânând de incassat suma de	L.	5 049,80

şi anume:

I. Sume incassabile.

Moşia Călimăneşti, rest din câştiul 26 Octomvrie 1903	L.	949,80		
şi câştiul 23 Aprilie 1904	»	3 100,—	L	4 049,80

II. Sume neincassabile:

Dobânzi dela Fondul Otteteleşanu, din cauză că încă din cursul anului trecut 1902—3 s'a achitat din împrumut suma de L. 20 000,— a 5%.	»	1 000,—
şi care s'a scăzut din excedent, după cum se va vedeà sub *D.*		
În total ca sus	L.	5 049,80

B. Saldurile arătate în raportul anului trecut s'au incassat mai toate, afară de următoarele cupoane de Banca Naţională:

2 cupoane pe 1900 a L 123,25	L.	246,50		
2 » » 1901 » » 124,85	»	249,70	L.	496,20

lângă care se mai adaugă şi restanţele din anul curent:

Moşia Calimăneşti, rest din câştiul 26 Octomvrie 1903	L.	949,80		
şi câştiul de 23 Aprilie 1904	»	3 100,—	L	4 049,80
În total. . .			L.	4 546,—

de incassat în anul viitor 1904—5.

C. Situaţiunea bugetului de cheltueli este următoarea:

			Votat		Cheltuit		Rămas
Art.	1	L.	1 000,—	L.	—,—	L.	1.000,—
»	2	»	1 500,—	»	816,20	»	683,80
»	3	»	17.639,75	»	17 639,75	»	—,—
»	4	»	76.600,—	»	66 472,21	»	10.127,79
»	5	»	4 000,—	»	2 999.30	»	1.000,70
»	6	»	500,—	»	272,60	»	227,40
»	7	»	1.000,—	»	968,55	»	31,45
»	8	»	10.000,—	»	4 000,—	»	6 000,—
»	9	»	3 000,—	»	1.383,93	»	1 616,07
»	10	»	1.500,—	»	600,—	»	900,—
Total		L.	116 739,75	L.	95 152,54	L	21 587,21

Din suma necheltuită de . . . . L 21 587,21
se scad:

a) *Asigurări, reparaţiuni şi întreţinerea ecaretelor*
Suma votată pe anul curent s'a trecut ca sald pe 1904—5 pentru reparaţiunea morilor de pe moşia Roşiori. . . . . L 1 000,—

b) *Premiul,* partea ce nu s'a dat în anul curent din premiul de L. 5 000,— şi s'a trecut la capitalizări . . . . L. 1 000,—
şi premiul întreg nedat în anul curent. » 5 000,— » 6 000,— » 7 000,—

Prin urmare s'a cheltuit mai puţin cu . . . . L. 14 587,21

şi anume:

1. *Călătorii, hotărnicii, etc* . . . . L 683,80
2. *Burse, cheltueli de şcoală şi cercetări*. . . . » 10 127,79
3. *Şcoala Adamachi din Iaşi şi grijile sufletului* » 1 000,70
4 *Cheltueli de procese*. . . . . » 227,40
5 *Cheltueli neprevăzute* . . . . » 31,45
6. *Publicaţiunile Fondului* . . . . » 1.616,07
7 *Indemnizarea juriilor examinatoare ale concursurilor* . . . . » 900,—

Suma ca mai sus . . L. 14 587,21

care se va trece la excedent sub *D.*

D. Comptul excedent este următorul:
Excedentul arătat în raportul anului trecut a fost de . . . . L. 4 964,72
lângă care adăugându-se.

a) *Moşia Călimăneşti,* dobânzi de întârzierea plăţii câştiurilor . . . . L. 22,—

Transport. . L. 22,— L. 4 964,72

Report. . L.		22,—. .	. L. 4 964,72
b) *Moşia Roşiori,* amenda d-lor Şmilovici, conform procesului verbal No. 5.861, pentru stricăciuni făcute în pădure		» 360,—	
c) *Cupoane*. spor la 207 cupoane de Banca Naţională a L. 2,05		» 424,35	
d) *Efecte,* spor din efecte ieşite la sorţi şi înlocuite.		» 1 614,20	
e) *Suma* ce s'a obţinut din vânzarea fânului cosit din poenile pădurii Roşiori	L. 234,40		
Idem din vânzarea crăcilor scoase din pădure	» 79,—	» 313,40	
f) *Suma* incassată din condamnarea ţăranilor de pe moşia Călimăneşti pentru stricăciuni în pădure		» 450,—	
g) *Amenda* pădurarului Andone de pe moşia Roşiori		» 20,—	
Suma . .		L. 3 203,95	
h) Suma ce a rămas necheltuită din bugetul cheltuelilor, după cum s'a văzut sub *C*.		» 14 587,21	» 17.791,16
		În total. . L.	22.755,88

De acì se scad:

Suma votată în buget ca excedent din 1901—2 .	L 21.534,32	
Dobânzi, suma ce nu s'a putut incassă, din cauză că din împrumutul făcut Fondului Otteteleşanu s'a achitat un acompt de L. 20 000,— a 5% .	» 1.000,—	» 22 534,32
Rămâne excedent de înscris pe 1904—5 . .		L. 221,56

E. Fondul în efecte depuse la Banca Naţională şi arătat în anul trecut în

	Nominal	Peste nominal	Total
sumă de	L. 1.371.800,—	L. 270.142,—	L. 1.641 942,—
a crescut prin capitalizarea în efecte de.	» 40 000,—	» —,—	» 40.000,—
În total . . .	L. 1.411 800,—	L. 270.142,—	L. 1 681.942,—

şi anume:

				Nominal	Peste nominal	Total
65	func. rurale de 5%	a L.	5.000,—	L 325.000,—	L. —,—	L 325.000,—
518	» » » 5%	»	1.000,—	» 518 000,—	» —,—	» 518 000,—
27	» » » 5%	»	100,—	» 2.700,—	» —,—	» 2.700,—
2	» » » 4%	»	5 000,—	» 10 000,—	» —,—	» 10 000,—
612	efecte		Transport. .	L. 855 700,—	L. —,—	L 855.700,—

612 efecte			Report .	L. 855.700,—	L. —,—	L. 855 700,—
34 rentă amortiz	» 5%	»	5.000,—	» 170.000,—	» —,—	» 170.000,—
24 » »	» 5%	»	500,—	» 12.000,—	» —,—	» 12.000,—
12 func. urbane	» 5%	»	5.000,—	» 60 000,—	» —,—	» 60.000,—
15 » »	» 5%	»	1.000,—	» 15.000,—	» —,—	» 15 000,—
4 » »	» 5%	»	100,—	» 400,—	» —,—	» 400,—
12 rentă amortiz.	» 4%	»	5.000,—	» 60.000,—	» —,—	» 60.000,—
11 » »	» 4%	»	2.500,—	» 27.500,—	» —,—	» 27.500,—
64 » »	» 4%	»	1.000,—	» 64.000,—	» —,—	» 64.000,—
85 » »	» 4%	»	500,—	» 42.500,—	» —,—	» 42 500,—
2 » »	» 4%	»	100,—	» 200,—	» —,—	» 200,—
209 acţiuni de Banca Naţ		»	500,—	» 104 500,—	» 270 142,—	» 374 642,—
1.084 efecte în valoare totală de . .				L. 1 411.800,—	L. 270.142,—	L 1.681.942,—

Notă. — Din suma de nominal L. 1.411.800,—, efecte arătate ca depuse la Banca Naţională, lipsesc 2 acţiuni de Bancă în valoare nominală de L. 1.000; aceste acţiuni au lipsit la luarea în posesiune a averii; iar cupoanele s'au incassat regulat în fiecare an până la 1899 inclusiv.

F. Capitalul Fondului a fost în anul 1902—3 . . . . . . L. 241 368,65
lângă care se mai adaugă în anul 1903 —4 .
a) Capitalizările votate pe 1903—4, după buget L. 22.894,32
b) Valoarea premiilor ce nu s'au dat în anul curent » 6 000,— » 28 894,32
Suma. . . L. 270.262,97
De aci se scade:
Capitalizarea în efecte de nominal L 40 000,— . . . . » 35 871,20
Totalul capitalului de azi este de L. 234 391,77

Cea mai mare parte din acest capital se află în următoarele împrumuturi:
1. *Împrumutul Donici* de . . . . L. 117.637,75
2. » *Otteteleşanu* de . . . » 90 000,—
3. » *Academiei* pentru casa din
Craiova (Fondul Macinca) de . . . . . L. 12.024,10
din care s'a achitat în cursul anului . . . » 2 000,— » 10 024,10
Totalul împrumuturilor . . . L. 217.661,85
iar restul capitalului în numerarul cassei şi în salduri.

G. În raportul anului trecut 1902—3, pentru reparaţiunea morilor de pe moşia Roşiori se arată următoarele salduri pe anul 1903—4 ·
a) Venitul extraordinar, suma ce a mai rămas necheltuită din L. 2 000,— depuşi de d-nii Şmilovici, arendaşii moşiei Roşiori, pentru raparaţiunea morilor, conform contractului . . . . L. 404,13
Transport. . L. 404,13

Report. . L. 404,13

b) *Reparațiuni și întreținerea ecaretelor.* S'a arătat că suma votată în bugetul pe 1902—3, conform dispozițiunilor luate, se trece ca sald pe 1903—4 pentru reparațiunea acestor mori . . . . L. 1 000,—

iar în anul curent se dispune ca și suma votată și rămasă disponibilă la acelaș articol să se întrebuințeze tot la reparațiunea morilor . . . . » 1 000,— » 2 000,—

Deci pe 1904—5 avem un sald de . . . L. 2.404,13

Numerarul cassei la 31 Maiu 1904 este de . . . . L. 14.809,61

II — Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor Fundaţiunii Adamachi dela 1 Iunie 1903 — 31 Maiu 1904

Domnilor Colegi,

În urma însărcinării ce mi-a fost dată de colegii mei din Comisiunea financiară, am examinat cu cea mai mare luare aminte şi scrupulozitate socotelile Fundaţiunii Adamachi, pe baza bugetului votat pentru această fundaţiune, pe exerciţiul dela 1 Iunie 1903 până la 31 Maiu 1904, precum şi raportul d-lui Cassier-comptabil, şi am onoare a vă aduce la cunoştinţă, în cele ce urmează, rezultatul cercetărilor mele

I. Veniturile au fost evaluate în buget la . . . . L 139.634,07
din cari scăzându-se excedentul votat pe 1903—4. . . . » 21.534,32
rămâneà de incassat până la 31 Maiu 1904 . . . . . L 118.099,75
din care scăzându-se suma incassată până la această dată » 113 049,95
rezultă un rest de . . . L 5 049,80

Acest rest se compune dintr'unele sume ce se vor puteà incassà şi dintr'alta care nu se va puteà incassà, şi anume
Rest din câştiul dela 26 Octomvrie 1903 dela moşia Călimăneşti . . . . L. 949,80
Câştiul dela aceeaş moşie dela 23 Aprilie 1904 . » 3 100,—
Suma incassabilă. . . . . L. 4 049,80
Nu se va puteà incassà dobânda de 1 000 lei dela Fondul Otteteleşanu, din cauză că s'a achitat din capitalul ce i s'a fost împrumutat suma de 20 000, care cu 5% produceà dobânda de » 1 000,—
Totalul egal cu cel de sus . . . L 5 049,80

Această sumă de 1.000 lei s'a scăzut, după cum se va vedeà mai departe, dela excedent.

Din saldurile neincassate şi arătate în raportul anului trecut în sumă de . . . . L. 2 074,40
s'au incassat în total . . . . » 1 578,20
rămânând de incassat suma de . . . . L. 496,20
care provine din următoarele cupoane ale Băncii Naţionale:
2 cupoane din anul 1900 a . . . L. 123,25 L 246,50
2 » » » 1901 a . . . . . » 124,85 » 249,70
Totalul egal cu cel de sus. . . . L. 496,20

La această rămăşiţă mai trebuesc adăugate sumele incassabile arătate mai sus din câştiurile moşiei Călimăneşti . . » 4 049,80
Rămâne deci de incassat în 1904—5 restanţa de . . . . . L. 4 546,—

II. Cheltuelile prevăzute în bugetul anului 1903—4 se urcă la L. 139.634.07
din care scăzându-se capitalizările votate pentru acel an în
sumă de . . . . » 22.894,32
rămâne pentru cheltueli . . . . L 116 739,75
din care însă s'au cheltuit numai . . . . » 95 152,54
rămânând necheltuită suma de . . . . L. 21.587,21
după specificarea ce se vede în raportul Cassierului-comptabil.

Din această sumă necheltuită se scad
a) Suma prevăzută în buget pentru *reparațiuni și întreținerea ecaretelor*, care s'a trecut ca sald pe 1904—5 pentru reparațiunea morilor de pe moșia Roșiori . . . . L. 1.000,—
b) Parte din premiul de 5.000 lei ce nu s'a dat în anul 1903—4 . . . . Lei 1 000,—
și premiul întreg nedat în acelaș an . » 5.000,—
Ambele aceste sume s'au trecut la capitalizări . » 6 000,—
În total de scăzut . . . . . » 7.000,—
Rămâne deci sumă cheltuită mai puțin . . . . L. 14.587,21
care s'a trecut la excedent.

III Excedentul anului 1903—4 a fost de . . . . L 221,56

El rezultă din următoarele fonduri:
Excedentul anului precedent 1902—3 a fost de . . . . . L. 4.964,72
La care se adaugă.
a) Dobânzi de întârziere la câștiurile moșiei Călimănești . . . . L 22,—
b) Amenda d-lui Șmilovici pentru stricăciuni la moșia Roșiori . . . . » 360,—
c) Spor la 207 cupoane de Banca Națională a 2,05 » 424,35
d) Spor de efecte ieșite la sorți și înlocuite . . »1.614,20
e) Sume obținute din fânul din poenile pădurii Roșiori lei 234,40 și din vânzarea crăcilor scoase din pădure lei 79,—, sau la un loc . . . . » 313,40
f) Suma incassată dela țărani pentru stricăciuni în pădurea din Călimănești . . . . L. 450,—
g) Amenda pădurarului Andone dela Roșiori . » 20,—
h) Suma rămasă necheltuită, arătată mai sus . » 14.587,21
Adică . . . . » 17 791,16
care adăugată la excedentul din trecut, avem în total . . . L. 22 755,88
Transport . L. 22.755,88

Report L 22.755,88

Din care se scad:

a) Suma votată în buget ca excedent din 1901—2 L 21.534,32

b) Dobânda de 1.000 lei ce nu s'a putut incassà, din cauză că din împrumutul făcut Fondului Otteteleşanu s'a achitat un acompt de 20 000 . . . . » 1 000,—

De scăzut în total . . . » 22 534,32

Rămâne suma întocmai ca cea de sus de . . . . . . L 221,56

care s'a trecut ca excedent pe 1904—5.

IV. Fondul in efecte al Fundaţiunii Adamachi, depus la Banca Naţională, erà în anul trecut în valoare nominală de lei 1 371 800,— la care adăugându-se valoarea peste nominal a celor 209 acţiuni ale Băncii Naţionale, de lei 270 142,— rezultă pentru fondul în efecte . . . . L. 1.641.942,— la care adăugându-se capitalizările din cursul acestui an cu efecte în valoare nominală de . . . . » 40 000,—

Fondul în efecte este acum de . . . . L. 1.681 942,—

Specificarea efectelor ce-l compun se găseşte în raportul Cassierului comptabil.

Cele 209 acţiuni ale Băncii Naţionale, cari au fost cumpărate cu suma de 374 642 lei, valorau după cursul zilei de 31 Maiu 1904, socotit a lei 2 290,— suma de lei 478.610,— şi prin urmare valoarea fondului în efecte este de lei 1.785.910,—, aceasta conform hotărîrii Acedemiei dela 6 Martie 1904.

V Capitalul în numerar a fost în 1902—3 de . . . . . L. 241.368,65

la care se adaugă în 1903—4:

a) Capitalizările votate în bugetul 1903—4 L. 22.894,32

b) Valoarea premiilor ce nu s'au dat în acest an » 6.000,—

De adăugat . . . . » 28 894,32

Suma . . L. 270.262,97

Din care avem de scăzut capitalizarea în efecte în valoare nominală de 40 000,— . . . . » 35 871,20

Prin urmare capitalul în numerar la finele anului 1903—4 e de L. 234 391,77

Cea mai mare parte din acest capital se află depus în următoarele împrumuturi.

1. La succesiunea Donici . . . . L 117.637,75

2. La Fondul Otteteleşanu . . . . » 90 000,—

3. La Academie (pentru Fondul Macinca), din care s'a achitat în cursul anului 2 000 lei . . . » 10 024,10

Totalul împrumuturilor . . L. 217 661,85

Diferinţa până la capitalul indicat mai sus se găseşte în numerarul cassei şi în salduri.

VI. *Salduri.*

În raportul anului 1902—3 se arată, pentru reparaţiunea morilor de pe moşia Roşiori, următoarele două salduri pe anul 1903—4:

1. Suma necheltuită din cei 2 000 lei depuşi de d-l Şmilovici, arendaşul moşiei, pentru reparaţiunea morilor, conform contractului	L	404,13
2 Suma votată în bugetul pe 1902—3 la reparaţiuni şi întreţinerea ecaretelor şi care se destinase reparaţiunii morilor dela Roşiori	»	1 000,—
Adică . .	L.	1 404,13
La care se mai adaugă tot în acelaş scop suma înscrisă în bugetul pe 1903—4 la acelaş articol şi care nu s'a cheltuit	»	1 000,—
Rămâne deci pentru 1904—5 un sald de . .	L	2 404,13
VII. În fine *numerarul cassei*, constatat la 31 Maiu 1904 prin procesul-verbal al Comisiunii financiare, a fost de . . .	L.	14 809,61

Cercetând actele justificative şi registrele, atât pentru venituri cât şi pentru cheltueli, le-am găsit în cea mai perfectă regulă

Am mai constatat împreună cu colegii mei şi cu d-l I Kulinderu, Preşedintele Academiei, care păstrează cheia dela cassa de fer, recepisele efectelor depuse la Banca Naţională şi le-am găsit întocmai ca cele arătate în raportul d-lui Cassier-comptabil.

Raportor, *St C Hepites*

Membri, *Dr C. I Istrati, Gr Ştefănescu*

Bugetul Fundațiunii Adamachi pe 1905—1906.

BUGETUL FUNDAŢIUNII ADAMACHI PE 1905—1906

VENITURI

I	**Excedent** din anul 1903—1904					221 56
II	**Cupoane**					
	Scrisuri funciare rurale 5% pe 1 an	845 700 —			42 285 —	
	» » » 4%, idem ..	10 000 —			400 —	
	Renta amortizabilă 5%, idem	182 000 —			9 100 —	
	Scrisuri funciare urbane 5%, idem.	75 400 —			3 770 —	
	Renta amortizabilă 4%, idem	194 200 —			7 768 —	
	Dividende la 207 acţiuni de Banca Naţională a L 115,35	103.500 —	268 142 —		23 877 45	87 200 45
III	**Dobânzi**:					
	Dobânda 5% la *împrumutul Fondului Donici* pe 1 an, de			113 000 —	5 650 —	
	Idem, la *împrumutul Fondului Otteteleşanu*			94 700 —	4 735 —	
	Idem, la *împrumutul Fondului Macinca*, de			6 024 10	301 20	10 686 20
IV	**Amortisment**:					
	Amortisment din *împrumutul Fondului Donici* de L 116 000				3 000 —	
	Idem din *împrumutul Fondului Macinca* de L 8 024,10				2 000 —	5 000 —
V	**Proprietăţi**.					
1	*Moşia Călimăneşti*, arenda pe 1 an ..				9 650 —	
2	» *Roşiori*, idem				13 250 —	22 900 —
		1 410 800 —	268 142 —	213 724 10		126 008 21

CHELTUELI

I	**Capitalizări** pe 1905—1906:		
1	*Amortisment dela Fondul Donici* din imprumutul de .... L 116.000,—	3 000 —	
	Idem dela Fondul Macinca din imprumutul de .... » 8 024,10	2 000 —	5 000 —
II	**Cheltueli proprii**:		
1	*Fonciera moşiei Călimăneşti*	600 —	
2	*Reparaţiuni şi întreţinerea ecaretelor* .... Lei 1 000,—		
	Reparaţiunea ecaratelor dela moşia Călimăneşti .... » 3 753,56	4 753 56	
3	*Cheltueli de îngrijirea imobilelor, călătorii, pădurari*	1 000 —	
4	*Prelevările 1% pentru fondul de pensiuni* la Lei 120.786,65	1 207 85	
5	» *15% pentru Academie* la Lei 118 978,85	17.846 80	
6	*Burse, cheltueli de şcoală şi cercetări* .... Lei 73 000,—		
	Burse pentru 10 elevi dela şcoala Agarici a Lei 360 anual. » 3 600,—	76 600 —	
7	*Şcoala Adamachi din Iaşi şi grijile sufletului* (art 3 Regulament)	3.000 —	
8	*Cheltueli de procese*	500 —	
9	» *neprevăzute*	1.500 —	
10	*Două premii* din 1906, a L. 5 000	10 000 —	
11	*Publicaţiunile Fondului Vasile Adamachi*	3 000 —	
12	*Indemnizarea membrilor din juriile concursurilor pentru burse*	1 000 —	121 008 21
			126 008 21

FUNDAȚIUNEA OTTETELEȘANU.

I.— Raportul Cassierului-comptabil asupra gestiunii Fundațiunii Otteteleșanu dela 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezentà situaţiunea comptabilităţii şi a cassei Fondului Otteteleşanu pe anul 1903—4 până la 31 Maiu 1904, încheierea definitivă a anului bugetar.

A. Din veniturile înscrise în buget de			L.	146 238,33
se scade excedentul votat pe 1903—4 din 1901—2	L.	378,78		
şi deficitul la votarea bugetului pe a. c.	»	2.003,30	»	2.382,08
Rămân venituri de incassat de			L.	143.856,25
din cari s'a incassat până acum suma de			»	136 033,55
şi au rămas venituri de incassat de			L.	7 822,70

şi anume:

I Sume incassabile

a) Moşia Bătăşani, rest din câştiul 23 Aprilie 1904			L.	880,—
b) Grajdurile din str. Teatrului, rest din chiria pe 26 Octomvrie 1903			»	850,—
c) Grădina din str Teatrului, rest din chiria pe 26 Octomvrie 1903	L.	1.500,—		
şi chiria pe 23 Aprilie 1904	»	2 500,—	»	4 000,—
Suma			L	5.730,—

II Sume neincassabile:

Moara dela Măgurele, în regie, suma ce nu se poate incassà, conform prevederilor budgetare	»	2 092,70
Suma ca mai sus de . .	L.	7.822,70

B. Saldurile rămase neincassate din veniturile anului 1902—3 şi arătate în raportul din 1903 Maiu 31 s'au incassat în total

C. Situațiunea bugetului de cheltueli este următoarea

Cheltuelile Fundațiunii:

		Votat		Cheltuit		Rămas
Art. 1.	L.	19.000,—	L	17.457,97	L.	1.542,03
» 2.	»	7.000,—	»	6 924,49	»	75,51
» 3	»	1.000,—	»	847,50	»	152,50
» 4.	»	1.700,—	»	1 700,—	»	—,—
» 5.	»	9.000,—	»	8 980,43	»	19,57
» 6.	»	17.100,95	»	17.100,95	»	—,—
» 7	»	500,—	»	16,25	»	483,75
» 8	»	1 500,—	»	1 500, –	»	—,—
» 9	»	1 375,—	»	1 375,—	»	—,—

Cheltuelile Institutului

Art. 1.	L	32 720,—	L	32 695,—	L	25,—
» 2.	»	26.352,—	»	26.352,—	»	—,—
» 3.	»	1 137,60	»	1 137,60	»	—,—
» 4	»	4 512,—	»	4 512,—	»	—,—
» 5.	»	2.508,—	»	2 508,—	»	—,—
» 6.	»	1.234,—	»	1 234,—	»	—,—
» 7.	»	1 250,—	»	1 250,—	»	—,—
» 8.	»	4 320,—	»	4 320,—	»	—,—
» 9.	»	1.100,—	»	1 100,—	»	—,—
» 10.	»	3 750,—	»	3 750,—	»	—,—
Dobânzi	L.	5.500,—	L	4 921,61	L.	578,39
Total	L	142.559,55	L	139 682,80	L.	2 876,75

Suma rămasă necheltuită de . . . L 2 876,75

provine din următoarele articole:

a) *Anuitatea moșiei Fundu-Chiselet*	L	1 542,03
b) *Impozite*	»	75,51
c) *Asigurări*	»	152,50
d) *Reparațiuni la imobile*	»	19,57
e) *Cheltueli de procese*	»	483,75
f) *Corpul didactic și servitorii*	»	25,—
g) *Dobânzi*	»	578,39
În total	L.	2 876,75

D. Fondul în efecte, arătat în raportul anului trecut, ca valoare este tot acelaș:

			Nominal		Peste nominal		Total
8	titl. rentă amort de 4% a L. 5.000	L	40 000,—		—,—	L.	40.000,—
19	» » » » 4% » 2 500	»	47 500,—		—,—	»	47.500,—
126	» » » » 4% » 1.000	»	126 000,—		—,—	»	126.000,—
9	» » » » 4% » 500	»	4 500,—		—,—	»	4.500,—
3	» » » » 4% » 100	»	300,—		—,—	»	300,—
19	scris. func. rurale » 5% » 5.000	»	95 000,—		—,—	»	95.000,—
7	» » » » 5% » 1 000	»	7.000,—		—,—	»	7 000,—
15	» » » » 5% » 100	»	1 500,—		—,—	»	1 500,—
15	acț de Banca Națională » 500	»	7 500,—	L	15 000,—	»	22 500,—
221	efecte în valoare de	L.	329 300,—	L.	15 000,—	L.	344.300,—

E. Fondul Elena Dr. N. Turnescu pentru înzestrarea elevelor dela Institutul Otteteleșanu, arătat în raportul anului trecut, este tot acelaș de nominal . . . . L 31 000,—

și anume:

10	scrisuri funciare urbane de 5% a L 1.000,—	L.	10 000,—	
10	» » » » 5% » 100,—	»	1.000,—	
4	» » rurale » 5% » 5.000,—	»	20 000,—	
24	efecte în valoare nominală de	L.	31.000,—	
	și un sald în numerar de	»	146,50	
	Averea totală este de	L.	31.146,50	

F. Comptul excedent.

Deficitul arătat la încheierea anului 1902—3 de . . . . L. 771,15

a mai crescut în cursul anului cu:

a) Deficitul votat în budget pe 1903—4. . . . . » 2.003,30

b) Moara dela Măgurele, suma ce nu s'a putut incassà din prevederea bugetară . . . . » 2 092,70

Suma L. 4.867,15

Din care se scad următoarele beneficii incassate în cursul anului:

1) Suma incassată dela d-l Staicu de pe moșia F.-Chiselet din datoria ce a avut către moșie . L. 100,—

2) Idem dela locuitorul Ștefan Nicu de pe aceeaș moșie pentru grâul din 1901 . . . . » 102,—

3) Suma obținută din vânzare de scânduri, plopi, crăci din pădurea de pe moșia Oteteliș . . . » 458,20

4) Din vânzarea a 640 kgr fier și 200 kgr. tuciu vechiu . . . . » 33,—

5) *Moșia Fundu-Chiselet,* dobânzi din întârzierea plății câștiurilor . . . . » 634,15

Transport. . L. 1.327,35 L. 4 867,15

Report. .	L.	1.327,35	L.	4 867,15
6) *Moşia Bătăşani*, dobânzi de întârziere .	»	252,65		
7) *Cupoane*, spor la 15 cupoane de Banca Naţională a . . . . L. 2 05	»	30,75		
8) *Efecte*, spor din efecte ieşite la sorţi şi înlocuite	»	323,40		
Suma . .	L.	1.934,15		
9) Sumele rămase din bugetul cheltuelilor, după cum s'a văzut sub *C*	»	2 876,75	L.	4 810,90
Deci avem un deficit la încheierea anului 1903—4 de . . .			L.	56,25

ce se va trece pe anul viitor 1904—5.

G Împrumutul dela Fondul Adamachi şi arătat în raportul anului trecut este acelaş, de . . . . L. 90.000,—

H. La articolul *Reparaţiuni la imobile*, în raportul anului trecut, s'a arătat ca sald pe anul curent 1903—4, pentru reparaţiunea ecaretelor *de pe moşia Fundu-Chiselet*, suma de . L. 2 870,86

care s'a cheltuit în total . . . .

Notă.—La articolul *Înzestrarea elevelor dela Institutul Otteteleşanu* s'a votat în bugetul 1903—4 suma de . . . . L. 3 300,—

care sumă necheltuindu-se se trece pentru acelaş scop pe anul 1904—5 ca sald de cheltuit.

Numerarul cassei la 31 Maiu 1904 este de . . . . L. 67.260,25

II. Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor Fundaţiunii Otteteleşanu de la 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904

Domnilor Colegi,

Subsemnatul, fiind însărcinat de colegii mei din Comisiunea financiară ca să cercetez, ca şi în anii trecuţi, bugetul Fundaţiunii Otteteleşanu pe exerciţiul bugetar de la 1 Iunie 1903 până la 31 Maiu 1904, viu a vă aduce la cunoştinţă următoarele:

Mai întâiu viu să vă arăt, Domnilor Colegi, că speranţa ce vă exprimam prin raportul meu din anul trecut în privinţa fondului pentru înzestrarea fetelor acestui Institut a devenit o realitate. În anul curent dorinţele fericitului donator şi fondator al Instituţiunii «Ioan Otteteleşanu» s'au realizat punându-se, pentru prima oară, în bugetul actual un articol nou, pentru înzestrarea a 11 eleve dela Institutul Otteteleşanu cu câte lei 300,— de fiecare, în total lei 3.300,— care pe viitor se va înscrie regulat în bugetul de cheltueli.

I.

A. Veniturile după buget votate de Academie pentru anul 1903—4 au fost în sumă de			L.	146.238,33
din care se scad				
Excedentul votat pe 1903—4	L	378,78		
şi deficitul votat cu încheierea bugetului .	»	2 003,30	L.	2 382,08
Rămân venituri net . .			L.	143.856,25
din cari s'a incassat suma de			»	136 033,55
Rămâne deci de incassat în viitor suma de			L.	7.822,70
Din care sumă se mai pot incassă următoarele.				
1 Din arenda moşiei Bătăşani.	L.	880,—		
2. Din chiria grajdurilor din strada Teatrului .	»	850,—		
3. » » grădinii din strada Teatrului. .	»	4 000,—		
Nu se mai poate incassă dela Moara Măgurele din suma prevăzută în buget	»	2 092,70		
În total ca sus			L.	7 822,70

B. Cheltueli după buget:

Cheltuelile votate de Academie pentru anul 1903—4 au fost în sumă de.			L.	146.238,33
De aci se scad:				
a) Înzestrarea elevelor dela Institut	L	3.300,—		
b) Amortismentul din deficitul anului trecut	»	378,78	»	3.678,78
şi rămâne suma de . .			L.	142.559,55
Din care s'a cheltuit			»	139 682,80
Rămâne prin urmare cheltuit mai puţin suma de . .			L.	2.876,75

II.

Veniturı şi cheltueli în afară de buget·

A Veniturı·

Dacă din veniturıle bugetului curent nu s'a putut incassă decât suma de lei 136.033,55, după cum s'a văzut maı sus, s'au incassat în schimb toate rămăşiţele pe cari le-am arătat în raportul meu din anul trecut, cari erau de . . . . L 23.187,69

La cari trebue să adăugăm şi incassărıle făcute în afară de buget şı avem:

1. Dobânzi şi alte venituri extraordinare arătate în raportul şi situaţiunea de cassă a d-lui Cassier şi anume.

a) Sume incassate în comptul datorıei fostului arendaş al moşiei Fundu-Chıselet d-l N. H. Gheorghiu . . . . L. 202,—

b) Din vânzare de fier vechiu . . . . . . » 33,—

c) Din vânzarea de crăci din păduri, şi altele » 458,20

d) Dobânzi la arenda moşiei Fundu-Chiselet . . . . L. 634,15

e) Dobânzi la arenda moşiei Bătăşani » 252,65 » 886,80 » 1.580,—

2. Spor la 15 cupoane de Banca Naţıonală a L. 2,05. . . L. 30,75

3. Efecte ieşite la sorţi . . . . » 14.000,—

4. Numerarul cassei găsit la 31 Maiu 1903, când s'a încheiat exerciţiul anului trecut . . . . » 48.658,52

Totalul incassărılor extrabugetare . . . . L. 87.456,96

B. Cheltueli:

1. Reparaţiuni la ecaretele de pe moşia Fundu-Chiselet din saldul rămas din 1902—3, arătat în raportul cassieriei . . . . L. 2 870,86

2 Efecte cumpărate spre înlocuirea celor ieşite la sorţı . . » 13.676,60

Totalul cheltuelilor extrabugetare . . . . L. 16.547,46

C. Dacă la ıncassările extrabugetare de . . . . L. 87.456,96
adăugăm ıncassările după buget arătate maı sus, de. . . » 136 033,55

Avem ıncassărı în total de . L. 223.490,51

din carı scăzând:

1. Cheltuelile prevăzute în buget . . . . . L 139.682,80

2. Cheltuelile extrabugetare . . . . . . » 16 547,46 » 156 230,26

Rămâne încă suma de. . . L. 67.260,25

pe care am constatat-o în numerar la încheıerea socotelilor în zıua de 31 Maıu 1904.

D. Deficitul anului acestuia.

Am arătat în raportul anului trecut că deficitul a fost la încheierea anului în sumă de . . . . L 771,15
la care se mai adaugă acum:

1. Deficitul votat în bugetul actual 1903—4 . . . . » 2 003,30
Suma ce nu s'a putut incassă din suma prevăzută ca venit la Moara dela Măgurele . . . . » 2.092,70

Suma . . L. 4 867,15

Dar dacă vom scădeà sumele incassate extrabugetar şi provenite din dobânzile arenzilor întârziate, vânzări de uscături din pădurile de pe moşii, spor din cupoane, efecte ieşite la sorţi şi înlocuite, etc. precum şi suma necheltuită din bugetul de cheltueli, în sumă de. . . . . » 4 810,90
deficitul de înscris în viitor este numai de . . . . L 56,25

Împrumuturi.

Împrumutul dela Fondul Adamachi arătat de mine în raportul anului trecut a rămas tot acelaş, în sumă de. . . . . L 90 000,—

Ca să ajungem la această constatare, am cercetat, Domnilor Colegi, cu de-amăruntul toate regîstrele şi actele justificative relative la incassările şi cheltuelile făcute, şi le-am găsit pe toate în cea mai perfectă regulă şi conform cu prevederile bugetare sau cu încheierile Delegaţiunii.

III.

Fondul în efecte ce posedă Fundaţiunea Otteteleşanu şi cari sunt depuse la Banca Naţională cu recepisele ce se aflā în cassa de fier a Academiei şi pe cari le-am constatat împreună cu colegii mei şi cu d-l I. Kalinderu, Preşedintele Academiei, care păstrează cheia, sunt ca şi în anul trecut, după cum se vede şi din raportul d-lui Cassier, în valoare nominală de lei 329 300,— peste nominal lei 15.000,— total . . . . . L. 344.300,—

Valoarea celor 15 acţiuni de Banca Naţională ce posedă fondul, calculate după cursul zilei din 31 Maiu 1904 a lei 2.290,— este de . . . . L 34 350,—
Deci în plus peste suma arătată în raportul d-lui Cassier de » 22 500,—
Cu suma de . L 11.850,—

Care adăugată lângă suma de mai sus de L. 344 300,— avem azi efecte de . . . . L 356 150,—

Pe lângă aceste efecte proprii ale fondului mai sunt şi efectele:

Fondului Elena Dr. N. Turnescu, destinat pentru înzestrarea elevelor dela Institutul Otteteleşanu; el este tot astfel, precum am avut onoarea a-l arătà în raportul anului trecut, şi anume în efecte.

10 scrisuri funciare	urbane	5%	a L.	1.000,—	L.	10 000,—	
10 » »	»	5%	» »	100,—	»	1.000,—	
4 » »	rurale	5%	» »	5.000,—	»	20 000,—	
24 efecte în valoare de nominal.					L.	31.000,—	
Şi un sald în numerar de					»	146,50	
					În total . . L.		31 146,50

Numerarul cassei constatat prin procesul-verbal al Comisiunii financiare la 31 Maiu 1904 a fost, după cum am spus mai sus, de . . L. 67.260,25

Acesta este, Domnilor Colegi, rezultatul îndelungilor mele cercetări şi constatări, ce am făcut în starea fondurilor, veniturilor şi cheltuelilor Fundaţiunii Otteteleşanu pe anul expirat, la 31 Maiu 1904.

Raportor, *Gr. Ştefănescu.*

Membri, *Dr C I Istrati, St. C Hepites*

VENITURI — BUGETUL FUNDAŢIUNII OTTETELEŞANU PE ANUL 1905—1906. — CHELTUELI

VENITURI

I	**Proprietăţi:**				
	1 *Moşia Fundu-Chiselet*, arenda pe 1 an .			65 400 —	
	2 » *Măgurele*, idem			24 000 —	
	3 » *Oteteliş*, idem			16 400 —	
	4 » *Bătăşani*, idem . .			3 820 —	
	5 *Moara dela Măgurele*, idem			5 700 —	
	6 *Imobilul din calea Victoriei No 49*, idem			10 000 —	
	7 *Grajdurile din str Teatrului*, idem .			2 500 —	
	8. *Grădina din str Teatrului*, idem .			5.000 —	132 820 —
II	**Cupoane**				
	Cupoane funciare rurale 5%, pe 1an	103 500 —		5 175 —	
	» rentă amortizabilă 4%, idem . . .	218 300 —		8.732 —	
	» dividende la 15 acţiuni de Banca Naţională a Lei 115,35	7 500 —	15 000 —	1.730 25	15 637 25
III	**Fondul Elena Dr N Turnescu:**				
	Cupoane funciare rurale şi urbane 5%, pe 1 an	31 000 —			1 550 —
		360 300 —	15 000 —		150.007 25

CHELTUELI

I	**Înzestrări** a 10 eleve dela Institut pe a. c, a Lei 300 . .		3 000 —
II	**Cheltueli proprii**		
1	*Anuitatea moşiei Fundu-Chiselet la Creditul funciar rural*	18 000 —	
2	*Impozite*	6 000 —	
3	*Asigurări*	1 000 —	
4	*Pădurari*	1 850 —	
5	*Reparaţiuni la imobile* 1 canton la Măgurele L 1 500,— casa din calea Victoriei L 2 200,—şi ecaretele de pe moşia Oteteliş L 1 500,—	5 200 —	
6	*Prelevările 1%* pentru fondul de pensiuni la L 148 457,05 L 1 484,55 Idem dela Fondul Elena Dr N Turnescu la L 1.550,— » 15,50	1 500 05	
7	*Prelevările Academiei de 15%*, la venit. de L. 119 407,—	17 911 05	
8	*Cheltueli de procese*	500 —	
9	» *neprevăzute*	2 000 —	
10	*Amortisment din reparaţiunile* făcute la casa din calea Victoriei	1 375 —	55 336 10
III	**Cheltuelile Institutului Otteteleşanu:**		
1	*Personalul didactic* . . . . Lei 23 460,— *Servitorii* . . . . » 10 440,—	33 900 —	
2	*Mâncarea*	27 180 —	
3	*Iluminatul*	1 203 —	
4	*Încălzitul*	5 600 —	
5	*Curtea, grajdul şi reparaţiuni*	3 980 —	
6	*Atelierul şi spălătoria*	1 286 —	
7	*Instalaţiunea*	1 030 —	
8	*Îmbrăcămintea*	5 310 —	
9	*Cărţi şi tipărituri*	1.270 —	
10	*Diverse*	3 800 —	84 559 —
IV	**Dobânzi:**		
	Dobânzi 5% la L 94.700,— împrumutaţi dela Fondul Adamachi, pe 1 an		4 735 —
V	**Construcţiunea morii dela Măgurele:**		
	Amortisment din costul morii în sumă de L 28 715,98		2 377 15
			150 007 25

FUNDAŢIUNEA TACHE PETRE ANASTASSIU.

I. — Raportul Cassierului-comptabil asupra gestiunii Fundaţiunii Tache Petre Anastassiu de la 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904.

Domnule Preşedinte,

Am onoare a prezintă situaţiunea comptabilităţii şi a cassei Fondului Tache P. Anastassiu pe exerciţiul 1903—4 până la încheierea definitivă a anului bugetar 1904.

A. Din veniturile înscrise în buget de . . .	L.	245 344,90
se scade deficitul votat pe anul curent de	»	24 576,97
şi rămân venituri de incassat de .	L.	220 767,93
din cari s'au incassat până acuma, după cum se vede din situaţiunea de cassă, suma de	L.	218 637,93
şi au rămas venituri de incassat	L.	2 130,—

şi anume:

I. — Sume incassabile:		
Via dela Ţigăneşti, arenda pe 23 Aprilie 1903	L.	1.650,—
II. — Sume neincassabile:		
Via dela Ţigăneşti, suma ce nu se mai poate incassă din prevederea bugetară	»	480,—
În total ca sus . .	L.	2 130,—

B. Situaţiunea bugetului de cheltueli este următoarea

Suma arătată în buget pe anul curent 1903—4 este de . .			L	245.344,90
de aci se scad.				
1. *Capitalizările anuale* pentru vite, maşini, etc.	L.	20 000,—		
2. » *Tarcăul,* 2 rate din capital a L. 37 533,15	»	75 066,30	»	95 066,30
Rămâne pentru cheltuelile proprii ale fondului suma de			L	150 278,60

şi anume:

			Votat		Cheltuit		Rămas
Art.	1	L.	14 400,—	L.	13.852,52	L.	547,48
»	2	»	10.000,—	»	10.000,—	»	—,—
»	3	»	410,35	»	368,—	»	42,35
»	4	»	24 000,—	»	24.000,—	»	—,—
»	5	»	35.000,—	»	32.500,—	»	2.500,—
»	6	»	9.000,—	»	7.341,11	»	1.658,89
»	7	»	2.500,—	»	2.490,50	»	9,50
»	8	»	8 000,—	»	8 000,—	»	—,—
»	9	»	26 273,—	»	25.238,35	»	1 034,65
»	10	»	5 500,—	»	3.939,07	»	1 560,93
»	11	»	15.195,25	»	15 195,25	»	—,—
Total . .		L.	150 278,60	L	142 924,80	L	7.353,80

din suma rămasă necheltuită de . . . . L. 7.353,80
se scad.
a) Renta d-lui Iancu Anastassiu, ce s'a trecut ca sald pe anul viitor 1904—5. . . . . . . L. 2 500,—
b) Salariul şi taimul personalului dela Ţigăneşti, idem . . . . « 1 658,89 » 4 158,89
şi rămâne suma de . . . . L. 3 194,91

care este formată din resturile următoarelor articole:
1) Anuitatea moşiei Ţigăneşti . . . . L 547,48
2) Asigurări . . . . » 42,35
3) Cultura viei dela Ţigăneşti . . . . . . » 9,50
4) Şcoala primară dela Călmăţuiu . . . » 1 034,65
5) Clerul dela Călmăţuiu şi parastasul anual » 1 560,93
Suma ca mai sus. . . . . . L. 3 194,91

care se va trece la comptul excedent, după cum se arată sub L

C. Comptul excedent este următorul:
În raportul anului trecut 1902—3 s'a arătat un deficit de L. 2 094,89
lângă care se adaugă şi deficitul votat în bugetul pe 1903—4. » 24.576,97
şi suma ce nu s'a putut incassà din prevederea bugetară din venitul *viei dela Ţigăneşti* . . . . » 480,—
Suma . . L. 27.151,86

de unde se scad următoarele beneficii incassate
1. Suma incassată dela şcoala profesională dela Tecuciu din comenzi efectuate . . . . . L 153,—
2. S'au incassat 2 dolari găsiţi între monedele fără valoare ale succesiunii . . . . » 10,—
Transport. . L. 163,— L. 27.151,86

Report	L	163,—	L.	27.151,86
3. Din vânzarea crăcilor scoase din pădurea Balta . . . . , ...	»	62,—		
4. Dobânzi la poliţa fraţilor Dumitriadi . . .	»	2.250,—		
5. Cupoane. — Spor la cupoanele de Banca Naţională, Societăţile de asigurare «Naţionala» şi «Generala» şi cupoane dela efectele capitalizate	»	6.852,30		
6. Suma incassată dela d-l Const. G Cociaş ca rest din arenda moşiilor Ţigăneşti şi Călmăţuiu, din câştiurile 1 Octomvrie 1901 şi 1 Ianuarie 1902	»	5.462,15		
7. Idem pentru păşunatul vitelor în pădurea Balta	»	714,—		
8. Efecte. — Suma provenită prin înlocuirea efectelor ieşite la sorţi	»	189,30		
Suma . .	L.	15.692,75		
9. Suma ce a rămas necheltuită din bugetul cheltuelilor, după cum s'a văzut sub *B*. . . .	»	3.194,91	»	18 887,66
Rămâne deficit de înscris pe 1904—5 suma de . .			L.	8 264,20

		Nominal		Peste nominal		Total
D. Fondul în efecte arătat în raportul anului trecut a fost de .	L.	268.700,—	L.	12.388,75	L.	281.088,75
De aci se scade:						
1 acţie de fondator dela societatea de asigurare «Naţionala» incassată.	»	200,—	»	—,—	»	200,—
Rămâne suma de	L.	268.500,—	»	12.388,75	»	280.888,75
Lângă care se adaugă scrisuri funciare urbane cumpărate din suma incassată pentru 1 acţie de fondator dela «Naţionala» .	»	2 000,—	»	—,—	»	2.000,—
şi capitalizarea în efecte de . .	»	100 000,—	»	—,—	»	100 000,—
avem deci azi efecte în valoare de	L.	370 500,—	L	12 388,75	L.	382 888,75

şi anume:

2 titl rentă amort de	4%	a L	5 000	L	10.000,—	L.	—,—	L.	10.000,—
18 » » »	» 4%	»	1 000	»	18 000,—	»	—,—	»	18.000,—
3 scris func. rurale	» 5%	»	5.000	»	15.000,—	»	—,—	»	15.000,—
7 » » »	» 5%	»	1 000	»	7 000,—	»	—,—	»	7 000,—
9 » » »	» 5%	»	100	»	900,—	»	—,—	»	900,—
39 efecte	Transport. .			L.	50.900,—	L.	—,—	L	50.900,—

39 efecte		Report.	. L.	50.900,—	L.	—,—	L.	50,900,—
32 »	» urb.Bucur.» 5%₀	» 5.000	»	160 000,—	»	—,—	»	160 000,—
38 »	» » » » 5%	» 1.000	»	38.000,—	»	—,—	»	38.000,—
5 »	» » » » 5%	» 100	»	500,—	»	—,—	»	500,—
1 »	» » Iaşi » 5%	» 100	»	100,—	»	—,—	»	100,—
8 »	» rurale » 4%	» 5 000	»	40 000,—	»	—,—	»	40 000,—
375 Acţ.	Societ. «Generala»	» 200	»	75.000,—	»	—,—	»	75 000,—
15 »	» «Naţionala»	» 200	»	3.000,—	»	—,—	›	3 000,—
6 »	Banca Naţională	» 500	»	3 000,—	»	12 388,75	»	15 388,75
519 efecte în valoare totală de		. .	L.	370 500,—	L.	12.388,75	L	382 888,75

E. Capitalul Fondului :

În raportul anului trecut s'a arătat un sald de capitalizat de L. 54 622,29
lângă care se adaugă capitalizările votate pe anul curent, şi anume.

a) Rata anuală pentru vite, maşini, munci agricole, etc. dela moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu, conform contractului . . . . L. 2 0.000,—

b) 2 rate din capitalul fondului dela Societatea Tarcăul în lichidare, conform învoelii, la 1 Octomvrie 1903 şi la 1 Aprilie 1904 a L. 37.533,15 . L 75 066,30 › 95.066,30

cari s'au incassat în total.

Pe lângă aceste sume s'au mai incassat dela d-l M. Mihăilescu în comptul poliţei de L. 2 259,10 . . . . » 760,—

Suma . . L. 150.448,59

De aci se scad:

a) Costul efectelor capitalizate în sumă de nominal L. 100.000,— cari au costat . . . . L. 91.493,75

b) Cheltuelile de proces, expertize, călătorii, etc. . . . . » 10 533,10 » 102 026,85

Rămâne încă de capitalizat suma de » 48.421,74

care se trece ca sald pe anul viitor 1904—5

F. La articolul *Renta Iancu Anasstasiu* a rămas ca sald de achitat în 1904—5 suma de . . . . L 2.500,—

G. — La articolul *Salariul şi tainul personalului dela moşia Ţigăneşti* a rămas deasemenea un sald de cheltuit în 1904—5 în sumă de. L. 1.658,89

Numerarul cassei la 31 Maiu 1904 este de . . . . . . L. 42.691,43

II.—Raportul Comisiunii financiare asupra compturilor Fundațiunii Tache P. Anastassiu dela 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904

Domnilor Colegi,

În urma însărcinării ce mi-a fost dată ca să examinez gestiunea Fundațiunii Tache P. Anastassiu, cu începere dela 1 Iunie 1903 până la 31 Maiu 1904, am procedat la verificarea veniturilor și cheltuelilor precum și a mandatelor de plată, a actelor justificative și a scriptelor

Mă grăbesc cu mulțumire a vă aduce la cunoștință că pe toate acestea le-am găsit în regulă și conforme cu bugetul aprobat de D-voastre.

Țin, și cu această ocaziune, să adaug că toate scriptele Academiei sunt ținute cu regulă și curățenie, astfel în cât ele fac cinste și instituțiunii noastre și persoanelor însărcinate cu această lucrare

După cum rezultă din raportul d-lui Cassier-comptabil și din verificările ce am făcut, situațiunea fondului este următoarea:

A Venituri.

Din veniturile înscrise în buget în sumă de . . .	L	245.344,90
se scade deficitul votat pe anul curent de.	»	24 576,97
și rămân venituri de incassat.	L.	220 767,93
din cari s'au incassat până acum	»	218 637,93
și rămân de incassat . . .	L.	2.130,—

din cari nu se mai poate incassà suma de L. 480,— din venitul prevăzut la *via de pe moșia Țigănești* și care s'a regulat dela excedent.

B. Cheltueli

Suma votată în buget a fost de			L.	245.344,90
de aci se scade:				
1 *Capitalizările* anuale pentru vite, mașini, etc.	L	20 000,—		
2. *Capitalizările Tarcăul,* 2 rate din capital . .	»	75 066,30	»	95 066 30
de unde s'a cheltuit suma de			L.	150.278,60
de unde s'a cheltuit suma de			»	142 924,80
rămânând necheltuită suma de . . .			L.	7.353,80
din care se scad următoarele salduri trecute pe anul viitor 1904—5				
a) *Renta d-lui Iancu Anastassiu* . . .	L.	2 500,—		
b) *Salariul și tainul personalului dela Țigănești* .	»	1 658,89	»	4 158,89
Mai rămâne încă suma de . . .			L	3 194,91

care s'a trecut la excedent, după cum se va vedeà mai jos sub *C.*

C. Comptul excedent·

În raportul anului trecut 1902—3, s'a arătat un deficit de. .	L	2 094,89
lângă care se adaugă şi deficitul votat în bugetul 1903—4	»	24 576,97
şi suma ce nu s'a putut incassà din venitul viei dela Ţigăneşti	»	480,—
Suma . .	L.	27 151,86

De acì se scad următoarele beneficii.

1 Dobânzi dela fraţii Demetriadi	L	2 250,—		
2. Spor din cuponul Băncii Naţionale, societăţilor «Naţionala» şi «Generala» şi din cupoane dela efectele capitalizate	»	6 852,30		
3 Restanţe incassate din arenda moşiei Ţigăneşti şi Călmăţuiu	»	5 462,15		
4. Spor din efecte ieşite la sorţi şi altele . . .	»	1 128,30		
Suma .	L	15 692,75		
5. Suma rămasă din bugetul de cheltueli . .	»	3 194,91	»	18 887,66
Mai rămâne deficit de înscris pe 1904—5 . . .			L.	8.264,20

	Nominal	Peste nominal	Total
D Efectele fondului arătate în raportul anului trecut au fost . . .	L 268 700,—	L 12 388,75	L 281 088,75
de unde se scade:			
1 acţie de fondator la Societ de asig «Naţionala», incassată	» 200,—	» —,—	» 200,—
Rămâne suma de . .	L 268 500,—	L. 12.388,75	L. 280.888,75
lângă care se adaugă:			
efectele cumpărate cu suma incassată pe acţia Societăţii «Naţionala» . .	» 2 000,—	» —,—	» 2 000,—
şi efectele capitalizate. . . .	» 100 000,—	» —,—	» 100 000,—
Valoarea efectelor de astăzi este .	L 370 500,—	L 12 388,75	L. 382.888,75

Valoarea celor 6 acţiuni de Banca Naţională, ce posedă fondul, calculată după cursul zilei la 31 Maiu 1904 a L 2 290,— este de .	L.	13 740,—
din care scăzându-se costul lor arătat în raportul d-lui cassier de	»	12 388,75
avem în plus suma de .	L	1 351,25
pe care adăugând-o la valoarea totală a efectelor de mai sus, avem efecte în valoare de	L	384 240,—

Calcularea acţiunilor, astfel, s'a dispus în şedinţa Academiei dela 6 Martie 1904.

E. Capitalul fondului·

În raportul anului trecut am avut onoare a arătà că rămăsese un sald de capitalizat	L.	54.622,29
Transport. .	L.	54.622,29

Report. .			L	54.622,29
lângă care se adaugă capitalizările votate pe anul curent:				
a) *Rata pentru vite, maşini, munci agricole,* etc. dela moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu, conform contractului.	L	20 000,—		
b) *2 rate din capitalul fondului dela societatea Tarcăul,* conform învoelii	»	75 066,30	»	95 066,30
c) Suma incassată dela d-l M. Mihăilescu în comptul unei poliţe.			»	760,—
Suma . .			L.	150 448,59
De aci se scad:				
a) Costul efectelor capitalizate, după cum s'a văzut mai sus, de nominal L. 100.000,—	L.	91.493,75		
b) Cheltueli de procese, expertize, călătorii, etc.	»	10 533,10	»	102.026,85
Rămâne încă de capitalizat în viitor . . .			L.	48.421,74
Numerarul cassei la 31 Maiu 1904 a fost de			L.	42.691,43

Raportor, *Dr C. I. Istrati.*

Membri, *Gr. Ştefănescu, St C Hepites*

Bugetul Fundaţiunii Tache P. Anastassiu pe 1905—1906.

VENITURI — BUDGETUL FUNDAŢIUNII TACHE P. ANASTASSIU PE ANUL 1905—1906.

I	*Proprietăţi:*								
1.	*Moşiile Ţigăneşti şi Călmăţuiu*, arenda pe 1 an					96 500	—		
2.	*Rata pentru vite, maşini, munci agricole*, etc					20 000	—		
3	*Terenul destinat pentru şcoala dela Ţigăneşti*, arenda pe 1 an					2 120	—		
4	*Via de pe moşia Ţigăneşti*, idem . . .					3 300	—	121 920	—
II	*Cupoane.*								
1	Rentă amortizabilă 4% pe 1 an . . .	28 000	—			1.120	—		
2	Scrisuri funciare rurale 5%, idem . . .	22 900	—			1.145	—		
3	» » » 4%, idem . . .	40 000	—			1 600	—		
4	» » urb Bucureşti 5%, idem .	198 500	—			9 925	—		
5	» » » Iaşi 5%, idem . .	100	—			5	—		
6	375 dividende dela acţiile Societăţii «Generala» a L 14,— pe 1 an	75 000	—			5 250	—		
7	15 dividende dela acţiile Societăţii «Naţionala» a L 36,—	3 000	—			540	—		
8	6 dividende acţii de Banca Naţion a L 115,35	3 000	—	12 388	75	692	10	20 277	10
III	*Tarcăul*								
1.	*Rata a 7-a* din capitalul de L 375 331,54 de 1 Octomvrie 1905					37.533	15		
	Rata a 8-a idem din acelaş capital pe 1 Aprilie 1906					37 533	15	75 066	30
2	*Dobânzi 5%* la L 150 132,64 pe 1 Iulie 1905—1 Ianuarie 1906, ½ an					3 753	31		
	Idem la L 112 599,49 pe 1 Ianuarie 1906—1 Iulie 1906, ½ an					2 814	98	6 568	29
		370 500	—	12 388	75			223 831	69

CHELTUELI

I	Capitalizări pe 1905—1906·				
1	*Rata anuală pentru vite, maşini, munci agricole*, etc . .	20 000	—		
2	*Tarcăul, 2 rate din capital*, la 1 Oct 1905 şi 1 Aprilie 1906	75 066	30	95 066	30
II	Cheltueli proprii				
1	*Anuitatea moşiei Ţigăneşti la Creditul funciar rural* . .	14 000	—		
2	*Funcieră* . . .	13 500	—		
3	*Asigurări* (poliţa No 61 336 şi No 64 761) . .	421	50		
4	*Renta d-nei Elena Tache P Anastassiu* pe 1 an .	24 000	—		
5	*Renta d-lui Iancu P Anastassiu* pe 1 an	12 000	—		
6	*Renta d-nei Ana Vadavalli* pe 1 an .	1 200	—		
7	*Salariul personalului dela Ţigăneşti*	2 160	—		
8	*Şcoala profesională de fete din Tecuciu*	10 000	—		
9	*Şcoala primară dela Călmăţuiu*	18 000	—		
10	*Clerul dela Călmăţuiu şi parastasul anual* (datorie L 1 284)	5 284	—		
11	*Prelevările 1%*, pentru fondul de pensiuni la venitul de L 130 145,39	1 301	45		
12	» *15%* pentru Academie la venitul de L 100 033,59 .	15 005	05		
13	*Cheltueli neprevăzute, inspecţiuni la moşii, procese şi castel în vederea înfiinţării şcoalei dela Ţigăneşti şi reparaţiuni*	11 893	39	128 765	39
				223 831	69

CONCURSURI PENTRU PREMII.

1905.

A. Premii pentru cărţi publicate.

I. *Premiul Năsturel*, de 4 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** unei cărţi scrise în limba română, *cu conţinut de ori ce natură*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1905

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărţilor propuse la concursul acestui premiu este până la **31 Octomvrie 1905.**

În privinţa *Premiului Năsturel* se pun în cunoştinţa publicului următoarele dispoziţiuni din codicilul răposatului întru fericire C Năsturel-Herescu :

«În tot anul Societatea Academică Română va aveà a premià, din veniturile fondului *Năsturel*, o carte tipărită originală, în limba română, care se va socotì de către Societate ca cea mai bună publicaţiune apărută în cursul anului ; însă aceste premii vor fi de două specii .

«1. În trei ani consecutivi, dearândul, se va decerne câte un premiu de patru mii Lei noi, No 4 000 L n., *minimum*, la cea mai bună carte apărută în cursul anului expirat

«2 Iară în al patrulea an se va decerne un premiu fix de douăsprezece mii Lei noi, No. 12 000 L. n , carele se va numì «*Marele Premiu Năsturel*», operei care va fi judecată ca publicaţiunea de căpetenie ce va fi apărut în cursul celor patru ani precedenţi Acest premiu nu se va puteà decerne unei lucrări, care va fi obţinut dejà unul din premiile anuale, decât defalcând dintr'însul valoarea premiului precedent.

«Operele, ce se vor recompensà cu această a doua serie de premii, vor tractà cu preferinţă despre materiile următoare

«*a)* Scrieri serioase de istorie și de științele accesorii ale istoriei, preferindu-se cele atingătoare de istoria țerilor române,

«*b)* Scrieri de religiunea ortodoxă, de morală practică și de filozofie;

«*c)* Scrieri de științe politice și de economie socială,

«*d)* Tractate originale despre științele exacte,

«*e)* Scrieri enciclopedice, precum dicționare de istorie și de geografie, în cari să intre și istoria și geografia României, dicționare generale sau parțiale de științe exacte, de arte și meserii, de administrațiune și jurisprudență, și alte asemenea lucrări utile și bine întocmite;

«*f)* Cărți didactice de o valoare însemnată ca metod și ca cuprins,

«*g)* Dicționare limbistice în limba românească, mai ales pentru limbile antice și orientale, adică limba latină, elenă, sanscrită, ebraică, arabă, turcă, slavonă veche, și altele,

«*h)* Publicațiuni și lucrări artistice de o valoare serioasă, adică relative la artele plastice, architectura, sculptura, pictura, gravura și chiar opere muzicale serioase, pe cari aceste toate Societatea Academică Română le va puteà aprecià, atunci când își va întinde activitatea ei și asupra tuturor materiilor de bele-arte;

«*i)* Scrieri de pură literatură română, în proză și în versuri, precum poeme, drame și comedii serioase — mai ales subiecte naționale — și ori ce alte opere de înaltă literatură. Acestora mai cu samă aș dorì să se acorde «*Marele Premiu Năsturel*», când vor fi judecate ca având un merit cu totul superior, spre a se da astfel o încurajare mai puternică desvoltării literaturii naționale»

La acestea se mai adaug următoarele dispozițiuni luate de Societatea Academică la 2 și 7 Septemvrie 1876

1. La concurs se pot prezentà și opuri preînnoite în nouă edițiuni, cari se vor fi retipărit în cursul anului, însă numai de autori în viață

2 După cuprinderea chiar a testamentului, traducțiunile din limbi străine sunt excluse dela concurs, se va face însă excepțiune pentru acele traducțiuni de pe opuri străine clasice, cari.

a) sau prin dificultățile învinse ale unei perfecte reproduceri în versuri românești vor constituì adevărate opuri literare ale limbii române;

b) sau prin anexarea de elucidări și de note științifice cu totul proprii traducătorului, își vor fi însușit meritele unor lucrări originale în limba română.

3 Cărțile premiate de Academia Română din alte fonduri ale sale sau cele tipărite din inițiativa și cu spesele ei nu pot intrà la concurs pentru premiile Năsturel

4. Premiile Năsturel se pot acordà nu numai unor opuri complete, ci și părții unui op tipărit în cursul anului, cu condițiune însă ca această parte să fie de valoarea și de întinderea unui volum și nu de ale unei simple fascioare (minimum 400 pag format in-8° garmond).

5 Premiarea unei părţi a unui op la un concurs anual nu împiedecă premiarea unei alte părţi a aceluiaş op la un concurs posterior

6. Opurile anonime şi pseudonime vor puteà fi admise la concursul cărţilor tipărite, iar autorii lor, spre a primì premiile acordate, vor trebuì să justifice proprietatea lor.

II *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** unei cărţi scrise în limba română, *cu conţinut ştiinţific* în înţelesul ştiinţelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, medicină, etc.), care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1905, sau celei mai importante *invenţiuni ştiinţifice*, făcute dela 1 Noemvrie 1903 până la 31 Octomvrie 1905

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1905.**

III. *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** unei cărţi scrise în limba română, *cu cuprins moral de ori ce natură*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1905

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1905**

IV *Premiul Hagi-Vasile*, de 5000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** unei cărţi scrise în limba română şi publicate în timpul dela 1 Noemvrie 1899 până la 31 Octomvrie 1905, al cărei cuprins va fi:

Istoria comerciului la Români, sau *Starea actuală a comerciului în România*, sau *Studii asupra legislaţiunii comerciale în Statul român*, sau *ori ce alte subiecte privitoare la comerciul român*

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1905.**

V *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** unei cărţi scrise în limba română, *cu conţinut literar*, care se va judecà mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1906.

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărţilor propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1906.**

VI. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru desvoltarea învățământului public*, de 1.500 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** *celei mai bune cărți didactice* în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noemvrie 1902 până la 31 Octomvrie 1906

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1906.**

VII. *Marele Premiu Năsturel*, de 12 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** unei cărți scrise în limba română, *cu conținut de ori ce natură*, care se va judecă mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noemvrie 1904 până la 31 Octomvrie 1908

Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la **31 Octomvrie 1908.**

Notă. — *Concurenții sunt obligați a arătă totdeauna* în scris *pentru care* anume *premiu prezentă lucrările lor la concurs.*—(Deciz. 31 Martie 1892)
(A se vedeà și *Observațiunile* dela fine)

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

VIII. *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 10.000 Lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891 până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect

Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor.— (Deciz 5 Aprilie 1900 și 25 Martie 1904)

Punctele de căpetenie ale programului sunt cele următoare
1. Teritoriul colonizațiunii romane în țerile din dreapta și dinstânga Dunărei de jos
2 Teoriile vechi și nouă despre originea și locuințele Românilor în cursul evului mediu.
3 Migrațiunea popoarelor în țerile dunărene și înrâuririle reciproce dintre barbari și elementul roman, dela părăsirea Daciei Traiane până la înființarea Imperiului bulgar
4 Românii și Bulgarii în timpul Imperiului bulgar și al celui românobulgar și relațiunile lor cu popoarele din stânga Dunărei
5 Originile Principatelor române
Lucrarea va fi întemeiată pe un studiu cât mai amănunțit și conștiințios

al izvoarelor antice şi medievale: autori, inscripţiuni, documente şi ori ce resturi ale vechimii, utilizându-se şi toponimia, limba şi în genere ori ce fântână ce ar puteà contribuì la lămurirea chestiunii.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

IX *Premiul Principesa Alina Ştirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** pentru cea mai bună scriere în limba română despre:

Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX pentru uzul şi întărirea simţimintelor patriotice ale tuturor cetăţenilor.

«În această istorie trebue să reiasă firul conducător al desvoltării statului român, greutăţile ce poporul a avut de învins, suferinţele ce a îndurat, efectele înfricoşate ale dominaţiunilor străine, luptele ce el a purtat pentru a susţineà naţionalitatea sa neatinsă, redeşteptarea neamului românesc dovedită prin luptele eroice interne şi externe susţinute mai ales dela începutul secolului — încununată prin independenţa redobândită şi regatul înălţat de virtutea românească însăş — asigurată pentru vecie, precum va da Dumnezeu, prin succesele şi progresele ce poporul va desăvârşì neîncetat.» — (Din *Actul de donaţiune*)

Premiul este de 8 500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond)* în 1 000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

X *Premiul Alexandru Ioan Cuza*, de 6 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Cari sunt regiunile ţerii cari ar puteà fi irigate, având-se în vedere rentabilitatea capitalului întrebuinţat, şi care ar fi sistemul de irigaţiune pentru fiecare regiune? Să se facă pe aceste baze un studiu amănunţit pentru o regiune de o suprafaţă de 5 000—10.000 hectare.— (Deciz. 23 Martie 1901.)

Lucrarea va cuprinde două părţi:
I. Consideraţiuni generale asupra irigaţiunilor la noi în ţară, şi
II. Studiul complet al unei regiuni, care s'ar puteà irigà cu folos.
I. În prima parte se vor studià următoarele chestiuni:

1. Determinarea cantitativă şi calitativă a materiilor duse în suspensiune de principalele râuri din ţară, în părţile în cari ele s'ar puteà utiliză pentru irigaţiune În cari localităţi irigaţiunea ar aveà de scop numai udarea terenului, şi în cari localităţi ea ar trebuì să serve şi la îngrăşarea pământului?

2. Cari sunt râurile şi porţiunile din ele, potrivite spre a se luà apă pentru irigaţiune? În ce măsură s'ar puteà face barage pentru îmmagazinare de ape? Cari lacuri ar puteà servì pentru irigaţiune? În ce localităţi s'ar puteà face puţuri, cisterne, captare de izvoare, etc. pentru trebuinţele irigaţiunii?

3 În ce timpuri ar trebuì făcută udarea, precum şi durata udării, ţinând samă de toate condiţiunile, în cari se găsesc diversele localităţi, şi de culturile cărora le-ar puteà priì?

4 Care este cantitatea de apă necesară pe secundă şi pe hectar, sau înălţimea totală anuală a apei de irigaţiune, ţinând samă de culturi, de poziţiunea topografică şi de natura terenului, de pierderile prin infiltraţiune, evaporaţiune, etc.?

5. Cari sunt sistemele de irigaţiune ce ar convenì în anumite localităţi, ţinând samă de modul cum se face cultura, de cantitatea de apă disponibilă şi de cheltuelile de instalaţiune, precum şi de rentabilitatea capitalului?

6 Care ar fi costul aproximativ pentru a irigà un hectar în diferitele localităţi? Care ar fi rentabilitatea capitalului întrebuinţat, ţinând samă şi de cheltuelile de întreţinere? Cari ar fi culturile cari ar produce cea mai mare rentabilitate?

7. Cum s'ar puteà constituì asociaţiuni de proprietari, pentru irigarea proprietăţilor lor? După ce norme s'ar puteà regulà raporturile dintre proprietari, în ce priveşte construcţiunea, întreţinerea şi folosinţa instalaţiunilor? În ce cazuri ar fi preferabil a se formà societăţi speciale pentru irigaţiune?

8. Care ar puteà fi rolul Statului în desvoltarea irigaţiunilor la noi în ţară, avându-se în vedere modul cum ele s'au răspândit în alte State?

Pentru a se răspunde la aceste chestiuni, autorul se va folosì de publicaţiunile apărute în ţară în legătură cu acele chestiuni, precum şi de lucrările făcute în străinătate în condiţiuni analoage. Pentru topografia şi planimetria diverselor localităţi se va utiliză harta Statului Major al armatei. Autorul nu este ţinut a face studii proprii pentru localităţile pentru cari nu s'a publicat nimic

II În a doua parte se va face studiul detaliat al unei regiuni de 5.000—10 000 hectare, care s'ar puteà irigà cu folos, şi care s'ar potrivì cât se poate mai bine pentru irigaţiune

Proiectul va cuprinde:

1. Un memoriu justificat pentru toate dispoziţiunile adoptate

2. Un plan de situaţiune general şi planuri detaliate din cari să se poată vedeà bine dispoziţiunile alese

3. Profilele şanţurilor, rigolelor,

4. Proiectele lucrărilor de artă necesare
5 Antemăsurătoarea şi devizul lucrărilor de executat
6. Calculul rentabilităţii capitalului de construcţiune, precum şi ridicarea valorii terenului.
7. Un proiect de convenţiune între proprietarii acelei regiuni, dacă sunt mai mulţi, pentru construcţiunea, întreţinerea şi utilizarea apei pentru terenurile irigate

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XI. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800 — (Deciz. 23 Martie 1901.)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XII. *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Fauna ihtiologică a României. — (Deciz. 23 Martie 1901.)

Autorul va aveà să facă:
1 Descrierea genurilor şi speciilor de peşti cari trăesc în apele României din diferitele sale regiuni, făcând reprezentaţiunea lor în desemn sau cel puţin în fotografie.
2 Va arătà cari din aceste specii sunt migratoare şi la ce epocă fac migraţiunile lor
3. Va arătà care este epoca şi modul cum aceste specii depun ouăle lor.
4. Va arătà starea actuală a industriei pescăriei în România din punctul de vedere tehnic şi economic

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XIII. *Premiul Anastasie Fătu*, de 3.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Harta agronomică a României — (Deciz. 23 Martie 1901.)

Lucrarea va cuprinde două părţi:
I. *Partea statistică.* — După o scurtă notiţă asupra stării actuale a eco-

nomiei rurale în România, autorul va înfățișă un studiu statistic, care va cuprinde.

1 Suprafața României. — Suprafața ocupată de diverse cereale, vii, pomi roditori, păduri, etc.

2 Valoarea venală medie pe hectar a diverselor terenuri pe regiuni. Valoarea locativă medie a terenurilor arabile și a pășunilor în diversele județe

3 Întinderea medie și mersul exploatațiunilor agricole. Întinderea culturilor pentru fiecare plantă și producțiunea lor totală.

4. Statistica diverselor specii de animale domestice.

5 Populațiunea României — Populațiunea agricolă. — Numărul contribuabililor funciari, cuprinzând proprietatea mare și cea țărănească.

6. Prețul mijlociu al grâului, orzului, porumbului, etc. în ultimii 25 ani

7. Exportul României în ultimii 25 ani.

II *Hărțile* — Întemeindu-se pe cele mai nouă date și studii statistice economice, agricole, autorul va reprezentă prin hărți starea diverselor producțiuni agricole și forestiere din țară.

Fiecare hartă va fi colorată cu aceeaș coloare. Intensitatea colorii în diferitele părți ale hărții va fi însă în raport cu producțiunea reală ce corespunde acelor părți, repartizată pe suprafața ocupată Porțiunile din diferitele județe, în cari nu se face de loc cultura la care se referă harta, vor rămâneà deci necolorate

Hărțile cari trebuesc făcute sunt următoarele:

1 Hartă specială pentru fiecare din plantele următoare. grâu, orz, ovăz, rapiță, porumb.

2. Hartă pentru fânețe naturale și pășuni

3 Hartă pentru starea viilor înainte de invaziunea filoxerei și alta pentru starea lor actuală

4. Hartă pentru livezile de pruni și pomi roditori

5. Harta pădurilor Prin mijloace potrivite, se va căutà a se indicà esențele ce predomină în diversele păduri.

6 Hartă specială pentru repartizarea fiecărei din speciile de animale următoare: cai, boi, oi, porci.

7. În fine, harta geometrică-agronomică pentru părțile din țară în cari s'au făcut asemenea studii

La fiecare hartă, sau deosebit, autorul va face tablouri statistice pentru a indicà producțiunea pe regiuni, județe, precum și creșterea sau descreșterea producțiunii.

Pentru plantele și animalele nemenționate mai sus, autorul se va mărginì la date statistice, adunate în tablouri numerice sau grafice

Autorul se va povățuì în această lucrare de cele mai nouă publicațiuni de atlazuri agricole făcute în Francia, Germania, Austro-Ungaria, Rusia sau alte țeri.

Autorul, luând acest program ca un minimum de indicaţiuni, va puteà introduce toate notiţele relative la subiect, cari le-ar crede necesare.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1905.

XIV. *Premiul G. San-Marin*, în sumă de 2000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (deciz 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect

Studiu asupra monopolurilor în România. — (Deciz. 5 Martie 1901)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1905.

XV. *Premiul Alexandru Bodescu,* divizibil, de 1.500 Lei, dimpreună cu 1.000 Lei dăruiţi de d-l Ion Kalinderu, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect.

Monografia economică, statistică şi socială a unei comune rurale din România şi a unei comune rurale româneşti de peste graniţă. —(Deciz 20 Martie 1904.)

Autorii se pot povăţuì, între altele, după lucrările de aceeaş natură ale D-rului A Buchenberger, în special ancheta agrară a Marelui Ducat de Baden şi principiile politice agrare germane *(Grundzuge der deutschen Agrarpolitik*, I), după lucrările lui Leplay (colecţiunea intitulată: *Les ouvriers européens*), mai ales pentru metoda acestui autor, precum şi *Monographies des communes,* şi în fine după alte lucrări de acest fel.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1905.

XVI *Marele Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp*, de 7000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1906** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucţie şi conducere cu exemple istorice şi practice. — (Deciz 20 Martie 1904.)

Lucrarea se va prezentà în stil concis, românesc şi ostăşesc, cu înlăturarea de cuvinte străine şi scrisă cu ortografia Academiei

Lucrarea va fi originală a unui singur ofiţer, fără colaborarea şi consfătuirea cu alţii, fără a fi ofiţerul sustras dela serviciul său. În plicul închis cu numele autorului se va asigurà îndeplinirea acestei cerinţe—pe cuvânt de onoare.

Lucrarea va cità pe toţi autorii întrebuinţaţi şi folosiţi la fiecare caz special

Sunt excluse în mod absolut dela premiare lucrările cari nu vor îndeplinì condiţiunile de mai sus, precum şi compilaţiuni sau traducţiuni.

Premiul fiind însemnat şi timpul acordat în destul de lung, el se va acordà numai unei scrieri excelente

Manuscriptele vor fi scrise cu maşina

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1905.**

XVII *Premiul Statului Lazăr*, de 5000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect.

Cercetări originale asupra pelagrei în vederea etiologiei şi combaterii boalei — (Deciz 26 Martie 1902)

Lucrarea va cuprinde:

1 Izolarea materiilor toxice ale porumbului stricat.

2 Determinarea varietăţilor porumbului şi a gradului de alteraţiune, precum şi a altor condiţiuni în cari se desvoltă acele materii toxice.

3. Stabilirea acţiunii patologice a acelor materii toxice

4. Stabilirea legăturii între substanţele vătămătoare ale porumbului şi pelagră.

5. Stabilirea specificităţii pelagrei şi a substanţelor specifice active contra acestei boale.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1906.**

XVIII. *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect

Înrâuririle curentelor străine în evoluţiunea limbii şi literaturii române din secolul XIX.--(Deciz 3 Aprilie 1902)

Lucrarea se va face după următorul program.

Starea culturală a ţerilor la sfârşitul secolului XVIII.

Elementul slavon şi elementul grecesc în limba vorbită şi scrisă.

Învăţământul public şi privat sub înrâurirea grecească.

Manifestarea curentului francez la noi în educaţiunea claselor superioare.

Văcăreştii şi poezia lor Cum se învăţă limba românească? Mişcarea literară sub domnia lui Caragea Vodă. Teatrul dela Cişmeaua roşie şi Domniţa Ralù

Alexandru Suţu Vodă şi Eforia teatrelor din ţară.

Gheorghe Asachi şi Gheorghe Lazăr. Şcoala românească şi începuturile ei.

Eliade-Radulescu Tipografiile române şi cărţile bisericeşti şi didactice. *Curierul românesc* şi *Albina Moldovei.*

Societatea filarmonică din Bucureşti şi Iaşi Eliade, Câmpineanu, Aristia, Asachi Începuturile teatrului român Scriitori şi traducători dramatici.

Limba oficială, limba literară şi limba vorbită. Primii poeţi şi primele poezii.

Curierul de ambe-sexe Teatrul străin şi teatrul român Lupta pentru statornicirea progresului scenei naţionale. V. Alecsandri, C Negruzzi, M Kogălniceanu Mişcarea literară în Moldova. Scrieri şi publicaţiuni

Repertoriu Actori Rezultate obţinute.

Înrâurirea educaţiunii date tinerimii române în Francia şi Germania asupra culturii naţionale.

Pruncul român —Zimbrul—Gazeta Moldovei

Starea societăţii române la mijlocul veacului trecut. Limba şi literatura în şcoală şi societate.

Sf. Sava şi Academia Mihăileană Mişcarea de reînviere culturală.

Gazeta Transilvaniei —Foaia pentru minte, inimă şi literatură.

Duelgiii şi Bonjuriştii. Influenţa franceză şi influenţa germană asupra spiritelor şi năravurile noastre sociale în acea epocă

Teatrele (francez, german, italian) Cărţile didactice. Poeziile, romanele străine şi influenţa lor asupra noastră

Profesorii ardeleni, bănăţeni şi bucovineni şi înrâurirea curentului germano-latin asupra culturii naţionale.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1906.**

XIX. *Premiul Neuschotz*, de 2 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1907** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect

Istoricul Căilor ferate din România şi influenţa lor din punctul de vedere economic, social şi politic.—(Deciz. 6 Aprilie 1902.)

Lucrarea va cuprinde:

I.

1. Istoricul concesiunilor şi proiectelor anterioare concesiunilor Strussberg şi Offenheim

2 Concesiunile Strussberg şi Offenheim. Căderea lui Strussberg, constituirea Societăţii de acţionari care a luat continuarea afacerii.

3. Organizarea Căilor ferate, controlul Statului Principiile de exploatare, rentabilitatea, serviciile ce aduceau Căile ferate desvoltării economice a ţerii în timpul cât a existat Societatea acţionarilor Căilor ferate

4 Dificultăţile interioare şi exterioare şi nemulţumirile la cari a dat loc regimul Căilor ferate. Motivele pentru cari s'a luat în vedere răscumpărarea lor.

II

5. Diferitele proiecte de răscumpărare anterioare celui adus la îndeplinire în 1879. Bazele lor, cauzele pentru cari n'au izbutit Răscumpărarea Căilor ferate române. Bazele, piedecile, acţiunile juridice, conversiunile acţiunilor şi obligaţiunilor. Transferarea scaunului social la Bucureşti şi disolvarea şi lichidarea Societăţii. Rezultatele şi consecinţele apropiate şi depărtate ale răscumpărării

6. Căile ferate făcute de Stat până la 1882 pentru completarea reţelei Celelalte linii făcute până la 1900 Linii de construit. Organizarea administraţiunii Căilor ferate dela răscumpărare (legi, regulamente, decrete, deciziuni)

7. Răscumpărarea liniei Cernavoda-Constanţa şi luarea în posesiune a liniei Iaşi-Iţcani

8 Costul total al Căilor ferate române cu valoarea sumelor într'adevăr întrebuinţate la construirea lor şi a îmbunătăţirilor aduse, precum şi arătarea valorilor, nominale şi reale, ale împrumuturilor făcute în acest scop.

Notă Partea aceasta nu se va tractà numai sumar, cum e indicată anual în statisticile publicate de Direcţiunea C. F. R., ci după Expunerea situaţiunii tezaurului, care se publică în toţi anii, după rapoartele făcute la Cameră pentru bugetele Căilor ferate, etc

9 Principalele refecţiuni, lucrări de artă şi construcţiuni de natură a permite o exploatare mai bună şi mai intensă a liniilor.

10. Veniturile şi cheltuelile Căilor ferate dela răscumpărare, arătate pe principalele categorii şi discutându-se chestiunea rentabilităţii

III

11. Principiile de tarifare ale Căilor ferate române. Criticile aduse. Sistemele de tarife internaţionle, locale, etc Urmările lor comerciale.

12. Foloasele indirecte ale Căilor ferate române din diferite puncte de vedere.

13 Efectele sociale ale Căilor ferate. Diferitele şcoli speciale create de Căile ferate. Instituţiunile patronale ale Căilor ferate. Atelierele lor.

14. Consideraţiuni generale, concluziuni, propuneri şi perspective pentru viitor.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie **1906.**

XX. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1908** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect

Domniile române sub Regulamentul Organic până la 1848—(Deciz. 1 Aprilie 1903)

Lucrarea se va face după următorul program:

Regulamentul Organic a dat ţerii prima întocmire pe baze moderne

Se va arătà ce părţi din acel instrument sunt desvoltări şi precizări de instituţiuni ce existau în ţerile române, şi cari părţi conţin inovaţiuni

Se va arătà cari sunt părţile lui dăunătoare pentru desvoltarea ulterioară a ţerii şi mai ales pentru situaţiunea ţăranilor.

Se vor deosebì părţile cari provin din instrucţiunile ruseşti, cele cari reprezentă vederi ale lui Kiseleff sau ale lui Minţiaki, şi părţile cari provin din colaborarea boierilor români.

Se va arătà de ce spiritele înaintate au fost ostile Regulamentului Organic

Se va arătà desvoltarea ce a luat producţiunea şi exportul ţerii dela 1830 la 1848

La Domniile regulamentare, adică în Muntenia Alexandru Ghica (1834—1842) şi Gheorghe Bibescu (1842—1848), iar în Moldova Mihaiu Sturdza (1834—1849), se va desvoltà, afară de istoria diplomatică a acelei epoce, şi curenţii de idei ce s'au ivit şi s'au întărit în timpul perioadei regulamentare, producând mişcarea dela 1848, şi s'au formulat în mod definitiv în cerinţele Divanului ad-hoc

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1907.**

XXI *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1908** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Istoria lui Mihaiu Viteazul, 1593—1601 —(Deciz 1 Aprilie 1903.)

Lucrarea va cuprinde, după o scurtă privire asupra domniilor imediat anterioare şi asupra stării economice, culturale şi financiare a ţerii, o schiţă asupra carierei lui Mihaiu Viteazul, înainte de a ajunge Domn, şi o povestire a domniei lui dela suirea pe tron şi până la moartea lui. Se vor expune toate faptele şi toate relaţiunile lui cu ţerile vecine şi se vor studià urmările ce a avut domnia lui asupra desvoltării interne a ţerii şi asupra situaţiunii ei politice după moartea lui Autorul va ţineà compt de toate izvoarele publicate, mai ales de cele conţinute în colecţiunea Hurmuzaki şi după putinţă şi de cele interne inedite Lucrarea întreagă va cuprinde 400—500 pagine in 8°. Indicaţiunea izvoarelor va fi cât se poate mai minuţioasă, completă şi exactă

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1907.**

XXII. *Premiul Statului Lazăr*, de 5 000 Lei, se va decerne în sesiu-

nea generală din anul **1909** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Politica agrară a României şi înrâurirea ce ea a avut asupra stării economice şi sociale a poporaţiunii rurale — (Deciz 20 Martie 1904)

Politica agrară a României, începând dela 1800 până în zilele noastre

Înrâurirea ce politica agrară de pe vremuri a avut asupra stării morale, sociale şi economice a poporaţiunii rurale.

Autorul, împărţind lucrarea în mai multe epoce, va descrie pentru fiecare nu numai legislaţiunea agrară a fiecărei epoce, dar şi reglementarea sa prin ordonanţe sau alte dispoziţiuni administrative.

Se va cercetà întru cât unele legi agrare au contribuit la emigrarea poporaţiunii peste Dunăre şi în alte părţi

Înrâurirea legislaţiunii agrare asupra poporaţiunii rurale va fi întemeiată cât mai mult pe documente atât oficiale cât şi particulare

Va fi bine venită o schiţare a legislaţiunii agrare a ţerilor învecinate cu România

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1908.

XXIII *Premiul Adamachi*, divizibil, de 5 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect

Studiul ţânţarilor din România, ca propagatori ai malariei, şi cercetarea mijloacelor practice pentru stingerea acestei boale. — (Deciz. 20 Martie 1904)

Autorii se vor conduce după următoarea programă·

1. Descripţiunea amănunţită, originală, a diferitelor specii şi varietăţi a ţânţarilor din diferitele regiuni ale ţerii, comparându-se ţânţarii din regiunile cele mai bântuite de malaria cu cei din regiuni mai mult indemne.

2 Un studiu amănunţit asupra ţânţarilor, cari la noi transmit malaria, examinându-se anume şi locurile unde ei se gàsesc, când şi unde depun ouăle, perioadele desvoltării lor, când încep să sboare şi să înţepe

3 Anatomia ţânţarilor în raport cu desvoltarea în interiorul lor a diferitelor forme şi varietăţi ale parazitului malariei.

4. Studiu asupra întinderii malariei şi a diferitelor forme ale boalei în toată ţara, pe baza examinării sângelui. Malaria la copii în raport cu boala la adulţi şi cu rezistenţa în potriva boalei.

5. Propuneri asupra prevenirii boalei în raport cu condiţiunile locale, economice, igienice, cu viaţa şi obiceiurile populaţiunii în oraşe şi la ţară

6 Un studiu critic asupra metoadelor întrebuinţate în diferite ţeri pentru combaterea malariei în vederea celor cari vor trebuì aplicate la noi.

7. Studiu amănunţit, pe baza experienţelor personale, al unei localităţi din cele mai bântuite, al măsurilor luate şi al rezultatului obţinut în combaterea boalei
8. Un plan practic şi desvoltat în mod amănunţit pentru stârpirea boalei, în oraşe şi la ţară.
9 Lucrarea va fi însoţită de fotografii şi preparate macroscopice şi microscopice originale asupra ţânţarilor din ţară în raport cu malaria.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1908.

XXIV. *Premiul Neuschotz*, de 2000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Industria casnică la Români, trecutul şi starea ei actuală — (Deciz. 20 Martie 1904.)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1908.

XXV *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Elementul naţional în poezia lui Eminescu —(Deciz. 20 Martie 1904)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1908.

XXVI. *Marele Premiu General Ioan Carp şi Maria Carp*, de 7000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1909** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect.

Sintaxa limbii române, studiată în mod istoric şi comparativ —(Deciz 9 Aprilie 1905)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la 1 Septemvrie 1908.

XXVII. *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul **1910** pentru cea mai bună·

Carte de lectură pentru şcoalele secundare.—(Deciz. 31 Martie 1898.)

«Această carte va cuprinde în întâia parte descripţiuni ale naturii şi ale puterilor naturii şi în a doua parte naraţiuni despre evenimentele istorice însemnate şi despre viaţa bărbaţilor celor mari ai naţiunii române şi ai altor

popoare Descripţiunile sau naraţiunile vor fi sau bucăţi originale, sau traducţiuni bine făcute În tot cazul, alegerea se va face din tot ce literatura românească sau străină posedă mai clasic şi va avea în vedere desvoltarea iubirii naturii şi a simţimintelor patriotice şi virtuoase » (Din *Actul de donaţiune)*

Premiul este de 8 500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond)* în 1 000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1909.**

XXVIII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu,* de 5 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1910** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect:

Poezia populară românească, cuprinsul, stilul şi versificaţia ei, studiată în asemănările şi în legăturile ei cu poezia românească cultă şi cu poezia populară a altor popoare, mai ales a celor vecine, cari au avut influenţă asupra culturii poporului românesc. Se va studià versificaţiunea românească poporală şi artistică în comparaţiune cu cea latină clasică, cu cea latină medievală şi cu cea romanică —(Deciz 9 Aprilie 1905)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1909.**

XXIX. *Premiul Adamachi,* divizibil, de 5 000 Lei, se va decerne în sesiunea generală din anul **1910** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect·

Sufixele de formarea cuvintelor în limba românească, studiate din punctul de vedere al formei, al sensului şi al originii lor — (Deciz. 9 Aprilie 1905)

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1909**

XXX. *Premiul G San-Marin*, în sumă de 2.000 Lei, dimpreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului (deciz 6 Martie 1895), se va decerne în sesiunea generală din anul **1910** celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect·

Expunerea tuturor felurilor de intervenţiune a Statului şi relaţiunile dintre capital şi muncă, în folosul muncitorilor — (Deciz 11 Aprilie 1905)

Se vor expune toate felurile de intervenţiune, după o clasare proprie.

Ca simplă enumerare, intervenţiunile de studiat sunt

a) Măsuri de igienă, de profilaxie medicală

b) » pentru împuţinarea accidentelor.

c) » în interesul instrucţiunii (adică măsurile prin cari se rezervă copiilor, cari lucrează în industrie, ore pentru a urmà la şcoală, cursuri complementare ori profesionale de sară pentru lucrători, etc).

d) Măsuri de protecţiune economică (ca serii oficiale de preţuri, măsurile luate în privinţa grevelor, interzicerea plăţii salarului în bonuri sau în lucruri, organe de conciliaţiune, regimul sindicatelor, biurouri gratuite de plasare).

e) Organizarea inspectării fabricilor şi atelierelor

f) Intervenirea Statului pentru garantarea lucrătorului în cazuri de accident, de boală şi la bătrâneţe.

Cu privire la această intervenire se va expune sistemul german de asigurări obligatorii şi sistemele bazate pe libertate şi pe mutualitate din Belgia, Franţa, Anglia, discutând.

1. Care din aceste două sisteme e pe cale de a predominà.
2. Ce foloase sau defecte are fiecare
3. Care ar fi de întrodus în România.

g) Se vor arătà încercările făcute pentru a garantà lucrătorul şi în potriva lipsei de ocupaţiune.

h) Se va expune întinderea măsurilor luate în folosul lucrătorilor industriali.

i) Se vor arătà măsurile de iniţiativă privată luate în diferite ţeri de către patroni, asociaţiuni, administraţiuni comunale, etc, în folosul muncitorilor (ceea ce se numeşte instituţiuni patronale) şi se vor indicà mijloace pentru a desvoltà şi în România aceste instituţiuni.

(Căile ferate române, şi poate şi alte administraţiuni, au economate pentru impiegaţii şi lucrătorii lor, multe fabrici au medici pentru muncitori, unele au făcut case pentru personalul lor)

Se va arătà, după cercetări personale, care este în starea de azi, în ţară, soarta obişnuită a muncitorului îmbătrânit sau rănit printr'un accident, şi se va schiţà un plan de protecţiune legală.

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1909.**

XXXI. *Premiul Princesa Alina Ştirbei* se va decerne în sesiunea generală din anul **1914** pentru cea mai bună scriere în limba română despre :

Principiile morale şi creştineşti de cari trebue să se conducă părinţii în educaţiunea copiilor lor.—(Deciz. 6 Aprilie 1902).

«Această scriere va arătà în mod metodic legile morale cari trebuesc să conducă pe om în viaţă şi mijloacele ce trebue întrebuinţate de părinţi şi de crescători, pentruca germenii cerinţelor morale să fie desvoltaţi şi întăriţi treptat în inima copiilor şi a tinerimii, pentruca voinţa acestora să fie îndrumată cu constanţă spre tot ce este bun şi virtuos, precum şi spre îndeplinirea datoriilor multiple ale omului; înfine pentruca copiii şi tinerimea să fie de timpuriu astfel conduşi, ca germenii celor bune să nu fie slăbiţi într'înşii, iar germenii celor rele să nu fie oploşiţi şi încurajaţi.» —(Din *Actul de donaţiune*)

Autorii vor aveà în vedere şi următoarea programă întocmită de Academie:

1 Mamele mai tuturor fiinţelor vieţuitoare de pe pământ îşi alăptează şi cresc singure puii lor. Aşà trebue dar să facă şi toate femeile cu copiii lor Femeia care nu-şi apleacă singură copilul nu e mamă adevărată.

2 Copilul se poate încredinţà îngrijirii unei alte persoane, doicei, numai când mama e bolnavă şi nu-l poate alăptà singură fără pericol pentru sine sau pentru copil Condiţiunile ce trebue să întrunească doica, anume ca . să fie de aceeaş naţionalitate şi religiune, să fie pe deplin sănătoasă, morală, fără deprinderi rele, etc

3. Părinţii trebue să privegheze neîntrerupt la creşterea copilului, care nu e bine să fie lăsat în sama doicei sau numai în a servitorilor Simţul părintesc trebue ţinut totdeauna viu în mintea copilului.

4. Când copilul începe a pricepe şi a vorbì, părinţii îi vor insuflà iubirea şi respectul de tată şi de mamă, aducându-l în acelaş timp la cunoştinţa şi credinţa că pe lângă ei mai e un părinte, mai mare şi mai puternic, Dumnezeu, care ţine pe toţi În legătură cu acestea şi treptat, vor învăţà pe copil să iubească şi să respecteze şi pe crescătorii, învăţătorii şi binefăcătorii săi, precum şi pe toţi cei mai vârstnici decât el, de ori ce treaptă, numai de omenie să fie.

5. Nu-i vor permite nici odată şi sub nici un cuvânt fapte rele sau vorbe reprobabile de morală şi de bunacuviinţă Mustrările ce vor fi siliţi a-i face vor fi cumpătate, de asemenea pedepsele, cari nu vor fi dintr'odată aspre, ci treptate şi în raport cu greşala

6 Când copilul se va face mai mare, controlul va fi îndreptat şi asupra vieţii afară din casă

7 Părinţii sunt datori a învăţà pe copil să fie cumpatat, strângător, filantrop şi cu durere şi milă faţă de cei nevoiaşi şi de instituţiunile de binefacere. Îl vor învăţà preceptele Sf Evangheliі şi respectul legilor

8. Părinţii vor mai deprinde copilul a vorbì la început numai limba maternă, învăţarea şi cultivarea altor limbi putându-se face mai târziu.

9. Îl vor învăţà de asemenea să iubească pe semenii săi, să iubească patria, să o apere la nevoie şi să-i aducă servicii cât va trăì

10 Pentru a izbutì însă în toate acestea, părinţii vor trebuì să premeargă

cu exemple bune, să nu facă sau să vorbească nimic din ce ar puteà să fie dăunător copilului, şi să aibă totdeauna în vedere că iubirea şi respectul nu pot fi câştigate sau mănţinute, dacă nu sunt observate de amândouă părţile

Premiul este de 8 500 Lei, în care sumă se cuprind premiul autorului şi cheltuelile de tipărirea scrierii (de *minimum* 30 coale de tipar *garmond)* în 1 000 exemplare, din cari 800 ale autorului şi 200 ale Academiei

Terminul prezentării manuscriptelor la concurs este până la **1 Septemvrie 1913**

* * *

Observaţiuni — Manuscriptele lucrărilor puse la concursurile premiilor de sub N-rii VIII — XXXI se vor prezentà anonime, purtând o deviză, care va fi reprodusă pe un plic sigilat cuprinzând numele concurentului — (Deciz 24 August 1871)

Academia îşi rezervă dreptul de a tipărì în publicaţiunile sale lucrările ce se vor premià — (Deciz 2 şi 7 Septemvrie 1876)

Premiile se vor da autorilor numai după tipărirea lucrărilor premiate.— (Deciz 20 Martie 1886)

Concurenţii sunt obligaţi a arătà totdeauna în scris pentru care anume premiu prezentă lucrările la concurs — (Deciz. 31 Martie 1892)

La concursurile premiilor Academiei Române vor fi admise numai operele scrise cu ortografia ei — (Deciz 18 Iunie 1904)

PERSONALUL

ACADEMIEI ROMÂNE

LA 12 APRILIE 1905

MEMBRII ACADEMIEI.

I SECȚIUNEA LITERARĂ.

1. **Bianu** *Ioan* (Bucureşti) — Ales la 3 Aprilie 1902.
Caragiani *Ioan* (Iaşi). — Numit la 22 Aprilie 1866
Hasdeu *Bogdan P* (Câmpina) — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Maiorescu *Titu* (Bucureşti). — Numit la 20 Iulie 1867.
5. **Naum** *Anton* (Iaşi) — Ales la 11 Martie 1893
Negruzzi *Iacob C* (Bucureşti) — Ales la 26 Martie 1881.
Ollănescu *Dimitrie C* (Bucureşti) — Ales la 11 Martie 1893
Philippide *Alexandru* (Iaşi) —Ales la 1 Aprilie 1900.
Puşcariu *Ioan* (Bran). — Ales la 4 Aprilie 1900
10. **Quintescu** *Nicolae* (Bucureşti).—Ales la 14 Septemvrie 1877.
Sbiera *Ioan* (Cernăuţi). — Numit la 11 Iunie 1866.
Vulcan *Iosif* (Oradea-mare) — Ales la 30 Martie 1891

II. SECȚIUNEA ISTORICĂ

1 **Babeş** *Vincențiu* (Budapesta). — Numit la 22 Aprilie 1866
Bogdan *Ioan* (Bucureşti).— Ales la 29 Martie 1903.
Erbiceanu *Constantin* (Bucureşti) — Ales la 8 Aprilie 1899
Kalinderu *Ion* (Bucureşti). — Ales la 13 Martie 1893.
5. **Marian** *Simeon Fl.* (Suceava). — Ales la 26 Martie 1881
Maricnescu *At. M.* (Sibiiu) — Ales la 26 Martie 1881.
Moldovanu *Ioan M* (Blaj). — Ales la 11 Aprilie 1894
Onciul *Dr. Dimitrie* (Bucureşti).— Ales la 11 Aprilie 1905.

Popea *Nicolae Episcop* (Caransebeș). — Ales la 8 Aprilie 1899
10. **Sturdza** *Dimitrie A* (Bucureștı) — Ales la 15 Septemvrie 1871
Tocilescu *Gr. G* (Bucureștı). Ales la 22 Mart. 1890 Mutat la 30 Mart. 1902.
Xenopol *Alexandru D.* (Iași). — Ales la 11 Martie 1893.

III ȘECȚIUNEA ȘTIINȚIFICĂ

1. **Aurelian** *Petre S.* (Bucureștı). — Ales la 9 Septemvrie 1871
Babeș *Dr Victor* (Bucureștı). — Ales la 11 Martie 1893.
Haret *Spiru* (București) — Ales la 31 Martie 1892.
Hepites *St C* (Bucureștı).— Ales la 3 Aprilie 1902.
5. **Istrati** *Dr C I.* (Bucureștı) — Ales la 7 Aprilie 1899
Marinescu *Dr G* (Bucureștı).— Ales la 9 Aprilie 1905.
Mrazec *L* (Bucureștı) — Ales la 11 Aprilie 1905.
Poni *Petre* (Iași). — Ales la 30 Iunie 1879.
Porcius *Florian* (Rodna). — Ales la 10 Martie 1882.
10. **Saligny** *Anghel* (Bucureștı). — Ales la 7 Aprilie 1897.
Ștefănescu *Grigorie* (Bucureștı) — Ales la 12 Septemvrie 1876.
Teclu *Nicolae* (Viena). — Ales la 2 Iulie 1879.

MEMBRII ACADEMIEI ROMÂNE DECEDAȚI

1 **Alecsandri** (Vasile) —Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 22 August 1890.
Bacaloglo (Emanoil) —Ales la 29 Iunie 1879 —Decedat la 30 August 1891.
Barițiu (Gheorghe) —Numit la 22 Aprilie 1866 — Decedat la 21 Martie 1893.
Brândza (Dr Dimitrie) —Ales la 30 Iunie 1879 —Decedat la 3 August 1895.
5. **Chițu** (Gheorghe) —Ales la 27 Iunie 1879.—Decedat la 28 Octomvrie 1897.
Cipariu (Timoteu) — Numit la 22 Aprilie 1866 —Decedat la 22 August 1887
Cobălcescu (Grigorie) —Ales la 29 Martie 1886.—Decedat la 21 Maiŭ 1892
Cozacovici (Dimitrie) —Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 21 August 1868.
Dimitrovici (Ambrosiu) —Numit la 22 Aprilie 1866 —Decedat la 3 Iulie 1866
10. **Eliade-Rădulescu** (Ioan).—Numit la 2 Iunie 1867 —Decedat la 27 Aprilie 1872.
Fălcoianu (Ștefan)—Ales la 13 Septemvrie 1876 —Decedat la 22 Ianuarie 1905.
Felix (Dr. Iacob)—Ales la 30 Iunie 1879 —Decedat la 20 Ianuarie 1905
Fătu (Dr. Anastasie).—Ales la 11 Sept 1871 —Decedat la 3 Martie 1886.
Fontaninu (Gheorghe M).—Ales la 10 Sept 1870 —Decedat la 24 Aprilie 1886.
15 **Ghica** (Ion).— Ales la 13 August 1874. — Decedat la 22 Aprilie 1897.
Hasdeu (Alexandru). — Numit la 22 Aprilie 1866. — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870 — Decedat la 9 Noemvrie 1872.
Hodosiu (Iosif).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 28 Noemvrie 1880.
Hurmuzaki (Alexandru).—Numit la 22 April 1866.—Deced. la 8 Martie 1871.

Hurmuzaki (Eudoxiu) —Ales la 2 August 1872.—Decedat la 29 Ianuarie 1874
20. **Ionescu** (Nicolae). — Numit la 2 Iunie 1867 —Decedat la 24 Ianuarie 1905.
Kogălniceanu (Mihail).—Ales la 16 Sept 1868 —Decedat la 20 Iunie 1891.
Kretzulescu (Nicolae). — Ales la 9 Sept 1871. — Decedat la 26 Iunie 1900.
Laurian (August Treb).—Numit la 2 Iunie 1867.—Decedat la 25 Fevr 1881.
Maniu (Vasile) — Ales la 12 Septemvrie 1876.—Decedat la 10 Martie 1901.
25. **Massimu** (Ioan C) — Numit la 2 Iunie 1867 — Decedat la 2 Iunie 1877.
Melhisedec (Episcop). — Ales la 10 Sept. 1870 — Decedat la 16 Maiu 1892.
Mocioni (Andreiu). — Numit la 22 Aprilie 1866 — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870 — Decedat la 23 Aprilie (5 Maiu) 1880.
Munteanu (Gavril) — Numit la 22 Aprilie 1866 —Decedat la 17 Dec. 1869.
Negruzzi (Constantin)—Numit la 2 Iunie 1867. — Decedat la 25 August 1868
30. **Odobescu** (Alexandru) —Ales la 10 Sept 1870 —Decedat la 11 Noemvrie 1895.
Papadopol-Calimach (Alexandru).— Ales la 12 Sept. 1876 —Decedat la 18 Iunie 1898
Papiu-Ilarianu (Alex.) —Ales la 16 Sept. 1868 —Decedat la 11 Oct 1878.
Poenaru (Petre) — Ales la 10 Sept. 1870 — Decedat la 2 Octomvrie 1875
Roman (Alexandru) —Numit la 22 Aprilie 1866 —Decedat la 15 Sept. 1897.
35. **Rosetti** (Constantin A.) —Numit la 2 Iunie 1867 — Decedat la 8 Aprilie 1885.
Sion (Gheorghe). — Ales la 16 Sept. 1868. —Decedat la 1 Octomvrie 1892.
Stamati (Constantin).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 26 Maiu 1876.
Străjescu (Ioan) — Numit la 22 Aprilie 1866 — Ales membru onorar la 12 Septemvrie 1870 —Decedat la 4 Octomvrie 1873
Urechiă (Vasile A).—Numit la 22 Aprilie 1866.—Decedat la 23 Nov. 1901.
40 **Vasiciu** (Dr. Paul) — Ales la 2 Iulie 1879 — Decedat la 20 Iunie 1881.

MEMBRII ONORARI

M S. CAROL I, *Regele României*,

Protector al Academiei Române,

Preşedinte onorar

(15 Septemvrie 1878)

M. S. ELISABETA, *Regina României* (Carmen Sylva)

(30 Martie 1881)

M. S. VICTOR EMANUEL III, *Regele Italiei.*

(6 Martie 1890)

A S. R. FERDINAND, *Principe al României*

(15 Martie 1890)

5 **Ascoli** *Graz Isaia* (Milan) —Ales la 13 Septemvrie 1877.
d'Avril *Baron Adolphe* (Paris) —Ales la 7 Septemvrie 1871.
Barozzi *General C.* (Bucureşti) —Ales la 9 Aprilie 1905.
Benndorf *Otto* (Viena) —Ales la 12 Aprilie 1894.
Bormann *Eugen* (Viena) —Ales la 9 Aprilie 1897
10 **Capellini** *Cav. Ioan* (Bolonia).—Ales la 7 Septemvrie 1871.
Dahn *Felix* (Breslau) —Ales la 12 Aprilie 1894.
De Gubernatis *Angelo* (Roma) —Ales la 22 Martie 1895
Domaszewski *Alfred de* (Heidelberg) —Ales la 9 Aprilie 1897
Frohner *Wilhelm* (Paris).—Ales la 9 Septemvrie 1871.
15. **Gaudry** *Albert* (Paris) — Ales la 23 Martie 1904.
Gonata *Ştefan* (Basarabia).—Ales la 12 Septemvrie 1870
Grădişteanu *Petre* (Bucureşti) —Ales la 2 Aprilie 1883.
Grant-Duff *M E.* (Madras, India). — *Ales la 12 Septemvrie 1875*
Grigorescu *Nicolae* (Bucureşti) — *Ales la 8 Aprilie 1899*
20 **Grecianu** *Ştefan D.* (Bucureşti) —*Ales la 9 Aprilie 1905*
Hirschfeld *Otto* (Berlin) —*Ales la 13 Aprilie 1894*
Hurmuzaki *Nicolae* (Cernăuţi) — *Ales la 2 Aprilie 1883*
Iosif Gheorghian *I. P. S S. Mitropolit-Primat al României* (Bucureşti) — Ales la 24 Martie 1901.
Jagić *Vatroslav* (Viena). Ales la 23 Martie 1904
25 **Lahovari** *Gheorghe* (Bucureşti) Ales la 25 Martie 1901

Léger *Louis* (Paris). — Ales la 12 Aprilie 1894
Mihályi *Dr Victor,* Arhiepiscop (Blaj) — Ales la 12 Aprilie 1894
Petruszewicz *A. S* (Lemberg). — Ales la 22 Martie 1890
Picot *Emile* (Paris). — Ales la 31 Maiu 1879.
30 **Rambaud** *Alfred* (Paris) — Ales la 22 Martie 1895.
Rosetti *Teodor* (Bucureşti) — Ales la 26 Martie 1891
Schuchardt *Hugo* (Graz) — Ales la 13 Septemvrie 1877.
Tobler *Adolf* (Berlin). — Ales la 30 August 1875

MEMBRII ONORARI DECEDAŢI

1 **Adrian** (General Gheorghe) —Ales la 13 Sept 1875 —Decedat la 15 Oct 1889
Baillon (H) — Ales la 28 Martie 1887 — Decedat la 7 Iulie 1895
Bataillard (Paul). — Ales la 30 August 1872 —Decedat la 1 Martie 1894.
Biondelli (Bernardino) —Ales la 7 Sept 1871.—Decedat la 29 Iunie 1886
5 **Bock** (Dr. Francisc). — Ales la 9 Sept 1871 — Decedat la 19 Aprilie 1899
Bosianu (Constantin) — Ales la 30 Iunie 1879 —Decedat la 21 Martie 1882
Brătianu (Ioan C) — Ales la 19 Martie 1885 — Decedat la 4 Maiu 1891
Câmpeanu (Petre) —Ales la 10 Septemvrie 1871.—Decedat la 15 Aprilie 1893
Cecchetti (Bartolomeo) — Ales la 22 Martie 1890. — Decedat la 4 Martie 1890.
10 **Chasles** (Philarète).— Ales la 9 Sept 1871 — Decedat la 18 Iulie 1873
Cihac (Alex) — Ales la 30 August 1872 — Decedat la 29 Iulie 1887
Cihac (Dr Iacob) —Ales la 30 August 1872 —Decedat la 17 Nov 1888
Creţianu (Gheorghe) —Ales la 22 Martie 1882 —Decedat la 6 August 1887
Cuciureanu (Dr Gheorghe) —Ales la 10 Sept 1871 — Decedat la 10 Ianuarie 1886
15 **Desjardins** (Ernest) — Ales la 9 Sept 1871 —Decedat la 9 Oct 1886.
Diefenbach (Lorenz) —Ales la 15 Apr 1880 — Decedat la 16 Martie 1883.
Diez (Frederic) —Ales la 30 August 1872 —Decedat la 17 Maiu 1876
Egger (Emil) —Ales la 7 Sept 1871 — Decedat la 18 August 1885
Grădişteanu (Grigorie).— Ales la 30 Iunie 1879 — Decedat la 28 Februarie 1892
20 **Haynald** (Cardinal Ludovic) —Ales la 2 Aprilie 1883 — Decedat la 4 Iulie 1891.
Ioanid (Gheorghe).—Ales la 10 Sept 1871 Decedat la 27 Decemvrie 1888
Ionescu (Ioan) — Ales la 1 Aprilie 1884 Decedat la 17 Decemvrie 1891
Iosif Naniescu, *Mitropolit Moldovei* —Ales la 16 Aprilie 1888 —Decedat la 26 Ianuarie 1902
Kotzebue (Wilhelm de).—Ales la 1 Aprilie 1884. — Decedat la 24 Octomvrie 1887
25 **Kretzulescu** (Constantin) —Ales la 10 Sept 1871.—Decedat la 20 Martie 1884

Lasteyrie (Comite Ferdinand de).—Ales la 9 Sept 1871. — Decedat la 14 Maiu 1879.
Lepsius (Richard) —Ales la 30 August 1875 —Decedat la 10 Iulie 1884
Linas (Charles de).—Ales la 9 Sept. 1871. — Decedat la 14 Aprilie 1887.
Longperrier (Adrien de).—Ales la 7 Sept. 1871.— Decedat la 14 Ianuarie 1882
30 **Mangiuca** (Simeon). — Ales la 22 Martie 1890 — Decedat la 22 Noemvrie 1890
Marsy (Comite de) —Ales la 12 Aprilie 1894.—Decedat la 16 Maiu 1900
Miklosich (Dr Franz de) — Ales la 15 Aprilie 1880 — Decedat la 7 Martie 1891.
Mommsen *Teodor* (Berlin) —Ales la 3 Iulie 1879 —Decedat la 19 Octomvrie 1903
Monlau (Filip) — Ales la 12 Septemvrie 1870. —Decedat la 16 Fevruarie 1871.
35. **Müller** (Max) — Ales la 12 Sept 1875. Decedat la 15 Oct 1900
Mureșianu (Iacob).—Ales la 17 Sept 1877.—Decedat la 17 (29) Sept. 1887.
Polizu (Dr Gheorghe A) — Ales la 10 Sept 1871 — Decedat la 18 Oct 1886.
Quinet (Edgar) —Ales la 15 Sept. 1869.—Decedat la 27 Martie 1875
Sella (Quintino) —Ales la 2 Aprilie 1883.—Decedat la 15 Martie 1884.
40. **Silași** (Dr. Gr). — Ales la 13 Sept 1877 —Decedat la 5 Ianuarie 1897
Stanley of Alderley *Lord Henry* —Ales la 7 Sept 1871 —Decedat la 10 Dec 1903
Steenstrup (Johannes Japetus Smith). — Ales la 12 Sept. 1870.—Decedat la 8 Iunie 1897.
Suruceanu (Ioan Cassian) —Ales la 11 Aprilie 1888.—Decedat la 18 Nov 1897.
Szabo (Dr Iosif).—Ales la 30 August 1872 —Decedat la 15 Decemvrie 1874
45. **Șiaguna** (Mitropolitul Andreiu) —Ales la 7 Sept. 1871. — Decedat la 16 Iunie 1873
Torma (Carol) —Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 17 Fevruarie 1897.
Ubicini (A) —Ales la 9 Sept 1871.—Decedat la 15 Octomvrie 1884
Uvaroff (Alexis S) —Ales la 9 Sept 1871.—Decedat la Fevruarie 1885
Vegezzi-Ruscalla (G) —Ales la 15 Sept 1869. — Decedat la 17 (29) Dec 1885.
50. **Virchow** *Rudolf* — Ales la 6 Aprilie 1902.—Decedat la 23 August 1902.
White (Sir William A). — Ales la 17 Martie 1885. — Decedat la 16 Decemvrie 1892

MEMBRII CORESPONDENŢI.

I Pentru Secţiunea literară

Români

1 **Bârseanu** *Andreiu* (Braşov) —Ales la 3 Aprilie 1902
Bengescu *Gheorghe* (Constantinopole) — Ales la 2 Aprilie 1883.
Burada *Teodor T* (Iaşi) —Ales la 25 Martie 1887
Coşbuc *Gheorghe* (Bucureşti).— Ales la 1 Aprilie 1900.
5. **Dan** *Dimitrie* (Straja, Bucovina) — Ales la 23 Martie 1904
Densuşianu *Ovid* (Bucureşti). — Ales la 30 Martie 1903
Gane *Nicolae* (Iaşi) — Ales la 23 Martie 1882
Hodoş *Enea* (Caransebeş). — Ales la 23 Martie 1904.
Laurian *D. Aug.* (Bucureşti) —Ales la 13 Septemvrie 1877.
10 **Oniţ** *Virgil* (Braşov) — Ales la 3 Aprilie 1902.
Puşcariu *Sextil* (Viena) — Ales la 11 Aprilie 1905
Speranţia *Teodor D.* (Bucureşti) — Ales la 30 Martie 1891.
Zamfirescu *Duiliu* (Roma).—Ales la 1 Aprilie 1898
— Loc vacant
15. — Loc vacant.

Străini

1. **Jarník** *Dr Ioan Urban* (Praga) — Ales la 28 Maiu 1879
Lecomte du Nouy *A* (Bucureşti) — Ales la 25 Martie 1887.
Rosny *Léon de* (Paris) — Ales la 13 Septemvrie 1877
Schrader *Otto* (Jena). — Ales la 30 Martie 1891
5. **Weigand** *Dr. Gustav* (Lipsca) — Ales la 31 Martie 1892.

II Pentru Secţiunea istorică

Români

1. **Broşteanu** *Petre* (Reşiţa). — Ales la 1 Aprilie 1889
Bunea *Dr. Augustin* (Blaj). — Ales la 24 Martie 1901.
Cuza *A C.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1903
Densuşianu *Nicolae* (Bucureşti) — Ales la 6 Aprilie 1880
5 **Ghibănescu** *Gh.* (Iaşi) — Ales la 11 Aprilie 1905.

Iorga *Nicolae* (Bucureşti) — Ales la 9 Aprilie 1897.
Mihályi *Ioan* (Sighetul Maramureşului). — Ales la 25 Martie 1901
Popovici *Gh* (Bucureşti). — Ales la 11 Aprilie 1905.
Slavici *Ioan* (Bucureşti) — Ales la 22 Martie 1882
10. **Stefanelli** *I. V.* (Câmpulung, Bucovina) — Ales la 31 Martie 1898
Suţu *Mihail* (Bucureşti) — Ales la 1 Aprilie 1884
Tanoviceanu *Ioan* (Bucureşti) — Ales la 9 Aprilie 1897.
— Loc vacant
— Loc vacant
15. — Loc vacant.

Străini

1. **Asser** *T M C.* (Haga) — Ales la 1 Aprilie 1903.
Ghedeon *Emanuel* (Constantinopole) — Ales la 2 Aprilie 1891.
Guillouard *Louis Vincent* (Caen). — Ales la 1 Aprilie 1903
Jung *Dr Julius* (Praga). — Ales la 13 Septemvrie 1877.
5 **Kaluzniacki** *Dr Emil* (Cernăuţi) — Ales la 20 Martie 1890.
Nys *Ernest* (Bruxelles) — Ales la 1 Aprilie 1903.
Odhner *C. T* (Stockholm) — Ales la 20 Martie 1890.
Tamm *Traugott* (Bucureşti) — Ales la 2 Aprilie 1891.

III Pentru Secţiunea ştiinţifică.

Români

1. **Brătianu** *C I. General* (Bucureşti). — Ales la 10 Aprilie 1899.
Climescu *C* (Iaşi) — Ales la 31 Martie 1892
Cosmovici *Leon* (Iaşi). — Ales la 11 Martie 1893.
Culianu *N.* (Iaşi). — Ales la 1 Aprilie 1889
5. **Grecescu** *Dr D* (Bucureşti) — Ales la 3 Aprilie 1902
Negreanu *Dimitrie* (Bucureşti) — Ales la 11 Martie 1893.
Racoviţă *Emil* (Ranyuls s m, Franţa) — Ales la 11 Aprilie 1904.
Riegler *Dr Em* (Iaşi) — Ales la 23 Martie 1904
Robescu *C F* (Bucureşti) — Ales la 10 Septemvrie 1871
10. **Rômniceanu** *Dr. Gr* (Bucureşti) — Ales la 20 Martie 1890.
Rômniceanu *M.* (Bucureşti) — Ales la 23 Martie 1904
Suţu *Dr. Alexandru* (Bucureşti) — Ales la 11 Aprilie 1888.
Ştefănescu *Sabba* (Bucureşti) — Ales la 11 Martie 1893.
— Loc vacant
15 — Loc vacant

Străini

Montandon *A. L.* (Bucureşti) — Ales la 11 Aprilie 1905.

MEMBRII CORESPONDENŢI DECEDAŢI

1 **Assaky** (Dr G) —Ales la 20 Martie 1890 —Decedat la 22 Aprilie 1899.
Bamberg (Dr Felix) —Ales la 2 Aprilie 1891 —Decedat la 31 Ian 1893
Barcianu (Sava Popovici) —Ales la 15 Sept 1869 — Decedat la 17 Martie 1879
Boiu (Zaharia) — Ales la 13 Sept 1877 — Decedat la 24 Octomvrie 1903
5 **Codrescu** (Teodor) — Ales la 2 Aprilie 1886 — Decedat la 22 Martie 1894
Demetriescu (Anghel) — Ales la 6 Aprilie 1902 Decedat la 22 Iulie 1903
Densuşianu (Aron). — Ales la 13 Sept 1877 — Decedat la 4 Sept 1900.
Esarcu (Constantin) —Ales la 1 Aprilie 1884 —Decedat la 8 Iunie 1898
Gogu (Constantin). — Ales la 3 Aprilie 1889 —Decedat la 30 Ianuarie 1897
10 **Goldiş** (Iosif Episcop) —Ales la 22 Martie 1882 —Decedat la 23 Mart 1902
Ionnescu-Gion (G I) —Ales la 1 Aprilie 1889 Decedat la 29 Iunie 1904
Janka (Victor) —Ales la 22 Martie 1882.—Decedat la 9 August 1890.
Kalinderu (Dr N)—Ales la 29 Martie 1890 —Decedat la 16 Aprilie 1902
Kanitz (August) — Ales la 22 Martie 1882 —Decedat la 30 Iunie 1896.
Lambrior (Alexandru) —Ales la 2 Martie 1882 —Decedat la 20 Sept 1883
15 **Legrand** (Emile) —Ales la 13 Sept 1877. —Decedat la 15 Noemvrie 1903
Mărgărit (Apostol) —Ales la 3 Aprilie 1889 —Decedat la 22 Iulie 1903.
Meşiota (Ioan).—Ales la 13 Sept 1877 —Decedat la 19 Ianuarie 1878.
Neniţescu Ioan —Ales la 18 Martie 1896 —Decedat la 23 Fevruarie 1901
Obedenaru (Dr Mihail G)—Ales la 10 Sept 1871 —Decedat la 9 Iulie 1885
20. **Petrescu** (Dr. Z.).—Ales la 18 Martie 1885 —Decedat la 16 Dec 1901
Petrino (Dimitrie) —Ales la 17 Sept 1877. — Decedat la 29 Aprilie 1878
Pop (Gavril) — Ales la 7 Sept 1871 —Decedat la 27 Maiu 1883
Popescu (Ioan) — Ales la 13 Sept 1877 —Decedat la 3 Martie 1892
Roman (Visarion). — Ales la 13 Sept. 1877 —Decedat la 29 Aprilie 1885.
25 **Saligny** (Alfons) —Ales la 3 Aprilie 1902 —Decedat la 4 Maiu 1903
Schuyler (Eugen). — Ales la 12 Martie 1885 — Decedat la 16 Iulie 1890.
Şerbănescu (Colonel T) —Ales la 12 April 1894 —Decedat la 2 Iulie 1901
Vârgolici (Ştefan).— Ales la 25 Martie 1887.—Decedat la 29 Iulie 1897.
Vitzu (Dr Alexandru N) —Ales la 7 April 1897 —Decedat la 25 Dec 1902.

OFICIILE ACADEMIEI ROMÂNE ÎN ANUL 1905—1906

A. PERSONALUL DELEGAŢIUNII

Preşedintele Academiei Române	. .	**Kalinderu** *I*
Asesori (Vice-Preşedinţi)	din *Secţiunea literară*	**Ollănescu** *D C*
	din *Secţiunea istorică*	**Erbiceanu** *C*
	din *Secţiunea ştiinţifica* .	**Haret** *Sp.*
Secretar general (pe 7 ani, 1905—1912)		**Sturdza** *D. A*

B. PERSONALUL SECŢIUNILOR.

I SECŢIUNEA LITERARĂ

Preşedinte.	**Vulcan** *Ios* (Oradea-mare)
Vice-Preşedinte .	**Negruzzi** *I. C* (Bucureşti)
Secretar (pe 7 ani, 1904—1911) . .	**Quintescu** *N.* (Bucureşti)

Membri. **Bianu** *Ioan* (Bucureşti), **Caragiani** *Ioan* (Iaşi), **Hasdeu** *B. P.* (Câmpina), **Maiorescu** *T* (Bucureşti) **Naum** *A.* (Iaşi), **Ollănescu** *D C* (Bucureşti), **Philippide** *A* (Iaşi), **Puşcariu** *I.* (Bran), **Sbiera** *Ioan* (Cernăuţi).

II SECŢIUNEA ISTORICĂ

Preşedinte . . .	**Moldovanu** *I M* (Blaj)
Vice-Preşedinte	**Sturdza** *D A* (Bucureşti)
Secretar (pe 7 ani, 1902—1909) .	**Erbiceanu** *C.* (Bucureşti).

Membri. **Babeş** *Vincenţiu* (Budapesta), **Bogdan** *Ioan* (Bucureşti), **Kalinderu** *I.* (Bucureşti), **Marian** *S. Fl* (Suceava), **Marienescu** *At M* (Sibiiu), **Onciul** *D* (Bucureşti), **Popea** *Episcop N* (Caransebeş), **Tocilescu** *Gr -G* (Bucureşti), **Xenopol** *A D* (Iaşi).

III SECŢIUNEA ŞTIINŢIFICĂ

Preşedinte.	**Aurelian** *P S.* (Bucureşti)
Vice-Preşedinte. . . .	**Istrati** *Dr. C. I* (Bucureşti).
Secretar (pe 7 ani, 1900—1907)	**Ştefănescu** *Gr* (Bucureşti).

Membri. **Babeş** *Dr V.* (Bucureşti), **Haret** *Sp* (Bucureşti), **Hepites** *Şt C* (Bucureşti), **Marinescu** *Dr. G.* (Bucureşti), **Mrazec** *L* (Bucureşti), **Poni** *P.* (Iaşi). **Porcius** *Florian* (Rodna), **Saligny** *Anghel* (Bucureşti), **Teclu** *Nicolae* (Viena).

C PERSONALUL COMISIUNILOR

I *Comisiunea permanentă a Bibliotecii.*

Membri **Quintescu** *N.*, Secretarul Secţiunii literare
Erbiceanu *C* » » istorice
Ştefănescu *Gr* » » ştiinţifice

II *Membru conservator al Colecţiunii numismatice:* **Sturdza** *D. A.*

III *Comisiunea pentru cercetarea cărţilor tipărite intrate la concursul premiilor* din 1906·

Premiul Năsturel de 4 000 lei, *Premiul Statului Lazăr* de 5 000 lei, şi *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei

Din Secţiunea literară D-nii· **Caragiani** *I*, **Maiorescu** *T.*, **Ollănescu** *D C.*
» » istorică: » **Bogdan** *I*, **Marienescu** *At. M.*, **Moldovanu** *I. M*
» » ştiinţifică. » **Babeş** *Dr. V*, **Haret** *Sp*, **Ştefănescu** *Gr*

IV. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Hagi-Vasile* de 5.000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului *Istoria comerţului la Români*, sau *Starea actuală a comerţului în România*, etc

D-nii **Kalinderu** *I*, **Negruzzi** *I. C*, **Xenopol** *A D*

V. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Ioan Cuza*, din 1906, de 10.000 lei, dimpreună cu procentele acestei sume dela 1891, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului. *Istoria Românilor dela Aurelian până la fondarea Principatelor*

D-nii. **Bogdan** *I*, **Sturdza** *D. A*, **Xenopol** *A D.*

VI *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alina Ştirbei* de 8 500 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului· *Istoria României dela fundarea Daciei până la finele secolului XIX*, etc.

D-nii **Kalinderu** *I*, **Sturdza** *D A*, **Xenopol** *A D*

VII *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Ioan Cuza* din 1906, de 6 000 lei, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului: *Cari sunt regiunile ţerii cari ar puteà fi irigate*, etc.

D-nii: **Babeş** *Dr. V.*, **Haret** *Sp*, **Saligny** *A.*

VIII *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Statului Eliade-Rădulescu* de 5.000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului· *Istoria literaturii române dela Cantemir până la 1800*

D-nii **Maiorescu** *T*, **Ollănescu** *D C.*, **Tocilescu** *Gr. G.*

IX. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Adamachi*, divizibil, de 5 000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului. *Fauna ihtiologică a Romániei.*
D-nii **Babeș** *Dr V*, **Ștefănescu** *Gr*, **Teclu** *N*

X. *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Anastase Fătu* din 1906, de 3 000 lei, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului *Harta agronomică a României*
D-nii. **Aurelian** *P S*, **Kalinderu** *I*, **Hepites** *St C*

XI *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului G. San-Marin* din 1906, de 2 000 lei, cu procentele acestui fond, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului. *Studiu asupra monopolurilor în România*
D-nii **Aurelian** *P S*, **Istrati** *Dr C I*, **Xenopol** *A D.*

XII *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Premiului Alexandru Bodescu* din 1906, divizibil, de 1 500 lei, dimpreună cu 1 000 lei, dăruiți de d-l Ioan Kalinderu, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului. *Monografia economică, statistică și socială a unei comune rurale din România și a unei comune rurale românești de peste graniță*
D-nii. **Aurelian** *P S*, **Kalinderu** *I*, **Poni** *P*

XIII *Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor intrate la concursul Marelui Premiu General Ioan Carp și Maria Carp* de 7 000 lei, din 1906, pentru cea mai bună lucrare asupra subiectului · *Pregătirea trupelor pentru răsboiu în instrucție și conducere cu exemple istorice și practice.*
D-nii: **Hepites** *St C*, **Sturdza** *D. A* și trei militari numiți de **M. S. Regele.**

XIV *Comisiunea financiară*
D-nii **Hepites** *St. C*, **Istrati** *Dr. C. I*, **Ștefănescu** *Gr*

XV. *Comisiunea Fundațiunii Adamachi* ·
D-nii. **Haret** *Sp*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

XVI *Comisiunea Fundațiunii Otteteleșanu*
D-nii **Kalinderu** *I*, **Negruzzi** *I C.*, **Sturdza** *D A.*

XVII *Comisiunea Fondurilor Ioan Fĕtu și Ioan Scorțeanu* ·
D-nii. **Aurelian** *P. S*, **Negruzzi** *I C*, **Sturdza** *D. A*

XVIII *Comisiunea Fundațiunii Ioan Agarici* ·
D-nii: **Aurelian** *P. S*, **Naum** *A.*, **Poni** *P.*

XIX. Comisiunea Fundaţiunii Tache Petre Anastassiu:
D-nii: **Aurelian** *P. S.*, **Kalinderu** *I*, **Sturdza** *D. A.*

XX. Comisiunea Dicţionarului:
D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T*, **Quintescu** *N*, **Sturdza** *D A*, **Tocilescu** *Gr. G.*

XXI. Comisiunea pentru regulamentarea fondului de pensiune a personalului.
D-nii: **Kalinderu** *I.*, **Poni** *P*, **Sturdza** *D. A.*

XXII. Comisiunea pentru revizuirea Statutelor şi Regulamentelor:
D-nii **Bianu** *I*, **Haret** *Sp.*, **Istrati** *Dr C. I.*, **Kalinderu** *I.*, **Maiorescu** *T*, **Poni** *P.*, **Sturdza** *D. A.*

CUPRINSUL.

PARTEA I

ȘEDINȚELE ORDINARE DIN ANUL 1904—1905

Pagina

PARTEA II

SESIUNEA GENERALĂ DIN ANUL 1905

III Secţiunea literară

IV Secțiunea istorică

V Secțiunea științifică

VI Comisiunea premiilor anuale din 1905.

VII. Biblioteca Academiei Române

VIII. Comisiunea financiară

Anexe